DP 3/02/16

OKOLJSKO POROČILO
ZA OBČINSKI PROSTORSKI NAČRT
MESTNE OBČINE VELENJE

Dopolnitev

Pripravil:

Eurofins ERICo Slovenija d.o.o.

Velenje, maj 2018

www.erico.si
Eurofins ERICo Slovenija d.o.o.
Koroška cesta 58 SI-3320 Velenje
erico@erico.si
tel +386 (0)3 898 1930
fax +386 (0)3 898 1942
Matična številka 5583055
ID DDV (VAT No.) SI63543877
IBAN SI56 0242 6001 7777 627
SWIFT LJBASI2X

OKOLJSKO POROČILO

ZA OBČINSKI PROSTORSKI NAČRT MESTNE OBČINE VELENJE

Naročnik:	Mestna občina Velenje Titov trg 1 3320 VELENJE
Številka pogodbe:	1304/2015
Odgovorna oseba na strani naročnika:	ga. Branka Gradišnik
Izvajalec:	Eurofins ERICo Slovenija d.o.o. Koroška cesta 58 3320 VELENJE
Odgovorni nosilec:	Klemen Kotnik, univ. dipl. geog.
Avtorji poročila:	doc. dr. Samar Al Sayegh Petkovšek, univ. dipl. biol. Zoran Pavšek, prof. geogr. Jelka Flis, univ. dipl. biol. Klemen Kotnik, univ. dipl. geog. Gabrijela Triglav Brežnik, univ. dipl. biol. mag. Liljana Mljač, univ. dipl. biol. dr. Nataša Kopušar, univ. dipl. inž. agr.

Velenje, 14. 5. 2018

Vodja področja OTO:
dr. Nives Vrbič Kugonič

Direktor Eurofins ERICo Slovenija d.o.o.
mag. Marko Mavec

Inštitut za ekološke raziskave ERICO
Koroška 58, SI-3320 Velenje
www.erico.si

Kazalo

1 SPLOŠNO 11
1.1 Ozadje in namen okoljskega poročila 11
1.2 Vsebina okoljskega poročila 11
1.3 Merila in metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov OPN 13

2 PODATKI O OBČINSKEM PROSTORSKEM NAČRTU 16
2.1 Ime in območje OPN 16
2.2 Cilji OPN 18
2.3 Opis OPN 19
2.4 Odnos do drugih načrtov 21
2.5 Raba prostora 22
2.6 Predvideno obdobje izvajanja plana 37
2.7 Predvidene emisije in odpadki ter ravnanje z njimi 37
2.8 Potrebe po naravnih virih 38
2.9 Čezmejni vpliv 38

3 IZHODIŠČE ZA PRIPRAVO OKOLJSKEGA POROČILA 39

4 DOLOČITEV VSEBINE OKOLJSKEGA POROČILA IN POMEMBNIH PRIČAKOVANIH VPLIVOV OPN 41

5 TLA 45
5.1 Zakonodaja 45
5.2 Obstoječe stanje okolja na območju OPN 45
5.3 Okoljski cilji s kazalci stanja okolja in metodologija 60
5.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe OPN na okolje 64
5.5 Omilitveni ukrepi 68
5.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil 69
5.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji 71
5.8 Spremljanje stanja 71
5.9 Viri 71

6 VODE 72
6.1 Zakonodaja 72
6.2 Obstoječe stanje okolja na območju OPN 72
6.3 Okoljski cilji s kazalci stanja okolja in metodologija 91
6.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe OPN na okolje 94
6.5 Omilitveni ukrepi 103
6.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil 104
6.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji 106
6.8 Spremljanje stanja 106
6.9 Viri 107

7 ZRAK IN PODNEBNE SPREMEMBE 108
7.1 Zakonodaja 108

7.2 Obstoječe stanje okolja na območju OPN ... 108
7.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologijo ... 124
7.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje ... 126
7.5 Omilitveni ukrepi ... 128
7.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil 128
7.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji ... 130
7.8 Spremljanje stanja ... 130
7.9 Viri ... 131

8 HRUP ... 132
8.1 Zakonodaja ... 132
8.2 Obstoječe stanje okolja na območju OPN ... 132
8.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologijo ... 142
8.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje ... 143
8.5 Omilitveni ukrepi ... 148
8.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil 148
8.7 Skladnost načrta z okoljskimi cilji ... 152
8.8 Spremljanje stanja ... 152
8.8 Viri ... 152

9 ELEKTROMAGNETNO SEVANJE (EMS) ... 153
9.1 Zakonodaja ... 153
9.2 Obstoječe stanja okolja na območju OPN ... 153
9.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologijo ... 157
9.4 Ocena pričakovanih vplivov OPN na okolje ... 158
9.5 Omilitveni ukrepi ... 162
9.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil 162
9.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji ... 164
9.8 Spremljanje stanja ... 164
9.9 Viri ... 164

10 SVETLOBNO ONESNAŽEVANJE ... 165
10.1 Zakonodaja ... 165
10.2 Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN ... 165
10.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologijo ... 167
10.4 Ocena pričakovanih vplivov OPN na okolje ... 169
10.5 Omilitveni ukrepi ... 172
10.6 Skladnost OPN z okoljskimi cilji ... 172
10.7 Spremljanje stanja ... 172
10.8 Viri ... 173

11 RAVNANJE Z ODPADKI ... 174
11.1 Zakonodaja ... 174
11.2 Obstoječe stanje okolja na območju OPN ... 174
11.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologijo ... 184
11.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe OPN na okolje ... 185
11.5 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil 186
11.6 Skladnost OPN z okoljskimi cilji ... 186

11.7 Spremljanje stanja 186
11.8 Viri 186

12 NARAVA 187
12.1 Zakonodaja 187
12.2 Obstoječe stanja okolja na območju plana OPN 188
11.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologijo 212
12.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje z omilitvenimi ukrepi 213
12.5 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil 239
12.6 Skladnost OPN z okoljskimi cilji 250
12.7 Spremljanje stanja 250
12.8 Viri 251

13 KULTURNA DEDIŠČINA 252
13.1 Zakonodaja 252
13.2 Obstoječe stanja okolja na območju OPN 252
13.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologijo 256
13.4 Ocena pričakovanih vplivov OPN na kulturno dediščino 257
13.5 Omilitveni ukrepi 261
13.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil 263
13.7 Spremljanje stanja 265
13.8 Viri 265

14 VAROVANJE ZDRAVJA LJUDI 266
14.1 Zakonodaja 266
14.2 Obstoječe stanje na območju OPN 266
14.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologija 270
14.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje 271
14.5 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil 274
14.6 Skladnost OPN z okoljskimi cilji 274
14.7 Spremljanje stanja 274
14.8 Viri 274

15 VERJETEN RAZVOJ STANJA OKOLJA V PRIMERU NEIZVEDBE OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA 275

16 ALTERNATIVE 275

17 POVZETEK Z OCENO SPREJEMLJIVOSTI 276

Kazalo tabel

Tabela 1: Lestvica velikostnih razredov vplivov plana na okolje. 15
Tabela 2: Seznam državnih prostorskih načrtov, ki so že sprejeti. 21
Tabela 3: Bilanca zemljišč namenske rabe prostora (povzeto po Prikaz stanja okolja, priloga k OPN). 24
Tabela 4: Bilanca zemljišč dejanske rabe prostora (povzeto po Prikaz stanja okolja, priloga k OPN). . 24
Tabela 5: Primerjava bilance zemljišč namenske rabe in dejanske rabe (Prikaz stanja okolja, priloga k OPN). 25
Tabela 6: Območja, ki se bodo urejala z občinskimi podrobnimi prostorskimi načrti (OPNN). 27
Tabela 7: Pobude za spremembo namenske rabe, ki so predmet OPN MO Velenje. 29
Tabela 8: Spremembe posameznih kategorij osnovne namenske rabe zemljišč v MO Velenje. 33
Tabela 9: Primerjava med namensko rabo veljavnega in predvidenega plana za MO Velenje (načrtovano z OPN). 34
Tabela 10: Bilanca površin osnovne (ONRP) in podrobne namenske rabe rabe prostora (PNRP) v OPN /načrtovano. 35
Tabela 11: Seznam smernic in mnenj nosilcev urejanja prostora. 40
Tabela 12: Verjetni pomembni vplivi plana na okolje, ohranjanje narave, varstvo človekovega znanja in kulturne dediščine in vključitev v nadaljno presojo. 41
Tabela 13: Seznam območij in nosilcev rudarske pravice na območju MO Velenje. 51
Tabela 14: Kmetijska gospodarstva v MO Velenje glede na število živali. 52
Tabela 15: Kmetijska gospodarstva v MO Velenje glede na rabo. 53
Tabela 16: Vsebnost Cd, Pb, Zn, As in Hg v vrtnih tleh (mg/kg suhe mase) na območju MO Velenje. . 58
Tabela 17: Vsebnost Cd v travniških tleh in krmi (mg/kg suhe mase) na območju MO Velenje. 58
Tabela 18: Vsebnost Pb v travniških tleh in krmi (mg/kg suhe mase) na območju MO Velenje..... 58
Tabela 19: Vsebnost Zn v travniških tleh (mg/kg suhe mase) na območju MO Velenje. 58
Tabela 20: Okoljski cilji, kazalci in stanje plana za varstvo tal. 61
Tabela 21: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na tla. 62
Tabela 22: Razlika med namensko rabo kmetijskih zemljišč veljavnega planom in predlaganim OPN. 64
Tabela 23: Kategorizacija vodotokov v MO Velenje glede na stanje struge (1 - 4 razred). 74
Tabela 24: Kakovost vodotokov na mestih vzorčenja v MO Velenje (2016). 75
Tabela 25: Osnovni podatki o dimenzijah jezer v letih 1978, 1993 in 2016. 76
Tabela 26: Teoretični čas menjave vode v Šaleških jezerih. 77
Tabela 27: Okoljski cilji, stanje in kazalci za površinske in podzemne vode. 91
Tabela 28: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na površinske vode. 93
Tabela 29: Opis merilnih mest v okviru EIS TEŠ (v MO Velenje). 111
Tabela 30: Pregled srednjih letnih koncentracij SO_2 (µg/m^3) na merilnih mestih EIS TEŠ v MO Velenje v obdobju 2000–2016. 112
Tabela 31: Pregled srednjih letnih koncentracij NO_2 in NO_x (µg/m^3) v MO Velenje na merilnem mestu Škale (v okviru EIS TEŠ v obdobju 1999–2016). 113
Tabela 32: Pregled srednjih letnih koncentracij O_3 (µg/m^3) v MO Velenje na merilnem mestu Velenje (v okviru EIS TEŠ v obdobju 2000–2016). 114
Tabela 33: Pregled povprečnih letnih koncentracij (PLK) delcev PM10 (µg/m^3) in števila dni s prekoračeno 50 µg/m^3 v MO Velenje na merilnih mestih v Škalah, Pesju in Velenju. 115
Tabela 34: Pregled letnih emisij v zrak iz TEŠ v obdobju od 1990–2015. 117
Tabela 35: Podatki o letnih emisijah snovi v zrak za industrijske obrate oziroma zavezance za leto 2015 za MO Velenje. 118
Tabela 36: IPPC zavezanci v MO Velenje ter nazivi IPPC naprav. 121
Tabela 37: Emisije zračnih onesnaževal (CO, ogljikovodiki, NOx in prašni delci) iz avtobusnega in tovornega prometa v občini Velenje (Vir: Projekt GUTS Mestna občina Velenje). 123
Tabela 38: Ocena emisij prašnih delcev, ki nastanejo kot posledica cestnega prometa, pripravljena z modelom NEMO (Rexeis in Hausberger, 2009; Ivančič in Vončina, 2014). 123

Tabela 39: Okoljski cilji, kazalci in stanje za zrak. ... 124
Tabela 40: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na kakovost zraka. ... 125
Tabela 41: Nekaj (z vidika hrupa pomembnih) osnovnih značilnosti MO Velenje in mesta Velenje. . 136
Tabela 42: Okoljski cilji, kazalci in stanje za hrup. ... 142
Tabela 43: Ocenjevalna lestvica vplivov na raven hrupa v okolju. ... 142
Tabela 44: Okvirne vrednosti vplivnega območja daljnovodov različnih geometrij in nazivnih napetosti za I. območja varstva pred sevanju (Valič, 2008). ... 154
Tabela 45: Vrste EMS na območju MO Velenje po podatkih Atlasa okolja, november 2017. ... 156
Tabela 46: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na raven EM sevanja. ... 157
Tabela 47: Opredelitev vplivov izvedbe plana na okoljski cilj »Odmik poselitvenih območij od virov elektromagnetnega sevanja in s tem zmanjšanje obremenitve ljudi zaradi EMS. ... 160
Tabela 48: Načrt ukrepov na področju javne razsvetljave. ... 166
Tabela 49: Način ocenjevanja svetlobnega onesnaževanja. ... 168
Tabela 50: Število zabojnikov v občini Velenje za mešane komunalne odpadke in ločene frakcije embalaže ter zbiralnice na dan 30.9.2016. ... 175
Tabela 51: Število zabojnikov za biorazgradljive kuhinjske odpadke in zeleni vrtni odpad v MO Velenje na dan 30.9. 2016. ... 176
Tabela 52: Število zbiralnic v MO Velenje 30.9.2016. ... 177
Tabela 53: Količina odpadkov v MO Velenje zbrana z javnim odvozom (t). ... 178
Tabela 54: Količina odloženih odpadkov iz MO Velenje (t). ... 178
Tabela 55: Primerjava količin odpadkov v MO Velenje v obdobju 2011–2016 (v kg). ... 182
Tabela 56: Količina odpadkov v mestni občini Velenje v obdobju 2011 – 2016. ... 183
Tabela 57: Okoljski cilji, kazalci in stanje za odpadke. ... 184
Tabela 58: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na ravnanje z odpadki. ... 184
Tabela 59: Ptice, opažene v širši okolici Šaleških jezerih ... 190
Tabela 60: Število vrst ptic, popisanih na širšem območju šaleških jezer, in njihova uvrstitev v posamezne kategorije ogroženosti. ... 195
Tabela 61: Vrste rib v Škalskem, Velenjskem in Družmirskem jezeru. ... 196
Tabela 62: Območja Natura 2000, EPO in naravne vrednote v MO Velenje. ... 199
Tabela 63: Površina Natura 2000 območij v MO Velenje. ... 199
Tabela 64: Vrste in habitatni tipi za katere je Natura 2000 območje določeno. ... 202
Tabela 65: Podatki za habitatne tipe za Natura 2000 območje Huda luknja. ... 203
Tabela 66: Podatki za vrste za Natura 2000 območje Huda luknja. ... 204
Tabela 67: Ekološko pomembno območje Velenjsko – Konjiško hribovje (koda 11500). ... 207
Tabela 68: Seznam naravnih vrednot v MO Velenje. ... 208
Tabela 69: Seznam naravnih vrednot – jame v MO Velenje. ... 209
Tabela 70: Okoljski cilji, kazalci in stanje plana za varstvo narave. ... 212
Tabela 71: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na naravo. ... 213
Tabela 72: Velikost posegov na območju Natura 2000 – SAC Huda luknja. ... 215
Tabela 73: Omilitveni ukrepi in njihova izvedba za SAC Huda luknja. ... 225
Tabela 74: Ovrednotenje ocene vplivov plana OPN MO Velenje na Natura 2000 območja. ... 234
Tabela 75: Posegi na območju EPO Velenjsko-Konjiško hribovje. ... 235
Tabela 76: Varstveni pogoji, usmeritve in priporočila k izvedbenemu delu plana. ... 242
Tabela 77: Varnostne usmeritve in priporočila za ohranjanje habitatov zavarovanih vrst. ... 249
Tabela 78: Evidentirane enote kulturne dediščine v MO Velenje (prevzeto na naslovu ... 253
Tabela 79: Ocenjevanje vplivov plana na kulturno dediščino. ... 257
Tabela 80: Opredelitev vplivov izvedbe plana na okoljski cilj »ohranjanje in dobro stanje enot kulturne dediščine« ... 259
Tabela 81: Kazalniki zdravja v MO Velenje *(Vir: projekt »Zdravje v občini«)* ... 269
Tabela 82: Okoljski cilji, kazalci in stanje plana za varovanje zdravja ljudi. ... 270
Tabela 83: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na varovanje zdravja ljudi. ... 270

Kazalo slik

Slika 1: Mestna občina Velenje – upravna razdelitev. 16
Slika 2: Prikaz EUP (enote urejanja prostora) v MO Velenje in okirni prikaz lokacij pobud za spremembo osnovne namenske rabe. Za imena oznaka glej navedbe na naslednji strani. 17
Slika 3: MO Velenje – geološka sestava. 46
Slika 4: MO Velenje – pedološka sestava. 48
Slika 5: MO Velenje – raba tal. 50
Slika 6: Kmetije v MO Velenje po velikostnih razredih (Popis kmetijskih gospodarstev, 2010). 52
Slika 7: Karta MO Velenje z označenimi varovanimi gozdovi (zeleno) in Območjem Natura 2000 (rjavo) (vir: Atlas Okolja). 56
Slika 8: Opozorilna karta verjetnosti pojavljanja zemeljski plazov na območju občine Velenje (Atlas okolja, 2016). 60
Slika 9: Karta s točkovno označenimi plazove (rumena barva) in predlagane pobude (rdeča barva) na območju Podgorja (vir: podatki MOV, 2015). 66
Slika 10: Rečna mreža v MO Velenje, Vir podatkov: GURS, GIS Z. Pavšek, 2017. 73
Slika 11: Dejanska raba tal v pojezerju Velenjskega in Škalskega jezera. 78
Slika 12: Hidrogeološka karta–tipi vodonosnikov na območju MO Velenje. 79
Slika 13: Vodovodno omrežje v Šaleški dolini 2016 Vir: www.kp-velenje.si 80
Slika 14: Prodana količina pitne vode po letih Vir: www.kp-velenje.si 81
Slika 15: Kanalizacijsko omrežje v Šaleški dolini Vir: www.kp-velenje.si 82
Slika 16: Karte poplavne nevarnosti reke Pake od mostu 1 do mostu 8. Za legendo glej sliko 18; razred preostale poplavne nevarnosti je pri tej povečavi označen z rdečo barvo (vir: Hidrosvet, 2017). 85
Slika 17: Karte poplavne nevarnosti reke Pake od mostu 8 do 16. Za legendo glej sliko 18; razred preostale poplavne nevarnosti je pri tej povečavi označen z rdečo barvo (vir: Hidrosvet, 2017 85
Slika 18: Karte poplavne nevarnosti reke Pake od mostu 17 do mostu 22 (A) in dolvodno ter gorvodno od mostu 23 (B). Razred preostale poplavne nevarnosti je pri tej povečavi označen z rdečo barvo (vir: Hidrosvet, 2017). 86
Slika 19: Karte poplavne nevarnosti reke Lepene. Za legendo glej sliko 18 (vir: Hidrosvet, 2017). 89
Slika 20: Karta poplavne nevarnosti enega izmed odsekov reke Pirešice. Za legendo glej sliko 18 (vir: Hidrosvet, 2017). 90
Slika 21: Pobuda št. 032 in območja poplavnih razredov (označbe: Pv: območje velike poplavne navarnosti, Ps: območje srednje poplavne nevarnosti, Pm: območje majhne poplavne nevarnosti in Pp: območje preostale poplavne navarnosti). 97
Slika 22: Pobuda št. 030 in območja poplavnih razredov (označbe: Pv: območje velike poplavne navarnosti, Ps: območje srednje poplavne nevarnosti, Pm: območje majhne poplavne nevarnosti in Pp: območje preostale poplavne navarnosti). 98
Slika 23: Pobude, ki so na vodovarstvenem območju (območje označeno z roza barvo- I. varstveni pas; območje orisano s svetlo rjavo barvo- II. varstveni pas, območje orisano z rumeno barvo- III. varstveni pas). 102
Slika 24: Mestna občina Velenje z državnim in lokalnim cestnim omrežjem (vir: Prometna študija okviru urbanistične zasnove mesta Velenja, 2007). 122
Slika 25: Stavbe po namembnosti (z vidika občutljivosti za hrup) na območju mesta Velenje (vir: Kotnik, 2010). 135
Slika 26: Prometna mreža na območju MO Velenje – povprečne letne obremenitve cest (PLDP) v letu 2016. 137
Slika 27: Nekateri z vidika obremenjevanja s hrupom »potencialno pomembni« gospodarski oz. industrijski viri hrupa na območju mesta Velenje (vir, Kotnik, 2010). 140
Slika 28: Lokacija pobude št. 28, kjer se območje opredeljuje kot stavbno zemljišče. 146

Slika 29: Potencialna konfliktna območja med SS (stanovanjske površine), ki so značene z rumeno barvo in IG (gospodarske cone) oz. IP (površine za industrijo), ki so označena z roza barvo. ... 147
Slika 30: Trasa hitre ceste 3. razvojne osi in pobude za spremembo rabe zemljišč v sklopu OPN, ki so v okolici trase državne ceste. ... 151
Slika 31: Objekti za prenos električne energije na območju MO Velenje. ... 155
Slika 32: Viri EMS sevanja na širšem območju mesta Velenje Vir: PISO Velenje, november 2017. ... 155
Slika 33: Prikaz električnih vodov in lokacij pobud za spremembo namenske rabe iz OPN. ... 159
Slika 34: Območje Natura 2000 – SAC Huda luknja. ... 200
Slika 35: Natura 2000: SAC Ložnica s Trnavo (Vir: Naravovarstveni atlas, november 2017). ... 201
Slika 36: MO Velenje: EPO Velenjsko – Konjiško hribovje in EPO Ložnica s Trnavo. ... 206
Slika 37: MO Velenje –naravne vrednote (glej tudi Prilogo C). ... 208
Slika 38: MO Velenje – naravne vrednote (jame). ... 210
Slika 39: Območja pričakovanih naravnih vrednot... ... 211
Slika 40: Pobude na SAC Huda luknja in njenem vplivnem območju, rumeno so označene pobude za kamnolom Paka. ... 215
Slika 41: Pobude, ki so na EPO območju. ... 235
Slika 42: Pobude in naravne vrednote na območju MO Velenje. ... 238

Uporabljene kratice

ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
CPVO	celovita presoja vplivov na okolje
EPO	ekološko pomembno območje
EMS	elektromagnetno sevanje
EUP	enota urejanja prostora
EŠD	evidenčna številka dediščine iz registra nepremične kulturne dediščine
Drev	drevesna naravna vrednota
DRSC	Direkcija RS za ceste
MGE	gozdnogospodarska enota
Geol	geološka naravna vrednota
Geomorf	geomorfološka površinska naravna vrednota
MKO	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje
MV	mejna vrednost
NVDP	naravna vrednota državnega pomena
NVLP	naravna vrednota lokalnega pomena
OP	okoljsko poročilo
OPN	občinski prostorski načrt
OPPN	občinski podroben prostorski načrt
PE	opulacijski ekvivalent
PIP	prostorsko izvedbeni pogoji
PLDP	povprečni letni dnevni promet
PVO	poročilo o vplivih na okolje
ReNPVO	Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja
SDP	spomenik državnega pomena
SPRO	strategija prostorskega razvoja občine
UN	urbanistični načrt
ZON	Zakon o ohranjanju narave
ZPNačrt	Zakon o prostorskem načrtovanju
ZRSVN	Zavod RS za varstvo narave
ZV-1	Zakon o vodah
ZVKDS	Zavod za varstvo kulturne dediščine Republike Slovenije
ZVKD-1	Zakon o varstvu kulturne dediščine
ZVO	Zakon o varstvu okolja

1 SPLOŠNO

1.1 Ozadje in namen okoljskega poročila

Mestna občina Velenje pripravlja *Občinski prostorski načrt (OPN MOV)* na osnovi strokovnih podlag in prikaza stanja prostora, ki jih je izdelalo podjetje URBANA urbanizem, projektiranje, Kočar in Kočar, d.o.o. (št. projekta 628/13, junij 2017, maj 2018).

Veljavni prostorski akti, ki veljajo na območju Mestne občine Velenje, so:

- Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestav in dolgoročnega plana občine Velenje za obdobje 1986 - 2000, dopolnjen 1988 in 1990;
- Družbeni plan občine Velenje za obdobje 1986 – 1990 (Uradni vestnik občine Velenje, št. 1/86);
- Spremembe in dopolnitve planskih aktov dela občine Žalec za območje Mestne občine Velenje – dopolnjen 1999 in 2002 (osnovni odlok o PSPA MOV; Uradni vestnik Mestne občine Velenje št. 07/01 z dne 07.11.2001 in št. 13/03 z dne 22.06.2004) v letu 2009, ki je bil objavljen v Uradnem vestniku MO Velenje št. 17/2010 dne 2. septembra 2010 (v nadaljevanju: PSPA MOV 2009).

Pripravljalec občinskega prostorskega načrta MO Velenje je v postopku priprave novega prostorskega akta pridobila odločbo Ministrstva za okolje in prostor (MOP) (št. 35409-133/2015/7 z dne 9.11.2015). V odločbi je navedeno, da je v postopku sprjemanja OPN po določbah drugega in tretjega odstavka 40. člena ZVO-1, zanj treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje na podlagi naslednjih ugotovitev, da:
(i) OPN predstavja osnovo za posege v okolje ter vključuje dejavnosti, ki imajo lahko pomemben vpliv na okolje;
(ii) se v OPN načrtovane dejavnosti in širitve namenske rabe nanašajo zlasti na intenziviranje območij izkoriščanja mineralnih surovin, širitev območij gospodarskih con in širitev območij poselitve, ki bi lahko sama po sebi ali v povezavi z obstoječimi prostorskimi ureditvami imela pomemben vpliv na okolje;
(iii) da bodo z OPN načrtovane dejavnosti in širitve območij namenske rabe, pomembno vplivale na naravne vrednote in ekološko pomembna območja ter na poplavna, erozijska in vodovarstvena območja.
Za izvedbo celovite presoje na okolje mora pripravljalec plana, MO Velenje, zagotoviti izdelavo okoljskega poročila, v katerem se opredelijo, opišejo in ovrednotijo vplivi izvedbe plana na okolje in možne alternative, ob upoštevanju ciljev in geografskih značilnosti območja, na katerega se plan nanaša, in sicer skladno z določili ustrezne uredbe (Ur. l. RS, št. 73/05). Ločen del okoljskega poročila je poročilo o vplivih na varovana območja.

1.2 Vsebina okoljskega poročila

Okoljsko poročilo je izdelano skladno z 51. členom *Zakona o varstvu okolja* ((Ur. l. RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15 in 102/15) in *Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* (Ur. l. RS, št. 73/05). Vsebuje informacije, potrebne za celovito presojo vplivov izvedbe občinskega prostorskega načrta na okolje in njegove dele ter upošteva

zahteve varstva okolja, ohranjanja narave, varstva človekovega zdravja in kulturne dediščine. Okoljsko poročilo upošteva vsebino in natančnost plana (OPN) ter obsega tekstualni in kartografski del, ki je prilagojen merilu občinskega prostorskega načrta.

V okoljskem poročilu so upoštevane tudi zahteve ostalih državnih in evropskih dokumentov (Nacionalni program varstva okolja, Strategija prostorskega razvoja Slovenije, Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta 2001/42/ES z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (Ur. l. št. 197 z dne 21. 7. 2001, str. 30), ki opredeljuje podrobnejšo vsebino in obseg informacij, ki jih mora zagotavljati okoljsko poročilo). Okoljsko poročilo je izdelano v skladu z določili Uredbe o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05), razen za varovana območja narave, kot je to določeno s *Pravilnikom o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja* (Ur. l. RS, št. 130/04, 53/06, 38/10, 3/11).

Okoljsko poročilo je sestavljeno iz naslednjih bistvenih vsebin:
(a) splošni del: ozadje in namen okoljskega poročila
(b) opis OPN: opis osnovnih vsebin in značilnosti občinskega prostorskega plana
(c) vplivi izvedbe OPN na okolje: vrednotenje vplivov plana na posamezne segtmente okolja in na zdravje ljudi.

(c) Vrednotenje vplivov na okolje vključuje naslednja poglavja:
- tla (vključuje vpliv na kmetijske površine in gozd),
- vode (vključuje vpliv na vodne vire),
- narava,
- kulturna dediščina,
- zrak in podnebne spremembe,
- hrup,
- elektromagnetno sevanje,
- svetlobno onesnaženje,
- ravnanje z odpadki,
- varovanje zdravja.

Obstoječa stavbna zemljišča predstavljajo stanje v prostoru, ki je obravnavano pri vsaki okoljski sestavini posebej. Vse navedene obveznosti in dolžnosti so usklajene z Z*akonom o varstvu okolja* (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09, 48/12 in nadlj.) in se nanašajo neposredno na pripravljavca plana, Mestno občino Velenje.

Vsebina okoljskega poročila je predpisana z *Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05).* V okoljskem poročilu so zajete naslednje vsebine:
- **podatki o planu**, ime plana in predvideno obdobje izvajanja plana, območje, ki ga zajema plan, cilji in kratek opis plana, obstoječa namenska raba prostora ter njen obseg in razmestitev dejavnosti v prostoru, določitev načrtovanih posegov v prostor, njihova kartografska predstavitev.
- **Podatki o stanju okolja** na območju izvajanja plana, opis obstoječega stanja in obremenjenosti okolja, prikaz **kazalcev stanja okolja** na podlagi obstoječih podatkov,

obravnava varstvenih, varovanih, zavarovanih, degradiranih in drugih območij, na katerih je zaradi varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov ali kulturne dediščine predpisan posebni pravni režim, povzetek veljavnih pravnih režimov na varovanih območjih ali njihovih delih, podatke o pridobitvi smernic ter strokovnih podlag za pripravo plana in stopnjo njihovega upoštevanja, zlasti glede omilitvenih ukrepov.

- **Podatki o okoljskih ciljih plana, merilih vrednotenja in metodah** za ugotavljanje in vrednotenje vplivov plana, okoljski cilji plana z obrazložitvijo načina določitve glede na splošne okoljske cilje, stanje okolja , upoštevanja teh ciljev pri pripravi plana, izbrana merila vrednotenja vplivov plana na okolje z utemeljitvijo izbora in načina uporabe, uporabljene metode ugotavljanja ter vrednotenja vplivov plana z utemeljitvijo izbora in načina uporabe, se nahaja v poglavjih, kjer so obravnavani vplivi plana na posamezne sestavine okolja.
- Podatki o ugotovljenih **vplivih plana** in njihova presoja; ocene vplivov plana bodo podane za posege znotraj obravnavanih območij. Vplivi so lahko neposredni, daljinski, kumulativni, sinergijski, kratkoročni, ssrednjeročni, dolgoročni, trajni, začasni, pozitivni, negativni, in se nanašajo na obravnavane sestavine okolja ter njihova medsebojna razmerja. Če bodo ugotovljeni bistveni vplivi plana ali s planom načrtovanega posega v okolje in je te vplive mogoče učinkovito omiliti, so le-ti navedeni v poglavju **Omilitveni ukrepi**. Kjer je možno je določen tudi časovni okvir izvedbe posameznega omilitvenega ukrepa. V poglavju **Skladnost načrta** z okoljskimi cilji je/bo podana skupna presoja ugotovljenih vplivov glede na okoljske cilje plana za posamezne sestavine okolja. V poglavju **Alternative** okoljskega poročila so predlagane tudi možne alternative k nekaterim predlaganim posegom in razlog za njihov izbor.
- Predvideni načini **spremljanja stanja** v času izvedbe plana so/bodo navedeni v poglavju Monitoring pri obravnavi posameznih elementov okolja, kjer je predlagano spremljanje posameznih kazalcev, ki so pomembni za doseganje okoljskih ciljev.
- Navedbe o izdelovalcih in morebitnih podizvajalcih okoljskega poročila se nahajajo na začetku dokumenta, kjer so navedeni strokovni sodelavci, ki so sodelovali pri izdelavi okoljskega poročila ali izdelavi strokovnih podlag zanj.
- Ločen prikaz ugotovitev okoljskega poročila, ki se nanaša na varovana območja bo izdelan v posebnem zvezku kot priloga k okoljskemu poročilu. V občini je več posebnih varstvenih območji Natura 2000 in dve zavarovani območji.
- Poljuden povzetek okoljskega poročila z obrazložitvijo bo naveden v posebnem poglavju.

1.3 Merila in metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov OPN

Osnova za vrednotenje vplivov plana so **okoljski cilji**. Okoljski cilji so prevzete obveznosti, določene v ratificiranih mednarodnih pogodbah ali predpisih Evropske unije, ki se nanašajo zlasti na povzročanje čezmejnih vplivov na okolje ter globalno onesnaževanje, in varstveni cilji na območjih s posebnim pravnim režimom, ki vključujejo usmeritve, izhodišča, omejitve in prepovedi zaradi varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov ali kulturne dediščine.

Okoljski cilji so opredeljeni v okoljskih izhodiščih, programih in načrtih s področja varstva okolja (*Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja* 2005-2012 (Ur. l. RS, št. 2/06) in *Strategija prostorskega razvoja Slovenije* (Ur. l. RS, št. 76/04), dokumentih s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in v drugih pravnih aktih zaradi uresničevanja načel trajnostnega razvoja. Okoljski cilji plana so okoljski cilji, ki se nanašajo neposredno na OPN in ustrezajo značilnostim okolja na območju občine. Pri določitvi okoljskih ciljev so bile upoštevane tudi smernice nosilcev urejanja prostora, odločbe ter mnenja, izdana s strani resornih ministrstev, nosilcev javnih pooblastil ali Mestne občine Velenje.

Glede na *Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* (Ur. l. RS, št. 73/05) je treba v okoljskem poročilu opredeliti naslednje vplive izvedbe plana na okolje:
(i) NEPOSREDNI vpliv**:** se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje, ki na območju plana neposredno vpliva na izbrane kazalce stanja okolja. Ugotovljeno območje neposrednega vpliva izhaja iz ugotovitev na terenu, podrobnejših podatkov o izvedbi posega v okolje in iz drugih dejanskih okoliščin.
(ii) DALJINSKI vpliv: se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje z vplivi, ki niso neposredna posledica izvedbe plana, temveč se zgodijo oddaljeno od izvornega vpliva ali kot posledica zapletenih poti, kot je poseg v okolje, ki spreminja gladino vode in tako vpliva na ekološko stanje bližnjih mokrišč.
(iii) KUMULATIVNI vpliv: se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje, ki zanemarljivo vpliva na izbrane kazalce stanja okolja, ima pa skupaj z obstoječimi posegi v okolje ali s posegi, ki so načrtovani in grajeni na podlagi drugih planov, velik vpliv na izbrane kazalce stanja okolja, ali kadar ima več posameznih za okolje zanemarljivih vplivov istega posega ali več posegov istega plana združen vpliv, katerega učinki na izbrane kazalce stanja okolja niso zanemarljivi.
(iv) SINERGIJSKI vpliv: se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje z vplivi, ki so v celoti večji od vsote posameznih vplivov. Sinergijski vplivi se ugotavljajo zlasti v primerih, ko se količina vplivov na habitate, naravne vire ali poseljena območja približa zmogljivosti kompenziranja teh vplivov.
(v) KRATKOROČNI vpliv: je vpliv, ki preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja v petih (5) letih od začetka vplivanja.
(vi) SREDNJEROČNI vpliv: je vpliv, ki preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja med petimi (5) in desetimi (10) leti od začetka vplivanja.
(vii) DOLGOROČNI vpliv: je vpliv, ki ne preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja v desetih (10) letih od začetka vplivanja.
(viii) TRAJNI vpliv: predstavlja vpliv, ki pusti trajne posledice.
(ix) ZAČASNI vpliv: predstavlja vpliv začasne narave.
Za vsak segment okolja smo smo določili pripadajočo lestvico vrednotenja (Tabela 1)**.** Če se ocene za katerokoli posledico izvedbe plana uvrstijo v velikostni razred A, B ali C, so vplivi ne bistveni, izvedba plana na uresničevanje okoljskih ciljev pa je sprejemljiva. Če se ocene za katerikoli posledico izvedbe plana uvrstijo v velikostni razred D, so vplivi bistveni, v razred E pa uničujoči, izvedba plana za uresničevanje okoljskih ciljev pa je nesprejemljiva.

Tabela 1: Lestvica velikostnih razredov vplivov plana na okolje.

OCENA	OPISNA OCENA	RAZLAGA OCENE
A	ni vpliva / vpliv je pozitiven	Stanje okolja zaradi vpliva izvedbe plana bo ostalo nespremenjeno oz. se bo vpliv na okolje zmanjšal, zato bo vpliv na nek element okolja pozitiven.
B	nebistven vpliv	Stanje okolja zaradi vpliva izvedbe plana se bo, vsaj v eni od sestavin okolja, nedoločno majhno spremenilo oziroma bo sprememba na meji zaznavnosti.
C	nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Stanje okolja zaradi vpliva izvedbe plana se bo v fizičnem in kakovostnem smislu, vsaj v eni od sestavin okolja, zaznavno spremenilo, vendar bo ob upoštevanju podanih omilitvenih ukrepih vpliv nebistven.
D	bistven vpliv	Vplivi izvedbe plana za uresničevanje okoljskih ciljev plana niso sprejemljivi, vplivi so zaradi posega bistveno večji, kakovost posameznih sestavin okolja se zaradi posega lahko bistveno poslabša. Vplivi izvedbe plana kljub omilitvenim ukrepom ostajajo bistveni in so zato vplivi izvedbe plana na okolje nesprejemljivi.
E	uničujoč vpliv	Stanje okolja zaradi vpliva izvedbe plana bo v fizičnem in kakovostnem smislu, vsaj v eni od sestavin okolja, prevelika (nesprejemljivo velika, npr.: večja od mejne vrednosti obremenitve določene z zakonodajo, standardom, itd.).
X	ugotavljanje vpliva ni možno	Če ugotavljanje značilnosti plana ni možno se tak vpliv označi z X.

Po ugotovitvi vplivov na okolje smo tam, kjer potrebno, predlagali omilitvene ukrepe ali alternative. V skladu z 12. člen, 1. odstavek uredbe se v primeru, da *so ugotovljeni bistveni ali uničujoči vplivi plana ali s planom načrtovanega posega v okolje, preveri, ali se jih lahko z ustreznimi omilitvenimi ukrepi prepreči, omili ali odpravi v taki meri, da postanejo vplivi izvedbe plana za okolje sprejemljivi*. Preveritev **omilitvenih ukrepov** vključuje: (i) navedbo ustreznih omilitvenih ukrepov; (ii) oceno vplivov omilitvenih ukrepov na bistvene ali uničujoče vplive plana ali s planom načrtovanega posega v okolje v skladu z 10. členom uredbe; (iii) utemeljitev ustreznosti in verjetnost uspešnosti izbranega omilitvenega ukrepa; (iv) oceno izvedljivosti načrtovanih omilitvenih ukrepov v planu.

Alternative se predlagajo, kadar so možne različne rešitve za reševanje bistvenih ali uničujočih vplivov plana na izpolnjevanje izbranih okoljskih ciljev ob upoštevanju značilnosti območja, na katerega se plan nanaša. Od predlaganih alternativ se izbere najustreznejša in zanjo navedejo razlogi.

Omilitveni ukrepi in alternative so ključni, da ne pride do bistvenega (ocena D) ali celo uničujočega vpliva (ocena E). Tovrstni ukrepi morajo biti navedeni v planu oz. se morajo pri pobudah izvajati. Izvedljivost načrtovanih omilitvenih ukrepov se dokazuje z naslednjimi podatki: (i) navedbo o tem, kdo bo poskrbel za izvedbo omilitvenega ukrepa in kako bo ta ukrep izveden; (ii) časovno opredelitev izvedbe plana in omilitvenega ukrepa ter (iii) navedbo načina spremljanja uspešnosti izvedenega omilitvenega ukrepa. Po ugotovitvi vplivov predvidenih pobud in prostorskih ureditev na stanje okolje in morebitnih predlaganih omilitvenih ukrepih sledi izdelava programa spremljanja stanja okolja. Mestna občina Velenje mora zagotoviti spremljanje kazalcev, ki so določeni v poglavjih Okoljski cilji s kazali stanja okolja in metodologija. Na podlagi rezultatov sprotnega spremljanja kazalcev stanja okolja se lahko že med samo izvedbo OPN ugotovi, ali izvajanje plana (dodatno) vpliva na stanje okolja. Na podlagi sprotnega spremljanja se tako lahko pravočasno ukrepa ob morebitnih negativnih trendih posameznih kazalcev stanja okolja.

2 PODATKI O OBČINSKEM PROSTORSKEM NAČRTU

2.1 Ime in območje OPN

- Ime plana: Občinski prostorski načrt MO Velenje.
- Načrtovalec: Urbana Kočar in Kočar d.o.o, Kersnikova 1, 3320 Velenje.
- Pripravljalec: Mestna občina Velenje, Titov trg 1, 3320 Velenje.

Slika 1: Mestna občina Velenje – upravna razdelitev.

Območje MO Velenje, ki obsega 83,54 km^2, leži v vzhodnem delu Šaleške doline. Osrednji del občine predstavlja dolinski del ob reki Paki. Ves vzhodni dolinski del Šaleške doline je urbaniziran, saj se je mesto, ki je po številu prebivalcev šesto največje v Sloveniji, v svojem razvoju zadnjih 50 let razširilo med nekdanjimi naselji in zaselki Škale, Stara vas, Staro Velenje, Šalek in Šmartno. Severno obrobje občine sega v hribovit svet, ki se razteza od Razborja do Graške Gore in preko prebojne doline Pake v Hudi luknji do Paškega Kozjaka. Vzhodna meja občine poteka po Dobrnskem podolju, preko potoka Pirešica, proti jugu na Ponikovsko planoto in Ložniško gričevje, ki Šaleško dolino ločujeta od Spodnje Savinjske doline. Zahodna meja občine razpolovi Šaleško dolino v smeri sever-jug na območju nekdanje vasi Preloge, kjer danes pod dolinskim dnom poteka v Premogovniku Velenje najintenzivnejši odkop lignita. Meja se nadaljuje po spodnjem toku potoka Velunja do podnožja Graške Gore.

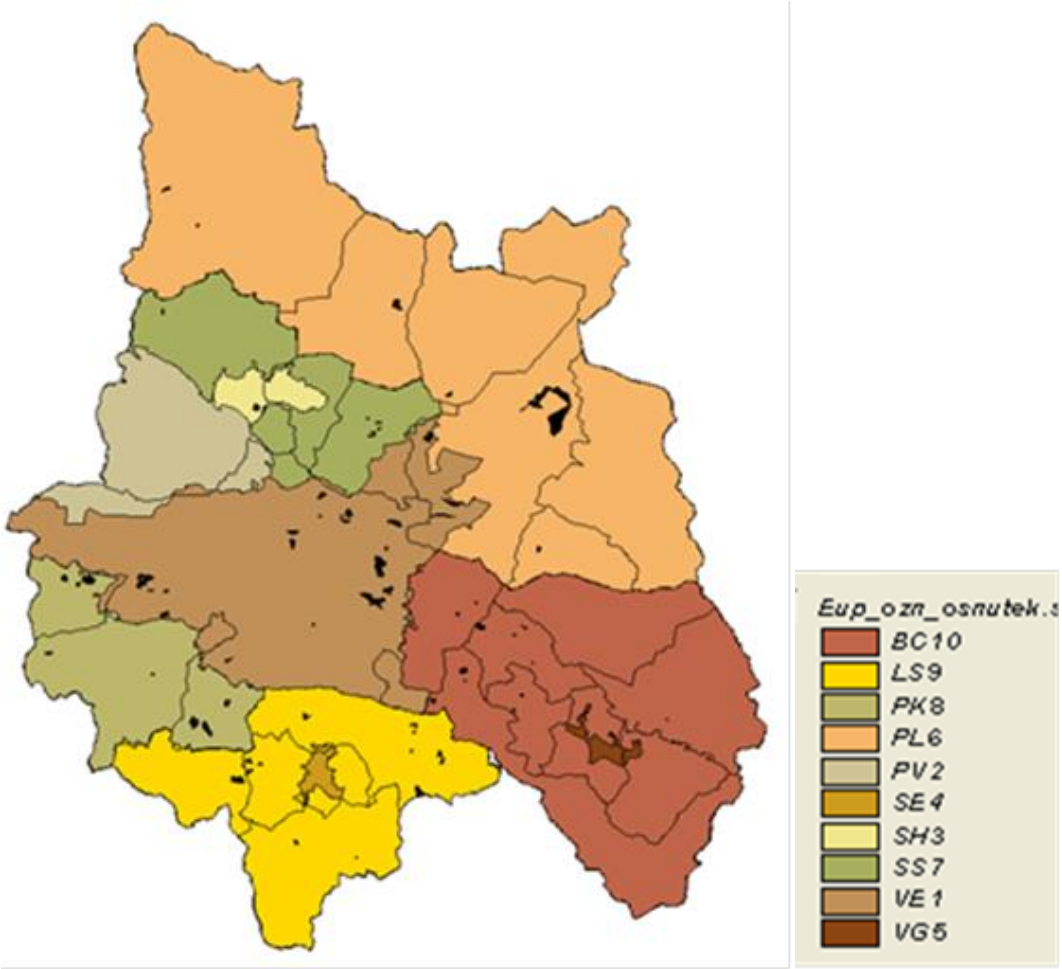

Slika 2: Prikaz EUP (enote urejanja prostora) v MO Velenje in okirni prikaz lokacij pobud za spremembo osnovne namenske rabe. Za imena oznaka glej navedbe na naslednji strani.

Območje MO Velenje je razdeljeno na enote urejenje prostora (EUP), ki jih združujemo glede na lego v prostoru na 10 zaključenih območij, ki so hkrati tudi enote urejanja prostora (EUP):

- Območja intenzivne urbanizacije, ki se urejajo na osnovi UN:

-oznaka VE1 za mesto Velenje v okviru mej iz UN;
-oznaka SH3 za naselje Škale – Hrastovec v okviru mej UN;
-oznaka SE4 za naselje Šentilj v okviru mej UN;
-oznaka VG5 za naselje Vinska Gora v okviru mej UN.

- Območje z omejitvami za razvoj zaradi vplivov podzemnega pridobivanja lignita v premogovniku Velenje:

-oznaka PV2 za območje z vplivi podzemnega pridobivanje premoga.

- Območja razpršene poselitve kot avtohtoni vzorec poselitve:

-oznaka PL6 za območje razpršene poselitve Plešivca, Cirkovc, Pake, Paškega Kozjaka in Lopatnika;
-oznaka SS7 za območje razpršene poselitve Škal, Hrastovca in Šenbrica.

- Širše mestno območje ob mestu Velenje:

-oznaka PK8 za območje primestnega prostora Podgorja, Podkraja in Kavč;
-oznaka LS9 za območje primestnega prostora Ložnice, Arnač, Laz in Silove;
-oznaka BC10 za območje primestnega prostora Bevč, Lipja, Lopatnika, Janškovega sela, Pirešice, Vinske gore, Prelske in Črnove.

2.2 Cilji OPN

Cilji prostorskega razvoja občine, ki so predeljeni v OPN, so naslednji:
(i) V Razvojni viziji MO Velenje (2009) je poudarjeno, da temelji razvojna vizija na ocenah in pričakovanjih lokalnega prebivalstva, hkrati pa vsebuje vse bistvene strateške usmeritve Slovenije in Evropske unije. Bistvene skupne točke Strategije razvoja Slovenije, Lizbonske pogodbe ter Vizije in strategije Mestne občine Velenje so kakovost življenja, trajnostni razvoj in ustvarjanje kvalitetnih delovnih mest. Za njihovo uresničitev sta potrebna hiter gospodarski razvoj in povečanje zaposlenosti, kar je mogoče doseči s spodbujanjem inovativnosti ter podjetništva, z razširjanjem uporabe informacijsko komunikacijskih tehnologij in z učinkovitim posodabljanjem izobraževalnih procesov.

(ii) Med prednostnimi nalogami, ki jih navaja Strategija razvoja Slovenije, so za MO Velenje pomembne zlasti: spodbujanje podjetniškega razvoja in povečanje konkurenčnosti, povečanje prilivov razvojno spodbudnih domačih in tujih naložb, spodbujanje vse življenjskega učenja in trajno obnavljanje prebivalstva, zagotavljanje optimalnih pogojev za zdravje ter izboljšanje gospodarjenja s prostorom ter izboljšanje prometne povezanosti občine na evropske prometne koridorje.

(iii) Ob upoštevanju izhodišč ter ciljev nadrejenih prostorskih aktov, sektorskih dokumentov in dosedanjega razvoja, so razvojni cilji MO Velenje sledeči:

- racionalen in učinkovit trajnostni prostorski razvoj in zagotavljanje racionalne rabe prostora in varnosti prebivalcev;

- kvaliteten razvoj mesta Velenje kot središča nacionalnega pomena ter občinskega središča in lokalnih središč Škale – Hrastovec, Šentilj, Vinska gora in drugih naselij z medsebojnim dopolnjevanjem funkcij;
- prostorski razvoj omejen s prostorskimi omejitvami s preudarno rabo naravnih virov;
- ohranjanje območij in objektov kulturne dediščine in območij ohranjanja narave z vključevanjem v urejanje prostora;
- varstvo okolja z vključevanjem posameznih sestavin varstva okolja v prostorski razvoj;
- varstvo ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine ter okolja pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- skladen razvoj občine v regiji in povezanost z mejnimi občinami in drugimi urbanimi območji;
- usklajen razvoj turizma v občini v povezavi regijo in zavarovanimi območji ter drugimi prepoznavnimi vrednotami.

2.3 Opis OPN

Opis OPN MO je povzet po dopolnjenjem Osnutku OPN za Mestno občino Velenje (Urbana, 2017, 2018), ki je sestavljen iz tekstualnega in grafičnega dela, ki se delita na strateški in izvedbeni del. Dopolnjen osnutek OPN je pripravljen ob upoštevanju pogojev iz smernic oziroma prvih mnenj oziroma drugih mnenj 25 nosilcev urejanja prostora. Besedilo OPN obsega naslednja poglavja:

- Uvodne določbe
- Strateški del
- Izvedbeni del
- Prehodne, posebne in končne določbe
- Priloge

Priloga 1: Pregled strokovnih podlag na katerih temeljijo rešitve v OPN.
Priloga 2: Pregled naselij po RPE, okvirnih območij naselij (ON) in zaselkov (ZA) v OPN.
Priloga 3: Preglednica razdelitve zemljišč ONRP na območja PNRP z opisom pretežnih rab oziroma namembnosti.
Priloga 4: Bilanca površin v OPN.
Priloga 5: Pregled EUP in PEUP glede na PNRP, ON / ZA in načine urejanja.

A. STRATEŠKI DEL OPN

Strateški del OPN določa izhodišča in cilje ter zasnovo prostorskega razvoja občine, zasnovo gospodarske javne infrastrukture, zasnovo poselitve ter usmeritve za prostorski razvoj občine: za razvoj poselitve in za celovito prenovo, za razvoj v krajini, za določitev namenske rabe zemljišč in prostorskih izvedbenih pogojev.

A.1 Tekstualni/ vsebinski del

V strateškem delu OPN za MO Velenje so določene:

- splošne določbe,
- izhodišča in cilji prostorskega razvoja občine,
- zasnova prostorskega razvoja občine,
- zasnova gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena in grajenega javnega dobra:
  - splošne določbe za GJI (gospodarska javna infrastruktura),
  - prometna infrastruktura,

- elektronska komunikacijska infrastruktura,
- energetika, skladno z lokalnim energetskim konceptom,
- infrastruktura komunalnega in vodnega gospodarstvo ter varstva okolja,
- druga področja GJI.

- Okvirna območja naselij, vključno z območji razpršene gradnje, ki so z njimi prostorsko povezana.
- Okvirna območja razpršene poselitve.
- Usmeritve za prostorski razvoj občine:
  - usmeritve za razvoj poselitve in celovito prenovo,
  - usmeritve za razvoj v krajini,
  - usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč,
  - usmeritve za določitev prostorskih izvedbenih pogojev.

A.2 Strateški del OPN vsebuje naslednje grafične prikaze:

Številka	Karta	Merilo
1	Zasnova prostorskega razvoja MO Velenje	1: 50.0000
2	Zasnova gospodarske javne infrastrukture 2.1 prometna infrastruktura 2.2 energetika, elektronske komunikacije 2.3 komunalno in vodno gospodarstvo ter varstvo okolja	1: 50.0000
3	Zasnova poselitve: prikazi okvirnih območij, vključno z območji razpršene gradnje ter prikazi okvirnih območij razpršene poselitve	1: 50.0000
4	Usmeritve za prostorski razvoj občine 4.1 za poselitev in celovito prenovo 4.2 za razvoj v krajini - glede na naravne vire 4.3 za razvoj v krajini - glede na posebna območja 4.4 za razvoj v krajini – glede na območja z omejitvami 4.5 za določitev namenske tabe zemljišč 4.6 za določitev prostorskih in izvedbenih pogojev 4.7 območja za varstvo pred naravnimi in drugimi viri	1: 50.0000

B. IZVEDBENI DEL OPN

V izvedbenem delu OPN so znotraj posameznih EUP določena manjša območja urejanja (PEUP) glede na podrobno namensko rabo prostora (PNRP) ter s skupnimi značilnostmi glede namena stavb, površin, oblikovnih in drugih značilnosti ter pogojev za urejanje. PEUP so določena praviloma za stavbna zemljišča v naseljih lahko pa tudi za posamezna območja s skupnimi prostorskimi značilnostmi in pogoji za urejanje. Prostor izven naselij znotraj posameznih EUP predstavlja območja in površine ONRP (stavbna, kmetijska, gozdna, vodna in druga). V izvedbenem delu OPN so določeni skupni prostorski izvedbeni pogoji (PIP) za vse EUP glede na skupne značilnosti, podrobni PIP pa za posamezne EUP glede na specifične značilnosti posameznih EUP oziroma PEUP.

B.1 Tekstualni/ vsebinski del:

- skupni prostorski izvedbeni pogoji za enote urejanja prostora;
- podrobnejši prostorski izvedbeni pogoji za enote urejanja prostora;
- prehodne, posebne in končne določbe;
- priloge

B.2 Izvedbeni del OPN vsebuje naslednje grafične prikaze:

Številka	Karta	Merilo
1	Pregledni prikaz občine z razdelitvijo na liste	1: 50.0000
2	Pregledni prikaz občine s prikazom osnovne namenske rabe in ključnih omrežij gospodarske javne infrastrukture	1: 50.0000
3	Prikaz osnovne podrobnejše namenske rabe prostora, območij enot urejanja prostora in prostorskih izvedbenih pogojev na 23 kartah DKN	1: 5.000
3a	Prikaz osnovne oziroma podrobnejše namenske rabe prostora, območij enot urejanja prostora in prostorskih izvedbenih pogojev za enoto urejanja prostora PV2 na podzemnem nivoju na 4 kartah DKN	1: 5.000
4	Prikaz območij enot urejanja prostora in gospodarske javne infrastrukture na 23 kartah DKN	1: 5.000

2.4 Odnos do drugih načrtov

Sosednje občine so Polzela, Šoštanj, Slovenj Gradec, Mislinja, Dobrna in Žalec. Občine Dobrna, Polzela, Šoštanj, Žalec in Slovenj Gradec že imajo sprejet OPN.

Območje načrtovane trasa hitre ceste Šentilj – Velenje se ureja na podlagi *Uredbe o državnem prostorskem načrtu za državno cesto od priključka Velenje – jug do priključka Slovenj Gradec – jug* (Ur. l. RS, št. 72/13) in *Uredbe o državnem prostorskem načrtu za državno cesto od priključka Šentrupert na avtocesti A1 Šentilj - Koper do priključka Velenje – jug* (Ur. l. RS, št. 3/17).

Tabela 2: Seznam državnih prostorskih načrtov, ki so že sprejeti.

DPN-id	Ime veljavnega DPN / LN (faza)	Vrsta projekta	EUP
Veljavni državni prostorski načrti (Veljavni državni prostorski akti (shp, stanje: 11. 12. 2017)			
145	Uredba o državnem prostorskem načrtu za državno cesto od priključka Velenje jug do priključka Slovenj Gradec jug (Uradni list RS, št. 72/13)	Promet - ceste, obvoznice in priključki SPREJET (Uradni list RS, št. 72/13)	PL6 SH3, VE1
Državni prostorski načrt (shp; stanje 11.12.2017)			
163	Državni prostorski načrt za državno cesto od priključka Šentrupert na avtocesti A1 Šentilj-Koper do priključka Velenje jug	Promet - ceste, obvoznice in priključki SPREJET 6.12.2017 (Uradni list RS, št. 3/17)	VE1, PL8

(Vir: http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/prostorski_nacrti/drzavni_prostorski_nacrti/)

2.5 Raba prostora

2.5.1 Namenska in dejanska raba zemljišč na območju Mestne občine Velenje

V OPN je določena namenska raba vseh zemljišč in objektov v MO Velenje. V nadaljevanju podajamo razdelitev zemljišč ONRP (osnovna namenska raba) na območja PNRP (podrobnejša namenska raba) z opisom pretežnih rab oziroma namembnosti.

I. OBMOČJA STAVBNIH ZEMLJIŠČ vsebujejo naslednja zemljišča:

- **Območja stanovanj (S)** so namenjena so bivanju in spremljajočim dejavnostim. V območja stanovanj se vključujejo: stanovanjske površine, ki so namenjene bivanju brez ali s spremljajočimi dejavnostmi (SS), stanovanjske površine za posebne namene, ki so namenjene občasnemu ali stalnemu bivanju različnih skupin prebivalstva (otrok, ostarelih, študentov in drugih socialnih skupin) (SB), površine podeželskega namena, ki so namenjene površinam kmetij z dopolnilnimi dejavnostmi in bivanju (SK) ter površine počitniških hiš, ki so namenjene za počitek (SP).
- **Območja centralnih dejavnosti (C)** so namenjena oskrbnim, storitvenim in družbenim dejavnostim ter bivanju. V to kategorijo stavbnih zemljišč se vključujejo: osrednja območja centralnih dejavnosti (CU), ki so območja historičnega ali novih jeder, kjer gre pretežno za prepletanje trgovskih, oskrbnih, storitvenih, upravnih, socialnih, zdravstvenih, vzgojnih, izobraževalnih, kulturnih, verskih in podobnih dejavnosti ter bivanje in druga območja centralnih dejavnosti, kjer prevladuje določena dejavnost, razen stanovanj (CD).
- **Območja proizvodnih dejavnost (I)** so pretežno namenjena industrijskim, proizvodnim in spremljajočim storitvenim ter servisnim dejavnostim. V to kategorijo stavbnih zemljišč se vključujejo: površine za industrijo, ki so namenjene industrijskim dejavnostim (IP), gospodarske cone, ki so namenjene obrtnim, skladiščnim, prometnim, trgovskim, poslovnim, in proizvodnim dejavnostim (IG) ter površine z objekti za kmetijsko proizvodnjo, ki so namenjene kmetijskim stavbam za intenzivno pridelavo rastlin ali rejo živali (IK).
- **Posebna območja (B)** so namenjena posebnim dejavnostim kot so območja za turizem, nakupovalna središča in podobno. V to kategorijo stavbnih zemljišč se vključujejo: površine za turizem, ki so namenjene hotelom, bungalovom in drugim objektom za turistično ponudbo in nastanitev (BT), površine drugih območij, ki so namenjene zlasti večjim nakupovalnim centrom, sejmiščem, zabaviščnim parkom, prireditvenim prostorom in drugim podobnim dejavnostim (BD), športni centri, ki so športne površine in objekti, ki so namenjeni športnim aktivnostim in športnim prireditvam (BC).
- **Območja zelenih površin (Z)** so namenjena preživljanju prostega časa, predvsem rekreaciji in športu na prostem in izboljšanju kakovosti bivanja. V to kategorijo stavbnih zemljišč se vključujejo: površine za oddih, rekreacijo in šport so namenjene oddihu, rekreaciji in športom na prostem (ZS), parki so urejena območja odprtega prostora v naselju (ZP), površine za vrtičkarstvo so namenjene prostočasni kmetijski dejavnosti (ZV), druge urejene zelene površine so zeleni pasovi z zaščitno oziroma drugo funkcijo (ZD), pokopališča so namenjena površinam za pokop in spominu na umrle (ZK).

- **Območja prometne infrastrukture (P)** so namenjene za izvajanje dejavnosti gospodarskih služb s področja prometa. V to kategorijo stavbnih zemljišč se vključujejo: površine cest, ki so namenjene za izvajanje dejavnosti gospodarskih služb s področja cestnega prometa (PC), površine železnic, ki so namenjene za izvajanje dejavnosti gospodarskih služb s področja železniškega prometa (PŽ), ostale prometne površine, ki so namenjene objektom transportne infrastrukture in napravam za odvijanje prometa (PO).
- **Območja komunikacijske infrastrukture (T)** so namenjena za izvajanje dejavnosti gospodarskih služb s področja telekomunikacij**.**
- **Območja energetske infrastrukture (E)** so namenjena za izvajanje dejavnosti gospodarskih služb s področja energetike**.**
- **Območja okoljske infrastrukture (O)** so namenjena za izvajanje dejavnosti gospodarskih služb s področja oskrbe z vodo, čiščenja odpadnih voda ter ravnanja z odpadki**.**
- **Površine razpršene poselitve (A)** kot avtohtoni poselitveni vzorec v krajini, nizke gostote pozidave, s pojavi starih kmetij, zaselkov, razdrobljenih, razpršenih, raztresenih, razpostavljenih in razloženih naselij ter drugih oblik manjših gručastih naselij (manjša gručasta naselja).

II. OBMOČJA KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

- **Najboljša kmetijska zemljišča (K1)**.
- **Druga kmetijska zemljišča (K2)**.

III. OBMOČJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ

- **Gozdna zemljišča** so zemljišča porasla z gozdnim drevjem, zemljišča namenjena gojenju in ekonomskemu izkoriščanju gozdov ter zemljišča v zaraščanju, ki so v skladu z *Zakonom o gozdovih* določena kot gozd **(G).**

IV. OBMOČJA VODA

- **Območja površinskih voda** območja površinskih voda, ki so namenjena za izvajanje dejavnosti s področja rabe voda: celinske vode **(VC)**.

V. OBMOČJA DRUGIH ZEMLJIŠČ

- **Območja mineralnih surovin** so namenjena za izvajanje dejavnosti s področja izkoriščanja mineralnih surovin **(L)**. V to kategorijo drugih zemljišč se vključujejo: LN površine nadzemnega pridobivalnega prostora (LN), površine podzemnega pridobivalnega prostora s površinskim vplivom, ki onemogoča drugo rabo (LP).

Tabela 3: Bilanca zemljišč namenske rabe prostora (povzeto po Prikaz stanja okolja, priloga k OPN).

Namenska raba	Oznaka	Površina m^2	Število območij	Delež %
I. OBMOČJA STAVBNIH ZEMLJIŠČ		**14.630.428,490**	**770**	**17,51**
Območja stanovanj	S	9.909.905,533	670	11,86
Območja centralnih dejavnosti	C	727.787,764	20	0,87
Območja proizvodnih dejavnosti	I	1.533.258,591	25	1,84
Posebna območja	B	282.716,345	14	0,34
Območja zelenih površin	Z	1.103.633,105	19	1,32
Območja prometnih površin	P	739.943,710	16	0,89
Območja energetske infrastrukture	E	155.574,598	2	0,19
Območja okoljske infrastrukture	O	177.608,839	4	0,20
II. OBMOČJA KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ		**23.959.884,390**	**606**	**28,68**
Najboljša kmetijska zemljišča	K1	14.939.168,360	184	17,88
Druga kmetijska zemljišča	K2	9.020.716,031	422	10,80
III. OBMOČJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ		**42.568.852,850**	196	50,95
Gozdna zemljišča	G			
IV. OBMOČJA VODA		**1.841.694,400**	**20**	**2,20**
Celinske vode	VC			
V. OBMOČJA DRUGIH ZEMLJIŠČ		**543.634,904**	**3**	**0,65**
Območja mineralnih surovin	L			
SKUPAJ		**83.544.495,290**	/	100

Tabela 4: Bilanca zemljišč dejanske rabe prostora (povzeto po Prikaz stanja okolja, priloga k OPN).

Namenska raba	Oznaka	Površina m^2	Število območij	Delež %
Njive in vrtovi	1100	4.054.859,714	330	4,86
Hmeljišča	1160	5.252,763	1	0,00
Vinogradi	1211	812.342,231	283	0,97
Ekstenzivni sadovnjaki	1222	4.680.002,707	1212	5,61
Ostali trajni nasadi	1240	4.944,605	1	0,00
Intenzivni travniki	1310	11.435.667,280	720	13,69
Barjanski travniki	1321	66.870,371	2	0,08
Ekstenzivni travniki	1322	5.854.082,965	538	7,01
Zemljišča v zaraščanju	1410	130.450,863	10	0,15
Neobdelana kmetijska zemljišča	1500	364.666,191	88	0,35
Gozd	2000	44.125.410,600	393	52,85
Pozidana in sorodna zemljišča	3000	10.208.878,050	563	12,23
Ostala zamočvirjena zemljišča	4220	7.834,658	1	0,01
Vode	7000	1.743.962,613	134	2,19
SKUPAJ		**83.495.225,610**		100,00

Primerjava podatkov med namensko in dejansko rabo zemljišč (Tabela 5) kaže, da prihaja do največjih odstopanj med stavbnimi zemljišči po namenski rabi in kmetijskimi zemljišči v dejanski rabi. Razlika, ki znaša 4.965.185,340 m^2, je še posebej očitna v mestu Velenje, kjer so kot dejanska kmetijska raba (predvsem njive in vrtovi oziroma travniki) opredeljena celo zemljišča pod obstoječimi stavbami. Rezultat gre pripisati različnemu zajemu podatkov, saj MKGP kot svoj vir navaja predvsem ortofoto posnetke. Večje razlike, več stavbnih zemljišč po namenski rabi oziroma več kmetijskih zemljišč po dejanski rabi, so tudi v drugih poselitvenih območjih; Škale Hrastovec, Vinska Gora, Kavče, Konovo.

Tabela 5: Primerjava bilance zemljišč namenske rabe in dejanske rabe (Prikaz stanja okolja, priloga k OPN).

NAMENSKA RABA			DEJANSKA RABA			RAZLIKA	
Raba zemljišča	Površina m^2	Delež %	Raba zemljišča	Površina m^2	Delež %	Razlika m^2	Razlika %
Stavbna zemljišča	15.174.063,390	18,16	Pozidana in sorodna zemljišča	10.208.878,050	12,23	4.965.185,340	5,39
Kmetijska zemljišča	23.959.884,390	28,68	Kmetijska zemljišča	27.416.974,350	32,73	3.457.089,960	4,05
Gozdna zemljišča	42.568.852,850	50,95	Gozd	44.125.410,600	52,85	1.556.557,750	1,90
Območja voda	1.841.694,400	2,20	Vode	1.734.962,613	2,19	97.731,787	0,01
SKUPAJ	83.544.495,290	100,00	SKUPAJ	83.495.225,610	100,00	**49.269,680**	**11,35**

2.5.2 Osnovni podatki o načrtovanih spremembah

- *Zasnova prostorskega razvoja občine: prednostna območja za razvoj poselitve in razvoj dejavnosti*

Mesto Velenje je dobro opremljeno s centralnimi dejavnostmi, ki s površinami zavzemajo ves osrednji del mesta ter površine na predelu Starega jaška ter Gorice. Razvoj centralnih dejavnosti lahko poteka predvsem kot oplemenitenje in nadgradnja na obstoječih površinah v mestu. Poleg obstoječih območij za centralne dejavnosti v mestu Velenje ter v naseljih s temi površinami (Škale – Hrastovec, Vinska gora, Šentilj) so možnosti za umeščanje površin za centralne dejavnosti predvsem tam, kjer je zagotovljena dobra dostopnost: na predelu ob regionalni cesti Velenje – Celje – Šoštanj, predvsem v smislu storitvenih in servisnih dejavnosti. OPN določa, da je pri umeščanju objektov in površin centralnih dejavnosti potrebno upoštevati funkcije posameznih naselij v omrežju naselij v MO Velenje ob zagotavljanju dobre dostopnosti do centrov višje stopnje. Možnosti za gradnjo in obnovo stanovanjskega fonda so predvsem v ureditvenih območjih mesta Velenje ter v naseljih Škale-Hrastovec, Podkraj, Kavče, Šentilj, Laze in Lipje. Na širšem predelu Vinske gore je možna predvsem gradnja individualnih stanovanjski objektov na večjih parcelah kot zaledje mesta Velenje. Individualna stanovanjska gradnja izven ureditvenih območij naselij je možna le na območjih razpršene poselitve (hribovski predeli Plešivca, Cirkovc in Paškega Kozjaka, predel Vinske gore ter primestni prostor mesta Velenje) predvsem kot zgoščevanje pozidave v okviru stavbnih zemljišč.

V mestu Velenje je v okviru naselja že omogočena zadostna ponudba funkcionalno in tehnološko različnih infrastrukturno opremljenih površin za industrijo, proizvodno obrt in druge oblike podjetništva (industrijska cona Gorenje, cona Vegrad v Paki pri Velenju, območje ob železnici v smeri proti Pesju).

Na območju mesta Velenje je kot sestavni del naselja že oblikovan zeleni sistem naselja, v katerega so vključene zelene površine naselja (Sončni park, park pri Gimnaziji, osrednje mestne parkovne površine Titovega trga, neposredna okolica Velenjskega gradu, predvidena parkovna ureditve opuščenega pokopališča Šmartno - Velenje), vodni in obvodni prostor reke Pake in predvsem obmestni gozdovi. Športno rekreacijska območja se večinoma

nahajajo znotraj mesta Velenje (rekreacijsko območje ob Velenjskem in Škalskem jezeru, območje športnih stadionov, dve manjši območji v Pesju, športno območje sedanje smučarske skakalnice ob Velenjskem gradu, ter območji predvidenih ureditev za športno rekreacijske namene pod vilo Herberstein in vzhodno od stanovanjskega območja v Gorici), v širšem občinskem prostoru pa so predvsem gozdovi s sprehajalnimi potmi v okolici mesta Velenje, gozdne površine Graške gore, Plešivca, Cirkovc, Paškega Kozjaka ter Velikega in Malega Kožlja. Že opredeljena območja za razvoj turizma so ob Velenjskem in Škalskem jezeru. Potencialne površine za razvoj turizma so še na hribovitem predelu Plešivca in Cirkovc, na širšem predelu Paškega Kozjaka ter na predelih ob južnem robu mesta Velenje.

Prednostna območja za razvoj gozdarstva so v okviru sedanjih gozdnih površin s poudarkom in upoštevanjem funkcij gozdov (ekološke, socialne in lesnoproizvodne). Posebnega pomena za mesto Velenje so primestni gozdovi, ki se jih ohranja in varuje. Za kmetijstvo primerne večje zaključene ravninske površine, na katerih so bile v obsežnem delu že izvršene nekatere agrarne operacije (osuševanje, namakanje) ležijo na območju Šentilja, Vinske gore in Črnove ter na severnem obrobju pridobivalnega prostora premogovnika (za ta zemljišča se opredeljuje raba ob upoštevanju zahtev rudarjenja).

Rudarstvo v premogovniku Velenje se ohranja. Nahajališče lignita ima s koncesijskim aktom določen pridobivalni prostor, ki je identičen z rudniškim prostorom. Obsežni del rudniškega prostora je že saniran. Bodoča namenska raba posameznih segmentov saniranega prostora je že opredeljena (obstoječe in predvidene dejavnosti ob turistično rekreacijskem centru Jezero, območje Starega jaška, deponija pepela, ipd.), za še neizkoriščeni del pa bo potrebno upoštevati specifiko rudnika (dolgotrajna konsolidacija zemljišč in s tem povezana vmesna raba zemljišč) (povzeto po Obrazložitev Odloka o OPN MO Velenje – dopolnjen osnutek, junij 2017).

- *Prikaz podrobnih prostorskih načrtov*

V spodnji tabeli so prikazana območja, ki se bodo urejala z občinskimi podrobnimi prostorskimi načrti (OPPN). Večina navedenih območij je opredeljena kot stanovanjske površine (podrobnejša namenska raba: SS) in sicer okoli 75 % vseh OPPN. V veliko manjšem deležu (8 %) sledijo OPPN, ki so opredeljeni kot osrednja območja centralne rabe (CU) in nato druga območja centralne rabe ter območja razpršene poselitve (3 %). Posamič so v sklopu OPN planirani OPPN za območje celinskih vod (VC), površin nadzemnega pridobivalnega prostora (LN), itd.

Pri izdelavi posameznih OPPN se morajo upoštevati usmeritve za izdelavo OPPN, ki so navedene v podrobnih PIP (prostorskih izvedbenih pogojih za posamezne enote urejanja), ki jih ureja izvedbeni del odloka (Poglavje 3.2).

Tabela 6: Območja, ki se bodo urejala z občinskimi podrobnimi prostorskimi načrti (OPNN).

Zaporedna št.	ON ime	PEUP	PEUP opis	PNRP
OPPN_01	Velenje	VE1/023	Pesje – območje J ob reg. c. (Špeglova) – Z (delno prosto)	SS
OPPN_02	Velenje	VE1/025	Pesje – osrednji del – J (večinsko prosto)	SS
OPPN_03	Velenje	VE1/057	Stara vas – vrtnarija PUP	CU
OPPN_04	Velenje	VE1/088	Konovo – območje V ob Ul. D. Kvedra Enostanovanjske stavbe, prostostoječi objekti	SS
OPPN_05	Velenje	VE1/089	Konovo – območje med Konovsko, Trubarjevo in Bevkovo	SS, O
OPPN_06	Velenje	VE1/090	Konovo – območje Z od Linhartove / S	SS
OPPN_07	Velenje	VE1/091	Konovo – območje Z od Linhartove / J	SS
OPPN_08	Velenje	VE1/092	Konovo – območje med Župančičevo in Šmarško	SS
OPPN_09	Velenje	VE1/096	Konovo – območje V ob Ul. D. Kvedra	CD
OPPN_10	Velenje	VE1/098	Konovo – območje Madarjeve ul.	SS
OPPN_11	Velenje	VE1/099	Konovo – območje Šenbriška c.	SS
OPPN_12	Velenje	VE1/120	Velenje – območje S od Pošte do Pake	CU
OPPN_13	Velenje	VE1/131	Velenje – območje J nad Partizansko / J	SS
OPPN_14	Velenje	VE1/136	območje Z nad Starim Velenjem	CU
OPPN_15	Velenje	VE1/137	območje J nad Starim Velenjem	CU
OPPN_16	Velenje	VE1/151	območje SZ del Podkraj	SS
OPPN_17	Velenje	VE1/152	območje JZ del Podkraj	SS
OPPN_18	Velenje	VE1/158	območje Za gradom – osrednji del	SS, O
OPPN_19	Velenje	VE1/159	območje Za gradom – SV del	SS
OPPN_20	Velenje	VE1/160	območje Za gradom – JV del / S	SS
OPPN_21	Velenje	VE1/161	območje Za gradom – ob Žarovi	SS
OPPN_20	Velenje	VE1/162	območje Za gradom – JV del / J	SS
OPPN_22	Velenje	VE1/170	območje Za gradom – V od Žarove / S	SS
OPPN_23	Velenje	VE1/171	območje Za gradom – V od Žarove / J	SS
OPPN_22	Velenje	VE1/172	območje Za gradom – V od Žarove / osrednji del	SS
OPPN_24	Velenje	VE1/178	območje Trebušnice J ob reg. c. Velenje - Celje	SS, O, VC
OPPN_25	Velenje	VE1/179	območje predv. parkirišč za tovornjake J ob reg. c	PO
OPPN_26	Velenje	VE1/188	območje Zlati grič	SS
OPPN_27	Velenje	VE1/191	območje Z ob prejšnjem Domu TO	CU
OPPN_28	Velenje	VE1/196	območje JV ob Šaleški (od AP do BS Petrol)	CU
OPPN_29	Velenje	VE1/198	območje na Gorici / Z rob c. III	CD
OPPN_30	Velenje	VE1/209	območje na Gorici – V od c- X	SS
OPPN_31	Velenje	VE1/210	območje na Gorici – hrib pod c. Na Vrtače	SS
OPPN_32	Velenje	VE1/211	območje na Gorici – J od vrtca na Gorici	SS
OPPN_33	Velenje	VE1/212	območje na Gorici - Z od Sončnega griča	SS
OPPN_34	Velenje	VE1/213	območje ob r.c. Velenje – Celje / V od gostišča Mraz	SS
OPPN_35	Velenje	VE1/214	območje na Gorici – V od Sončnega griča	SS
OPPN_36	Velenje	VE1/216	območje na Gorici – S od prenočišča Mraz	SS
OPPN_37	Velenje	VE1/217	območje na Gorici – JZ ob območju Lipa	SS
OPPN_38	Velenje	VE1/219	območje na Gorici – širitev V od Lipa – vzhod / S del	SS
OPPN_39	Velenje	VE1/220	območje na Gorici – širitev V od Lipa – vzhod / J del	SS
OPPN_40	Velenje	VE1/234	območje V ob prejšnjem smučišču / V del	SS
OPPN_41	Velenje	VE1/235	območje V ob prejšnjem smučišču / Z del	SS, G

Zaporedna št.	ON ime	PEUP	PEUP opis	PNRP
OPPN_42	Velenje	VE1/236	območje Z od indiv. stan. obj. Šalek JZ / J del	SS
OPPN_43	Velenje	VE1/237	območje Z od indiv. stan. obj. Šalek JZ / srednji del	SS
OPPN_44	Velenje	VE1/238	območje med indiv. stan. obj. Šalek JZ in SV	SS
OPPN_45	Velenje	VE1/239	območje S od indiv. stan. obj. Šalek SV	SS
OPPN_46	Velenje	VE1/240	območje Z od indiv. stan. obj. Šalek JZ / S del	SS
OPPN_47	Velenje	VE1/244	območje Šalek – V od Pake	SS
OPPN_48	Velenje	VE1/245	območje Selo – V od Pake	SS
OPPN_49	Velenje	VE1/252	širitev območja indiv. stan. obj. Paka / nad obm. Skaza	SS
OPPN_50	Velenje	VE1/260	območje v Paki – V od reke Pake / S del	SS
OPPN_51	Velenje	VE1/261	območje v Paki – V od reke Pake / J del	SS
OPPN_52	Velenje	VE1/271	Za gradom – obm. centralnih dej.	CD
OPPN	Škale - Odraž	PV2/008	območje v ON Škale – Odraž / JZ del	SS
OPPN	Škale - Odraž	PV2/048	območje v ON Škale – Odraž / J del	SS
OPPN_53	Škale - Hrastovec	SH3/004	območje Ledine – Z del	SS
OPPN_54	Škale - Hrastovec	SH3/006	območje Jevšnik	SS
OPPN_55	Škale - Hrastovec	SH3/007	območje Ledine – SV del	SS
OPPN_56	Škale - Hrastovec	SH3/008	območje Ledine – osrednji del	SS
OPPN_57	Škale - Hrastovec	SH3/012	območje Drenovc – osrednji del	SS
OPPN_58	Škale - Hrastovec	SH3/014	območje med s. obv. in traso 3. RO	SS
OPPN_59	Škale - Hrastovec	SH3/016	območje stavbn. zemlj. večinoma v var. pasu DV	SS
OPPN_60	Škale - Hrastovec	SH3/017	območje stavbnih zemlj. S od GD	SS
OPPN_61	Škale - Hrastovec	SH3/020	območje športnega igrišča V ob Lepeni	ZS
OPPN_62	Škale - Hrastovec	SH3/021	območje ob Lepeni in pritoku	SS, VC
OPPN_63	Škale - Hrastovec	SH3/022	območje v pasu na strmini Drenovc	SS
OPPN_64	Škale - Hrastovec	SH3/023	območje ob cesti v Cirkovce	SS
OPPN_65	Šentilj	SE4/006	območje usmerjene stan. gradnje – osrednji del	SS
OPPN_66	Šentilj	SE4/007	območje stavbnih zemlj. ob trasi DV	SS
OPPN_67	Šentilj	SE4/010	območje usmerjene stan. gradnje – S del	SS
OPPN_68	Šentilj	SE4/011	območje stavbn. zemlj. pod cesto v Zg. Laze	SS
OPPN_69	Šentilj	SE4/013	območje rekreacijskih površin – V rob naselja	ZS
OPPN_70	Vinska gora	VG5/001	območje širitve centra naselja proti Z	CU
OPPN_71	Vinska gora	VG5/004	območje usmerjene stan. gradnje – Z del naselja	SS
OPPN_72	Vinska gora	VG5/008	območje usmerjene stan. gradnje – ob lok. c. / S del	SS
OPPN_73	Vinska gora	VG5/010	območje usmerjene stan. gradnje – Kicel	SS
OPPN_74		PL6/034	območje širitve prid. prost. kamnoloma Paka	LN
OPPN_75		PL6/037	rekreacijsko in družabno središče v Plešivcu (Virbnik)	A
OPPN_76	Škale - Odraž	SS7/011	območje v ON Škale – Odraž / J del	SS
OPPN_77	Tajna	PK8/013	območje individualne stan. gradnje Tajna	SS, ZD
OPPN_78		PK8/015	območje rekreacijskih površin (Hribar)	ZS
OPPN_79	Laze	LS9/005	območje indiv. stan. gradnje – Laze / V del	SS
OPPN_80	Arnače	LS9/010	območje indiv. stan. gradnje – Arnače / Z del	SS
OPPN_81	Arnače	LS9/011	območje indiv. stan. gradnje – Arnače / srednji del	SS
OPPN_82		LS9/019	območje 5 enostanovanjskih objektov	A

Legenda: ON: okvirno območje naselja; PEUP: podrobna enota urejanja prostora, za PNRP (podrobna namenska raba prostora) glej Tabelo 7.

- *Pobude za spremembo namenske rabe prostora*

V postopku priprave OPN so bile obravnavane vse smiselne pobude za spremembo namenske rabe prostora na območju MO Velenje. V okoljski presoji smo obravnavali 97 pobud, ki skupaj predstavljajo okoli 44,45 ha in jih predstavljamo v spodnji tabeli.

Tabela 7: Pobude za spremembo namenske rabe, ki so predmet OPN MO Velenje.

ŠT.	EUP PEUP	POVRŠINA m²	NAMENSKA RABA STANJE	NAMENSKA RABA OPN	OPIS IN NAMEN	SP
005	PK8	12012,147	Stavbna z.	K2	Zmanjšanje obsega stavbnih zemljišč v ON mesta Velenje, vrnitev v kmetijsko rabo.	
009	BC10	4270,077	Stavbna z.	K2	Zmanjšanje stavbnih zemljišč na območju razpršene gradnje (A), vrnitev v kmetijsko rabo.	
010	BC10	506,684	Stavbna z.	K2	Manjše zmanjšanje stavbnih zemljišč v okviru ON Bevče – Lipje, vrnitev v kmetijsko rabo.	
022	LS9 LS9/008	597,482	Gozdna z.	SS	V okviru opredelitve novega naselja ON Arnače kot sanacija razpršene gradnje.	DA
025	BC10 BC10/0013	360,000	Gozdna z.	SS	Manjša širitev v ON Zgornje Lipje za gradnjo objekta za pridobivanje alternativne energije.	
026	PL6	3693,463	Gozdna z.	SS	Ureditev rekreacijskega in družabnega središča ob kmetiji.	DA
028	LS9 LS9/008	1084,127	Gozdna z.	SS	V okviru opredelitve novega naselja ON Arnače kot sanacija razpršene gradnje.	
030	SH3 SH3/020	3733,386	Gozdna z.	S, ZS	Manjša širitev ON Škale – Hrastovec za ureditev površin za šport in rekreacijo.	DA
031	SS7	3287,191	Stavbna z.	G	Iz stavbnega zemljišča nazaj v gozdno zemljišče.	DA
032	LS9	3415,157	Gozdna z. K2	A	Širitev obstoječih stavbnih zemljišč na območju razpršene gradnje.	DA
034	PK8	348,046	K2	A	Preoblikovanje stavbnega zemljišča zaradi strmine terena, obravnavana v povezavi s pobudo 112.	
037	LS9	2862,163	Gozdna z.	K2	Vzpostavitev kmetijskih zemljišč iz gozdnih, zamenjava za razširitev stavbnih zemljišč v pobudi 132.	
067	PL6 PL6/030	23959,776	Območja mineralnih surovin	G	Razširitev in preoblikovanje kamnoloma Paka, vzpostavitev gozdnih površin kot sanacijo na delu kamnoloma.	
069	SS7 SS7/004	340,576	K2	SS	Manjša širitev stavbnih zemljišč v sklopu oblikovanja zaselka ZA-26.	
078	LS9 LS9/003	1241,049	K2	SS	Manjša širitev ON Laze, povezava s pobudo 080, ki predstavlja vrnitev v kmetijska zemljišča.	
080	LS9	1619,176	Gozdna z.	K2	Zamenjava za stavbna zemljišča (povezava s pobudo 078).	
081	BC10 BC10/004	497,279	K2	SS	Manjša širitev ON Lipje – Nanojca .	
097	BC10 BC10/022	1052,414	K2	SS	Manjša širitev ZA-35.	
101	PL6	599,865	Gozdna z.	A	Novo stavbno zemljišče na območju razpršene poselitve za potrebe kmetije, objekt za turistično dejavnost.	
102	BC10	769,133	Gozdna z.	A	Vzpostavite stavbnega zemljišča – ažuriranje stanja na osnovi GD.	
103	VE1 VE1/246	1510,191	K2	SS	Manjša širitev stavbnih zemljišč ON Velenje.	
105	SS7 SS7/004	693,618	Gozdna z.	SS	Manjša širitev stavbnih zemljišč v sklopu ZA-26.	DA

ŠT.	EUP PEUP	POVRŠINA m²	NAMENSKA RABA STANJE	NAMENSKA RABA OPN	OPIS IN NAMEN	SP
109	BC10	582,642	K2	A	Novo stavbno zemljišče za gradnjo stanovanjske hiše.	
110	BC10	449,678	K2,S	A, K2	Preoblikovanje stavbnega zemljišča – ažuriranje stanja na osnovi GD	
111	PL6 PL6/024	850,407	K2	SS	Manjša širitev stavbnih zemljišč v povezavi s pobudo 160.	
112	PK8	305,577	Stavbna z.	K2	Preoblikovanje stavbnega zemljišča zaradi strmine terena v povezavi s pobudo 112, kjer je predlagano zmanjšanje stavbnih zemljišč.	
117	LS9	728,184	K1	A	Manjša širitev stavbnih zemljišč na domačiji Polž v povezavi s pobudo 153.	
119	SS7 SS7/004	1148,382	K2	SS	Manjša širitev stavbnih zemljišč.	
123	LS9	305,337	K2	A	Vzpostavitev stavbnega zemljišča kot ažuriranje stanja.	
124	BC10 BC10/003	750,945	K1	SK	Širitev ON Bevče vas za potrebe kmetije.	
129	LS9 LS9/010	12255,793	K1	SS	Opredelitev novega naselja ON Arnače kot sanacija razpršene gradnje.	DA
130	BC10	8019,667	K2	A	Večja širitev obstoječih stavbnih zemljišč (A).	DA
132	LS9 LS9/011	3502,789	K1	SS	Opredelitev novega naselja ON Arnače kot sanacija razpršene gradnje. Povezava s pobudo 037, kjer gre za vzpostavitev kmetijskih zemljišč iz gozda.	
137	BC10	912,132	K2	A	Manjša širitev stavbnih zemljišč (A).	
143	PL6	742,973	K2	A	Manjša širitev stavbnih zemljišč (A) za potrebe kmetije.	
148	BC10 BC10/006	1197,465	K1	SK	Manjša širitev stavbnih zemljišč (A) v ON Pirešica za potrebe kmetije.	
153	LS9	656,547	Stavbna z.	K1	Manjša zmanjšanje stavbnih zemljišč in vračilo zemljišč v kmetijsko rabo. Zamenjavo za izgubljena stavbna zemljišča pri pobudi 117.	
154	LS9 LS9/018	2065,271	K1	SS	Manjša širitev zaselka, interes občine (zamenjava za prenos lastništva ceste na MOV).	DA
156	VE1 VE1/190	279,704	Gozdna z.	CU	Manjša širitev stavbnih zemljišč za ureditev parkirnih prostorov ob Domu SLO.	
157	BC10	352,269	K1	A	manjša širitev stavbnega zemljišča – ažuriranje stanja na osnovi GD.	
158	SS7 SS7/003	1134,529	K1	SS	Manjša širitev ON Škale vas za potrebe kmetije.	
160	PL6 PL6/024	1618,016	Gozdna z. K2	SS	Manjšo širitev stavbnih zemljišč za potrebe kmetije.	
161	VE1 VE1/130	1223,549	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivega stavbnega zemljišča oz. zelenih površin znotraj naselja ON Velenje.	
162	PL6 VE1/130	2476,346	Gozdna z., K1	A	Razširitev stavbnih zemljišč A za potrebe kmetije v povezavo s pobudo 293, kjer gre za zmanjšanje stavbih zemljišč A.	
163	PK8 VE1/130	745,686	Gozdna z.	ZS	Opredelitev površin za manjše že delujoče rekreacijsko območje.	
200	LS9	12366,703	Stavbna z.	K2	Vračilo stavbnih zemljišč v kmetijsko rabo pri oblikovanju zaselka ZA_04 kot zmanjšanje površin zaselka.	
203	SE4 SE4/008	126,217	Gozdna z.	SS	Predstavlja manjšo širitev ON Šentilj za ureditev zunanjih površinpri obstoječem objektu.	

ŠT.	EUP PEUP	POVRŠINA m²	NAMENSKA RABA STANJE	NAMENSKA RABA OPN	OPIS IN NAMEN	SP
208	VE1	15942,781	Stavbna z.	K2	Iz stavbnega zemljišča v drugo kmetijsko zemljišče, uskladitev z dejansko rabo.	
209	VE1	6325,101	Stavbna z.	K2	Iz stavbnega zemljišča v drugo kmetijsko zemljišče, uskladitev z dejansko rabo.	
211	PK8 PK8/001	3848,506	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) v ON Kavče zaradi plazljivega terena.	
217	VE1 VE1/133	2718,935	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) ON Velenje.	
218	VE1 VE1/133	1776,548	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) v ON Velenje zaradi plazovitega terena.	
228	VE1 VE1/102	4218,04	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) v ON Velenje zaradi plazovitega terena.	
230	PK8 PK8/006	1731,265	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) v ON Podgorje zaradi plazovitega terena.	
231	PK8 PK8/006	4665,822	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) v ON Podgorje zaradi plazovitega terena.	
232	PK8 PK8/006	3995,961	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) v ON Podgorje zaradi plazovitega terena.	
234	SH3 SH3/024	5370,983	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) znotraj ON Škale Hrastovec.	
235	BC10 BC10/027	3349,85	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) znotraj ON Bevče Črnova.	
236	PK8	1094,687	Stavbna z.	K2	Vrnitev stavbnih zemljišč v kmetijska zemljišča za zmanjšanje ON Podgorje. Pobudi 236 in 281 sta obravnavni v povezavi.	
244	PK8 PK8/013	2730,316	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) v ON Tajna zaradi plazovitega terena.	
246	VE1	1170,819	Stavbna z.	G	Vrnitev stavbnih zemljišč v gozdna na robu ON Velenje zaradi neprimerne lege.	
252	VE1	1906,171	Stavbna z.	K2	Vrnitev stavbnih zemljišč v kmetijska na robu ON Velenje zaradi neprimerne lege.	
254	VE1	25531,613	Stavbna z.	K2	Vrnitev stavbnih zemljišč v kmetijska zemljišča.	
257	VE1	600,42	Stavbna z.	K2	Vrnitev stavbnih zemljišč v kmetijska zemljišča na robu ON Velenje.	
258	VE1	7383,26	Stavbna z.	K2, G	Vrnitev stavbnih zemljišč v kmetijska in gozdna zemljišča zaradi neprimerne lege.	
260	VE1	2451,632	Stavbna z.	G	Uskladitev z dejansko rabo.	
261	VE1 VE/240	7178,834	Gozdna z.	SS	Širitev stavbnih zemljišč v okviru ON Velenje (center dobrega počutja, pridelava zdrave hrane in gob).	DA
262	VE1 VE/128	21821,675	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivega stavbnega zemljišča oziroma drugih zelenih površin znotraj naselja.	
269	LS9	3163,197	Stavbna z.	K1	Predstavlja zmanjšanje stavbnih zemljišč A v povezavi s pobudo 270, ki predstavlja razširitev stavbnih zemljišč A.	
270	LS9 LS9/005	2660,106	K	SS	Predstavlja razširitev stavbnih zemljišč A za potrebe kmetije (stanovanjska hiša in hlev) v povezavi s pobudo 269, ki predstavlja zmanjšanje stavbnih zemljišč A.	
271	PK8 PK8/006	7363,189	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) znotraj ON Podgorje zaradi plazovitega terena.	
273	VE1 VE1/103	7863,071	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) znotraj ON Velenje zaradi plazovitega terena.	

ŠT.	EUP PEUP	POVRŠINA m²	NAMENSKA RABA STANJE	NAMENSKA RABA OPN	OPIS IN NAMEN	SP
277	VE1 VE1/259	9742,932	Stavbna z.	ZD	Opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) znotraj ON Velenje zaradi strmega terena.	
280	PL6	7850,289	Stavbna z.	K2	Vrnitev stavbnih zemljišč v kmetijska zemljišča kar pomeni zmanjšanje ON Cirkovce.	
281	PK8	4618,136	Stavbna z.	K2	Vrnitev stavbnih zemljišč v kmetijska zemljišča kar pomeni zmanjšanje ON Podgorje v povezavi s pobudo 236.	
282	PK8	10021,473	Stavbna z.	K2	Vrnitev stavbnih zemljišč v kmetijska zemljišča kar pomeni zmanjšanje ON Kavče.	
287	VE1	4116,479	Stavbna z.	K1	Vrnitev stavbnih zemljišč v kmetijska zemljišča kar pomeni zmanjšanje stavbnih zemljišč v ON Velenje.	
289	PL6	2225,607	Stavbna z.	K2	Vrnitev stavbnih zemljišč v kmetijska zemljišča kar pomeni zmanjšanje ON Cirkovce.	
291	BC10 BC10/013	454,348	Kmetijska z.	SS	Širitev stavbnih zemljišč za potrebe zunanje ureditve obstoječega objekta v ON Zgornje Lipje.	
292	PL6 PL6/034	62864,244	Gozdna z.	LN	Širitev pridobivalnega prostora (koncesija) kamnoloma Paka, ki je sprejemljiva ob upoštevanju pogojev.	
293	PL6	676,41	Stavbna z.	K1,K2	Zmanjšanje stavbnih zemljišč A, gre za preoblikovanje na območju domačije za potrebe kmetije. Pobuda je v povezavi s pobudo162, ki predstavlja razširitev stavbnih zemljišč A.	
294	PL6 PL6/031	6339,465	Stavbna z.	IG	Predstavlja spremembo rabe iz stavbnih zemljišč in delno iz območja pridobivalnega prostora (LN) za ureditev gospodarske con, sprejemljiva ob upoštevanju vseh pogojev.	
295	VE1	3525,168	Stavbna z.	G	Vrnitev v gozdno rabo na osnovi uskladitve z mejo PIA - kamnolom Selo.	
296	VE1	10065,218	Stavbna z.	K1	Vrnitev v kmetijsko rabo na osnovi uskladitve z mejo PIA- kamnolom Selo.	
301	VE1	426,025	Stavbna z.	K	Vrnitev v kmetijsko rabo (zaradi pobud 208 in 209).	
302	VE1	7075,592	Stavbna z.	K2	Vrnitev v kmetijsko rabo zaradi lege ob reki Paki in v varovalnem pasu GJI.	
303	VE1	1846,801	Stavbna z.	G	Vrnitev v gozdno rabo zaradi lege ob reki Paki in v varovalnem pasu GJI.	
304	PL6 PL6/033	22460,901	Stavbna z.	G	Spremembo rabe iz stavbnih zemljišč v gozdna na delu, kjer je že končana sanacija v kamnolomu Paka.	
305	BC10	428,752	Stavbna z.	K1	Zmanjšanje obsega stavbnih zemljišč (A).	
400	LS9	12794,622	Gozdna z.	K2	Zmanjšanje gozdnih zemljišč za namene kmetijske rabe.	
401	PL6	1523,853	Gozdna z.	K2	Zmanjšanje gozdnih zemljišč za namene kmetijske rabe.	
402	VE1 VE1/055	2075,942	Gozdna z.	S	Oblikovanje varovalnega zelenega pas proti gozdu (učna gozdna pot).	
500	BC10 BC10/009	326,57	K1	SK	Ažuriranje stanja za manjšo kovačijo iz leta 1922.	
501	SH3 SH3/007	60,706	Gozdna z.	SS	Ažuriranje - uskladitev namenske rabe in digitalnega katastrskega načrta.	
502	BC10	1152,638	K1	A	Povečanje stavbnih zemljišč okrog obstoječega objekta.	
503	BC10	680,445	Stavbna z.	K	Povečanje kmetijskih zemljišč kot nadomestilo za izgubljena kmetijska zemljišča v sklopu pobude 504.	

ŠT.	EUP PEUP	POVRŠINA m²	NAMENSKA RABA STANJE	NAMENSKA RABA OPN	OPIS IN NAMEN	SP
504	VG5 VG5/003	606,425	K1	SK	Povečanje stavbnih zemljišč za gradnjo stanovanjske hiše, povezava s pobudo 503, ker se na opredeljenih stavbnih zemljiščih ne more graditi zaradi poplav.	

Legenda: EUP-enota urejanja prostora, PEUP-podrobne enote urejanja prostora. Namensko rabo prostora označujejo naslednji znaki oz. črke: SS-stanovanjske površine, SK-površine podeželskega naselja, CU-osrednja območja centralne dejavnosti, IG-gospodarske cone, ZS-površine za oddih in rekreacijo, ZD-druge urejene zelene površine, A-površine razpršene poselitve, G- gozdna zemljišča, K1-najboljša kmetijska zemljišča, K2-druga kmetijska zemljišča, LN-površine nadzemnega pridobivalnega prostora. SP: strokovna podlaga, ki se nanaša na predlagano spremembo namenske rabe prostora.

Tabela 8: Spremembe posameznih kategorij osnovne namenske rabe zemljišč v MO Velenje.

Obstoječa osnovna namenska raba*	SPREMEMBA	Načrtovana raba	Sprememba površine (m²)
STAVBNA ZEMLJIŠČA	→	Kmetijska zemljišča: K1 + K2	139.287,267 (13,9 ha)
		Gozdna zemljišča: G	31.455,321 (3,14 ha)
		Opredeljena kot nezazidljiva: ZD	81.197,093 (8,11 ha)
		Ostalo (ZD in IG: gospodarske cone)	7.563,014 (0,75 ha)
		SKUPAJ	**259.502,695 (25,9 ha)**
KMETIJSKA ZEMLJIŠČA	→	Stanovanjske površine: SS	28.713,134 (2,87 ha)
		Razpršena poselitev: A	16.474,971 (1,64 ha)
		Ostalo	0
		SKUPAJ	45.188,105 **(4,51 ha)**
GOZDNA ZEMLJIŠČA**	→	Stanovanjske površine: SS	19.564,011 (1,96 ha)
		Razpršena poselitev: A	10.547,692 (1,05 ha)
		Kmetijska zemljišča: K1 + K2	19.761,938 (1,98 ha)
		Ostalo (CU: osrednja območja centralne rabe, ZS: površine za oddih in rekreacijo, LN: nadzemni pridobivalni prostor)	63.609,93 (6,39 ha)
		SKUPAJ	**113.483,571 (11,35 ha)**

Opombe: *: V pregled sprememb ni vključena pobuda 067 za spremembo iz LN v gozdno zemljišče (23.959,776 m²). **: V obstoječo namensko rabo smo med gozdna zemljišča pri preračunu upoštevali tudi kmetijska zemljišča, ki so vključena v 3 pobude (gre spremembo iz gozdne in kmetijske rabe v A: razpršena poselitev) in v pobudo, kjer gre za spremembo v stanovanjske površine.

V tabeli 8 prikazujemo okvirne spremembe posameznih kategorij osnovne namenske rabe zemljišč v MO Velenje iz katere je razvidno, da je sprememba največja iz stavbnih zemljišč v druga zemljišča (zlasti v kmetijska zemljišča in v kategorijo: opredeljena kot nezazidljiva stavbna zemljišča).

Prostorsko večje spremembe namenske rabe prostora (večje od 1,0 ha) so na območju mesta Velenje, širšega mestnega prostora (Kavče, Laze in Ložnica) in na območju Kamnoloma Paka. Na območju **mesta Velenje (VE1)** so prostorsko večje tri pobude pri katerih gre za vrnitev v kmetijska zemljišča iz stavbnih zemljišč. Pobude so naslednje: pobuda št. 254 na območju Zgornjega Šaleka za vrnitev stavbnega zemljišča v kmetijsko rabo v velikosti 2,5 ha; pobuda št. 262 na območju zaselka Straže v širši okolici pokopališča Podkraj za spremembo iz stavbnega zemljišča v nezazidljivo stavbno zemljišče oziroma območje zelenih površin (2,18 ha) ter pobuda št. 208 na območju Šaleka, kjer se predlaga sprememba namenske rabe iz območja stavbnih zemljišč in majhnega dela gozdnih zemljišč v območje drugih kmetijskih zemljišč (1,59 ha).

Na območju **širšega mestnega območja** ob mestu Velenje so prostorsko večje pobude za spremembo rabe v EUP PK8 in LS9. V sklopu PK8 sta prostorsko največji pobudi na območju Kavč (pobudi št. 282 in št. 005), ki predstavljata vrnitev stavbnih zemljišč v kmetijska v velikosti 1,0 ha oziroma 1,2 ha. V zaselku Laze (LS9), ki spada v vplivno območje grada Švarcenštajn, pobuda št. 200 predstavlja vračilo stavbnih zemljišč v kmetijsko rabo v velikosti 1,24 ha. Pobuda št. 400 na območju Ložnice (LS9) predstavlja zmanjšanje gozdnega zemljišča v kmetijsko zemljišče v velikosti 1,28 ha in ima soglasje Zavoda za gozdove. Pobuda št. 129 na območju Ložnice (LS9/010) pa predstavlja spremembo kmetijskega zemljišča v stavbno zemljišče (1,22 ha) za namen izgradnje do 12 enostanovanjskih objektov ali varovanih stanovanj. Poseg je opredeljen kot sanacija razpršene gradnje in je z vidika poselitve sprejemljiv.

Na območju razpršene poselitve Paškega Kozjaka (PL6) so tri večje pobude oz. posegi za spremembo rabe, ki se nanašajo na preoblikovanje in širitev **Kamnoloma Pake**. Prvi poseg (št. 292) se nanaša na preoblikovanje površin in širitev pridobivalnega prostora območja Kamnoloma Paka, kjer gre za spremembo iz gozdnega zemljišča v stavbno zemljišče (LN) v velikosti okoli 6,28 ha. Poseg je sprejemljiv ob upoštevanju vseh pogojev za zmanjšanje vplivov dejavnosti na okolje. Druga pobuda (št. 304) predstavlja spremembo rabe, iz stavbnih zemljišč v gozdna zemljišča na območju, kjer je že končana sanacija kamnoloma (površina 2,25 ha). Tretja pobuda (št. 067), povezana s širitvijo/ preoblikovanjem Kamnoloma Pake, predstavlja vzpostavitev gozdnih površin kot sanacijo na delu kamnoloma v površini okoli 2,4 ha. Vse ostale pobude so prostorsko manjše pobude.

2.5.3 Primerjava med namensko rabo veljavnega in predvidenega OPN

V tabeli 9 prikazujemo primerjavo med namensko rabo veljavnega plana in načrtovanega z OPN.

Tabela 9: Primerjava med namensko rabo veljavnega in predvidenega plana za MO Velenje (načrtovano z OPN).

	VELJAVEN PLAN		PREDVIDEN PLAN		RAZLIKA
	v ha	v %	v ha	v %	v ha
I. STAVBNA ZEMLJIŠČA	1.463,04	17,51	1.443,75	17,3	- 19,29
II. KMETIJSKA ZEMLJIŠČA	2.395,99	28,68	2.419,39	28,9	23,40
III. GOZDNA ZEMLJIŠČA	4.256,88	50,95	4.254,59	51,0	- 2,29
IV. VODNA ZEMLJIŠČA	184,17	2,20	183,76	2,2	- 0,41
V. DRUGA ZEMLJIŠČA	54,36	0,65	53,12	0,6	- 1,24
skupaj	8.354,44	100	8.354,61	100	0,17

Skupna bilanca osnovne namenske rabe zemljišč kaže na zmanjšanje stavbnih zemljišč za 19,29 ha in hkrati na povečanje obsega kmetijskih zemljišč za 23,40 ha. Vse ostale kategorije se bodo zmanjšale in sicer za 2,29 ha (gozdna), 0,41 ha (vodna) oz. 1,24 ha (druga zemljišča).

V tabeli 10 prikazujemo bilanco površin osnovne in podrobne namenske rabe, načrtovane v OPN.

Tabela 10: Bilanca površin osnovne (ONRP) in podrobne namenske rabe rabe prostora (PNRP) v OPN /načrtovano.

Št. oznake	opis	oznaka	v ha	v %
I	OBMOČJA STAVBNIH ZEMLJIŠČ		**1.443,57**	**100**
1	OBMOČJA STANOVANJ	S	766,26	53,09
1.1	Stanovanjske površine	SS	702,46	
1.2	Stanovanjske površine za posebne namene	SB	0,58	
1.3	Površine podeželskega naselja	SK	50,28	
1.4	Površine počitniških hiš	SP	12,94	
2	OBMOČJA CENTRALNE DEJAVNOSTI	C	82,76	5,73
2.1	Osrednja območja centralne dejavnosti	CU	63,08	
2.2	Druga območja centralne dejavnosti	CD	19,68	
3	OBMOČJA PROIZVODNIH DEJAVNOSTI	I	142,36	9,86
3.1	Površine za industrijo	IP	55,35	
3.2	Gospodarske cone	IG	87,01	
4	POSEBNA OBMOČJA	B	24,80	1,73
4.1	Površine za turizem	BT	0,22	
4.2	Površine drugih območij	BD	18,72	
4.3	Športni centri	BC	5,86	
5	OBMOČJA ZELENIH POVRŠIN	Z	118,01	8,18
5.1	Površina za oddhih, rekreacijo in šport	ZS	68,53	
5.2	Parki	ZP	13,61	
5.3	Površine za vrtičkarstvo	ZV	9,51	
5.4	Druge urejene zelene površine	ZD	18,16	
5.5	Pokopališča	ZK	8,20	
6	OBMOČJA PROMETNIH POVRŠIN	P	72,61	5,02
6.1	Površine cest	PC	62,16	
6.2	Površine železnic	PŽ	8,28	
6.3	Ostale prometne površine	PO	2,17	
7	OBMOČJE KOMUNIKACIJSKE INFRASTRUKTURE	T	0,31	0,02
8	OBMOČJE ENERGETSKE INFRASTRUKTURE	E	15,72	1,08
9	OBMOČJE OKOLJSKE INFRASTRUKTURE	O	18,37	1,26
10	POVRŠINA RAZPRŠENE POSELITVE	A	202,55	14,03
II	**OBMOČJA KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ**		**2.419,39**	**100**
1	NAJBOLJŠA KMETIJSKA ZEMLJIŠČA	K1	1.509,02	

2	DRUGA KMETIJSKA ZEMLJIŠČA	K2	910,37	
Št. oznake	**opis**	**oznaka**	**v ha**	**v %**
III	**OBMOČJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ**		**4.254,59**	
1	GOZDNA ZEMLJIŠČA	G	4.250,98	
IV	**OBMOČJA VODA**		**183,76**	
1	POVRŠINSKE VODE	V	183,76	
1.1	Celinske vode	VC	183,76	
V	**OBMOČJA DRUGIH ZEMLJIŠČ**		**53,12**	**100**
1	OBMOČJA MINERALNIH SUROVIN	L	53,12	
1.1	Povšine nadzemnega pridobivalnega prostora	LN	25,63	
1.2	Površine podzemnega pridob. prostora s površinskim vplivom	LP	27,49	
	I do V skupaj		**8.354,61**	

2.6 Predvideno obdobje izvajanja plana

Plan bo nadomestil veljavni plan na strateškem in izvedbenem nivoju, spreminjal se bo glede na razvojne in/ali varstvene potrebe po njegovih spemembah in dopolnitvah.

2.7 Predvidene emisije in odpadki ter ravnanje z njimi

Na podlagi OPN lahko sklepamo, da bodo na območju občine nastajale emisije v zrak, vodo in tla. Lahko pride do spremembe kazalcev hrupa (območja stanovanj, območja turizma in športne infrastrukture). Kakšno bo povečanje je odvisno pa je tudi od dejanske izvedbe in uresničevanja razvojnih ciljev občine.

Z ozirom na spremembo namenske rabe lahko pričakujemo:

- nastajanje emisij hrupa: hrup zaradi prometa, hrup kot posledica obratovanja in uporabe objektov;
- nastajanje emisij v zrak: emisije dejavnosti, emisije prometa, emisije v zrak zaradi ogrevanja;
- nastajanje emisij v vode: komunalne odpadne vode, padavinske odpadne vode, odpadne vode s povoznih površin (parkirišča, prometne površine);
- nastajanje emisij svetlobnega onesnaževanja: o svetlobno onesnaževanje zaradi osvetljevanja prometne infrastrukture o svetlobno onesnaževanje zaradi osvetljevanja stanovanjskih in nestanovanjskih objektov;
- nastanek večjih količin komunalnih in drugih odpadkov: o povečanje števila povzročiteljev komunalnih odpadkov zaradi gradnje novih objektov (stanovanja, turizem), o povečanje števila povzročiteljev komunalnih in drugih odpadkov zaradi razvoja gospodarstva.

Predvidene emisije, ki bodo nastale ob izvajanju OPN, so opisane tudi v poglavjih, ki obravnavajo posamezne okoljske segmente (poglavja: 5 Tla, 6 Vode, 7 Zrak, 8 Hrup, 11) in poglavju 11 Ravnanje z odpadki.

2.8 Potrebe po naravnih virih

Kmetijske površine

Površina kmetijskih zemljišč (namenska raba) v Mestni občini Velenje znaša približno 2.395,99 ha od tega predstavljajo najboljša kmetijska zemljišča približno 1.493,92 ha (62 % kmetijskih površin). Največ kmetijskih zemljišč je na jugu občine. V KO Kavče, Laze, Ložnica in Vinska Gora obsegajo kmetijska zemljišča preko polovice vseh površin. Najmanj kmetijskih zemljišč pa je v KO Velenje, Paka in Cirkovce. Da je južni del občine najbolj usmerjen v kmetijstvo, kažejo tudi podatki o deležih njivskih in vrtnih tal. V KO Ložnica in Vinska Gora je takih tal preko 15 %, v KO Laze in Prelska pa 11 – 15 %.

Gozdovi

Gozdovi prekrivajo večji del občine. Gozdovi zavzemajo več kot polovico občine (50,95 %) oziroma 4.256,88 ha. Prevladujejo gozdovi z lesnopredelovalno funkcijo, nekaj pa je tudi varovanih gozdov in gozdov s posebnim namenom. Gozdovi prevladujejo na zahodnem delu občine.

Mineralne surovine

Nahajališče lignita, ponvaste oblike, obsega območje, ki zavzema skoraj celotno ravninsko dno Velenjske doline, Od Konovega na vzhodu do Topolšice na zahodu. V MO Velenje obsega njegov vzhodni del površino 532, 26 ha oziroma 6,3 % občinskega prostora. Na območju MO Velenje so (poleg pridobivalnega prostora Premogovnika Velenje) še dva pridobivalna prostora za katere je država podelila rudarsko pravico za izkoriščanje mineralnih surovin.

Potrebe po naravnih virih so natančneje opisane v poglavju 5 Tla.

2.9 Čezmejni vpliv

Mestna občina Velenje ne meji na nobeno od sosednji držav. S planom niso predvideni posegi, ki bi vplivali na sosednje države.

3 IZHODIŠČE ZA PRIPRAVO OKOLJSKEGA POROČILA

Izhodišča za pripravo okoljskega poročila so okoljski cilji plana, merila vrednotenja in metodologija ugotavljanja in vrednotenja vplivov plana na okolje, ohranjanje narave, varstvo človekovega zdravja in kulturno dediščino. Okoljski cilji plana se v okoljskem poročilu opredelijo glede na značilnosti plana, ki vključujejo zlasti območje in vsebino plana. Na podlagi okoljskih ciljev plana se ugotavljanje pomembnih ciljev plana in njihovo vrednotenje izvede z uporabo ustreznih meril vrednotenja vplivov plana in ustrezne metodologije.

Ustrezna merila vrednotenja vplivov plana na okolje, ohranjanje narave, varstvo človekovega zdravja in kulturno dediščino so stopnje odstopanja od kazalcev stanja okolja, stopnje doseganja varstvenih ciljev in druga merila, ki zagotavljajo ustrezno vrednotenje vplivov plana.

Okoljsko poročilo smo pripravili v skladu s slovensko zakonodajo, nacionalnimi strateškimi programi, pridobljenimi smernicami nosilcev urejanja prostora, podatkov in strokovnih podlag, ki jih je posredovala MO Velenje.

Zakonodaja:

- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06 Odl.US: U-I-51/06-10,112/06 Odl.US: U-I-40/06-10, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09-ZPNačrt-A, 48/12,57/12, 97/12 Odl.US: U-I-88/10-11 , 92/13, 56/15, 102/15 in 30/16)
- Zakon o ohranjanju narave /ZON/ (Ur. l. RS, št. 96/04 - uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru-1, 8/10 - ZSKZ-B in 46/14),
- Zakon o prostorskem načrtovanju /ZPNačrt/ (Ur. l. RS, št. 33/07, 70/08 – ZVO-1B, 108/09, 80/10 – ZUPUDPP, 43/11 – ZKZ-C, 57/12, 57/12 – ZUPUDPP-A, 109/12, 76/14 – odl. US,14/15 – ZUUJFO in 61/17 – ZUreP-2),
- Zakon o urejanju prostora (Ur. l. RS, št. 110/02, 8/03 - popr., 58/03 - ZZK-1, 33/07 - ZPNačrt, 108/09 - ZGO-1C ,80/10 - ZUPUDPP in 61/17 – ZUreP-2)),
- Zakon o varstvu kulturne dediščine /ZVKD-1/ (Ur. l. RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13 in 32/16)
- Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdrI-A, 41/04-ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15)
- Zakon o kmetijstvu /ZKme-1/ (Ur.l. RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15 in 27/17)
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine (spremenjene) (MEKVAD), Ur. l. RS, 24/99,
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 17/99),
- Energetski zakon EZ-1 (Ur. l. RS, št. 17/14, 81/15).

Nacionalna strateška programa:

- Resolucije o Nacionalnem programu varstva okolja 2005 – 2012 (ReNPVO) (Ur. l. RS, št. 2/06);
- Resolucija o Nacionalnem energetskem programu (ReNEP) (Ur. l. RS, št. 57/2004).

Pri izvedavi poročila smo upoštevali smernice in mnenja nosilcev urejanja prostora, ki jih navajamo v spodnji preglednici.

Tabela 11: Seznam smernic in mnenj nosilcev urejanja prostora.

Nosilec urejanja prostora	Datum	Številka dokumenta
Ministrstvo za infrastrukturo, Direktorat za energijo	21. 7. 2015	350-1/2012-DE/725
Ministrstvo za obrambo, Direktorat za logistiko, Sektor za gospodarjenje z nepremičninami	21.7.2015	350-63/2015-2
Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino	23. 7. 2015	3501-9/2015/4
Ministrstvo za infrastrukturo, Direkcija RS za infrastrukturo	23. 7. 2015	35001-8/2015/7 (913)
Ministrstvo za infrastrukturo, Direktorat za promet	28. 7. 2015	371-13/2015/68-00841223
Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje	5. 8. 2015	350-112/2015-2-DGZR
Zavod za gozdove Slovenije	10. 8. 2015	350-5/2015
Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja	12. 8. 2015	35016-14/2013/9-1021359
Ministrstvo za infrastrukturo, Direktorat za infrastrukturo, Sektor za ceste	12. 8. 2015	350-90/2015/4-00721216
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, področje gozdarstva	13. 8. 2015	3401-4972006/11
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, področje kmetijstvo	13. 8. 2015	350-103/2006/27
Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Celje	13. 8. 2015	1-111-298/2-O-15/LS
DARS, Družba za avtoceste v RS d.d.	14.8.2015	351/D-20/15-PTPP/VD-1318
Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje, Urad za upravljanje z vodami	14. 8. 2015	35001-348/2015
Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino	24. 8. 2015	3501-9/2015/7
Ministrstvo za infrastrukturo, Direkcija RS za infrastrukturo, Sektor za železnice	28. 8. 2015	350-2/2015/1818
Ministrstvo za infrastrukturo, Direktorat za promet	28. 8. 2015	371-13/2015/68-00841223
Elektro Celje, d.d.	8. 9. 2015	PPC/EC15076343/15-RR
ELES, Področje za upravljanje s sredstvi in projekti	21. 9. 2015	1924/594/vk
RGP d.o.o.	25. 9. 2015	01_15_001/MOV.TV
Komunalno podjetje d.o.o.	25. 9. 2015	105807/IX/15-BZ-10358
Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja	28. 9. 2015	35016-14/2013/19-01021359
Plinovodi d.o.o.	29. 9. 2015	S15-329/R-ZM/RKP
Premogovnik Velenje	5. 10. 2015	RŠ_PVI_ČT
Ministrstvo za infrastrukturo, Direktorat za energijo	26. 11. 2015	350-1/2015-195
Ministrstvo za infrastrukturo, Direktorat za promet	15. 1. 2016	350-115/2015/4-00851202
Ministrstvo za zdravje, Direktorat za javno zdravje	12. 4. 2016	354-34/16-2/256
Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija RS za vode	7.11.2017	35003-20/2016-9
Ministrstvo za okolje in prostor, ZRSZVN, ZGS Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za kulturo	20.3.2018	35409-133/2015/18

Analize smernic oz. delov smernic nosilcev urejanja prostora, ki so pomembne za izdelavo tega okoljskega poročila so predstavljene pri ustreznih poglavjih okoljskega poročila.

4 DOLOČITEV VSEBINE OKOLJSKEGA POROČILA IN POMEMBNIH PRIČAKOVANIH VPLIVOV OPN

Tabela 12: Verjetni pomembni vplivi plana na okolje, ohranjanje narave, varstvo človekovega znanja in kulturne dediščine in vključitev v nadaljno presojo.

SEGMENT	STANJE OKOLJA IN PRIČAKOVANE SPREMEMBE	ZNAČAJ VPLIVA	PRESOJA
TLA	Pri vplivu izvedbe OPN na tla se obravnavajo tudi vplivi na kmetijska zemljišča in na gozd. Delež najboljših kmetijskih površin znaša 17,9 % vseh površin MO Velenje, med njimi prevladujejo intenzivni travniki (13,7 %). Delež gozdnih površin znaša 52,8 %; površina varovalnih gozdov pa znaša 239,7 ha. Varovalna funkcija je močno poudarjena vzdolž Velunje, ob Paki in pod Paškim Kozjakom. Glavni vzroki onesnaženosti tal so emisije iz industrijske proizvodnje, energetike, prometa, kmetijstva in odlaganje odpadkov. Na večini območij, kjer so bile izdelane določene meritve oz. se izvaja reden monitoring, je v zadnjih letih opazno postopno zmanjševanje stopnje onesnaženosti (merjeni parametri z redkimi izjemami ne dosegajo mejnih vrednosti), ki je v veliki meri posledica zmanjševanja emisij (posledično imisij) v ozračje in samočistilnih sposobnosti tal. vrednosti. V OPN so predvidene ureditve, ki lahko vplivajo na izgubo najboljših kmetijskih površin, na zmanjšanje površin varovalnih gozdov, na plazenje in na kakovost tal.	Neposredni, dolgoročen, in trajni vpliv.	DA
VODE	V sklopu monitoringov vodotokov v MOV se spremlja kakovost na 7 mestih (Paka, Lepena in Sopota). V letu 2016 je bilo kemijsko in ekološko stanje povsod dobro (izjema je ekološko stanje Lepene v Pesju, kjer ne dosega vseh kriterijev za dobro stanje). Od srede devetdesetih se je kakovost vodotokov znatno izboljšala. Šaleška jezera so glede na vsebnost dušika in fosforja evtrofna kot posledica gozdnatega pojezerja, preteklega vnosa zaradi neizgrajenega kanalizacijskega sistema in kmetijske dejavnosti. Praviloma vsi merjeni parametri so ustrezni. Pri Velenjskem jezeru odstopata dve lastnosti, in sicer previsoka vsebnost sulfata ter povišana vsebnost molibdena, ki sta vzrok, da jezero ne dosega dobrega ekološkega stanja. Oba parametra sta posledica preteklega onesnaževanja. Za potrebe izdelave OPN je bila izdelana hidrološko-	Neposredni, začasni, daljinski in komulativni vpliv.	DA

	hidravlična analiza s kartami poplavne nevarnosti. Hidrološko-hidravlična študija je pokazala, da glede na stanje v prostoru prevladujejo območja majhne in preostale poplavne nevarnosti. Pojavljajo pa se tudi območja srednje (49,002 ha) in velike poplavne nevarnosti (9,428 ha), ki predstavljajo okoli 0,6 % oziroma 0,1 % površine občine. MO ima zgrajeno kanalizacijsko omrežje za odvajanje komunalnih vod v večjih naseljih. Na preostalem območju razpršene poselitve kanalizacijskega omrežja ni, prevladujejo obstoječe greznice in male čistilne naprave. V OPN so predvidene ureditve, ki lahko vplivajo na kakovost površinskih in podzemnih voda, na kakovost pitne vode in na poplavno ogroženost.		
ZRAK IN PODNEBNE SPREMEMBE	Največje emisije so na s prometom zelo obremenjenih regionalnih cestah Velenje – Arja vas in Velenje – Mislinja. Med cestami v središču mesta Velenje so s prometom najbolj obremenjene Šaleška cesta, Cesta Fračiška Foita in Partizanska cesta. Na območju MO Velenje se nahaja 10 zavezancev za obratovalni monitoring emisij snovi v zrak, med njimi sta dve podjetji, ki sta IPPC zavezanca (Gorenje gospodinjski aparati d.d. in Komunalno podjetje Velenje d.o.o.). V sosednji občini Šoštanj ima sedež eden največjih virov emisij onesnaževal v Sloveniji Termoelektrarna Šoštanj. Njeni izpusti lahko vplivajo na kakovost zraka v MO Velenje. Kljub temu, so povprečne letne imisijske koncentracije SO_2 so na vseh merilnih mestih (Pesje, Škale, Velenje, Graška gora) nižje od mejnih vrednosti (celo nižje od spodnjega ocenjevalnega praga). Enako velja za povprečni letni konc. NO_2 in ozona, določeni v Velenju in za letno povprečno koncentracijo PM_{10} v Škalah. Le v Pesju je letna koncentracijo PM10 nižja od mejne vrednosti in hkrati med zgornjim in spodnjim ocenjevalnim pragom. Po podatkih za 2011 in 2010 je v MO Velenje 87 % vseh stanovanj uporablja daljinsko ogrevanje in zemeljskih plin, sledi les z 8,6 %, elektrika z 2,5 %, manjši delež pa predstavljata še kurilno olje in utekočinjen naftni plin (0,12 %). Tudi nova naselja morajo biti v čim večjem številu priključena na daljinsko ogrevanje. V MO Velenje obratuje tudi daljinsko hlajenje na katerega je priključena stavba MO Velenje in Avtobusna postaja s prostori FURS. V OPN so predvidene ureditve, ki lahko lokalno vplivajo na kakovost zraka zaradi povečanja števila individualnih kurišč (območja razpršene poselitve).	Neposreden, začasni, dolgoročni in daljinski vpliv.	DA.

HRUP	Med viri hrupa iz prometa izstopa hrup zaradi cestnega prometa, saj je konstanten in skoraj ne pojenja, železniški promet je manj moteč, saj nastopi le občasno - nekajkrat dnevno. V Velenju so s hrupom, ki ga povzroča promet, najbolj obremenjeni: širše območje središča mesta, območja vzdolž najpomembnejših cest, prometno zelo obremenjena križišča in območje vzdolž železnice. Dolžina cest v upravljanju MO Velenje znaša 214,6 km, od tega je 58,3 km v mestu Velenje. Na območju MO Velenje poteka enotirna regionalna železniška proga (Celje – Velenje) in sicer v dolžini dobrih treh kilometrov. Ker večina železniške trase poteka mimo obrtno industrijskih območij, je njen hrup na prebivalce v glavnem nemoteč. V veljavnem prostorskem planu se nahajajo tri območja proizvodnih dejavnosti: območje Premogovnika Velenje, območje industrijske cone Gorenje, območje gradbene dejavnosti Selo, ki so posledica obstoječe rabe prostora. Karta hrupa za območje MO Velenje ni izdelana. Izvedba OPN bi lahko vplivala na obremenjevanje okolja s hrupom.	Neposredne, začasne, daljinske in kumulativne vplive	DA.
ELEKTRO-MAGNETNO SEVANJE	Preko območja MO Velenje potekajo koridorji naslednjih visokonapetostnih daljnovodov: DV 2x 110 KV Dravograd-Velenje; DV 2x 110 KV Velenje – Šoštanj; DV 110 KV Šoštanj – Podlog I; DV 2x 110 KV Šoštanj – Podlog II; DV 220 KV Podlog – Obersielach (meja Republika Avstrija). V MO Velenje je več objektov – baznih postaj mobilnega telefonskega omrežja, nekaj radijskih oddajnikov in televizijski oddajnik. Večina je skoncentrirana na ožjem območju mesta. Umeščanje novih pomembnih virov EMS z OPN ni predvideno. Izvedba OPN ima lahko potencialen vpliv na zdravje ljudi.	Neposredni, daljinski, dolgoročni in trajni vpliv.	DA.
SVETLOBNO ONESNAŽEVANJE	V MO Velenje znaša raba električne energije za javno razsvetljavo v kWh na prebivalca na leto 39,68 kWh, kar je manj, kot dovoljuje uredba. Načrtovane ureditve lahko imajo potencialno vpliv na kvalitetno bivalno okolje in svetlobno onesnaženje.	Neposredni, začasni in daljinski vpliv.	DA.
RAVNANJE Z ODPADKI	Najštevilčnejši vir in najbolj razpršen vir nastajanja različnih vrst odpadkov predstavljajo gospodinjstva. Zaradi postopnega padanja števila prebivalcev ter dobrih rezultatov ločenega zbiranja odpadkov se razmere na področju ravnanja z odpadki v gospodinjstvih v zadnjem obdobju izboljšujejo. Izvedba OPN lahko prispeva k povečanju količine odpadkov.	Neposredni, daljinski, kumulativni in trajni vpliv.	DA.

NARAVA	Ohranjeni deli narave v MO Velenje so omejeni predvsem na severno in severovzhodno hribovito obrobje občine, kjer ležijo najbolj gozdnati apneniški hribi Lubela, Vodemla, Stropnica, Smodivnik, Paški Kozjak, Radojč in Vinska gora. Manjši del tega ozemlja leži znotraj meja Natura 2000 – SAC Huda luknja (SI3000224) in SAC Ložnica s Trnavo (SI 3000390). Celotno območje Natura 2000 leži v območju EPO. OPN načrtuje posege na varovanih območjih (Natura 2000, EPO območje), zato je bilo treba izdelati presojo sprejemljivosti izvedbe plana in posegov na varovana območja.	Neposredni, daljinski, kumulativni in kratkoročni vpliv.	DA.
KULTURNA DEDIŠČINA	V MO Velenje je 125 enot kulturne dediščine, vpisanih v Register nepremične kulturne dediščine. 45 enot ima status lokalnega kulturnega spomenika. Stanje enot je različno glede na zvrst dediščine. Ažurne skupne evidence, ki bi prikazovala, v kakšnem stanju so objekti (enote) kulturne dediščine, ni. Na območju MO Velenje po podatkih Registra nepremične kulturne dediščine (november 2017): • 11 enot arheološke dediščine (1 lokalni kulturni spomenik – l.k.s) • 67 enot profane stavbne dediščine (17 l.k.s) • 16 enot sakralne stavbne dediščine (9 l.k.s.) • 28 enot memorialne dediščine (18 l.k.s) • 1 enota vrtno-arhitekturne dediščine • 2 enoti naselbinske dediščine Izvedba OPN bi lahko imela vpliv na kulturno dediščino.	Neposredni, daljinski, kumulativni in kratkoročni vpliv.	DA.
VAROVANJE ZDRAVJA LJUDI	Na zdravje ljudi v MO Velenje potencialno vplivajo predvsem hrup, onesnažen zrak, elektromagnetno sevanje, onesnažena pitna voda. OPN bi lahko potencialno vplival na poslabšanje stanja okolja in s tem na zdravje ljudi.	Neposredni, daljinski, kumulativni in trajni vpliv.	DA.

5 TLA

5.1 Zakonodaja

- Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednosti nevarnih snovi v tleh (Ur. l. RS, št. 68/96, 41/04-ZVO-1).
- Uredba o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov (UL RS, št. 34/08, 61/11)

5.2 Obstoječe stanje okolja na območju OPN

5.2.1 Geološke in reliefne značilnosti

Šaleška dolina je po nastanku tektonska udornina in je za kvartarno tektonsko udornino Ljubljanskega barja druga najmlajša v Sloveniji. Začetek nastanka doline sega v pozni pliocen, ko se je v tem delu ugreznila osrednja gruda med Smrekovškim neotektonskim prelomom in termalno prelomnico Šoštanj – Topolšica – Dobrna – Rogaška. Med njima poteka tektonska črta Velenjskega preloma. Vsi prelomi imajo generalno smer severozahod – jugovzhod. Takšna je tudi smer kotline. V času geološkega razvoja se je ozemlje severno od Smrekovškega preloma dvignilo, ozemlje južno od njega pa je pri splošnem orografskem dvigovanju zelo zaostalo in se celo ugreznilo. Geološko grezanje Šaleške doline traja že več kot dva in pol milijona let, zato je njeno dno v globini 1.100 do 1.200 m. Ugreznjeno dno je zalila voda in na dno naložila plasti melja in gline. Ko je v terciarju voda odtekla so vodotoki dolino zapolnili z debelo plastjo peska in proda. Med nanosi je ponekod tudi več kot 100 m debela premogovna plast lignita, ki se proti severu in jugu tanjša. Premog je bil že v preteklosti zelo pomembna surovina in je še danes ključni dejavnik preoblikovanja doline. Kot podlago tektonske udornine najdemo na severnem delu karbonate, predvsem triasne dolomite, delno pa tudi apnence, južno od Velunje pa tudi granit in tonalit. Južni del gradijo oligocenski in miocenski peščeni laporji, peščenjaki in andezitni tufi. Zahodno od Šoštanja prevladujejo permijski in triasni apnenci in dolomiti.

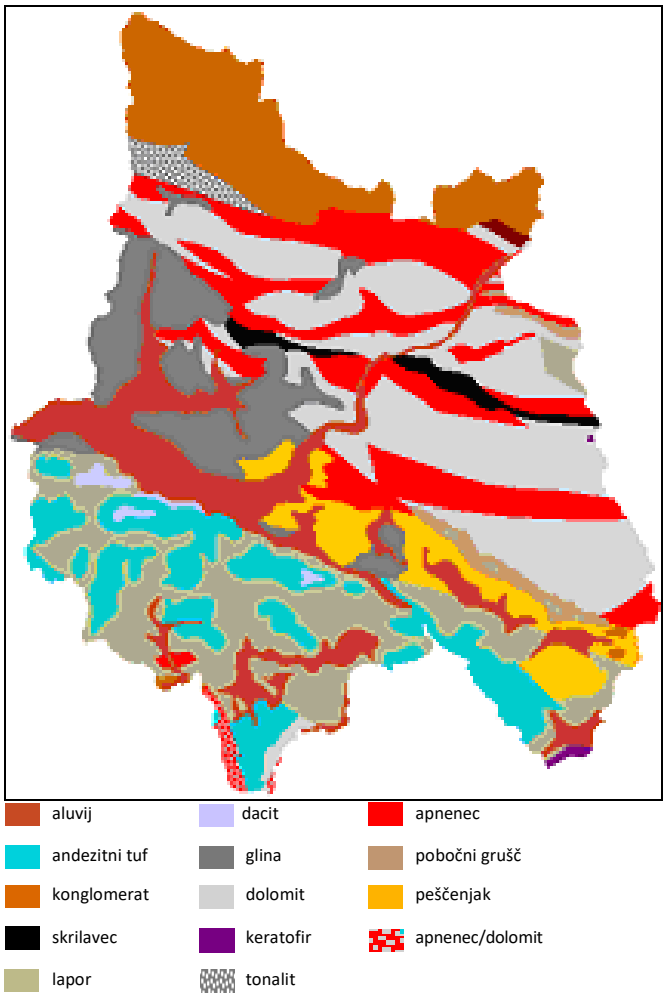

Slika 3: MO Velenje – geološka sestava.

Šaleška dolina, kamor sodi MO Velenje, je predalpska kotlina ob srednjem toku reke Pake. Na vzhodnem delu se s Paškim Kozjakom dotika zahodnih obronkov Pohorja. Od Kozjaka jo na severu zapira višje hribovje, ki se na zahodu poveže z vzhodnim delom Kamniško–Savinjskih Alp. Na jugu jo od Savinjske doline ločujejo nižji griči. Dolina je široka približno 2,5 km in dolga 8,0 km. S svojim hribovitim obrobjem sega od doline potoka Velunje vse do soteske reke Pake. Na vzhodni strani je dolina omejena z apneniško sotesko Huda luknja, na zahodu pa s sotesko Penk. V reliefu prevladuje rahlo hribovit svet. Dno doline je rahlo razgibano in na določenih mestih močno spremenjeno zaradi premogovništva. Površje se postopoma znižuje od severa proti jugu. Pretežni del Šaleške doline se nahaja v višinskem pasu med 300 in 600 m n.m.v. Nekoliko višji relief zapira dolino na severovzhodu. Na tem delu dosežejo hribi tudi več kot 1.000 m n.m.v. Med njimi je s 1.108 m najvišji vrh Špik. Razen dolinskega dna se višinske razlike med posameznimi deli zelo hitro spreminjajo, zato ima dolina zelo zanimivo členjen krajinski prostor. Južna pobočja so običajno bolj položna od severnih, kar vpliva na poselitev in razmestitev dejavnosti v prostoru. Griči in manjši hribi imajo običajno kopasto obliko, večji, zlasti apneniški hribi, pa se večinoma šilasto zaključujejo. Kot je že bilo omenjeno, je relief v osrednjem delu doline močno spremenjen. Zaradi ugrezanja so nastala jezera.

Škalsko, Velenjsko in Družmirsko jezero si sledijo od vzhoda proti zahodu. Najstarejše, najmanjše in najvišje ležeče je Škalsko jezero. Sledita mu Velenjsko jezero (največje v Šaleški dolini) in Družmirsko jezero (najgloblje s pravilno jezersko kotanjo v Sloveniji). V preteklosti so bila obrežja in okolica jezer zaradi nestabilnega površja nevarna, nezanimiva in neprivlačna za kakršne koli dejavnosti. Z delno umiritvijo in načrtno sanacijo ugrezninskega območja, sta se izgled in uporabnost prostora močno izboljšala. Danes imajo omenjena jezera številne razvojne potenciale, med katerimi je najbolj pomemben potencial za razvoj športa, rekreacije in turizma.

5.2.2 Pedološka značilnosti in vegetacija

Prsti v Šaleški dolini so zelo raznolike. Na ravninskem delu, na pliocenskih usedlinah in v dolinah potokov, ki pritečejo iz severnega dela so se razvile psevdooglejene in oglejene prsti, na katerih so večinoma travniki. Ob Paki in njenih pritokih so na kvartarnih rečnih nanosih rjave aluvialne prsti. Zaradi ugodnih lastnosti in majhnega naklona površja tu prevladujejo njive. Na triasnih apnencih in dolomitih v hribovitem obrobju so se razvila rjava pokarbonatna tla in rendzine. Ta območja poraščajo predvsem mešani gozdovi. Podobno je tudi na južnem obrobju. Tu na silikatnih kamninah prevladujejo distrična rjava tla, ki jih na severnih, osojnih legah poraščajo gozdovi, na prisojnih pobočjih pa najdemo njive, sadovnjake in vinograde. Na osojnih legah se naravno razrašča gozd nižinskega hrasta in črnega gabra. V hribovskem pasu od 350 do 750 m prevladuje zaradi človekovih posegov predvsem mešani bukov gozd. Nad tem pasom prevladujejo obsežni in strnjeni gozdovi, kjer zaradi selektivnega redčenja listavcev prevladujejo iglavci, predvsem smreka in jelka.

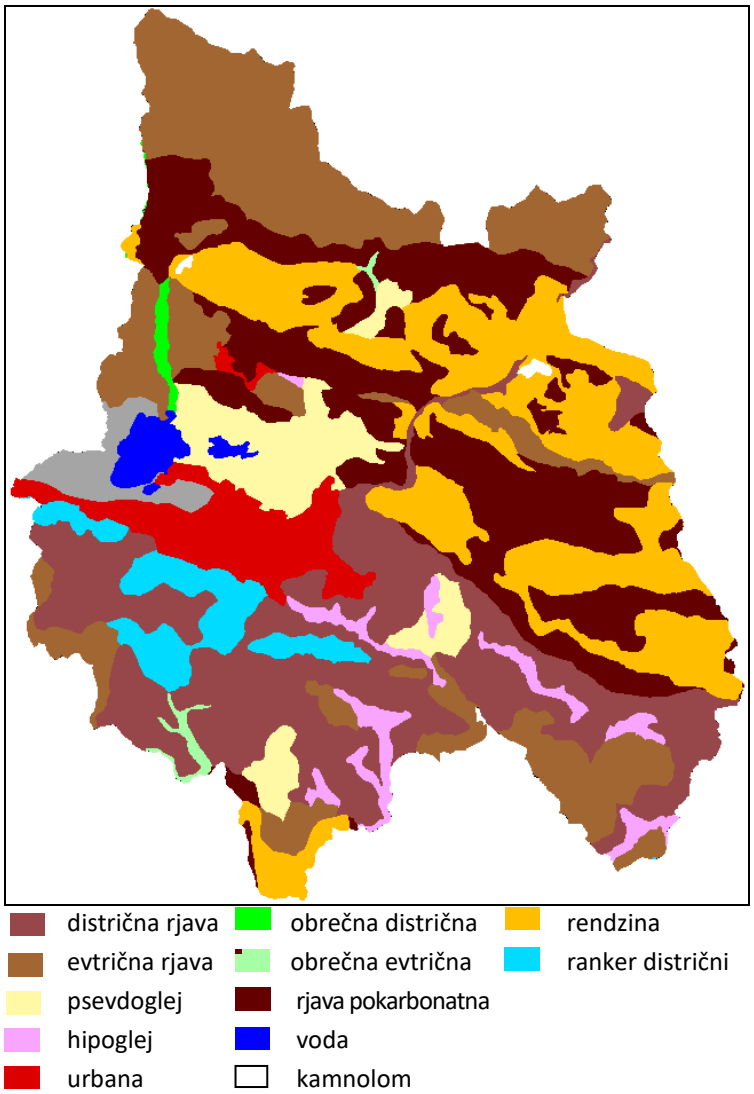

Slika 4: MO Velenje – pedološka sestava.

Pojavljata in prepletata se dve pedogeografski enoti: (a) prsti nižin, dolin, podolij in kotlin in (b) prsti gričevij, hribovij in gorovij. V okolici Velenja (ravninski del) so se razvile psevdooglejene prsti, ob reki Paki rjave aluvialne prsti, ob njenih levih pritokih (Lepena, Sopota, Velunja) pa oglejene prsti. V hribovitem obrobju sta se na triasnih apnencih in dolomitih razvili rjava prst in rendzina, na silikatnih kamninah pa kisla rjava prst. Na območju sanacije ugreznin prevladuje deposol (antropogena prst).

5.2.3 Krajinske značilnosti v povezavi z rabo tal

Še v prvih desetletjih dvajsetega stoletja je bila Šaleška dolina pretežno kmetijska, danes pa je ena najbolj urbaniziranih in industrijsko spremenjenih slovenskih krajin. Kljub svoji ozemeljski majhnosti zavzema pomembno mesto v slovenskem gospodarstvu, saj gre za eno najbolj naseljenih ter gospodarsko intenzivnih območij. Dolina nosi pečat premogovniško–industrijskega območja. V ospredju so Gorenje Velenje, Premogovnik Velenje in Termoelektrarna Šoštanj, ki je največja termoelektrarna v Sloveniji. V obdobju po osamosvojitvi se je vse več delovnih mest odpiralo tudi v terciarnih in kvartarnih dejavnostih, še poseben poudarek pa je bil na razvoju turizma in rekreacije. Tako je postala Šaleška dolina

tudi trgovsko, šolsko in upravno središče. Na širšem območju pojezerja se prepletajo številne rabe.

Daleč najbolj prevladujoči sta premogovništvo in industrijska raba, ki močno zaznamujeta celotno obravnavano območje. To obsega področje sanacije ugreznin med Družmirskim in Velenjskim jezerom, deponijo premoga za potrebe Termoelektrarne Šoštanj, industrijski kompleks na južnem delu obravnavanega območja, ter obsežno ugreznino območje na celotnem osrednjem delu Šaleške doline. Ugreznino območje zajema približno 6,5 km^2 površine in sega od vzhoda prodi zahodu po osrednji osi doline. Na severu pa se širi po dolini potokov Sopote in Velunje. V celotnem območju ugrezanja so reliefne spremembe tako izrazite, da je zemljišče trenutno za večino dejavnosti bolj ali manj neuporabno. Posamezna jezera so med seboj ločena z nasipi. V preostalem delu pojezerij prevladuje primarna raba prostora. Več kot 60 % celotne površine zarašča gozd, kar je z vidika ekologije za jezera zelo ugodno. Strnjen gozd porašča Gorice ter celotno območje Ležna in Vodraža. Tu gre predvsem za ostanke prvotne gozdne matice, ki se je zaradi ugrezanja še povečala. Na ugrezninskem območju so se po naravni poti razvili tudi logi in grmišča. Ta prekrivajo celotno območje med Velenjskim in Škalskim jezerom, širok pas severovzhodno in severozahodno od omenjenih jezer, osrednji južni del Škalskega jezera in širše območje ob mali kotanji Družmirskega jezera. V preostalem delu prevladujejo njive, travniki in pašniki. V krajinski zgradbi je mogoče zaslediti štiri izrazite krajinsko–ekološke sisteme (gozdnato krajino, obdelovalno krajino, urbanizirano krajino in degradirano krajino), znotraj katerih je mogoče prepoznati različne krajinske tipe.

Raba tal se v posameznih predelih občine precej razlikuje in je v pomembni meri odvisna od naravnih (geološke, pedološke, hidrološke in podnebne) razmer.

V MO Velenje, ki meri 83,5 km^2, je po podatkih izdelovalca OPN (Urbana, 2017), upoštevaje dejansko rabo, 32,73 % kmetijskih zemljišč, od tega 25,13 % obdelovalnih površin. Gozdovi pokrivajo nekoliko več kot polovico ozemlja (52,85 %), pozidanih in sorodnih površin je 12,23 %. V KO Velenje je ta kategorija prevladujoča, v KO Škale, Kavče, Laze, Ložnica in Vinska Gora je prevladujoča kmetijska rab tal, v ostalih KO pa je največji delež gozdov.

Največ kmetijskih zemljišč je v KO na jugu občine. V KO Kavče, Laze, Ložnica in Vinska Gora obsegajo preko 50 % vseh površin. Najmanj kmetijskih zemljišč pa je v KO Velenje, Paka in Cirkovce. Da je južni del občine najbolj usmerjen v kmetijstvo, kažejo tudi podatki o deležih njivskih in vrtnih tal. V KO Ložnica in Vinska Gora je takih tal preko 15 %, v KO Laze in Prelska pa 11 – 15 %.

Okrog 150 ha kimetijskih zemljišč leži v območju rudniškega prostora Premogovnika Velenje. Del teh površin se bo ugreznil, del pa leži na območju sanacij ugreznin med Velenjskim in Družmirskim jezerom. Za ta območja se opredeljuje raba ob upoštevanju zahtev rudarjenja na tem območju.

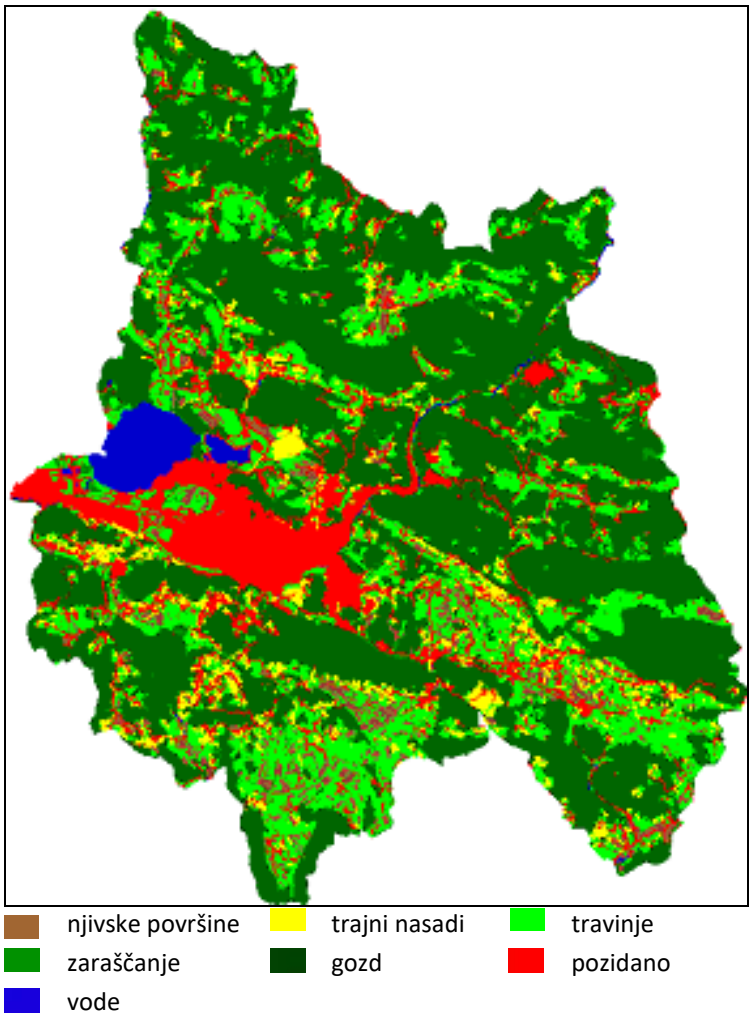

Slika 5: MO Velenje – raba tal.

V MO Velenje opažamo podobne procese pri spremembah zemljiških kategorij kot drugod v Sloveniji. Zmanjšuje se delež obdelovalnih površin, povečuje pa delež gozdov in nerodovitnih zemljišč. Glavne procese preoblikovanja zemljiških kategorij predstavljajo močna urbanizacija, eksploatacija premoga in ogozdovanje.

Obseg in razporeditev zavarovanih območij (regijski in krajinski parki, naravni spomeniki …), ekološko pomembnih območij, območij Nature 2000 in naravnih vrednot, ki se v dobršnem delu prekrivajo, pomembno in v veliki meri vplivata na določanje območij posegov v naravo (številni projekti) pri katerih se kot vodilna določa trajnostna razvojna strategija s prednostnim uveljavljanjem načel sonaravnosti (eko-kmetijstvo, ekoturizem…). Predvsem zavarovana območja predstavljajo pomembno orodje za izvajanje politik varstva okolja (tudi tal) in trajnostno oz. sonaravno usmerjenega razvoja.

5.2.4 Mineralne surovine

Šaleška dolina (MO Velenje) je območje, kjer je (iz)raba naravnih virov in njene posledice najintenzivnejše v Sloveniji. V Velenjskem premogovniku (podzemni izkop) na letni ravni izkopljejo med 3 in 4 milj. Ton lignita, zaradi česar se teren pogreza. Pri tem prihaja do degradacije celotne pokrajine, ne le tal. Ugrezninsko območje se sproti sanira in ureja.

Nahajališče lignita, ponvaste oblike, obsega območje, ki zavzema skoraj celotno ravninsko dno Velenjske doline, Od Konovega na vzhodu do Topolšice na zahodu. V MO Velenje obsega njegov vzhodni del površino 532, 26 ha oziroma 6,3 % občinskega prostora.

Na območju MO Velenje so trije pridobivalni prostori za katere je država podelila rudarsko pravico za izkoriščanje mineralnih surovin.

Tabela 13: Seznam območij in nosilcev rudarske pravice na območju MO Velenje.

Pridobivalni prostor	Nosilec rudarske pravice	Mineralna surovina	Doba trajanja koncesije	Urejena meja pridobivalnega prostora
Velenje	Premogovnik Velenje, d.d.	Premog – lignit (podzemno)	Do 21. 1. 2022	Da.
Selo pri Velenju	Vegrad d.d. – v stečaju	Dolomit za industrijske namene in tehnični kamen - dolomit	Do 10. 12. 2021	Ne.*
Paka pri Velenju 2	RGO d.o.o.	Tehnični kamen – apnenec in dolomit	Do 5. 12. 2029	Da.

Opombe: *Ministrstvo še ni zaključilo postopka določitve meje pridobivalnega prostora.

V okviru določitve PNRP (podrobnejše namenske rabe) se bo določil pridobivalni prostor, ki neposredno služi za izkoriščanje lignita (odkopno polje). Sanacija zemljišč z uvajanjem novih dejavnosti znotraj odkopnega polja se bo nadaljevala skladno s strokovnimi podlagami za krajinsko urejanje ugreznin oziroma pridobivalnega prostora Premogovnika Velenje.

Na območju MO Velenje se nahaja kamnolom tehničnega kamna – dolomita v Paki, za katerega je opredeljena širitev pridobivalnega prostora v smeri proti jugozahodu, kar omogoča nadaljnjo izkoriščanje mineralnih surovin. RGP d.o.o. je kot lastnik kamnoloma Paka podal pobudo za spremembo rabe zemljišč s katero naj bi se zagotovila možnost širjenja in s tem nadaljevanje pridobivanja mineralne surovine na tej lokaciji.

Kamnolom tehničnega kamna - dolomita v Selu, ki leži v okvirnem območju mesta Velenje, je v mirovanju ter je zanj dolgoročno predvidena sprememba namembnosti rabe in uvedba novih dejavnosti, po izteku koncesije.

Na območju MO Velenje je več nahajališč apnenca (več opuščenih nelagalnih kamnolomov v Paki in pod vasjo Plešivec); dolomit se izmenjaje z apnencem pojavlja še na več lokacijah; pojavi boksita so evidentirani na mejnem območju z občino Žalec pri Arnačah; nahajališča so v glavnem že izkoriščana. Če se z raziskavami odkrije novo okoljevarstveno sprejemljivo ter ekonomsko opravičljivo območje za izkoriščanje mineralnih surovin, ga bo možno izkoriščati le skladno s predpisanimi pogoji.

5.2.5 Kmetijske površine

Po podatkih OPN MO Velenje je v MO Velenje 2.741,80 ha kmetijskih površin v uporabi, kar predstavlja 32,73 % celotnega občinskega ozemlja. Med posameznimi kmetijskimi oz. zemljiškimi kategorijami prevladujejo travniki in pašniki, ki zavzemajo 63 %, njive 14,8 %, trajni nasadi (vinogradi, sadovnjaki in ostali trajni sadovnjaki) pa 21 % vseh kmetijskih

površin v uporabi. Največ kmetijskih zemljišč je v katastrskih občinah (KO) v južnem delu MO Velenje. Kmetijska raba tal je prevladujoča v KO Kavče, Laze, Ložnica in Vinska Gora, kjer kmetijske površine obsegajo preko 50 % celotne površine posameznih območij. Najmanj kmetijskih površin je v KO Velenje, Paka in Cirkovce. Po podatkih kmetijskega popisa iz leta 2010 je bilo v MO Velenje 409 kmetijskih gospodarstev. Večina jih leži na nadmorski višini 300–800 m in so uvrščena v kategorijo kmetijskih gospodarstev s težjimi pridelovalnimi razmerami.

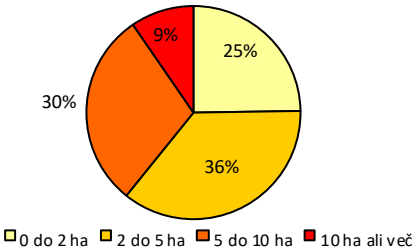

Slika 6: Kmetije v MO Velenje po velikostnih razredih (Popis kmetijskih gospodarstev, 2010).

V MO Velenje prevladujejo majhne kmetije (0–5 ha), kar z vidika razmer na globalnem kmetijskem trgu oz. vidika uspešnosti kmetovanja predstavlja izrazito negativen dejavnik. Zemljiška razdrobljenost je eden izmed bistvenih zaviralnih dejavnikov, ki preprečujejo smotrnejšo rabo kmetijskih zemljišč. Onemogoča gospodarno izrabo sodobne kmetijske opreme, hkrati pa ne dopušča produktivnega izkoristka delovnih potencialov.

Tabela 14: Kmetijska gospodarstva v MO Velenje glede na število živali.

	govedo	drobnica	perutnina	prašiči	konji	kunci	čebelje družine
Število živali	2.895	1.066	2.274	523	68	546	133
Kmetijska gospodarstva	270	75	226	185	30	62	10

V MO Velenje je prevladujoč tip kmetovanja pašna živinoreja, s katero se ukvarja polovica kmetij, sledijo usmerjenost v mešano rastlinsko pridelavo ter živinorejo (18 %) ter v poljedelstvo (14 %). V nekoliko višjih predelih je glavna dejavnost pitanje govedi, v zadnjem času pa se vse bolj uveljavlja tudi reja drobnice. Prašičereja je namenjena predvsem lastni oskrbi.

Večina kmetijskih gospodarstev v MO Velenje se ukvarja z raznimi živinorejsko-proizvodnimi storitvami, od tega več kot 50 % z govedorejo. Po podatkih kmetijskega popisa 2010 povprečno kmetijsko gospodarstvo v MO Velenje redi več kot 6 glav velike živine. Število glav velike živine na hektar kmetijskih zemljišč v uporabi predstavlja enega od najbolj agregiranih kazalcev obremenjevanja okolja in hkrati kaže na razpršeno prostorsko porazdelitev območij znotraj občine z različno obremenjenostjo. Tovrstna obremenjenost, ki zaenkrat znaša nekaj več kot 1 glavo velike živine/ ha kmetijskih zemljišč v uporabi, se v MO Velenje postopno zmanjšuje (takšen je trend tudi v Sloveniji in EU).

Tabela 15: Kmetijska gospodarstva v MO Velenje glede na rabo.

raba	površina (ha)	število kmetijskih gospodarstev
žita	50	123
pšenica in pira	16	47
ječmen	20	55
koruza za zrnje	12	41
krompir	17	247
industrijske rastline	2	26
krmne rastline	274	246
silažna koruza	132	118
zelenjadnice	10	283
sadovnjaki	93	124
vinogradi	11	89

Vir podatkov: Popis kmetijskih gospodarstev Slovenija 2010

Hitro se povečuje interes za tržno pridelavo vrtnin – po podatkih popisa 2010 se je kar 283 kmetijskih gospodarstev (vključena v kontrolo integrirane pridelave zelenjave) ukvarjalo s pridelavo zelenjave. Z vidika števila kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo z njihovo pridelavo, ostajajo najpomembnejše poljščine krmne rastline, krompir in žita. Vse več kmetij se usmerja v ekološko kmetijstvo, ukvarjajo pa se predvsem z govedorejo in rejo drobnice. Z intenzivnim in ekstenzivnim sadjarstvom se ukvarja ok. 100 manjših pridelovalcev. Prevladuje pridelava jabolk in hrušk. Glavnino sadja pridela KZ Šaleška dolina v svojih intenzivnih nasadih. Vinogradništvo je prisotno v manjšem obsegu (bele vinske sorte) in je namenjeno predvsem lastnim potrebam vinogradnikov.

5.2.6 Gozdne površine

Gozdovi na območju MO Velenje predstavljajo več kot polovico zemljišč (52,85 % oziroma 4.412,54 ha) in se razprostirajo v okviru naravnih enot Velenjskega hribovje in Ložniško gričevje (Odlok o OPN Mestne občine Velenje). Velenjsko kotlino obdaja gričevnat svet, ki prehaja na severu v hribovje, katerega vrhovi dosegajo višino 700 m do 1.108 m (Paški Kozjak) ostali vrhovi pa dosegajo do 590 m (Koželj). Največ gozdov (33 %) je v višinskem pasu od 400 do 700 metrov nadmorske višine. V nižjih legah (pod 400 m) je le 4 % gozdov in tudi gozdnatost je tu najnižja (26 %). Gozdovi na območju MO Velenje spadajo v gozdnogospodarsko območje Nazarje in gozdnogospodarsko območje Celje. Prostor občine spada v vodozbirno območje Savinje in obsega srednje porečje Pake in zgornje porečje Ložnice, Trnave in Pirešice. Večje enote osamelega krasa so na območjih Lubele, Vodemle in Stropnice. V vseh gozdovih, razen v varovalnih, primestnih in izrazito degradiranih gozdovih je lesnoproizvodna funkcija bolj ali manj pomembna, ekološke prihajajo do izraza v predelih, kjer so prisotne posebne vrednote okolja ali tudi ekološko zahtevnejše razmere, socialne pa se pojavljajo povsod, kjer so prisotni ljudje, bodisi v okolici njihovih bivališč, kot tudi v predelih, ki so zanimivi za rekreacijo in turizem.

Na območju MO Velenje se nahajajo **varovalni gozdovi** (območja št. 09032V, 0933V, 09Z11V, 10087V, 10088V, 10089V, 10093V, 10094V, 10095V). Varovana območja primestnih gozdov obsegajo naslednje PEUP: VE1/031, VE1/061, VE1/072, VE1/074, VE1/076, VE1/078, VE1/085, VE1/086, VE1/087, VE1/104, VE1/105, VE1/125, VE1/126, VE1/127, VE1/139,

VE1/140, VE1/141, VE1/142, VE1/143, VE1/145, VE1/163, VE1/164, VE1/165, VE1/181, VE1/182, VE1/183, VE1/228, VE1/229, VE1/230, VE1/231, VE1/232, VE1/233, VE1/268 in VE1/269, PV2/032, PV2/035, PV2/036, PV2/037, PV2/039, PV2/041 in PV2/042. Funkcija varovanje gozdnih zemljišč in sestojev s prvo stopnjo poudarjenosti je prisotna na strmih, skalovitih karbonatnih pobočjih vzdolž sotesk in globeli, na nekarbonatnih tleh pa zlasti v predelih, močno ogroženih zaradi plazov. Varovalna funkcija je močno poudarjena vzdolž Velunje, ob Paki in pod Paškim Kozjakom pa tudi na manjših površinah v skladu z lokalnimi rastiščnimi posebnostmi in reliefom. 239 ha gozdov, ki opravljajo funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev prve stopnje, je izločenih iz rednega gospodarjenja kot varovalni gozdovi. Zaradi na splošno velikih nagibov pobočij, razmeroma plitvih tal in nevarnosti plazov je druga stopnja poudarjenosti funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev prisotna skoraj v vseh ostalih gozdovih. Na širšem območju mesta Velenje so primestni gozdovi v obsegu 313 ha z občinskim odlokom razglašeni kot gozdovi s posebnim namenom, v katerih so posegi omejeni z režimom varovanja.

Hidrološka funkcija prve stopnje poudarjenosti velja za gozdovi v ožjem pasu okrog vodnih zajetij in virov (območja 1. in 2. varstvene cone po odloku o zaščiti virov pitne vode), gozdovi v širših območjih, kjer je gostota vodnih virov velika, na področjih nad in v bližini vodnih virov, kjer je matična kamenina prepustna ter v ožji okolici črpališč. Večja območja, kjer je hidrološka funkcija močno poudarjena, so v okolici naselij, kjer so vodna zajetja za ta naselja, ter gozdovi na rudniških ugrezninah ob Velenjskem in Škalskem jezeru. Hidrološko funkcijo druge stopnje opravljajo gozdovi na potencialnih vodovarstvenih območjih, na prepustni karbonatni podlagi, na širših vodozbirnih območjih (3. varstvena cona po odloku o zaščiti vodnih virov) in vzdolž stalnih vodotokov v pasu širine 50 m. Sem sodi ves severni del območja MO Velenje.

Funkcija ohranjanja **biotske raznovrstnosti** je poudarjena s prvo stopnjo predvsem na ožjih območjih nahajališč redkih in ogroženih živalskih vrst (manjši del gozdov ob Velenjskem jezeru). V drugo stopnjo funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti spada gozd na toplejših in položnejših južnih ter jugovzhodnih pobočjih tam, kjer so zimovališča divjadi in kjer rastlinojede živali najdejo dovolj možnosti za prehrano skozi vse leto. V drugo stopnjo sodijo tudi širša območja okoli prebivališč redkih vrst, kjer se le-te najpogosteje zadržujejo, prehranjujejo ali so sicer posebnega pomena za njihovo nemoteno eksistenco. Največji delež v drugi stopnji predstavlja ekološko pomembno območje Velenjsko – Konjiško hribovje. Del gozdnega prostora znotraj EPO je uvrščen tudi v območja Natura 2000. Po habitatni direktivi je v gozdnogospodarskem območju izločen deli SCI območij Huda luknja.

Klimatsko funkcijo prve stopnje poudarjenosti opravljajo vsi gozdovi v pasu 500 m do 1000 m od roba mesta Velenje. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi v zunanjem pasu okoli večjih naselij ter v neposredni okolici manjših naselij.

Zaščitno funkcijo prve stopnje poudarjenosti opravljajo posamični gozdni sestoji na izpostavljenih in strmih legah nad bolj prometnimi cestami oziroma železnico. To so gozdovi, ki imajo na prvi stopnji poudarjenosti tudi funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev in se nahajajo nad sotesko Pake pod Paškim Kozjakom (cesta Velenje – Slovenj Gradec) ter kot manjši sestoji še v soteski potoka Velunje. Gozdovi na strmih brežinah, ki varujejo naselja oziroma stanovanjska in gospodarska poslopja in imajo zaščitno funkcijo na prvi stopnji

poudarjenosti so nad Pako pod Brglezovim vrhom. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi, ki ščitijo manj ogrožene objekte ter sestoj na strmem pobočju nad cesto skozi Hudo luknjo.

Higiensko-zdravstveno funkcijo prve stopnje poudarjenosti imajo gozdovi v neposredni okolici mesta Velenje in večjih strnjenih naselij, drugih večjih emisijskih virov ter v okolici kamnoloma Paka. Gozdovi v bližini mesta in naselij (do oddaljenosti največ tri kilometre, vendar odvisno od reliefa) imajo drugo stopnjo poudarjenosti higiensko-zdravstvene funkcije.

Obrambno funkcijo prve stopnje poudarjenosti imajo le gozdovi, ki varujejo črpališča pitne vode. **Rekreacijsko funkcijo** prve stopnje poudarjenosti imajo gozdovi, ki so razglašeni z odlokom kot gozdovi s posebnim namenom – zeleni pas mesta Velenje. Drugo stopnjo poudarjenosti ima precej širši pas gozdov okoli naselij, kamor njihovi prebivalci hodijo nabirat kostanj, gobe in druge gozdne sadeže ali na daljše sprehode ob prostem času. Ponekod so urejene sprehajalne poti, drugje pa ljudje uporabljajo številne gozdne vlake, s katerimi so ti gozdovi prepredeni. Tudi posamezni sestoji v bližini manjših naselij Lokovica, Podkraj, Kavče in Arnače imajo rekreacijsko funkcijo druge stopnje poudarjenosti. **Turistična funkcija** je s prvo stopnjo poudarjena ob poteh do zelo obiskanih turističnih točk (Velenjski grad). Drugo stopnjo poudarjenosti ima gozd vzdolž vseh označenih planinskih poti ter v okolici manj pogosto obiskanih turističnih objektov in planinskih domov. **Poučno funkcijo** prve stopnje poudarjenosti opravljajo gozdovi vzdolž gozdnih učnih poti v Velenju. Drugo stopnjo poudarjenosti te funkcije imajo gozdovi, kamor pogosto zahajajo organizirane skupine šolskih otrok in kjer se vrši pouk v naravi.

Funkcija varovanja naravnih vrednot na prvi stopnji poudarjenosti je na območju premera ene drevesne višine okrog točkovnih objektov, ki so na seznamu zavarovanih območij kot naravni spomeniki ali na seznamu naravnih vrednot kot drevesna naravna vrednota. V drugo stopnjo poudarjenosti spada ves gozdni prostor okrog točkovnih objektov s seznama naravnih vrednot in sicer v premeru ene drevesne višine ter okrog dreves izjemnega pomena, ki niso na seznamu naravnih vrednot. Za funkcije varovanja **kulturne dediščine** v gozdnogospodarskem načrtu ni podatkov za območje MO Velenje. **Estetska funkcija gozdov** je poudarjena v okolici večjih naselij in tam, kjer ima krajina bolj urbano agrarni značaj. Funkcija je na prvi stopnji poudarjena na področju Velenjske kotline kjer so razglašeni mestni gozdovi. Prav tako je estetska funkcija prve stopnje na manjših območjih okrog dreves izrednega pomena (ena drevesna višina). **Lovnogospodarska funkcija** je na prvi stopnji poudarjenosti okrog krmišč v radiju 200 m ter okrog vzdrževanih travnatih površin, kaluž in grmišč.

Gozdove se kot naravni vir in naravno bogastvo ohranja ob hkratnem upoštevanju razvojnih potreb gozdarstva in drugih dejavnosti, ki imajo v gozdu oziroma gozdnem prostoru svoj interes. Prostorski razvoj v občini se usmerja ob upoštevanju **ciljev razvoja gozdarske dejavnosti:**

a) Ohranitev sklenjenih območij gozda na produktivnih rastiščih. Zagotavlja se osnovni cilj gospodarjenja z gozdovi (proizvodnja kvalitetnega lesa) ob zagotavljanju in ohranjanju vseh preostalih funkcij gozda s sonaravnimi načini gospodarjenja z gozdovi. Na predelih zaraščajočih površin bodo dane razvojne možnosti predvsem za kmetijstvo in poselitev.

Dopustne so krčitve gozdov v kmetijske namene in krčitve zaradi GJI, varstva okolja, narave in kulturne dediščine, varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter v drugih primerih, če krčitve dopuščajo predpisi s področja gozdarstva.
b) Varstvo gozdov na strmih in labilnih zemljiščih (soteske Pake in Velunje).
c) Zagotavljanje krajinsko-ekološke pestrosti na ravninskih krajinah (nižinski predeli občine na ravnicah ob Paki, Ložnici, Trnavi in Pirešice s pritoki) in ob jezerih.
č) Zagotavljanje večnamenske vloge gozdov v primestni krajini (Velenje).
d) Povečevanje vloge gozdov pri varstvu vodnih virov.
e) Pestra krajina s čim gostejšo mrežo naravnih ekosistemov tako v gozdni kot v kmetijski krajini. Ohranjeni gozdni ekosistemi z veliko samoobnovitveno sposobnostjo; ohranjeni pomembni elementi krajine (gozdni robovi, obvodni pasovi, mokriščna vegetacija, posamično gozdno drevje v kmetijski in primestni krajini).
f) Usklajeni odnosi med različnimi uporabniki prostora zlasti na območjih, kjer se prepletajo številne, večkrat nasprotujoče si splošno koristne funkcije gozdov (Grad Velenje).
g) Trajni vrednostni donosi, stabilni in vitalni gozdovi, gozdovi s sonaravnejšo drevesno sestavo in zadostnim deležem tudi manjšinskih drevesnih vrst, povečana izkoriščenost gozdnih zemljišč, še zlasti na aceretalnih rastiščih, ter sonaravno gospodarjenje z avtohtonimi drevesnimi vrstami.
h) Povečan obseg in boljša kvaliteta gojitvenih del in s sonaravnim gospodarjenjem izkoriščen naravni podmladek ter pospeševanje pomlajevanja avtohtonih listavcev na ravninskih predelih občine.
i) Usklajen odnos med gozdom in rastlinojedo divjadjo ter med izkoriščanjem gozdov in prostoživečimi živalmi.
k) Uporaba okolju prijaznih tehnologij in opreme za izvajanje del v gozdovih. Optimalno odprti gozdovi z redno in kvalitetno vzdrževanimi gozdnimi cestami.

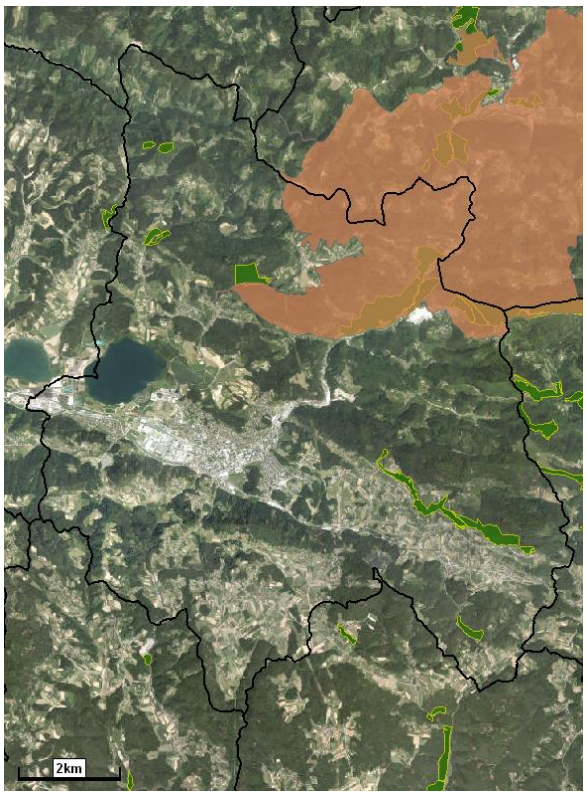

Slika 7: Karta MO Velenje z označenimi varovanimi gozdovi (zeleno) in Območjem Natura 2000 (rjavo) (vir: Atlas Okolja).

Skladno z veljavnimi režimi se ohranjajo varovalni gozdovi, v obsegu okrog 239 ha, v katerih so posegi omejeni z režimom varovanja. Na širšem območju mesta Velenje se gozdovi večjega obsega obravnavajo kot primestni gozdovi.

5.2.7 Onesnaženost tal

Tla se najpogosteje onesnažujejo preko zraka. Emisije "nevarnih" snovi v različnih agregatnih stanjih potujejo po zraku in v neposredni povezavi z vremenskimi razmerami padejo nazaj na površje. Tipičen primer takšnega onesnaževanja so industrijske emisije in imisije, plini in prašni delci, dimni plini iz individualnih kurišč ter emisije iz prometa (linijsko onesnaževanje). Nekatere od naštetih snovi direktno ogrožajo zdravje prebivalstva ter toksično delujejo na rastline (SO_2, dušikove spojine, hlapne organske spojine ipd.). Težke kovine so običajno v zraku v nizkih koncentracijah, zaradi česar so gledano neposredno manj nevarne, vendar se zaradi neprestanega onesnaževanja kopičijo v tleh (svinec, cink…).

V tleh se nalagajo anorganske in organske nevarne snovi, ki zaradi počasnega razpadanja ali pa zaradi tega, ker se iz tal ne izločajo, v tleh ostajajo še dolgo po končanem onesnaževanju. Učinek teh snovi je odvisen od njihovih fizikalno kemijskih lastnosti in lastnosti tal (pH, tekstura, delež humusa ipd.). Najpogostejše nevarne snovi v tleh so težke kovine (Cd, Zn, Pb, Cr, Ni, Hg, Cu), nekateri radionukleidi, fluoridi, nitrati in fosfati. Od organskih nevarnih snovi so prisotni klorirani ogljikovodiki, poliklorirani bifenili, dioksini, fenoli, policiklični aromatski ogljikovodiki in mineralna olja, ki v tla pridejo z uporabo fitofarmacevtskih sredstev, vnosom blat čistilnih naprav ali kompostov ter goriv.

Gnojenje, uporaba fitofarmacevtskih sredstev, onesnaženost tal

Velik problem predstavlja neposredno nanašanje (vnašanje) nevarnih snovi, ki jih vsebujejo najrazličnejša mineralna gnojila in herbicidi. Nekatera fosfatna gnojila vsebujejo kadmij, ki spada med zelo nevarne težke kovine. Poseben problem predstavljajo tudi herbicidi, ki kljub dejstvu, da "povečujejo" kmetijsko pridelavo, zaradi nekaterih zelo obstojnih spojin, ki jih mikroorganizmi zelo počasi razgrajujejo, predstavljajo veliko obremenitev za tla. V tleh se lokalno akumulirajo tudi najrazličnejša sredstva za varstvo rastlin pred boleznimi in škodljivci saj se stalno spirajo v tla.

Odpadki in onesnaženost tal

Za onesnaževanje tal so še posebej problematična divja odlagališča in deponije (neurejeno odlaganje vseh vrst odpadkov, slaba kontrola nad izcednimi vodami, samovžigi ipd.). Na področju ravnanja z odpadki je nujno potrebno intenzivirati ozaveščanje prebivalstva.

Kemijska onesnaženost tal

V okviru raziskav onesnaženosti tal v Sloveniji, ki jih za MOP–ARSO izvaja Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo – Center za pedologijo in varstvo okolja, so bila na območju MO Velenje v letih 2005 in 2007 tla analizirana na 2 lokacijah. Nobeden od merjenih parametrov ni presegal mejne vrednosti (nekateri so bili pod mejo določljivosti in detekcije). V okviru obsežne ekološke sanacije so bile od srede 90-ih let prejšnjega stoletja, za potrebe različnih študij, izvedene številne analize tal. Vzpostavljen je tudi monitoring tal (ERICo). Na večini območij, kjer so bile izdelane določene meritve oz. se izvaja reden monitoring, je v zadnjih letih opazno postopno zmanjševanje stopnje onesnaženosti (merjeni

parametri z redkimi izjemami ne dosegajo mejnih vrednosti), ki je v veliki meri posledica zmanjševanja emisij (posledično imisij) v ozračje in samočistilnih sposobnosti tal.

Tabela 16: Vsebnost Cd, Pb, Zn, As in Hg v vrtnih tleh (mg/kg suhe mase) na območju MO Velenje.

lokacija/ parameter	Cd 1*, 2**, 12***	Pb 85, 100, 530	Zn 200, 300, 720	As 20, 30, 55	Hg 0,8, 2, 10
Velenje, Stara vas	0,8	37,5	154	12,3	0,1
Velenje, Škale	0,4	28,0	111	9,80	0,1
Velenje Center – desni breg	**1,1**	63,0	**293**	12,9	0,2
Velenje Center – levi breg	0,8	40,3	189	12,8	0,1
Velenje, Konovo – Jeriha	0,5	28,6	117	14,2	0,1
Velenje, Konovo – Špeh	0,7	42,8	189	11,8	0,1
Velenje, Šmartno – Menih	0,8	40,0	**270**	14,6	0,2
Velenje, Šalek	0,7	41,0	176	15,7	0,2
Pesje	0,8	43,8	**220**	11,6	0,1

Opombe: Z barvami so označene mejne imisijske vsebnosti in sicer: mejna imisijska vrednost z zeleno barvo, opozorilna imisijska vrednost z modro in kritična imisijska vrednost z rdečo barvo.
Vir: Vrbič Kugonič, N. Privzem kovin… doktorska disertacija. 2009. Ljubljana.

Tabela 17: Vsebnost Cd v travniških tleh in krmi (mg/kg suhe mase) na območju MO Velenje.

lokacija	travniška tla			krma (seno)
	0–5 cm	5–20 cm	20–30 cm	
Velenje ANAS	0,50	0,45	0,45	0,3
Plešivec – Blazinšek	0,16	0,17	0,60	0,1
Škale – konjereja	0,47	0,52	0,52	0,1
Velenje, Podkraj	0,55	0,36	0,37	0,1

Opombe: glej opombe pod Tabelo 16.

Tabela 18: Vsebnost Pb v travniških tleh in krmi (mg/kg suhe mase) na območju MO Velenje.

lokacija	travniška tla			krma (seno)
	0–5 cm	5–20 cm	20–30 cm	
Velenje ANAS	35,2	27,9	25,6	7,2
Plešivec – Blazinšek	17,5	15,6	13,7	0,8
Škale – konjereja	46,4	32,1	31,4	0,9
Velenje, Podkraj	41,5	28,3	10,4	1,9

Opombe: glej opombe pod Tabelo 16.

Tabela 19: Vsebnost Zn v travniških tleh (mg/kg suhe mase) na območju MO Velenje.

lokacija	travniška tla		
	0–5 cm	5–20 cm	20–30 cm
Velenje ANAS	110	105	97,8
Plešivec – Blazinšek	76,0	67,0	67,0
Škale – konjereja	123	111	107
Velenje, Podkraj	117	120	104

Opombe: glej opombe pod Tabelo 16.

5.2.8 Degradacija tal

Degradacija tal zaradi izkoriščanja naravnih virov

Zaradi podpovršinskega izkopavanja premoga (do 170 m debelo plast lignita izkopavajo v globinah 200 do 500 m) so tla v Šaleški dolini v veliki meri degradirana, saj se je do danes pogreznilo že 1/3 dolinskega dna (skoraj 7 km^2). V Velenjskem premogovniku na letni ravni izkopljejo med 3 in 4 milj. ton lignita, posledično se letno pogrezne do 3 milijone m^3 površja. Glavni vzrok za pogrezanje in posledično degradacijo je geološka struktura tal, zgrajena iz mladih in sipkih ter posledično nestabilnih sedimentov, ki se po izkopu premoga sesedejo. Po končanem izkopavanju se površje ugreza še 15 do 20 let, kar predstavlja pomemben zaviralni dejavnik pri razvoju človekovih dejavnosti na ugrezninskem območju. Kljub temu je dobra tretjina teh površin že rekultivirana in uporabljena za različne namene (rekreacija, turizem, kmetijstvo ipd.). Ojezerjeni del ugreznin (Velenjsko, Družmirsko in Škalsko jezero) obsega cca. 2,4 km^2 površine. Direkten vpliv na tla predstavlja tudi izkoriščanje mineralnih surovin (Kamnolom Paka pri Velenju).

V prostor MO Velenje sega vzhodni del nahajališča lignita v površini 532,26 ha ali 6,3 % občinskega prostora. V okviru varstvenega območja pridobivalnega prostora za izkoriščanje lignita se upoštevajo omejitveni pogoji za poseganje v prostor.

V občini Velenje sta tudi dva kamnoloma (pridobivalna prostora): kamnolom dolomita v Selu, katerega pridobivalni prostor je v velikosti 9,3 ha in kamnolom dolomita v Paki z pridobivalnim prostor v velikosti 14,6 ha (stanje in predvidene razširitve). Potencialna širitev pridobivalnega prostora kamnolomov lahko prispeva k pospeševanju erozijskih procesov na teh območju.

Degradacija tal zaradi plazov in erozije

Plazovitost območja je odvisna predvsem od naklona terena, njegove geološke zgradbe, poraslosti površja in povečane količine padavin. Zemeljski plazovi se pogosto pojavljajo na strmejših naklonih z nestabilno geološko podlago, hkrati pa večina plazov vsaj posredno nastane zaradi neustreznih človekovih posegov v okolje. Poglavitni vzroki so namreč neustrezen izkop in gradnja objektov ter neustrezno odlaganja oziroma vgrajevanje odkopanega materiala, neustrezna gradnja prometnic in nekontrolirani kmetijski posegi. Najbolj so ogrožene neporasle površine, pašniki in sadovnjaki.

Iz opozorilne karte verjetnosti pojavljanja zemeljskih plazov je razvidno, da tudi na območju občine Velenje obstaja velika oziroma zelo velika verjetnost pojavljanja plazov na strmejših naklonih na območju Vinske gore, Plešivca, Podgorja, Kavč, Hrastovca in Laz. Na območju MO Velenje so, upoštevaje sedanje podatke MO Velenje, kot ogrožene lokacije evidentirane lokacije 79 zemeljskih plazov. Največ aktivnih plazov je na območju Podgorja, Kavč, Vinske gore in Plešivca; medtem ko na področju Laz in Hrastovca poročajo večinoma o usadih.

Tudi erozija tal je odvisna od naklona terena, geološke zgradbe, poraslosti površja in povečane količine padavin. Erozijo tal ali odnašanje hribinskega materiala lahko povzročajo veter, voda, led, sneg in težnost. V Sloveniji so pogoste predvsem erozije povezane z vodnimi ujmami. *Zakon o vodah* definira erozijska območja kot zemljišča, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske in bočne erozijske vode. Iz opozorilne karte erozij spada

večina območja MO Velenje v območje običajnih zaščitnih ukrepov, severni del pa v območje zahtevnih zaščitnih ukrepov (Atlas okolja, 2017).

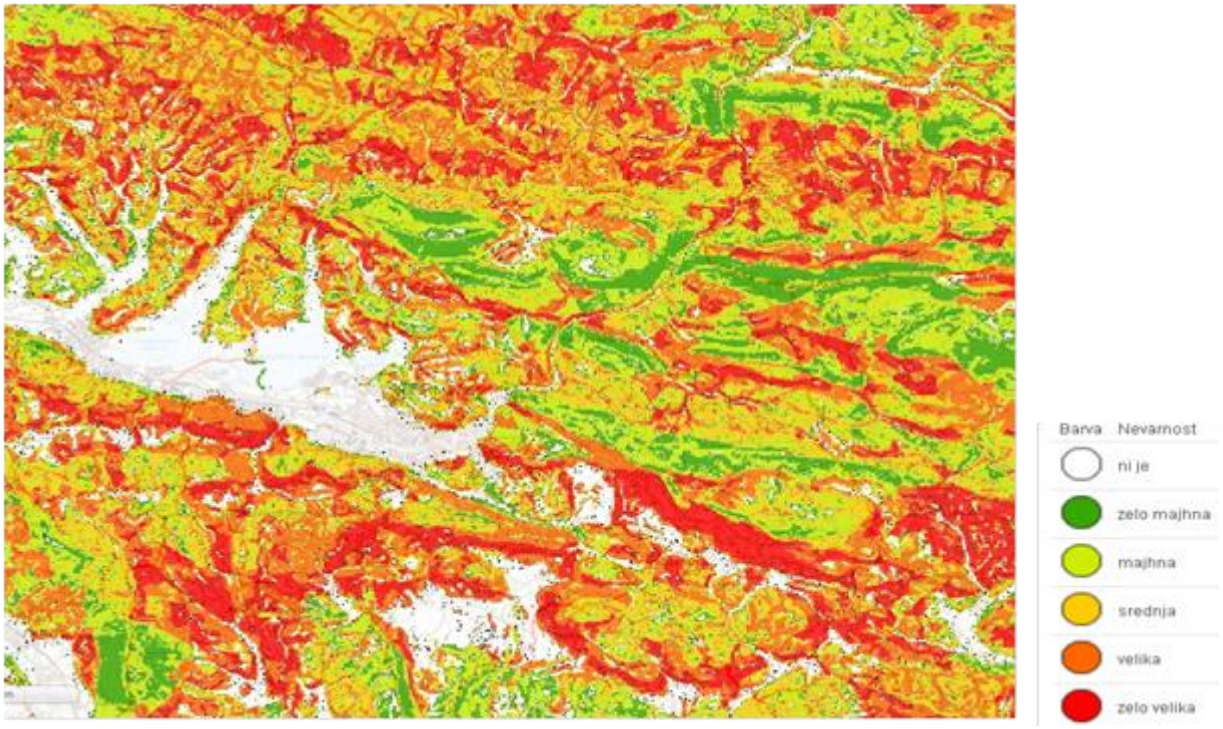

Slika 8: Opozorilna karta verjetnosti pojavljanja zemeljski plazov na območju občine Velenje (Atlas okolja, 2016).

5.3 Okoljski cilji s kazalci stanja okolja in metodologija

Okoljski cilji plana izhajajo iz obveznosti Slovenije na osnovi sprejetih mednarodnih pogodb in veljavnih predpisov, ter se kot taki odražajo v sprejetih programskih dokumentih. Pri določitvi okoljskih ciljev je bilo upoštevano tudi obstoječe stanje okoljske sestavine tla v MO Velenje.

Splošni okoljski in varstveni cilji za tla, ki izhajajo iz mednarodnih pogodb in programskih dokumentov in ki so bili upoštevani kot izhodišče za vrednotenje vplivov izvedbe plana na tla, so navedeni v tabeli 20.

Tabela 20: Okoljski cilji, kazalci in stanje plana za varstvo tal.

OKOLJSKI CILJI	KAZALCI STANJA OKOLJA	STANJE
Ohranjanje najboljših kmetijskih površin in preprečevanje zaraščanja kmetijskih površin.	Delež najboljših kmetijskih površin v primerjavi z vsemi kmetijskimi površinami.	Delež najboljših kmetijskih površin znaša 17,9 % vseh površin MO Velenje. Na podlagi podatkov med kmetijskimi zemljišči prevladujejo intenzivni travniki (13,7 %). Površin v zaraščanju je le 0,15 %.
Ohranjanje varovalnih gozdov.	Površina gozdov in varovalnih gozdov glede na površino občine.	Delež gozdnih površin znaša 52,8 % % (dejanska raba). 239 ha gozdov, ki opravljajo funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev prve stopnje, je izločenih iz rednega gospodarjenja kot varovalni gozdovi. Na širšem območju mesta Velenje so primestni gozdovi v obsegu 313 ha z občinskim odlokom razglašeni kot gozdovi s posebnim namenom, v katerih so posegi omejeni z režimom varovanja. Varovalna funkcija je močno poudarjena vzdolž Velunje, ob Paki in pod Paškim Kozjakom.
Smotrna prostorska umestitev dejavnosti glede na talne razmere in preprečitev nastanka večjih erozijskih žarišč.	Prisotnost erozijskih in plazljivih območij.	Na območju MOV je evidentiranih 79 zemeljskih plazov. Največ aktivnih plazov je na območju Podgorja, Kavč, Vinske gore in Plešivca; medtem ko na področju Laz in Hrastovca poročajo večinoma o usadih. Iz opozorilne karte erozij spada večina območja MO Velenje v območje običajnih zaščitnih ukrepov, severni del pa v območje zahtevnih zaščitnih ukrepov (Atlas okolja, 2017).
Smotrna prostorska umestitev dejavnosti glede na talne razmere in s tem preprečevanje onesnaženja tal.	Stanje onesnaženosti tal zaradi industrijske, kmetijske ali druge dejavnosti.	Glavni vzroki onesnaženosti tal so emisije iz industrijske proizvodnje, energetike, prometa, kmetijstva in odlaganje odpadkov. Na večini območij, kjer so bile izdelane določene meritve oz. se izvaja reden monitoring, je v zadnjih letih opazno postopno zmanjševanje stopnje onesnaženosti (merjeni parametri z redkimi izjemami ne dosegajo mejnih vrednosti), ki je v veliki meri posledica zmanjševanja emisij (posledično imisij) v ozračje in samočistilnih sposobnosti tal. vrednosti.

Ocenjevanje vplivov izvedbe plana na obremenitev tal zaradi predvidenih novih posegov smo ocenili na osnovi javno dostopnih podatkov in podatkov pridobljenih s terenskim ogledom. Vplivi izvedbe plana na tla se vrednotijo na podlagi posledic plana na okoljske cilje plana z uporabo meril vrednotenja, predpisanih z *Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* (Ur. l. RS, št. 73/05). Vplive izvedbe plana se vrednoti glede na izpolnjevanje okoljskih ciljev, ocene pa se podaja v velikostnih razredih od ocene A do ocene X. Razlaga posameznih ocen pri vrednotenju vplivov plana na okoljsko sestavino tla je navedena v spodnji tabeli.

Tabela 21: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na tla.

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Plan ne bo vplival na pridelovalni potencial in obseg kmetijskih zemljišč oziroma bo imel nanj pozitiven vpliv. Delež najboljših in ostalih kmetijskih zemljišč se ob izvedbi plana ne bo zmanjšal.
	Plan ne bo imel vpliva na obseg gozdnih površin oziroma bo imel pozitiven vpliv. Površine varovalnih gozdov se ne bodo zmanjšale ali celo povečale.
	Plan ne bo imel vpliva na pojavljanje erozijskih ali plazovitih območij ter na morfološke spremembe tal ali pa bo vpliv pozitiven.
	Plan ima na onesnaženost tal pozitiven vpliv oziroma nima vpliva, saj se bo z njegovo izvedbo kakovost tal izboljšala oziroma se ne bo spremenila.
B - nebistven vpliv	Plan ne bo bistveno vplival na pridelovalni potencial in obseg kmetijskih zemljišč, saj se zagotavlja sklenjenost kmetijskih zemljišč in njihovo obdelovanje. Delež najboljših in ostalih kmetijskih zemljišč se ob izvedbi plana ne bo zaznavno zmanjšal.
	Plan ne bo bistveno vplival na zmanjšani obseg gozdnih površin. OPN sicer predvideva posamezne širitve v gozdni prostor, vendar se obseg gozdnih površin ne bo bistveno zmanjšal. Varovalni gozdovi in gozdni rezervati se ohranjajo v obstoječem obsegu.
	Plan ne bo imel bistvenega vpliva na pojavljanje erozijskih ali plazovitih območij ter na morfološke spremembe tal. Izvedba OPN ne bo povzročala novih erozijskih procesov in plazenja. Stabilnost brežin se ohranja s tem pa tudi morfološke lastnosti tal.
	Plan na onesnaženost tal ne vpliva bistveno, onesnaževanje tal se tudi ne bo bistveno povečalo. Parametri kakovosti tal ostajajo znotraj zakonsko predpisanih imisijskih vrednosti. Vplivi izvedbe plana bodo s stališča varstva tal sprejemljivi.
C - nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na pridelovalni potencial in obseg najboljših in ostalih kmetijskih zemljišč, če bodo upoštevani navedeni omilitveni ukrepi. Prizadeta bodo predvsem manj kvalitetna kmetijska zemljišča, v manjši meri lahko tudi najboljša kmetijska zemljišča. Možno je zagotavljanje nadomestnih kmetijskih zemljišč.
	Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na obseg gozdnih površin, če bodo upoštevani omilitveni ukrepi. V gozdne rezervate se s planom ne posega, v območja varovalnih gozdov pa je možno poseganje ob izpolnjenih določenih pogojih.
	Plan ne bo imel bistvenega vpliva na pojavljanje erozijskih ali plazovitih območij ter na morfološke spremembe tal, v kolikor bodo upoštevani navedeni omilitveni ukrepi. Prizadeta so lahko manjša območja, kjer je možen nastanek lokalno omejenih erozijskih in plazovitih procesov. Morfologija tal se lahko spremeni vendar se stabilnost tal zaradi tega ne poslabša.
	Plan na onesnaženost tal ne vpliva bistveno v primeru, da se zagotovijo omilitveni ukrepi, s katerimi se zagotavlja, da se kakovost tal glede na parametre kakovosti ne bodo spremenila. Mejne imisijske vrednosti ob upoštevanju omilitvenih ukrepov ne bodo presegle zakonsko določenih vrednosti.
D - bistven vpliv	Plan bo bistveno vplival na pridelovalni potencial in obseg kmetijskih zemljišč. Prizadeta bodo tako najboljša kot druga kmetijska zemljišča. Nadomeščanje funkcijsko enakovrednih kmetijskih zemljišč ne bo možno v zadostni meri. Prišlo do fragmentacije strnjenih kmetijskih površin. Pridelovalna funkcija kmetijskih površin bo zmanjšana.

	Plan bo bistveno vplival na obseg gozdnih površin, njihov zmanjšan obseg bo zaznaven. Naceta bo stabilnost gozdnih sestojev, posledično bo možen nastanek erozijskih žarišč. Načrtujejo se posegi v območja varovalnih gozdov, v gozdne rezervate se ne posega.
	OPN bo imel bistven vpliv na pojavljanje novih erozijskih ali plazovitih območij, morfološke spremembe tal bodo zaznavne. Prizadeta so lahko večja območja, kjer je možen nastanek erozijskih in plazovitih procesov. Stabilnost tal se zaznavno spremeni.
	OPN na onesnaženost tal bistveno vpliva. Onesnaženost tal bi se ob njegovi izvedbi glede na izhodiščno stanje bistveno povečala. Zakonsko predpisane mejne imisijske vrednosti onesnaževal v tleh bodo presežene.
E - uničujoč vpliv	Plan bo imel uničujoč vpliv na pridelovalni potencial in obseg kmetijskih zemljišč. Nadomeščanje funkcijsko enakovrednih kmetijskih zemljišč ni mogoče zagotoviti. Prišlo bo do fragmentacije strnjenih kmetijskih površin v večjem obsegu. Pridelovalna funkcija kmetijskih površin bo močno zmanjšana.
	Plan bo imel uničujoč vpliv na gozdne površine, prišlo bo do krčitve ter poseganje v strnjenih gozdnih območij. Stabilnost gozdnih sestojev bo porušena do te mere, da lahko pride do večjih naravnih ujm (vetrolomi). Obseg varovalnih gozdov se bo zmanjšal in posledično se bo povečala erozijska ogroženost tal. Izvedba OPN bo ogrožala tudi gozdne rezervate.
	OPN bo imel uničujoč vpliv na pojavljanje novih erozijskih ali plazovitih območij, morfološke spremembe tal se bodo pojavile v večjem obsegu. Prizadeta so lahko večja območja, kjer je možen večji premik hribin. Stabilnost tal bo porušena.
	OPN na onesnaženost tal vpliva uničujoče. Onesnaženost bi se ob njegovi izvedbi povečala v taki meri, da bi bila dosežena kritična raven onesnaženja. Kakovost tal se bo v fizičnem in kemijskem smislu izjemno poslabšala, zakonsko predpisane mejne vrednosti bodo presežene.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje vplivov na izbrane kazalce vrednotenja zaradi pomanjkanja podatkov ni možno.

5.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe OPN na okolje

5.4.1 Delež kmetijskih površin v primerjavi z vsemi kmetijskimi površinami

V OPN so podane usmeritve za kmetijstvo. Kmetijska pridelava se bo specializirala za posamezne panoge glede na lego in naravne možnosti kmetijskih zemljišč. Na višje ležečih in strmih območjih občine se bo razvijala živinoreja (govedoreja in reja drobnice), kjer se na ta način rešuje problem zaraščanja kmetijskih zemljišč. V nižinskih predelih občine se bodo kmetije v prihodnje ukvarjale z intenzivno prirejo mleka in mesa, pridelava vrtnin ter pridelava sadja in jagodičevja. V manjšem obsegu so na območju občine Velenje prisotne vinogradniške površine, ki se ohranjajo. V skladu s strateškim planom se dolgoročna ohranjata obseg in kakovost zemljišč, primernih za kmetijsko pridelavo.

V sklopu priprave OPN je bil za predvidene posege na kmetijska zemljišča v skladu z zakonodajo pripravljen *Elaborat posegov na kmetijska zemljišča* (URBANA d.o.o. Velenje), ki je strokovna podlaga v kateri so predstavljeni posamezni posegi in njihove utemeljitve.

Kmetijska zemljišča, ki bodo zaradi spremenjene namenske rabe in izvajanja prostorskih ureditev trajno izvzeta iz kmetijske rabe, se nadomeščajo z usposobitvijo nadomestnih kmetijskih zemljišč in povečanjem proizvodnega potenciala slabših kmetijskih zemljišč. Nadomestna kmetijska zemljišča se prednostno zagotovijo na površinah, ki so bila ob kategorizaciji v letu 1985 kategorizirana kot kmetijska zemljišča, njihova dejanska raba pa je bila opuščena in so v dejanski rabi evidentirana kot gozd.

Tabela 22: Razlika med namensko rabo kmetijskih zemljišč veljavnega planom in predlaganim OPN.

	Veljavni plan		Predlagani OPN		Razlika med veljavnim planom in predlaganim OPN (ha)
	Površine (ha)	Delež od celotne površine občine (%)	Površine (ha)	Delež od celotne površine občine (%)	
K1	1.493,92	17,88	1.509,02	18,06	15,10
K2	902,07	10,80	910,37	10,90	8,3
Skupaj	2.395,99	28,68	2.419,39	28,96	23,40

Iz tabele 22 je razvidno, da skupna površina kmetijskih zemljišč po sedaj veljavnem planu znaša 2.395,99 ha ali 28,68 % celotne površine občine. Ob izvedbi OPN se bo skupna površina kmetijskih zemljišč povečala za 23,40 ha. Upoštevaje OPN se bo delež najboljših kmetijskih površin (K1) nekoliko povečal na 18,06 % celotne površine občine (po sedaj veljavnem planu je ta delež 17,88 %). Delež K2 (ostala kmetijska zemljišča) pa ostaja praktično enak.

Neposredni, dolgoročni in trajni vpliv izvedbe OPN na izbrani kazalec vrednotenja ocenjujemo z oceno **A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven.** Plan ne bo bistveno vplival na pridelovalni potencial in obseg kmetijskih zemljišč, saj se zagotavlja sklenjenost kmetijskih zemljišč in njihovo obdelovanje. Delež kmetijskih zemljišč se ob izvedbi plana nekoliko povečal.

5.4.2 Površina gozdov in varovalnih gozdov glede na površino občine

Delež gozdov v občini znaša 52,85 % (dejanska raba), med njimi je 239 ha varovalnih gozdov, ki opravljajo funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev prve stopnje. Na širšem območju mesta Velenje so primestni gozdovi v obsegu 313 ha z občinskim odlokom razglašeni kot gozdovi s posebnim namenom, v katerih so posegi omejeni z režimom varovanja. Sprememba osnovne namenske rabe na območjih primestnih gozdov ni dopustna, razen s spremembami in dopolnitvami OPN MO Velenje skladno z zakonsko predpisanim postopkom. Posegi v območjih primestnih gozdov so dopustni le izjemoma, na osnovi strokovnih podlag (SP) za poseg v prostor. V SP se določi namen, obseg in pogoji za oblikovanje posega. K SP, ki služijo kot strokovna podlaga za lokacijski del projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja, je potrebno pridobiti soglasje Zavoda za gozdove Slovenije, OE Nazarje in MO Velenje.

Dopustni posegi, ki so definirani v OPN Velenje, so naslednji: (i) vse vrste posegov za izboljšanje okolja; (ii) sanacije vseh vrst degradacij; (iii) koridorjih daljnovodov in plinovodov so dopustni posegi za vzdrževanje elektroenergetskega voda in plinovoda ter sanacija površin v varovalnem pasu; (iv) posegi za odkrivanje in obeleženje grobišč povojnih žrtev; (v) zdrževanje in nadomestitev obstoječih rekreacijskih in planinskih poti, obstoječih orodij za rekreacijo v gozdu, postavitev označevalnih tabel ter postavitev razglednega stolpa na Kožlju; (vi) na območju ostankov gradu Ekenštajn so dopustni posegi za zaščito in prezentacijo ostankov gradu; (vii) ureditve učnih poti; (viii) izgradnja, obnova in rekonstrukcija javne komunalne infrastrukture. Hkrati je v 72. in 73. členu odloka navedeno, da na površinah, kjer je z določili *Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom* (Ur. l. RS, št. 88/05. 57/07, 29/10, 1/13 in 39/15) opredeljen vrovalni gozd, kljub morebitni namenski rabi kmetijsko zemljišče, krčitev gozda za vzpostavitev dejanske kmetijske rabe, ni možna.

OPN vključuje tudi posamezna območja, kjer se namenska raba spreminja iz gozda v kmetijsko zemljišče. Površina gozdov se bo z OPN sicer zmanjšala za 5,90 ha oziroma za 2,25 %, vendar izven varovanih gozdov.

Neposredni, začasni, dolgoročni in trajni vpliv izvedbe OPN na izbrani kazalec vrednotenja ocenjujemo **z oceno nebistven vpliv (B).** Plan ne bo bistveno vplival na zmanjšani obseg gozdnih površin in varovalnih gozdov.

5.4.3 Prisotnost erozijskih in plazljivih območij

Na izbrani kazalec lahko vpliva poselitev na plazovitih in erozijskih območjih (strmejši nakloni na območju Vinske gore, Plešivca, Podgorja, Kavč, Hrastovca in Laz) in delovanje na območju Kamnoloma Paka zaradi predlagane širitve pridobivalnega prostora (povečanje erozijskih površin). V sklopu OPN se na plazovita področja ne umešča novih stanovanjskih površin. Hkrati MO Velenje v OPN zmanjšuje možnost pojavljanja plazov z opredelitvijo novih nezazidljivih stavbnih zemljišč zaradi plazovitega terena. Tovrstne pobude so na območju Kavč (št. 211 - PK8/001), Podgorja (št. 230, št. 231, št. 232 in št. 271– PK8/006) in na območju Tajna (št. 244-PK8/013). Tudi pobuda št. 281, ki je na karti prikazana v bližina plaza, predstavlja vrnitev stavbnih zemljišč v kmetijska zemljišča. Skupna površina, ki se opredeljuje kot nezazidljivo stavbno zemljišče ali pa se vrača v kmetijsko rabo zaradi pazovital tal, znaša 28.950 m^2 (2,89 ha).

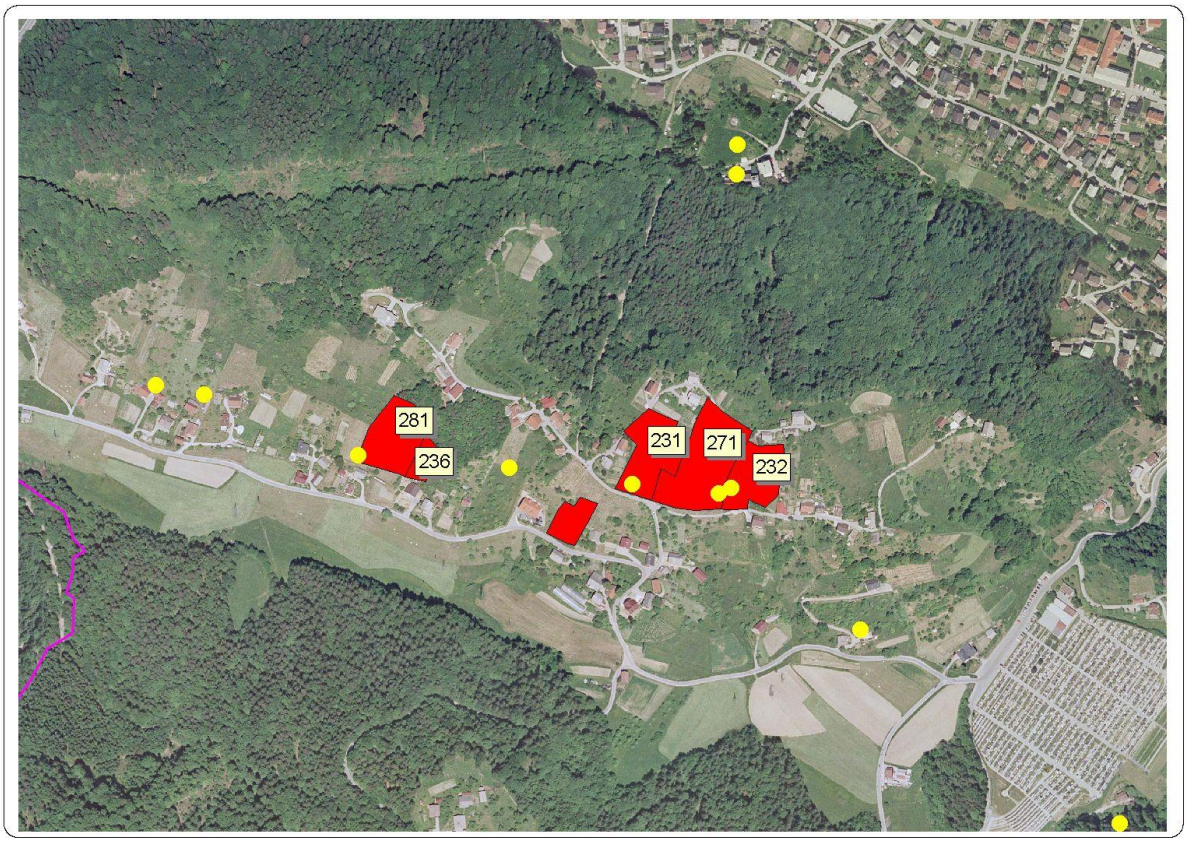

Slika 9: Karta s točkovno označenimi plazove (rumena barva) in predlagane pobude (rdeča barva) na območju Podgorja (vir: podatki MOV, 2015).

Za kamnolom Paka se z OPN načrtuje razširitev dejavnosti za izkoriščenje tehničnega kamna dolomita in apnenca in s tem povečanje pridobivalnega prostora. Povečanje lahko prispeva k pospeševanju erozijskih procesov na tem območju. V dopolnjenem osnutku OPN so bile upoštevane smernice *Zavoda RS za varstvo naravo* in so predlagali zmanjšanje velikosti pridobivalnega prostora na račun ohranitve gozda in omilitveni ukrepi za zmanjšanje erozije.

Skupni izvedbeni pogoji za erozijska območja (126. člen) so ustrezni. Poleg navedbe prepovedanih aktivnosti na erozijskih območjih območjih je poudarjeno tudi da:
(i) za erozijsko ogrožene površine, ki prenesejo le skrbno premišljene posege v prostor in spadajo v drugo kategorijo erodiranosti ter vsa nestabilna zemljišča je potrebno upoštevati zahtevane zaščitne ukrepe. Za erozijsko ogrožene površine, ki spadajo v prvo kategorijo erodiranosti ter vsa pogojno erozijsko ogrožena zemljišča je zahtevana izvedba običajnih zaščitnih ukrepov. (ii) Ureditev odvodnje na hribovitih terenih mora biti načrtovana tako, da bodo padavinske vode speljane izven plazovitih in erozijsko ogroženih območij; v primeru, da to ni mogoče, mora biti odvodnja po erozijsko nestabilni ali plazoviti, ogroženi, brežini načrtovana in izvedena s kanaletami ali drugače utrjenimi muldami.

Tudi skupni izvedbeni pogoji za plazljiva območja (127. člen) so ustrezni. Poleg navedbe prepovedanih aktivnosti na teh območjih je navedeno tudi, da je za območja plazov je potrebno izvesti geološko-geomehanska analizo z določitvijo območja varovanja (območje

strogega varovanja, območje zahtevnih zaščitnih ukrepov, območje običajnih zaščitnih ukrepov) s predlogom sanacije. Prisotnost erozijskih območij zaradi delovanja površinskih vodotokov obravnavamo posebej v poglavju Vode (glej poglavje 6.4.2).

Neposredni, kratkoročni, začasni in daljinski vpliv izvedbe OPN na izbrani kazalec **vrednotenja ocenjujemo z oceno nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C).** Plan ne bo imel bistvenega vpliva na pojavljanje erozijskih ali plazovitih območij ter na morfološke spremembe tal, v kolikor bodo upoštevani navedeni omilitveni ukrepi, ki so povezani s sanacijo tal kamnoloma Paka (glej tudi poglavje 12 Narava).

5.4.4 Onesnaženost tal zaradi industrijske, kmetijske in druge dejavnosti

Na območju MO Velenje so zlasti v preteklosti k onesnaževanju tal pomembno prispevali izpusti iz industrije in še posebej iz Termoelektrarne Šoštanj (TEŠ) (delež ostale industrije je pri izpustih SO_2 in NOx zanemarljiv; pri prahu pa prispevajo ostali le okoli 5 %). Na podlagi dejstev, da se emisije onesnažil iz TEŠ (SO_2, NO_x, prah), ki povzročajo zakisljevanje tal, evtrofikacijo in onesnaževanje s težkimi kovinami ter policikličnimi aromatskimi ogljikovodiki, pomembno zmanjšujejo, ocenjujemo, da izvedba plana ne bo vplivala na poslabšanje kakovosti tal. Še zlasti zato, ker se z OPN ne načrtuje novih industrijskih območij.

V strateškem delu OPN je poudarjeno, da je v mestu Velenje v okviru naselja že sedaj omogočena zadostna ponudba funkcionalno in tehnološko različnih infrastrukturno opremljenih površin za industrijo, proizvodno obrt in druge oblike podjetništva (industrijska cona Gorenje, cona Vegrad v Paki pri Velenju, območje ob železnici v smeri proti Pesju). Prostori ob regionalni cesti proti Celju, kjer so možnosti za kmetijske dejavnosti omejene zaradi negativnih vplivov cestnega prometa, omogočajo organizacijo gospodarskih con ob upoštevanju družbeno ekonomskih pogojev, zagotovljenega zaledja kapitala ter znanja na področju visoke tehnologije in delovne sile. Hkrati bodo v okviru celovite prenove sanirani, rekonstruirani oziroma prelocirani dotrajani industrijski objekti ter objekti, ki so ekološko neustrezni ali izkazujejo neracionalno rabo prostora in ki povzročajo neskladja oziroma konflikte z dejavnostmi v neposredni bližini (proizvodni objekti na območju Starega jaška) (Analiza stanja in razvojnih možnosti v MO Velenje, 2013).

Ugotavljamo, da usmeritve prostorskega razvoja občine, ki se nanašajo na proizvodne dejavnosti, ne povečuje deleža površin, ki so namenjene tej dejavnosti. Območja proizvodnih dejavnosti predstavljajo 1,84 % površine občine glede na namensko rabo veljavnega plana, z OPN pa načrtovana površina, namenjena proizvodni dejavnosti predstavlja 1,63 % celotne površine občine.

Potencialni onesnaževalec tal je tudi kmetijska dejavnost, vendar se v občini spodbujajo naravi prijazne oblike kmetovanja (ekološko kmetovanje, integrirana pridelava), ki pomeni zmanjševanje vnosa fitofarmacevtskih sredstev, hranil in gnojil v tla.

V skupnih izvedbenih pogojih (123. člen) je ustrezno definirano varstvo tal, podtalja in plodne zemlje. Navedeno je da morajo biti vse samostojne garaže, garaže v objektih in vsa parkirišča izven objektov opremljena z lovilci olj. Odvajanja padavinskih voda z urejenih površin in strešin je potrebno predvideti v skladu z 92. členom ZV-1, in sicer na tak način, da bo v čim večji možni meri zmanjšan odtok padavinskih voda z urbanih površin, kar pomeni,

da je potrebno predvideti zadrževanje padavinskih voda pred iztokom v površinske odtoke. Na območjih skladišč tekočih goriv in naftnih derivatov morajo biti izvedena dela na način, ki onemogoča izliv v vodotoke ali direktno v podtalnico ali v kanalizacijo. Vnos odpadkov v tla pa se lahko izvaja le z ustreznim okoljevarstvenim dovoljenjem. Vnos nevarnih snovi in rastlinskih hranil v tla z blatom čistilnih naprav, kompostom ali muljem se sme izvajati le v skladu s pripadajočim okoljevarstveni dovoljenjem ali gnojitvenim načrtom.

Ob izvedbi plana in ob upoštevanju izvedbenih pogojev ter zakonodaje ne pričakujemo poslabšanja kakovost tal.

Neposredni, trajni, dolgoročni in kumulativni vpliv izvedbe OPN na izbrani kazalec vrednotenja ocenjujemo z opisno oceno nebistven vpliv (B). Plan na onesnaženost tal ne vpliva bistveno, onesnaževanje tal se tudi ne bo bistveno povečalo. Vplivi izvedbe plana bodo s stališča varstva tal sprejemljivi.

5.5 Omilitveni ukrepi

Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Nosilec
Gradnja na strmih, nagnjenih in golih površinah lahko sproži nove ali dodatne erozijske procese.	Na erozijskih območjih se prostorske ureditve in posegi v prostor načrtujejo in izvajajo ob upoštevanju protierozijskih ukrepov. Če se tem območjem z gradnjami ni mogoče izogniti, se zagotovi izvedbo ustreznih strokovnih presoj in tehničnih rešitev, ki zagotavljajo stabilnost objektov.	Ukrep je potrebno upoštevati pri umeščanju novih dejavnosti v prostoru. Izvede se v času gradbenih del. Za izvedbo je odgovoren izvajalec del v skladu načrtom izvedbe del.
Kamnolom Paka ima lahko ob nepravilni izvedbi negativne posledice na erozijsko stabilnost okolice. Po prenehanju obratovanja ostajajo degradirane površine (neustrezna sanacija bivšega pridobivalnega prostora).	Ureditev površin naj se izvede tako, da ne bo prihajajo do nenadzorovanega plazenja tal. Ustrezna sanacija degradiranih površin s končnim ciljem vzpostavitve gozdnih površin. Površine po sanaciji kamnoloma naj se čim bolj prilagodi reliefu sosednjega pobočja, se prekrije z zemljo in se ozeleni ter zasadi z avtohtonimi drevesnimi in grmovnimi vrstami. Tujerodnih vrst naj se ne vnaša.	Izvajalec del in nosilec pravice izkoriščanja.

5.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

- MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO (3401-49/2006/11 z 13.8.2015, ki povzema ugotovitve ZAVODA ZA GOZDOVE SLOVENIJE)

Podane so bile smernice *Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano* (MKGP), ki so Upoštevale mnenje *Zavoda za gozdove Slovenije*. Ministrstvo v svojem mnenju 3401-49/2006/11 z 13.8.2015 ugotavlja, da so splošne smernice s področja gozdarstva v osnutku OPN deloma upoštevane. Pri pripravi predloga naj pripravljalec upošteva naslednje pripombe na osnutek strateškega dela:
-zadnji odstavek 42. člena naj se dopolni z besedilom: »Nadomestna kmetijska zemljišča se prednostno zagotovijo na površinah, ki so bila ob kategorizaciji kmetijskih zemljišč v letu 1985 kategorizirana kot kmetijska zemljišča, njihova kmetijska raba pa je bila upoščena, tako, da so v dejanski rabi evidentirana kot gozd, ekološke in socialne funkcije gozdov pa niso močno poudarjene.
-44. člen: »Površina varovalnih gozdov znaša 239 ha, tako naj se popravijo tudi grafični prikazi. Posebej naj se omeni tudi površina gozdov s posebnim namenom.
Ministrstvo je ugotovilo tudi, da so gozdovi zelenega pasu zelo nedosledno poimenovani kot mestni, primestni, obmestni gozdovi. Podarjeno naj bo, da so ti gozdovi s posebnim namenom z odlokom občine Velenje (Uradni vestnik občine Velenje, št. 2/1985).
Varovalni gozdovi: kjer so razlike med namensko rabo gozda in varovalnimi gozdovi večje od dopustnih odstopanj, naj se popravi namenska raba.
Uskladitev z dejansko rabo: ZGS v določenih primerih ni prejel pobud za spremembo rabe tal in teh sprememb niso presojali. Preverijo naj se v mnenju navedena območja in se uskladijo z dejansko rabo.
Opredelitev do konkretnih pobud: pobuda št. 025 v vzhodnem delu posega v varovalni gozd; sprejemljiv je samo poseg na zahodni strani, kjer bilo dano soglasje k izgradnji objektov *Zavoda za gozdove* in je poseg usklajen z MKGP.

- MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO, Zavod za gozdove Slovenija (350-1/2018. 15. 3.2018)

Zavod za gozdove Slovenija v drugem mnenju povzema, da ni možno odobriti uskladitve namenske planske rabe in dejanske rabe na območju kmetijskih zemljišč in da je treba spremeniti pobudo 025 tako, da ta ne bo segala v trajno varovano območje gozda.

- MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO (350-103/2006/27 z 3.6.2016)

Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v Prvem mnenju (350-103/2006/27) z 3.6.2016 podajalo mnenje z vidika upoštevanja usmeritev in predpisov o varovanju kmetijskih zemljišč. Ministrstvo se je opredelilo le do predlogov sprememb kmetijske namenske rabe. Ugotovitve so naslednje:

(a) Ministrstvo do predlogov sprememb namenske rabe kmetijskih zemljišč, kjer gre za uskladitev z dejanskim stanjem, nima pripomb.
(b) Predlogi sprememb namenske rabe kmetijskih zemljišč, ki niso v nasprotju s predpisi in usmeritvami za varstvo kmetijskih zemljišč pred spremembno namenske rabe, ker

gre za gradbene zapolnitve v mejah naselij oziroma med že zgrajenimi objekti ali za namene, ki jih predpisi v odprtem prostoru kot izjemo dopuščajo.

(c) Ministrstvo je za pobudo št. 162 ugotovilo, da gre za predlog v korist kmetij/kmetijskih gospodarstev.

(d) Za pobude št. 208, 291 in 117 bi bile predlagane spremembe rabe kmetijskih zemljišč sprejemljive pod pogojih in sicer, da se izloči poseg na rabi 3000 - stavbno zemljišče (pobuda 208); da se poseg omeji samo na rabi 3000 (pobuda št. 291) in da se izloči poseg pod staro hišo (pobuda št. 117).

(e) Ministrstvo se tudi strinja z vračanjem stavbnih zemljišč v primarno kmetijsko rabo.

(f) Ministrstvo ugotavlja, da je predlog širitve v sklopu pobud št. 069 in 109, v nasprotju s predpisi in usmeritvami za širjenje poselitve in varstvo kmetijskih zemljišč. Gre za stanovanjsko ali drugo gradnjo na najboljših kmetijskih zemljiščih oziroma na zemljiščih v njivski rabi v odprtem kmetijskem prostoru. Za vlogo št. 069 je bilo ugotovljeno, da še obstajajo v neposredni bližini proste stanovanjske površine; pri vlogi 109 pa se posega v odprt prostor.

- ZAVOD RS ZA VARSTVO NARAVE je v svojem mnenju (št. 1-III-298/2-O-15/LS) z dne 13.8.2015 podal usmeritve, ki se nanašajo nanašajo tudi na Kamnolom Paka in na povečanje pridobivalnega prostora (glej tudi poglavje 12.5).

Za nameravano širitev je *Zavod RS za varstvo narave* podal negativno mnenje. V svojem mnenju z 9.11.2015 ugotavljajo, da je opredelitev namenske rabe prostora za širitev kamnoloma Paka (pobuda št. 292) v predlaganem obsegu v nasprotju za varstvenimi usmeritvami za ohranitev biotske raznovrstnosti ekološko pomembnega območja in območja Natura 2000 in predlagajo, da se v nadaljnem postopku obravnava kot namenska raba na podlagi dejanske rabe v naravi, to je gozd. Pripravljalec odloka je nato v dogovoru s koncesionarjem predlagal, da se območje načrtovanih etaž kamnoloma (PL6/032) izloči iz območja kamnoloma in se ohrani njegova sedanja raba (gozd), izgubljena površine pa se nadomestijo z območjem širitve kamnoloma (PL6/034), kjer je mogoče izvesti širitev s podaljšanjem etaž (Strokovne podlage za širitev - preoblikovanja Kamnoloma Paka pri Velenje, 2016). Na ta način se velikost pridobivalnega prostora zmanjša na 15,2272 ha na račun ohranitve gozda. Po končanem izkoriščanju mineralne surovine bi se zemljišče ustrezno sanira oziroma naj se upoštevajo primerni omilitveni ukrepi.

Hkrati je pripravljalec plana tudi smiselno opošteval smernice *Zavoda RS za varstvo narave* glede širitve kamnoloma Pake in ustrezno spremenil odlok na podlagi izdelanih strokovnih podlag (SP 639/16).

<u>Ugotovitev OP</u>: Pripravljalec plana je smiselno upošteval smernice *Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano* (vključno z mnenjem ZGS), saj je v dopolnjenem osnutku dopolnil 42. in 44. člen in umaknil pobudo št. 109. V OPN je so podane obrazložitve za pobudo 069, kjer je pojasnjeno, da gre za širitev stavbnih zemljišč za potrebe kmetije (dejanska raba je ekstenzivni oziroma travniški sadovnjak in trajni travnik). Širitev omenjenih stavbnih zemljišč pa meji na ureditveno območje naselja Šembric in da je z njim funkcionalno povezano.

Pripravljalec plana je upošteval tudi drugo menje *Zavoda za gozdove Slovenija*. Na usklajevalnem sestanku je bilo dogovorjeno, da se razlike namenske planske rabe in dejanske

rabe na območju kmetijskih zemljišč uskladijo s sprejemanjem naslednjega plana in ustrezno dopolnil Odlok o OPN ter korigiral pobuda 025.

5.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

Ocenjujemo, da je predlog OPN skladen z okoljskimi cilji.

5.8 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
Delež kmetijskih površin v primerjavi z vsemi kmetijskimi površinami.	Spremljanje deleža najboljših kmetijskih površin opravlja MKO, ki s kmetijsko politiko spodbuja kmetijsko rabo zemljišč, hkrati pa ščiti območja pridelovanja hrane. Občina naj v okviru OPN usmerja razvoj naselij v območja obstoječih ali degradirani stavbnih zemljišč in s tem prepreči novogradnje na kmetijskih zemljiščih. Pri tem naj upošteva kmetijska zemljišča v obdelavi, zemljišča, ki se namakajo in ki imajo visok proizvodni potencial.
Površina gozdov in varovalnih gozdov glede na površino občine.	Za spremljanje stanja gozdov in določitev območij varovanih gozdov je odgovoren *Zavod za gozdove RS*, ki slednje določa v gozdnogospodarskih načrtih. Varovani gozdovi so varovani tudi z odlokom MOV (Uradni vestnik Občine Velenje, št. 2/1985).
Prisotnost erozijskih območij zaradi plazenja tal ter morfološke spremembe tal zaradi posegov.	Za spremljanje stanja palzov je odgovorna MO Velenje s svojimi strokovnimi službami. MO Velenje naj z izvajanjem OPN usmerja poselite izven poplavnih in erozijskih območij.
Stanje onesnaženosti tal zaradi industrijske, kmetijske ali druge dejavnosti.	Spremljanje stanja kakovosti tal je vezano na potencialne obratovalne monitoringe tal za ugotavljanja vpliva izvajanja dejavnosti ali obratovanja naprave v gospodarskih conah.

5.9 Viri

- Klemen K., Pavšek Z., Šterbenk E., Mljač L., Flis J., 2014. Poročilo o stanju okolja v Mestni občini Velenje. ERICo Velenje, DP 9/04/14. Velenje.
- Šterbenk, E. s sodelavci 2009. Poročilo o stanju okolja v MO Velenje. Poročilo projekta. ERICo Velenje, DP 12/04/09. 2009. Velenje.
- Vrbič Kugonič, N. 2009. Privzem kovin pri izbranih rastlinskih vrstah na območjih obremenjenih z energetsko in topilniško dejavnostjo. Doktorska disertacija. 2009. Ljubljana.
- ARSO (raziskave onesnaženosti tal v RS 1989–2007), spletna stran: http://www.arso.gov.si
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (Gerki).
- Mestna občina Velenje, spletna stran: http://www.velenje.si.
- Pedološka karta Slovenije, 1:25000, Generalizirane talne enote, Biotehniška fakulteta
- Slovenija – Pokrajine in ljudje, Založba Mladinska knjiga, 1998.
- Hidrosvet, 2017. Izdelava posebnih strokovnih podlag za OPN MO Velenje za področje vodnega gospodarstva, hidrološko – hidravlična analiza, novelacija. Hidrosvet d.o.o.

6 VODE

6.1 Zakonodaja

- Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdrI-A, 41/04-ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15)
- Uredba o stanju površinskih voda (Ur. l. RS, št. 14/09, 98/10, 96/13 in 24/16)
- Uredba o stanju podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 25/09, 68/12 in 66/16)
- Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih vod v vode in javno kanalizacijo (Ur. l. RS, št. 64/12, 64/14 in 98/15)
- Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Ur. l. RS, št. 89/08)
- Uredba o emisiji snovi pri odvajanju padavinske vode z javnih cest (Ur. l. RS, št. 47/05)
- Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu odpadnih voda (Ur. l. RS, št. 94/14 in 98/15)
- Pravilnik o določitvi vodnih teles podzemnih vod (Ur. l. RS, št. 63/05)

6.2 Obstoječe stanje okolja na območju OPN

6.2.1 Površinske vode (vodotoki in jezera)

Večina površja MO Velenje spada v porečje Pake. Izjemi sta območje na vzhodu (Vinska Gora), ki je del porečja Pirešice in na jugovzhodu – porečje Ložnice ter Trnave. Na SZ delu občine teče Črni potok, ki se izliva v Velunjo, tudi desni pritok Pake. Celotno območje MO Velenje je povirno, torej so vodotoki kratki in malo vodnati ter tvorijo gosto a šibko rečno mrežo. Manjša območja imajo kraške poteze (Škalske Cirkovce, deli Ponikovske planote). Tam se voda delno podzemno pretaka, v glavnem pa gre za površinsko rečno mrežo. V Pako se izlivata desna pritoka: Lepena in Sopota. Levih pritokov je več, so pa manj vodnati. Ob občasnih si po toku navzdol sledijo Loka (Jesenik), Trebušnica, Veriželj in Slatina, katere manjši del porečja spada v občino Šoštanj. Večina vodotokov z izjemo Pake lahko uvrstimo med naravne, Pako pa praktično po vsem njenem toku skozi MO Velenje uvrščamo v 4. razred (togo urejeni vodotok). Togo urejeni so tudi jezerski pritoki, saj bi v nasprotnem primeru močno erodirali svoje struge nad jezeri. Rečna pokrajina porečij Lepene in Sopote se je zaradi ugrezanja površja, ki je posledica premogovništva, spremenila v bistveno občutljivejšo, jezersko. V osrednjem delu dolinskega dna sta nastali ugrezninski Škalsko in Velenjsko jezero.

Pretoki vodotokov

Paka je hudourniška reka (potok) z neuravnovešenim pluvionivalnim (dežno–snežnim) režimom. Med letom zasledimo dva viška. Prvi je novembrski, ki je posledica jesenskih padavin, drugi pa v marcu kot posledica taljenja snega. Najmanjši pretoki so januarja, zaradi nizkih temperatur in avgusta zaradi presežka izhlapevanja nad padavinami. Njen srednji

pretok v Šoštanju v obdobju 1981/2010 je znašal 2,23 m^3/s (podatki ARSO). Za močno urbanizirano in industrializirano območje so pomembnejši minimalni in maksimalni pretoki. Prvi zaradi vodooskrbe (v primeru Pake predvsem zaradi energetike, ki uporablja vodo iz površinskih vodnih virov), drugi pa zaradi mogočih poplav. Na območju MO Velenje pretoke Pake merijo v Velenju, kjer je njen srednji pretok v obdobju 1981/2010 znašal 1,08 m^3/s. V istem obdobju so zabeležili najvišji pretok 49,9 in najnižjega 0,05 m^3/s (50 l/s). Količine vode v vodotoku so (računano na prebivalca) med najmanjšimi v Sloveniji.

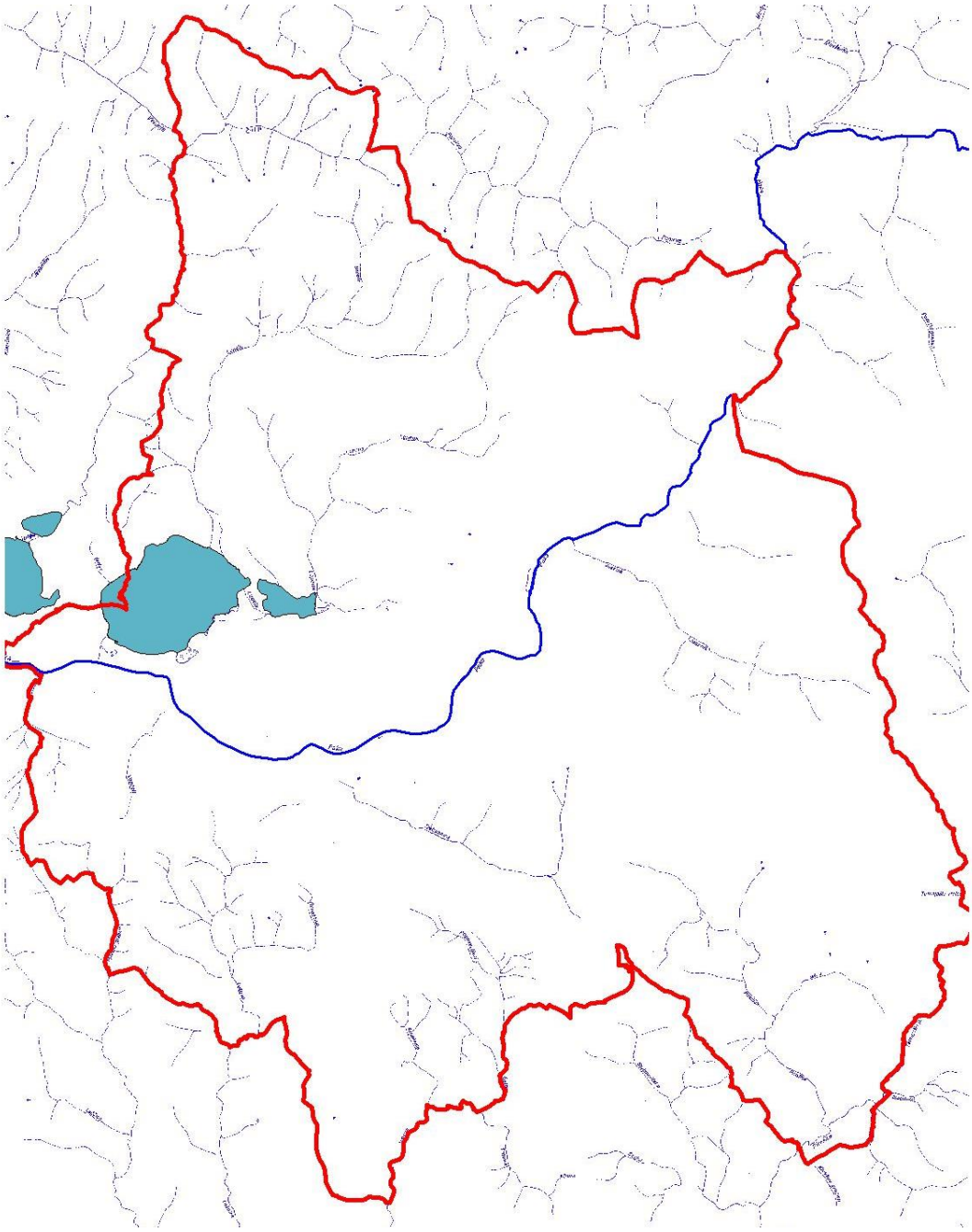

Slika 10: Rečna mreža v MO Velenje, Vir podatkov: GURS, GIS Z. Pavšek, 2017.

Kategorizacija urejanja vodotokov

Vodotoki so po metodologiji kategorizacije urejanja vodotokov razdeljeni v naslednje razrede: 1. razred–naravni vodotok, 1.–2. razred – delno naravni vodotok, 2. razred – sonaravno urejeni vodotok, 2.–3. razred – delno sonaravno urejeni vodotok, 3. razred – tehnično urejeni vodotok, 3.–4. razred – delno togo urejeni vodotok, 4. razred – togo urejeni vodotok.

Tabela 23: Kategorizacija vodotokov v MO Velenje glede na stanje struge (1 - 4 razred).

Vodotok	1. r.	1.-2. r.	2. r.	2.-3. r.	3. r.	3.-4. r.	4. r.
Paka	od občinske meje do izliva Loke						pod izlivom Loke
Loka	celoten tok						
Trebušnica	povirni del						podzemni kanal pred izlivom
Veriželj	povirni del						od pokopališča do izliva
Lepena	povirni del			kamnita drča pred izlivom			tok skozi Hrastovec
Sopota	povirni del		zajezitve pred izlivom			tok skozi Škale	
Slatina	povirni del						ob trasi Šaleške magistrale
Črni potok	celoten tok						
Ložnica	celoten tok v MOV						
Trnava	srednji tok			povirni del			

Podatki o kakovosti vodotokov in jezer

ARSO spremlja kakovost vode samo v Šmartnem ob Paki. Kakovost Pake na območju MO Velenje spremlja inštitut Eurofins ERICo Slovenija za naročnika MO Velenje in Termoelektrarno Šoštanj od leta 1987. Zajemna mesta so nad Velenjem, v Velenju, nad Velenjskim jezerom in pod njim. Na voljo so še podatki o kakovosti Sopote (nad izlivom v Velenjsko jezero in Lepene (nad izlivom v Škalsko jezero in nad izlivom iz Velenjskega jezera v Pako).

Kakovost vodotokov

Glede na šibko vodnatost vodotokov v MO Velenje so le-ti v preteklosti bili preobremenjeni. Intenzivna sanacija se je začela že sredi osemdesetih let dvajsetega stoletja. V letu 2016 je bila kakovost vodotokov na vseh mestih dobra. Po letu 2002 so sprejeli Uredbo o kemijskem stanju površinskih voda (Uradni list RS 11/02), ki je uzakonjala le slabo ali dobro kemijsko stanje. Po trenutno veljavni Uredbi o stanju površinskih voda (Uradni list RS, št. 14/09, št. 98/10, št. 96/13 in št. 24/16) pa se ocenjujejo kemijsko in ekološko stanje. Na območju MO Velenje kakovost Pake in pritokov spremljajo v sklopu različnih monitoringov na sedmih mestih.

Tabela 24: Kakovost vodotokov na mestih vzorčenja v MO Velenje (2016).

z.š.	mesto vzorčenja	kemijsko stanje	ekološko stanje
1	Paka/Trebeliško	dobro	dobro
2	Paka/Velenje	dobro	dobro
3	Paka/Pesje	dobro	dobro
4	Paka/Preloge	dobro	dobro
5	Lepena/Škale	dobro	dobro
6	Lepena/Pesje	dobro	ne dosega vseh kriterijev za dobro stanje (sulfat, molibden)*
7	Sopota/Škale	dobro	dobro

** Pregled rezultatov posebnih onesnaževal pokaže, da je bila letna povprečna vrednost parametrov sulfat in molibden višja od LP-OSK, ki sta za ta parametra določena. Glede na razpoložljive rezultate in kriterije vodno telo na tem merilnem mestu ne dosega kriterijev za dobro ekološko stanje.*

Opredelitev razredov za kemijsko stanje: dobro/slabo; za ekološko stanje: zelo dobro, dobro, zmerno, slabo, zelo slabo; ocena bioloških elementov kakovosti je del ocene ekološkega stanja.

Opis in zgodovina nastajanja jezer

Premogovniška ugrezninska jezera so popolnoma spremenila podobo Šaleške doline. Nastajati so pričela v začetku dvajsetega stoletja in se zaradi izkopavanja premoga še vedno spreminjajo. Do leta 2002 so bila v MO Velenje tri jezera. Škalsko jezero je najstarejše, leži najbolj vzhodno in ima najvišjo gladino. Zahodno od Škalskega je Velenjsko jezero, katerega gladina je šest metrov nižja, je pa zaenkrat največje v dolini. Še zahodneje, na območju občine Šoštanj ponovno med šest in sedem metrov niže od Velenjskega leži Družmirsko jezero, najmlajše in najgloblje, ki se bo v naslednjih desetletjih še povečevalo in bo po zaključku izkopavanja premoga največje v Šaleški dolini. Ob Velenjskem jezeru je bilo do leta 2002 manjše Turistično, ki pa so ga zaradi njegove slabe kakovosti zasuli, tako sta v MO Velenje ostali dve jezeri.

Kljub temu, da so jezera umetna, jih ne moremo uvrstiti med klasične akumulacije, saj niso nastala za jezom. Dejansko so to tektonska jezera, le da ne gre za naravne, ampak antropogene tektonske procese. Kotanje jezer so za slovenske razmere zelo globoke, saj sta dve jezeri globlji od našega naravno nastalega najglobljega – Bohinjskega jezera. Tudi po površini in prostornini jih lahko uvrstimo med večja slovenska jezera, saj so leta 2016 merila več kot 255 ha in vsebovala dobrih 57 milijonov m^3 vode. Že naravno so jezerske pokrajine dosti občutljivejše od rečnih, šaleška ugrezninska jezera pa so občutljivejša od naravnih tektonskih. Ugrezanje je hitro, tako da se jezerski volumni letno povečajo za milijon do tri milijone m^3. Ker se jezera še vedno povečujejo, se ves čas spreminja tudi njihova vodna bilanca. Za jezera je z njihovim povečevanjem le-ta vedno manj ugodna. Poleg tega se stalno spreminja raba jezerskih bregov, zaradi novih ugreznin pa v jezera prihaja tudi več organskih snovi (relief zaradi ugrezanja razpoka, s tem pa se povečuje erozija prsti).

Prvo je med Šaleškimi jezeri nastalo Škalsko jezero, ki se je začelo oblikovati že pred drugo svetovno vojno, a je bilo še takoj po njej približno polovico manjše kot danes. Njegova oblika je dokončna, saj je izkopavanje lignita v tem predelu doline že zaključeno. Ker je posledica začetnega, manj intenzivnega obdobja premogovništva v Šaleški dolini, je najmanjše med tremi jezeri (meri 16 hektarov, vsebuje pa manj kot milijon kubičnih metrov vode). Škalsko jezero leži v porečju Lepene. Glavna os jezera poteka v smeri vzhod – zahod, razmerje med dolžino in širino je približno 2,3 : 1. Pojezerje Škalskega jezera meri dobrih 10 km^2 in je povečini gozdnato, več kot tretjina tal (37 %) je kmetijskih, poseljuje pa ga okoli tisoč prebivalcev. Razmerje med pojezerjem in jezerom ni ugodno, saj je jezero glede na površino pojezerja premajhno.

Ugodna pa je vodna bilanca jezera, saj lahko izračunamo, da se jezerska voda teoretično zamenja več kot petkrat letno. Če seštejemo jezerske dotoke, ugotovimo, da v jezero priteče letno okrog 5,4 milijona l vode. Srednji letni dotok Lepene v Škalsko jezero je na podlagi podatkov ARSO za obdobje 1981–2010 izračunan na 3,2 milijona m^3. Drugi manjši pritoki prispevajo v jezero med 10 in 30 % pretoka Lepene (okrog 700.000 m^3 po meritvah v letih 1993 in 1994). V jezero načrpajo letno povprečno 800.000 m^3 jamske vode, ki je sicer tehnološka, vendar dokaj dobre kakovosti. Padavine neposredno na jezersko površino prispevajo več kot 200.000 m^3. Po podatkih ARSO (obdobje 1981–2010) z jezerske gladine letno izhlapi 944 l/m^2 vode (potencialna evaporacija), kar v primeru Škalskega jezera pomeni skoraj 158.000 m^3 na leto.

Tabela 25: Osnovni podatki o dimenzijah jezer v letih 1978, 1993 in 2016.

podatki/jezero	Velenjsko			Škalsko			Družmirsko		
leto	1978	1993	2016	1978	1993	2016	1978	1993	2016
površina (ha)	85,4	117,4	144,9	7,9	16,5	16,5	11,4	34,6	93,8
prostornina (mio m^3)	13,0	20,9	34,6	0,4	1,0	0,9	0,7	7,2	22,0
največja globina (m)	36,3	51,2	63,4	15,5	17,4	18,2	19,5	61,2	85,3
povprečna globina (m)	15,2	17,7	23,9	5,5	5,8	5,6	5,9	20,7	23,5

Velenjsko jezero je s površino 1,45 km^2 in s prostornino 34,6 milijonov m^3 največje v dolini in med večjimi v Sloveniji. Njegovo pojezerje obsega več kot 20 km^2, na njem pa živi približno 1.500 prebivalcev. Jezero je dolgo 1,4 km in široko 1,3 km. Z globino 63,4 m je znatno globlje od Blejskega (31 m) in Bohinjskega jezera (45 m), po površini je praktično enako kot Blejsko

jezero, vsebuje pa dobrih 8 milijonov m^3 več vode. Jezerski breg je slabo razčlenjen, zato je jezero skoraj pravilne pravokotne oblike, njegov obseg je dobrih 5 km. Večina obrežja je že delno ali povsem umirjena, saj je izkopavanje premoga zelo intenzivno le še pod zahodnim delom kotanje in zahodnim bregom. Ugreznino, ki nastaja na zahodnem delu sproti zasipavajo z elektrofiltrskim pepelom. Pepel je stranski produkt sežiganja premoga v Termoelektrarni Šoštanj. Vsako leto ga (skupaj s sadro, ki je produkt razžveplanja dimnih plinov) nastane okoli 800.000 ton. V preteklosti je bil pepel glavni razlog za onesnaženje Velenjskega jezera. Zasipavanje ugreznine ob njem je pomembno tudi zato, ker s tem hkrati gradijo nasip oziroma vzdržujejo pregrado med Velenjskim in Družmirskim jezerom ter ohranjajo prečno povezavo čez kotlinsko dno in s tem oporo severnemu in južnemu obrobju doline.

Tabela 26: Teoretični čas menjave vode v Šaleških jezerih.

Jezero	Prostornina (mio m^3)	Letni dotok (pritoki, padavine, nep. pritok (mio m^3)	Teoretični čas menjave (dni)*
Velenjsko	34,3	10,3	1.215
Družmirsko	21,1	19,7	390
Škalsko	1,0	5,2	70

* Čas dejanske menjave vode v jezeru je navadno znatno daljši od teoretičnega. Zaradi plastovitosti jezer poleti in pozimi voda, ki priteče s pritoki teče le skozi zgornjo plast jezera, v srednji in spodnji plasti se ta čas voda ne menja.

Velenjsko jezero ima dva pritoka, Lepeno, ki pred tem napaja že Škalsko jezero, in Sopoto. Njegovo padavinsko zaledje meri 20,4 km^2. Več kot polovica odpade na škalsko pojezerje, medtem ko obsega porečje Sopote, ki je neposredno zaledje Velenjskega jezera, le dobrih 7,5 km^2. Preostali del pojezerja predstavlja neposredni jezerski breg. Lepena prispeva letno slabih 5 milijonov m^3 vode (ko od dotokov Škalskega jezera, Lepene, manjših pritokov in jamske vode odštejemo izhlapevanje), Sopota 3,3 milijona m^3 (1981–2010, ARSO), s padavinami pa neposredno na jezero letno pade 1,6 milijona m^3 (1961–1990, ARSO). Če za pojezerje znotraj ugrezninskega območja uporabimo odtočni količnik 0,48, s površine 1,3 km^2 priteče letno še skoraj 0,8 milijona m^3 vode. Tako v jezero letno priteče približno 11 milijonov m^3 vode, vendar je to glede na prostornino jezera malo, saj se jezerska voda teoretično zamenja šele v slabih treh letih. Če odštejemo izhlapevanje, letno iz jezera steče v Pako 10 milijonov m^3 vode.

Kakovost jezer

Po vsebnosti fosforja vsa Šaleška jezera uvrščamo med evtrofna, prav tako po vsebnosti anorganskega dušika. Po prosojnosti in klorofilu A pa je Velenjsko oligotrofno, Družmirsko mezotrofno in Škalsko evtrofno. Če Šaleška jezera primerjamo z naravnima tektonskima Blejskim in Bohinjskim najbolj izstopajo visoke ključnih biogenih nutrientiov (dušika in fosforja). Vzroke za razlike moramo iskati v pojezerjih. Šaleško pojezerje (porečji Lepene in Sopote) je v večjem delu gozdnato, saj gozd prerašča 60 % površin. Kanalizacijski sistem, ki je v naseljih zelo razvejan in zajema trenutno več kot 80 % komunalnih odpadnih vod, so začeli graditi relativni pozno. Hranila, ki so do izgradnje omenjenih kanalizacijskih sistemov

pritekali v jezera, tam tudi ostajajo. Po izgradnji kanalizacije pa ostaja največji vir hranil kmetijstvo, ki ga je v zaledju jezer okoli 25 % (njive, travniki, sadovnjaki).

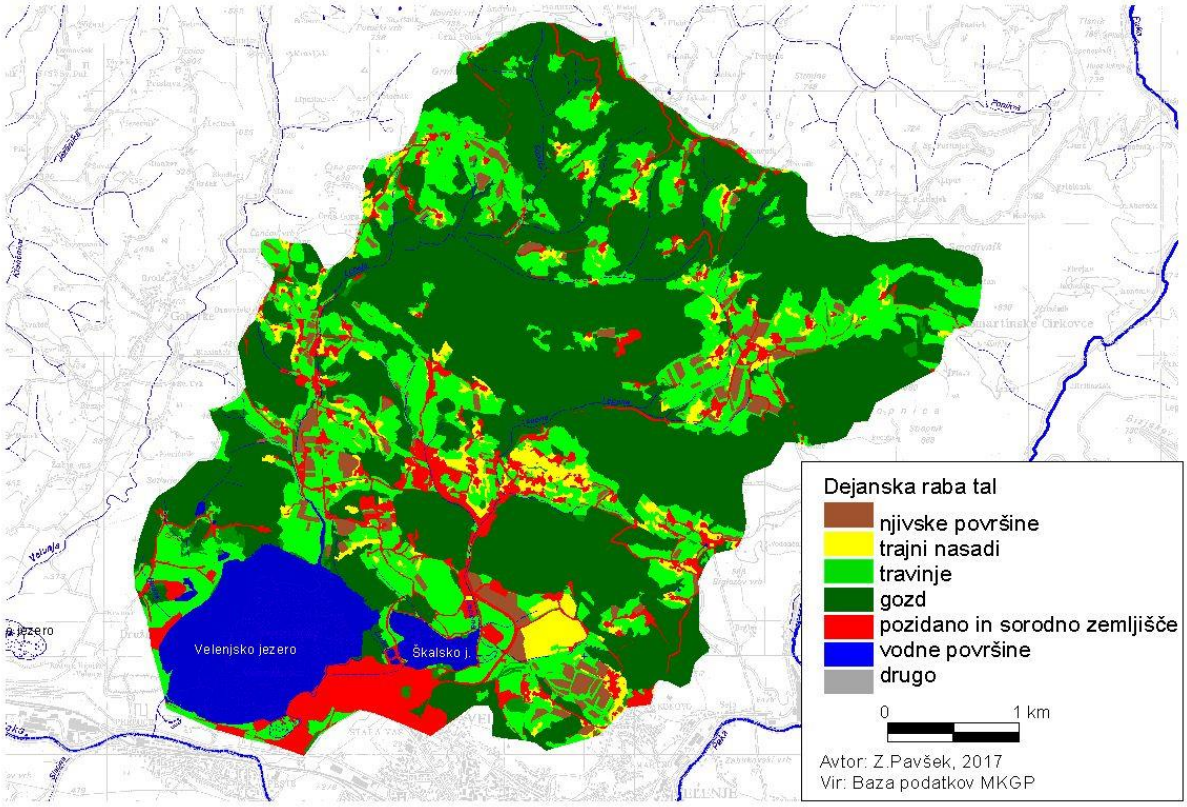

Slika 11: Dejanska raba tal v pojezerju Velenjskega in Škalskega jezera.

Odkar se je kakovost Velenjskega jezera bistveno izboljšala ga prebivalci v vedno večji meri koristijo za rekreacijo – predvsem kopanje, jadranje, jadranje na deski in veslanje. Od leta 2013 so vzpostavili tudi Velenjsko plažo. Zadnjih nekaj let inštitut ERICo spremlja kakovost kopalne vode po *Uredbi o opravljanju kakovosti kopalnih voda* (Ur. l. RS, št. 25/08). Vzorce zajemajo tedensko in doslej so bili vsi (z redkimi izjemami) ustrezni (Ramšak 2012-2017).

Pri jezeru odstopata dve lastnosti, in sicer previsoka vsebnost sulfata ter povišana vsebnost molibdena. Oba parametra sta posledica preteklega onesnaževanja in sta vzrok, da jezero ne dosega dobrega ekološkega stanja.

6.2.2 Podzemne vode

Hidrogeološke značilnosti podzemne vode

Prostorska porazdelitev podzemne vode je v veliki meri odvisna od geološke zgradbe posameznega območja, oz. od poroznosti (prepustnosti) kamnin. Skladno z relativno pestrostjo kamninske zgradbe se v MO Velenje v večji ali manjši meri pojavljajo vsi tipi vodonosnikov (vir: ARSO, Atlas okolja – Hidrogeološka karta):

- obširni in srednje do visoko izdatni vodonosniki (tip 1.1*),
- lokalni ali nezvezni izdatni vodonosniki ali obširni vendar nizko do srednje izdatni vodonosniki (tip 1.2*),

- obširni in visoko do srednje izdatni vodonosniki (tip 2.1*),
- lokalni ali nezvezni izdatni vodonosniki ali obširni vendar nizko do srednje izdatni vodonosniki (tip 2.2*),
- manjši vodonosniki z lokalnimi in omejenimi viri podzemne vode (tip 3.1*),
- manjši vodonosniki z lokalnimi in omejenimi viri podzemne vode (tip 3.1.1*)
- plasti brez virov podzemne vode (tip 3.2*).

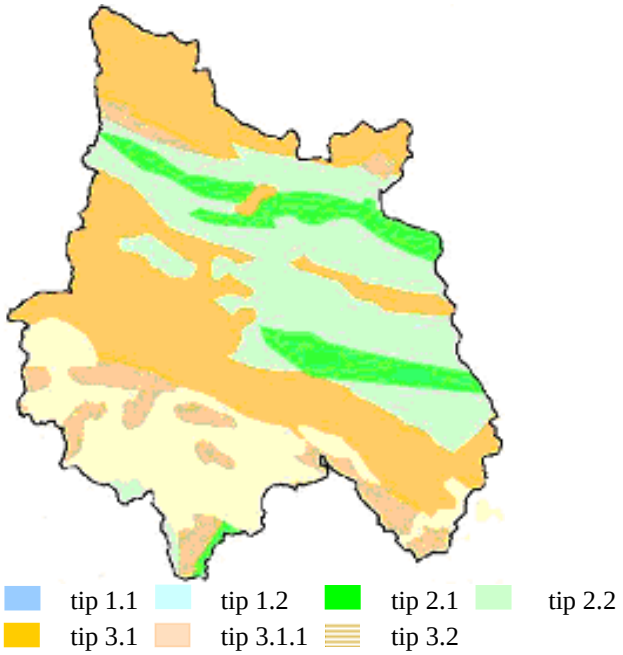

Slika 12: Hidrogeološka karta–tipi vodonosnikov na območju MO Velenje.

Največji delež zavzemajo »manjši vodonosniki z lokalnimi in omejenimi viri podzemne vode«, »lokalni ali nezvezni izdatni vodonosniki ali obširni vendar nizko do srednje izdatni vodonosniki« ter plasti brez virov podzemne vode.

Kakovost podtalnice

Klasična podtalnica je v porečju Pake vezana na območje ob vodotokih. V zgornjem porečju jo najdemo predvsem v Doliškem podolju, skozi Hudo luknjo pa ne, ker tam teče po kraškem svetu. V Šaleški dolini je vezana na aluvialne sedimente severno od današnje struge Pake in ob njenih pritokih, podobno kot je primer na večjih poljih v Sloveniji (Ljubljansko, Ptujsko …) vendar v mnogo manjšem obsegu. Pliokvartarni sedimenti v Šaleški dolini so povečini slabše prepustni in med njimi ni pravih vodonosnikov z medzrnsko poroznostjo. Glede na to, da pa je v dnu Šaleške doline do 750 m kvartarnih in različnih pliocenskih sedimentov, se vodonosniki pojavljajo še globlje, a na različnih globinah.

V letu 2005 je bil izdan »Pravilnik o določitvi vodnih teles podzemne vode (Uradni list RS, št. 63/2002), ki je ozemlje Republike Slovenije razmejil na 21 vodnih teles podzemne vode. Območje MO Velenje sodi v telo podzemne vode »Spodnji del Savinje do Sotle«.

Na tem »območju« je ARSO leta 2008 izvajal meritve kakovosti na 9-ih merilnih mestih in sicer skladno z »Uredbo o standardih kakovosti podzemne vode (Ur. l. RS, št. 100/2005) ter skladno s »Pravilnikom o imisijskem monitoringu podzemne vode (Ur. l. RS, 42/2002). Rezultati analiz kažejo, da je bilo kemijsko stanje podzemne vode v tem letu ocenjeno kot

dobro (na 6-ih merilnih mestih ustrezno, na 3-eh pa neustrezno). Na območju MO Velenje sicer ni merilnih mest, a lahko na podlagi preostalih dokaj zanesljivo sklepamo na kvaliteto podtalnice na tem območju. Na območju OPN MO Velenje, predstavljajo za podzemne vode glavne potencialno negativne vplive onesnaževanje kot posledica divjih odlagališč odpadkov in onesnaževanje kot posledica kmetijstva (fitofarmacevtska sredstva, neprimerno gnojenje).

6.2.3 Vodooskrba

Antropogeno preobremenjena Šaleška dolina potrebuje za svoje funkcioniranje letno okoli 3 milijone m^3 pitne vode. Malo vodnato porečje Pake te količine težko zagotovi, srednje porečje Pake, kamor Šaleška dolina spada pa jih sploh ne more zagotoviti. Vodovodni viri za potrebe Šaleške doline so izključno izviri. Za oskrbo prebivalstva in gospodarstva so osnova izviri v zgornjem porečju Pake. Za nemoteno oskrbo pa so zajeli kraški izvir Ljubija na severozahodni strani Šaleške doline, ki pa ne leži v porečju Pake, ampak v sosednjem. Vodo, ki jo zajamejo iz Ljubije pripravljajo v Napravi za pripravo pitne vodo Grmov Vrh, vodo iz izvirov na vzhodnem delu pa v Napravi za pripravo pitne vodo Čuješ. Površina vodovarstvenih območij zajetij pitne vode za občini Velenje in Šoštanj znaša skoraj 20 km^2. Od tega je skoraj 2 km^2 (181 ha) najstrožjih varstvenih območij in 9 km^2 strogih. Samo na območju občine Velenje je dvanajst vodovarstvenih območij s skupno površino 3.908.582,902 m^2 in sicer: na območju I. varstvenega pasa (območje najstrožje zaščite) se nahaja 218.101,385 m^2; na območju II. varstvenega pasa (območje stroge zaščite) 1.461.542,226 m^2 in na območju III. varstvenega pasa (območje blage zaščite) 2.228.939,921 m^2.

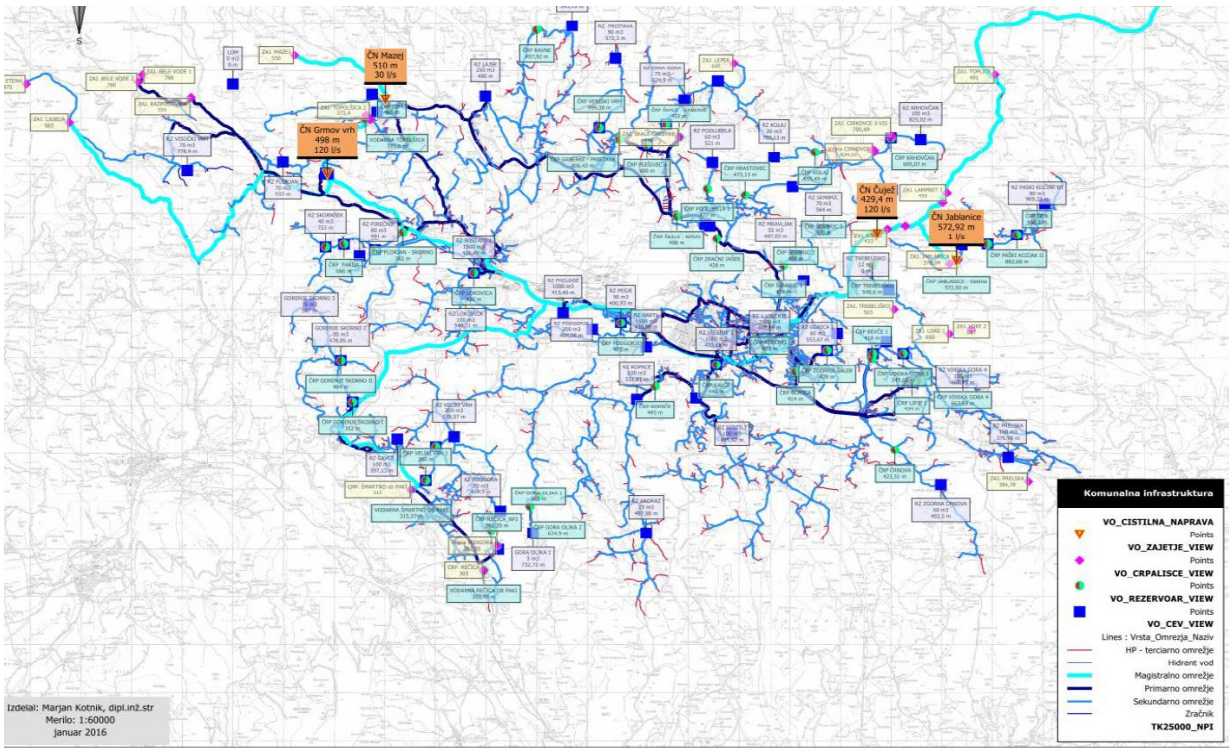

Slika 13: Vodovodno omrežje v Šaleški dolini 2016 Vir: www.kp-velenje.si

Z vodovodnimi sistemi Velenje-Šoštanj in Šmartno ob Paki upravlja Komunalno podjetje Velenje. Za oskrbo vseh vodooskrbnih sistemov je na razpolago 20 vodnih virov. Večina virov je podzemnih, nekaj jih je kraških. Izvir Ljubija s priključeno vodarno Grmov vrh je glavna

oporna točka oskrbe z vodo. Z izdatnostjo do 180 l/s krije približno 70 % potreb mesta po vodi. Poleg izvira Ljubija se lahko v vodarno Grmov vrh dovaja še voda z izvirov Mazej in Topolšica. Izdatnost izvira Ljubija znaša med najmanj 60 l/s in 180 l/s, skladno s pridobljenim vodnim dovoljenjem je dovoljen odvzem vode do 180 l/s ob zagotavljanju biološkega minimuma 45 l/s. Letna količina napajanja iz vodarne Grmov vrh v omrežje znaša okoli 3.000.000 m^3.

Poraba vode se zmanjšuje, potrošniki so porabili 1998 letno pod 5 milijonov m^3 pitne vode, od leta 2003 pod 4 milijone m^3, leta 2016 pa je poraba padla že na 3 milijone m^3. Sistem je projektiran za letno porabo okoli 7 milijonov m^3. Leta 1987 so je prodali še 6,5 milijonov m^3. V zadnjem desetletju se poraba vode znižuje predvsem zaradi zmanjšane industrijske porabe, ki se je v istem obdobju zmanjšala na manj kot tretjino (3,5 milijona m^3 leta 1987 in pod milijon m^3 od leta 2009 dalje).

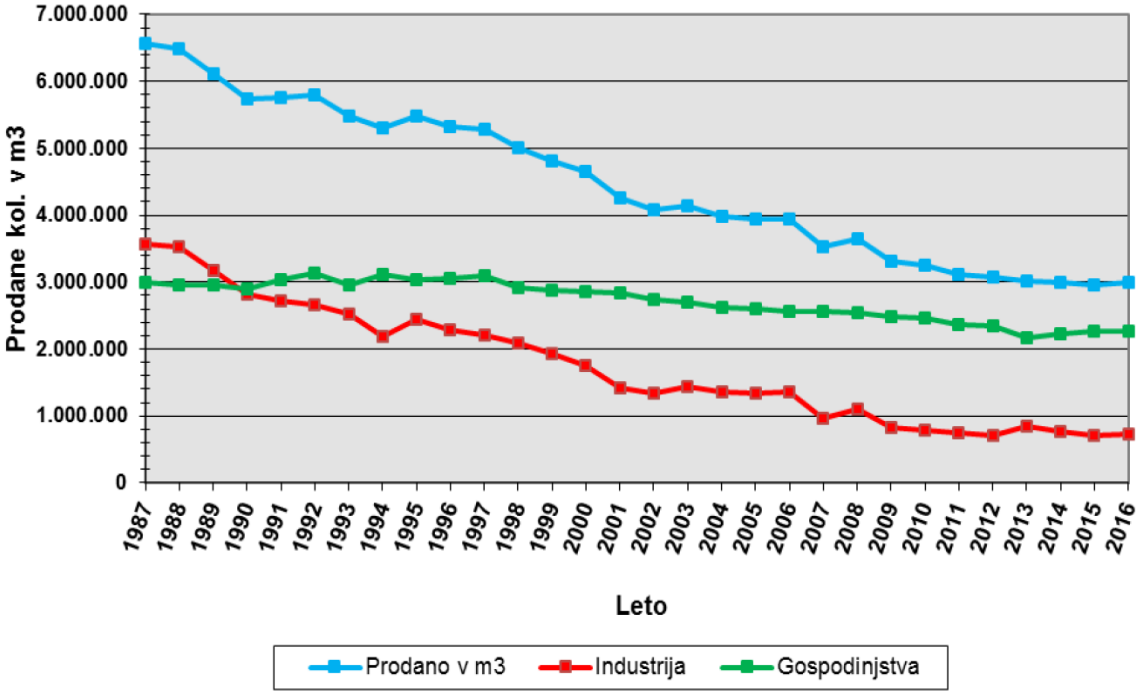

Slika 14: Prodana količina pitne vode po letih Vir: www.kp-velenje.si

Na kakovost pitne vode na območju OPN predstavlja največji možen vpliv potencialno onesnaženje zaradi neurejenih odlagališč odpadkov in potencialno onesnaževanje iz kmetijstva s fitofarmacevtskimi sredstvi in neprimernim gnojenjem. V Šaleški dolini je preko 96 % prebivalcev priključenih na javno vodooskrbo; za MO Velenje pa je ta delež 98,9 %. Zaradi navedenega je lastna oskrba s pitno vodo manj pomembna, oziroma zanemarljiva.

6.2.4 Odvajanje in čiščenje odpadnih vod

Zaradi slabe kakovosti vodnih teles je že nekdanja občina Velenje (območje sedanje MO Velenje in občin Šoštanj ter Šmartno ob Paki) sprejela sanacijski program *Vode občine Velenje,* ki je imel za cilj izboljšanje vodotokov in jezer na podlagi izboljšanja kanalizacijskega sistema in čiščenja odpadnih voda. Strokovne osnove so bile pripravljene leta 1993, še pred

sprejetjem *Zakona o varstvu okolja*. Leta 1994 pa je občina sprejela program v celoti in ga skupaj s pomembnejšimi podjetji začela uresničevati. Od takrat je bila izpolnjena večina zastavljenih ciljev. V njihovo uresničevanje se je vključilo tudi gospodarstvo. Največji pomen za izboljšanje Pake je ob gospodarjenju s komunalnimi odpadnimi vodami imela izgradnja zaprtega krogotoka transportnih voda šoštanjske elektrarne, poudariti pa velja tudi zmanjševanje pritiskov na vode s strani Gorenja in premogovnika Velenje. Ves čas so širili in posodabljali kanalizacijski sistem, kar je za posledico imelo večjo koncentracijo odpadnih voda na Centralni čistilni napravi Šaleške doline. Z dokončanjem Centralne čistilne naprave za komunalne odpadne vode Šaleške doline je bil dosežen osrednji cilj sanacijskega programa. Program varstva voda v porečju Pake so zastavili po načelih Okvirne vodne direktive EU (2000/60/ES), na kateri temelji tudi slovenska zakonodaja. Cilji na področju odvajanja in čiščenja odpadnih voda so bili zastavljeni na osnovi Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode Ministrstva za okolje in prostor iz leta 2004. Istočasno kot je nastajal program varstva voda v porečju Pake so na Komunalnem podjetju Velenje pripravili lokalne operativne programe odvajanja in čiščenja komunalnih voda za občine Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki, tako da so našteti dokumenti med sabo usklajeni. *Program varstva voda v porečju Pake* je medobčinski program varstva okolja na področju voda.

Območje Šaleške doline je v večji meri pokrito s kanalizacijskim sistemom. Do leta 2012 je bilo tudi v urbanih sredinah nekaj območij, kjer ni bilo kanalizacijskega sistema. Leta 2012 začeti projekt *Odvajanje in čiščenje odpadne vode v Šaleški dolini* je namenjen odpravi tako imenovanih sivih lis v kanalizacijskem omrežju. V letu 2015 se je ta projekt, ki je izjemno pomemben za doseganje stalnega dobrega kemijskega in ekološkega stanja Pake ter pritokov, zaključil.

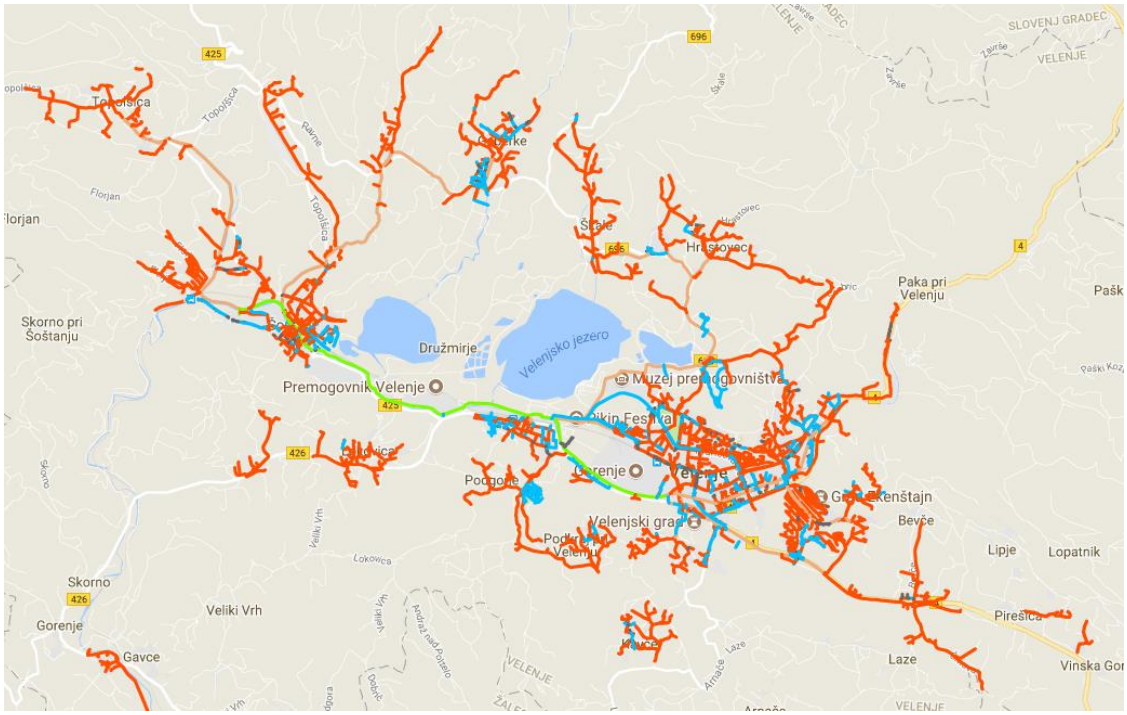

Slika 15: Kanalizacijsko omrežje v Šaleški dolini Vir: www.kp-velenje.si

Štiri sklope kanalizacije so zgradili na območju mestne občine Velenje, nadaljnje štirje pa v občini Šoštanj. Nad velenjskim mestnim središčem, kjer so pretoki Pake za vsaj polovico nižji kot v Šoštanju, so zgradili odseka Šalek–Paka levi breg in Gorica–Zgornji Šalek. Pod Velenjem odseka Straža (na levem bregu pod Jakcem) in del manjkajoče kanalizacije v Podkraju (prav tako na levem bregu). Kanalizacijski sistem v najgosteje naseljenih območjih občine Velenje je sklenjen. Po zahtevah državnega operativnega programa ostajajo v MO Velenje še naslednja območja, ki jih je potrebno opremiti z javno kanalizacijo: Vinska Gora, Prelska in Paški Kozjak (vodovarstveno območje vodnega vira Lampret). Našteta območja niso zadostila kriterijem, da bi jih lahko financirali s kohezijskimi sredstvi.

Na območjih, kjer pa oprema z javno kanalizacijo ni obvezna, je izgradnja javne kanalizacije odvisna od finančnih zmožnosti občine in interesov prebivalcev (zaradi manjše gostote poseljenosti niso uvrščena v program obveznega opremljanja): Podgorje, Arnače, Ložnica, Laze, Bevče, Plešivec in Trebeliško. Na območjih razloženih naselij in samotnih kmetij oziroma drugih objektov bo potrebno problematiko čiščenja odpadnih voda reševati individualno.

V skladu z razpoložljivimi sredstvi se planira graditi enotne kanalizacijske sisteme v strnjenih območjih manjših naselij. Na področju odvajanja padavinske in komunalne odpadne vode se bodo dogradili sistemi zadrževalno razbremenilnih objektov. S tem bodo dosegli enakomerno obremenjenost CČN ter preprečili prelivanje komunalne odpadne vode v naravna vodna telesa. Ta voda se bo v vodna telesa prelivala, ko bodo hidravlične in masne obremenitve za to ustrezne (koncentracije nižje od 95 mg KPK). Nadaljevali bodo z obnovo netesnega omrežja (65 km od slabih 200 km).

Po novi zakonodaji iz 2015 (Ur. l. RS, št. 98/2015) bodo morali male čistilne naprave zgraditi tisti, ki zdaj čiščenja sploh nimajo urejenega, čas pa bodo imeli do 2021. V primeru hiše, ki nima priključka na javno kanalizacijo in se ta tudi ne predvideva, a ima lastno greznico, bo treba malo čistilno napravo vgraditi le v primeru rekonstrukcije oziroma prenove. Kar se tiče javne kanalizacije, pa se morajo občine, v katerih je 500–2000 prebivalcev, opremiti z javno kanalizacijo do leta 2027, oziroma do 2021, če je območje vodovarstveno občutljivo. Za območja s 50–500 prebivalci, pa bo ureditev kanalizacije do konca leta 2027 obvezna zgolj, če ležijo na občutljivih območjih in če strošek izgradnje ne bo presegel trikratnika stroška namestitve malih čistilnih naprav za posamezne stavbe ali skupine stavb. Če bo strošek javne kanalizacije višji, bo morala občina graditi male čistilne naprave.

Komunalne odpadne vode iz gospodinjstev in dejavnosti ter tehnološke odpadne vode ustrezne kakovosti iz podjetij v MO Velenje se odvajajo in prečiščujejo na CČN Šaleške doline, ki pa je locirana izven MOV in sicer v Šoštanju. Naprava ima kapaciteto 50.000 populacijskih enot. Vsi parametri, ki so predpisani z zakonodajo in OVD ne obremenjujejo čezmerno okolja.

6.2.5 Poplave in erozijska območja

Poplavno ogrožena območja so vodna, priobalna in druga zemljišča, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov začasni prelije izven vodnega zemljišča. Poplavno ogrožena območja v občini se nahajajo ob reki Paki in pritokih Lepena, Ljubela, Trebušnica in Pirešica. Za potrebe OPN je bil izdelan elaborat *Izdelava posebnih strokovnih podlag za OPN MO Velenje za*

področje vodnega gospodarstva, hidrološko-hidravlična analiza, novelacija (Hidrosvet, 2017). Povzemamo podatke za reko Pako, Trebušnico, Sopoto, Lepeno, Pirešico in Ložnico, ki so predmet obravnave v tem elaboratu. Za Pako, Lepeno in Pirešico prikazuje tudi karte poplavne nevarnosti.

Ob izrazitejših poletnih sušah **Paka** skorajda presahne, ob poletnih neurjih pa lahko v nekaj urah močno naraste in se razlije iz struge po poplavni ravnici. V obdobju 1971–2000 so na vodomerni postaji v Rečici ob Paki izmerili najmanjši pretok 6. avgusta 1993 (0,34 m^3/s), največji pretok pa v tem obdobju ob poplavi 25. septembra 1973 (271 m^3/s). Na vodomerni postaji v Šoštanju so največji pretok (112 m^3/s) izmerili ob poplavi 1. novembra 1990.

Glede poplav Paka sicer ni tako nevarna kot njene bližnje sosede (Mislinja, Savinja, Hudinja), a se lahko vseeno hitro spremeni v podivjani hudournik, kar je večkrat tudi pokazala v zadnjih desetletjih. Na opozorilni karti poplav, ki jo pripravlja ARSO, ob Paki ni zarisanih poplavnih območij, vendar pa so poplave že bile, denimo leta 1954. Takrat je Paka zvečer prestopila bregove že nad Velenjem, poplavila ves osrednji del Velenja, takratna polja in travnike med Velenjem, Pesjem in železniško progo, kjer je zdaj niz industrijskih objektov, poplavila je tudi gradbišče šoštanjske termoelektrarne, večji del Šoštanja in tamkajšnjo usnjarno. Kjer je danes Titov trg v Velenju, je bilo do 80 cm vode, ki je močno poškodovala 56 lokalov in 117 stanovanj, v Šoštanju 63 stanovanj in 36 lokalov.

Po poplavi je bila Paka regulirana v 60-ih in 80 – ih letih, vendar pa so še vedno možne preplavitve. 1. novembra 1990 Paka sicer Velenja in Šoštanja sicer ni poplavila, saj je po široki regulirani strugi dobesedno zdrvela skoznju, je pa silovit dotok vode zajezil narasle vode desnih pritokov Šentflorjanščice in Toplice, tako da je poplavilo več stanovanjskih hiš. Paka je močno grozila tudi ob poplavi 5. novembra 2012, ko je na mnogih mestih poškodovala brežine in poplavila tudi nekaj površin v Velenju, po regulirani strugi pa je skozi mesto drla kot kalen divji hudournik. Največji izmerjeni pretok je tega dne znašal v Šoštanju 85,6 m^3/s (povzeto po Hidrosvet, 2017).

Na podlagi priprave podatkov iz geodetskih podatkov, hidrologije, hidravličnega modeliranja in prenosa podatkov o gladinah na 3D model terena so v okviru hidrološko-hidravličnega elaborata pripravili karte poplavne nevarnosti za obstoječe stanje reke Pake:

- <u>h(Q10) - pretok z 10 letno povratno dobo</u>

Pri pretokih z 10 letno povratno dobo Paka na obravnavanem območju na nekaterih odsekih prestopi brežine in poplavlja okoliški teren. Poplavno območje pri pretoku z 10 – letno povratno dobo uvrstimo v razred srednje poplavne nevarnosti.

- <u>h(Q100) - pretok s 100 letno povratno dobo</u>

Pri pretokih s 100 letno povratno dobo Paka preplavi še malo večja območja kot pri 10 – letni povratni dobi. Največja poplavna žarišča so v centru Velenja, v območju stanovanjsko – trgovinske cone v Šaleku, pri bivšem Vegradu in v zgornjem toku med Velenjem in mejo občine. Na manjših redkih delih možnega poplavljanja globine znašajo tudi preko 150 cm, večinoma pa gre za manjše globine poplavne vode oz. globine do 50 cm in ponekod, predvsem v severnem delu območja obdelave od 50 do 150 cm. Poplavljeno območje, kjer globine znašajo pod 50 cm, se uvršča v razred majhne poplavne nevarnosti, kjer pa so globine med 50 in 150 cm pa v razred srednje poplavne nevarnosti.

- h(Q500) - pretok s 500 letno povratno dobo

Pri pretokih s 500 letno povratno Paka poplavi večja območja ob celotnem toku, večinoma tudi v nekaterih območjih centra Velenja. Območje med poplavno linijo 100 - letne in 500 - letne visoke vode uvrščamo v razred preostale nevarnosti.

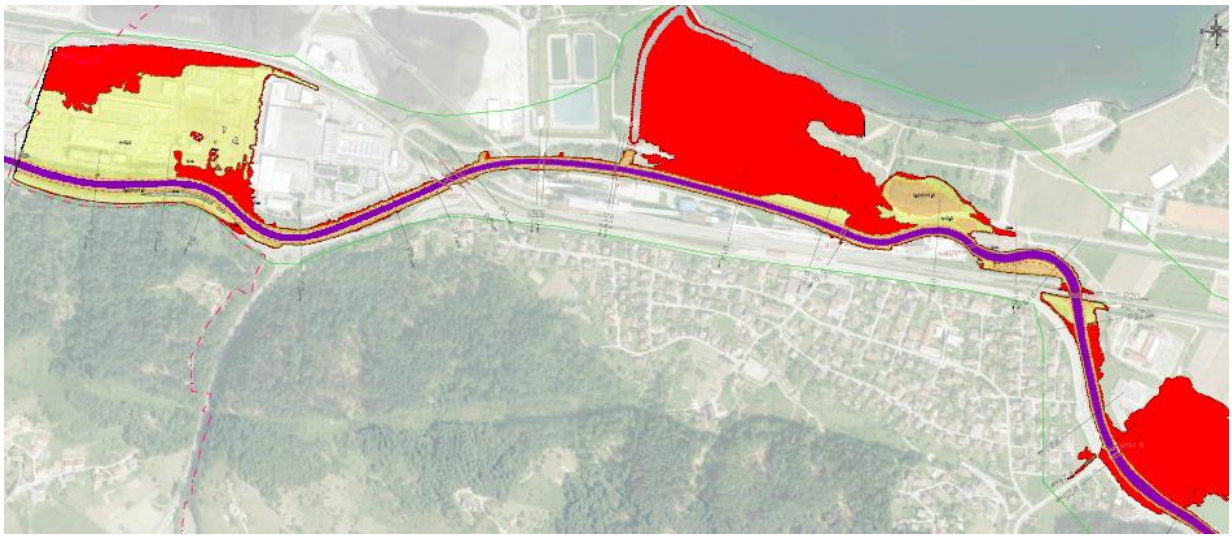

Slika 16: Karte poplavne nevarnosti reke Pake od mostu 1 do mostu 8. Za legendo glej sliko 18; razred preostale poplavne nevarnosti je pri tej povečavi označen z rdečo barvo (vir: Hidrosvet, 2017).

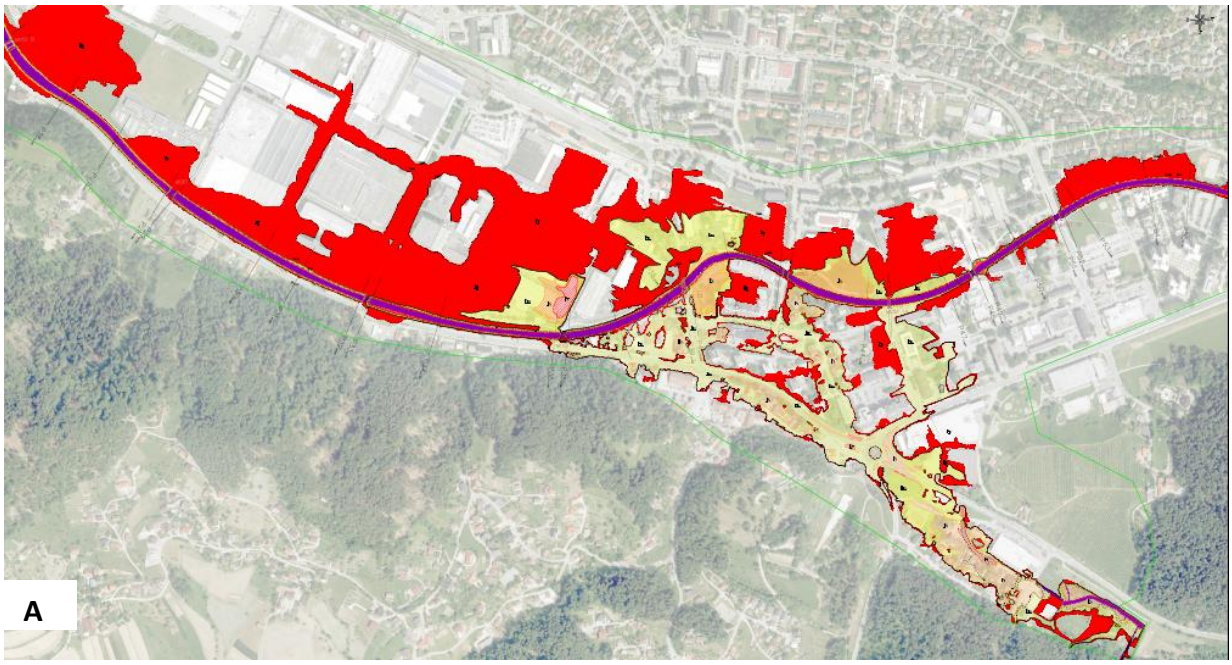

Slika 17: Karte poplavne nevarnosti reke Pake od mostu 8 do 16. Za legendo glej sliko 18; razred preostale poplavne nevarnosti je pri tej povečavi označen z rdečo barvo (vir: Hidrosvet,

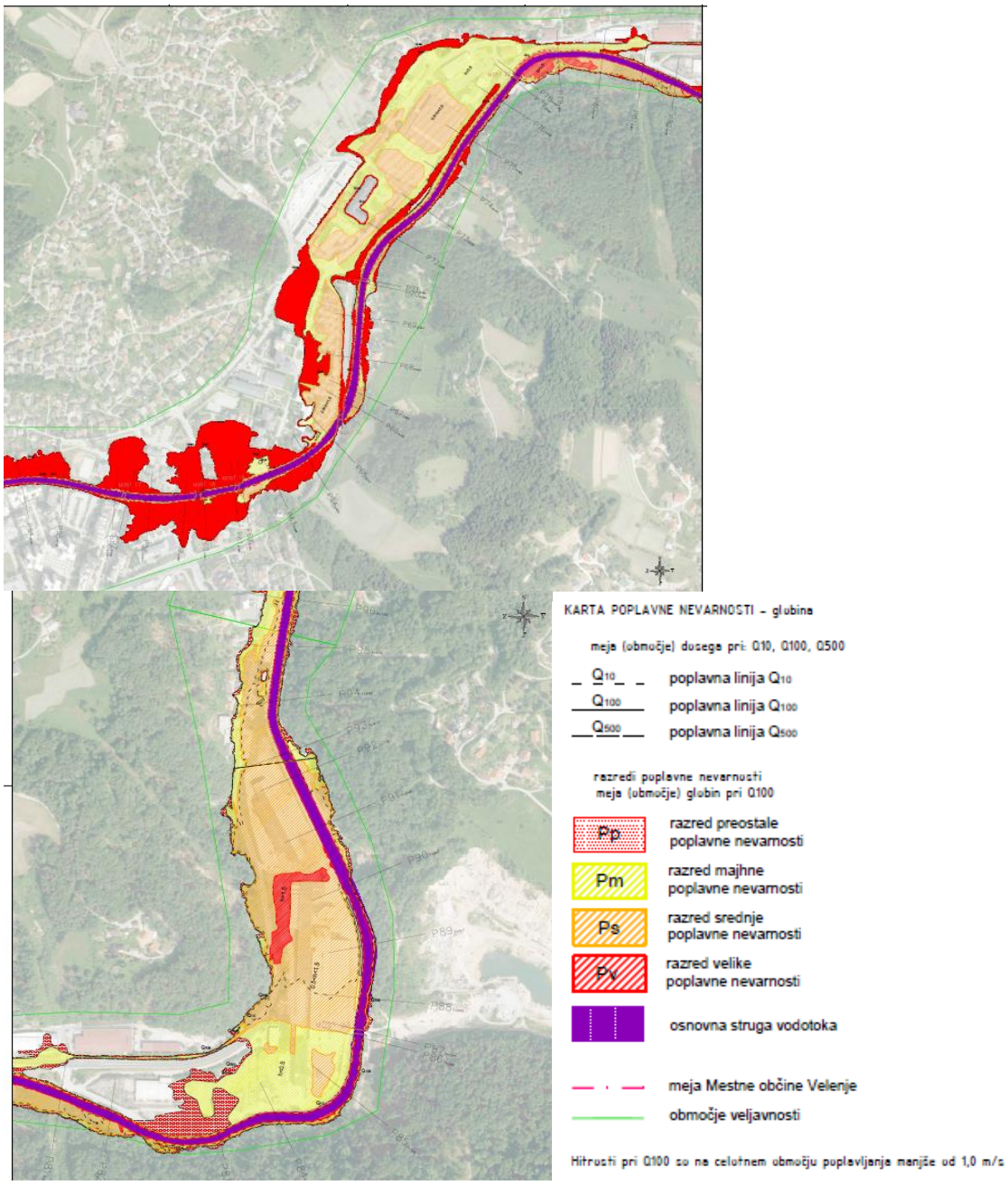

Slika 18: Karte poplavne nevarnosti reke Pake od mostu 17 do mostu 22 (A) in dolvodno ter gorvodno od mostu 23 (B). Razred preostale poplavne nevarnosti je pri tej povečavi označen z rdečo barvo (vir: Hidrosvet, 2017).

Vodotok **Trebušnica** ima svojo vodozbirno območje južno in vzhodno od Velenja. Nekoliko gorvodno od trgoskega centra Pilon se nahaja suhi visokovodni zadrževalnik. Do zadrževalnika je korito vodotoka Trebušnica v naravnem stanju, pod zadrževalnikom pa se nahaja približno 200 m odprtega jkanala, nato pa približno 160 kanaliziranega dela mimo tgovskega centra Pilon. Dolvodno od trgovskega centra je ponovno odprto korito dolžine 155 metrov, nakar se pred cesto Celje – Velenje potok Trebušnica zlija v kanaliziran del, ki poteka preko osrednjega dela velenja čisto do izliva v Pako.

Zaključki so naslednji:

- h(Q10) - pretok z 10 letno povratno dobo.

Pri pretokih z 10 letno povratno dobo vodotok Trebušnica na območju pod suhim zadrževalnikom le minimalno prestopi bregove, na odseku ob iztoku iz kanaliziranega dela ob centru Pilon pa na razdalji približno 60 m prelije levi breg in poplavi nekaj hiš. Kanaliziran del od glavne povezovalne ceste do iztoka v reko Pako prevaja visoke vode Trebušnice s povratno dobo 10 let. Potok z Velikega Koželja tudi v primeru nastopa visokih vod z desetletno povratno dobo poplavi območje južno od centra Pilon, voda se razlije tudi proti zahodu, kjer ogroža nekaj hiš. Poplavno območje pri pretoku z 10 – letno povratno dobo uvrstimo v razred srednje poplavne nevarnosti.

- h(Q100) - pretok s 100 letno povratno dobo

Pri pretokih s 100 letno povratno dobo suhi zadrževalnik omeji pretok Trebušnice na 15 m^3/s. Ker korito Trebušnice južno od centra Pilon ter saniran del kanala med glavno povezovalno cesto do iztoka v Pako ne prevajata tolikšnega pretoka, visoke vode preplavijo levo brežino ter najprej poplavijo naselje zahodno od Trebušnice, nato pa krožišče ter cesto v smeri proti Šoštanju in Dravogradu, nakar se usmerijo čez center Velenja proti reki Paki.

- h(Q500) - pretok s 500 letno povratno dobo

Pri pretokih s 500 letno povratno dobo suhi zadrževalnik omeji pretok vode na 15 m^3/s, dokler se razpoložljiva prostornina zadrževalnika ne izkoristi. Ko gladina preseže koto varnostnega preliva 396,50, se tudi pretok (špica) poveča. Zaradi večjega pretoka, predvsem pa zaradi večje prostornine vala, pretok Q500 kljub zadrževalniku poplavi večje območje kot pretok Q100. Območje med poplavno linijo Q100 (visoke vode s stoletno povratno dobo) in poplavno linijo Q500 (visoke vode s petstoletno povratno dobo) uvrščamo v razred preostale nevarnosti.

Sopota je v obravnavana gorvodno od vgreznitvenega območja v dolžini ca. 1310 m. Odsek od izliva v Velenjsko jezero do meje ugrezninskga območja je podvržen posedanju zaradi izkopavanja premoga, zato ni obravnavan. Nad ugrezninskim območjem teče vodotok skozi naselje Škale in je edini odsek, ki je gosto poseljen. Sopota in cesta se večkrat križata. Vodotok Sopota odvaja površinske in izvirne vode s SZ dela Velenjske občine. Ob povodju Sopote je poselitev nestrnjena. Izliva se v Velenjsko jezero, raba jezera je predvsem rekreacijsko turistična.

Pri izračunih smo upoštevali obstoječe stanje urejenosti potoka, zaraščenost brežin in vse premostitve:

- h(Q10) - pretok z 10 letno povratno dobo

Pri pretokih z 10 letno povratno dobo Sopota na obravnavanem območju večinoma prestopi brežine in poplavlja okoliški teren. Na nekaterih mestih so ogroženi tudi stanovanjski objekti. Poplavno območje pri pretoku z 10 – letno povratno dobo uvrstimo v razred srednje poplavne nevarnosti.

- h(Q100) - pretok s 100 letno povratno dobo

Pri pretokih s 100 letno povratno dobo Sopota poplavi skorajda na celotnem območju obravnave. Na gorvodnem delu teče po soteski, nato se na široko razlije čez levi breg na ravninski del z rastlinjaki in obdelovalnimi površinami, travniki. Ogroženih je nekaj bližnjih

stanovanjskih objektov, predvsem v naselju Škale. Največje preplavitve brežin je pričakovati ob nekaterih premajhnih premostitvah. Na manjših delih možnega poplavljanja globine znašajo tudi preko 150 cm, večinoma pa gre za manjše globine poplavne vode oz. globine od 50 do 150 cm. Zaradi zarasti so hitrosti izven korita na celotnem območju obdelave manjše od v = 1,00 m/s, v samem koritu potoka pa hitrosti to vrednost presežejo. Poplavljeno območje, kjer globine znašajo pod 50 cm, se uvršča v razred majhne poplavne nevarnosti, kjer pa so globine med 50 in 150 cm pa v razred srednje poplavne nevarnosti. Za izris kart je za srednji razred poplavne nevarnosti upoštevan neugodnejši vpliv - doseg vode pri Q10 ali globina do 150 cm.

- h(Q500) - pretok s 500 letno povratno dobo

Pri pretokih s 500 letno povratno Sopota poplavi večja območja. Območje med poplavno linijo 100 - letne in 500 - letne visoke vode uvrščamo v razred preostale nevarnosti.

Vodotok **Lepena** se izliva v Škalsko jezero, ki je nastalo v njenem zgornjem delu spodnjega toka. Severno od območja ugrezanja teče Lepena skozi redko naseljeno območje, ob strugi poteka cesta, ki strugo večkrat prečka. Karte poplavne nevarnosti za obstoječe stanje reke Lepene:

- h(Q10) - pretok z 10 letno povratno dobo

Pri pretokih z 10 letno povratno dobo Lepena na obravnavanem območju na pogostih odsekih prestopi brežine in poplavlja okoliški teren. Poplavno območje pri pretoku z 10 – letno povratno dobo uvrstimo v razred srednje poplavne nevarnosti.

- h(Q100) - pretok s 100 letno povratno dobo

Pri pretokih s 100 letno povratno dobo Lepena preplavi še malo večja območja na skorajda celotnem območju obravnave. Ogroženih je nekaj bližnjih stanovanjskih objektov, predvsem v zaselkih pod naseljem Hrastovec. Največje preplavitve brežin je pričakovati ob nekaterih premajhnih premostitvah, delno je poplavljena tudi lokalna cesta proti Hrastovcu. Večje poplavno območje je tudi na sotočju z desnim pritokom pod mostom, kjer je vpliv Lepene tudi gorvodno po pritoku. Na manjših delih možnega poplavljanja globine znašajo tudi preko 150 cm, večinoma pa gre za manjše globine poplavne vode oz. globine od 50 do 150 cm. Poplavljeno območje, kjer globine znašajo pod 50 cm, se uvršča v razred majhne poplavne nevarnosti, kjer pa so globine med 50 in 150 cm pa v razred srednje poplavne nevarnosti.

- h(Q500) - pretok s 500 letno povratno dobo

Pri pretokih s 500 letno povratno Lepena poplavi večja območja. Območje med poplavno linijo 100 - letne in 500 - letne visoke vode uvrščamo v razred preostale nevarnosti.

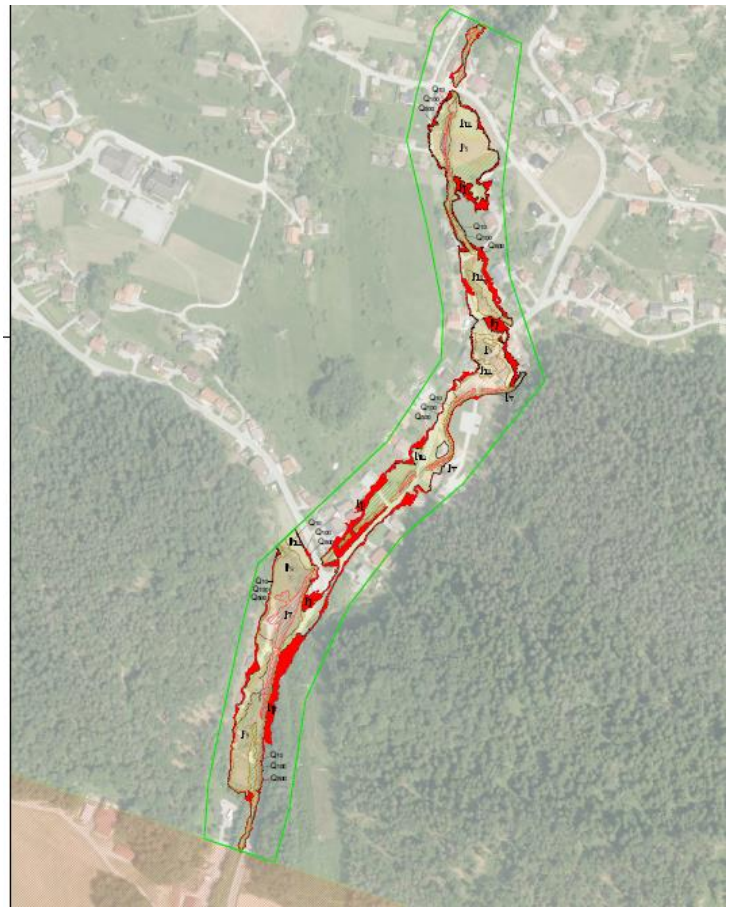

Slika 19: Karte poplavne nevarnosti reke Lepene. Za legendo glej sliko 18 (vir: Hidrosvet, 2017).

Vodotok **Pirešica** izvira pod naseljem Lipje in teče skozi naselji Pirešica in Vinska gora, večkrat prečka cesto Celje – Velenje, dolvodno od naselja Vinska gora pa se Pirešica vije ob omenjeni glavni cesti. Pod naseljem Črnova se v Pirešico izliva Temnjaški potok. Na gorvodnem obravnavanem območju se Pirešica odmakne od glavne ceste in poteka skozi naselje Pirešica in preko travnikov.

Karte poplavne nevarnosti za obstoječe stanje reke Pirešice:

- <u>h(Q10) - pretok z 10 letno povratno dobo</u>

Pri pretokih z 10 letno povratno dobo Pirešica na obravnavanem območju odsekoma prestopi brežine in poplavlja okoliški teren. Na nekaterih mestih so ogroženi tudi stanovanjski objekti. Poplavno območje pri pretoku z 10 – letno povratno dobo uvrstimo v razred srednje poplavne nevarnosti.

- <u>h(Q100) - pretok s 100 letno povratno dobo</u>

Pri pretokih s 100 letno povratno dobo Pirešica preplavi večja območja na skorajda celotnem območju obravnave. Večja poplavna območja so ob celotni obravnavani trasi, ogrožena so tudi določeni stanovanjski objekti na gorvodnem delu obravnave vodotoka (npr. naselje Vinski vrh). Na manjših delih možnega poplavljanja globine znašajo tudi preko 150 cm, večinoma pa gre za manjše globine poplavne vode oz. globine od 50 do 150 cm. Poplavljeno območje, kjer globine znašajo pod 50 cm, se uvršča v razred majhne poplavne nevarnosti, kjer pa so globine med 50 in 150 cm pa v razred srednje poplavne nevarnosti.

- h(Q500) - pretok s 500 letno povratno dobo

Pri pretokih s 500 letno povratno Pirešica poplavi večja območja. Območje med poplavno linijo 100 - letne in 500 - letne visoke vode uvrščamo v razred preostale nevarnosti. Na dolvodnem delu Pirešica teče ob glavni cesti Celje – Velenje, cesta ni poplavljena, poplavljeno je območje med levim bregom in cesto.

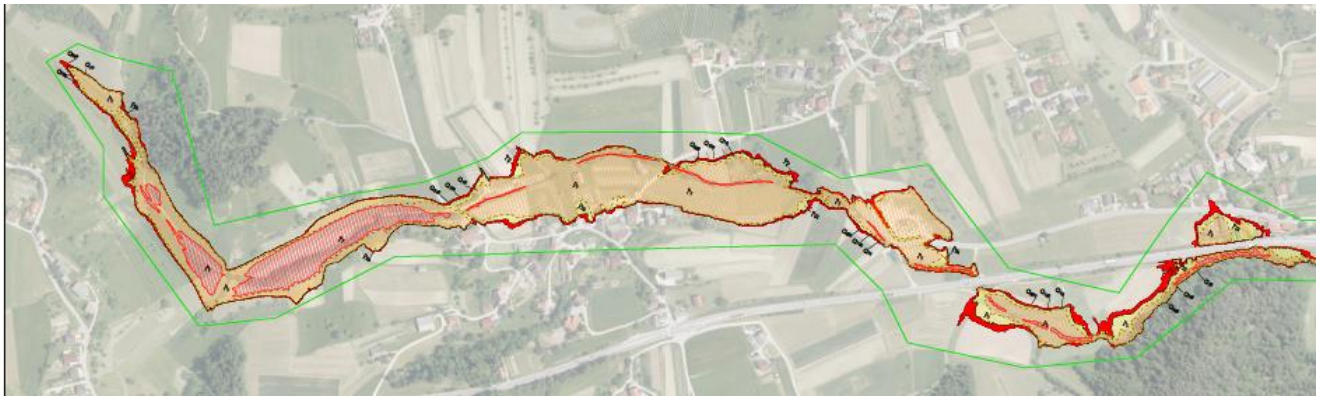

Slika 20: Karta poplavne nevarnosti enega izmed odsekov reke Pirešice. Za legendo glej sliko 18 (vir: Hidrosvet, 2017).

Odsek **Ložnica**, ki je obravnavan, teče skozi naselje Ložnica v Občini Velenje. Karte poplavne nevarnosti za obstoječe stanje reke Ložnice:

- h(Q10) - pretok z 10 letno povratno dobo

Pri pretokih z 10 letno povratno dobo Ložnica s pritokoma na obravnavanem območju odsekoma prestopi brežine in poplavlja okoliški teren. Poplavno območje pri pretoku z 10 – letno povratno dobo uvrstimo v razred srednje poplavne nevarnosti.

- h(Q100) - pretok s 100 letno povratno dobo

Pri pretokih s 100 letno povratno dobo Ložnica, Tajnovc in potok 1 preplavijo še večja območja na celotnem območju obravnave. Ogroženih je nekaj bližnjih stanovanjskih objektov, predvsem ob nekaterih premajhnih premostitvah in sotočju Ložnice z Tajnovcem in potokom 1.

- h(Q500) - pretok s 500 letno povratno dobo

Pri pretokih s 500 letno povratno Ložnica s pritokoma Tajnovc in potok 1 poplavi večja območja. Območje med poplavno linijo 100 - letne in 500 - letne visoke vode uvrščamo v razred preostale nevarnosti.

6.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologija

6.3.1 Izhodišča in okoljski cilji

Okoljski cilji plana izhajajo iz obveznosti Slovenije na osnovi sprejetih mednarodnih pogodb in veljavnih predpisov, ter se kot taki odražajo v sprejetih programskih dokumentih. Pri določitvi okoljskih ciljev je bilo upoštevano tudi obstoječe stanje površinskih in podzemnih voda ter oskrba s pitno vodo v MO Velenje.

Tabela 27: Okoljski cilji, stanje in kazalci za površinske in podzemne vode.

CILJI	KAZALCI	STANJE
Doseganje dobrega kemijskega in ekološkega stanja površinskih voda.	Vrednosti parametrov kakovosti površinskih voda za določitev njihovega kemijskega in ekološkega stanja.	V sklopu monitoringov vodotokov v MOV se spremlja kakovost na 7 mestih (Paka, Lepena in Sopota). V letu 2016 je bilo kemijsko in ekološko stanje povsod dobro (izjema je ekološko stanje Lepene v Pesju, kjer je bilo zmerno). Od srede devetdesetih se je kakovost vodotokov znatno izboljšala. Šaleška jezera so glede na vsebnost dušika in fosforja evtrofna kot posledica gozdnatega pojezerja, preteklega vnosa zaradi neizgrajenega kanalizacijskega sistema in kmetijske dejavnosti. Praviloma vsi merjeni parametri so ustrezni. Pri Velenjskem jezeru odstopata dve lastnosti, in sicer previsoka vsebnost sulfata ter povišana vsebnost molibdena, ki sta vzrok, da sta obe jezeri ne dosegata dobrega ekološkega stanja. Oba parametra sta posledica preteklega onesnaževanja.
Ohranjanje razlivnih površin površinskih vodotokov.	Poselitvena območja, ki se nahajajo znotraj poplavnih površin vodotokov.	Poplavna območja se nahajajo v naslednjih območjih EUP: VE1 (mesto Velenje), PV2 (območje s vplivi podzemenga pridobivanja premoga), SH3 (Škale – Hrastovec), VG5 (Vinska gora), PL6 (območje razpršene poselitve Plešivca, Cirkovc, Pake, Paškega Kozjaka in Lopatnika), SS7 (območje razpršene poselitve Škal, Hrastovca in Šenbrica) in BC10 (območje primestnega prostora Bevč, Lipja, Lopatnika, Janškovega sela, Pirešice, Vinske gore, Prelske in Črnove). Hidrološko-hidravlična študija je pokazala, da glede na stanje v prostoru prevladujejo območja majhne in preostale poplavne nevarnosti.
Izgradnja kanalizacijskega omrežja.	Pokritost občine s kanalizacijskim omrežjem in ustreznim odvajanjem odpadnih komunalnih vod na čistilne naprave.	MO ima zgrajeno kanalizacijsko omrežje za odvajanje komunalnih vod v večjih naseljih, pokritost z javnim kanalizacijskim omrežjem je 84 %. Na preostalem območju razpršene poselitve kanalizacijskega omrežja ni, prevladujejo obstoječe greznice in male čistilne naprave.
Zagotavljanje nemotene oskrbe občanov s kvalitetno pitno vodo.	Delež prebivalcev priključenih na sistem javne oskrbe s pitno vodo.	Izgradnja komunalne infrastrukture je vseskozi sledila razvoju Šaleške doline, tako da je v tem trenutku z javno vodooskrbo oskrbovano preko 94 % prebivalstva, z javnim kanalizacijskim sistemom pa 74 % prebivalstva Šaleške doline

		(skupni podatki za tri občine: MO Velenje, Občina Šoštanj in Občina Šmatno ob Paki). Obstoječe vodne vire in nove vodne vire se varuje pred morebitnim onesnaženjem.
Dobro kemijsko stanje vodnega telesa podzemne vode ter njegovo količinsko stanje.	Kakovost podzemne in pitne vode glede na kemijske in bakteriološke parametre v pitni vodi in varstvo vodnih virov.	Območje MO Velenje sodi v telo podzemne vode »Spodnji del Savinje do Sotle«. Na tem »območju« je ARSO leta 2008 izvajal meritve kakovosti na 9-ih merilnih mestih skladno z ustrezno zakonodajo. Rezultati analiz kažejo, da je bilo kemijsko stanje podzemne vode v tem letu ocenjeno kot dobro (na 6-ih merilnih mestih ustrezno, na 3-eh pa neustrezno). Na območju MO Velenje sicer ni merilnih mest, a lahko na podlagi preostalih dokaj zanesljivo sklepamo na kvaliteto podtalnice na tem območju. Pitna voda je zdravstveno ustrezna.

6.3.2 Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Vpliv izvedbe plana na obremenitev površinskih in podzemnih voda zaradi izvedbe OPN smo ocenili na podlagi javno dostopnih podatkov državnega monitoringa raziskave onesnaženosti površinskih in podzemnih voda ter ostalih dostopnih podatkov in značilnosti predvidenega plana. Vpliv izvedbe plana na kakovost površinskih voda se vrednoti na podlagi kazalcev vrednotenja z uporabo meril, predpisanih z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Skladno z omenjeno Uredbo se vplive vrednoti v velikostnih razredih od ocene A do ocene X. Razlaga posameznih ocen pri vrednotenju vplivov je navedena v spodnji tabeli.

Tabela 28: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na površinske vode.

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Plan ne bo vplival na parametre kemijskega in ekološkega stanja površinskih voda oziroma se bodo parametri kakovosti izboljšali.
	Izvedba plana ne bo vplivala na varstvo pred škodljivim delovanjem voda oziroma bo imela pozitiven vpliv. Hidrološke razmere na poplavno ogroženem območju se bodo izboljšale.
	S planom je zagotovljeno je ustrezno odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih voda. Delež prebivalcev priključenih na kanalizacijsko omrežje se bo povečal, kar predstavlja pozitiven vpliv.
	Izvedba plana ne bo vplivala na oskrbo s pitno vodo oziroma bo imela pozitiven vpliv. Delež prebivalcev, ki se s pitno vodo oskrbuje iz javnega vodovodnega omrežja, se bo povečal. Dodatnih potreb po pitni vodi izvedba plana ne bo povzročila.
	Z načrtom predvideni posegi na kakovost podzemne in pitne vode ne bodo imeli vplivov ali pa bodo ti pozitivni. Izvedba plana ne bo vplivala na varstvo vodnih virov.
B - nebistven vpliv	Izvedba plana ne bo imela bistvenih vplivov na parametre kemijskega in ekološkega stanja površinskih voda. Zakonsko predpisane mejne imisijske vrednosti onesnaževal v površinskih vodah ne bodo presežene.
	Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na varstvo pred škodljivim delovanjem poplavnih voda. Posegi v nekaterih območjih posegajo v ogrožena območja, vendar se zaradi tega poplavne razmere ne bodo bistveno spremenile. V primeru nastopa visokih voda ne bo povzročena materialna škoda. Varnost ljudi ne bo ogrožena.
	S planom se načrtuje ustrezno odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih voda. Delež prebivalcev priključenih na kanalizacijsko omrežje se bo povečal glede na širitev novih poselitvenih območij.
	Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na oskrbo s pitno vodo. Potrebe po pitni vodi se bodo nekoliko povečale. Delež prebivalcev, ki se s pitno vodo oskrbuje iz javnega vodovodnega omrežja, se ne bo zmanjšal.
	Z načrtom predvideni posegi na kakovost podzemne in pitne vode ne bodo imeli bistvenih vplivov. Zakonsko predpisane vrednosti onesnaževal v vodah ne bodo presežene. Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na varstvo vodnih virov.
C - nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Z načrtom predvideni posegi ne bodo imeli bistvenega vpliva na kemijsko in ekološko stanje vode v primeru upoštevanja omilitvenih ukrepov. Zakonsko predpisane mejne vrednosti onesnaževal mejne vrednost onesnaževal v površinskih vodah tako ne bodo presežene.
	Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na varstvo pred škodljivim delovanjem voda, če bodo izvedeni omilitveni ukrepi. S planom se načrtuje poselitev v območju poplavne nevarnosti, vendar se zaradi tega hidrološke razmere ne bodo bistveno spremenile. V primeru nastopa visokih voda ne bo povzročena materialna škoda, zdravje ljudi ne bo ogroženo.
	Izvedba novih poselitvenih območij v okviru plana predvideva dopolnitve sistema odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih voda. Delež prebivalcev priključenih na kanalizacijsko omrežje se ne bo zmanjšal.
	Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na oskrbo s pitno vodo, če bodo upoštevani omilitveni ukrepi. Potrebe po pitni vodi se bodo nekoliko povečale. Delež prebivalcev, ki se s pitno vodo oskrbuje iz javnega vodovodnega omrežja, se zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov ne bo zmanjšal.
	Z načrtom predvideni posegi na kakovost podzemne in pitne vode ne bodo imeli bistvenih vplivov, v kolikor bodo upoštevani omilitveni ukrepi. Zakonsko predpisane vrednosti onesnaževal v vodah ob upoštevanju omilitvenih ukrepov ne bodo presežene. Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na varstvo vodnih virov, če bodo upoštevani omilitveni ukrepi.
D - bistven vpliv	Z načrtom predvideni posegi lahko povzročijo preseganje dovoljenih vrednosti kemijskih in bioloških parametrov površinskih voda. Kakovost površinskih vodotokov se zaznavno zmanjša.
	Izvedba plana bo bistveno vplivala na varstvo pred škodljivim delovanjem voda. Hidrološke razmere se bodo spremenile, retenzijske površine se bodo zaznavno zmanjšale. Povečana bo možnost nastanka škode zaradi visokih voda.

	Ustrezno odvajanje in čiščenje odpadnih voda glede na novo načrtovana poselitvena območja ni zagotovljeno. Delež prebivalcev, ki niso priključeni na kanalizacijsko omrežje se bo zaznavno povečal.
	Izvedba plana bo bistveno vplivala na oskrbo s pitno vodo. Potrebe po pitni vodi se bodo bistveno povečale. Delež prebivalcev, ki se s pitno vodo oskrbuje iz javnega vodovodnega omrežja, se bo zmanjšal. Motena bo oskrba s pitno vodo.
	Z načrtom predvideni posegi imajo lahko na kakovost podzemne in pitne vode bistven vpliv. Kemijski parametri za podzemno vodo presegajo vrednosti standardov kakovosti. Izvedba plana bo bistveno vplivala na varstvo vodnih virov. Zaradi neskladne rabe prostora v vodovarstvenih pasovih vodnih virov je možno onesnaženje vodnega vira.
E - uničujoč vpliv	Izvedba plana bo povzročila preseganje kritičnih dovoljenih vrednosti kemijskih in bioloških parametrov površinskih voda. Plan ima na kakovostne parametra vodotokov uničujoč vpliv.
	Izvedba plana bo na varstvo pred škodljivim delovanjem voda vplivala uničujoče. Z izvedbo plana se bodo zmanjšale razlivne površine vodotokv s tem pa se bodo bistveno spremenile hidrološke razmere. Zaradi škodljivega delovanja voda bo ogrožena varnost ljudi in njihovo premoženje.
	S planom se na novih poselitvenih območjih ne zagotavlja odvajanje in čiščenja odpadnih komunalnih voda. Delež prebivalcev, ki niso priključeni na kanalizacijsko omrežje, se bo bistveno povečal.
	Izvedba plana bo vplivala na oskrbo s pitno vodo do te mere, da se bodo potrebe po pitni vodi bistveno povečale. Iz javnega vodovodnega omrežja ne bo mogoče zagotavljati zadostnih količin pitne vode. Delež prebivalcev, ki se s pitno vodo oskrbuje iz javnega vodovodnega omrežja, se bo zmanjšal. Oskrba s pitno vodo bo pogosto motena.
	Z načrtom predvideni posegi imajo lahko na kakovost podzemne in pitne vode uničujoč vpliv. Stanje podzemnih voda se bo v kakovostnem smislu bistveno poslabšalo. Zakonsko predpisane mejne vrednosti onesnaževal bodo presežene. Izvedba plana bo na varstvo vodnih virov vplivala uničujoče. Zaradi neskladne rabe prostora v vodovarstvenih območjih je možno onesnaženje vodnega vira do kritične meje.
X – ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje vplivov OPN na izbrane kazalce vrednotenja na površinske in podzemne vode zaradi pomanjkanja podatkov ni možno.

6.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe OPN na okolje

6.4.1 Kakovost površinskih voda

Na kakovost površinskih voda v MO Velenje prvenstveno vplivajo poselitev in dejavnosti, ki se izvajajo ob površinskih vodah (zlasti kmetijstvo). V bližini vodotokov (še posebej ob reki Paki) so poselitvena območja za katere pa mora biti v skladu z *Zakonom o vodah* (Ur. l. RS, št. 67/02, 57/08) zagotovljen 5 metrski (vode 1 reda - vsi vodotoki z izjemo reke Pake) oziroma 15 odmik (vode 2. reda - reka Paka) od zunanje meja priobalnega zemljišča. V vode 2. reda štejemo tudi Velenjsko in Škalsko jezero. Odmik je treba zagotoviti, da se zmanjša možnost onesnaževanja vodotokov zaradi poselitve. Naselja se v skladu z OPN prednostno razvijajo znotraj okvirnih območij naselij, s pozidavo še prostih površin. V primestnem prostoru mesta Velenje širitev območij zaselkov ni dovoljena. Praviloma so dovoljene so le manjše širitve okvirnega območja naselij v smislu zazidljivih površin za stanovanjsko gradnjo (npr. Bevče – vas, Lipje – Nanojca, Pirešica, Šentilj, Škale - Hrastovec in Zgornje Lipje). V nekaterih naselji pa se jim bo okvirno območje zmanjšalo zaradi vrnitve stavbnih zemljišč v kmetijsko ter v manjšem obsegu v gozdno rabo (Bevče – Lipje, Cirkovce, Kavče in Podgorje). Z OPN so določeni pogoji za čiščenje in odvajanje meteornih, odpadnih komunalnih in tehnoloških voda, kjer je navedeno, da morajo biti vsi objekti priključeni na kanalizacijsko omrežje, malo

kumunalno čistilno napravo oz. nepretočno greznico (ko čiščenje na MKČN ni tehnično izvedljivo).

Vodotoki tečejo ponekod na območju kmetijskih površin, ki so predvsem ob vodotokih Lepena in Sopota, ki sta del pojezerja ob vodotoku Pirešica na območju Vinske Gore in ob Trebušnici na območju Bevč. Na teh območjih je, zaradi verjetne uporabe kmetijskih pripravkov za gnojenje, možen povečan vnos posameznih snovi v tla. Zlasti na priobalnih zemljiščih je zato treba upoštevati zakonodajo (*Zakon o vodah*), ki prepoveduje gnojenje in uporabo sredstev za varstvo rastlin. Gnojenje na ostalih površinah (v zaledju vodotokov) je treba načrtovati v skladu z *Uredbo o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov* (Ur. l. RA, št. 113/2009 in nadalj.). Slednje bo prispevalo k ohranjanju kakovosti površinskih voda. Z OPN se ne načrtuje intenziviranja kmetijske rabe v občini. Večji poudarek se daje trajnostni rabi prostora in razvoju ekološkega kmetijstva.

Hkrati se ob Velenjskem in Škalskem jezeru ter ob vodotokih ne načrtuje sprememb namenske rabe (izjeme ob vodotokih obravnavamo v Poglavju 6.4.2), ki bi lahko prispevale k večji obremenitvi površinskih voda. Za reko Pako je bilo tudi v 2016 določeno dobro kemijsko in ekološko stanje. Velenjsko jezero pa zaradi preteklega onesnaževanja (transporta pepela v Velenjsko jezer) tega ne dosega (previsoki koncentraciji sulfata in molibdena). Velenjsko in Škalsko jezero sta evtrofni jezeri, kjer je še vedno pomembni vir hranil kmetijstvo (zlasti v preteklosti pa je bila neurejena kanalizacija). Vse dejavnosti v okolici jezer in njunem zaledju je treba tako načrtovati, da bo negativen vpliv na kakovost jezer, kar najmanjši.

Ob upoštevanju veljavne zakonodaje ter omejitev in pogojev, ki jih podaja OPN, ne pričakujemo poslabšanja stanja površinskih voda. **Neposredni, začasni in daljinski vpliv izvedbe OPN ocenjujemo z opisno oceno vpliv je nebistven zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (C).** Izvedba plana ne bo imela bistvenih vplivov na parametre kemijskega in ekološkega stanja površinskih voda. Zakonsko predpisane mejne imisijske vrednosti onesnaževal v površinskih vodah ne bodo presežene.

6.4.2 Poselitvena območja, ki se nahajajo znotraj poplavnih površin vodotokov

Za potrebe OPN je bil izdelan elaborat *Izdelava posebnih strokovnih podlag za OPN MO Velenje za področje vodnega gospodarstva, hidrološko-hidravlična analiza, novelacija* (Hidrosvet, 2017). V sklopu elaborata je bila izdelana hidrološko – hidravlična analiza večjih vodotokov s poplavnimi kartami (karte poplavne nevarnosti in karte razredov poplavne nevarnosti). V hidrološko – hidravlični analizi so obravnavami naslednji vodotoki: Paka, Trebušnica, Sopota, Lepena, Pirešica, Ložnica, Tajnovc (levi pritok Ložnice) in Potok 1 (desni pritok Ložnice). Elaborat ne obravnava omilitvenih ukrepov za zmanjšanje obstoječe poplavne ogroženosti.

Poplavna območja se nahajajo v naslednjih območjih EUP: VE1 (mesto Velenje), PV2 (območje s vplivi podzemnega pridobivanja premoga), SH3 (Škale – Hrastovec), VG5 (Vinska gora), PL6 (območje razpršene poselitve Plešivca, Cirkovc, Pake, Paškega Kozjaka in Lopatnika), SS7 (območje razpršene poselitve Škal, Hrastovca in Šenbrica) in BC10 (območje primestnega prostora Bevč, Lipja, Lopatnika, Janškovega sela, Pirešice, Vinske gore, Prelske in Črnove). Hidrološko-hidravlična študija je pokazala, da glede na stanje v prostoru prevladujejo območja majhne in preostale poplavne nevarnosti. Pojavljajo pa se tudi

območja srednje (49,002 ha) in velike poplavne nevarnosti (9,428 ha), ki predstavljajo okoli 0,6 % oziroma 0,1 % površine občine. Reka Paka poplavlja v zgornjem toku, na območju nekdanjega Vegrada, na območju trgovskega centra in stanovanjskega območja v Šaleku, v centru Velenja (travnik med OŠ Gustav Šilih in OŠ Anton Aškerc in Mizarstvo Meh), na začetku gospodarske cone podjetja Gorenja, v okolici razdelilne transformatorske postaje in Kinološkega društva. Trebušnica se razliva med Policijsko postajo Velenje in hišami ob Žarovi cesti; reka Pirešica pa na območju Vinske Gore in ob toku dolvodno.

Glede na določila *Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja* (Ur. l. RS, št. 89/08) so na območjih poplav posegi v prostor, kot so stanovanjske stavbe, industrijske, trgovske in upravne stavbe ter stavbe splošnega in družbenega pomena na območjih »velike in srednje ogroženosti« zaradi poplav in erozije prepovedani. Dovoljeni so le na območjih srednje ogroženosti na območju strnjeno grajenih stavb enakovrstne namembnosti v obstoječih naseljih, kadar je mogoče s predhodno izvedenimi omilitvenimi ukrepi in v skladu s smernicami ali pogoji vodnega soglasja zagotoviti, da vpliv načrtovanega posega v prostor ni bistven. Na območju majhne in preostale poplavne nevarnosti je gradnja mogoča ob upoštevanju pogojev iz vodnega soglasja.

Nepozidana stavbna zemljišča na poplavnih območjih naj se ohranjajo nepozidana. Iz rabe tal ni razvidno, kje natančno so tovrstna zemljišča, zato smo primerjavo med poplavnimi območji in nezazidanimi stavbnimi zemljišči opravili s kategorijo »območje notranjega razvoja za aktiviranje površin za katero je določena raba stavbno zemljišče, ki pa je še nezazidano«, opredeljeno v UN mesta Velenje. Analiza je pokazala, da nepozidanih stavbnih zemljišč na poplavnih območjih praviloma ni (z izjemo manjšega območja ob vodotoku Trebušnica).

Na območju MO Velenje na poplavnih območjih praviloma ni načrtovanih sprememb namenske rabe; izjeme so naslednje:

- Pobuda št. 302 (EUP: VE1), ki leži na območju velike in srednje poplavne nevarnosti ob reki Paki in predstavlja vrnitev v kmetijska zemjišča iz območja stavbnih zemljišč (območje proizvodnih dejavnosti). Poplavnega območja se dotika tudi pobuda 303, kjer gre ponovno za vrnitev v primarno (gozdno) rabo.

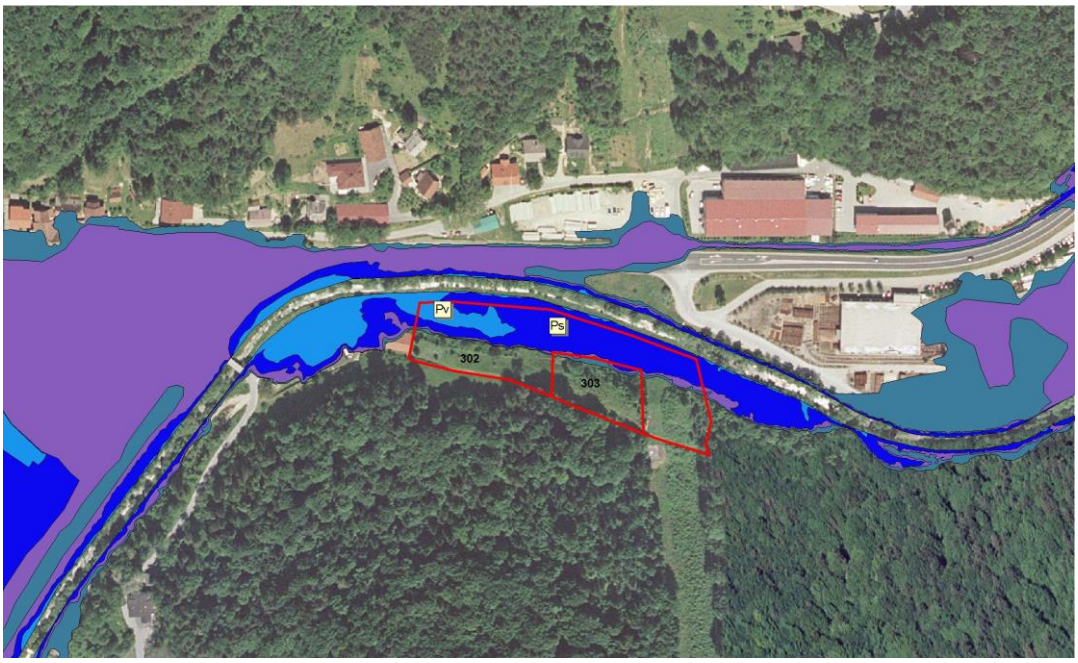

Slika 21: Pobuda št. 032 in območja poplavnih razredov (označbe: Pv: območje velike poplavne navarnosti, Ps: območje srednje poplavne nevarnosti, Pm: območje majhne poplavne nevarnosti in Pp: območje preostale poplavne navarnosti).

- Pobuda št. 148 (BC10/006) na območju majhne poplavne nevarnosti ob vodotoku Pirešica predstavlja manjšo širitev stavbnih zemljišč (iz K1 v SK) v ON Pirešica za potrebe kmetije in je z vidika poselitve sprejemljiva. Pobuda zapolnjuje ureditveno območje naselja Lipje 6 in je kot taka funkcionalno z njim povezana, gre za zaokrožitev obstojece stavbne strukture. V naselju ni drugih prostih stavbnih zemljišč (*Elaborat posegov na kmetijska zemljišča, 2015*).

Slika 24: Poplavna karta vodotoka Pirešica in lokacija pobuda št. 148 (PEUP BC10/006), ki sega/ se dotika območja preostale poplavne nevarnosti (označbe: Ps: območje srednje poplavne nevarnosti, Pm: območje majhne poplavne nevarnosti in Pp: obmoje preostale poplavne navarnosti).

- Pobuda 030 (EUP SH3: Škale-Hrastovec) deloma sega na na območje srednje in majhne poplavne nevarnosti ob reki Lepeni. Poseg predstavlja manjšo širitev ON Škale – Hrastovec za ureditev površin za šport in rekreacijo (območje zelenih površin) in je z vidika poselitve sprejemljiva.

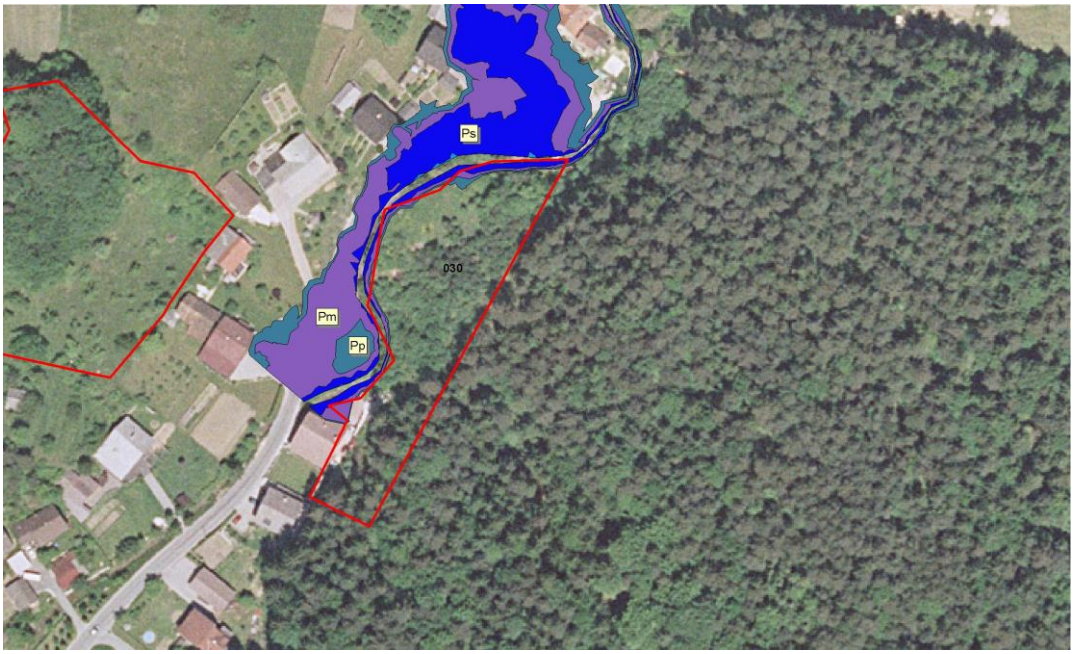

Slika 22: Pobuda št. 030 in območja poplavnih razredov (označbe: Pv: območje velike poplavne navarnosti, Ps: območje srednje poplavne nevarnosti, Pm: območje majhne poplavne nevarnosti in Pp: območje preostale poplavne navarnosti).

Ugotavljamo, da se z OPN na poplavnih površinah ne načrtuje sprememb namenske rabe, zaradi katerih bi se lahko poplavna varnost poslabšala. Na območju velike poplavne nevarnosti se bo del nepozidanega stavbnega zemljišča vrnil v kmetijsko rabo, kar je z vidika poplavne varnosti pozitivno. Na območju majhne in ostale poplavne nevarnosti se z OPN predvideva manjša širitev stanovanjskih površin (za potrebe kmetije) oziroma za ureditev površin za šport in rekreacijo. Te širitve se v zelo majhnem deležu površine prekrivajo s poplavnimi območji. Omejitev posegov na poplavnih območjih so ustrezno vključene v dopolnjen osnutek OPN (125. člen: Poplavno ogrožena območja).

Neposredne, začasne, dolgoročne in daljinske vplive izvedbe OPN na kazalec vrednotenja ocenjujemo z opisno oceno **nebistven vpliv pod pogoji** (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C). Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na varstvo pred škodljivim delovanjem voda, če bodo izvedeni omilitveni ukrepi. Vsi omilitveni ukrepi se nanašajo tudi na zagotavljanje poplavne varnosti tudi širše; **kumulativni vpliv** izvedbe OPN ocenjujemo kot **nebistven vpliv** pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C).

6.4.3 Pokritost občine s kanalizacijskim omrežjem in ustreznim odvajanjem odpadnih komunalnih vod na čistilne naprave

V OPN ji prikazano stanje in podane usmeritve usmeritve za odvajanje in čiščenje odpadnih vod:

- MO Velenje ima zgrajeno kanalizacijsko omrežje za odvajanje komunalnih vod v večjih naseljih, pokritost z javnim kanalizacijskim omrežjem je 84,1 %. Na preostalem območju razpršene poselitve kanalizacijskega omrežja ni, prevladujejo obstoječe greznice in male čistilne naprave. Gradnja čistilnih naprav za komunalne odplake naselij z obvezno priključitvijo na javno kanalizacijsko omrežje je ostala nerealizirana in se prenaša v naslednje obdobje. Poleg centralne čistilne naprave (v občini Šoštanj) deluje tudi industrijska čistilna naprava v Kavčah in industrijska čistilna naprava za potrebe proizvodnje v Gorenju Velenje.
- Opremljenost naselij oziroma območij z javno kanalizacijo se mora izvajati na osnovi izhodišč *Pravilnika o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode* (Uradni list RS, št. 105/02), pri tem pa je potrebno upoštevati tudi *Lokalni operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode za območje MO Velenje*, v katerem so podana izhodišča za opremljanje s kanalizacijskim omrežjem kot tudi predvideni vzdrževalno obnovitveni posegi na področju odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode.
- Na območjih brez kanalizacijskega omrežja se po sedaj veljavni novi zakonodaji (Ur. l. RS, št. 98/15) v primeru novogradnje ali rekunstrukcije objekta lahko vgradi mala čistilna naprava ali pretočna greznica z obvezno nadgradnjo, predpisano v uredbi. Nepretočne greznice so dovoljene izjemoma na vodovarstvenih območjih (predlagamo navedeno spremembo besedila odloka zaradi sprejetja nove zakonodaje!) Uporabniki obstoječih greznic in MKČN so vključeni v obvezno gospodarsko javno službo prevzema in obdelave grezničnih gošč in blata iz MKČN.
- Na območju razpršene poselitve je obvezno skupno reševanje odplak. Obvezna je izgradnja skupnih, manjših, lokalnih čistilnih naprav za kar so zadolženi lastniki obstoječih objektov ter investitorji novih objektov. Vrsta čistilne naprave (mehanska, rastlinska in druge), lokacija ter rok izgradnje morajo biti opredeljeni ob upoštevanju namembnosti objektov, kjer nastajajo odplake, ter pogojev in omejitev, ki izhajajo iz prostora kjer so locirani obstoječi objekti oziroma bodo locirani načrtovani objekti.

Za naselja brez kanalizacijskega omrežja podajamo omilitveni ukrep, ki je splošne narave. Vse ureditve v območju novih stavbnih zemljišč je možno vzpostaviti v primeru, da so zemljišča ustrezno komunalno opremljena. Za vsa območja oziroma naselja brez kanalizacijskega omrežja velja, da mora upravljavec površin, s katerih odteka toliko onesnažena padavinska voda, da se na podlagi določb *Uredbe o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda iz virov onesnaževanja* (Ur. l. RS, št. 47/05, 45/07) ne sme spuščati neposredno v vode, to vodo zajeti in očistiti. Odpadne vode je prepovedano odvajati neposredno v podzemne vode, celinske vode, ki v skladu z zgornjo Uredbo niso vodotoki, ali vode, namenjene pripravi pitne vode. Upravljavec stavbe na območju, kjer ni javne kanalizacije, mora zagotoviti, da se komunalna odpadna voda, ki nastaja v stavbi, pred odvajanjem v vode očisti na mali komunalni čistilni napravi z ustrezno zmogljivostjo čiščenja.

Odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih vod na območju razpršene poselitve se bo v okviru OPN reševalo z gradnjami malih ČN in rastlinskih čistilnih naprav v skladu z

zakonodajo. Na podlagi navedenega ugotavljamo, da bo občina ob izvajanju OPN ustrezno reševala odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih voda.

Neposredni, kratkoročni in začasni vpliv izvedbe OPN ocenjujemo **z opisno oceno nebistven vpliv pod pogoji** (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C). Zaradi neurejenega odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih vod ima izvedba OPN lahko daljinski vpliv na površinske vodotoke, ker obstaja nevarnost onesnaženja vodotokov dolvodno. **Daljinski vpliv** tako ocenjujemo kot **nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C).** Izvedba novih poselitvenih območij v okviru plana predvideva dopolnitve sistema odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih voda. Delež prebivalcev priključenih na kanalizacijsko omrežje se ne bo zmanjšal. **Kumulativnih vplivov** izvedbe OPN ne pričakujemo in jih ocenjujemo kot **nebistvene (B).** S planom se načrtuje ustrezno odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih voda. Delež prebivalcev priključenih na kanalizacijsko omrežje se bo povečal glede na širitev novih poselitvenih območij.

6.4.4 Delež prebivalcev priključenih na sistem javne oskrbe s pitni vodo

Glede na trenutno stanje oskrbe s pitno vodo ter obratovanjem vodovodnega omrežja lahko ugotovimo, da je oskrba s pitno vodo ustrezno rešena in da izvedba OPN ne bo povzročila motenj v dobavi pitne vode zaradi morebitnega pomanjkanja. Obstoječe vodovodno omrežje se bo z izvajanjem OPN postopno obnavljalo in dograjevalo. OPN v osnutku odloka določa, da je potrebno vse objekte, kjer je treba zagotoviti pitno vodo, priključi na javno vodovodno omrežje. Priključitev objektov, kjer se pričakuje povečana poraba vode ali poraba vode v tehnološke namene, se izvede le po predhodni proučitvi zadostnih količin vode iz javnega vodnega vira. Že sedaj je v MO Velenje kar 98,8 % prebivalcev priključenih na javni vodovod.

Ugotovimo lahko, da bo vsa nova območja in objekte, ki se z OPN načrtujejo, možno priključiti na vodovodno omrežje in tako zagotoviti ustrezno oskrbo s pitno vodo. OPN ne načrtuje bistvenega povečanja poselitvenih območij, kjer bi bilo potrebno zagotavljati dodatne vire pitne vode. Glede na hidrogeološke lastnosti je območje občine bogato z vodnimi viri, tako da pomanjkljive oskrbe s pitno vodo ne gre pričakovati. Povečane količine pitne vode bo potrebno zagotoviti na območju načrtovanih novih stanovanjskih objektov.

Javno komunalno podjetje izvaja ustrezno predpripravo pitne vode, da se odstranijo mikroorganizmi in je voda primerna za zaužitje. Upravljavec vodovodnega omrežja je dolžan uporabnike obveščati o obveznem prekuhavanju pitne vode. V primeru izrednih razmer, kot so obilno deževje, dela na omrežju ipd., se ukrep o prekuhavanju razglasi tudi na sistemih, kjer obstaja verjetnost oporečnosti pitne vode. Razmestitev namenske rabe v okviru predlaganega OPN je v prostor umeščena na način, da je pitna voda dostopna. To je predvsem pomembno za novo načrtovana območja stavbnih zemljišč. Ocenjujemo, da tako obstoječe stanje poselitve kot tudi načrtovane širitve omogočajo ustrezno oskrbo s pitno vodo.

Neposredni, začasni in daljinski vpliv izvedbe OPN na izbrani kazalec vrednotenja ob upoštevanju določil in ukrepov iz *Operativnega programa oskrbe s pitno vodo* ocenjujemo kot **nebistven (B).** Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na oskrbo s pitno vodo. Potrebe po pitni vodi se bodo nekoliko povečale. Delež prebivalcev, ki se s pitno vodo oskrbuje iz javnega vodovodnega omrežja, se ne bo zmanjšal.

6.4.5 Kakovost pitne vode

Za varovanje zalog in zdravstvene ustreznosti pitne vode so določeni varstveni pasovi, ki upoštevajo geološke in hidrogeološke razmere, kakovost in izdatnost, tehnični način rabe ter vrste in položaja zajetja. MO Velenje ima sprejet *Odlok o varstvu virov pitne vode na območju MO Velenje*, ki določa varstvena območja, varstvene ukrepe in določila za vse vodovarstvene pasove ter obravnava posege na teh območjih. Hkrati so v strateškem delu odloka (46. člen) podane usmeritve tudi za območja vodnih virov, ki niso zavarovani z zgoraj omenjenim odlokom.

Znotraj vodovarstvenih pasov virov pitne vode se z OPN ne umešča novih območij poselitve. Znotraj vseh opredeljenih vodovarstvenih območij so po veljavni planski rabi prisotna območja razpršene poselitve. To so območja z zelo nizko gostoto poselitve, s pojavi samotnih kmetij, zaselkov, razdrobljenih, razpršenih in strnjenih manjših naselij. V I. vodovarstvenem pasu (območje najstrožje zaščite) je le okoli 0,3 ha, kar predstavlja 0,004 % zemljišča občine. V II. pasu (območje stoge zaščite) je vključeno 3,4 ha zemljišč ter v III. pasu (območje blage zaščite) 4,3 ha; slednje predstavlja 0,04 % oz. 0,05 % površine MOV. Na vodovarstvenem območju z najstrožjo zaščito (I.) po veljavni rabi ni stavbih zemljišč. Stanovanjske površine in območje podeželjskega naselja so opredeljene v drugem (3,9 ha) oz. tretjem vodovarstvenem pasu (9,2 ha), slednji predstavlja najmanj strog režim varovanja, kjer je tovrstna dejavnost, z nekaterimi omejitvami, dopustna.

Znotraj najožjih, ožjih in širših vodovarstvenih pasov se nahajajo tudi kmetijske površine, ki bi zaradi gnojenja lahko imele vpliv na kakovost podzemnih in površinskih voda. Glede na dobro kakovostno stanje voda na območju občine ocenjujemo, da tovrstna raba ob izvedbi OPN in tudi sedaj nima bistvenega vpliva na kemijske in ekološke parametre podzemne in pitne vode na območju občine. Pretežni del vseh opredeljenih vodovarstvenih pasov virov pitne vode ima kot osnovno namensko rabo določeno kot ostala kmetijska zemljišča in gozd. Slednje kaže na nizko intenzivnost kmetijske rabe, kar vpliva tudi na manjši vnos onesnaževal v tla in posledično ohranjanje kakovosti podzemne in pitne vode. Hkrati je pitna voda tudi zdravstveno ustrezna.

Varovanje vodovarstvenih območij je v dopolnjenem odloku ustrezno urejeno. V 122. členu je navedeno, da se na vseh vodovarstvenih območjih strogo spoštuje režim, določen s predpisi, ki na teh območjih urejajo vodovarstveni režim (*Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja*). Podani so tudi naslednji pogoji: posegi v območje širšega varstvenega pasu vodnega vira pitne vode so mogoči ob upoštevanju pogojev iz predhodnega soglasja upravljavca oziroma skrbnika vodnih virov pitne vode v občini; v proizvodnih objektih in obrtnih delavnicah so dovoljeni le takšni tehnološki postopki, katerih morebitne škodljive vplive v okolje (vključno z onesnaževanjem površinskih voda in podtalnice) je možno z ustreznimi ukrepi preprečiti, kar je potrebno prikazati v investicijskem elaboratu in zagotoviti s projektno dokumentacijo in samo izvedbo objekta; za poseganje na katerakoli vodovarstvena območja je treba pridobiti vodno soglasje ter pogoje in soglasja upravljavca in skrbnika vodnih virov za oskrbo s pitno vodo.

V 122. členu je določeno tudi, da je pri načrtovanju in izvajanju posegov na vodovarstvenih območji treba upoštevati obstoječe objekte merske mreže za monitoring podzemnih voda in

da se varujejo tudi vsi vodni viri z manjšo izdatnostjo (zajeti in nezajeti), ki nimajo določenega varstvenega pasu. Obstoječe hišne vodnjake je potrebno ohranjati in vzdrževati.

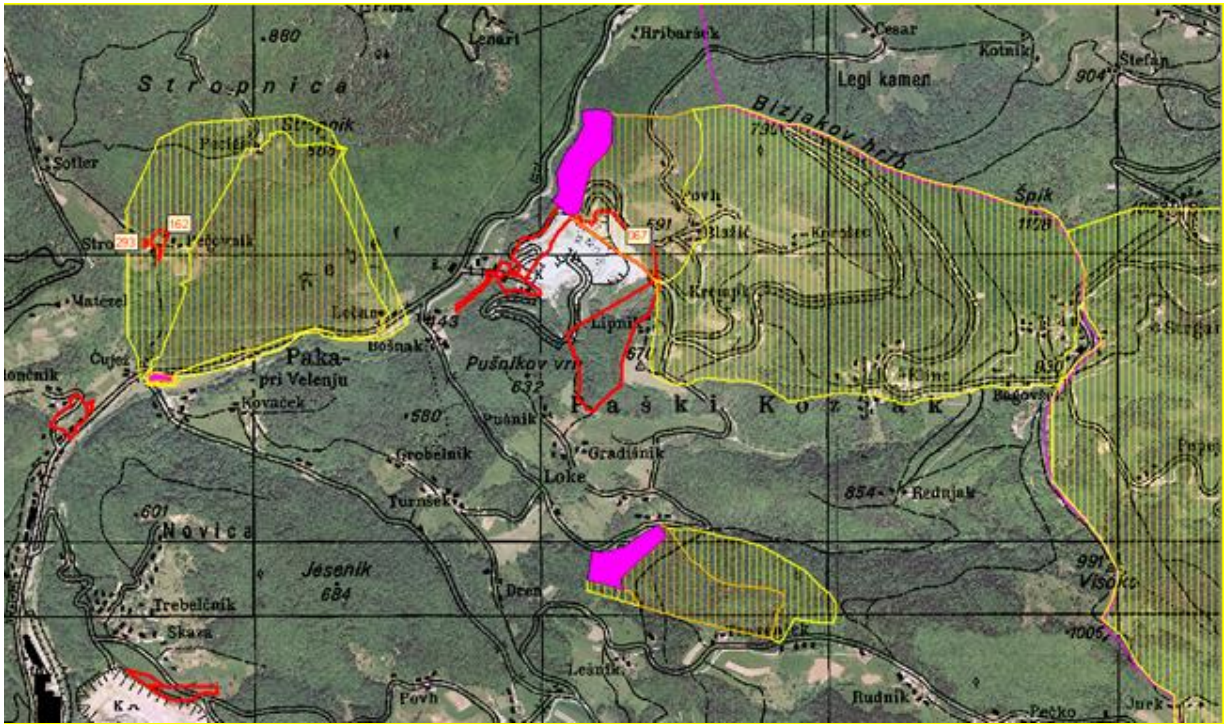

Slika 23: Pobude, ki so na vodovarstvenem območju (območje označeno z roza barvo- I. varstveni pas; območje orisano s svetlo rjavo barvo- II. varstveni pas, območje orisano z rumeno barvo- III. varstveni pas).

Z OPN znotraj I. in II. vodovarstvenega pasu ni predlaganih nobenih sprememb namenske rabe, znotraj III. vodovarstvenega pasu se nahajajo tri pobude za spremembo namenske rabe in sicer pobude št. 067, 162 in 293 na območju EUP PL6. Pobudi 293 in 162 sta na območju razpršene poselitve, kjer pobuda 162 predstavlja manjšo razširitev stavbnih zemljišč A za potrebe kmetije. Ta pobuda je v povezavi s pobudo 293, kjer gre za zmanjšanje stavbnih zemljišč A. Ocenjujemo, da slednje ne bo vplivalo negativno na kakovost vodnega vira ob upoštevanju zakonodaje. Pobuda 067 predstavlja vzpostavitev gozdnih površin kot sanacijo na delu kamnoloma Paka in kot taka ne bo povečevala onesnaženje vodnega vira (dolgoročno pričakujemo pozitiven vpliv).

Neposredni in začasni vpliv izvedbe OPN ocenjujemo z opisno **oceno nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C). Daljinski vplivi** izvedbe OPN se lahko pojavijo zaradi izvedbe novih objektov znotraj vodovarstvenih pasov, kjer je pogoj za gradnjo urejeno odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih voda. Vpliv ocenjujemo kot **nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C).** Z načrtom predvideni posegi na kakovost podzemne in pitne vode ne bodo imeli bistvenih vplivov, v kolikor bodo upoštevani omilitveni ukrepi. Zakonsko predpisane vrednosti onesnaževal v vodah ob upoštevanju omilitvenih ukrepov ne bodo presežene. Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na varstvo vodnih virov, če bodo upoštevani omilitveni ukrepi.

Kumulativnih vplivov posameznih medsebojno ločenih posegov v prostor zaradi izvedbe OPN ne pričakujemo in jih ocenjujemo **kot nebistven vpliv (B).** Z načrtom predvideni posegi

na kakovost podzemne in pitne vode ne bodo imeli bistvenih vplivov. Zakonsko predpisane vrednosti onesnaževal v vodah ne bodo presežene. Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na varstvo vodnih virov.

6.5 Omilitveni ukrepi

Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Nosilec izvedbe
Posamezna območja, ki so opredeljena kot stavbna zemljišča, so znotraj poplavnega območja.	Izvesti je treba celovite omilitvene ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti. Omilitveni ukrepi se lahko izvajajo etapno v skladu s potrjeno strokovno podlago, pri čemer mora biti ves čas zagotovljena njihova celovitost. Stavbno zemljišče na poplavnem območju naj se ohranja nepozidano.	MO Velenje.
Posamezna območja MO Velenje (območja razpršenih naselitev) nimajo zgrajenega kanalizacijskega omrežja.	Upoštevanje ustrezne zakonodaje (*Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih vod v vode in javno kanalizacijo*), ki predvideva zamenjava pretočnih greznic z malimi čistilnimi napravami do 31. 12. 2021. Vse ureditve v območju novih stavbnih zemljišč je možno vzpostaviti le v primeru, če so zemljišča ustrezno komumalno opremljena. Po izgradnji kanalizacije se objekte priključi na kanalizacijsko omrežje.	Lastniki objektov/ MO Velenje. Ukrep se bo izvedel do zakonsko predpisanega roka.
Obstoječa poselitev znotraj vodovarstvenega območja.	Gradnja objektov mora biti izvedena v skladu s *Pravilnikom o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja*.	Lastniki objektov/ MO Velenje.

6.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR, AGENCIJA RS ZA OKOLJE, URAD ZA UPRAVLJANJE Z VODAMI

Mnenje (št. 35001-348/2015, z 14. 8. 2015) *Urada za upravljanje z vodami* (Agencija RS Za okolje) je bilo,

- da besedilo OPN ne upošteva vseh zakonskih in podzakonskih predpisov s področja upravljanja z vodami. Površinske vode se po pomenu, ki ga imajo za upravljanje voda, razvrstijo v 1. in 2. red. Zemljišče, ki neposredno meji na vodno zemljišče, je priobalno zemljišče celinskih voda. Zunanja meja priobalnih zemljišč sega na voda 1. reda 15 m od vodnega zemljišča, na vodah 2. reda pa 5 m od meje vodnega zemljišča. Zunanja meja priobalnega zemlljišča na voda 1. reda zunaj območja naselij sega najmanj 40 m od meje vodnega zemljišča.
- Namensko rabo je treba uskladiti s predpisi o vodah. Poseganja na nepozidana poplavna območja po opozorilni karti poplav ni dovoljeno. Na območju poplav z obstoječimi pozidanimi površinami in infrastrukturo je dovoljeno samo vzdrževanje in rekonstrukcija objektov v obstoječih gabaritih. V OPN je treba dodati člen v zvezi s posegi na poplavna območja.
- Gradnja na erozijskem območju je možna le ob predpogoju izvedbe strokovnega geomehanskega mnenja in geotehničnega poročila.
- Po podatkih iz Atlasa okolja se na območju MO Velenje nahaja več vodovarstvenih območij, ki so zavarovana na občinskem nivoju. *Odlok o varstvu virov pitne vode na območju MO Velenje* prepoveduje povečanje obsega obstoječih naselij in industrije. V zunanjem vodovarstvenem pasu (kategorija II) je enota urejanja prostora PL6/021.
- *Urad za upravljane z vodami* (Agencija RS za okolje) ugotavlja, da bo OPN pomembno vplival na okolje s stališča vpliva predvidenih ureditev na vodni režim in stanje voda ter varstvo pred škodljivim delovanjem voda.

<u>Ugotovitev OP</u>:

V OPN je predlagana sprememba meje priobalnih zemljišč reke Pake, ki je opredeljena kot voda 1. razreda. Za šest odsekov je predlagano, da naj bo priobalni pas 5 m in ne 15 m kot je to določeno za vode 1. reda. Odseki, kjer naj bi bil odmik od priobalnega zemljišča 5 m (namesto 15 m) so:

- 1. odsek: Zemljišča na območju obrtno – poslovno – stanovanjske cone Paka; s parc. št. 311, 312/4, 312/5, k.o. Paka;
- 2. odsek: Zemljišča na območju industrijske cone Vemont; s parc. št. 317/7, 597/38, 597/37, 453/3, 581/1, 456/8, 456/5, 456/8, 456/7, 458/7, 458/6, 458/5, k.o. Paka;
- 3. odsek: Zemljišča na območju Zgornjega Šaleka; s parc. št. 2200/5, 2206/1, 2206/3, 2206/7, 2207, 3608/11, 2206/4, 3608/3, 2203, 2201, 2200/6, 2200/1, 2206/5, 2200/3, 2206/2, 2200/4, 2211- del, k.o. Velenje;
- 4. odsek: Zemljišča na območju Šaleka; s parc. št. 2361, 2210, 2431/5, 2431/8, 2435, 2431/9, 2209, k.o. Velenje;
- 5. odsek: Zemljišča na področju centra mesta; s parc. št. 2454/4, 2559/1, 2559/2, 2559/3, 2544/2, 2610/20, 2610/21, 2632, 2633, 2634, k.o. Velenje;

- 6. odsek: Zemljišča na območju industrijske cone Gorenje; s parc. št. 2868/1, 1695/1, 2780/12, 1599/1, 1609/1, 1609/17, 1627/3, 1608, 2864/2, 2780/9, 1677/11, 2861/5, 1609/15, 1611/1, k.o. Velenje.

Ta območja so po namenski rabi opredeljena kot stavbna zemljišča v skladu z veljavnim prostorskim planom. Predlog za spremembo priobalnih zemljišč je bil podan Ministrstvu za okolje in prostor, Direktorat za vode v maju 2015. V mnenju z dne 14.8.2015 je ministrstvo podarilo, da je treba namensko rabo na poplavnih območjih uskladiti s predpisi o vodah (glej poglavje 6.6).

Ugotavljamo, da so smernice pretežno upoštevane. V odlok so vključili priobalna zemljišča in prepoved poseganja na priobalna zemljišča 1. in 2. reda ter opredelili posegi na poplavnih območjih (74. člen). Smernice niso bile upoštevane v 45. členu, kjer v dopolnjenem osnutku OPN predlog za spremembo kategorije priobalnih pasov reke Pake, ni umaknjen. V dopolnjenem odloku je v 127. členu je navedeno, da je za območja plazov potrebno izvesti geološko-geomehansko analizo z določitvijo območja varovanja s predlogom sanacije. V 122. členu dopolnjenega odloka pa so navedeni izvedbeni pogoji za vodovarstvena območja, ki se nanašajo tudi na enoto urejanja prostora PL6/021, kjer del stavbih zemljišč sega v vodovarstveno območje.

MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR, DIREKCIJA RS ZA VODE
Direkcija RS za vode (DRSV) je podala mnenje (št. 35003-20/2016-9, z 7. 11. 2017) o Strokovnih podlagah za OPN za MO Velenje za področje vodnega gospodarstva, hidrološko – hidravlična analiza – novelacija in sicer:

- V strokovnih podlagah so upoštevali mnenje DRSV 35003-20/2016-4 z dne 22.3.2016 in upoštevala dogovore usklajevalnih sestankov na DRSV.
- Dokumentacija obravnava obstoječe stanje in poplavne nevarnosti samo ob nekaterih večjih vodotokih za potrebe OPN Velenje. V dokumentaciji niso obravnavani omilitveni ukrepi za zmanjšanje obstoječe poplavne ogroženosti.
- Za ugrezninsko območje ni bila izdelana preverba poplavne nevarnosti. Za obstoječo in predvideno rabo tega prostora in drugih območij, kjer ni bila izdelana preverba poplavne nevarnosti, Direkcija RS ne more podati opredelitve skladnosti z uredbo.
- Za obstoječe poplavno ogrožena območja je treba načrtovati omilitvene ukrepe in jih prostorsko umestiti v OPN.

<u>Ugotovitev OP</u>: smernice niso v celoti upoštevane, manjkajo omilitveni ukrepi za zmanjšanje obstoječe poplavne nevarnosti.

MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE, NACIONALNI INŠTITUT ZA JAVNO ZDRAVJE
Nacionalni inštitut za javno zdravje je v svojem mnenju (354-34/16-4/256; z 12.3.2018) podal ugotovitev, da OP ne obravnava lastne oskrbe s pitno vodo (vodna dovoljenja za lastno oskrbo) in da naj se po potrebi določijo omilitveni ukrepi.

<u>Ugotovitev OP:</u> V OP je dodatno poudarjeno v poglavju 6.2.3 (Oskrba s pitno vodo) in 6.4.4 (Delež prebivalcev priključenih na sistem javne oskrbe s pitno vodo), da je 96 % prebivalcev Šaleške doline priključenih na javni vodovod; za MO Velenje pa je ta delež kar 98,8 % in zato omilitveni ukrepi niso relevantni.

6.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

OPN je skladen z okoljskimi cilji.

6.8 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
Vrednosti parametrov kakovosti površinskih voda za določitev kemijskega in ekološkega stanja.	Monitoring kakovosti površinskih voda, ki jih izvaja ARSO. Monitoring reke Pake, ki ga za MO Velenje izvaja inštitut Eurofins ERICo Slovenija.
Poselitvena območja, ki se nahajajo znotraj poplavnih površin vodotokov.	MO Velenje naj na podlagi opredeljenih razredov poplavne nevarnosti z načrtovanjem rabe prostora usmerja poselitev izven poplavnih območij. Spremljanje stanja izvedbe protipoplavnih ukrepov izvaja MO Velenje.
Pokritost občine s kanalizacijskim omrežjem in ustreznim odvajanjem odpadnih komunalnih vod na čistilne naprave.	Spremljanje stanja se vrši preko *Javnega komunalnega podjetja Velenje*, ki spremlja število vodoskrbovanih prebivalcev in število priključenih prebivalcev na kanalizacijsko omrežje. MO Velenje naj spremlja pokritost naselij s kanalizacijskim omrežjem in gradnjo čistilnih naprav.
Delež prebivalcev priključenih na sistem javne oskrbe s pitni vodo.	Spremljanje stanja se vrši preko *Javnega komunalnega podjetja Velenje*, ki spremlja število vodoskrbovanih prebivalcev. MO Velenje naj spremlja pokritost naselij z ustrezno vodooskrbo.
Kakovost podzemne in pitne vode glede na kemijske in bakteriološke parametre v pitni vodi.	Javno komunalno podjetje opravlja analize pitne vode v skladu s *Pravilnikom o pitni vodi* (Ur. l. RS, št. 19/04 in dopolnitve). MO Velenje naj spremlja stanje oziroma gradnjo kanalizacijskega omrežja znotraj ožjega in širšega vodovarstvenega omrežja, ki je pogoj za dopustnost gradnje z OPN načrtovanih posegov.

6.9 Viri

- ARSO, spletna stran: http://www.arso.gov.si.
- Klemen K., Pavšek Z., Šterbenk E., Mljač L., Flis J., 2014. Poročilo o stanju okolja v Mestni občini Velenje. ERICo Velenje, DP 9/04/14. Velenje.
- Lokalni operativni programi odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode v obdobju 2005/17 (MO Velenje in občini Šoštanj ter Šmartno ob Paki).
- Monitoring kopalnih vod Velenjskega jezera. Rezultati analiz za leti 2012 in 2013. ERICo 2012, 2013.
- Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode (v RS), novelacija za obdobje od leta 2005 do leta 2017.
- Ramšak, R., 2013. Raziskave in spremljanje kakovosti jezer v Šaleški dolini. ERICo, 1987 do 2013.
- Rošer, A., Bole, M., 2013. Monitioringi vodotokov Šaleške doline. ERICo. Velenje. 1987 do 2013.
- Skutnik in sod., 2017. Izdelava posebnih strokovnih podlag za OPN MO Velenje za področje vodnega gospodarstva, hidrološko-hidravlična analiza, novelacija. Hidrosvet.
- Šterbenk, E. in sod., 2011. Šaleška jezera, vodni vir in razvojni izziv. ERICo Velenje, DP 4/04/11.
- Šterbenk, E. in sodelavci 2009. Poročilo o stanju okolja v MO Velenje. Poročilo projekta. ERICo Velenje, DP 12/04/09, 2009, Velenje.
- Tehnično in poslovno poročilo Komunalno podjetje Velenje 2013.
- Newson, M. Hydrology and the River Environment. Oxford University Press. 1994.
- Slesser, M.: Energy requirements of agriculture and the environment. Environment and Man II. 1975.
- Uredba o stanju površinskih voda (Ur. l. RS, št. 14/09).
- Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o stanju površinskih voda (Ur. l. RS, št. 98/10).
- Uredba o spremembi Uredbe o stanju površinskih voda (Ur. l. RS, št. 96/13).
- Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 110/02 – ZGO-1, 2/04 – ZZdrl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12 100/2013).
- Poročilo o kakovosti podzemne vode v Sloveniji v letu 2009, ARSO, november 2010
- Ocena stanja rek v Sloveniji v letih 2009 in 2010, ARSO, januar 2012
- Ocena stanja jezer v Sloveniji v letu 2011, ARSO, april 2012
- Slovenija – Pokrajine in ljudje, Založba Mladinska knjiga, 1998

7 ZRAK IN PODNEBNE SPREMEMBE

7.1 Zakonodaja

PODNEBNE SPREMEMBE

- Uredba (EU) št. 517/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o fluoriranih toplogrednih plinih in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 842/2006
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o snoveh, ki tanjšajo ozonski plašč (Ur. l. RS, št. 57/11)
- Uredba o izvajanju Uredbe ES o določenih fluoriranih toplogrednih plinih (Ur. l. RS, št. 32/07)
- Uredba o toplogrednih plinih, dejavnostih in napravah, za katere je treba pridobiti dovoljenje za izpuščanje toplogrednih plinov oziroma izvajati monitoring emisij toplogrednih plinov (Ur. l. RS, št. 55/11 in 1/13)
- Uredba o uporabi ozonu škodljivih snovi in fluoriranih toplogrednih plinov (Ur. l. RS, št. 60/16)

ZRAK

- Uredba o arzenu, kadmiju, živem srebru, niklju in policikličnih aromatskih ogljikovodikih v zunanjem zraku (UL RS, št. 56/06)
- Uredba o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja (Ur.l. RS, št. 31/07, 70/08, 61/09 in 50/13)
- Uredba o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/11 in 8/15)
- Uredba o nacionalnih zgornjih mejah emisij onesnaževal zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 24/05, 92/07, 10/14 in 47/17)
- Uredba o preprečevanju in zmanjševanju emisije delcev iz gradbišč (Ur. l. RS, št. 21/11)
- Uredba o uporabi fluoriranih toplogrednih plinov in ozonu škodljivih snoveh. (Ur. l. RS 60/16)
- Pravilnik o emisiji plinastih onesnaževal in delcev iz motorjev z notranjim zgorevanjem, namenjenih za vgradnjo v necestne premične stroje (Ur. l. RS, št. 54/11, 38/12 in 28/14)
- Pravilnik o ocenjevanju kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 55/11, 6/15 in 5/17)
- Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS, št. 105/08)
- Sklep o določitvi podobmočij zaradi upravljanja s kakovostjo zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 29/17)

7.2 Obstoječe stanje okolja na območju OPN

7.2.1 Podnebne spremembe

Območje pripada zmerno celinskemu podnebju osrednje Slovenije. Za temperature tega območja je značilen velik razpon, ki je posledica lege v zmernogeografski širini, sorazmerne oddaljenosti od morja in vpliva celinskosti. Na mikroklimatske razlike znotraj območja pa

vplivajo tudi naklon in ekspozicija površja, rastje, stopnja urbaniziranosti ter toplotne značilnosti tal.

Povprečna temperatura v letih med 1981 in 2010 je bila 10,1°C. Srednja julijska temperatura je 20,0°C, srednja januarska pa 0,0°C. Bolj hladen je severozahodni del doline. Tam je tudi največ padavin. Šaleška dolina leži izven območij intenzivnejših padavinskih pasov, ki se na tem območju Slovenije raztezajo preko Savinjskih Alp in Pohorja. Povprečna količina padavin je v obdobju 1981–2010 znašala v Velenju 1.114 mm. Največ padavin pade v poletnih mesecih. Po dolgoletnih povprečjih se povprečna mesečna količina padavin v juniju, juliju in avgustu giblje okrog 130 mm. Jeseni je praviloma več padavin kot spomladi. Najmanj, le okrog 170 mm padavin, pa pade v zimskih mesecih. Najbolj suha meseca sta januar in februar z okoli 50 mm padavin, najbolj moker pa je junij s 133 mm padavin. Na obravnavanem območju najpogosteje pihajo zahodseverozahodni vetrovi.

Na podnebne spremembe vplivajo predvsem emisije toplogrednih plinov ter snovi, ki povzročajo tanjšanje ozonskega plašča. Prevladujoči toplogredni plini so CO_2, CH_4 in N_2O. Ravnanje s snovmi, ki povzročajo tanjšanje ozonskega plašča, je vezano predvsem na uporabo halonov ter klorofluoroogljikovodikov oziroma naprav in opreme, ki jih vsebujejo. Emisije toplogrednih plinov je mogoče zmanjševati zlasti z zamenjavo tehnologij, zamenjavo goriv in surovin ter z zmanjšanjem obsega ali opustitvijo nekaterih dejavnosti. Emisije so povezane predvsem z obsegom in načinom proizvodnje in porabe energije. Toplogredni plini se sproščajo tudi iz nekaterih industrijskih procesov, v kmetijstvu, pri ravnanju z odpadki ter v prometu, kar povečuje kompleksnost problematike. Značilna je velika razpršenost virov neposrednih in posrednih emisij, tako da je njihovo zmanjševanje odvisno od številnih odločitev individualnih porabnikov

7.2.2 Kakovost zraka

Zrak je lahko onesnažen zaradi naravnih virov onesnaženja (vulkani, požari) ali antropogenih (industrija, promet, energetika). Omenjenemu problemu se v zadnjih letih posveča mnogo pozornosti, saj je bilo stanje v nekaterih državah alarmantno in je ogrožalo zdravje ljudi.

V državah članicah Evropske skupnosti velja enotna zakonodaja, ki ureja področje okolja in varovanja zdravja ljudi na območju celotne skupnosti. Zakonodaja, ki ureja področje kakovosti zunanjega zraka, določa mejne koncentracije onesnaževal, nad katerimi je ogroženo zdravje ljudi v naseljenih območjih ter ravnotežje naravnih ekosistemov. Države članice so dolžne izvajati meritve onesnaževal, katerih metode, standardi kakovosti in minimalno število merilnih mest so prav tako predpisani z uredbami oz. pravilniki, podatke pa morajo poročati na Evropsko okoljsko agencijo ter tudi sproti obveščati domačo javnost o kakovosti zraka. V primeru prekoračitev mejnih vrednosti onesnaževal pa morajo države načrtovati in tudi izvajati ukrepe za izboljšanje razmer.

Za kakovost padavin mejne vrednosti koncentracij onesnaževal niso predpisane, zato so rezultati meritev zgolj informativni in služijo raziskavam in ocenam prenosa onesnaževal z zračnimi tokovi na velike razdalje.

Na kvaliteto zraka imajo vpliv industrija, energetika, kmetijstvo, promet, ravnanje z odpadki in ogrevanje. Največji vir emisij onesnažil v okolje Termoelektrarna Šoštanj (TEŠ) – velika

kurilna naprava in veliki nepremični vir emisij, ki je sicer locirana v občini Šoštanj, vendar njeno imisijsko območje sega tudi v MO Velenje. Zaradi njenega delovanja je bila sredi osemdesetih let prejšnjega stoletja Šaleška dolina eno najbolj onesnaženih območij v Sloveniji. Celovita sanacija tega objekta je bistveno zmanjšala okoljske pritiske (še posebej na zrak). Ob državni zakonodaji so politiko varstva okolja usmerjali tudi občinski odloki in programi.

Pomemben vpliv na zmanjšanje onesnaženosti zraka v MO Velenje ima tudi daljinsko ogrevanje iz TEŠ, tako da ni emisij iz individualnih kurišč, ki bi v kurilni sezoni bistveno onesnažili zrak v samem mestu. Hkrati pa se v okoliških naseljih vse bolj uporabljajo čistejša kuriva namesto lignita.

Tudi promet vpliva s svojimi emisijami na stanje zraka v MO Velenje. Izpusti glavnih onesnaževal zraka iz prometa so se v Sloveniji v zadnjih desetletjih zmanjšali, vendar promet, zlasti cestni promet, ostaja eden najpomembnejših virov onesnaževal zraka in je eden glavnih povzročiteljev izpustov snovi, ki so vzrok za zakisovanje, nastanek prizemnega ozona in delcev. K izpustom v sektorju promet največ prispeva cestni promet.

V letu 2004 je bil izdelan *Kataster emisij v zrak v Šaleški dolini* (Pavšek, 2004). To je zadnji izdelan kataster virov emisij v zrak za Šaleško dolino. Novejši so podatki meritev Agencije Republike Slovenije za okolje in Termoelektrarne Šoštanj. Glede na lokalno problematiko so glavne kategorije emisijskih virov poleg Termoelektrarne Šoštanj še industrija, mala kurišča v krajih brez daljinskega ogrevanja, promet in ravnanje z odpadki. V MO Velenje je sicer komunalno odlagališče zaprto (od januarja 2010), obratuje zbirni center za odpadke, emisije so še vedno prisotne in izvajajo se monitoringi (med drugim emisije odlagališčnega plina).

Daleč največji vir emisij v zrak v Šaleški dolini je Termoelektrarna Šoštanj, ki leži v neposredni bližini mesta Šoštanj in zaradi velikost in emisij močno vpliva na kakovost zraka. V TEŠ proizvedejo povprečno slabo tretjino električne energije v državi, povprečna letna proizvodnja se giblje med 3,8 in 4,2 GWh električne energije (4,121 GWh v letu 2016), proizvedejo tudi okoli 400 GWh toplotne energije (353 GWh v letu 2016), za kar porabijo preko 3 milijone ton lignita (3,3 milj.t leta 2016) iz velenjskega premogovnika. Z dimnimi plini emitirajo v okolje različne snovi, od katerih so za okolje najbolj škodljivi žveplovi oksidi (SOx), dušikovi oksidi (NOx) in prašni delci (pepel). Z izgradnjo bloka 6, ki se je konec septembra 2015, po izvedenih zagonskih preizkusih, vključil v slovensko elektro-energetsko omrežje, se je zmanjšala stopnja onesnaženosti okolja, izboljšala kakovost in energetska učinkovitost, elektrarna pa dosega skladnost z mednarodnimi standardi najboljših razpoložljivih tehnologij BAT (*Best Available Technology*).

7.2.3 Pregled imisijskih koncentracij onesnažil v MO Velenje

Monitoring kakovosti zunanjega zraka se v okolici TE Šoštanj izvaja že od osemdesetih let prejšnjega stoletja. Sedanji monitoring poteka na devetih stalnih in enem mobilnem merilnem mestu. Na merilnem mestu Vmesno skladišče potekajo le meritve meteoroloških parametrov. Meritve se izvajajo z merilnim sistemom monitoringa kakovosti zunanjega zraka TE Šoštanj (ekološki informacijski sistem TEŠ) na lokacijah: Šoštanj, Topolšica, Zavodnje, Graška gora, Velenje, Lokovica - Veliki vrh, Pesje, Škale in Mobilna postaja. Merilni sistem upravlja osebje TE Šoštanj, postopke za izvajanje meritev in QA/QC postopke pa predpisuje Elektroinštitut Milan Vidmar Ljubljana, ki izdeluje tudi končno obdelavo rezultatov meritev in potrdi njihovo veljavnost.

Tabela 29: Opis merilnih mest v okviru EIS TEŠ (v MO Velenje).

	nadm. višina (m)	tip meriln. mesta	tip območja	značiln. območja	geograf.opis
Velenje	389	B	U	RCI	2
Graška g.	774	B	R(REG)	A	32
Pesje	391	B	S	IR	32
Škale	423	B	S	IR	32

tip m. mesta: B–ozadje,
tip območja: U–mestno, S–predmestno, R–podeželsko, REG–regionalno
značilnost območja: R–stanovanjsko, C–poslovno, I–industrijsko, A–kmetijsko
geografska značilnost: 2–dolina, 32–razgibano

Skladno z 9. členom Odloka o informacijskem sistemu za področje zraka na območju MO Velenje, občine Šoštanj in občine Šmartno ob Paki (Uradni vestnik MO Velenje, št. 06-2010) so javnosti dosegljivi podatki o izmerjenih vrednostih onesnaževal v zraku na spletnih straneh http://okolje.velenje.si/. Podatki se posodabljajo urno, za zadnjih 32 ur so prikazani v grafični obliki. Navedene so tudi tekoče polurne vrednosti za meteorološke parametre z grafi za zadnjih 32 ur. Poleg tega so v lokalnem tedenskem časopisu »Naš čas« redno objavljena Tedenska poročila o meritvah žveplovega dioksida v zraku.

Stanje onesnaženosti zraka z žveplovim dioksidom

Žveplo je v atmosferi v obliki različnih spojin in v različnih oksidacijskih stanjih. Biološko razpadanje v oceanih in na kopnem sprošča H_2S, ki se hitro oksidira v SO_2. Velik naravni izvor atmosferskega žvepla so vulkani. Približno tretjina celotne količine žvepla, ki pride v ozračje je posledica izgorevanja fosilnih goriv in je antropogenega izvora. Tako so glavni vir onesnaževanja zunanjega zraka z žveplovim dioksidom (SO_2) točkovni viri, kot npr. velike termoelektrarne, toplarne, na urbanih območjih pa tudi manjše kotlovnice, ki kot gorivo uporabljajo premog. Žveplov dioksid lahko nastaja tudi v nekaterih industrijskih procesih (topilnice rud, tovarne celuloze in papirja). Ker ima žveplov dioksid močan zakisljevalni učinek, lahko povišane koncentracije povzročajo škodo na ekosistemih in zgradbah (pospeševanje korozije) ter negativno vplivajo na zdravje ljudi. Koncentracije žveplovega dioksida so bile v preteklosti v občini Šoštanj visoke. Z izgradnjo naprav za razžveplanje dimnih plinov na blokih 4 in 5 v Termoelektrarni Šoštanj po tehnologiji mokrega kalcitnega postopka je dosežena več kot 95 % stopnja čiščenja SO_2. Količina emitiranega SO_2 se je v

zadnjem času dodatno zmanjšala z izgradnjo bloka 6. Z uvajanjem sanacijskih ukrepov se je količina emisije SO_2 zmanjšala iz 123.000 ton leta 1983 na 5.285 ton leta 2007 oziroma na 1.299 ton leta 2015 (Vir: ARSO – Emisije snovi v zrak iz industrijskih obratov).

Pred izgradnjo čistilne naprave na bloku 4 TEŠ so se prekomerna onesnaženja zraka z SO_2 pojavljala na vseh merilnih mestih v okolici TEŠ. Z uvajanjem sanacijskih ukrepov se je količina emisije SO_2 zmanjšala iz 123.000 ton leta 1983 na 5.285 ton leta 2007 oziroma na 1.299 ton leta 2015 *(Vir: ARSO- Emisije snovi v zrak iz industrijskih obratov)*. V MO Velenje v zadnjih letih na nobenem merilnem mestu koncentracije SO_2 ne prekoračujejo mejnih vrednosti.

Tabela 30: Pregled srednjih letnih koncentracij SO_2 (µg/m^3) na merilnih mestih EIS TEŠ v MO Velenje v obdobju 2000–2016.

leto	Graška gora	Velenje	Pesje	Škale
2000	34	7	-	19
2001	15	5	-	10
2002	21	8	8	14
2003	10	8	15	12
2004	6	6	7	8
2005	6	4	6	8
2006	6	5	4	3
2007	5	3	5	3
2008	4	4	6	4
2009	3	2	4	5
2010	2	2	6	6
2011	2	3	5	7
2012	2	4	4	7
2013	3	1	4	7
2014	3	3	5	6
2015	4	3	6	5
2016	4	3	6	5

Vir: BilTEŠ 2011; EIMV, 2017

Stanje onesnaženosti zraka z dušikovimi oksidi

Naravne emisije dušikovih oksidov (NOx) se sproščajo ob svetlobi, gozdnih požarih in mikrobni aktivnosti v tleh. V zahodni Evropi okrog 30–50 % emisij, povzročenih s strani človeka, izvira iz prometa, 30–40 % iz termoenergetskih objektov, posebno tistih, ki uporabljajo kot gorivo premog.

Dušikovi oksidi imajo pomembno vlogo pri pojavih onesnaženosti zraka, kot so zakisljevanje, evtrofikacija in fotokemični smog. Glavni vir dušikovih oksidov je v urbanih območjih promet. Sicer pa so koncentracije NO_x odvisne tudi od meteoroloških pogojev in se z leti spreminjajo za 10–20 %, če so emisije približno konstantne. Pomemben vpliv na količino dušikovih oksidov ima ozon. Kratkotrajna izpostavljenost NO_x povečuje bolezni pljuč in alergijskih obolenj. Daljša izpostavljenost višjim koncentracijam pa pri otrocih poveča število respiratornih infekcij.

Koncentracije NO_2 in vsoto vseh dušikovih oksidov NO_x v zunanjem zraku se merijo v MO Velenje okviru EIS TEŠ od leta 1999 na merilnem mestu Škale. Iz večletnih podatkov lahko

ugotovimo, da so koncentracije NO_2 in NO_x na tem območju zelo nizke in ne presegajo mejnih vrednosti.

Tabela 31: Pregled srednjih letnih koncentracij NO_2 in NO_x (µg/m^3) v MO Velenje na merilnem mestu Škale (v okviru EIS TEŠ v obdobju 1999–2016).

leto	povprečne letne konc.	
	NO_2	NO_x
1999	-	-
2000	8	9
2001	6	7
2002	16	16
2003	8	11
2004	9	10
2005	5	6
2006	9	10
2007	8	13
2008	8	10
2009	9	10
2010	8	9
2011	8	10
2012	8	9
2013	9	10
2014	7	9
2015	8	10
2016	9	11

Vir: BilTEŠ2011; EIMV, 2017

Stanje onesnaženosti zraka z ozonom

Prizemni ali troposferski ozon je antropogenega izvora. Od drugih onesnažil zunanjega zraka se razlikuje predvsem po tem, da ni rezultat neposrednih izpustov, temveč nastaja kot produkt fotokemičnih reakcij v atmosferi. Pri tem igrajo pomembno vlogo predhodniki ozona, predvsem ogljikovodiki in dušikovi oksidi, ki vplivajo na njegov nastanek ob ugodnih vremenskih pogojih (povišane temperature in sončno sevanje). Reakcije so tem intenzivnejše, čim višja je temperatura in čim močnejše je sončno obsevanje, zato je onesnaženost zraka z ozonom večja poleti in čez dan.

Največji delež k izpustom predhodnikov ozona prispeva cestni promet. Na prometnih merilnih mestih pa so koncentracije ozona nižje, ker le-ta hitro reagira z dušikovim monoksidom iz izpušnih plinov in razpade nazaj na kisik. Kraji z naraščajočo nadmorsko višino in odprtim reliefom imajo vse bolj značilnosti proste atmosfere, kjer je na eni strani majhen neposredni vpliv emisij predhodnikov ozona, na drugi strani pa je močnejše ultravijolično sevanje sonca. To se kaže v nižjih maksimalnih koncentracijah ozona, medtem ko je raven povprečnih koncentracij višja kot v nižjih predelih.

Koncentracije ozona v zunanjem zraku se v MO Velenje stalno merijo le na merilnem mestu Velenje (v okviru EIS TEŠ). Vsa zadnja leta se pojavljajo na tem območju, podobno kot drugod po Sloveniji, zelo visoke koncentracije ozona, ki presegajo predpisane mejne vrednosti. Ciljna vrednost za varovanje zdravja ljudi je bila večkrat presežena. Kot za vsa onesnaževala je tudi za ozon predpisana mejna vrednost koncentracije – opozorilna vrednost je 180 µg/m^3,

alarmna pa 240 µg/m^3. Ti dve vrednosti sta tisti, pri katerih je potrebno obvestiti javnost in podati informacijo o možnih učinkih na zdravje in priporočenem vedenju. Ena od glavnih nalog Agencije RS za okolje je obveščanje javnosti, zato napovedujejo koncentracijo ozona za dva dni vnaprej za celotno Slovenijo (objavljeno na spletni strani www.arso.gov.si).

Tabela 32: Pregled srednjih letnih koncentracij O_3 (µg/m^3) v MO Velenje na merilnem mestu Velenje (v okviru EIS TEŠ v obdobju 2000–2016).

leto	srednje letne koncentracije
2000	38
2001	40
2002	54
2003	55
2004	43
2005	46
2006	54
2007	51
2008	42
2009	49
2010	51
2011	80
2012	52
2013	51
2014	46
2015	46
2016	43

Vir: BilTEŠ2011; EIMV, 2017

Stanje onesnaženosti zraka z delci PM_{10}

Delci PM_{10} so definirani kot delci v zraku, ki jih prepušča filter s 50 % neprepustnostjo za delce z aerodinamskim premerom 10 µm. Delci so kompleksna mešanica trdnih in tekočih delcev, suspendiranih v plinu. So različne oblike, velikosti in gostote. Glede na maso in sestavo jih v urbanih območjih običajno razdelimo v dve skupini – v fine in grobe delce. Ločnica med njimi je med 10 µm in 2,5 µm. Fini delci so predvsem sekundarni delci, ki nastanejo kot posledica različnih fizikalno – kemijskih procesov v plinski ali tekoči fazi ter delci iz različnih procesov izgorevanja. Grobi delci so posledica erozije prsti ter emisij iz cest in industrijskih objektov. Glavni kemijski komponenti delcev PM_{10} sta sulfat in organski material, katerih delež je odvisen od vira onesnaženja ter meteoroloških razmer. Če delce analiziramo, dobimo podatek o onesnaženosti zraka s težkimi kovinami in policikličnimi aromatskimi ogljikovodiki (v nadaljevanju PAH), saj se le te v zrak sproščajo v obliki delcev in pare.

Atmosferski delci so poleg onesnaževanja s fotooksidanti (predvsem z ozonom) eden najbolj perečih problemov kakovosti zunanjega zraka. Delci so lahko naravnega izvora (cvetni prah, prah, morska sol, dim gozdnih požarov, meteorski prah, vulkanski pepel) ali antropogenega izvora (energetski objekti v najširšem pomenu, industrija, promet, poljedelstvo). Nastanejo kot posledica različnih fizikalno–kemijskih procesov, pri zgorevanju, ali pa kot posledica erozije zemlje ter izpustov iz cestnega prometa oz. industrijskih obratov. V Sloveniji se soočamo z velikim številom dni, ko je koncentracija delcev (PM_{10}) nad dovoljeno vrednostjo. Pojav je izrazit predvsem v urbanih okoljih ter ob prometno obremenjenih lokacijah. Gibanje

koncentracij delcev je v veliki meri povezano z vremenskimi razmerami. Povišane koncentracije delcev se pojavljajo predvsem v zimskih mesecih, predvidoma zaradi temperaturnih obratov. Ti povzročajo zadrževanje v zrak izpuščenih onesnažil pri tleh in v kotlinah. Na delce so lahko vezane številne škodljive snovi, kar je odvisno od vira delcev, npr:

- težke kovine (kadmij, arzen, barij, svinec, cink, nikelj…), takšni delci so bolj toksični in povzročijo močnejšo vnetno reakcijo,
- policiklični aromatski ogljikovodiki (PAH): nekateri od njih so rakotvorni in poškodujejo dedni material.

Koncentracije delcev se merijo v MO Velenje v okviru EIS TEŠ na 2 lokacijah: Škale in Pesje (ob deponiji premoga), s septembrom 2011 pa je Agencija RS za okolje pričela z meritvami PM10 še na lokaciji Velenje.

Uredba o kakovosti zunanjega zraka, Uradni list. RS, št. 9/2011 predpisuje mejne vrednosti in sprejemljivo preseganje za PM_{10}. Mejna vrednost znaša za časovni interval 1 dan 50 µg/m^3 in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu, za koledarsko leto pa 40 µg/m^3. Sprejemljivo preseganje pa znaša na dan 25 µg/m^3 oziroma 10 µg/m^3 v koledarskem letu.

Tabela 33: Pregled povprečnih letnih koncentracij (PLK) delcev PM10 (µg/m^3) in števila dni s prekoračeno 50 µg/m^3 v MO Velenje na merilnih mestih v Škalah, Pesju in Velenju.

leto	Škale		Pesje		Velenje	
	PLK	preseg.	PLK	preseg.	PLK	preseg.
2003	27	4	31	17	-	-
2004	23	8	25	11	-	-
2005	23	15	27	23	-	-
2006	26	19	28	24	-	-
2007	24	11	21	14	-	-
2008	22	12	20	9	-	-
2009	24	13	22	12	-	-
2010	23	12	22	10	-	-
2011	23	20	22	16	-	-
2012	22	9	20	2	22	11
2013	17	0	23	6	21	8
2014	17	5	23	12	20	15
2015	17	0	24	9	22	9
2016	16	1	23	8	19	10

Vir: ARSO – Kakovost zraka v Sloveniji v letu 2016

Na merilnih mestih v MO Velenje v vseh leti merjenja (od leta 2003 v Škalah in Pesju ter od leta 2012 v Velenju) povprečne letne koncentracije delcev PM_{10} niso bile prekoračene, prav tako ni bilo prekoračeno dovoljeno letno število prekoračitev mejne dnevne koncentracije in zgornji ocenjevalni prag koncentracije.

V sklopu mednarodnega projekta: "*Take a Breath! Adaptation actions to reduce adverse health impacts of air pollution (TAB)*" so se v obdobju od novembra 2013 do vključno januarja 2014 izvajale meritve delcev PM_{10} na dveh dodatnih merilnih mestih (Vila Bianca, VDC: Enota Ježek). Največje koncentracije so bile izmerjenen na merilnem mestu Velenje v decembru 2013 (27,9 µg/m^3) in januarju 2014 (26 µg/m^3). Na tem merilnem mestu je bila

maksimalna dnevna koncentracija prekoračena v decembru 3-krat in v januarju 5-krat. Na ostalih lokacija so bile prekoračitve le v decembru na merilnem mestu vila Bianca (trikrat) in VDC: enota Ježek (dvakrat) (Al Sayegh Petkovšek in sod., 2014; Ivančič in Vočina, 2014).

Vzorčenje in analize kakovosti padavin in količine usedlin

Eno od pomembnih meril stopnje onesnaženosti zunanjega zraka je sestava padavin oziroma usedlin. Snovi se na površje usedajo kot: mokre ali suhe usedline. Mokre usedline nastajajo v procesu čiščenja plinov in delcev iz ozračja s tekočo (npr. kapljice vode) ali trdno (npr. kristali ledu) fazo. Suhe usedline pa se v obliki delcev ali plinov usedajo na površje v času, ko ni padavin. Kemijska sestava usedlin je tako merilo za stopnjo onesnaženosti zraka. Sestavine padavin so v večji meri produkti oksidacije najpogostejših onesnaževal, kot so SO2, NOX, CO in ogljikovodiki. Z njihovim usedanjem prihaja do zakisljevanja in evtrofikacije okolja.

Na območju monitoringa kakovosti zunanjega zraka TE Šoštanj izvaja Elektroinštitut Milan Vidmar vzorčenje padavin na 8 lokacijah v okolici TE Šoštanj: Šoštanj, Topolšica, Zavodnje, Graška gora, Velenje, Lokovica - Veliki vrh, deponija premoga – Pesje in Škale ter na referenčni lokaciji Kočevje. V mesečnem vzorcu padavin se poleg količine padavin določa prevodnost, koncentracije nitratov, koncentracije sulfatov, koncentracije kloridov, koncentracije amoniaka, kovine Ca, Mg, Na, K in usedline ter težke kovine v usedlinah (Pb, Zn,Cd). Na treh od lokacij, Šoštanj, Zavodnje in Veliki Vrh se poleg svinca, cinka in kadmija izvajajo tudi dodatne analize težkih kovin: kroma, mangana, železa, kobalta, bakra, arzena, niklja, talija, aluminija in živega srebra.

Obstoječa zakonodaja opredeljuje padavine kot enega od pomembnih pokazateljev onesnaženosti zunanjega zraka in nalaga spremljanje vsebnosti nekaterih onesnaževal v padavinah. Zato se dvakrat letno izvede tudi določitve policikličnih aromatskih ogljikovodikov in živega srebra v padavinah. Vzorčenje teh dveh parametrov se je izvaja z vzorčevalniki, izdelanimi skladno s tehničnimi standardi.

V letu 2013 je bilo na območju TE Šoštanj od skupno 96 vzorcev padavin deset kislih vzorcev padavin. Največje število kislih padavin (štirje kisli vzorci padavin od skupno 12 vzorcev) je bilo izmerjenih na lokacijah Lokovica – Veliki vrh. Na lokaciji Zavodnje so bili izmerjeni trije kisli vzorci padavin. En kisel vzorec padavin je bil izmerjen tudi na lokacijah Šoštanj, Pesje in Škale. Najnižja kislost vzorca padavin je bila izmerjena na lokaciji Lokovica – Veliki vrh in je znašala 4,88, kislost vzorca padavin na lokaciji Zavodnje pa je znašala 4,91. Na drugih lokacijah: Toplošica, Graška gora in Velenje v letu 2013 ni bilo kislih vzorcev padavin.

V letu 2014 je bilo na območju TE Šoštanj od skupno 96 vzorcev padavin pet kislih vzorcev padavin. Največje število kislih padavin (dva vzorca padavin od skupno dvanajstih) je bilo izmerjenih na lokaciji Škale: 5,25 (julij) in 5,55 (avgust). Na ostalih treh lokacijah kjer so bile izmerjene kisle padavine pa so se pojavile samo enkrat v mesecu januarju, in sicer: Zavodnje 5,20, Lokovica – Velik Vrh 5,27 in Pesje 5,52. Najnižja kislost vzorca padavin v letu 2014 je bila izmerjena na lokaciji Zavodnje. Na drugih lokacijah: Šoštanj, Topolšica, Graška Gora in Velenje v letu 2014 ni bilo kislih vzorcev padavin.

V letu 2015 je bilo na območju TE Šoštanj od skupno 96 vzorcev padavin dva kisla vzorca padavin. En kisel vzorec padavin je bil izmerjen v mesecu maju na lokaciji Zavodnje, drugi

vzorec pa je bil izmerjen meseca julija na lokaciji Škale. Najnižja kislost vzorca padavin je bila izmerjena na lokaciji Škale in je znašala 5,49, medtem ko je na lokciji Zavodnje znašala 5,54. Na drugih lokacijah: Toplošica, Graška gora, Lokovica – Velik Vrh, Šoštanj, Pesje in Velenje v letu 2015 ni bilo kislih vzorcev padavin. V letu 2015 je bilo na omočju TE Šoštanj (lokacija Šoštanj) vzetih 35 tedenskih vzorcev PM10. Na PM_{10} delcih se poleg koncentracije PM_{10} določa tudi konentracija dveh kovin As in Hg. Povprečna koncentracija delcev PM_{10} je za leto 2015 bila 18 µg/m^3. Izmerjena letne vrednosti težkih kovin v delcih PM_{10} so bile zelo nizke, velikokrat celo pod mejo določljivosti. Povprečna vrednost Hg za leto 2015 je bila 0,003 ng/m^3 in za As 0,41 ng/m^3 .

V letu 2016 je bilo na območju TEŠ od skupno 96 vzorcev padavin (osmih lokacijah, kjer se izvaja monitoring padavin) ni bilo kislega vzorca padavin.

7.2.4 Pregled emisijskih koncentracij onesnažil v MO Velenje

V Šaleški dolini je največji vir emisij SO_2, NO_x in prahu v okolje TEŠ. V TEŠ imajo v okviru EIS TEŠ izpostavljen celoten monitoring trajnih meritev emisijskih koncentracij na vseh proizvodnih enotah oz. blokih.

Okoljski cilji na področju emisij snovi v zrak določajo, da se z izborom najboljše razpoložljive tehnologije za velike kurilne naprave zagotovi doseganje mejnih emisijskih koncentracij in zmanjšanje emisij žveplovega dioksida, dušikovih oksidov, prahu in drugih onesnažil, kot je predpisano v Uredbi o mejnih vrednostih emisij snovi v zrak iz velikih kurilnih naprav, Ur.l. RS, št. 73/05, 92/07, 68/12. Obratovalni monitoring emisije snovi v zrak velikih kurilnih naprav je urejen s Pravilnikom o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur.l. RS, št. 105/08). Pregled letnih emisij onesnaževal v okolje iz TE Šoštanj je podan v tabeli v nadaljevanju.

Tabela 34: Pregled letnih emisij v zrak iz TEŠ v obdobju od 1990–2015.

leto	SO_2 (ton)	NOx (ton)	CO (ton)	prah (ton)
1990	93021	13278	507	5731
1995	51701	10119	761	2765
2000	44254	10379	541	460
2001	18071	11403	693	467
2002	22871	12779	931	632
2003	13334	10936	1033	480
2004	7951	8877	1300	419
2005	10341	9054	1236	332
2006	6190	9130	1294	158
2007	5285	8450	1254	254
2008	4590	8380	1489	216
2009	4124	7381	1277	202
2010	4035	7835	1510	147
2011	4269	7597	1278	212
2013	3546	6402	831	182
2014	2775	5126	650	142
2015	1299	3210	535	88

V skladu s *Pravilnikom o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje* (Uradni list RS, št. 105/08), morajo vsi zavezanci za izvedbo emisijskega monitoringa snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja poslati ministrstvu oceno o letnih emisijah snovi v zrak. Na osnovi prejetih ocen o letnih emisijah snovi v zrak so na Agenciji RS za okolje zbrali podatke o letnih količinah izpuščenih snovi v zrak iz izpustov naprav in oceno razpršene emisije.

Tabela 35: Podatki o letnih emisijah snovi v zrak za industrijske obrate oziroma zavezance za leto 2015 za MO Velenje.

vir	podatki o emisijah v zrak		
	onesnažilo	emisije snovi iz izpustov (kg)	ocena razpršene emisije (kg)
Avto Muršič servis in trgovina d.o.o.	celotni prah	45,15	
DINOS d.d. - skladišče Velenje	celotni prah		18
FIREP REBAR d.o.o.	organske spojine, izražene kot skupni organski ogljik (TOC)	839,90	
Gorenje I.P.C. d.o.o.	dušikovi oksidi (NO in NO_2), izraženi kot NO_2	243,61	
Gorenje Orodjarna d.o.o.	organske spojine, izražene kot skupni organski ogljik (TOC)	42,15	
	celotni prah	5,72	
Gorenje d.d.	celotni prah	504,44	98
	difenilmetan-4,4-diizocianat	4,91	0
	dušikovi oksidi (NO in NO2), izraženi kot NO2	7.294,70	0
	fluor in njegove spojine, izražene kot HF	4,80	0
	ogljikov monoksid (CO)	2.688,01	0
	organske spojine, izražene kot skupni organski ogljik (TOC)	1.812,84	146
	žveplovi oksidi (SO2 in SO3), izraženi kot SO2	219,96	0
Veplas d.d.	celotni prah	42,13	0
GRADBENIŠTVO MAČEK d.o.o.	celotni prah	3,08	
	dušikovi oksidi (NO in NO2), izraženi kot NO2	34,41	
HTZ Velenje, I.P., d.o.o.	celotni prah	37,17	
	dušikovi oksidi (NO in NO2), izraženi kot NO2	49,76	
	ogljikov monoksid (CO)	2,38	
	organske spojine, izražene kot skupni organski ogljik (TOC)	10,98	
	žveplovi oksidi (SO2 in SO3), izraženi kot SO2	0,67	
SIPOTEH, d.o.o.	celotni prah	110,80	
	organske spojine, izražene kot skupni organski ogljik (TOC)	1.844,96	

Vir: ARSO – Emisije snovi v zrak iz industrijskih obratov za leto 2015.

V delu MO Velenje je zgrajen sistem daljinske oskrbe s toploto, ki zagotavlja ogrevanje sanitarne vode in ogrevanje prostorov tako stanovanjskih objektov, kakor tudi poslovnih, upravnih in vseh ostalih. To je zelo pomembno zaradi zmanjšanja emisij iz kotlovnic in malih kurišč, ki bi drugače nastajale, kakovost zraka pa je zaradi daljinskega ogrevanja boljša. Z vedno večjo uporabo okoljsko primernejših energentov, kot so ekstra lahko kurilno olje, zemeljski plin in utekočinjen naftni plin tudi v tistih območjih MO Velenje, ki niso priključena na sistem daljinske oskrbe s toploto ne prihaja do problematičnih koncentracij izpustov iz gospodinjstev.

Obremenjevanje okolja zaradi prometa postaja vse intenzivnejše in kljub tehničnim izboljšavam motornih vozil se zaradi povečane mobilnosti prebivalstva emisije v ozračje povečujejo. Stanje poslabšuje spreminjanje strukture prometa, saj se delež cestnega prometa povečuje, železniškega pa ne. V celoti se povečuje cestni tovorni promet in promet z osebnimi vozili, zmanjšuje pa se promet na železnici in na avtobusnih linijah. Zaradi porasta števila motornih vozil in večjega števila prevoženih kilometrov z njimi, se je ustrezno temu povečala tudi poraba motornih goriv, s tem pa tudi emisija CO_2 kot najpomembnejšega toplogrednega plina.

Vir emisij onesnažil (predvsem prašnih delcev) v zrak predstavlja tudi območje ugreznin, kamor se vgrajuje stabilizat (mešanice pepela in sadre, ki nastaja pri čiščenju dimnih plinov v TEŠ). Za zmanjšanje emisij z območja v okolje izvajajo omilitvene ukrepe kot so: močenje aktivnih površin in zatravljanje površin, ki niso v gibanju. Na tem območju se izvaja ekološki monitoring. Podlaga zanj je občinski Odlok o ureditvenem načrtu za področje sanacije ugreznin s pepelom, žlindro in produkti razžveplanja (uradno prečiščeno besedilo, Ur. l. Občine Šoštanj, št. 11/07).

V Premogovniku Velenje se pri procesu podzemnega pridobivanja premoga sproščajo plini, ki se s pomočjo stacionarnih ventilatorskih postaj na površini odvajajo v okolje. Med plini, ki se sproščajo v okolje se pojavljata tudi toplogredna plina metan in ogljikov dioksid, zaznava pa se tudi premogov prah. Vir premogovega prahu predstavlja tudi deponija premoga. Premogovnik Velenje v skladu z Uredbo o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št.166/2006 o evropskem registru izpustov in prenosov onesnaževal ter spremembi Direktiv Sveta 91/689/EGS in 96/61/ES, Uradni list RS, št. 77/06 o rezultatih meritev emisij onesnaževal v zrak poroča na ministrstvo, pristojno za okolje.

Stalni površinski vir emisij v zrak je tudi centralno odlagališče nenevarnih komunalnih odpadkov. Odlagališče nenevarnih odpadkov Velenje je bilo aktivno od leta 1983 pa do konca leta 2009. Z dnem 1. 1. 2010 je odlagališče v postopku zapiranja. Zajem odlagališčnega plina poteka preko sistema 29 plinjakov. Deponijski plin se vodi s plinsko črpalko na sežig z plamenico. Od konca leta 2009 dalje se odpadki več ne odlagajo na območje odlagališča. Posledično se bodo količine deponijskega plina začele nižati.

7.2.5 Obnovljivi viri energije

Za območje Mestne občine Velenje je izdelan Lokalni energetski koncept MO Velenje (Zavod KSSENA). Lokalni energetski koncept (LEK), s katerim se določi način bodoče oskrbe z energijo, ukrepe za njeno učinkovito rabo, soproizvodnjo toplote in električne energije ter uporabo obnovljivih virov energije.

Lokalni energetski koncept vsebuje:

- analizo rabe energije in energentov po posameznih področjih (stanovanja, javne zgradbe, podjetja in javna razsvetljava) in za samoupravno lokalno skupnost kot celoto,
- analizo oskrbe z energijo,
- analizo emisij,
- opredelitev šibkih točk oskrbe in porabe energije z vidika stabilnosti in okoljske sprejemljivosti,
- oceno predvidene porabe energije in napotke za prihodnjo oskrbo z energijo,
- analizo možnosti učinkovite rabe energije in analizo potencialov obnovljivih virov energije,
- določitev ciljev energetskega načrtovanja v samoupravni lokalni skupnosti,
- analizo možnih ukrepov,
- akcijski načrt, ki je terminsko in finančno opredeljen do leta 2020 ter
- napotke za izvajanje koncepta.

Največji poudarek v konceptu je na javnih zgradbah, saj ima občina kot lastnik neposreden vpliv na odločanje o izvajanju možnih ukrepov na zgradbah. Zavod Energetska agencija za Savinjsko, Šaleško in Koroško KSSENA je podatke za leto 2011 za 52 javnih zgradb v mestni občini Velenje zbral v okviru poenostavljenih energetskih pregledov oz. vprašalnikov, na katere so odgovarjali predstavniki zgradb. Za te zgradbe je v konceptu narejena podrobnejša analiza stanja, ugotovljene so njihove šibke točke in pripravljen predlog ukrepov za izboljšanje rabe energije v javnih zgradbah.

Energetski koncept je pomemben dokument za načrtovanje trajnostnega energetskega razvoja v občini, saj pri določevanju energetskih smernic upošteva kratkoročne in dolgoročne razvojne načrte občine, ne samo na področju rabe in oskrbe z energijo, ampak tudi na vseh drugih razvojnih področjih. Namen energetskega koncepta je tudi povečanje osveščenosti in informiranosti prebivalcev, predvsem na področju učinkovite rabe energije (URE) in izkoriščanja obnovljivih virov energije (OVE).

Pri pripravi *Lokalnega energetskega koncepta* Mestne občine Velenje je pripravljavec Zavod KSSENA izhajal iz Pravilnika o metodologiji in obveznih vsebinah lokalnih energetskih konceptov (Uradni list RS, št. 74/2009 z dne 25. 9. 2009) ter Priročnika za izdelavo lokalnih energetskih konceptov. Lokalni energetski koncept Mestne občine Velenje je hkrati tudi nadgradnja dokumenta trajnostnega energetskega akcijskega načrta, ki ga je leta 2011 izdelali v okviru Konvencije županov. Visoke ambicije na področju izvajanja trajnostne energetske politike je Mestna občina Velenje namreč nadgradila tudi s pristopom k pobudi Evropske komisije, ki združuje evropske župane v trajno mrežo in je odgovor mest na globalno segrevanje s podpisom *Konvencije županov*, s katero se je Mestna občina Velenje zavezala, da bo do leta 2020 na območju mestne občine Velenje zmanjšala emisije ogljikovega dioksida za 20 odstotkov.

Kot obnovljivi viri energije se v občini največ uporablja lesna biomasa. V občini glede na podatke za področje obnovljivih virov energije obratuje nekaj sončnih elektrarn. Zaradi geoloških značilnosti obstajajo tudi možnosti za direktno izkoriščanje geotermalne energije. Na obravnavanem območju so objekti zelo različni in sicer od starih javnih in poslovnih stavb,

stanovanjskih hiš do novejših, pa tudi nekaterih že saniranih objektov. Zaradi tega je učinkovitost rabe energije pri končnih potrošnikih zelo različna. Občina bo pripomogla k izboljšanju energetske slike v smislu intenzivnega pristopa k energetski sanaciji objektov, ki so v njeni lasti.

7.2.6 Proizvodna in industrijska območja

Emisije onesnažil in prahu v zrak nastajajo v proizvodnji, pri pretovarjanju in transportu materiala, pri ogrevanju oz. hlajenju proizvodnih procesov in objektov ipd. Onesnaževanje večine okoljskih elementov (še posebej zraka) ni mogoče omejiti zgolj na območje znotraj občinskih meja. Med podjetja, ki lahko glede na svojo dejavnost potencialno povzročajo onesnaževanje okolja širšega obsega (Uredba o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega Uradni list RS, št. 97/04, 71/07, 122/07, 68/12) lahko uvrstimo: Gorenje, Gospodinjski aparati d.d. in nekatera podjetja v sosednjih občinah: npr. Termoelektrarna Šoštanj d.o.o.. Prav tako ne smemo zanemariti nekaterih manjših podjetij – posebej tistih, ki niso zavezanci za meritve in se ukvarjajo z dejavnostmi, ki so potencialno nevarne za okolje (pomembno je sprotno usklajevanje delovanja malih podjetij z okoljskimi predpisi). V MO Velenje imajo sedež tri podjetji, ki so t.i. IPPC zavezanci – torej podjetji, katerih dejavnosti oz. naprave, lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega. Naslov lokacije IPPC naprave je le v enem primeru v MO Velenje.

Tabela 36: IPPC zavezanci v MO Velenje ter nazivi IPPC naprav.

Naziv zavezanca	Naslov zavezanca	Naslov lokacije IPPC naprave	Vrsta, oznaka dejavnosti
Gorenje gospodinjski aparati d.d.	Partizanska cesta 12, 3320 Velenje	Partizanska cesta 12, 3320 Velenje	2.6
Gorenje keramika d.o.o.	Partizanska cesta 12, 3320 Velenje	Gorenje 1b, 3327 Šmartno ob Paki	3.5
Komunalno podjetje Velenje d.o.o.	Koroška cesta 37/b, 3320 Velenje	Primorska cesta 8a, 3325 Šoštanj	6.5

Vir: ARSO, http://okolje.arso.gov.si/ippc

S tem so postavljeni temelji za celovit pristop k preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja, ki nastaja pri določenih dejavnostih, in visoka stopnja varstva okolja kot celote. Uredba skladno s smernico oz. t.i. IPPC direktivo Sveta Evropske skupnosti zahteva obravnavo vseh vplivov na okolje – na zrak, vodo in tla, nastajanje odpadkov, rabo surovin, energetsko učinkovitost, hrup, preprečevanje nesreč, tveganja itd. za določene dejavnosti in uvaja sistem podeljevanja celovitih okoljskih dovoljenj ter koncept najboljših razpoložljivih tehnik – koncept BAT (*Best Available Techniques*).

Ključni problemi v povezavi z emisijami onesnažil iz industrije v zrak so povezani z vplivi manjših podjetij, ki niso zavezanci za meritve in se ukvarjajo z dejavnostmi, ki so potencialno nevarne za okolje, zato je pomembno sprotno usklajevanje delovanja malih podjetij z okoljskimi predpisi in ključnega pomena je tudi vpliv slabe splošne ekonomske finančne situacije saj obstaja nevarnost, da bodo številna podjetja zmanjšala svoja vlaganja v varovanje okolja in urejanje prostora.

7.2.7 Promet

Cestni promet je eden izmed glavnih vzrokov emisij v zrak. Emisije iz prometa vplivajo predvsem na človekovo zdravje. Benzen in njemu podobne spojine so namreč rakotvorni, prašne usedline povzročajo poškodbe in bolezni dihal, iz dušikovih spojin (NOx) pa pod vplivom sončnih žarkov nastaja prizemski ozon (O_3), ki otežuje dihanje. Za dušikove okside je poleg tega znano, da prispevajo k učinku tople grede. Na območju občine največji vir emisij v zrak iz prometa predstavlja državna - glavna cesta Arja vas – Velenje- Slovenj Gradec.

Zaradi pomanjkanju podatkov o emisijah, so bile v okviru različnih študij narejene ocene emisij onesnaževal iz prometa. V okviru projekta GUTSje bila narejena ocena emisij različnih zračnih onesnaževal (CO, ogljikovodiki, NOx in prašni delci) iz avtobusnega in tovornega prometa, ki poteka skozi središče mesta na delovni dan. Pri tem so bili upoštevani podatki o številu in starosti avtobusov, povprečnih letnih emisijah (merjeno v skladu s standardom EURO), letnem povprečju števila vozil in povprečna letna prevožena razdalja na tem območju (Vir: Projekt GUTS Mestna občina Velenje). V tabeli 45 so predstavljene ocene emisij za prašne delce. Rezultati kažejo, da avtobusni in tovorni promet, ki potekata skozi središče mesta Velenje, prispevata skupno 160 kg prašnih delcev na leto.

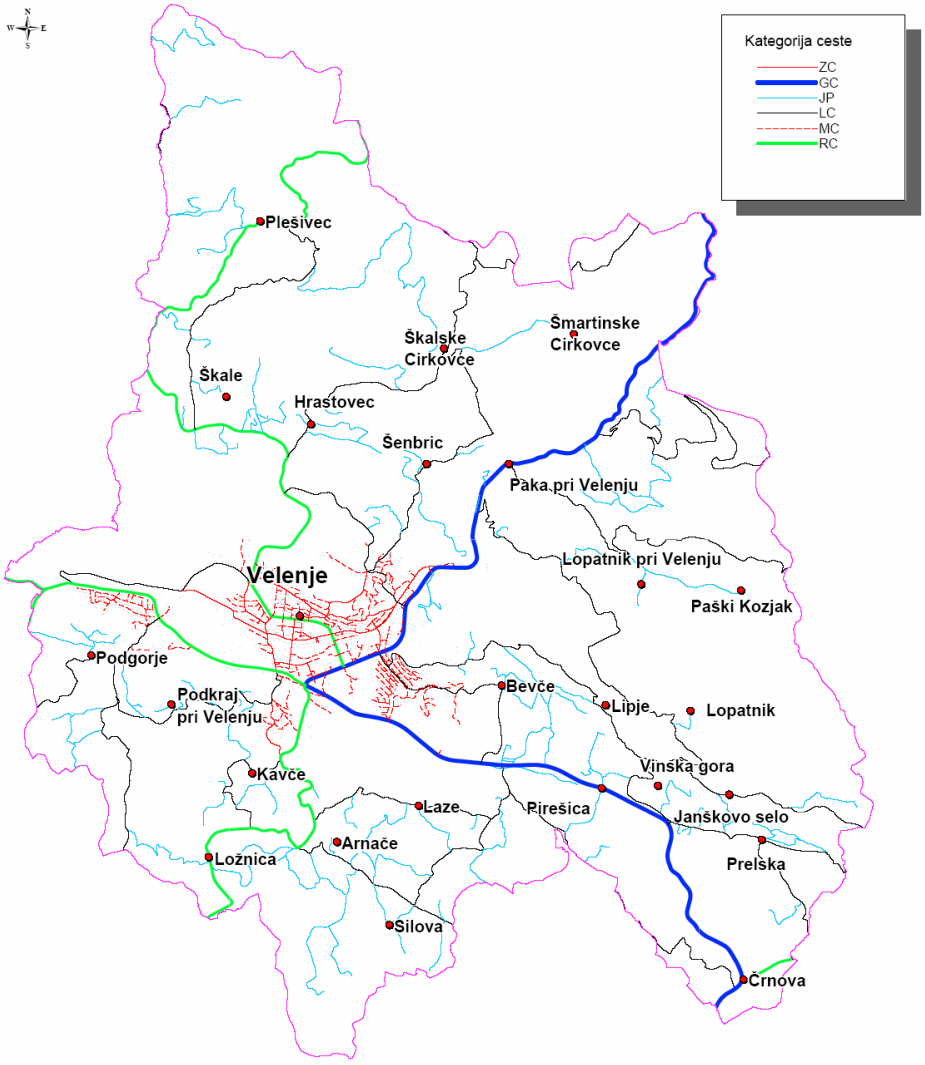

Legenda: RC – regionalna cesta, GC – glavna cesta, LC - lokalna cesta, JP - javna pot, ZC - zbirna mestna ali krajevna cesta znotraj naselij (ulični sistem) , MC - mestna ali krajevna ceste.

Slika 24: Mestna občina Velenje z državnim in lokalnim cestnim omrežjem (vir: Prometna študija okviru urbanistične zasnove mesta Velenja, 2007).

Tabela 37: Emisije zračnih onesnaževal (CO, ogljikovodiki, NOx in prašni delci) iz avtobusnega in tovornega prometa v občini Velenje (Vir: Projekt GUTS Mestna občina Velenje).

EMISIJE PM	
Avtobusi Lokalc	1,3 kg/ leto
Avtobusi - naključni promet	34,7 kg/ leto
Tovornjaki	123,9 kg/ leto
SKUPAJ	**159,9 kg/leto**

V okviru študije *Modelski izračuni širjenja prašnih delcev PM_{10} na območju Šaleške doline* (Ivančič in Vončina, 2014) pa so bile izračunane emisije prašnih delcev, ki jih v zrak emitira ves promet v celotni Šaleški dolini. Uporabljen je bil model NEMO (Rexeis in Hausberger, 2009), ki upošteva podatke o količini in prostorski razporeditvi prometa ter različne tipe cest. Ocena količine emisij za posamezno cesto je prikazana v tabeli 46. Največje emisije so na s prometom zelo obremenjenih regionalnih cestah Velenje – Arja vas in Velenje – Mislinja. Med cestami v središču mesta Velenje so s prometom najbolj obremenjene ceste Šaleška cesta, Cesta Fračiška Foita in Partizanska cesta.

Tabela 38**:** Ocena emisij prašnih delcev, ki nastanejo kot posledica cestnega prometa, pripravljena z modelom NEMO (Rexeis in Hausberger, 2009; Ivančič in Vončina, 2014).

Ime ceste	Tip ceste	Dolžina odseka [km]	Emisije prašnih delcev [kg/h]	Emisije prašnih delcev kg/leto]
Velenje - Arja vas	glavna cesta I. reda	10,34	0,3085	2.702
Šaleška cesta	glavna cesta I. reda	2,89	0,0945	828
Velenje - Mislinja	glavna cesta I. reda	8,52	0,1398	1.225
Cesta Lole Ribarja (Šoštanj)	regionalna cesta II. reda	2,48	0,0558	489
Šoštanj - Šmartno ob Paki (Lokovica)	regionalna cesta II. reda	6,04	0,0718	629
Šoštanj-Zavodnje	regionalna cesta II. reda	10,41	0,0304	266
Kidričeva cesta + cesta pod Parkom	regionalna cesta III. reda	3,15	0,0240	210
Velenje - Šmiklavž (Škale)	regionalna cesta III. reda	11,74	0,0114	100
Velenje - Polzela	regionalna cesta III. reda	8,51	0,0448	392
C. Fračiška Foita + Partizanska c.	regionalna cesta II. reda	3,79	0,1031	903
Tomšičeva	zbirna mestna cesta	0,96	0,0296	259
Cesta talcev	zbirna mestna cesta	0,50	0,0152	133
Koroška-c	zbirna mestna cesta	0,22	0,0067	09
Rudniška-c	lokalna cesta	1,79	0,0643	563
Cesta Simona Blatnika	zbirna mestna cesta	1,20	0,0260	228
Jenkova	zbirna mestna cesta	0,57	0,0087	76
Kajuhova	zbirna mestna cesta	0,27	0,0041	6
Prešernova	zbirna mestna cesta	0,42	0,0063	55
Rudarska	zbirna mestna cesta	0,21	0,0031	27
Cesta na griču	zbirna mestna cesta	0,87	0,0066	58
Šalek	zbirna mestna cesta	1,42	0,0144	126
Stanetova	zbirna mestna cesta	1,08	0,0082	72
Goriška	lokalna cesta	0,37	0,0064	56
Kanovska + Ulica Dušana Kvedra	lokalna cesta	0,76	0,0041	36
Koroška c.	lokalna cesta	1,01	0,0077	67
Sončni Grič (Goriška)	mestna cesta	0,67	0,0118	103
SKUPAJ		**80,17**	**1,1074**	**9.701**

Mestni promet Velenje se izvaja v pod nazivom Lokalc z avtobusi na 5 progah na območju Mestne občine Velenje. Število prevoženih kilometrov z Lokalcem v letu 2011 228.161, povprečna poraba goriva na 100 km znaša 19,5 litra. Skozi Velenje potekajo medkrajevno-primestne avtobusne linije, glavna prevoznika sta Izletnik Celje d.d. in Koratur d.d.. Na območju občine je organiziran vsakodnevni prevoz šoloobveznih otrok v in iz šole V šolskem letu (190 šolskih dni) se tako prevozi z avtobusi skupaj 174.990 kilometrov. MO Velenje si prizadeva razbremeniti prometnice, ki vodijo skozi center mesta tudi z načrtovanjem nove hitre ceste iz Koroške proti avtocestnemu križu.

7.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologijo

Okoljski cilji plana izhajajo iz mednarodnih in državnih programskih dokumentov ter veljavnih pravnih predpisov (zakoni, uredbe in pravilniki) s področja ohranjanja kakovosti zraka in izpustov snovi v zrak. Pri določitvi okoljskih ciljev je bilo upoštevano tudi obstoječe stanje kakovosti zraka v občini. V spodnji tabeli so navedeni okoljski cilji, ki se nanašajo na plan.

Tabela 39: Okoljski cilji, kazalci in stanje za zrak.

CILJI	KAZALCI	STANJE
Izboljšanje kakovosti zunanjega zraka.	PLDP* po pomembnih prometnicah v občini oziroma količina emisij prašnih delcev, ki nastanejo kot posledica cestnega prometa.	Največje emisije so na s prometom zelo obremenjenih regionalnih cestah Velenje – Arja vas in Velenje – Mislinja. Med cestami v središču mesta Velenje so s prometom najbolj obremenjene ceste Šaleška cesta, Cesta Fračiška Foita in Partizanska cesta.
	Število zavezancev za prve meritve emisij v zrak in letne imisijske koncentracije onesnažil.	Na območju MO Velenje se nahaja 6 zavezancev za obratovalni monitoring emisij snovi v zrak, med njimi imajo sedež v MOV tri podjetji, ki so t.i. IPPC zavezanci – torej podjetji, katerih dejavnosti oz. naprave, lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega. Naslov lokacije IPPC naprave je le v enem primeru v MO Velenje. V sosednjo občini Šoštanj ima sedež eden največjih virov emisij onesnaževal v Sloveniji Termoelektrarna Šoštanj in izpusti lahko vplivajo na kakovost zraka v MO Velenje. Kljub temu, so povprečne letne imisijske koncentracije SO_2 so na vseh merilnih mestih (Pesje, Škale, Velenje, Graška gora) nižje od mejnih vrednosti (celo nižje od spodnjega ocenjevalnega praga). Enako enako velja za povprečni letni konc. NO_2 in ozona, določeni v Velenju in za letno povprečno koncentracijo PM_{10} v Škalah. Le v Pesju je letna koncentracijo PM_{10} nižja od mejne vrednosti in hkrati med zgornjim in spodnjim ocenjevalnim pragom.
Zmanjšanje emisij iz poselitve (ogrevanje)	Število objektov, ki za ogrevanje izkoriščajo obnovljive vire energije oziroma daljnsko ogrevanje.	Po podatkih za 2011 in 2010 je v MO Velenje 87 % vseh stanovanj uporablja daljinsko ogrevanje in zemeljskih plin, sledi les z 8,6 %, elektrika z 2,5 %, manjši delež pa predstavljata še kurilno olje in utekočinjeni naftni plin (0,12 %). Tudi nova naselja morajo biti v čim večjem številu priključena na daljinsko ogrevanje. V MO Velenje obratuje tudi daljinsko hlajenje na katerega je priključena stavba MO Velenje in Atobusno postajališče.

Opombe: *PLDP: povprečni letni dnevni promet.

Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Ocenjevanje vplivov izvedbe plana na onesnaženost zraka zaradi predvidenih novih posegov smo ocenili s pomočjo javno dostopnih podatkov državnega monitoringa za zrak. Vplivi izvedbe plana na kakovost zraka se vrednotijo z uporabo meril, ki so predpisana v Uredbi o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Vplive izvedbe plana se vrednoti glede na izpolnjevanje okoljskih ciljev, ocene pa se podaja v velikostnih razredih od ocene A do ocene X. Razlaga posameznih ocen pri vrednotenju vplivov plana na okoljsko sestavino zrak je navedena v spodnji tabeli.

Tabela 40: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na kakovost zraka.

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	OPN ima na kakovost zraka in podnebne spremembe pozitiven vpliv oziroma nima vpliva, saj se bodo z njegovo izvedbo emisije snovi v zrak zaradi prometa zmanjšale. PLDP po cestah v občini se bo zmanjšal.
	OPN ne povečuje oziroma zmanjšuje število objektov, ki so zavezanci za prve meritve emisij v zrak. Kakovost zraka se bo ohranila na obstoječi ravni oziroma bo njegov vpliv pozitiven.
	Izvedba OPN bo zmanjšala porabo energije za ogrevanje javnih stavb, povečala se bo uporaba obnovljivih virov energije.
B - nebistven vpliv	OPN na kakovost zraka in podnebne spremembe ne vpliva bistveno, emisije snovi v zrak se ne bodo bistveno povečale, kljub povečanemu prometu. PLDP se ne bo bistveno povečal.
	OPN ohranja število objektov, ki so zavezanci za prve meritve emisij v zrak na sedanji ravni. Emisije snovi v ozračje se bistveno ne povečujejo. Kakovost zraka se ne bo bistveno ali zaznavno poslabšala.
	Izvedba OPN bistvenega zmanjšanja porabe energije za ogrevanje javnih stavb ne predvideva, uporaba obnovljivih virov energije bo ostala na sedanji ravni.
C - nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	OPN na kakovost zraka in podnebne spremembe ne vpliva bistveno v primeru, da se zagotovijo omilitveni ukrepi, s katerimi se zagotavlja, da se emisije snovi v zrak zaradi prometa ne bodo bistveno povečale oziroma se bodo zmanjšale.
	OPN s številom objektov, ki so zavezanci za prve meritve emisij v zrak, na emisije ne vpliva bistveno v primeru, da se zagotovijo omilitveni ukrepi za zmanjšanje emisij snovi v zrak. Emisije snovi v ozračje se sicer povečajo, vendar ne presegajo predpisanih koncentracij. Kakovost zraka se ne bo bistveno poslabšala. OPN ne bo imel vpliva na emisije snovi, ki prispevajo k podnebnih spremembam.
	Izvedba OPN bistvenega zmanjšanja porabe energije za ogrevanje javnih stavb ne predvideva, uporaba obnovljivih virov energije bo ostala na sedanji ravni ali se bo povečala, v kolikor se izvedejo omilitveni ukrepi.
D - bistven vpliv	OPN na kakovost zraka in podnebne spremembe bistveno vpliva. Emisije v zrak zaradi prometa se bodo ob njegovi izvedbi glede na izhodiščno stanje bistveno povečale, mejne vrednosti bodo presežene.
	OPN s številom objektov, ki so zavezanci za prve meritve emisij v zrak, vpliva bistveno. Število objektov se bo povečalo, emisije snovi v ozračje občasno presegajo predpisane koncentracije. Kakovost zraka se ne bo zaznavno poslabšala. OPN bo vplival na emisije snovi, ki prispevajo k podnebnih spremembam.
	Izvedba OPN bo povzročila zmanjšanje uporabe obnovljivih virov energije in povečala porabo energije za ogrevanje javnih stavb.
E - uničujoč vpliv	OPN na kakovost zraka in podnebne spremembe vpliva uničujoče. Emisije snovi v zrak zaradi prometa bi se ob njegovi izvedbi povečale v taki meri, da bi bila dosežena oziroma presežena kritična raven onesnaženja.
	OPN s številom objektov, ki so zavezanci za prve meritve emisij v zrak, vpliva bistveno. Število objektov se bo povečalo za več kot dva objekta, emisije snovi v ozračje bodo presegale predpisane koncentracije. Kakovost zraka se ne bo bistveno poslabšala, OPN bo vplival na emisije snovi, ki prispevajo k podnebnih spremembam.

	Izvedba OPN bo močno zmanjšala delež prebivalcev, ki uporabljajo obnovljive vire energije, povečala se bo poraba energije za ogrevanje javnih stavb.
X – ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje vplivov z načrtom predvidenih posegov na kakovost zraka ni možno.

7.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje

7.4.1 PLDP po pomembnih prometnicah v občini

Na strateškem nivoju so navedene naslednje usmeritve, povezane s prometom:

- Omrežje državnih in občinskih cest se postopoma prenovi. Na območjih naselij se v njihovem okviru gradijo povezovalne ceste ter ustrezne ureditve za pešce in kolesarje. Uredijo se tudi križišča z navezavami občinskih cest. Z rekonstrukcijami oziroma novogradnjami se izboljša prometno povezanost med občinskim središčem, lokalnimi središči in ostalimi naselji občine.
- Na posameznih odsekih cest na prehodu v naselja se na ravnih odsekih in pred nevarnimi točkami na podlagi funkcije ceste, prometnih pogojev in drugih kriterijev za javne ceste izvedejo ukrepi za umirjanje prometa. Kolesarske steze, peš poti in parkirne površine bodo dograjevane vzporedno s cestnim omrežjem.
- Za izboljšanje prometne pretočnosti v mestu Velenje so bile že izvedene oziroma bodo skladno s prioritetami še izvedene rekonstrukcije pomembnejših mestnih cest (Šaleška, Kidričeva in Cesta Františka Foita) ter rekonstrukcije pomembnejših križišč v krožišča. Predvideva se semaforizacija štirih križišč, ureditev dodatnih pasov za zavijalce na dveh križiščih in ureditev enega križišča v sistemu desno-desno.
- Javni potniški promet se ureja na območjih obstoječih pozidav v večjih naseljih, med večjimi naselji ter razvija na območjih novih pozidav in širitev naselij, sočasno z rekonstrukcijami ali novogradnjami cestnega omrežja. V MO Velenje je vzpostavljen učinkovit javni potniški promet v sistemu Lokalc. V trasi Lokalca so vzpostavljene mestne kot primestne avtobusne povezave.
- Avtobusna postaja v Velenju se ohranja na obstoječi lokaciji. V vseh naseljih, ki jih povezujejo avtobusne linije, se uredijo nova oziroma posodobijo obstoječa postajališča za avtobuse. Ob urejanju novih gospodarskih con in stanovanjskih območij se glede na potrebe vzpostavijo nove avtobusne linije in zgradijo nova avtobusna postajališča ter stojišča za potnike, kar se glede na potrebe predvidi sočasno z novogradnjami in rekonstrukcijami cest.
- Preko vzhodnega dela občine poteka v dolžini 3,5 km elektrificirana enotirna železniška regionalna proga Celje - Velenje. Za izboljšanje prometne varnosti se postopoma uredijo nova izven nivojska križanja železniške proge s cestnim omrežjem.
- Preko območja MO Velenje poteka trasa načrtovane državne ceste ceste (3. razvojna os iz smeri Avstrije preko Koroške na V. vseevropski koridor oziroma na avtocesto Ljubljana-Maribor). Za del trase, ki poteka od načrtovanega priključka Velenje – jug proti severu, je bil sprejet DPN za državno cesto od priključka Velenje – jug do priključka Slovenj Gradec – jug (Uradni list RS, št.17/13-2725).

Ugotavljamo, da se z OPN smiselno usmerja razvoj prometa v bodoče, pri tem je še zlasti pomembna vzpostavitev in nadgradnja učinkovitega javnega potniškega prometa (LOKALC). Demografska študija ocenjuje, da se število prebivalcev v MO Velenje v prihodnjem obdobju ne bo bistveno povečevalo, kar bo zelo verjetno doprineslo k zmanjšanju prometa in PLDP.

Hkrati bo izgraditev nove državne ceste (hitra cesta 3. razvojne osi) razbremenila obstoječo državno in lokalno cestno omrežje, zlasti v samem mestu in v njegovi neposredni bližini. Slednje bo pomembno vplivalo na zmanjšanje izpustov v urbanem okolju, kjer je živi največ prebivalcev MO Velenje. Hkrati se z OPN ne umešča novih stanovanjskih območij ob glavne ceste.

Ocenjujemo, da načrtovani OPN ne bo imel bistvenih vplivov na kakovost zunanjega zraka, in ne bo bistveno prispeval k podnebnim spremembam. Emisije snovi v zrak iz prometa se ne bodo bistveno povečale. Neposreden, začasni, dolgoročni in daljinski vpliv izvedbe OPN na povečanje prometa in s tem emisij v ozračje ter prispevku toplogrednih plinov ocenjujemo kot **nebistven vpliv (B).**

7.4.2 Število zavezancev za prve meritve emisij v zrak

V občini se nahaja več objektov, ki so zavezanci za monitoring letnih emisij snovi v ozračje, vendar z OPN niso načrtovane nove proizvodnje cone. Planirana je le razširitev obstoječega proizvodnega območja P4/4 (IC Gorenje) v smeri proti zahodu, ki pa je oddaljen od stanovanjskih površin urbanega okolja.

Prenova obstoječih proizvodnih con, predvsem s prehajanjem na proizvodne postopke, ki so za okolje manj moteči, ter s prenovo gradbenega fonda in preurejanjem obstoječih zunanjih površin znotraj proizvodnih območij (v Selu P4/1). Razširitev obstoječega proizvodnega območja P4/4 (IC Gorenje) v smeri proti zahodu. Prenova obstoječih proizvodnih con, kjer se opušča proizvodnja zaradi neracionalnosti, ter opredeljevanje teh območij za prednostno obrtno proizvodnjo z drobnejšo zazidalno strukturo na območju Stare vasi, severno od železnice (P4/3 in M4/3.)

Neposredni, začasni in daljinski vpliv izvedbe OPN ocenjujemo z opisno oceno **nebistven vpliv (B).** OPN ohranja število objektov, ki so zavezanci za prve meritve emisij v zrak na sedanji ravni. Emisije snovi v ozračje se bistveno ne povečujejo. Kakovost zraka se ne bo bistveno ali zaznavno poslabšala.

7.4.3 Število objektov, ki za ogrevanje izkoriščajo obnovljive vire energije in daljinsko oskrbo s toploto

V OPN so navedene naslednje usmeritve, ki so skladne z *Lokalnim energetskim konceptom*:

- Na celotnem območju občine se zagotavlja dolgoročna in kakovostna oskrba z energijo iz raznovrstnih virov, pri čemer se za vsa območja občine, še posebej pa za poselitev izven naselij, spodbuja povečevanje deleža oskrbe iz obnovljivih virov ter učinkovita raba energije. Oskrba z zemeljskim plinom se zagotavlja kot dodaten vir energije, zlasti na območjih, kjer ne bo daljinske oskrbe s toplotno energijo.
- Zasnova oskrbe občine z energijo temelji na izhodiščih prihodnjega razvoja občine in energetskem konceptu, ki je temeljni dokument o oskrbi z energijo. Pri načrtovanju energetskih sistemov imajo prednost sistemi, ki omogočajo hkratno proizvodnjo toplotne in električne energije (kogeneracija) ter izrabe obnovljivih virov energije.
- Za celotno območje občine se izdela ocena trajnostnega potenciala obnovljivih virov energije (potencial sončne energije, vetrne energije, hidroenergije, energije biomase in geotermalne energije) in možnost energetske oskrbe iz teh virov. Če potencial to

omogoča, se na posameznih območjih se zagotovi vsaj 20 % energetske oskrbe iz obnovljivih virov.

- Spodbuja se predvsem uporaba sistemov daljinske oskrbe s toploto in zemeljskim plinom. Načrtovana je plinifikacija območij, pri katerih so predvideni novi posegi v prostor in sicer: priključni dovod od Foitove ceste do kogeneracijske naprave na področju Koroška 3a ter plinifikacijo območij: Trebuše, KS Šentilj, KS Vinska Gora, Cirkovce in Plešivec.
- Za manjše, individualne sisteme ogrevanja in za skupinske sisteme v naseljih (mikro sistemi), kjer ni zagotovljena oskrba z drugimi energenti, se spodbuja uporaba sodobnih kurilnih naprav na lesno biomaso. Spodbuja se izvedba raziskav za izrabo geotermalne energije.

Ugotavljamo, da OPN spodbuja uporabo sistema daljinske oskrbe s toploto in oskrbe zemeljskim plinom, kar bo prispevalo k manjšim izpustom prašnih delcev in ostalih snovi. Kjer slednje ni možno, pa se spodbuja uporaba sodobnih kurilnih naprav na lesno biomaso. MO Velenje ima tudi izdelan *Lokalni energetski koncept MO Velenje* (2012).

Neposredni, začasni in daljinski vpliv izvedbe OPN na izbrani kazalec vrednotenja ocenjujemo kot nebistven pod pogoji **(ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**.

7.5 Omilitveni ukrepi

Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Nosilec ukrepa
Ogrevanje stanovanj s tehnološko neprimernimi kurilnimi napravami in nekakovostno lesno biomaso pomembno prispeva k povečanju onesnaženosti zraka s prašnimi delci (PM_{10}).	Novo nastala naselja se morajo v največji možni viri priključiti na daljinsko ogrevanje oziroma uporabljati zemeljski plin. V kolikor bodo uporabljali individualna kurišča (uporaba lesne biomase) je nujna uporaba sodobnih peči z ustrezno kakovostjo lesne biomase.	Lastniki stanovanj oziroma MO Velenje.

7.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE, DIREKTORAT ZA JAVNO ZDRAVJE je v svojem mnenju (354-34/16-2/256) z dne 12.4.2016 podalo naslednje splošne smernice k izvedbenemu delu plana:

- Za vsa nova območja, območja širitve in za prenovo območij namenske rabe prostora v sistemu poselitve se načrtujejo ukrepi učinkovite rabe energije, ki hkrati zagotavljajo čim manjše onesnaževanja zraka ali onesnaževanja zraka celo odpravljajo. Takšni ukrepi so: celovita energetska obnova stavb, vgradnja sprejemnikov sončne energije, vgradnja topolotnih črpalk, sistemi za skupno ogrevanje v večstanovanjskih stavbah, vgradnja sodobnih kotlov z visokim izkoristkom na plin ali na lesno biomaso, vgradnja sistemov za izkoriščanje odpadne toplote, daljinski sisitem ogrevanja, ki temelji na na izkoriščanju odpadne toplote ali

daljinski sistem ogrevanja iz skupnih kotlovnic z vgrajenimim sodobnimi kotli z visokim izkoristkom na plin ali lesno biomaso.

- Načrtuje se uporaba energetskih virov, ki ne povzročajo emisije zdravju škodljivih snovi v zrak (obnovljivi viri energije) ali energetskih virov, katerih emisije so z vidika zdravja prijaznejše (npr. zemeljski plin). Uporaba lesne biomase se načrtuje le, če se hkrati načrtuje tudi njena uporaba v sodobnih napravah.
- Pri načrtovanju novih poselitev ali razširitev obstoječih naj se zaradi zmanjšanja zraka prednostno načrtuje priključevanje stavb na sisteme daljinskega ogrevanjaz izkoriščanjem odpadne toplote ali s kurilnimi napravami na okolju prijazna fosilna goriva (npr. plin) ali s sodobnimi kotli ne lesno biomaso.
- Na urbaniziranih območjih s strnjeno poselitvijo vgradnja individualnih kurilnih naprav ne sme imeti prednost pred priključitvijo stavb na sisitem lokalne oskrbe z energijo.
- Prehodi upravljalcev obstoječih energetskih naprav, ki uporabljajo kot gorivo energente, ki so z vidika vplivov na onesnaževanja zraka z delci okolju prijaznejši (npr. zemeljski plin) na manj ugodne (npr. lesna biomasa) brez hkratne energetske sanacije se ne načrtujejo (se prepovedo).
- Načrtuje se energetska sanacija stavb. Sočasno se načrtujejo tudi ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti radonu kot viru ionizirajočega sevanja.
- Za hlajenje stavb se načrtujejo sistemi daljinskega hlajenja, ki imajo prednost pred vgradnjo individualnih hladilnih sistemov.
- Na področju prometa se načrtujejo ukrepi, ki zmanjšujejo obseg prometa z osebnimi vozili (dostopen javni potniški promet..) in vzpodbujajo zdrav življenjski slog (hoja, kolesarjenje).
- Na mestih, ki so lahko vir prašenja, je treba načrtovati ukrepe za zmanjšanje prašenja.
- Na območju centralnih dejavnosti se načrtuje naslednje cone: cone za pešce; cone, kjer je dovoljen promer s kolesi; cone, kjer je poleg prometa s kolesi dovoljen samo javni potniški promet z vozili na električni ali plinski pogon in dostava blaga.

<u>Dodatne smernice za posamezne podrobnejše namenske rabe prostora:</u>

- Območja stanovanj in ostalih stavb z varovanimi prostori se načrtujejo z odmikom od prometnic.. Upoštevajo se naslednji minimalni odmiki od državnih cest zaradi onesnaženosti zraka: avtoceste (AC) in hitre ceste (HC) (66.000 PLDP): 40 m (AC) in 35 m (HC); glavne ceste (G1 in G2) z 30.000 PLDP: 25 m in regionalne ceste (R1, R2, R3) z 20.000 PLDP: 15 m.
- Ob glavnih mestnih cestah (LG) se območja stanovanj ne načrtujejo. Ustvarjajo se cesti koridorji z visoko stopnjo onesnaženosti zraka, ki prehaja tudi v bivalne prostore.
- Zaradi zmanjšanja onesnaženosti zraka se prednostno načrtujeje priključevanje stavb na sisteme daljinskega ogrevanja. Pri vseh vrstah ogrevanja imajo prednost tisti energetski viri, ki manj onesnažujejo zrak. Na območjih stanovanj se načtuje prepoved tistih dejavnosti, ki povzročajo emisije v zrak iz tehnoloških procesov. Na območjih stanovanj se načrtujejo območja, kjer je dovoljen zgolj lokalni promet in dostava blaga.

Ugotovitev OP: Smernice so smiselno upoštevane, novo opredeljene stanovanjske površine se ne nahajajo ob planirani hitri cesti.

7.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

Predlog plana je skladen z okoljskimi cilji.

7.8 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
PLDP po pomembnih prometnicah v občini	Povprečni letni dnevni promet (PLDP) se spremlja letno v obliki letnih poročil, ki jih pripravlja DRSC. Občina naj spremlja predvsem gibanje prometa zaradi obratovanja novih gospodarskih območij. Skladno z ugotovitvami naj izvede ukrepe za zmanjšanje emisij iz prometa. Spremljanje gibanja prometa naj se izvaja na letni ravni.
Število zavezancev za prve meritve emisij v zrak in imisijske koncentracije onesnažil.	Spremljanje stanja emisij je potrebno za vse nove obrate ter naprave, ki so viri emisij v ozračje in so skladno s predpisi dolžni izvajati emisijski monitoring snovi v ozračje. Izvedba prvih meritev emisij v zrak ter izvajanje obratovalnega monitoringa je potreben za tiste snovi, ki so določene v okoljevarstvenem dovoljenju za obratovanje. Kakovost zraka v posameznih letih izvaja ARSO. Rezultati so objavljeni v obliki letnih poročil. V vplivnem območju TEŠ poteka tudi intenzivnejši monitoring, ki ga izvaja TEŠ.
Število objektov, ki za ogrevanje izkoriščajo obnovljive vire energije	Občina naj spremlja stanje predvsem z aktivno politiko pospeševanja rabe obnovljivih virov energije.

7.9 Viri

- Al Sayegh Petkovšek, S., Mazej Grudnik, Z., Orešnik, K., Jelenko, I., Iršič, A., 2012. Ocena ranljivosti za okolje Šaleške doline. ERICo DP 17/02/12, Velenje, 71 str.
- Al Sayegh Petkovšek, S., Mikuž, B., Iršič, A., 2014. Meritve emisij PM10 na izbranih lokacijah v Šaleški dolini. ERICo DP 4/02/14, Velenje.
- Al Sayegh Petkovšek, S., Mazej Grudnik, Z., Pandics, T., Paldy, A., 2014. Assessment of health effects of ozone, $PM_{2.5}$ and PM_{10}in the Šalek Valley (Slovenia) in comparison with selected Central European areas. Central European Journal of Occupational and Envirinmental Medicine, 20 (1-2): 103-118.
- ARSO (Emisije snovi v zrak iz industrijskih obratov za leto 2012), spletna stran: http://www.arso.gov.si.
- ARSO (Kakovost zraka v Sloveniji v letu 2012), spletna stran: http://www.arso.gov.si.
- BilTEŠ 2012.
- Direkcija RS za ceste, spletna stran: http//www.drsc.si.
- Družba za avtoceste RS, spletna stran: http//www.dars.si.
- Energetski priročnik. Izdala: Mestna občina Velenje v okviru projekta FuturePublicEnergy
- Ivančič, M., Vončina, R., 2014. Modelski izračun širjenja prašnih delcev PM10 na območju Šaleške doline. Elektroinštitut Milan Vidmar, študija št. 2239, Ljubljana, 46 str.
- Lokalni energetski koncept MO Velenje (LEK). Zavod Energetska agencija za Savinjsko, Šaleško in Koroško. Velenje, 2012.
- Novelacija energetske zasnove občine Velenje. IBE Ljubljana. 2003.
- Ocena onesnaženosti zraka z žveplovim dioksidom, dušikovimi oksidi, delci PM10, ogljikovim monoksidom, benzenom, težkimi kovinami (Pb, As, Cd, Ni) in policikličnimi aromatskimi ogljikovodiki (PAH) v Sloveniji za obdobje 2005-2009 (ARSO, oktober 2010).
- Odlok o občinskem prostorskem načrtu MO Velenje,
- Pascal, M., Corso, M., Ung, A., Declercq, C., Medina, S., 2011. Guidelines for assessing the health impacts of air pollution in European cities. Work Package 5 of project APHECOM. Deliverable D5. Saint-Maurice, France: French Institute for Public Health Surveillance, 40 pages.
- Primerjalna študija energetske učinkovitosti javnih zgradb MO Velenje in MO Ptuj. Benchmarking analiza. Velenje, junij 2007.
- Prometna študija v okviru urbanistične zasnove mesta Velenja z navezavo na ostala naselja v Mestni občini Velenje z idejno zasnovo predvidenega cestno-prometnega omrežja in grobo ocenitvijo predlaganih variant. Omega consult, junij 2007.
- Strateški razvojni dokument mestne občine Velenje, oktober 2008.
- Šterbenk, E. s sodelavci 2009. Poročilo o stanju okolja v MO Velenje. Poročilo projekta. ERICo Velenje, DP 12/04/09, 2009, Velenje.
- Šterbenk, E. s sodelavci 2009. Poročilo o stanju okolja v MO Velenje. Poročilo projekta. ERICo Velenje, DP 12/04/09, 2009, Velenje.
- Trajnostni energetski akcijski načrt MO Velenje (SEAP). Zavod Energetska agencija za Savinjsko, Šaleško in Koroško v sodelovanju z Mestno občino Velenje. Velenje 2011.

8 HRUP

8.1 Zakonodaja

- Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Ur. l. RS, št. 105/05, 34/08, 109/09 in 62/10)
- Uredba o ocenjevanju in urejanju hrupa v okolju (Ur. l. RS, št. 121/04)
- Pravilnik o emisiji hrupa strojev, ki se uporabljajo na prostem (Ur. l. RS št., 106/02, 50/05, 49/06, 17/11-ZTZPUS-1)
- Pravilnik o prvem ocenjevanju in obratovalnem monitoringu hrupa za vire hrupa ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS, št. 105/08)
- Pravilnik o zaščiti pred hrupom v stavbah (UL RS, št. 10/12)

8.2 Obstoječe stanje okolja na območju OPN

Hrup je vsak zvok, ki vzbuja nemir, moti človeka in škoduje njegovemu zdravju ali počutju in škodljivo vpliva na okolje. Vrednost kazalcev hrupa v okolju se ugotavlja z meritvami v okviru monitoringa, ki jih običajno opravljajo vsaka tri leta, ali pa z izračuni. Redno meritve naročajo povzročitelji hrupa pri pooblaščenih podjetjih za opravljanje meritev. Nekatere meritve hrupa se opravljajo tudi ob drugih priložnostih, največkrat v sklopu novih posegov v prostor (npr. pred in po gradnji državnih cest) ali v okviru posebnih projektov, s katerimi se preverja stanje okolja.

Predpis s področja varstva okolja pred hrupom določa mejne vrednosti ravni hrupa v naravnem in življenjskem okolju kot tudi mejne vrednosti ravni hrupa zaradi posameznega vira hrupa, način določanja in vrednotenja ravni hrupa ter ukrepe za zmanjšanje in preprečevanje čezmernega hrupa. Viri hrupa so vsi objekti ali naprave, katerih uporaba ali obratovanje povzroča v okolju stalen ali občasen hrup. Vse potencialne vire hrupa na danem območju je treba evidentirati in opredeliti njihov prispevek glede hrupa tako v dnevnem kot v nočnem času.

Mejne vrednosti kazalcev hrupa v naravnem in življenjskem okolju za posamezna območja varstva pred hrupom določa *Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju* (Ur. l. RS, št. 105/05, 34/08, 109/09, 62/10).

I. območje:
I. stopnja varstva pred hrupom za vse površine na mirnem območju na prostem, ki potrebujejo povečano varstvo pred hrupom, razen površin na naslednjih območjih:

- na območju prometne infrastrukture,
- na območju gozdov na površinah za izvajanje gozdarskih dejavnosti,
- na območju za potrebe obrambe in
- na območju za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

II. območje:
II. stopnja varstva pred hrupom za naslednje površine podrobnejše namenske rabe prostora, na katerem ni dopusten noben poseg v okolje, ki je moteč zaradi povzročanja hrupa:

- na območju družbene infrastrukture površine za zdravstvo v neposredni okolici bolnišnic, zdravilišč in okrevališč,
- na območju stanovanj čiste stanovanjske površine, stanovanjske površine za posebne namene in površine počitniških hiš,
- na posebnem območju, ki je namenjeno površini za turizem.

III. območje:
III. stopnja varstva pred hrupom za naslednje površine podrobnejše namenske rabe prostora, na katerih je dopusten poseg v okolje, ki je manj moteč zaradi povzročanja hrupa:

- na območju stanovanj: splošne stanovanjske površine in stanovanjske površine s kmetijskimi gospodarstvi,
- na območju družbene infrastrukture: površine za vzgojo, izobraževanje, šport, zdravstvo, kulturo, javno upravo in opravljanje verskih obredov,
- na območju zelenih površin: površine za rekreacijo in šport, parki in pokopališča,
- na mešanem območju vse osrednje in mešane površine in
- na območju vodnih zemljišč vse površine razen površin vodne infrastrukture in površin na mirnem območju na prostem.

IV. območje:
IV. stopnja varstva pred hrupom za stavbe z varovanimi prostori na naslednjih površinah podrobnejše namenske rabe prostora, na katerih ni stavb z varovanimi prostori in je dopusten poseg v okolje, ki je lahko bolj moteč zaradi povzročanja hrupa:

- na posebnem območju površine drugih območij, ki so namenjene za nakupovalna središča, sejmišča in zabaviščne objekte (npr. avtodrom, vrtiljak ali športno strelišče), in površine drugih podobnih območij,
- na območju proizvodnih dejavnosti: površine za industrijo, površine z objekti za kmetijsko proizvodnjo in površine za proizvodnjo,
- na območju prometne infrastrukture vse površine,
- na območju komunikacijske infrastrukture vse površine,
- na območju energetske infrastrukture vse površine,
- na območju okoljske infrastrukture vse površine,
- na območju vodnih zemljišč vse površine vodne infrastrukture,
- na območju mineralnih surovin vse površine, namenjene izkoriščanju mineralnih surovin,
- na območju kmetijskih zemljišč vse površine, razen na mirnem območju na prostem,
- na območju gozdov: vse površine za izvajanje dejavnosti z gozdarskega področja in vse površine gozda kot zemljišča, razen na mirnem območju na prostem,
- na območju za potrebe obrambe: vse površine, če hrup ne nastaja zaradi izvajanja nalog pri obrambi države oziroma pri opravljanju nalog varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, in
- na območju za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami: vse površine, če ne nastaja zaradi izvajanja nalog pri obrambi države oziroma pri opravljanju nalog varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

3. točka 4. člena Uredbe dodatno predpisuje, da mora biti na meji med I. in IV. ter na meji med II. in IV. območjem območje, ki obkroža IV. območje varstva pred hrupom v širini z vodoravno projekcijo 1.000 m in na katerem veljajo pogoji varstva pred hrupom za III. območje. V skladu s tem so vse stavbe z varovanimi prostori (stanovanjske stavbe, stavbe za vzgojo in izobraževanje, stavbe za zdravstveno in bolnišnično dejavnost …) ob pomembnih cestah in železniških progah razvrščene v III. območje varstva pred hrupom.

Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa omogoča občini, da v soglasju z ministrstvom posamezna območja poselitve razvrsti v II. območje varstva pred hrupom ali v mirno območje poselitve, kadar so na teh območjih v obstoječem stanju izpolnjene zahteve varstva pred hrupom za II. oz. I. območje varstva pred hrupom. I. območje varstva pred hrupom je namenjeno le za mirna območja na prostem, to je zavarovana območja v skladu s predpisi s področja ohranjanja narave, razen območij naselij na zavarovanem območju ter območij cest in železniških prog v širini 1.000 m od sredine pomembne ceste oziroma pomembne železniške proge. Obremenitev s hrupom se vrednoti glede na mejne vrednosti kazalcev hrupa za območje in za vire hrupa. Območja, kjer so presežene kritične vrednosti kazalcev hrupa, imajo status degradiranega okolja.

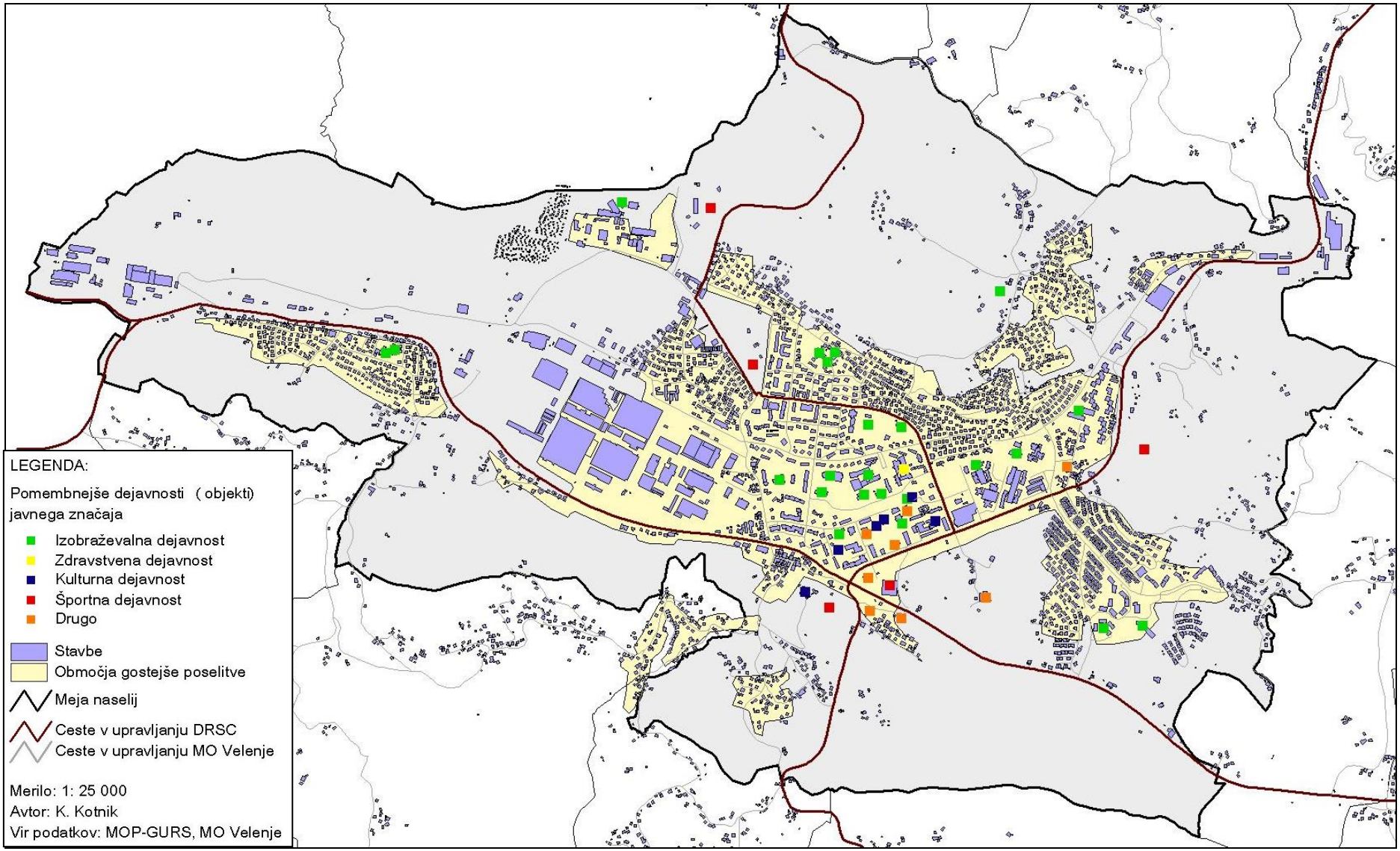

Slika 25**:** Stavbe po namembnosti (z vidika občutljivosti za hrup) na območju mesta Velenje (vir: Kotnik, 2010).

Promet kot vir hrupa

Predvsem hrup povzročen od prometa je tisti, ki v urbanih okoljih najbolj moti. V prometnem hrupu izstopa hrup zaradi cestnega prometa, saj je konstanten in skoraj ne pojenja, železniški promet je manj moteči, saj nastopi le občasno - nekajkrat dnevno. V Velenju so s hrupom, ki ga povzroča promet, najbolj obremenjeni: širše območje središča mesta, območja vzdolž najpomembnejših cest, prometno zelo obremenjena križišča in območje vzdolž železnice.

Na območju MO Velenje potekajo državne (glavna in regionalni) ter lokalne ceste.

- glavna cesta 1. reda št. 4: Dravograd – Slovenj Gradec – Velenje – Arja vas z odsekoma: 1260 Zgornji Dolič – Velenje in 1261 Velenje – Črnova,
- regionalna cesta 2. reda št. 425: Poljana – Črna na Koroškem – Šoštanj – Šentvid – Velenje z odsekoma: 1267 Šoštanj – Pesje in 1419 Pesje – Velenje,
- regionalna cesta 2. reda št. 426: Pesje – Gorenje – Letuš z odsekom: 1269 Pesje – Gorenje,
- regionalna cesta 2. reda št. 429: Višnja vas – Dobrna – Črnova z odsekom: 1422 Dobrna – Črnova,
- regionalna cesta 3. reda št. 694: Velenje – Dobrteša vas z odsekom: 1268 Velenje – Dobrteša vas,
- regionalna cesta 3. reda št. 696: Velenje – Škale – Graška Gora – Šmiklavž – Mislinjska Dobrava z odsekoma: 7912 Velenje – Škale in 7919 Škale – Graška Gora – Šmiklavž.

Državne ceste so v upravljanju DRSI. Njihova skupna dolžina na območju MO Velenje je 42,3 km. V letu 2007 je bile izdelana strateška karta hrupa za odsek 1261 glavne ceste 1. reda št. 4 med Velenjem in Črnovo. Med cestami v središču mesta Velenje so s prometom najbolj obremenjene ceste Šaleška cesta, Cesta Fračiška Foita in Partizanska cesta.

Delež železniškega prometa se v primerjavi s cestnim tovornim prometom ne povečuje zaradi nezadostne razlike v ceni med enim in drugim načinom prevoza. Na območju MO Velenje poteka enotirna regionalna železniška proga (Celje – Velenje) in sicer v dolžini dobrih treh kilometrov. Ker večina železniške trase poteka mimo obrtno industrijskih območij, je njen hrup na prebivalce v glavnem nemoteč.

Tabela 41: Nekaj (z vidika hrupa pomembnih) osnovnih značilnosti MO Velenje in mesta Velenje.

Osnovni parametri / območje	**MO Velenje**	**mesto Velenje**	**ostala naselja**
površina območja	83,5 km^2	12,6 km^2	70,9 km^2
število prebivalcev (2017)	32.718	24.923	7.795
dolžina cestnega omrežja	256, 86 km	72, 89 km	183,97 km
dolžina cest v upravljanju DRSI	42,25 km	14,55 km	27,7 km
glavna cesta 1. reda	17,25 km	5,13 km	12,12 km
regionalna cesta 2. reda	5,94 km	4,58 km	1,36 km
regionalna cesta 3. reda	19,06 km	4,84 km	14,22 km
dolžina cest v upravljanju MOV	214,61 km	58,34 km	156,27 km

nadaljevanje

javna pot	82,9 km	2,07 km	80,83 km
lokalna cesta	84,35 km	9,07 km	75,28 km
mestna cesta ali krajevna cesta	36,56 km	36,4 km	0,16 km
zbirna mestna ali krajevna cesta	10,8 km	10,8 km	/
dolžina železniškega omrežja	3,2 km	3,2 km	/
zgolj ocena (evidentirano)*			
število vseh stavb*	9.700	4.100	5.600
število stanovanjskih stavb*	4.150	2.250	1.900
vzgojna in izobraževalna dejavnost*	37	32	5
zdravstvena dejavnost*	4	4	/

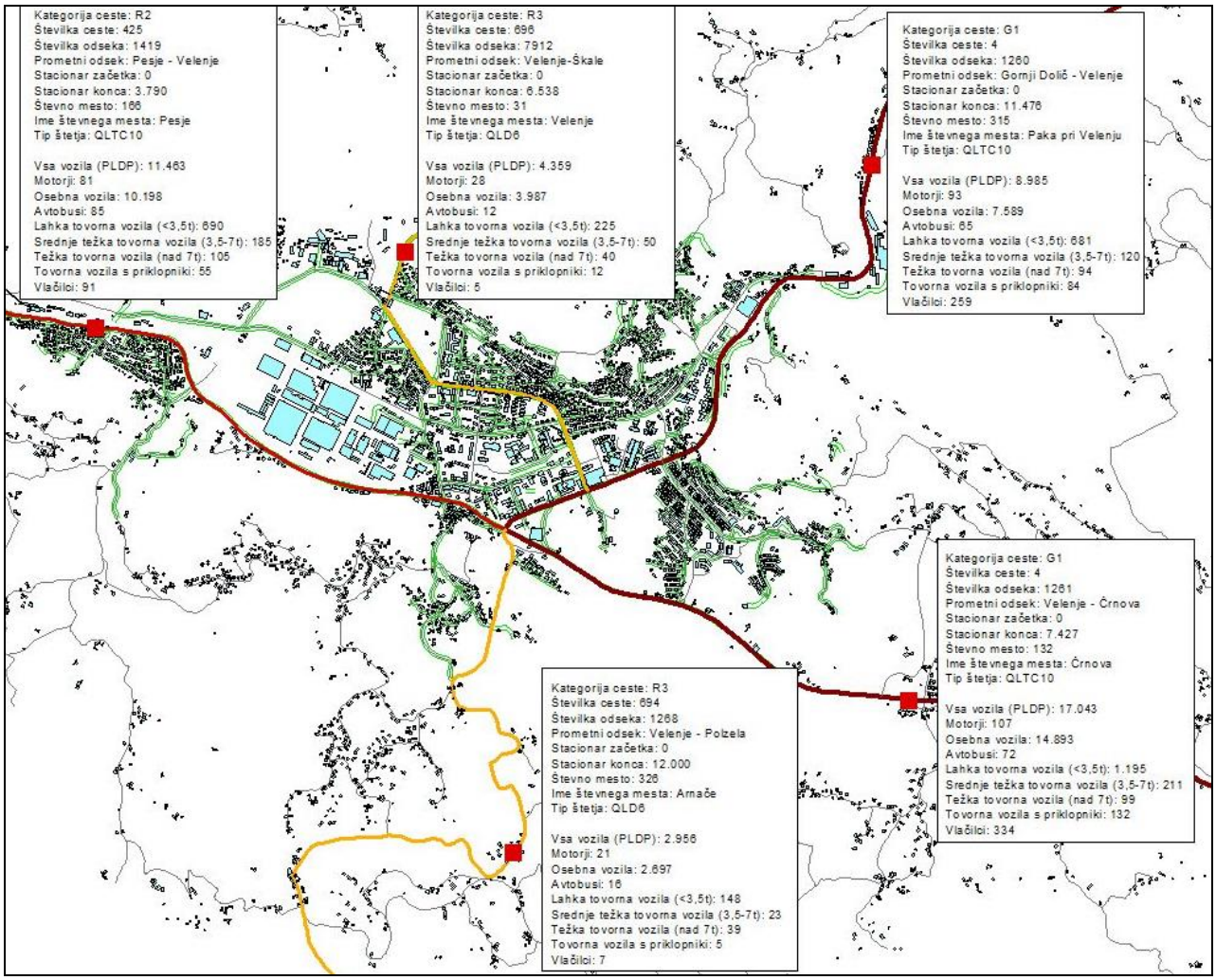

Slika 26: Prometna mreža na območju MO Velenje – povprečne letne obremenitve cest (PLDP) v letu 2016.

Najbolj obremenjena območja stanovanjskih površin (SS) s hrupom zaradi prometa so območja na severni strani Šaleške ceste vključno s Šalekom in Kardeljevim trgom; na južni strani Partizanske ceste vključno s Pesjem, ob cesti Františka Foita in stanovanjske površine ob Kidričevi cesti (Karta hrupa, Atlas okolja). Upoštevaje pretekle podatke o številu prebivalcev glede na posamezne stanovanjske objekte, je ocenjeno število prebivalcev, ki

živijo v bližini cest in so lahko izpostavljeni prekomernemu hrupu, 3.906 (okoli 13 % vseh prebivalcev MOV).

Lokacija	Število objektov	Ocenjeno število prebivalcev
Partizanska cesta	66 stanovanjskih objektov (individualne hiše)	264
Šaleška cesta	17 večstanovanjskih objektov; 45 individualnih hiš	2910
Cesta Františka Foita	5 večstanovanjskih stavb	500
Kidričeva cesta	8 večstanovanjskih stavb; 13 individualnih hiš	232
SKUPAJ	**/**	**3.906**

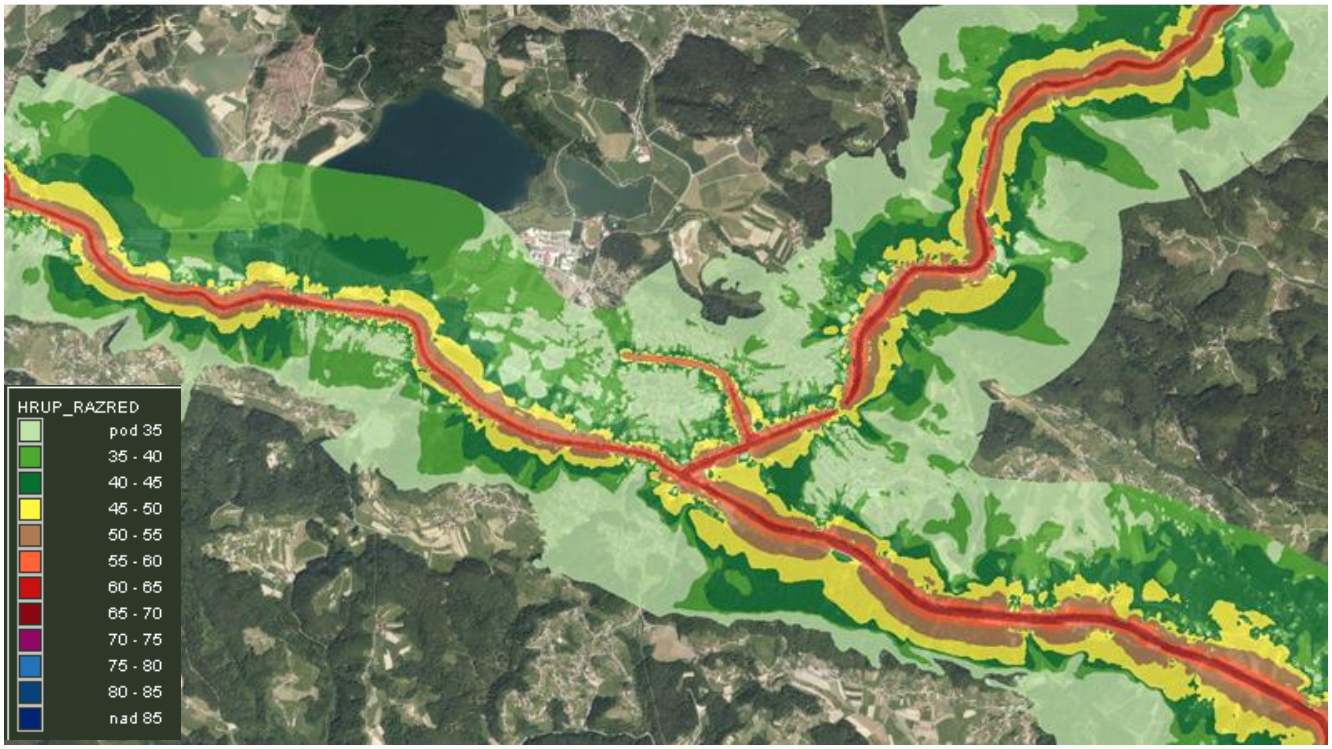

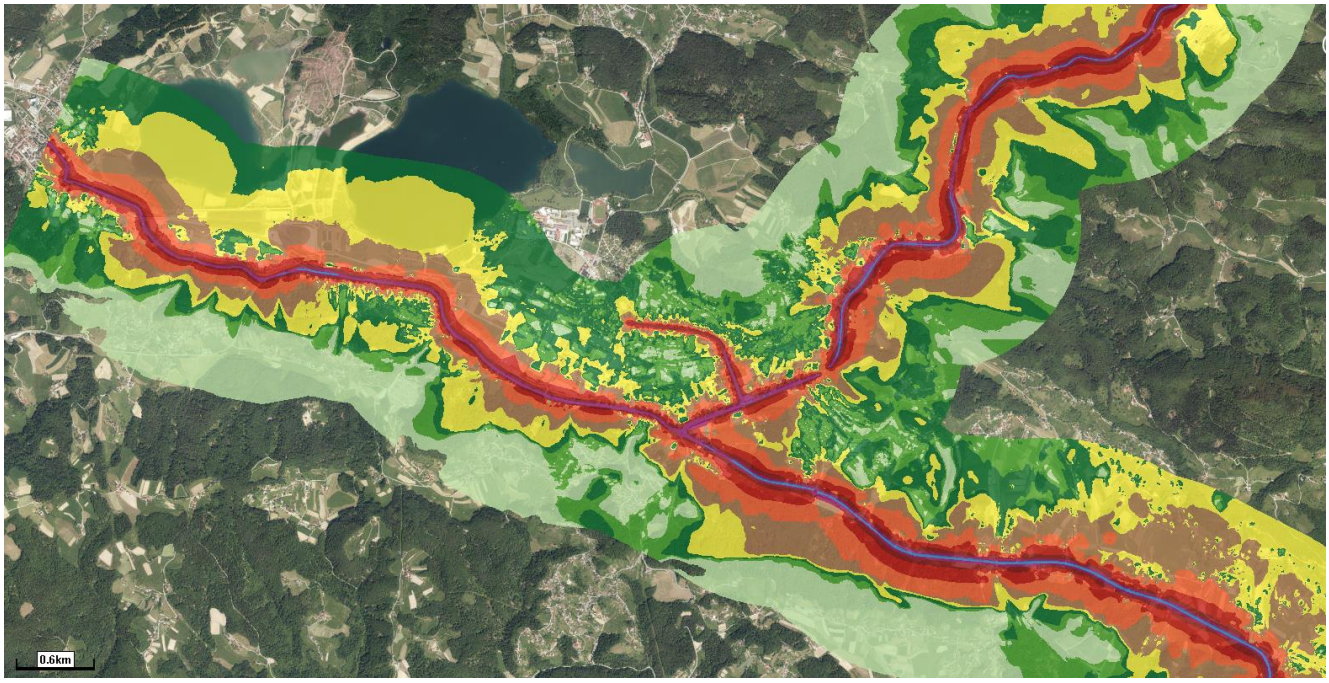

Strateški karti hrupa: noč (zgoraj) in dan (spodaj) (vir: Atlas okolja).

Industrija kot vir hrupa

Hrup v industriji ali proizvodnem procesu nastane zaradi vibracij oz. nihanja sestavnih delov strojev in naprav. Vibracije strojnih delov, pogonskih sklopov, ohišij strojev, ki nastanejo pod vplivom vzbujanja raznih sil, so vzrok nastanka hrupa v zraku, ki se nato razširja po celotnem proizvodnem prostoru in po bližnji okolici. Predvsem stroji in naprave, ki pri svojem delovanju prejemajo veliko energije in jo nato spremenijo v določeno "delo" preko tehnološkega procesa, že zaradi svoje funkcije in zasnove največkrat ne morejo biti primerno "tihi" pri svojem delovanju.

Proizvodne dejavnosti so v MO Velenje razporejene v območjih proizvodnih dejavnosti oziroma ob robu mesta Velenja. Znotraj meje ureditvenega območja Velenje je za proizvodne dejavnosti namenjenih 6 proizvodnih območij s skupno površino 134,82 ha (2009), od tega je še nezazidanih okrog 14,10 ha na lokaciji zahodno od Gorenja. Obstoječa območja proizvodnih dejavnosti, ki so vir hrupa na območju mesta Velenje, sestavljajo trije kompleksi:

a) območje Premogovnika Velenje z logističnimi dejavnostmi (območja urejanja P4/5, P4/6 a in b) na zahodnem delu ureditvenega območja mesta,
b) območje industrijske cone Gorenje s spremljajočimi proizvodnimi dejavnostmi (območji urejanja P4/3 in P4/4) v osrednjem zahodnem delu,
c) območje dejavnosti v Selu – bivši Vegrad (območji urejanja P4/1 in P4/2) na severovzhodnem obrobju mesta.

Na teh območjih je predvidena prenova obstoječih objektov in površin z uvajanjem novih, za okolje sprejemljivejših tehnologij. Novo predvideno območje za proizvodne dejavnosti je na zahodnem delu industrijske cone Gorenje (P4/4) za širitev proizvodnih dejavnosti Gorenja. Ta opredeljena območja dolgoročno zadoščajo za razvoj proizvodnih dejavnosti. V prihodnosti želi MO Velenje za razvoj gospodarstva izkoristiti predvsem izboljšano prometno lego (izgradnja 3. razvojne osi) in primerno komunalno infrastrukturo ter nove gospodarske dejavnosti usmerjati na območja, ki bodo v čim večji meri izkoristile te danosti, hkrati pa zagotovile odmike od stanovanjskih območij tako, da stanovalcem ne bodo poslabševale bivalnih pogojev.

Z ukinjanjem oziroma propadanjem nekaterih dejavnosti (npr. gradbeništvo Vegrad Vemont in kamnolom Vegrad) se vpliv industrije kot vira hrupa zmanjšuje.

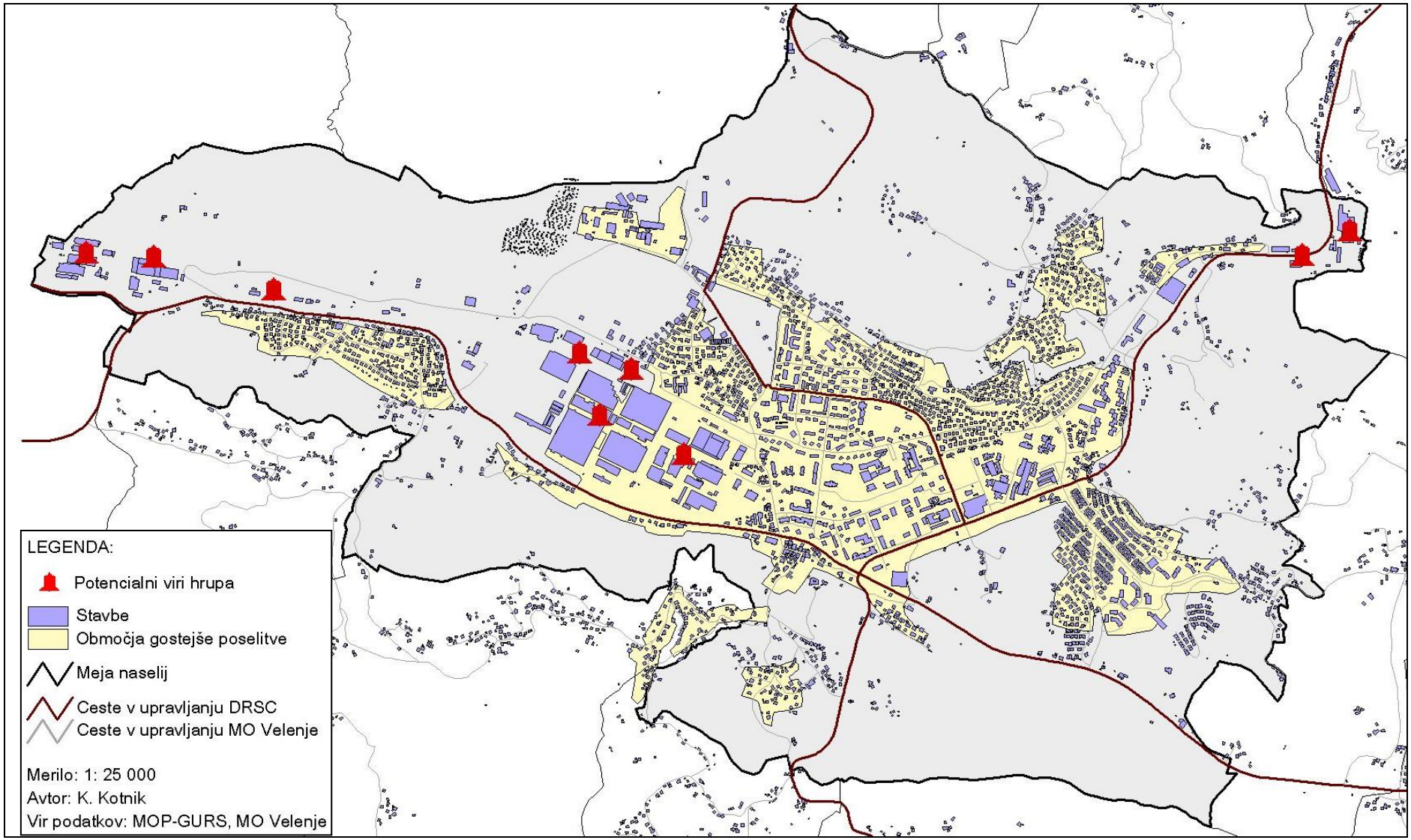

Slika 27: Nekateri z vidika obremenjevanja s hrupom »potencialno pomembni« gospodarski oz. industrijski viri hrupa na območju mesta Velenje (vir, Kotnik, 2010).

Prireditve kot vir hrupa

Pomemben vir hrupa v MO Velenje so tudi javne prireditve, javni shodi in vsaka uporaba zvočnih ali drugih naprav, ki povzroča hrup, če se odvija na javnem kraju, na prostem ali v zaprtem prostoru. Ti so obravnavani s predpisi s področja javnega reda in miru.

Uredba za posamezna območja varstva pred hrupom določa mejne oziroma kritične vrednosti nočnega $L_{NOČ}$ in kombiniranega L_{DVN} kazalca celotne obremenitve okolja zaradi hrupa, mejne vrednosti dnevnega L_{DAN}, večernega $L_{VEČ}$, nočnega $L_{NOČ}$ in kombiniranega L_{DVN} kazalca hrupa, ki ga povzroča uporaba ceste ali železniške proge in obratovanje večjega letališča, naprava, obrat, letališče, ki ni večje letališče, helikoptersko vzletišče, objekt za pretovor blaga in odprto parkirišče ter mejne vrednosti konične ravni hrupa L1, ki ga povzroča obratovanje letališča, helikopterskega vzletišča, objekta za pretovor blaga, naprave in obrata.

Hrup na območju občine je predvsem posledica cestnega in železniškega prometa. Pri varovanju okolja pred hrupom je bistveno prostorsko načrtovanje, in sicer predvsem pri zmanjševanju hrupa cestnega prometa. Ukrepi za zmanjšanje hrupa cestnega prometa obsegajo:

- tehnične ukrepe, npr. uporaba modernejših in tišjih transportnih sredstev,
- uvedbo omejitve hitrosti prometa v mestnem prometu,
- planiranje in regulacija prometne ureditve s preusmeritvami prometa na druge ceste,
- tehnične ukrepe, npr. uporaba poroznega asfalta na cestišču,
- uvedbo krožnega prometa za izognitev hrupu ob ustavljanju in speljevanju avtomobilov na semaforiziranih križiščih,
- sanacije objektov z večslojnimi okni in protihrupnimi fasadami ter namestitev protihrupnih ograj pri gradnji novih naselij,
- prometne zapore v središču mest,
- ureditev kolesarskih poti, posodobitev voznega parka mestnega prometa.

Kjer pa se pojavljajo neskladja med zahtevanimi in dejanskimi razmerami glede obremenitve s hrupom in kjer je čezmerna obremenitev okolja večja, mora povzročitelj obremenitve pripraviti in izvesti sanacijski program.

8.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologijo

Okoljski cilji plana izhajajo iz mednarodnih in državnih programskih dokumentov s področja varovanja življenjskega okolja pred hrupom ter veljavnih zakonskih aktov. Pri določitvi okoljskih ciljev plana je bila upoštevana obstoječa raven hrupa v občini. V tabeli 50 so navedeni okoljski cilji plana, ki so neposredno povezani z obstoječim stanjem in predvidenimi posegi.

Tabela 42: Okoljski cilji, kazalci in stanje za hrup.

CILJI	KAZALCI	STANJE
Ohranjanje ali zmanjšanje ravni hrupa pod mejnimi oziroma kritičnimi vrednostmi predpisanimi za posamezna območja varstva pred hrupom.	PLDP* po posameznih cestnih odsekih in dolžina odsekov državnih cest in železnice skozi naselja in št. prebivalcev, ki so ob prometnicah izpostavljeni hrupu.	V prometnem hrupu izstopa hrup zaradi cestnega prometa, saj je konstanten in skoraj ne pojenja, železniški promet je manj moteči, saj nastopi le občasno - nekajkrat dnevno. V Velenju so s hrupom, ki ga povzroča promet, najbolj obremenjeni: širše območje središča mesta, območja vzdolž najpomembnejših cest, prometno zelo obremenjena križišča in območje vzdolž železnice. Dolžina cest v upravljanju MO Velenje znaša 214,6 km, od tega je 58,3 km v mestu Velenje. Na območju MO Velenje poteka enotirna regionalna železniška proga (Celje – Velenje) in sicer v dolžini dobrih treh kilometrov. Ker večina železniške trase poteka mimo obrtno industrijskih območij, je njen hrup na prebivalce v glavnem nemoteč.
Smiselno umeščanje dejavnosti v prostor glede na območja varstva pred hrupom.	Število potencialnih konfiktnih območij med stanovanjsko in proizvodno dejavnostjo.	V veljavnem prostorskem planu se nahajajo trije kompleksi proizvodnih dejavnosti: območje Premogovnika Velenje, območje industrijske cone Gorenje in območje gradbene dejavnosti Selo; navedena območja so posledica obstoječe rabe prostora. Karta hrupa za območje MO Velenje ni izdelana.

*: PLDP: povprečni letni dnevni promet.

Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Raven hrupa na območju občine je ocenjena za obstoječe stanje, v nadaljevanju pa je ocenjena dodatna raven hrupa, ki ga bo povzročila izvedba predvidenih posegov. Pri tem je bil poudarek na posegih v prostor, ki predstavljajo nov vir hrupa in lahko, predvsem po začetku obratovanja dejavnosti, bistveno vplivajo na raven hrupa v okolju.

Tabela 43: Ocenjevalna lestvica vplivov na raven hrupa v okolju.

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	OPN ima na obremenjenost okolja s hrupom pozitiven vpliv ali nima vpliva. Z njegovo izvedbo se bo obremenjenost okolja s hrupom zmanjšala oziroma se ne bo spremenila. PLDP po cestnih odsekih državnih cest se bo zmanjšal. Dolžina cest in železnic skozi naselja se ne bo povečevala.
B - nebistven vpliv	OPN na obremenjenost okolja s hrupom ne vpliva bistveno. Z njegovo izvedbo se obremenjenost okolja s hrupom ne bo bistveno povečala, kljub povečanem PLDP na cestnih odsekih državnih cest. Dolžina cest in železnic skozi naselja se bo deloma povečala, vendar pa bistveni vplivov zaradi tega ne bo.

C - nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	OPN na obremenjenost okolja s hrupom ne vpliva bistveno v primeru, da se zagotovijo omilitveni ukrepi, s katerimi se obremenjenost okolja s hrupom ne poveča bistveno, kljub povečanem PLDP. Dolžina cest in železnic skozi naselja se bo povečala, vendar zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov vpliv ne bo bistven.
D - bistven vpliv	OPN ima na obremenjenost okolja s hrupom bistven vpliv. Obremenjenost okolja s hrupom bi se ob njegovi izvedbi glede na izhodiščno stanje bistveno povečala obremenjenost okolja s hrupom, presežene bodo zakonsko predpisane mejne vednosti. Bistveno se poveča tudi dolžina državnih cest in železnice skozi naselja.
E - uničujoč vpliv	OPN na obremenjenost okolja s hrupom vpliva uničujoče. Njegova izvedba bi povzročila povečano obremenjenost okolja s hrupom zaradi novih cestnih odsekov ali železnice v taki meri, da bi presegla zakonsko predpisane kritične vednosti ravni hrupa.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	OPN na obremenjenost okolja s hrupom vpliva uničujoče. Njegova izvedba bi povzročila povečano obremenjenost okolja s hrupom zaradi novih cestnih odsekov ali železnice v taki meri, da bi presegla zakonsko predpisane kritične vednosti ravni hrupa..

8.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje

OPN v svojem 134. členu navaja, da so območja varstva pred hrupom določena na osnovi 4. člena *Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju*, ki za posamezna območja podrobnejše namenske rabe prostora določajo stopnje varstva pred hrupom. OPN določa območja varstva pred hrupom za celotno občino glede na podrobno namensko rabo. V tem členu je dodano, da je treba varovati vse obstoječe stanovanjske objekte na območjih IV. stopnje varstva pred hrupom ali urejati pod pogoji za III. stopnjo varstva pred hrupom.

Navedena so naslednja območja varstva pred hrupom:

I. stopnja varstva pred hrupom velja za vsa zavarovana območja ohranjanja narave oziroma mirna območja na prostem,razen površin na naslednjih območjih:
   - na območju prometne infrastrukture (PC);
   - na območju gozdov na površinah za izvajanje gozdarske dejavnosti (G);
   - na območju za potrebe izvajanje nalog policije;
   - na območju za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

II. stopnja varstva pred hrupom velja za površine, na katerih ni dopusten noben poseg v okolje, ki je moteč zaradi povzročanja hrupa in velja za površine z naslednjimi PNRP:
   - stanovanjske površine (SS), stanovanjske površine za posebne namene (SB) in površine počitniških hiš (SP);
   - površine za turizem (BT).

III. stopnja varstva pred hrupom za površine, na katerih je dopusten poseg v okolje, ki je manj moteč zaradi povzročanja hrupa in velja za površine z naslednjimi PNRP:
   - površine podeželskega naselja (SK);
   - osrednja (CU) in druga (CD) območja centralnih dejavnosti;
   - športni centri (BC);
   - površine za oddih, šport in rekreacijo (ZS), parki (ZP), druge urejene zelene površine (ZD) in pokopališča (ZK);
   - površine razpršene poselitve (A);
   - celinske vode (VC), razen površin vodne infrastrukture.

IV. stopnja varstva pred hrupom velja za površine, na katerih je dopusten poseg v okolje, ki je lahko bolj moteč zaradi povzročanja hrupa in velja za površine z naslednjimi PNRP:
- površine za industrijo (IP), gospodarske cone (IG) in površine z objekti za kmetijsko proizvodnjo (IK);
- površine drugih območij (BD);
- površine cest (PC), površine železnic (PŽ) in ostale prometne površine (PO);
- območja komunikacijske infrastrukture (T), območja energetske (E) in okoljske (O) infrastrukture;
- najboljša kmetijska zemljišča (K1) in druga kmetijska zemljišča (K2);
- območja gozdnih zemljišč (G);
- površine nadzemnega pridobivalnega prostora (LN) in podzemnega pridobivalnega prostora (LP).

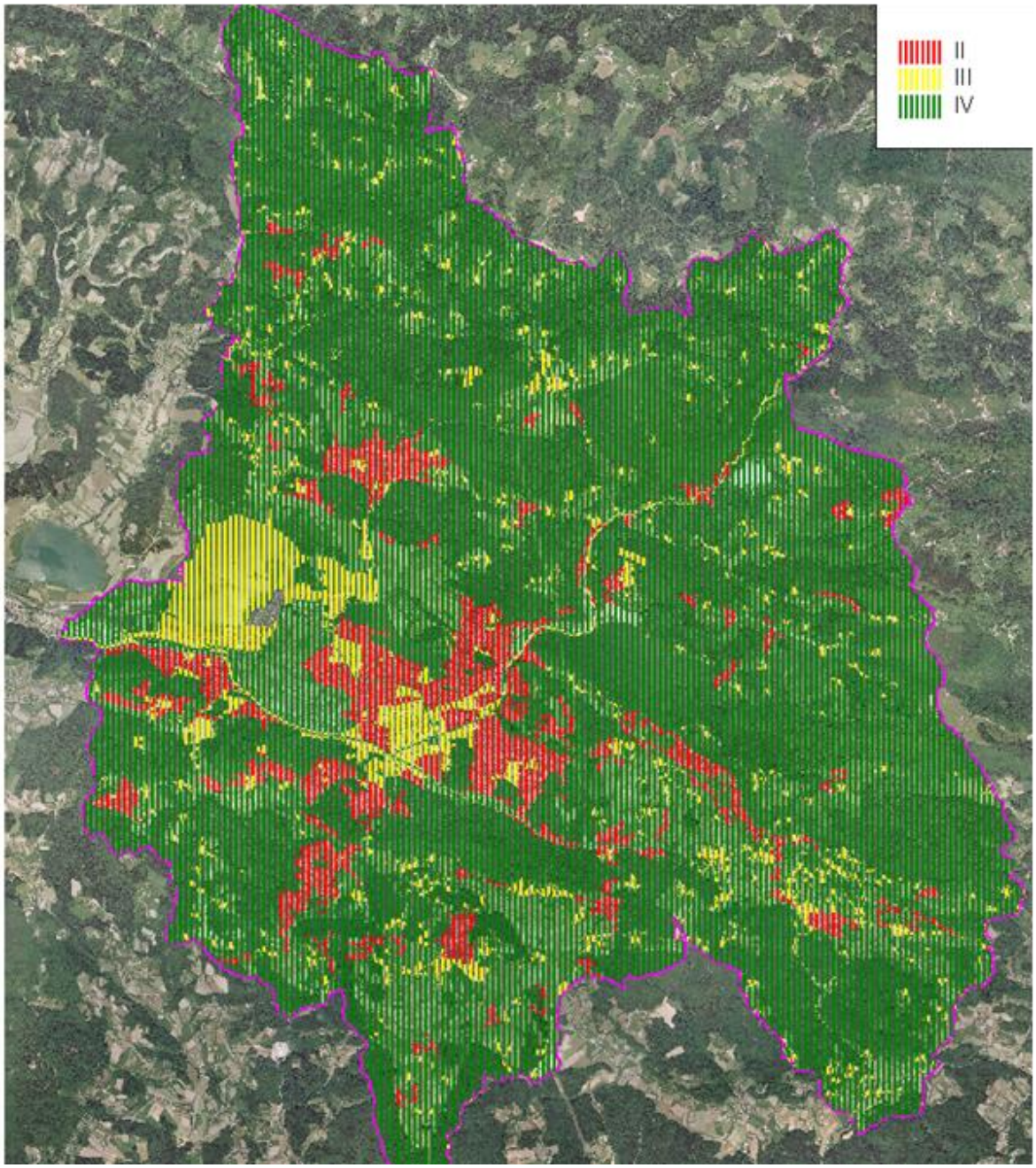

Območja varstva pred hrupom glede na podrobno namensko rabo MO Velenje.

8.4.1 PLDP (povprečni letni dnevni promet) po posameznih cestnih odsekih, dolžina odsekov državnih cest skozi naselja ter število prebivalcev ob prometnicah, ki so lahko izpostavljeni prekomernemu hrupu

V strateškem delu OPN so navedene usmeritve, ki bodo prispevale k zmanjšanju hrupa zaradi cestnega prometa:

- Na posameznih odsekih cest na prehodu v naselja se na ravnih odsekih in pred nevarnimi točkami na podlagi funkcije ceste, prometnih pogojev in drugih kriterijev za javne ceste izvedejo ukrepi za umirjanje prometa. Kolesarske steze, peš poti in parkirne površine bodo dograjevane vzporedno s cestnim omrežjem.
- Za izboljšanje prometne pretočnosti v mestu Velenje so bile že izvedene oziroma bodo skladno s prioritetami še izvedene rekonstrukcije pomembnejših mestnih cest (Šaleška, Kidričeva in Cesta Františka Foita) ter rekonstrukcije pomembnejših križišč v krožišča. Predvideva se semaforizacija štirih križišč, ureditev dodatnih pasov za zavijalce na dveh križiščih in ureditev enega križišča v sistemu desno-desno.
- Kolesarske steze, peš poti in parkirne površine bodo dograjevane vzporedno s cestnim omrežjem. Predvidena je ureditev kolesarskih stez tako v območju mesta Velenje kot tudi v ostalih predelih MO Velenje (turistične kolesarske poti, vinske poti in podobno).

Nove cestne povezave se z OPN ne načrtujejo (izjema je hitra cesta, ki jo obravnava DPN), tako da se stopnja obremenjenosti okolja s hrupom zaradi razvoja prometne infrastrukture ne bo bistveno spremenila. Demografska študija za MO Velenje ocenjuje, da se število prebivalcev v MO umirja, kar lahko doprinese z zmanjšanju prometa oziroma PLDP. Hkrati bo izgraditev nove državne ceste (hitra cesta 3. razvojne osi) razbremenila obstoječo državno in lokalno cestno omrežje, zlasti v samem mestu in v njegovi neposredni bližini. Tudi ukrepi za umirjanje prometa so vključeni v strategijo razvoja cestnega prometa MO Velenje. Ocenjujemo, da bo vse našteto pomembno vplivalo na zmanjšanje hrupa zaradi prometa.

Hkrati ugotavljamo, da se ob regionalnih in glavni cesti z OPN ne umešča novih površin za stanovanjsko dejavnost. Edina izjema je pobuda št. 28 (PEUP: LS9/008), kjer se ob lokalni cesti Velenje – Polzela spreminja namembnost zemljišča iz gozdne rabe v stanovanjsko zemljišče z namenom izgradnje enostanovanjskega objekta. Poseg je obravnavan v okviru opredelitve novega naselja ON Arnača kot sanacija razprešene gradnje in je z vidika poselitve sprejemljiv ob upoštevanju predpisanih odmikov od cestišča.

Število prebivalcev, ki živijo ob prometnicah in so, upoštevaje karte hrupa (Atlas okolja), izpostavljeni prekomernemu hrupu, se ne bo povečevalo. Ocenjeno število teh prebivalcev je glede na pretekle podatke 3.906; ocenjujemo pa, da trenutno v stanovanjskih objektih ob Patizanski, Šaleški in Kidričevi cesti in ob Cesti Františka Foita živi še manjše število ljudi, upoštevaje demografske podatke za MOV. Z OPN se ne umešča novih stanovanjskih površin ob prometnicah, hkrati bodo vsi zgoraj navedeni ukrepi, ki se nanašajo na izboljšanje prometne pretočnosti in izgradnja nove državne ceste prispevali k majši obremenitvi teh prebivalcev s hrupom.

Slika 28: Lokacija pobude št. 28, kjer se območje opredeljuje kot stavbno zemljišče.

Dolžina odsekov železnice skozi naselja

Dolžina odsekov železnice mimo poselitve se z OPN ne bo spremenila. Železniška proga Celje – Velenje poteka mimo območja stanovanj le v Pesju, kjer je tudi železniška postaja, sicer pa poteka preko gospodarske cone, ki je opredeljena z namensko rabo območja. Za ponovno aktiviranje železniške povezave Velenje – Slovenj Gradec po stari trasi proge v centralnih predelih mesta Velenje ni več možnosti.

Neposredne, začasne, daljinske in kumulativne vplive prostorskega razvoja občine na obremenjenost okolja s hrupom zaradi prometa ocenjujemo kot **nebistven vpliv (B)**. OPN na obremenjenost okolja s hrupom ne vpliva bistveno. Z njegovo izvedbo se obremenjenost okolja s hrupom ne bo bistveno povečala.

8.4.2 Število potencialnih konfliktnih območij, kjer se stikajo območja stanovanj z območji proizvodne dejavnosti

V OPN je navedena usmeritev, da se industrijske in druge proizvodne dejavnosti poudarjeno umeščajo v obstoječe in predvidene industrijske in gospodarske cone v okvirnem območju mesta Velenje ter zmerno v lokalnem središču Vinska gora. Na območjih za proizvodne dejavnosti (območje Premogovnika Velenje, območje industrijske cone Gorenje, območje gradbene dejavnosti Selo) je predvidena prenova obstoječih objektov in površin z uvajanjem novih, za okolje sprejemljivejših tehnologij. Novo predvideno območje za proizvodne dejavnosti je na zahodnem delu industrijske cone Gorenje (P4/4) za širitev proizvodnih dejavnosti Gorenja, v letu 2017 pa so komunalno opremili Poslovno cono Stara vas (PC Stara vas).

Ugotavljamo, da OPN ne povzroča nastanek novih konfliktnih območij z vidika varstva pred hrupom, saj z OPN ne nastajajo nove proizvodne cone, ampak se samo širi industrijska cona Gorenje na območje, ki ni v neposredni bližini namenske rabe SS (stanovanjske površine). Do konfliktne rabe lahko prihaja zaradi stika med SS (čiste stanovanjske površine) in IG (proizvodna območja) (Slika 29).

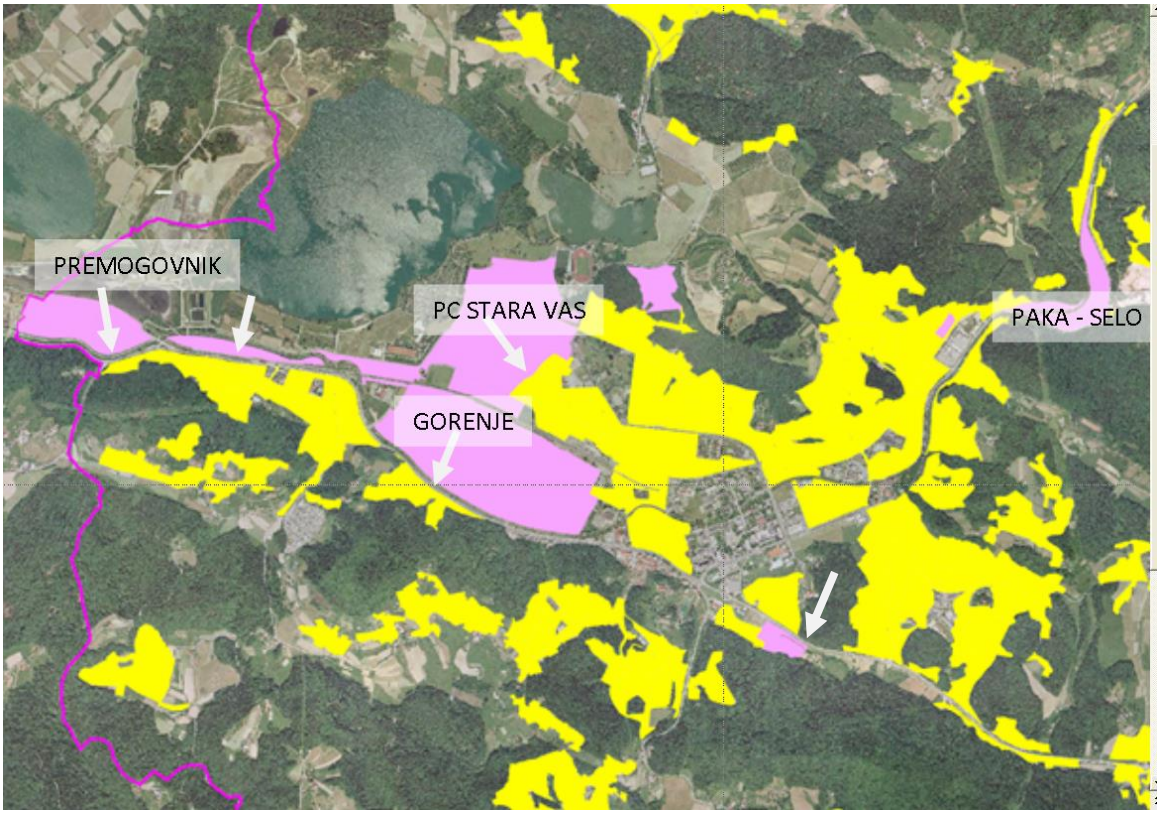

Slika 29: Potencialna konfliktna območja med SS (stanovanjske površine), ki so značene z rumeno barvo in IG (gospodarske cone) oz. IP (površine za industrijo), ki so označena z roza barvo.

Med obstoječimi potencialno konfliktnimi območji lahko izpostavimo območje med PC Stara vas in SS, kjer pa gre za umestitev mirnih dejavnosti (tiskarna, itd.), ki niso vir prekomernega hrupa. Drugo potencialno konfliktno območje je med IP Gorenje in SS, kjer pa so proizvodnje dejavnosti umaknjene od roba cone (rob cone tvorijo parkirišče, prodajni salon, upravne stavbe). Tretje potencialno konfliktno območje je med cono Paka-Selo in SS, kjer je poselitev redka in se le deloma dotika ozkega roba cona; nove dejavnosti (npr. Plastika Skaza), ki so nadomestile gradbeno podjetje Vegrad, pa so manjši izvor hrupa v primerjavi s preteklimi dejavnostmi.

V skupnih prostorskih izvedbenih pogojih OPN je določeno varstvo pred hrupom in sicer stopnje zmanjševanja onesnaženja okolja s hrupom za posamezna območja osnovne in podrobne rabe glede na občutljivost za škodljive učinke hrupa (134. člen). Določeno je tudi, da je treba vse obstoječe stanovanjske objekte na območjih IV. stopnje varstva pred hrupom varovati ali urejati pod pogoji za III. območje varstva pred hrupom.

Neposredne, začasne, daljinske in kumulativne vplive prostorskega razvoja občine na obremenjenost okolja s hrupom zaradi industrije ocenjujemo kot **kot nebistven pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C).**

Omilitveni ukrepi

Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Nosilec ukrepa
Prekomerno obremenjevanje okolja s hrupom.	V posamezna območja se lahko umeščajo le tiste dejavnosti, ki ne povzročajo prekomernega hrupa glede na zakonsko predpisane mejne vrednosti za posamezno območje varstva pred hrupom. Novi posegi se naj izvajajo skladno s trajnostno rabo na način, da protihrupna zaščita ne bo potrebna. Nove stavbe z varovanimi prostori naj se umeščajo tako, da protihrupna zaščita ne bo potrebna. Zanje naj se zagotovi pogoje za območje II. SVPH. Hkrati se je potrebno izogniti gradnji teh stavb v III. SVPH, oziroma te ne smejo mejiti neposredno na območje IV. SVPH. Stanovanjske stavbe, ki so v območju IV. SVHP je treba postopno odstraniti iz tega območja.	Investitor.

8.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO, DIREKCIJA RS ZA INFRASTRUKTURO
Ministrstvo je v svojem prvem mnenju (35001-8/2015) z dne 23.7.2015 ugotovilo, da je pripravljalec osnutka DPN upošteval dane smernice in zakonodajo s področja cestne infrastrukture.

MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO, MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO, DIREKCIJA RS ZA INFRASTRUKTURO, SEKTOR ZA ŽELEZNICO
Ministrstvo je v svojem mnenju (350-2/2015/80-1818) z dne 28.8.2015 podalo prvo mnenje, ki se nanaša predvsem na dela in objekte, ki se bodo projektirali v bližini železniških prog.

DARS, Družba za avtoceste v RS je v svojem mnenju (351/D-20/15-PTPP/VD-1318) z 14.8.2015 podala naslednje smernice in opozorila. Pomebnejše navajmo:

- Upoštevati je treba uredbo o DPN za državno cesto od priključka Velenje-jug do priključka Slovenj Gradec-jug. Na območju DPN spremembe namenske rabe niso možne. Ostale prostorske rabe so dopustne skladno z 10. členom Zakona o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor ter 24. in 52. člena Uredbe o DPN.

- Ob načrtovani državni cesti naj se ne načrtuje objektov in dejavnosti, za katere bi bil vpliv bodoče ceste lahko moteč, pri tem izrecno poudarjajo na obremenitve s hripom zaradi prometa. Treba je načrtovati rabo prostora na način, da bodo upoštevane načrtovane obremenitve okolja zaradi predvidenega naraščanja prometa v dolgoročnem obdobju (20-letno plansko obdobje).
- Širjenje razpršene poselitve na območja, ki bodo obremenjena s hrupom zaradi bodoče državne ceste, ni ustrezno.
- V tekstualnem delu je treba navesti, da DARS d.d. oziroma upravljalev te državne ceste ne bo zagotavljal dodatnih ukrepov varstva pred hrupom za nova poselitvena območja oz. območja spremenjene rabe prostora, ki so predvidena s tem OPN. Izvedba vseh ukrepov je za zaščito novih poselitvenih območij oziroma območij spremenjene rabe je obveznost lokalnih skupnosti oz. investitorjev novih posegov.

MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE, DIREKTORAT ZA JAVNO ZDRAVJE

Ministrstvo je v svojem mnenju (354-34/16-2/256) z 12.4.2016 podalo <u>splošne smernice glede izvedbenega dela plana,</u> ki se nanašajo na hrup.

- Za vsa nova območja, območja širitve in za prenovo območij namenske rabe prostora na območju poselitve je potrebno določiti območja oz. stopnje varstva pred hrupom (SVPH) v skladu z določili predpisa, ki ureja hrup v okolici. Na območju poselitve se določijo meje III. In IV. stopnje varstva pred hrupom (SVPH). Glede na načrtovano zaščito mirnih območij v naravnem in urbanem okolju se določijo tudi meje (potencialnih) območij II. in I. SVPH.
- Zagotoviti je treba, da se odstranijo konfliktne situacije to je neposreden stik med območji I. in III. ali IV ter II. in IV ter da se zagotovi, da ne bodo nastajala nova konkliktna območja. Območje IV, SVPH naj obkroža območje III. SVPH širina katerega mora zagotoviti, da na območju II. in ali I. SVPH v okolici ne bodo presežene veljavne mejne vrednosti kazalcev hrupa za ta območja.
- Pri načrtovanju novih posegov ni sprejemljivo načrtovati novih konfliktnih situacij, ki bi jih upravičili z izvedbo omilitvenih ukrepov. Primarna zaščita zdravja ljudi pred hrupom naj temelji na pravilnem prostorskem načrtovanju in primernem umeščanjem virov hrupa v okolje. Bolj hrupne naprave/dejavnosti naj se ne umeščajo na obrobje območja IV. SVPH.
- Za objekte z varovanimi prostori naj se zagotovi mirno okolje, po možnosti območje II. SVPH. To velja še posebej za bolnišnice in vzgojno-izobraževalne ustanove, pa tudi za počitniške, zdraviliške in stanovanjske soseske. V primerih, ko so te stavbe na območju III. SVPH na se v čim večji meri zagotovi, da ne mejijo na območje IV. SVPH.
- Za vsa nova območja, območja širitve in za prenovo območij namenske rabe na območju poselitve naj se načrtujejo ukrepi učinkovite rabe energije, ki hkrati zagotavljajo čim manjšo obremenjenost s hrupom ali to obremenjenost celo odpravljajo. Potrebno je zagotoviti, da hladilne in prezračevalne naprave ter toplotne črpalke ne bodo povzročale čezmernega hrupa.
- Posebna pozornost mora biti posvečena načrtovanju prometne infrastrukture, ki povzroča trajen hrup tako v dnevnem kot v nočnem času in zato za zdravje ljudi predstavljajo največje tveganje za pojav srčno žilnih bolezni

- <u>Dodatne smernice za območje centralnih dejavnosti:</u> na območju centralnih dejavnosti prihaja do konfliktov interesov med gostinsko dejavnostjo in ostalimi.

Večjo pozornost je potrebno posvetiti tudi pri načrtovanju prostorov za javne prireditve v naselju, da ne pride do prekomerne obremenitve prebivalcev s hrupom. Posej je treba zaščititi vzgojno-izobraževalne ustanove, domove za starejše občane, zdravstvene ustanove.

MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE, NACIONALNI INŠTITUT ZA JAVNO ZDRAVJE
Nacionalni inštitut za javno zdravje je v svojem mnenju (354-34/16-4/256, 12. 3. 2018) poudaril, da naj se območja vartva pred hrupom grafično prikažejo in da naj se vključijo karte hrupa, kjer so na razpolago. NIJ je podal tudi izhodišča za omilitvene ukrepe.

Ugotovitev OP: Smernice *Ministrstva za zdravje* se upoštevajo. Območja varstva pred hrupom so v izvedbenem delu OPN določena in v OP prikazana tudi grafično. Smernice DARSa se upoštevajo, saj se v varovalnem pasu bodoče hitre ceste ne načrtuje objektov in dejavnosti ter ni predvidenih sprememb namenske rabe (Slika 30). Hkrati so upoštevana tudi izhodišča za omilitvene ukrepe, ki jih je podal NIJ v svojem mnenju, dodani omilitveni ukrepi in upoštevane obstoječe karte hrupa.

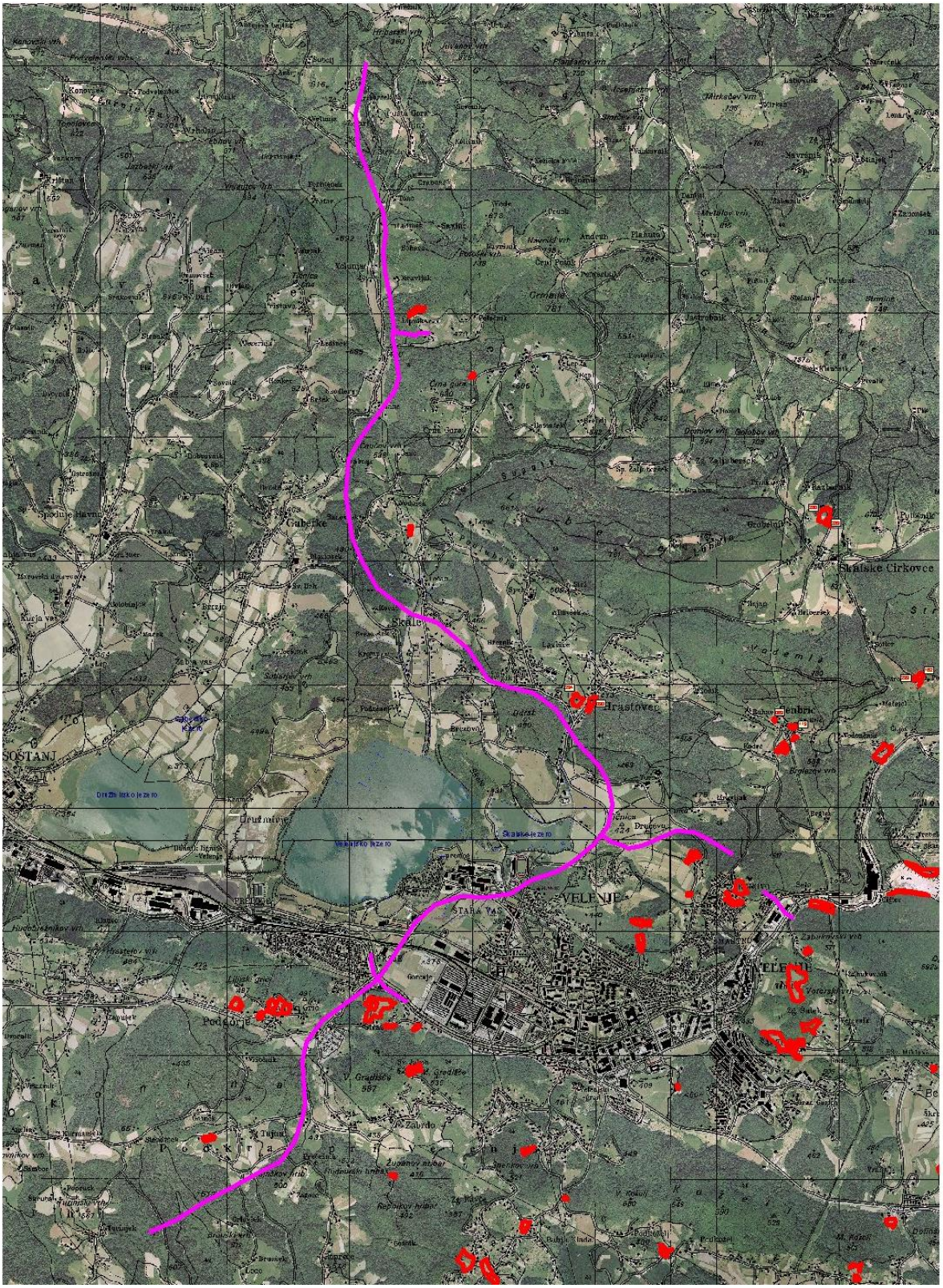

Slika 30: Trasa hitre ceste 3. razvojne osi in pobude za spremembo rabe zemljišč v sklopu OPN, ki so v okolici trase državne ceste.

8.7 Skladnost načrta z okoljskimi cilji

OPN je skladen z okoljskimi cilji.

8.8 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
PLDP po posameznih cestnih odsekih in dolžina odsekov državnih cest in železnice skozi naselja.	Direkcija RS za ceste (monitoring); MO Velenje.
Število potencialnih konfliktnih območij glede varstva pred hrupom.	MO Velenje.
Število pritožb občanov zaradi hrupa v okolju.	MO Velenje z vzpostavitvijo celovitega, učinkovitega sistema spremljanja in reševanja pritožb občanov.

8.8 Viri

- Kotnik, K., 2010. Stanje na področju hrupa v MO Velenje. ERICo Velenje, DP 19/04/10.
- Promet 2011, DRSC d.d., 2012
- Standardi:
  - ISO 9613-2; Acoustics – Attenuation of sound during propagation outdoors – Part 2: General method of calculation, 1996.
  - ISO 9613-1; Calculation of absorption of sound by the atmosphere;
  - XP S31-133; Acoustique, Bruit des infrastuctures de transports terrestres, Normalisation Francaise, 2001
  - NMPB Routes 96 (SETRA-CERTU-LCPC-CSTB), Arrzte du 5 mai 1995 relatif au bruit des infrastructures routrires, Journal Officiel du 10 mai 1995
- The green paper – The Noise Situation in the European Union, spletna stran: http://ec.europa.eu/environment/noise/greenpap.htm#situ.
- Poročila o stanju okolja v Sloveniji, spletna stran:http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/poro%C4%8Dila/poro%C4%8Dila%20o%20stanju%20okolja%20v%20Sloveniji/hrup.pdf
- Evropska agencija za okolje – Hrup, spletna stran:http://www.eea.europa.eu/sl/themes/noise/about-noise.
- Stanje na področju hrupa v MO Velenje. DP 19/04/10. Erico Velenje, 2010. Velenje.
- Šterbenk, E. s sodelavci 2009. Poročilo o stanju okolja v MO Velenje. Poročilo projekta. ERICo Velenje, DP 12/04/09. 2009. Velenje.
- Direkcija RS za ceste, spletna stran: http//www.drsc.si.

9 ELEKTROMAGNETNO SEVANJE (EMS)

9.1 Zakonodaja

- Uredba o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju (Ur. l. RS št., 70/96, 41/04-ZVO-1)
- Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu za vire elektromagnetnega sevanja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS št. 70/96, 17/11-ZTZPUS-1)

9.2 Obstoječe stanja okolja na območju OPN

Stopnji varstva pred sevanjem, določeni glede na občutljivost posameznega območja naravnega ali življenjskega okolja za učinke elektromagnetnega polja, ki jih povzročajo viri sevanja, sta I. in II. stopnja:

- stopnja varstva pred sevanjem velja za I. območje, ki potrebuje povečano varstvo pred sevanjem. I. območje predstavlja območje bolnišnic, zdravilišč, okrevališč ter turističnih objektov, namenjenih bivanju in rekreaciji, čisto stanovanjsko območje, območje objektov vzgojno-varstvenega in izobraževalnega programa ter programa osnovnega zdravstvenega varstva, območje igrišč ter javnih parkov, javnih zelenih in rekreacijskih površin, trgovsko-poslovno-stanovanjsko območje, ki je hkrati namenjeno bivanju in obrtnim ter podobnim proizvodnim dejavnostim, javno središče, kjer se opravljajo upravne, trgovske, storitvene ali gostinske dejavnosti, ter tisti predeli območja, namenjenega kmetijski dejavnosti, ki so hkrati namenjeni bivanju (v nadaljnjem besedilu: I. območje).
- stopnja varstva pred sevanjem velja za II. območje, kjer je dopusten poseg v okolje, ki je zaradi sevanja bolj moteč. II. območje je zlasti območje brez stanovanj, namenjeno industrijski ali obrtni ali drugi podobni proizvodni dejavnosti, transportni, skladiščni ali servisni dejavnosti ter vsa druga območja, ki niso v prejšnjem odstavku določena kot I. območje (v nadaljnjem besedilu: II. območje). II. stopnja varstva pred sevanjem velja tudi na površinah, ki so v I. območju namenjene javnemu cestnemu ali železniškemu prometu.

Celotna obremenitev območja s sevanjem kot posledice obratovanja ali uporabe vseh virov sevanja se ugotavlja tako, da se na kraju meritev izmerijo in vrednotijo veličine elektromagnetnega polja, za katere so določene mejne vrednosti.

Obremenitev območja s sevanjem kot posledice obratovanja ali uporabe posameznega vira sevanja se ugotavlja tako, da se na kraju meritev izmerijo in vrednotijo veličine elektromagnetnega polja, za katere so s to uredbo določene mejne vrednosti, pri čemer se za frekvenčno območje, v katerem obravnavani vir seva, ne upoštevajo deleži elektromagnetnega polja, ki so na kraju meritev posledica emisije vseh drugih pomembnih virov sevanja.

Nizkofrekvenčni vir sevanja je pomemben vir sevanja, če njegovo obratovanje ali uporaba na kraju meritev pomeni, da je:

- efektivna vrednost električne poljske jakosti ali gostote magnetnega pretoka oziroma,
- temenska vrednost električne poljske jakosti ali gostote magnetnega pretoka, če gre za frekvenčno območje od 0 do 0,1 Hz,
- najmanj v enem frekvenčnem območju večja od 20 % vrednosti, ki je kot mejna vrednost za nove nizkofrekvenčne vire sevanja določena zgoraj citirano Uredbo.

Visokofrekvenčni vir sevanja je pomemben vir sevanja, če njegovo obratovanje ali uporaba na kraju meritev pomeni, da je:

- efektivna vrednost električne ali magnetne poljske jakosti oziroma
- temenska vrednost, če gre za impulzno sevanje, najmanj za eno frekvenčno območje večja od 20 % vrednosti, ki je kot mejna vrednost za nove visokofrekvenčne vire sevanja določena s to uredbo.

V spodnji tabeli so predstavljene okvirne vrednosti vplivnega območja daljnovodov različnih geometrij in nazivnih napetosti za I. območja varstva pred sevanju. Tabela je povzeta po publikaciji Foruma EMS Elektromagnetna sevanja, vplivna območja.

Tabela 44: Okvirne vrednosti vplivnega območja daljnovodov različnih geometrij in nazivnih napetosti za I. območja varstva pred sevanju (Valič, 2008).

Naprava	Velikost vplivnega območja na višini 1 m
400 kV daljnovod tipa ipsilon	46 m
400 kV daljnovod tipa sod	42 m
220 kV daljnovod tipa jelka	24 m
220 kV daljnovod tipa sod	18 m
110 kV daljnovod tipa portal	14 m
110 kV daljnovod tipa donau	14 m
110 kV daljnovod tipa jelka	14 m
110 kV daljnovod tipa sod	11 m

Preko območja MO Velenje potekajo koridorji naslednjih visokonapetostnih daljnovodov:

- DV 2x 110 KV Dravograd-Velenje;
- DV 2x 110 KV Velenje – Šoštanj;
- DV 110 KV Šoštanj – Podlog I;
- DV 2x 110 KV Šoštanj – Podlog II;
- DV 220 KV Podlog – Obersielach (meja Republika Avstrija).

Za razdeljevanje električne energije na manjših razdaljah služi napetostno omrežje z obratovalno napetostjo 20 KV. V Pesju je razdelilna transformatorska postaja. ELES na območju MO Velenje ne načrtuje večjih projektov skupnega interesa.

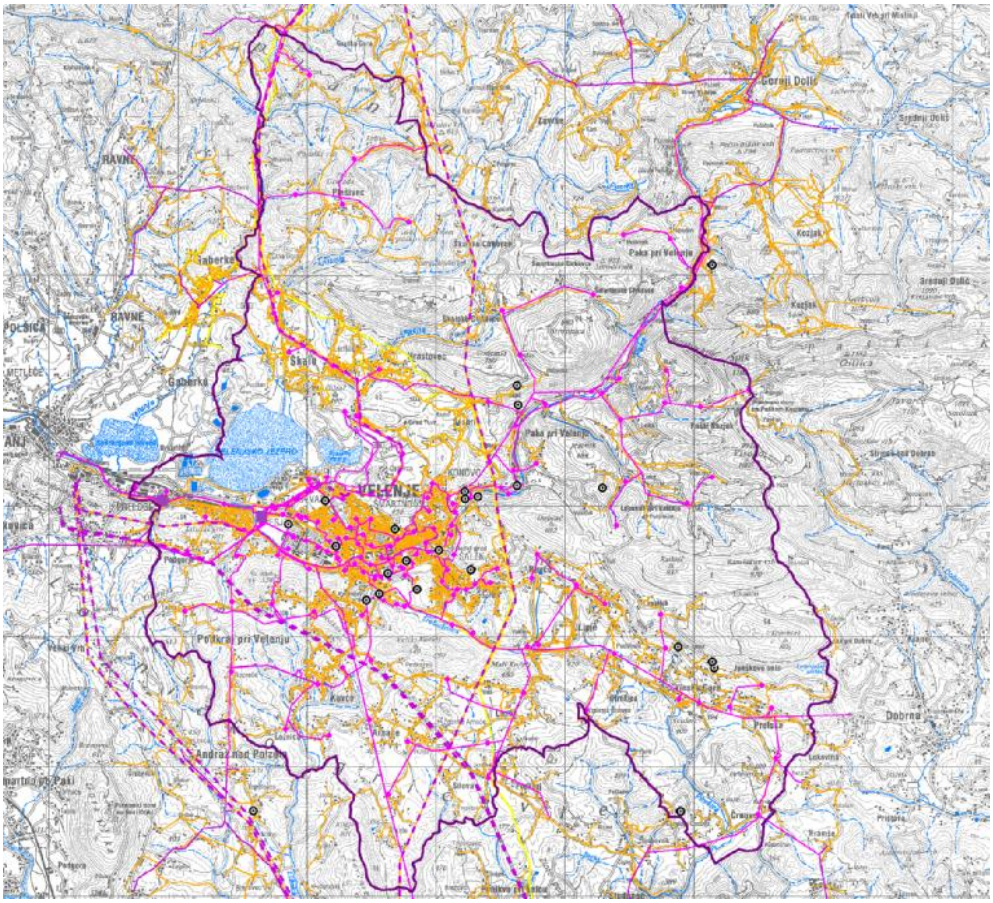

Slika 31: Objekti za prenos električne energije na območju MO Velenje.

Srednje in nizko napetostni električni vodi v pretežni meri potekajo po zraku, le v novo opremljenih območjih v mestu in nekaterih naseljih ter novejših rekonstruiranih razvodih potekajo pod zemljo. Gradnja stanovanjskih objektov znotraj varovanega pasu visokonapetostnega elektroenergetskega omrežja ni dovoljena.

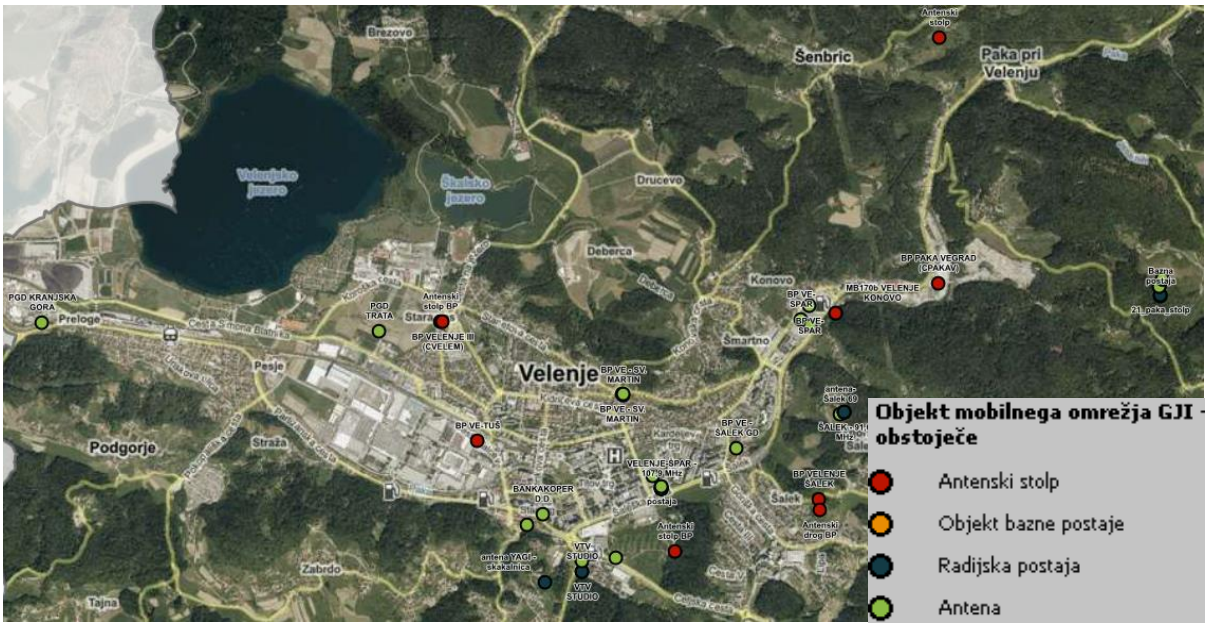

Slika 32: Viri EMS sevanja na širšem območju mesta Velenje Vir: PISO Velenje, november 2017.

Tabela 45: Vrste EMS na območju MO Velenje po podatkih Atlasa okolja, november 2017.

Vrsta vira	Lastnik objekta	Lokacija	Sistem:	P MAX (dBm):	P MAX ERP (W)
Bazna postaja	A1 Slovenija, d.d.	M-Club Velenje	GSM 900	55,5	
			GSM 1800	54,5	
Bazna postaja	Telekom Slovenije d.d.	M-Club Velenje	GSM 900	45,0	
			UMTS	26,5	
Bazna postaja	Telekom Slovenije d.d.	VE - Renault	UMTS	26,6	
Radijski oddajnik	Naš čas, d.o.o.	VELENJE 4			50
Bazna postaja	Telekom Slovenije d.d.	VE - Skakalnica	GSM 900	47	
			GSM 1800	45	
Bazna postaja	Telekom Slovenije d.d.	VE - Žarova GZ	UMTS	27,2	
Bazna postaja	Telekom Slovenije d.d.	VE - Sv. Martin	UMTS	25,3	
Bazna postaja	Telekom Slovenije d.d.	VE - TLK	GSM 1800	45	
			GSM 900	47	
			UMTS	27	
Bazna postaja	A1 Slovenija, d.d.	Velenje Kopališka	GSM 900	56,09	
			GSM 1800	54	
Bazna postaja	Telekom Slovenije d.d.	VE - Šalek GD	UMTS	26,8	
		Salek Velenje	GSM 900	56,5	
Radijski oddajnik	RADIO 1 d.o.o	VELENJE 2			200
Bazna postaja	Telekom Slovenije d.d.	Paka Vegrad	GSM 900	47	
Bazna postaja	Telekom Slovenije d.d.	Paka RTV	GSM 900	45	
Televizijski oddajnik	RTV Slovenija	PAKA			25+25+13+13
Bazna postaja	A1 Slovenija, d.d.	Paka pri Velenju	GSM 900	58,01	
Bazna postaja	A1 Slovenija, d.d.	Marsnik	GSM 900	58,32	
Bazna postaja	Telekom Slovenije d.d.	Huda Luknja	GSM 900	47	
Bazna postaja	A1 Slovenija, d.d.	Vinska gora	GSM 900	56,64	
Bazna postaja	Telekom Slovenije d.d.	Vinska gora - Lipnik	GSM 900	47	

9.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologijo

Pri določitvi okoljskih ciljev je bilo upoštevano obstoječe stanje okolja v MO Velenje. V tabeli spodaj navajamo tiste okoljske cilje, ki se nanašajo na občinski prostorski načrt. Okoljski cilji izhajajo iz veljavnih pravnih predpisov (zakoni, uredbe in pravilniki).

Okoljski cilj plana	Kazalci stanja okolja	Zavezujoči dokument	Obrazložitev izbire okoljskega cilja
Odmik poselitvenih območij od virov elektromagnetnega sevanja in s tem zmanjšanje obremenitve ljudi zaradi EMS.	Konfliktnost rabe na območjih varstvenih pasov daljnovodov.	Energetski zakon. Pravilnik o pogojih in omejitvah gradenj, uporabe objektov ter opravljanja dejavnosti v območju varovalnega pasu elektroenergetskih omrežij. Uredba o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju. Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu za vire elektromagnetnega sevanja ter o pogojih za njegovo izvajanje.	Z okoljskim ciljem želimo z ustreznimi odmikom poselitvenih območij od virov elektromagnetnega sevanja (daljnovodi, TRP) zagotavljati zdravo bivalno okolje.

Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Ocenjevanje vplivov izvedbe plana na vrednosti elektromagnetnega sevanja v naravnem in življenjskem okolju za obstoječe stanje in za vplive planiranih posegov smo naredili skladno z Uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju (Ur. l. RS, št. 70/96). Razlaga posameznih ocen pri vrednotenju vplivov plana na okoljsko sestavino elektromagnetno sevanje je navedena v spodnji tabeli 46.

Tabela 46: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na raven EM sevanja.

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	OPN na raven EM sevanja ne bodo imeli negativnih vplivov oz. učinkov ali pa bodo ti pozitivni. Število objektov z varovanimi prostori ali območji za bivanje v območju varovanih koridorjev glede na obstoječe in predvideno stanje se bo zmanjšalo. Enako se bodo zmanjšale tudi površine namenjene bivanju v varovalnih koridorjih daljnovodov.
B - nebistven vpliv	OPN bo imel na raven EM sevanja nebistven vpliv, obremenjenost okolja z elektromagnetnim sevanjem se ne bo bistveno povečala. Število objektov z varovanimi prostori ali območji za bivanje v območju varovanih koridorjev glede na obstoječe in predvideno stanje se ne bo spremenilo. Površine namenjene bivanju v varovalnem koridorju daljnovodov se ne bodo povečale.

C - nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	OPN bo imel na raven EM sevanja nebistven vpliv, v primeru zagotovitve omilitvenih ukrepov, s katerimi se zagotavlja, da se obremenjenost okolja z elektromagnetnim sevanjem ne bodo bistveno spremenila. Število objektov z varovanimi prostori ali območji za bivanje v območju varovanih koridorjev glede na obstoječe in predvideno stanje se zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov ne bo spremenilo. Enako se zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov ne bodo povečale površine namenjene bivanju.
D - bistven vpliv	OPN bo imel na raven EM bistven vpliv. Obremenjenost okolja z elektromagnetnim sevanjem bi se ob njegovi izvedbi glede na izhodiščno stanje bistveno povečala. Število objektov z varovanimi prostori ali območji za bivanje v območju varovanih koridorjev glede na obstoječe in predvideno stanje se bo povečalo. Prav tako se bodo povečale površine namenjene za bivanje v varovalnih koridorjih daljnovodov.
E - uničujoč vpliv	OPN bo imel na raven EM uničujoč vpliv. Obremenjenost okolja z elektromagnetnim sevanjem bi se ob njegovi izvedbi povečala v taki meri, da bi bila dosežena kritična raven obremenjevanja okolja z elektromagnetnim sevanjem. Število objektov z varovanimi prostori ali območji za bivanje v območju varovanih koridorjev glede na obstoječe in predvideno stanje in površine namenjene za bivanje se bodo bistveno povečale.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje vplivov OPN na raven EM sevanja v okolje ni možno.

9.4 Ocena pričakovanih vplivov OPN na okolje

Za različne tipe daljnovodov so določeni različni vplivni pasovi. Glede na to, da tipov daljnovodov ne poznamo, se za potrebe izdelave okoljskega poročila uporabljajo varovalni pasovi elektroenergetskih omrežij, ki v povprečju odgovarjajo vplivnim območjem vseh tipov daljnovodov. Varovalni pasovi daljnovodi z napetostmi 35 kV in več v skladu s *Pravilnikom o pogojih in omejitvah gradenj, uporabe objektov ter opravljanja dejavnosti v območju varovalnega pasu elektroenergetskih omrežij* (Ur. l. RS, 101/2010) sodijo v območje I. varnostne stopnje.

Varovalni pas elektroenergetskih omrežij je zemljiški pas ob elektroenergetskih vodih in objektih, v katerem se smejo graditi drugi objekti in naprave ter izvajati dela, ki bi lahko vplivala na obratovanje omrežja, le ob določenih pogojih in na določeni oddaljenosti od vodov in objektov tega omrežja. Širina varovalnega pasu elektroenergetskega omrežja poteka od osi elektroenergetskega voda oz. od zunanje ograje razdelilne ali transformatorske postaje

Upoštevaje določila 468. člena *Energetskega zakona* (Ur. l. RS, št. 17/2014, EZ-1) je širina varovalnega pasu elektroenergetskega omrežja naslednja:

- za napetostni nivo 110 KV je 30 m (15 m levo in 15 m desno od osi DV);
- za napetostni nivo 220 KV in 400 kV je 80 m (40 m levo in 40 m desno od osi DV).

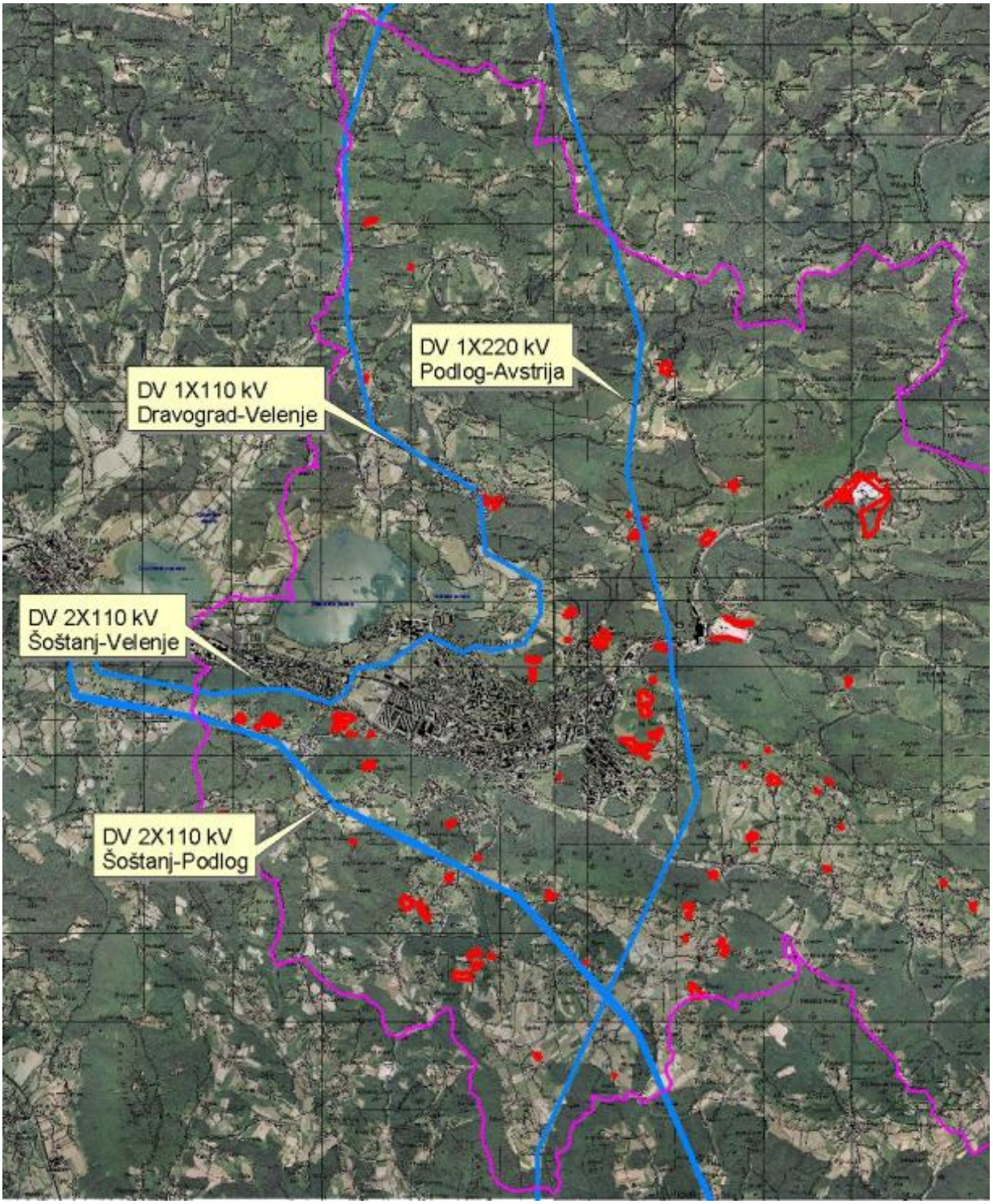

Slika 33: Prikaz električnih vodov in lokacij pobud za spremembo namenske rabe iz OPN.

Tabela 47: Opredelitev vplivov izvedbe plana na okoljski cilj »Odmik poselitvenih območij od virov elektromagnetnega sevanja in s tem zmanjšanje obremenitve ljudi zaradi EMS.

<table>
<tr><th>Kazalci stanja okolja</th><th>Ničelno stanje
(zadnji dostopni podatek)</th><th>Ocena gibanja kazalca</th><th>Opis, obrazložitev in ocena vpliva</th></tr>
<tr>
<td>Konfliktnost rabe na območjih varstvenih pasov daljnovodov.</td>
<td>Preko območja MO Velenje potekajo koridorji naslednjih visokonapetostnih daljnovodov: DV 2x 110 KV Dravograd-Velenje; DV 2x 110 KV Velenje – Šoštanj; DV 110 KV Šoštanj – Podlog I;
DV 2x 110 KV Šoštanj – Podlog II;
DV 220 KV Podlog – Obersielach (meja Republika Avstrija).

Podrobna namenska raba v 80 m varovalnem pasu 220 KV daljnovodov na območju MOV (v ha)
<table>
<tr><td>A</td><td>1,101</td></tr>
<tr><td>G</td><td>25,419</td></tr>
<tr><td>IG</td><td>0,556</td></tr>
<tr><td>K1</td><td>31,278</td></tr>
<tr><td>K2</td><td>28,159</td></tr>
<tr><td>PC</td><td>0,383</td></tr>
<tr><td>SK</td><td>0,570</td></tr>
<tr><td>SS</td><td>3,004</td></tr>
<tr><td>VC</td><td>0,190</td></tr>
<tr><td>SKUPAJ</td><td>90,66</td></tr>
</table>
Podrobna namenska raba v 30 m varovalnem pasu 110 KV daljnovodov na območju MOV (v ha)
<table>
<tr><td>A</td><td>1,387</td></tr>
<tr><td>BD</td><td>0,365</td></tr>
<tr><td>CU</td><td>0,021</td></tr>
<tr><td>E</td><td>0,245</td></tr>
<tr><td>G</td><td>4,487</td></tr>
<tr><td>IG</td><td>3,070</td></tr>
<tr><td>IP</td><td>0,036</td></tr>
<tr><td>K1</td><td>31,150</td></tr>
</table>
</td>
<td>Nevtralen vpliv.</td>
<td>Neposreden in dolgoročen vpliv:
OPN v izvedbenem delu v 135. členu (varstvo pred elektromagnetnim sevanjem) določa, da je potrebno za varstvo pred elektromagnetnim sevanjem upoštevati Uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju. Skladno z gornjo uredbo, sta določeni dve stopnji varstva pred sevanjem, glede na občutljivost posameznega območja naravnega ali življenjskega okolja za učinke elektromagnetnega polja, ki jih povzročajo viri sevanja:
- I. stopnja varstva pred sevanjem velja za I. območje, ki potrebuje povečano varstvo pred sevanjem. V prostoru MO Velenje se kot I. območje upoštevajo zemljišča z naslednjimi PNRP:
- območja stanovanj: stanovanjske površine (SS), stanovanjske površine za posebne namene (SB), površine podeželskega naselja (SK) in površine počitniških hiš (SP);
- območja centralnih dejavnosti: osrednja območja centralnih dejavnosti (CU) in druga območja centralnih dejavnosti (CD);
- posebna območja: površine za turizem (BT), površine drugih območij (BD) in športni centri (BC);
- območja zelenih površin: površine za oddih, šport in rekreacijo (ZS), parki (ZP), druge urejene zelene površine (ZD) in pokopališča (ZK);
- površine razpršene poselitve (A).

- II. stopnja varstva pred sevanjem velja za II. območje, kjer je dopusten poseg v okolje, ki je zaradi sevanja bolj moteč. V prostoru MO Velenje se kot II. območje upoštevajo zemljišča z naslednjimi PNRP:
- območja proizvodnih dejavnosti: površine za industrijo (IP), gospodarske cone (IG) in površine z objekti za kmetijsko proizvodnjo (IK);
- območja prometne infrastrukture: površine cest (PC), površine železnic (PŽ) in ostale prometne površine (PO);
- območja telekomunikacijske (T), energetske (E) in okoljske (O) infrastrukture;</td>
</tr>
</table>

K2	17,827
O	0,508
PŽ	0,044
PC	0,358
SK	0,103
SS	10,370
VC	0,139
ZD	0,442
ZK	0,007
ZS	1,444
SKUPAJ	72,003

Stanovanjski objekti, ki se nahajajo znotraj varovalnih koridorjev daljnovodov, so posledica do sedanjega prostorskega razvoja. Izvedba OPN bo imela vpliv tudi zaradi obstoječega stanja poselitve in prisotnosti posameznih stanovanjskih objektov v varovalnih koridorjih obstoječih daljnovodov. V ta namen podajamo omilitveni ukrep.

V občini se nahajajo bazne postaje in televizijski oddajniki, ki so prav tako vir elektromagnetnega sevanja. Brez strokovnega mnenja, da so EMS baznih postaj pod dovoljenimi mejnimi vrednostmi, ni mogoče pridobiti potrebnih dovoljenj za postavitev. Za vsako bazno postajo, ki je vir elektromagnetnega sevanja, mora investitor zagotoviti prve meritve. Rezultati meritev, ki so jih v okolici baznih postaj izvedle pooblaščene organizacije Agencije RS za okolje, kažejo, da obremenitev bivalnega in naravnega okolja z EMS nikjer ne presega mejnih vrednosti, ki jih določa predpis. Običajna izpostavljenost ljudi sevanjem baznih postaj v Sloveniji je več kot 100-krat manjša od mejnih vrednosti.

- območja kmetijskih zemljišč: najboljša kmetijska zemljišča (K1) in druga kmetijska zemljišča (K2);
- območja gozdnih zemljišč (G);
- območja površinskih voda: celinske vode (VC);
- območja drugih zemljišč: površine nadzemnega (LN) in podzemnega (LP) pridobivalnega prostora (LN);

- II. stopnja varstva pred sevanjem velja tudi na površinah, ki ležijo znotraj I. območij varstva pred sevanjem in so namenjene javnemu cestnemu prometu.

Minimalni potrebni odmiki od virov EMS so območja v katere ni dovoljeno umeščanje objektov z varovanimi prostori in znašajo:
- za 400 kV: minimalni odmik je 42 m do 46 m na višini 1 m od tal;
- za 220 kV: minimalni odmik je 18 m do 24 m na višini 1 m od tal;
- za 110 kV: minimalni odmik je 11 m do 14m na višini 1 m od tal.

Dejavnosti in objekti se v prostor umeščajo glede na prisotnost virov EMS. Vir EMS ne sme povzročiti čezmerne celotne obremenitve območja s sevanjem. Pri načrtovanju, gradnji ali rekonstrukciji virov sevanja je potrebno izbrati tehnične rešitve in upoštevati dognanja in rešitve, ki zagotavljajo, da mejne vrednosti niso presežene, in hkrati omogočajo najnižjo tehnično dosegljivo obremenitev okolja zaradi sevanja. Območja stanovanj se umeščajo izven varovalnih pasov elektroenergetskega omrežja (visoko frekvenčni viri sevanja).

Z OPN se v varovalne koridorje visoko napetostnih električnih vodov ne posega z izjemo dveh pobud. Pri navedenih pobudah gre za spremembo v stavbno zemljišče iz kmetijskih zemljišč (pobuda št. 119) oziroma za spremembo iz gozdnih zemljišč v stavbo zemljišče. Posega predstavljata manjšo širitev stavbnih zemljišč v sklopu zaselka Šenbric (ZA-26) in je z vidika poselitve sprejemljiv, vendar pa se načrtovana objekta nahajata znotraj varovalnega koridorja DV 220 KV Podlog – Obersielach (meja Republika Avstrija). Objekta, ki sta načrtovana sta oddaljena 20 m (pobuda št. 119), oziroma 15 m (pobuda št. 105) od osi DV. V skladu z zakonodajo gradnja stanovanjskih površin znotraj varovalnih koridorjev ni dovoljena. Pobuda št. 031, ki je razmeroma blizu oziroma ob varovalnem koridorju omenjenega daljnovoda, pa predlaga vrnitev stavbnega zemljišča v gozdno zemljišče in je z vidika potencialne obremenitve stanovanjskih površin z elektromagnetnim sevanjem celo dobrodošla.

Ocena: nebistven vpliv ob izvedbi omilitvenih ukrepov (C).

Neposredni, daljinski in trajni vpliv izvedbe OPN na kazalec vrednotenja površine namenjene bivanju v varovalnem koridorju ocenjujemo z opisno **oceno nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**. Število objektov z varovanimi prostori ali območji za bivanje v območju varovanih koridorjev glede na obstoječe in predvideno stanje se zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov ne bo spremenil. Enako se zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov ne bodo povečale površine namenjene bivanju.

9.5 Omilitveni ukrepi

Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Nosilec ukrepa
Določeni stanovanjski objekti se že nahajajo v varovalnem koridorju 110 kV in 220 kV.	Priporočamo, da se za te objekte izvedbe prve meritve EMS (v kolikor niso že opravljene) v varovalnem pasu 110 kV in 220 kV DV. Gradnja za potrebe stanovanj in varovanih prostorov v varovalnem pasu daljnovoda ni dovoljena.	Ukrep se izvede med izvajanjem OPN. Za izvedbo ukrepa je zadolžen upravljavec z elektroenergetskim omrežjem. Izvajanje ukrepa spremlja MO Velenje.
Predlaga se gradnja stanovanjskih objektov znotraj varovalnega koridorja 220 kV.	Gradnja stanovanjskih objektov (pobudi št. 119 in 105) v varovalnem pasu daljnovoda ni dovoljena. Predlagamo umik pobud, oziroma takšno spremembo, da bodo predlagane stanovanjske površine izven varovalnega koridorja.	Pripravljalec OPN.

9.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE, DIREKTORAT ZA JAVNO ZDRAVJE
Ministrstvo je v svojem mnenju 354-34/16-2/256 z 12.4.2016 podalo naslednje usmeritve, ki se nanašajo na strateški del in izvedbeni del:

- Zasnova načrtovanih omrežij energetske infrastrukture se oblikuje tako, da se nizkoferkvenčni viri elektromagnetnega sevanja (nizko, srednje in visokonapetostni vodi ter transformatorji) in hrupa ne načrtujejo v območjih stanovanj, območjih centralnih dejavnosti in posebnih območij ali v njihovi neposredni bližini.
- Območja varstva pred elektromagnetnimi sevanji se načrtujejo v skladu s predpisom, ki ureja to področje.
- Stanovanjska območja se načrtujejo samo na območjih, ki glede na učinke elektromagnetnega polja, ki jih povzročajo viri tovrstnega sevanja, ustrezajo zahtevam za območja s 1. stopnjo varstva pred sevanji.
- Gradnja novih stanovanjskih stavb in drugih stavb z varovanimi prostori se v varovalnih pasovih elektroenergetkih omrežij, ki opredeljuje pogoje in omejitve gradenj, uporabo objektov ter opravljanje dejavnosti v območju varovalnega pasu elektroenergetskih omrežij, ne načrtuje. Transformatorske postaje , ki so namenjene za transformacijo in napajanje potrošnikov z električno energijo nizke napetosti, se v prostor umeščajo tako, da so od stanovanjskih stavb oddaljene najmanj 5 m.

MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

Ministrstvo je v svojem mnenju (350-1/2012-DE/725) z 21.7.2015 podalo naslednje pripombe/ opozorila :

- Glede na 468. člen *Energetskega zakona* (Ur. l. RS, št. 17/2014, EZ-1) je treba upoštevati širino varovalnega pasu elektroenergetskega omrežja, ki poteka na vsako stran od osi elektroenergetskega voda oziroma od zunanje ograje razdelilne ali transformatorske postaje in za nadzemni večsisitemski daljnovod (in razdelilne in transformatorske postaje) nazivne napetosti 110 kV znaša 30 m in za nazivno napetost 220 kV 40 m.
- Za vse objekte skladno s prilogama *Pravilnika o pogojih in omejitvah gradenj, uporabe objektov ter opravljanja dejavnosti v območju varovalnega pasu elektroenergetskih omrežij* označene z > + < je dovoljena gradnja v varovalnem pasu obstoječih in predvidenih daljnovodov, možna le ob določenih pogojih in nadoločeni odddaljenosti od vodov in objektov tega omrežja, ter označene z > - < je prepovedana gradnja v varovalnem pasu obstoječih in predvidenih daljnovodov.
- Glede na 16. člen *Pravilnika o pogojih in omejitvah gradenj, uporabe objektov ter opravljanja dejavnosti v območju varovalnega pasu elektroenergetskih omrežij* (Ur. l. RS, št. 101/2010) se lahko v območju varovalnega pasu opravljajo dejavnosti, ki se uvrščajo v dejavnost I. območja varstva pred elektromagnetnim sevanjem v skladu z *Uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju* (Ur. l. RS, št. 70/96) le na zemljiščih , kjer je ta dejavnost opredeljena v prostorskih aktih občin, veljavnih na dan uveljavitve tega pravilnika in se na teh zemljiščih takšna dejavnost z dnem uveljavitve tega pravilnika tudi izvaja.

ELES, PODROČJE ZA UPRAVLJANJE S SREDSTVI IN PROJEKTI, SLUŽBA ZA OPRAVLJANJE Z INFRASTRUKTURO

ELES je v svojem mnenju (1924/594/vk) z 21.9.2015 podal naslednje dopolnitve:

- Pri načtovanju je treba upoštevati prenosne elektroenergetske objekte in varovalne pasove, ki potekajo na obravnavanem območju.
- V skladu z *Nacionalnim energetskim programom* in *Načrtom razvoja prenosnega omrežja RS* od leta 2013-2022 je treba upoštevati, da je za vse obsoječe enosistemske daljnovode predvidena rekonstrucija z nadgradnjo v dvosisitemske daljnovode. Za vse daljnovode in vse razdelilne transformatorske postaje nazivne napetosti 220 kV je predviden prehod na napetostni nivo 2 x 400 kV oziroma 400 kV.
- Upoštevati je treba širine varovalnega pasu elektroenergetskih vodov in objektov tega omrežja, ki znaša za napetostni nivo (i) 220 kV in 400 Kv (40 m levo in 40 m desno od osi DV) , podzemni kabelski sistem 20 m (10 m levo in 10 m desno od osi KBV), ter 40 m od zunanje ograje razdelilne ali transformatorske postaje. (ii) 110 kV: 30 m (15 m levo in 15 desno od osi DV), podzemni kabelski sistem 110 kV in 35 kV: 6 m (3 m levo in 3 m desno od osi KBV) ter 15 m od zunanje ograje razdelilne ali transformatorske postaje.
- V karti GJI mora biti prikazana zasnova energetskega omrežja tako za obstoječe kot tudi načrtovane elektroenergetske objekte (DV).
- V tekstualnem delu je treba vnesti določene zahteve glede: (a) varovalnih pasov; (b) da je potrebno pridobiti pisno soglasje ELESA za vsako gradnjo objekta v koridorjih

obstoječih in predvidenih prenosnih daljnovodov; (c) navesti, da je za vse objekte skladno s prilogama *Pravilnika o pogojih in omejitvah gradenj, uporabe objektov ter opravljanja dejavnosti v območju varovalnega pasu elektroenergetskih omrežij* označene z > + < dovoljena gradnja v varovalnem pasu obstoječih in predvidenih daljnovodov, možna le ob določenih pogojih in na določeni odddaljenosti od vodov in objektov tega omrežja, ter označene z > - < je prepovedana gradnja v varovalnem pasu obstoječih in predvidenih daljnovodov.

- Za vsak poseg v varovalni pas je treba izdelati ustrezno projektno dokumentacijo oziroma elaborat križanja.
- Dopolnitve glede gradnje znotraj varovalnih pasov.
- V izvedbeni del je treba zapisati, da so v EUP, katere eventuelno posegajo oz. križajo varovalni pas elektroenergetskega omrežja dopustni le posegi, ki so skladni z veljavnimi predpisi s tega področja pod pogoji pristojnega upravljalca.

Ugotovitev OP: Smernice in dopolnitve so smiselno upoštevane.

9.7 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

OPN je skladen z okoljskimi cilji.

9.8 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
Število objektov z varovanimi prostori ali območji za bivanje v območju varovanih koridorjev in površine namenjene bivanju v varovalnem koridorju daljnovodov.	Spremlja stanje med izvajanjem OPN je potrebno v zvezi s številom objektov z varovanimi stanovanji in stanovanjskimi objekti ter širitvami površin namenjene bivanju. Spremlja naj se stanje ob načrtovanih nadgradnjah visokonapetostnega omrežja v občini. Obstoječe stanje naj se ob morebitnih posodobitvah elektro omrežja sanira. Izbrane kazalce naj spremlja Občina in sicer po potrebi enkrat letno.

9.9 Viri

- Urbanistični načrt MO Velenje.
- Izračun EMS v okolici daljnovodov, prof. dr. Mladen Trlep, FERI, Univerza v Mariboru
- Elektromagnetna sevanja, Vplivna območja. Forum EMS, 2008.
- Trajne meritve elektromagnetnih sevanj v Slovenskih občinah, Projekt forum EMS, 2008.

10 SVETLOBNO ONESNAŽEVANJE

10.1 Zakonodaja

- Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur. l. RS, št. 81/07, 109/07, 62/10 in 46/13)

10.2 Opis dejanskega stanja okolja na območju OPN

MO Velenje je razdeljena na 19 delov – 3 mestne četrti in 16 krajevnih skupnosti. Javna razsvetljava se zagotavlja na vseh javnih površinah na njenem območju in sicer:

- osvetlitev kategoriziranih občinskih cest v naseljih, pločnikov, prehodov za pešce, podhodov, podvozov, nadvozov, mostov in podobnih objektov na kategoriziranih občinskih cestah v naseljih,
- osvetlitev ob državnih cestah v naseljih,
- osvetlitev kritičnih mest na šolskih poteh,
- osvetlitev avtobusnih postajališč in javnih parkirišč,
- osvetlitev javnih zelenih površin: javni parki, nasadi, drevoredi, sprehajališča, zelenice, ribniki,
- osvetlitev pokopališč in ostalih pokopališčnih objektov,
- osvetlitev javnih rekreacijskih površin: otroška igrišča, športna igrišča, kopališča, zemljišča za stalne in občasne športne in druge javne prireditve,
- osvetlitev površin ob javnih objektih, ki so namenjeni večjemu številu uporabnikov: šole, zdravstvene ustanove, tržnice in drugi javni objekti, - osvetlitev pročelij javnih objektov,
- ambientna in okrasna osvetlitev javnih površin (parki, fontane, vodometi in podobno) in - praznične ter novoletne okrasitve naselij,
- svetlobno-signalne naprave in objekti (svetlobni prometni znaki, semaforji in ostala svetlobna prometna signalizacija ter oprema) na občinskih cestah in državnih cestah v naselju se štejejo kot javna razsvetljava, ki niso v lasti DRSC-ja.

Septembra 2007 je Slovenija dobila *Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja* (Ur. l. RS št 81/2007; v nadaljevanju Uredba), ki med drugim določa tudi zgornjo mejo letne rabe električne energije za lokalne skupnosti. Ta ne sme presegati 44,5 kWh na prebivalca. Uredba dovoljuje le uporabo takšnih svetilk, katerih delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, je enak 0 % – to pomeni, da morajo biti vse svetilke popolnoma zasenčene in primerno nameščene. Ta zahteva sicer vsebuje določene izjeme kot na primer:

- Pri osvetljevanju javnih površin na območju kulturnega spomenika je dovoljeno uporabljati svetilke, ki sevajo do 10 odstotkov svetlobnega toka navzgor, če je priključna moč te svetilke manjša od 20 W, ter je osvetljenost javne površine manjša ali enaka 2 lx in je površina namenjena počasnemu prometu.
- Če je svetilka del kulturnega spomenika, ni omejitve glede ULOR.
- Pri osvetljevanju športnih igrišč je dovoljen ULOR do petih odstotkov, vendar samo do 22. ure ali pa do ene ure po končani prireditvi.

V MO Velenje znaša raba električne energije za javno razsvetljavo v kWh na prebivalca na leto (po podatkih iz LEK-a) 39,68 kWh, kar je manj, kot dovoljuje uredba.

Obremenitev okolja s svetlobo je tesno povezana z urbanizacijo okolja. Odvisna je predvsem od poseljenosti in razvitosti okolja, razen tega še od kulturnih, socialnih in ekonomskih razmer v okolju. Povečevanje obremenitve okolja s svetlobo narašča s številom prebivalcev določenega območja, vendar ne premosorazmerno, v veliki meri je odvisna od ukrepov s katerimi lahko emisije svetlobe omejimo.

Svetlobno onesnaženje povzroča za človekov vid motečo osvetljenost, ogroža varnost v prometu zaradi bleščanja, zaradi sevanja proti nebu moti življenje ali selitev ptic, netopirjev, žuželk in drugih živali, moti profesionalno ali amatersko astronomsko opazovanje, s sevanjem proti nebu se po nepotrebnem porablja električno energijo. Naravni bioritem dneva in noči je izrednega pomena za človekovo zdravje. Vnos svetlobe v nočnem času med spanjem prekine tvorbo melatonina, zaščitnega onkostatičnega hormona in antioksidanta.

MO Velenje je ena prvih občin v Sloveniji, ki ima izdelan dokument *Strategija razvoja javne razsvetljave*. V njem so opisani in finančno ovrednoteni vsi ukrepi in procesi za energetsko učinkovito javno razsvetljavo, ki upošteva tudi zakonsko določena merila, za obdobje do konca leta 2016. Na osnovi podatkov iz poročila »Trajnostni energetski akcijski načrt MO Velenje (SEAP)«, ki so ga v letu 2011 pripravili v Zavodu Energetska agencija za Savinjsko, Šaleško in Koroško v sodelovanju z MO Velenje na področju javne razsvetljave, so predvideli sedem ukrepov. Ukrepi so, poleg energetske učinkovitosti, vezani tudi na *Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja.*

Tabela 48: Načrt ukrepov na področju javne razsvetljave.

Ukrep	Leto izvajanja	Opis
Zamenjava energetsko potratnih sijalk z varčnimi.	Že zaključeno.	Postopna zamenjava energetsko potratnih sijalk z energetsko učinkovitejšimi in ekološko sprejemljivejšimi
Zamenjava svetilk.	Že zaključeno.	Postopna zamenjava energetsko potratnih in tehnično neustrezni svetilk z novejšimi energetsko učinkovitejšimi in ekološko sprejemljivejšimi svetilkami
Zamenjava sijalk oz. svetilk z veliko močjo (200-500 W).	Že zaključeno.	Predvidena je zamenjava obstoječih energetsko neučinkovitih svetilnih teles moči 400W in 250W z energetsko učinkovitejšimi.
Zamenjava sijalk oz. svetilk s srednjo močjo (100-199 W).	Že zaključeno.	Predvidena je zamenjava obstoječih energetsko neučinkovitih svetilnih teles moči 150W in 125W z energetsko učinkovitejšimi.
Zamenjava sijalk oz. svetilk z malo močjo (1-99 W).	Že zaključeno.	Predvidena je zamenjava obstoječih energetsko neučinkovitih svetilnih teles moči 70W, 58, 36 in 23W z energetsko učinkovitejšimi.
Uvedba regulacije svetlobnih teles.	2012– 2020	Predvidena uvedba regulacije na vseh 72 odjemnih mestih.
Uvedba samozadostnih uličnih svetil (z možnostjo priključitve na omrežje).	2010– 2020	Uvajanje samozadostnih uličnih svetil se bo izvajalo na dva načina. Postavitev samozadostnih svetilk na področjih kjer ni urejene infrastrukture in je možnost koriščenja OVE. Nadaljnji korak pa je uvedba svetilk z možnostjo proizvodnje električne energije iz OVE ter njihovo priključitev v energetsko omrežje z namenom distribucije električne energije. Te svetilke bi se uvajale predvsem v urbanih naseljih z urejeno infrastrukturo.

Vir: Trajnostni energetski akcijski načrt MO Velenje (SEAP).

Poleg zamenjave neustreznih svetilk, istočasno potekajo tudi drugi projekti. Tako so v okviru projekta „ENERGIJSKO SAMOZADOSTNA ULIČNA SVETILA‘‘ - ESUS postavili več svetil ob Škalskem jezeru in v Sončnem parku. Projekt izvedbe energijsko samozadostnih uličnih svetil temelji na kombiniranem principu izkoriščanja obnovljivih virov energije. Za delovanje uličnega svetila izkorišča vetrno in sončno energijo, sama svetila pa so oblikovana tako, da ustrezajo zahtevam iz uredbe o svetlobnem onesnaževanju.

Mestna občina Velenje je kot prva v Sloveniji vzpostavila napredni sistem za upravljanje in vzdrževanje javne razsvetljave E2 MANAGER Javna razsvetljava, ki ga je razvilo podjetje Adesco d.o.o. iz Velenja.V okviru programa E2 MANAGER Javna razsvetljava je razvit tudi sistem za interaktivno obveščanje o okvarah na javni razsvetljavi za občane.

V letu 2016 je bila podpisana koncesijska pogodba s podjetjem Javna razsvetljava, d. d za opravljanje lokalne gospodarske službe posodobitve in vzdrževanja infrastrukture javne razsvetljave. Pogodbo so podpisali za obdobje 20 let v vrednosti 776.521,95 evrov (z DDV). Koncesionar bo na terenu sodeloval z lokalnimi izvajalci, saj bo samo na takšen način lahko zagotovil dobro odzivnost in dosegal visoko kakovost. V skladu s pogodbo bo koncesionar zamenjal 1900 svetilk s takšnimi, ki ustrezajo *Uredbi o mejnih vrednostih svetlobne onesnaženosti* (po prenovi bodo vse svetilke v skladi z uredbo), obnovili bodo 45 odjemnih mest ter vse obstoječe drogove (barvanje, povišanje, prestavitev, ipd.). Prav tako bodo vse nove nizko tipske svetilke opremljene z LED tehnologijo. Letni prihranek je ocenjen na 50 tisoč evrov oz. 9.631.000 kWh v 20 letnem obdobju. Koncesija bo plačana iz prihranka električne energije, ki bo nastal zaradi prenove razsvetljave.

10.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologijo

Namen preprečevanje svetlobnega onesnaževanje življenjskega in naravnega okolja je predvsem v zmanjševanju:

- naravne osvetljenosti okolja,
- za človekov vid moteče osvetljenosti in ogrožanja varnosti v prometu zaradi bleščanja,
- nepotrebne porabe energije s sevanjem proti nebu,
- motenja življenja ali selitev ptic, netopirjev, žuželk in drugih živali,
- motenja profesionalnega in amaterskega astronomskega opazovanja.

Okoljski cilj plana	Kazalci stanja	Zavezujoči dokument	Obrazložitev izbire okoljskega cilja
Zmanjšanje svetlobnega onesnaženja.	Delež ustreznih svetilk javne razsvetljave. Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju OPN vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin, ki jih občina upravlja.	Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005– 2012 Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja	V strokovni literatura obstajajo dokazi o mnogih negativnih učinkih prekomerne izpostavljenosti ljudi svetlobi v nočnem času. Z okoljskim ciljem želimo prispevati k višji ravni kakovosti življenja na območju celotnega plana in zagotoviti okolje, v katerem raven svetlobnega onesnaženja ne učinkuje škodljivo na zdravje ljudi.

Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Ocenjevanje vplivov izvedbe plana na vrednosti svetlobnega onesnaževanja za obstoječe stanje in za vplive planiranih posegov smo vrednotili z uporabo meril, ki so predpisana v Uredbi o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Vplive izvedbe plana se vrednoti glede na izpolnjevanje okoljskih ciljev, ocene pa se podaja v velikostnih razredih od ocene A do ocene X.

Tabela 49: Način ocenjevanja svetlobnega onesnaževanja.

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Plan ima na obremenjenost okolja s svetlobnim onesnaževanjem pozitiven vpliv oziroma nima vpliva saj se bo z njegovo izvedbo obremenjenost okolja s svetlobnim onesnaževanjem zmanjšala oziroma se ne bo spremenila. Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin na prebivalca bo manjša od zakonsko določene (44,5 kW).
B - nebistven vpliv	Plan na obremenjenost okolja s svetlobnim onesnaževanjem ne vpliva bistveno, obremenjenost okolja se tako ne bo bistveno povečala. Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin na prebivalca bo še vedno manjša oziroma enaka od zakonsko določene (44,5 kW).
C - nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Plan na obremenjenost okolja s svetlobnim onesnaževanjem ne vpliva bistveno v primeru, da se zagotovijo omilitveni ukrepi, s katerimi se zagotavlja, da se obremenjenost okolja s svetlobnim onesnaževanjem ne bo bistveno spremenila. Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin na prebivalca bo še vedno manjša oziroma enaka od zakonsko določene (44,5 kW) zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov.
D - bistven vpliv	Plan na obremenjenost okolja s svetovnim onesnaževanjem bistveno vpliva. Obremenjenost okolja svetlobnim onesnaževanjem bi se ob njegovi izvedbi glede na izhodiščno stanje bistveno povečala. Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin na prebivalca bi presegla zakonsko določeno (44,5 kW).
E - uničujoč vpliv	Plan na obremenjenost okolja s svetlobnim onesnaževanjem vpliva uničujoče. Obremenjenost okolja bi se ob njegovi izvedbi povečala v taki meri, da bi bila dosežena nesprejemljiva raven obremenjevanja okolja s svetlobnim onesnaževanjem. Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin na prebivalca bi bistveno presegla zakonsko določeno (44,5 kW).
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje s posegom povezanega svetlobnega onesnaževanja ni možno.

10.4 Ocena pričakovanih vplivov OPN na okolje

V letu 2011 je bila poraba električne energije za razsvetljavo prometne infrastrukture ter javnih površin na prebivalca v MO Velenje glede na ciljne vrednosti *Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja*, pod to vrednostjo in je znašala 39,68 kWh na prebivalca. S predlogom OPN se v prostor umešča takšna raba in dejavnosti, ki potrebujejo večje osvetljene površine. Iz tega lahko sklepamo, da bo z izvedbo OPN verjetno prišlo do širitve omrežja javne razsvetljave, kar pomeni dodatno povečanje porabe električne energije za javno razsvetljavo. Javno razsvetljavo bo potrebno urediti predvsem v načrtovanih novih proizvodnih površinah in posebnih območjih za turizem. Javno razsvetljavo bo potrebno urediti tudi v vseh načrtovanih območjih stanovanjskih površin, ki so plansko že opredeljena z OPN. S tem se bo poraba električne energije zaradi javne razsvetljave dodatno povečala. Pri tem je potrebno upoštevati veljavni predpis, ki za razsvetljavo, ki je vir svetlobe skladno z uredbo določa, da se morajo vgraditi svetilke, katerih je delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, enak 0 %. Varčne žarnice naj se zamenja tudi v vseh obstoječih svetilkah s čimer se bo v ta namen zmanjšala poraba električne energije. Obstoječo razsvetljavo cest in javnih površin je treba prilagoditi določbam Uredbe najpozneje do 31. decembra 2016. Zato mora Občina kot obvezen ukrep k zmanjšanju porabe električne energije na teh območjih vgraditi v svetilke varčne žarnice.

Mestna občina Velenje ima izdelan dokument »Trajnostni energetski akcijski načrt MO Velenje (SEAP, 2011)«. V dokumentu so prikazani vsi možni ukrepi, ki jih občina lahko sprejme na področju energetsko učinkovite javne razsvetljave. V dokumentu so določena tudi leta menjav obstoječih svetilk z varčnimi do konca leta 2016. Menjavalo se bo najprej najbolj dotrajane svetilke in tiste, ki porabijo največ električne energije. Kasneje se bo pristopilo k menjavi še ostalih svetilk.

Tabela 48: Opredelitev vplivov izvedbe plana na okoljski cilj »zmanjšanje svetlobnega onesnaževanja«

Kazalci stanja okolja	**Ničelno stanje (zadnji dostopni podatek)**	**Ocena gibanja kazalca**	**Opis, obrazložitev in ocena vpliva**
Delež ustreznih svetilk javne razsvetljave.	Do konca leta 2016 je bila izvedena menjav vseh obstoječih svetilk z varčnimi.	Pozitiven vpliv.	Neposreden in dolgoročen vpliv: OPN v izvedbenem delu v 136. členu (zmanjšanje svetlobnega onesnaževanja oziroma prostorsko umeščanje virov svetlobe) določa, da je treba pri gradnji javne razsvetljave in pri drugih oblikah osvetljevanja, ki povzročajo svetlobno onesnaževanje okolja, upoštevati pogoje iz Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja, ki se nanašajo na: - ciljne vrednosti letne porabe elektrike svetilk, vgrajenih v razsvetljavo cest in drugih nepokritih javnih površin, - mejne vrednosti električne priključne moči svetilk za razsvetljavo nepokritih površin, kjer se izvajajo industrijske, poslovne in druge dejavnosti, - mejne vrednosti za svetlost fasad in površin kulturnih spomenikov, - pogoje in mejne vrednosti električne priključne moči svetilk za osvetljevanje objektov za oglaševanje, - pogoje usmerjene osvetlitve kulturnih spomenikov, - mejne vrednosti za osvetljenost, ki jo povzročajo svetilke za razsvetljavo nepokritih površin na varovanih prostorih stavb, - način ugotavljanja izpolnjevanja pogojev uredbe, - prepoved uporabe, če svetloba seva v obliki svetlobnih snopov proti nebu ali površinam, ki svetlobo odbijajo proti nebu, - ukrepe za zmanjšanje emisije svetlobe v okolje. Osvetljevanje objektov z varovanimi prostori ne sme presegati mejnih vrednosti, ki so opredeljene z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja. **Ocena: pozitiven vpliv (A).**

Kazalci stanja okolja	**Ničelno stanje (zadnji dostopni podatek)**	**Ocena gibanja kazalca**	**Opis, obrazložitev in ocena vpliva**
Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju OPN vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin, ki jih občina upravlja.	V letu 2011 je bila poraba električne energije za razsvetljavo prometne infrastrukture ter javnih površin na prebivalca v MO Velenje glede na ciljne vrednosti *Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja*, pod to vrednostjo in je znašala 39,68 kWh na prebivalca.	Pozitiven vpliv.	Neposreden vpliv: Ocenjujemo, da se mreža javne razsvetljave zaradi širjenja poselitve ne bo bistveno razširila. OPN tudi določa, da letna poraba vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo javnih cest in drugih javnih površin ali objektov in so vupravljanju občine, ne bo smela presegati predpisanih mejnih vrednosti porabe energije na prebivalca v občini. Pri načinih osvetljevanja bo namreč potrebno upoštevati predpise s področja varstva pred svetlobnim onesnaževanjem. **Ocena: nebistven vpliv ob izvedbi omilitvenih ukrepov (C).** Dolgoročen vpliv: Vplivi plana na letno porabo elektrike za javno razsvetljavo bodo ob upoštevanju omilitvenih ukrepov dolgoročne narave in bodo dolgoročno vplivali na zmanjšanje porabe električne energije. **Ocena: nebistven vpliv ob izvedbi omilitvenih ukrepov (C).**

Ocenjujemo, da bo izvedba OPN glede na izbrane kazalce vrednotenja, imela pozitivni oziroma nebistven vpliv. Izvedba plana prav tako ne bo imela bistvenega negativnega kumulativnega ali sinergijskega vpliva.

Neposredni, začasni in daljinski vpliv izvedbe OPN lahko ocenimo kot pozitiven vpliv oziroma nebistven, saj se bo z njegovo izvedbo obremenjenost okolja s svetlobnim onesnaževanjem zmanjšala. Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin na prebivalca bo manjša od zakonsko določene.

10.5 Omilitveni ukrepi

Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Izvajanje/nosilec ukrepa
Obstoječe osvetljene javne površine.	Obstoječe sijalke je potrebno zamenjati z varčnimi. Obstoječe svetilke se preoblikuje v obliko, da je delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, enak 0%. Na javno manj obremenjenih območjih javnih površin je potrebno uvesti časovne intervale osvetlitve oziroma izklopiti posamezne svetilke.	V času priprave prostorskih načrtov, projektne dokumentacije in izvajanju gradbenih del. Za izvedbo je odgovorna MO Velenje.
Nove površine sprememb namenske rabe bodo zahtevale dodatne površine za osvetljevanje, kar bo pripomoglo k povečanju porabe električne energije za osvetljavo javnih površin.	Trenutna poraba električne energije za osvetljevanje cest ter javnih površin v občini presega ciljno vrednost, predpisano z Uredbo. Na novih površinah mora Občina kot obvezen ukrep k zmanjšanju porabe električne energije poskrbeti za vgraditev varčnih žarnic v svetilke. Za razsvetljavo se morajo vgraditi svetilke, katerih delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, je enak 0 %.	Izvedba je obvezna po *Uredbi o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja* (Ur. l. RS, št. 81/07, 109/07) in jo izvede Občina. Določbe glede svetlobnega onesnaževanja se opredelijo v občinskih aktih. Obstoječo razsvetljavo cest in javnih površin je treba prilagoditi določbam Uredbe.

10.6 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

OPN je skladen z okoljskimi cilji.

10.7 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin, ki jih občina upravlja, izračunana na prebivalca.	Stanje naj se spremlja enkrat letno preko porabe električne energije za javno razsvetljavo in na podlagi realizacije ciljev iz dokumenta »Trajnostni energetski akcijski načrt MO Velenje (SEAP, 2011)«

10.8 Viri

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu MO Velenje
- Energetski priročnik. Izdala: Mestna občina Velenje v okviru projekta Future Public Energy.
- Novelacija energetske zasnove občine Velenje. IBE Ljubljana. 2003.
- Kranjc, Boštjan: Menedžment javne razsvetljave.Sinergija. Glasilo Zavoda Energetska agencija za Savinjsko, Šaleško in Koroško. Letnik 2008, številka 3, Velenje.
- Recek, M. 2008. Svetlobno onesnaženje. Seminarska naloga. Gimnazija Jožeta Plečnika Ljubljana:18, spletna stran: http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/okolje/pdf/eko_parlament/6_gjp_ljubljana.pdf; 30.9.2009).
- Trajnostni energetski akcijski načrt MO Velenje (SEAP). Zavod Energetska agencija za Savinjsko, Šaleško in Koroško v sodelovanju z Mestno občino Velenje. Velenje 2011.
- Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur.l. RS, št. 81/07, 109/07, 62/10 in 46/13).

11 RAVNANJE Z ODPADKI

11.1 Zakonodaja

- Uredba o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov (Ur. l. RS, št. 34/08 in 61/11)
- Uredba o odpadkih (Ur. l. RS, 37/15 in 69/15)
- Uredba o odpadni električni in elektronski opremi (UL RS, št. 55/15, 47/16)
- Uredba o odpadnih oljih (Ur. l. RS, št. 24/12)
- Uredba o ravnanju z baterijami in akumulatorji ter odpadnimi baterijami in akumulatorji (UL RS, št. 3/10, 64/12, 93/12, 103/15)
- Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Ur. l. RS, št. 84/06, 106/06, 110/07, 67/11, 68/11-popr., 18/14, 57/15, 103/15 in 2/16 – popr, 35/17)
- Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (Ur. l. RS, št. 34/08)
- Sklep Komisije z dne 18. decembra 2014 o spremembi Odločbe Komisije 2000/532/ES o seznamu odpadkov v skladu z Direktivo 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta (2014/955/EU)

11.2 Obstoječe stanje okolja na območju OPN

V Šaleški dolini so z ločenim zbiranjem odpadkov po tako imenovanem BIOPAS sistemu (ločevanje odpadkov na biološke, papir in steklo) pričeli že leta 1992. Z zabojniki za ločeno zbiranje so opremili levi del krajevne skupnosti Gorica. Leta 1995 so zabojnike namestili še v vse druge velenjske krajevne skupnosti. Sistema ločenega zbiranja pa niso le prostorsko širili, ampak so ga ves čas tudi nadgrajevali. V zbiralnice so nameščali dodatne zabojnike za še druge vrste odpadkov, ki smo jih prav tako začeli zbirati ločeno (pločevinke in plastenke).

Za učinkovitost sistema ločenega zbiranja je bilo pomembno leto 2004, ko so v mestnem območju postavili večje število novih zbiralnic. Konec leta 2009 so zaprli odlagališče odpadkov v Velenju in sprejeli so tehnični in tarifni pravilnik, s katerim so sistem zbiranja odpadkov spremenili tako, da je bilo odvoza mešanih komunalnih odpadkov manj, povečalo pa se je število odvozov ločeno zbrane embalaže. Leta 2012 so na manjšem območju uvedli poskusno zbiranje embalaže (kovinske, plastične in tetrapakov) po sistemu "od hiše do hiše". Odziv v pilotni projekt vključenih prebivalcev je bil tako dober, da so do začetka leta 2014 embalažne zabojnike razdelili vsem individualnim gospodinjstvom, zabojnike za plastično in kovinsko embalažo v zbiralnicah na območjih, kjer poteka zbiranje embalaže "od hiše do hiše", pa so odstranili ali pa so jim zamenjali pokrove in jih tako namenili za druge vrste odpadkov. Ponekod so konec leta 2013 začeli z novim pilotnim projektom: zbiranje papirja in kartonske embalaže po sistemu "od hiše do hiše", začenjajo z zbiranjem oblačil in drugih tekstilnih izdelkov.

V MO Velenje izvaja lokalno gospodarsko javno službo zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov podjetje PUP Saubermacher. Posle izvaja v skladu z zakonodajo, uredbami in občinskimi akti. Družba je imela konec leta 2016 zaposlenih 67 delavcev. V odvoz odpadkov je vključenih cca. 55.000 prebivalcev iz občin Velenje, Šoštanj, Šmartno ob Paki, Nazarje, Gornji

Grad, Ljubno, Luče in Solčava, kjer izvajajo koncesijo zbiranja in prevoza odpadkov in embalaže.

Za MO Velenje je značilna izrazita poselitvena, gospodarska … dvojnost med mestom (Velenje) in podeželjem, ki se v veliki meri odraža tudi v prostorski razporeditvi nastajanja odpadkov. Viri odpadkov oz. nastajanja odpadkov so zelo neenakomerno porazdeljeni. Na relativno majhnem območju MO (mesto Velenje) odpadki nastajajo zelo koncentrirano.

Najštevilčnejši vir in najbolj razpršen vir nastajanja različnih vrst odpadkov predstavljajo gospodinjstva. Po podatkih Statističnega urada z leta 2015 je bilo v MO Velenje 13.428 gospodinjstev, katerih povprečna velikost je znašala 2,4 prebivalcev/gospodinjstvo. Zaradi postopnega padanja števila prebivalcev ter dobrih rezultatov ločenega zbiranja odpadkov se razmere na področju ravnanja z odpadki v gospodinjstvih v zadnjem obdobju izboljšujejo. Pomembna vira nastajanja odpadkov predstavljata tudi industrija in storitvena dejavnost.

11.2.1 Zbiranje in odlaganje odpadkov

Mešani komunalni odpadki

Odvoz mešanih komunalnih odpadkov poteka na 14 dni v individualni gradnji in tedenski odvoz v blokovni gradnji (zaradi prostorske stiske). Odpadki se od leta 2010 z abrolli vozijo v RCERO–Celje, Bukovžlak na obdelavo in odlaganje. Po obdelavi se 35 % teh odpadkov odloži na odlagališču Bukovžlak, ostalo gre v ponovno predelavo ali sosežig.

Tabela 50: Število zabojnikov v občini Velenje za mešane komunalne odpadke in ločene frakcije embalaže ter zbiralnice na dan 30.9.2016.

Povzročitelji	80L	120 L	240 L	700 L	900 L	1100 L	SKUPAJ POSODE	VREČKE 60L
INDIV. HIŠE	468	3021	192				3681	157
INDIV. HIŠE (mešana embalaža)		382	3237	3			3622	139
INDIV. HIŠE (papir)			181	2			183	
BLOKI (MKO)		113	354	472		2	941	
BLOKI (mešana embalaža)			6	8			14	
LOKALI, OBRT (MKO)	31	141	142	107		7	428	63
LOKALI, OBRT (LZF)		2	216	207		5	430	8
ZBIRALNICE			4	912			916	
S K U P A J	499	3659	4332	1711		14	10215	367

Vir: Poročilo o izvajanju lokalne gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov in koncesije gradnje področnega centra za ravnanje z odpadki v MO Velenje, Občini Šoštanj in Občini Šmartno ob Paki za leto 2016.

Biorazgradljivi kuhinjski odpadki in zeleni vrtni odpad (BIOO)

Tabela 51: Število zabojnikov za biorazgradljive kuhinjske odpadke in zeleni vrtni odpad v MO Velenje na dan 30.9. 2016.

Povzročitelji	35l	50l	80l	120l	240l	700l	SKUPAJ	KOMPOSTNIK*
INDIV. HIŠE	274	259	122	553			1208	1385
BLOKI				86	328	113	527	
LOKALI, OBRT	16	3	1	43	24	14	101	2
S K U P A J	290	262	123	682	352	127	1836	1387

*podpisani in izpolnjeni obrazci za kompostnik

Vir: Poročilo o izvajanju lokalne gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov in koncesije gradnje področnega centra za ravnanje z odpadki v MO Velenje, Občini Šoštanj in Občini Šmartno ob Paki za leto 2016.

Po tehničnem pravilniku poteka 1x tedenski odvoz BIOO od aprila do oktobra, v zimskih mesecih od novembra do marca odvoz poteka na 14 dni. BIOO se že od leta 2010 vozi z abrolli v CERO-Celje, Bukovžlak na kompostiranje.

Ločeno zbrane frakcije–embalaže v zbiralnicah

V Velenju se v blokovni gradnji odvaža zabojnike za kovinsko in plastično embalažo ter papir in kartonsko embalažo 2 x tedensko, steklena embalaža se odvaža na 14 dni. Odvoz iz zbiralnic je v Velenju za individualno gradnjo potekal 1-krat tedensko za mešano in papirno embalažo, ter na 14 dni za stekleno embalažo.

Embalaža se je brezplačno oddajala embalažnim shemam. Iz zbiralnic je bilo v letu 2015 prevzetih 111 ton raznih mešanih odpadkov, od tega je bili 72t v Velenju, v Šoštanju 25t, v Šmartnem ob Paki 14t.

Odvoz in način prevzemanja kosovnih odpadkov

Odstranjevanje kosovnih odpadkov iz gospodinjstev poteka na klic. Gospodinjstva so izpolnila obrazec in ga podpisanega poslala na podjetje PUP Saubermacher. Velenju je bilo v letu 2016 zbranih 81 ton kosovnih odpadkov.

Kosovni odpadki so se razstavljali. Leseni deli so se mleli za biomaso. Kovinski deli so se oddali v predelavo. Ločeno zbrano električno in elektronsko opremo so oddajali shemi za OEEO (odpadna električna in elektronska oprema). Vsi odpadki so bili odpeljani, sortirani in predani pooblaščenim predelovalcem.

Akcijsko zbiranje nevarnih odpadkov

Akcijsko zbiranje nevarnih odpadkov se vsako leto izvaja po urniku, ki je objavljen v brošuri, v letu 2016 se je zbiralo v mesecu maju. Pred oddajo zbranih frakcij pooblaščenim predelovalcem, so opravljali prebiranja, razvrščanja in označevanja ter tehtanja, prav tako pa se je vodila količinska evidenca na predpisanih evidenčnih listih za vsako posamezno frakcijo. Nevarne frakcije so oddali pooblaščenim predelovalcem oz. v sežig.

Zbiralnice

Tabela 52: Število zbiralnic v MO Velenje 30.9.2016.

zabojnik	240 l	700 l	skupaj
papir in kartonska embalaža	1	453	454
steklena embalaža	3	230	233
mešana embalaža (kovinska, plastična in tetrapaki)	6	237	243
SKUPAJ zbiralnic–223	10	920	930

Vir: Poročilo o izvajanju lokalne gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov in koncesije gradnje področnega centra za ravnanje z odpadki v MO Velenje, Občini Šoštanj in Občini Šmartno ob Paki za leto 2016

Zbirni centri

V MO Velenje sta v letu 2016 delovala dva zbirna centra. Zbirni center Velenje 1 deluje na bivšem odlagališču komunalnih odpadkov ob Škalskem jezeru in je odprt vsak dan, razen nedelje. Zbirni center Velenje 2 deluje v bivšem skladišču gradbenega materiala ERA in deluje samo ob sobotah dopoldne.

V zbirnem centru Velenje 1 se ločeno zbira in oddaja:

- papir in lepenke vseh vrst in velikosti, vključno z odpadno embalažo iz papirja in lepenke;
- steklo vseh vrst in velikosti, vključno z odpadno embalažo iz stekla;
- plastiko, vključno z odpadno embalažo iz plastike ali sestavljenih materialov;
- odpadke iz kovin, vključno z odpadno embalažo iz kovin;
- embalažo, ki vsebuje ostanke nevarnih snovi ali je onesnažena (prazne tlačne posode, kovinska embalaža, ki vsebuje nevaren porozni ovoj);
- les, vključno z odpadno embalažo iz lesa;
- biorazgradljive odpadke;
- oblačila in druge vrste tekstila;
- nevarne odpadke (kozmetika, dezodoranti, jedilno olje, maščobe, topila, kisline, baze, fotokemikalije, pesticidi, biocidi, fluorescentne cevi in drugi odpadki, ki vsebujejo živo srebro, barvila, črnila, lepila in smole, detergenti);
- infekcijski material (ampule, injekcijske igle …)
- baterije in akumulatorje;
- električno in elektronsko opremo (TV sprejemniki, radijski sprejemniki, osebni računalniki, tiskalniki, druga elektronska oprema);
- kosovne odpadke (pohištvo, vzmetnice, luči …);
- belo tehniko (štedilniki, hladilniki, zamrzovalniki), toplotne črpalke, klimatske naprave za uporabo v gospodinjstvih;
- odpadno motorno olje;
- les, ki vsebuje nevarne snovi;
- pnevmatike za osebna vozila (posameznik lahko odda največ 4);
- gradbeni material (sprejem proti plačilu);
- preostanek odpadkov.

Odpadki iz proizvodnih in storitvenih dejavnosti

Podatki o količinah in vrstah industrijskih odpadkov na območju MO Velenje se ne zbirajo sistematično. Povzročitelji industrijskih odpadkov le-te oddajajo pooblaščenim zbiralcem omenjenih odpadkov oziroma predelovalcem v skladu z zakonodajo.

11.2.2 Količina odpadkov

Tabela 53: Količina odpadkov v MO Velenje zbrana z javnim odvozom (t).

Leto	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Količina	10.997	9.834	9.701	17.980	11.048	10.606	10.867	10.193	9.896	9.766	10.897

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Tabela 54: Količina odloženih odpadkov iz MO Velenje (t).

Leto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Količina	3.413	2.086	1.734	1.658	1.350	1.469	-

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

V letu 2016 je na območju MO Velenje nastalo 15.125 ton komunalnih odpadkov, količina odpadkov zajetih v javni odvoz pa je znašala 10.897 t.

V tabelah so zavedeni vsi odpadki pod klasifikacijsko številko 20 oz. 15 01 (komunalni odpadki in embalaža) in sicer po virih nastajanja. V tem delu so zajeti vsi odpadki, ki so bili prevzeti in oddani s smetarskimi oz. kesonskimi vozili s strani javne gospodarske službe za občane, kot tudi tržne dejavnosti.

Tabela : Količina odpadkov v kg v MO Velenje za obdobje 1.1.-31.12.2016-glede na izvor

				MKO in BIO po posodah	Kosovni odvoz	ZBIRNI CENTRI	Nevarni odpadki	Zbiralnice	Industrija po posodah	Industrija ostalo	GOSPODINJSTVA	ZBIRNI CENTRI	DEJAVNOST	JKS	SKUPAJ GOSPODINJSTVA	VSE SKUPAJ	%
1	20 01		Ločeno zbrane frakcije (razen 15 01)														
2	20 01 01		papir in karton						54.445	32.620	0	0	87.065		514.755	601.820	5,88
3	20 01 02		steklo							60	0	0	60		26.885	26.945	0,26
4	20 01 08		organski kuhinjski odpadki								0	0	0		0	0	0,00
5	20 01 10		oblačila								0	0	0		22.714	22.714	0,22
6	20 01 11		tekstilije								0	0	0		0	0	0,00
7	20 01 13	*	topila								0	0	0		1.020	1.020	0,01
8	20 01 14	*	kisline								0	0	0		49	49	0,00
9	20 01 15	*	alkalije								0	0	0		0	0	0,00
10	20 01 17	*	fotokemikalije								0	0	0		0	0	0,00
11	20 01 19	*	pesticidi								0	0	0		1.335	1.335	0,01
12	20 01 21	*	fluorescentne cevi in drugi odpadki z Hg							47	0	0	47		280	327	0,00
13	20 01 23	*	zavržena oprema, ki vsebuje klorofluoro.							480	0	0	480		20.735	21.215	0,21
14	20 01 25		jedilno olje in maščobe								0	0	0		4.283	4.283	0,04
15	20 01 26	*	olje in maščobe, ki niso zajete v 20 01 25								0	0	0		4.458	4.458	0,04

16	20 01 27	*	premazi, lepila in smole z nev. snovmi								0	0	0		15.035	15.035	0,15
17	20 01 28		premazi, lepila in smole ki niso v 20 01 27								0	0	0		0	0	0,00
18	20 01 29	*	čistila, ki vsebujejo nevarne snovi								0	0	0		1.505	1.505	0,01
19	20 01 30		čistila, ki niso zajeta v 20 01 29								0	0	0		0	0	0,00
20	20 01 31	*	citotoksična in citostatična zdravila								0	0	0		0	0	0,00
21	20 01 32		zdravila, ki niso zajeta v 20 01 31								0	0	0		170	170	0,00
21	20 01 33	*	baterije in akumolatorji v 16 06 01, 16 06 02, 16 06 08 ter lete nesortirane							11	0	0	11		2.673	2.684	0,03
21	20 01 34		baterije in akumolatorji, ki niso zajeti v 20 01 33								0	0	0		0	0	0,00
24	20 01 35	*	završena EEO, ki vsebuje nevarne snovi							140	0	0	140		29.556	29.696	0,29
25	20 01 36		završena oprema, ki ni v 20 01 21, 23, 35							2.975	0	0	2.975		53.230	56.205	0,55
26	20 01 37	*	les, ki vsebuje nevarne snovi								0	0	0		0	0	0,00
27	20 01 38		drugi les, ki ni zajet v 20 01 37							123.620	0	0	123.620		560.304	683.924	6,68
28	20 01 39		plastika							1.300	0	0	1.300		21.287	22.587	0,22
29	20 01 40		kovine								0	0	0		83.086	83.086	0,81
30	20 01 41		odpadki, ki nastanejo pri čiščenju dimnikov								0	0	0		0	0	0,00
31	20 01 99		drugi tovrstni odpadki								0	0	0		0	0	0,00
32	20 02		Odpadki z vrtov in parkov														0,00
33	20 02 01		odpadki, primerni za kompostiranje						144.122	151.388	0	0	295.510		1.864.537	2.160.047	21,10
34	20 02 02		zemlja in kamenje								0	0	0		0	0	0,00
35	20 02 03		drugi odpadki, neprimerni za kompost.								0	0	0		0	0	0,00
36	20 03		Drugi komunalni odpadki														0,00
37	20 03 01		mešani komunalni odpadki						420.443	855.482	0	0	1.275.925		3.018.647	4.294.572	41,95
38	20 03 02		odpadki iz živilskih trgov								0	0	0		0	0	0,00
39	20 03 03		odpadki pri čiščenju cest							9.920	0	0	9.920		0	9.920	0,10
40	20 03 04		greznični mulji								0	0	0		0	0	0,00

41	20 03 06		odpadki, pri čiščenju komunalnih voda								0	0	0		0	0	0,00
42	20 03 07		kosovni odpadki							57.022	0	0	57.022		300.132	357.154	3,49
43	20 03 99		drugi tovrstni odpadki								0	0	0		0	0	0,00
44	15 01		Embalaža vključno s komunalno														0,00
45	15 01 01		papirna in kartonska embalaža						16.748		0	0	16.748		192.966	209.714	2,05
46	15 01 02		plastična embalaža							15.020	0	0	15.020		0	15.020	0,15
47	15 01 03		lesena embalaža							3.400	0	0	3.400		0	3.400	0,03
48	15 01 04		kovinska embalaža							862	0	0	862		0	862	0,01
49	15 01 05		sestavljena, kompozitna embalaža								0	0	0		0	0	0,00
50	15 0106		mešana embalaža						91.372		0	0	91.372	62.883	976.079	1.130.334	11,04
51	15 01 07		steklena embalaža						61.378		0	0	61.378		388.603	449.981	4,40
52	15 01 09		embalaža iz tekstila								0	0	0		0	0	0,00
53	15 01 10	*	onesnažena embalaža								0	0	0		68	68	0,00
54	15 01 11	*	kovinska embalaža (spray, tlačne posode)								0	0	0		2.541	2.541	0,02
55	17 xx xx		Gradbeni odpadki														0,00
56	17 01 07		mešanica betona, opeke, ploščic in keramike								0	0	0		0	0	0,00
57	17 06 05	*	gradbeni materiali, ki vsebujejo azbest								0	0	0		0	0	0,00
58	17 09 04		mešani gradbeni odpadki								0	0	0		0	0	0,00
59	16 01 03		Izrabljene avtomobilske gume								0	0	0		23.651	23.651	0,23
SKUPAJ ZBRANIH ODPADKOV: ŠT. ODP. 20, 15 01, GR.ODP. IN GUME				0	0	0	0	0	788.508	1.254.347	0	0	2.042.855	62.883	8.130.584	10.236.322	100,00
SKUPAJ ŠT. 15 01 (brez nevarne embalaže)				0	0	0	0	0	169.498	19.282	0	0	188.780	62.883	1.557.648	1.809.311	17,68
NEVARNI ODPADKI označeni z * brez gradbenih odp.				0	0	0	0	0	0	678	0	0	678	0	79.255	79.933	0,78

*opomba: zaradi novega informacijskega sistema-IS odpadki s strani ARSO, so količine informativne

Vir: Poročilo o izvajanju lokalne gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov in koncesije gradnje področnega centra za ravnanje z odpadki v MO Velenje, Občini Šoštanj in Občini Šmartno ob Paki za leto 2016.

11.2.3 Trend odpadkov

Tabela 55: Primerjava količin odpadkov v MO Velenje v obdobju 2011–2016 (v kg).

			l. 2011	l. 2012	l. 2013	l. 2014	l. 2015	l. 2016	%
20 01 01		papir in karton	569.368	573.152	530.872	619.446	612.996	**601.820**	**5,88**
20 01 02		steklo	30.677	28.346	29.367	17.821	29.684	**26.945**	**0,26**
20 01 10		oblačila	26.659	18.241	0	23.600	44.351	**22.714**	**0,22**
20 01 11		tekstilije	15.412	12.888	0	0	0	**0**	**0,00**
20 01 13	*	topila	427	385	7	479	108	**1.020**	**0,01**
20 01 14	*	kisline	1	62	2	350	100	**49**	**0,00**
20 01 19	*	pesticidi	100	70	99	21	1.207	**1.335**	**0,01**
20 01 21	*	fluorescentne cevi in drugi odpadki z Hg	326	671	478	969	1.363	**327**	**0,00**
20 01 23	*	zavržena oprema, ki vsebuje klorofluoro.	25.548	36.310	31.668	27.557	27.375	**21.215**	**0,21**
20 01 25		jedilno olje in maščobe	896	3.038	2.734	3.089	3.737	**4.283**	**0,04**
20 01 26	*	olje in maščobe, ki niso zajete v 20 01 25	1.425	1.330	1.010	3.486	2.449	**4.458**	**0,04**
20 01 27	*	premazi, lepila in smole z nev. snovmi	6.642	10.524	8.527	20.726	16.065	**15.035**	**0,15**
20 01 29	*	čistila, ki vsebujejo nevarne snovi	110	780	327	523	648	**1.505**	**0,01**
20 01 31	*	citotoksična in citostatična zdravila	120	699	60	333	0	**0**	**0,00**
20 01 32		zdravila, ki niso zajeta v 20 01 31	0	0	0	0	413	**170**	**0,00**
20 01 33	*	baterije in akumulatorji v 16 06 01, 16 06 02, 16 06 08 ter le-te nesortirane	276	812	1.449	3.142	421	**2.684**	**0,03**
20 01 35	*	zavržena OEEO, ki vsebuje nevarne snovi	33.835	35.358	37.459	33.345	29.755	**29.696**	**0,29**
20 01 36		zavržena oprema, ki ni v 20 01 21, 23, 35	37.133	45.307	54.637	51.064	49.711	**56.205**	**0,55**
20 01 38		drugi les, ki ni zajet v 20 01 37	371.752	456.746	574.694	670.166	667.351	**683.924**	**6,68**
20 01 39		plastika	53.837	22.346	28.222	6.735	24.334	**22.587**	**0,22**
20 01 40		kovine	56.538	71.773	79.192	76.636	76.190	**83.086**	**0,81**
20 02 01		odpadki, primerni za kompostiranje	1.759.780	1.400.505	1.870.840	1.949.293	2.081.955	**2.160.047**	**21,10**
20 03 01		mešani komunalni odpadki	3.830.313	4.213.476	4.600.212	4.432.048	4.133.648	**4.294.572**	**41,95**
20 03 03		odpadki pri čiščenju cest	0	0	0	0	5.540	**9.920**	**0,10**
20 03 07		kosovni odpadki	204.318	282.621	236.143	323.404	327.570	**357.154**	**3,49**
15 01 01		papirna in kartonska embalaža	330.720	321.572	234.168	210.138	216.395	**209.714**	**2,05**
15 01 02		plastična embalaža	0	0	0	28.510	5.340	**15.020**	**0,15**
15 01 03		lesena embalaža	0	0	0	0	2.900	**3.400**	**0,03**
15 01 04		kovinska embalaža	0	0	0	0	0	**862**	**0,01**
15 01 06		mešana embalaža	803.959	1.001.300	1.091.211	1.012.249	983.722	**1.130.334**	**11,04**
15 01 07		steklena embalaža	399.927	394.589	424.459	380.613	402.111	**449.981**	**4,40**
15 01 10	*	onesnažena embalaža	432	888	147	105	142	**68**	**0,00**
15 01 11	*	kovinska embalaža (spray, tlačne posode)	221	1.168	431	353	65	**2.514**	**0,02**

Nadaljevanje

			l. 2011	l. 2012	l. 2013	l. 2014	l. 2015	**l. 2016**	**%**
		SKUPAJ 20 in 15 01 (KOM.ODP.), gume	8.560.752	8.934.957	9.838.415	9.896.101	9.747.646	**10.212.671**	
	*	NEVARNI ODPADKI	35.628	53.699	44.205	58.044	79.698	**79.933**	**0,78**
		EMBALAŽA 15 01	1.534.606	1.717.461	1.749.838	1.631.510	1.610.468	**1.809.311**	**17,68**
		SKUPAJ 16 01 03 (GUME)	21.406	26.147	20.797	37.327	28.676	**23.651**	**0,23**

Vir: Poročilo o izvajanju lokalne gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov in koncesije gradnje področnega centra za ravnanje z odpadki v MO Velenje, Občini Šoštanj in Občini Šmartno ob Paki za leto 2016

Tabela 56: Količina odpadkov v mestni občini Velenje v obdobju 2011 – 2016.

Odpadek	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	količina (t)	**delež (%)**	**količina (t)**	**delež (%)**	**količina (t)**	**delež (%)**	**količina (t)**	**delež (%)**	**količina (t)**	**delež (%)**	**količina (t)**	**delež (%)**
Skupaj 20 in 15 01	8.561	100,00	8.935	100,00	9.896	100,00	9.838	100,00	9.748	100,00	10.213	100,00
Skupaj embalaža 15 01	1.536	17,94	1.717	19,22	1.632	17,79	1.750	16,49	1.610	16,52	1.809	17,68
Mešana embalaža 15 01 06	804	9,39	1.001	11,21	1.091	10,09	1.012	10,23	984	10,09	1.130	11,04
BIOO	1.760	20,56	1.400	15,67	1.870	19,02	1.949	19,70	2.082	21,36	2.160	21,10
MKO	3.830	44,74	4.213	47,16	4.600	46,76	4.432	44,79	4.134	42,41	4.295	41,95

Vir: Poročilo o izvajanju lokalne gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov in koncesije gradnje področnega centra za ravnanje z odpadki v MO Velenje, Občini Šoštanj in Občini Šmartno ob Paki za leto 2016

Trend komunalnih odpadkov je rahlo v porastu in sicer na račun zbrane embalaže. Medtem, ko je trend mešanih komunalnih odpadkov v rahlem padanju količin. Pri biorazgradljivih odpadkih so količine v porastu.

11.2.4 Divja odlagališča

Poleg negativnega vizualnega izgleda ima največ divjih odlagališč negativen vpliv na površinske vode, podtalnico in okoliško prst. Problem predstavljajo tudi neprijetne vonjave, poškodbe na vegetaciji ter potencialno večja nevarnost samovžiga. Na divjih odlagališčih je največ gradbenega materiala, bele tehnike in avtomobilskih gum. V Velenju skušajo divje odlagališče sanirati v čim krajšem času, ko dobijo prijavo. Vsako leto nekaj divjih odlagališč očistijo tudi z dijaki v projektu »Čisto moje Velenje«.Velikih težav v MO Velenje z divjimi odlagališči ni – se pa pojavi vsake toliko, da nekdo v gozdu strese prikolico z gradbenimi odpadki, vendar to poskušajo čim hitreje sanirat.

11.2.5 Monitoring na bivšem odlagališču komunalnih odpadkov Velenje

Negativni vplivi odlagališča na okolje so močno zmanjšani zaradi vzpostavljenega sistemov za izcedne vode, odplinjevanje ter sprotnega zasipavanja pripeljanih odpadkov. Vplivi odlagališča na vode in zrak se kontrolirajo preko monitoringov voda in analiz odlagališčnih plinov.

11.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologijo

Okoljski cilji plana izhajajo iz mednarodnih in državnih programskih dokumentov ter veljavnih pravnih predpisov (zakoni, uredbe in pravilniki) s področja ravnanja z odpadki. Pri določitvi okoljskih ciljev je bilo upoštevano tudi obstoječe stanje glede ravnanja z odpadki. V tabeli navajamo okoljske cilje, ki se nanašajo na občinski prostorski načrt občine.

Tabela 57: Okoljski cilji, kazalci in stanje za odpadke.

CILJI	KAZALCI	STANJE
Izboljšanje ravnanja z odpadki.	Razvitost sistema zbiranja ločenih frakcij odpadkov in ustreznost končnega odlaganja odpadkov.	Najštevilčnejši vir in najbolj razpršen vir nastajanja različnih vrst odpadkov predstavljajo gospodinjstva. Zaradi postopnega padanja števila prebivalcev ter dobrih rezultatov ločenega zbiranja odpadkov se razmere na področju ravnanja z odpadki v gospodinjstvih v zadnjem obdobju izboljšujejo.

Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Ocenjevanje vplivov izvedbe plana na ravnanje z odpadki smo ocenili s pomočjo javno dostopnih podatkov. Vplivi izvedbe plana se vrednotijo na podlagi posledic plana na okoljske cilje plana z uporabo meril vrednotenja, predpisanih z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Vplive izvedbe plana se vrednoti glede na izpolnjevanje okoljskih ciljev, ocene pa se podaja v velikostnih razredih od ocene A do ocene X. Razlaga posameznih ocen pri vrednotenju vplivov plana na ravnanje z odpadki je navedena v spodnji tabeli.

Tabela 58: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na ravnanje z odpadki.

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Izvedba OPN bo imela pozitiven vpliv na ravnanje z odpadki. Količina zbranih odpadkov se ne bo povečala. Delež ločeno zbranih odpadkov se bo povečal. Sistem zbiranja ločenih frakcij odpadkov se bo izboljšal, izboljšali se bodo pogoji za končno odlaganje in ravnanje z odpadki.
B - nebistven vpliv	Izvedba OPN bo imela nebistven vpliv na ravnanje z odpadki. Količina zbranih odpadkov se bo povečala. Sistem zbiranja ločenih frakcij odpadkov se bo izboljšal, delež ločeno zbranih odpadkov se bo povečal. Izboljšali se bodo pogoji za končno odlaganje in ravnanje z odpadki.
C - nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Izvedba OPN bo imela nebistven vpliv na ravnanje z odpadki, v kolikor se izvedejo omilitveni ukrepi. Količina zbranih odpadkov se bo povečala. Zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov se bo izboljšal sistem zbiranja ločenih frakcij odpadkov, zagotovljeno bo ustrezno končno odlaganje in ravnanje z odpadki. Delež ločeno zbranih odpadkov se ne bo povečal.
D - bistven vpliv	Izvedba OPN bo imela bistven vpliv na ravnanje z odpadki. Količina zbranih odpadkov se bo povečala. Izboljšave sistema zbiranja ločenih frakcij odpadkov niso predvidene. Delež ločeno zbranih odpadkov se bo zmanjšal. Rešitev za ustrezno končno odlaganje in ravnanje z odpadki ni predvidena.
E - uničujoč vpliv	Izvedba OPN bo imela uničujoč vpliv na ravnanje z odpadki. Količina zbranih odpadkov se bo povečala. Vzpostavitev sistem zbiranja ločenih frakcij odpadkov ni predvidena. Delež ločeno zbranih odpadkov se bo zmanjšal. Kapacitete obstoječe deponije so zapolnjene, rešitev za ustrezno končno odlaganje in ravnanje z odpadki ni predvidena.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Zaradi pomanjkanja podatkov ugotavljanje vpliva ni možno.

11.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe OPN na okolje

11.4.1 Razvitost sistema zbiranja ločenih frakcij odpadkov in ustreznost končnega odlaganja odpadkov

Nova območja poselitve za stanovanjske, posebne in gospodarske dejavnosti lahko vplivajo na povečano količino komunalnih in gradbenih odpadkov predvsem zaradi obratovanja objektov. S širitvijo različnih dejavnosti v naseljih se bo hkrati povečala tudi količina nastalih komunalnih odpadkov, zato je potrebno poskrbeti za upravljanje z dodatno količino odpadkov. Glede na dobro pokritost celotne občine z organiziranim rednim odvozom nenevarnih odpadkov kot tudi redno letno zbiranje nevarnih odpadkov ocenjujemo, da predvidena nova območja stavbnih zemljišč glede na načrtovano dejavnost ne bodo poslabšala obstoječega stanja odvoza tovrstnih odpadkov v naseljih. Zagotovo se bo povečala količina zbranih odpadkov, vendar bistvenega vpliva na skupno količino zbranih in odloženih odpadkov ne bo. Nove objekte je potrebno vključiti v obstoječi organiziran odvoz komunalnih odpadkov v občini.

Občani imajo možnost oddajanja ločeno zbranih frakcij odpadkov na v ta namen postavljene zbiralnice odpadkov (ekološki otoki). Število ekoloških otokov v občini je ustrezno, saj *Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki* (Ur. l. RS, št. 21/01) določa postavitev ene zbiralnice na 500 prebivalcev. S širitvijo poselitvenih območij bo obstoječa mreža zbiralnic zadostovala. Z boljšim ravnanjem z odpadki na izvoru in širitvijo mreže ekoloških otokov se kljub povečanim količinam odpadkov izboljša stanje na področju ravnanja in zbiranja ločenih frakcij odpadkov. Občani imajo možnost predaje ločeno zbranih frakcij odpadkov tudi v zbirni center RCERO Bukovžlak, ki je namenjen ravnanju z odpadki občin v širši Celjski regiji.

V procesu izkoriščanja tehničnega kamna v kamnolomu bo nastajala določena količina kamnolomske jalovine. Omenjena jalovina naj se uporabi na območju kamnoloma za sanacijo po prenehanju izkoriščanja. V času obratovanja naj se jalovina začasno deponira znotraj območja kamnoloma. Vnašanje odpadkov, kamor sodi tudi material, ki se pridobiva z izkoriščanjem mineralnih surovin, je predpisano z *Uredbo o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov* (Ur. l. RS, št. 34/08, 61/11). V skladu z omenjeno Uredbo je dovoljeno vnašati v tla zemeljski izkop, če se vnaša z namenom izboljšanja ekološkega stanja tal. V skladu z Uredbo o odpadkih (Ur. l. RS, št. 103/11) in na podlagi kvalifikacijskega seznama odpadkov, tovrstni odpadki sodijo med odpadke pri pridobivanju nekovinskih mineralnih surovin (01 01 02) ter odpadke pri rezanju in žaganju kamna, ki niso navedeni pod 01 04 07 (01 04 13). Humus (živico) in rodovitno prst je potrebno deponirati ločeno od jalovine.

Ugotavljamo, da bo izvedba OPN sicer povečala količino nastalih odpadkov, vendar bo vključitev novih površin v obstoječi sistem odvoza odpadkov, omogočil ravnanje z novo nastalimi odpadki v skladu z veljavnimi predpisi.

Neposreden in začasni vpliv izvedbe OPN **ocenjujemo kot nebistven vpliv (B).** Izvedba OPN bo imela nebistven vpliv na ravnanje z odpadki. Količina zbranih odpadkov se bo povečala. Sistem zbiranja ločenih frakcij odpadkov se bo izboljšal, delež ločeno zbranih odpadkov se bo povečal. Izboljšali se bodo pogoji za končno odlaganje in ravnanje z odpadki. **Daljinski in**

kumulativni vpliv OPN na ravnanje z odpadki zaradi transporta in odlaganja odpadkov ocenjujemo **z oceno nebistven (B).**

11.5 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

Ob pregledu smernic smo ugotovili, da nobene niso relevantne za vključitev in njihovo analizo v tem poglavju.

11.6 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

OPN je skladen z okoljskimi cilji.

11.7 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
Razvitost sistema zbiranja ločenih frakcij odpadkov in ustreznost končnega odlaganja odpadkov	Za vključenost prebivalcev v organiziran odvoz odpadkov mora poskrbeti Občina skupaj z javno službo za odvoz komunalnih odpadkov. Delež vključenosti in evidenco spremlja javna komunalna služba. Spremljanje stanja vrši javna komunalna služba za ravnanje z odpadki na podlagi letnih poročil o prevzetih in odloženih količinah ločeno zbranih odpadkov. Spremljanje stanja naj se izvaja na letni ravni.

11.8 Viri

- Poročilo o izvajanju lokalne gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov v MO Velenje, Občini Šoštanj in Občini Šmartno ob Paki za leto 2013.
- Statistični Urad RS, spletna stran: http://www.stat.si.
- Šterbenk, E. s sodelavci 2009. Poročilo o stanju okolja v MO Velenje. Poročilo projekta. ERICo Velenje, DP 12/04/09. 2009. Velenje.
- Odlok o občinskem prostorskem načrtu MO Velenje
- http://www.rcero-celje.si/
- http://www.simbio.si/

12 NARAVA

12.1 Zakonodaja

- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B in 46/14)
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13, 39/2013 Odl. US: U-I-37/10-16, 3/14 in 21/16)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 110/04, 115/07, 36/09 in 15/14)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 96/08,36/09, 102/11, 15/14 in 64/16)
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Ur. l. RS, št. 52/02 in 67/03)
- Uredba o habitatnih tipih (Ur. l. RS, št. 112/03, 36/09 in 33/13)
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Ur. l. RS, št. 48/04, 33/13 in 99/13)
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Ur. l. RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10 in 23/15)
- Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe posegov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l.RS, št. 130/04, 53/06, 38/10 in 3/11)
- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur. l. RS, št. 82/02 in 42/10)
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Ur. l. RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10 in 23/15)
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Ur. l. RS 48/04, 33/13 in 99/13)
- Uredba o habitatnih tipih (Ur. l. RS 112/03, 36/09, 33/13)
- Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur. l. RS 81/07, 109/07, 62/10 in 46/13)
- Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov in izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05)
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/02, 110/04, 59/07, 43/08, 08/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14 in 21/16),)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 110/04, 115/07, 36/09 in 15/14)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14 in 64/16)
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Ur. l. RS, št. 52/02, 67/03)

12.2 Obstoječe stanja okolja na območju plana OPN

Naravni elementi okolja so neločljivo povezani s poselitvijo in kulturno krajino oziroma je naravni prostor ohranjen v predelih, ki so odmaknjeni od naselij, naravni dejavniki (strmina, tla, poplave) so za poselitev in kmetijske dejavnosti neugodni. Posamezni predeli ohranjene narave so posledica tradicionalne rabe in posebne pravne zaščite.

12.2.1 Rastlinstvo, živalstvo in habitatni tipi

Na podlagi terenskih ogledov, popisov in pridobljenih podatkov smo pripravili pregled naravovarstveno zanimivih rastlinskih in živalskih vrst. Prikazujemo zbirne podatke za celotno Šaleško dolino, ki vključuje poleg Mestne občine Velenje še občini Šoštanj in Šmartno ob Paki.

Biotska pestrost rastlin in gliv:

V obdobju od 1996-1998 je bilo na ugrezninskem območju (»Krajinski park Škale«) popisanih 233 rastlinskih vrst, ki pripadajo 64 družinam, kar kaže na veliko biotsko raznovrstnost rastlinskega sveta. Na *Rdečem seznamu ogroženih praprotnic in semenk* sta uvrščena *Waldsteinia trifolia* najdena na območju Hude luknje in kobulasti zelenček *Chimaphila umbellata* (l.) W. Barton, ki raste v zakisanih borovih, bukovih in jelovih gozdovih. Poročajo o najdiščih v Škalah, Kavčah in v okolici Šoštanja. Na širšem območju Hude Luknje je evidentirano več rastišč zaščitene travniške orhideje Loeselove grezovke (Liparis loeselii) (Jakopič s sod., 2007).

Skupaj je bilo popisanih v obdobju 2000-2008 na širšem območju Šaleške doline 373 različnih vrst višjih gliv, od tega so 4 zakonsko zavarovane vrste in sicer: knežja mušnica (karželj), velikoluska mušnica, kraljevi goban in čokata žilolistka.

Biotska pestrost živali poudarkom na izbranih živalskih skupinah (metulji, ptice, ribe)

Na območju Šaleške doline je bilo opaženih 82 % (42 vrst) v Sloveniji poznanih sesalcev (brez netopirjev), 60 % (219 vrst) ptic, 43 % (10 vrst) plazilcev, 58 % (11 vrst) dvoživk in 31 % (29 vrst) rib. Na območju sanacij ugreznin je bilo v letih 2007 in 2008 popisanih 9 vrst od skupaj 19 vrst dvoživk, ki se pojavljajo v Sloveniji (Flis in sod., 2008). Med strogo varovane živalske vrste spadajo tudi na tem območju najdene vrste kot so veliki pupek, rosnica, hribski urh in zelena rega. Še posebej varovani vrsti sta veliki pupek in hribski urh, ki sta uvrščena na vse sezname ogroženih vrst dvoživk.

Med nevretenčarji je bilo popisanih je bilo tudi 40 % opaženih v Sloveniji kačjih pastirjev (24 vrst) (Flis in sod., 2008). Hkrati je bilo evidentiranih 637 nočnih in 74 dnevnih vrst metuljev (711 vrst), kar je približno 80 % od pričakovanega števila vrst metuljev, kar kaže na pestrost favne tega območja (Kopušar, 2006).

Med registriranimi kopenskimi vretenčarji Šaleške doline je 58 vrst uvrščenih na *Rdeče sezname ogroženih živalskih vrst Slovenije* (Vidic, 1992): 9 vrst sesalcev, 32 vrst ptic, 7 vrst plazilcev in 10 vrst dvoživk. Med poznanimi nevretenčarji je na isti seznam uvrščenih še 6 vrst: 5 vrst stonog, 1 vrsta pajkov, 15 vrst metuljev in 2 vrsti kačjih pastirjev (malinovordeči kamenjak in stasiti kamenjak).

Ogrožene vrste dnevnih metuljev v Šaleški dolini so rdeči pisanček (*Melitaea didyma* Esp.), cekinček spreminjevalček (*Lycaena alciphron* Rott.), veliki mravljiščar *(Maculinea arion* L.), *Plebejus argyrognomon* Berg., esparzetin modrin (*Plebicula thersites* Cant.), slezenčev ostrozob (*Carcharodus alceae* Esper), *Pyrgus armoricanus* Oberth., močvirski pisanček (*Melitaea diamina* Lang), barjanski cekinček (*Lycaena dispar* Haw.), močvirski cekinček (*Lycaena hippothoe* L.) in strašničin mravljiščar (*Maculinea teleius* Berg.). Med evropsko pomembne vrste metuljev v Šaleški dolini spadajo črni apolon (*Parnassius mnemosyne* L.), barjanski cekinček (*Lycaena dispar* Haw.), strašničin mravljiščar (*Maculinea teleius* Berg.) in veliki modrin (*Maculinea arion* L.). Te vrste dnevnih metuljev so zaščitene s habitatno direktivo ali so po IUCN uvrščene na *Rdeči seznam EU.*

Z vidika biotske pestrosti in naravovarstveno zanimivih vrst so še zlasti zanimive ptice, Šaleška dolina sicer ni uvrščena na seznam evropsko pomembnih ornitoloških območij (Vogrin, 1994), vendar pa kaže število vrst, ki so bile v zadnjih petindvajsetih letih opažene na ugrezninskem območju, da vodi skozi Šaleško dolino *pomembna selitvena pot* (Gregori, 1994). Ornitološki pomen doline potrjujejo tudi rezultati kartiranja *Zimskega ornitološkega atlasa Slovenije*. Kljub pomanjkljivim podatkom je bilo v zimskih mesecih med leti 1979 in 1993 v kvadrantu OAS 50/13, v katerem leži Šaleška dolina, zabeleženih 64 vrst ptic (Sovinc, 1994). Številka precej presega slovensko povprečje, ki je tedaj znašala 42 vrst prezimujočih ptic na kvadrant.

Po letu 1988 je bila v širši okolici šaleških jezer po nam znanih podatkih registrirana prisotnost 225 vrst ptic, od tega 90 vrst, ki so življenjsko vezane na sama jezera in njihova obrežja, ter 44 vrst, ki so vezana na sekundarne habitate, nastale v neposredni okolici jezer. Med vsemi pticami, registriranimi na tem območju, je 108 vrst uvrščenih v kategorije ogroženosti, ki so opredeljene v *Pravilniku o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam* (Ur. l. RS, 82/2002).

Na ožjem območju šaleških jezer prevladujeta dve skupini ptic, in sicer: (a) vrste, ki so življenjsko vezane na mokrišča (race, čaplje, ponirki, pobrežniki); (b) vrste ruderalne in grmovne vegetacije (številne vrste ptic pevk). Za oba habitata velja, da sta v Šaleški dolini vezana na ugreznino območje oziroma okolico jezer, tudi sicer pa spadata med manj pogosta tipa habitatov osrednje Slovenije.

Tabela 59: Ptice, opažene v širši okolici Šaleških jezerih po 1.1.1988; (viri: [1]Pokorny in sod., 1989; [2]Vengust, 1995; [3]Gregori, 1997; [4]Pokorny, 1996; [5]Čelik, 1993; [7]Flis in sod., 2001; [8]Gregori in Šere, 2005; [9]Flis in sod., 2008; [10]Pokorny in sod., 2010; [11]Koren, 2010).

Vrsta in kategorija ogroženosti[a]		status[b]	gnezdenje[c]	vir[d]
1. rdečegrli slapnik (*Gavia stellata*)		NG	/	2,8
2. polarni slapnik (*Gavia arctica*)		ZG,PRG	/	1,2,3,8
3. mali ponirek (*Tachybaptus rufficolis*)	O1	G*, CL,ZG	*zanesljivo	1,2,3,8
4. čopasti ponirek (*Podiceps cristatus*)	V1	G*,CL,ZG	*zanesljivo	1,2,3,8
5. rjavovrati ponirek (*Podiceps griseigena*)	E2	ZG	/	1,2,3,8
6. zlatouhi ponirek (*Podiceps auritus*)		NG	/	BP,8
7. črnovrati ponirek (*Podiceps nigricollis*)	R	ZG,G*	*možno	1,2,8
8. veliki kormoran (*Phalacrocorax carbo*)		ZG,PRG	/	1,2,3,8
9. pritlikavi kormoran (*Phalacrocorax pygmeus*)	xyz	ZG	/	9,BP
10. rožnati pelikan (*Pelecanus onocrotalus*)[e]	xyz	NG	/	11
11. velika bobnarica (*Botaurus stellaris*)	Ex?	ZG,G*	*možno	2,8
12. čapljica (*Ixobrychus minutus*)	E2	NG	/	3,8,9
13. kvakač (*Nycticorax nycticorax*)	Ex?	NG	/	3,PS,8,9
14. čopasta čaplja (*Ardeola ralloides*)		NG	/	2,8
15. mala bela čaplja (*Egretta garzetta*)		PG	/	1,2,7,8
16. velika bela čaplja (*Egretta alba*)		ZG,NG	/	1,2,3,8
17. siva čaplja (*Ardea cinerea*)	O1	(G*)	*zanesljivo	2,3,ML,8
18. rjava čaplja (*Ardea purpurea*)		NG	/	3,PS,BP,8
19. bela štorklja (*Ciconia ciconia*)		ZG,(G*)	*zanesljivo	2,3,BP,8
20. črna štorklja (*Ciconia nigra*)		NG	/	3,4,7,BP,8
21. labod grbec (*Cygnus olor*)	O1	CL,G*	*zanesljivo	2,3,BP,8
22. njivska gos (*Anser fabalis*)		NG	/	3,8
23. siva gos (*Anser anser*)		NG	/	1,2,3,8
24. kanadska gos (*Branta canadensis*)		NG	/	10
25. duplinska kozarka (*Tadorna tadorna*)	xyz	NG	/	9,BP
26. mandarinka (*Aix galericurata*)		NG	/	2,4,8
27. žvižgavka (*Anas penelope*)		ZG,PRG	/	1,2,3,8
28. konopnica (*Anas strepera*)	E2	ZG,PRG	/	2,3,BP,8
29. kreheljc (*Anas crecca*)	E2	ZG,G*	*zanesljivo	1,2,3,8
30. reglja (*Anas querquedula*)	E2	PRG, G*	*zanesljivo	1,2,3,PS,8
31. dolgorepa raca (*Anas acuta*)	K	ZG,PRG	/	1,2,3,8
32. mlakarica (*Anas platyrhynchos*)		G*,CL,ZG	*zanesljivo	1,2,3,8
33. žličarica (*Anas clypeata*)	E2	PRG	/	2,3,PG,8
34. tatarska žvižgavka (*Netta rufina*)		NG	/	3,PS,8
35. sivka (*Aythya ferina*)	E2	ZG,PRG	/	1,2,3,8
36. kostanjevka (*Aythya nyroca*)	E1	PRG	/	2,PS,8
37. čopasta črnica (*Aythya fuligula*)	V	ZG,PRG	/	1,2,3,8
38. rjavka (*Aythya marilla*)		ZG,PRG	/	2,BP,8
39. gaga (*Somateria mollissima*)		NG	/	8
40. črna raca (*Melanitta nigra*)		NG	/	8
41. beloliska (*Melanitta fusca*)		NG	/	8
42. zvonec (*Bucephala clangula*)		ZG,PRG	/	2,3,8
43. zimska raca (*Clangula hyemalis*)		ZG	/	2,8
44. mala žagarica (*Mergus albellus*)		ZG	/	2,8
45. srednja žagarica (*Mergus serrator*)		ZG	/	8

46. velika žagarica (*Mergus merganser*)	E2	NG	/	1,2,8
47. sršenar (*Pernis apivorus*)	V	G*	*verjetno	2,3,8
48. črni škarnik (*Milvus migrans*)	E2	NG	/	3,8
49. rjavi škarnik (*Milvus milvus*)		NG	/	2,5,8
50. belorepec (*Haliaeetus albicilla*)	E1	NG	/	8
51. kačar (*Circaetus gallicus*)	E2	NG	/	PS,8
52. rjavi lunj (*Circus aeruginosus*)	K	PRG	/	2,3,PS,8
53. pepelasti lunj (*Circus cyaneus*)		ZG,PG	/	2,8
54. skobec (*Accipiter nisus*)	V	G*,CL	*verjetno	1,2,3,8
55. kragulj (*Accipiter gentilis*)	V	G*,CL	*verjetno	1,2,3,8
56. kanja (*Buteo buteo*)	O1	G*,CL	*zanesljivo	1,2,3,6,8
57. koconoga kanja (*Buteo lagopus*)		NG	/	2,8
58. mali orel (*Hieraaetus pennatus*)	K	NG	/	3,8
59. ribji orel (*Pandion haliaetus*)		PRG	/	3,BP,PS,8
60. rdečenoga postovka (*Falco vespertinus*)		NG	/	3,8
61. navadna postovka (*Falco tinnunculus*)	V1	G*,CL	*zanesljivo	1,2,3,8
62. mali sokol (*Falco columbarius*)		NG	/	2,8
63. škrjančar (*Falco subbuteo*)	V1	???	???	2,3,BP,8
64. sokol selec (*Falco peregrinus*)	E2	???	???	2,3,PS,8
65. gozdni jereb (*Bonasa bonasia*)	E2	(G*)	*verjetno	BP,PS,8
66. poljska jerebica (*Perdix perdix*)	E1	NG	/	1,8
67. prepelica (*Coturnix coturnix*)	V	NG	/	PS,8
68. fazan (*Phasianus colchicus*)		G*, CL	*zanesljivo	1,2,3,8
69. mokož (*Rallus aquaticus*)	E2	NG	/	2,3,BP,8
70. mala tukalica (*Porzana parva*)	E1	NG	/	2,8
71. grahasta tukalica (*Porzana porzana*)	E2	NG	/	BP,8
72. kosec (*Crex crex*)	E2	NG	/	2,8
73. zelenonoga tukalica (*Gallinula chloropus*)	V1	G*, CL	*zanesljivo	1,2,3,8
74. liska (*Fulica atra*)	O1	G*, ZG	*zanesljivo	1,2,3,8
75. žerjav (*Grus grus*)		NG	/	2,8
76. polojnik (*Himantropus himantropus*)	xyz	NG	/	9,BP
77. mali deževnik (*Charadrius dubius*)	V/E2	G*, PRG	*verjetno	2,3,BP,8
78. zlata prosenka (*Pluvialis apricaria*)		NG	/	8
79. črna prosenka (*Pluvialis squatarola*)		NG	/	8
80. priba (*Vanellus vanellus*)	V/V1[7]	G*, PRG	*zanesljivo	2,3,8
81. veliki prodnik (*Calidris canutus*)		NG	/	7
82. mali prodnik (*Calidris minuta*)		NG	/	8
83. spremenljivi prodnik (*Calidris alpina*)	xyz	NG	/	8
84. togotnik (*Philomachus pugnax*)		PRG, PG	/	2,8
85. puklež (*Lymnocryptes minimus*)		NG	/	2
86. kozica (*Gallinago gallinago*)	E1	ZG, PRG	/	2,3,8
87. sloka (*Scolopax rusticola*)	E2	PRG	/	2,PS,8
88. črnorepi kljunač (*Limosa limosa*)	K	NG	/	3,8
89. mali škurh (*Numenius phaeopus*)		NG	/	8
90. veliki škurh (*Numenius arquata*)	E1	NG	/	2,3,BP,8
91. črni martinec (*Tringa erythropus*)		PRG	/	2,8
92. rdečenogi martinec (*Tringa totanus*)	E1	PRG	/	2,8
93. zelenonogi martinec (*Tringa nebularia*)		PRG	/	2,3,7,8
94. pikasti martinec (*Tringa ochropus*)	R	PRG	/	2,3,8
95. močvirski martinec (*Tringa glareola*)	R	PRG	/	2,3,8

96. mali martinec (*Actitis hypoleucos*)	E2	PRG, G*	*verjetno	2,3,BP,8
97. ploskokljuni liskonožec (*Phalaropus fulicarius*)		NG	/	8
98. mali galeb (*Larus minutus*)		NG	/	8
99. rečni galeb (*Larus ridibundus*)	V	PRG, ZG	/	1,2,3,8
100. sivi galeb (*Larus canus*)		ZG, PRG	/	2,3,BP,8
101. srebrni galeb (*Larus argentatus*)		NG	/	2
102. rumenonogi galeb (*Larus cachinnans*)	R	ZG, PRG	/	2,3,8
103. rjavi galeb (*Larus fuscus*)		NG	/	2,3,8
104. veliki galeb (*Larus marinus*)		NG	/	8
105. kaspijska čigra (*Sterna caspia*)		NG	/	2,5,8
106. navadna čigra (*Sterna hirundo*)	E2	NG	/	8
107. črna čigra (*Chlidonias niger*)		PRG	/	2,3,8
108. beloperuta čigra (*Chlidonias leucopterus*)		NG	/	8
109. grivar (*Columba palumbus*)	O1	G*, PRG	*verjetno	2,3
110. turška grlica (*Streptopelia decaocto*)	O1	G*, CL	*zanesljivo	2,3,6
111. divja grlica (*Streptopelia turtur*)	V1	G*, NG	*možno	2,3
112. kukavica (*Cuculus canorus*)	O1	G*	*zanesljivo	3,PS
113. pegasta sova (*Tyto alba*)	E2	NG	/	8
114. čuk (*Athene noctua*)		G*, CL	*zanesljivo	2
115. lesna sova (*Strix aluco*)	O1	G*, CL	*zanesljivo	2,3,8
116. mala uharica (*Asio otus*)	O1	G*	*zanesljivo	8
117. močvirska uharica (*Asio flammeus*)	Ex	NG	/	8
118. podhujka (*Caprimulgus europaeus*)	E2	G*	*zanesljivo	BP, PS,8
119. črni hudournik (*Apus apus*)	O1	(G*)	*zanesljivo	3,PS,8
120. vodomec (*Alcedo atthis*)	E2	G*, CL	*možno	1,2,3,8
121. čebelar (*Merops apiaster*)	E2	NG	/	8,VP
122. smrdokavra (*Upupa epops*)	E1	PRG	/	2,3,PS,8
123. vijeglavka (*Jynx torquilla*)	V	G*	*zanesljivo	2,3,PS,8
124. črna žolna (*Dryocopus martius*)	O1	G*, cL	*verjetno	3,PS,8
125. zelena žolna (*Picus viridis*)	E2	G*, CL	*zanesljivo	2,3,8
126. pivka (*Picus canus*)	V1	G*	*zanesljivo	8
127. veliki detel (*Dendrocopos major*)	O1	G*, CL	*zanesljivo	2,3,6,8
128. srednji detel (*Dendrocopos medius*)	V	???	???	2,8
129. mali detel (*Dendrocopos minor*)	V	???	???	3,8
130. čopasti škrjanec (*Galerida cristata*)	V	PRG	/	2,3,8
131. poljski škrjanec (*Alauda arvensis*)	V1	PRG, G*	*zanesljivo	2,3,8
132. hribski škrjanec (*Lullula arborea*)	E2[5]	PRG	/	3,8
133. breguljka (*Riparia riparia*)	E2	G*	*možno	3,8
134. skalna lastovka (*Ptyonoprogne rupestris*)		G*	*zanesljivo	8
135. kmečka lastovka (*Hirundo rustica*)		G*, PRG	*zanesljivo	2,3,6,8
136. mestna lastovka (*Delichon urbica*)		G*, PRG	*zanesljivo	2,3,6,8
137. rjava cipa (*Anthus campestris*)	E2	NG	/	2,8
138. drevesna cipa (*Anthus trivialis*)		PRG	/	2,3,8
139. mala cipa (*Anthus pratensis*)	Ex?	PRG, ZG	/	2,3,8
140. vriskarica (*Anthus spinoletta*)		PRG, ZG	/	2,3,8
141. rdečegrla cipa (*Anthus cervinus*)		NG	/	3,8
142. siva pastirica (*Motacilla cinerea*)		G*, CL	*verjetno	2,3,6,8
143. rumena pastirica (*Motacilla flava*)	V	PRG	/	2,3,8
144. bela pastirica (*Motacilla alba*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,6,8
145. povodni kos (*Cinclus cinclus*)	V	G*	*možno	6,8

146. stržek (*Troglodytes troglodytes*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,PS,8
147. siva pevka (*Prunella modularis*)		PRG, G*	*zanesljivo	2,3,PS,8
148. taščica (*Erithacus rubecula*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,8
149. veliki slavec (*Luscinia luscinia*)		NG	/	3,8
150. mali slavec (*Luscinia megarhynchos*)	V	PRG	/	2,3,8
151. pogorelček (*Phoenicurus phoenicurus*)	E2	PRG, G*	*zanesljivo	2,3,PS,8
152. šmarnica (*Phoenicurus ochruros*)		G*	*zanesljivo	2,3,6,8
153. modra taščica (*Luscinia svecica*)	Ex	NG	/	8
154. repaljščica (*Saxicola rubetra*)	E2	PRG, G*	*možno	2,3,8
155. prosnik (*Saxicola torquata*)		G*, PRG	*zanesljivo	2,3,6,8
156. navadni kupčar (*Oenanthe oenanthe*)		PRG	/	2,3,8
157. kos (*Turdus merula*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,6,8
158. brinovka (*Turdus pilaris*)		ZG, PRG	/	2,3,8
159. vinski drozg (*Turdus iliacus*)		PRG, ZG	/	2,3,8
160. cikovt (*Turdus philomelos*)		G*, PG	*zanesljivo	2,3,PS,8
161. carar (*Turdus viscivorus*)		G*	*zanesljivo	2,3,8
162. kobiličar (*Locustella naevia*)	E2	PRG	/	3,8
163. rečni cvrčalec (*Locustella fluviatilis*)	V	NG	/	8
164. trstni cvrčalec (*Locustella luscinioides*)	E2	NG	/	3,8
165. tamariskovka (*Acrocephalus melanopogon*)	E1	PRG	/	3,8
166. bičja trstnica (*Acrocephalus schoenobaenus*)	V	PRG, G*	*možo	2,3,8
167. močvirska trstnica (*Acrocephalus palustris*)		G*, PRG	*zanesljivo	3,8
168. srpična trstnica (*Acrocephalus sciarpaceus*)	E2	PRG, G*	*možno	3,8
169. rakar (*Acrocephalus arundinaceus*)	E2	G*	*verjetno	2,3,8
170. rumeni vrtnik (*Hippolais icterina*)	K	PRG,G*	*možno	3,8
171. grahasta penica (*Sylvia nisoria*)	V	NG	/	8
172. mlinarček (*Sylvia curruca*)		PRG	/	3,8
173. rjava penica (*Sylvia communis*)	V	G*, PRG	*zanesljivo	3,8
174. vrtna penica (*Sylvia borin*)	V1	PRG, G*	*zanesljivo	3,6,PS,8
175. črnoglavka (*Sylvia atricapilla*)		G*, PRG	*zanesljivo	3,6,8
176. grmovščica (*Phylloscopus sibilatrix*)		PRG	/	2,3,6,8
177. vrbja listnica (*Phylloscopus collybita*)		G*, PRG	*zanesljivo	2,3,6,8
178. kovaček (*Phylloscopus trochilus*)		PRG	/	2,3,6,8
179. rumenoglavi kraljiček (*Regulus regulus*)		G*, PRG	*zanesljivo	3,PS,8
180. rdečeglavi kraljiček (*Regulus ignicapillus*)		PRG	/	3,7,8
181. sivi muhar (*Muscicapa striata*)	E2	G*	*zanesljivo	2,3,6,8
182. belovrati muhar (*Ficedula albicollis*)	V	NG	/	8
183. črnoglavi muhar (*Ficedula hypoleuca*)		PRG,G*	*možno	2,PS,8
184. brkata sinica (*Panurus biarmicus*)	xyz	NG	/	MC
185. plašica (*Remiz pendulinus*)	V	PRG, G*	*možno	3,8
186. močvirska sinica (*Parus palustris*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,8
187. gorska sinica (*Parus montanus*)		NG	/	3,8
188. čopasta sinica (*Parus cristatus*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,PS,8
189. menišček (*Parus ater*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,6,8
190. plavček (*Parus caeruleus*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,8
191. velika sinica (*Parus major*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,6,8
192. brglez (*Sitta europaea*)		G*, Cl	*zanesljivo	2,3,6,8
193. dolgoprsti plezavček (*Certhia familiaris*)		ZG	/	2,PS,8
194. kratkoprsti plezavček (*Certhia brachydactyla*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,8
195. dolgorepka (*Aegithalos caudatus*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,8

196. kobilar (*Oriolus oriolus*)		G*	*zanesljivo	3,BP,8
197. veliki srakoper (*Lanius excubitor*)	Ex	ZG	/	8,9,BP
198. rjavi srakoper (*Lanius collurio*)	V1	G*, PRG	*zanesljivo	2,3,6,8
199. šoja (*Garrulus glandarius*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,6,8
200. sraka (*Pica pica*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,6,8
201. siva vrana (*Corvus cornix*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,8
202. črna vrana (*Corvus corone*)	R	G*, CL	*zanesljivo	2,3,8
203. poljska vrana (*Corvus frugilegus*)	Ex?	ZG	/	2,3,8
204. kavka (*Corvus monedula*)	V/E1[2]	PRG	/	PS,8
205. krokar (*Corvus corax*)		(G*), CL	*zanesljivo	2,3,PS,8
206. škorec (*Sturnus vulgaris*)		G*, PRG	*zanesljivo	2,3,8
207. poljski vrabec (*Passer montanus*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,6,8
208. domači vrabec (*Passer domesticus*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,6,8
209. ščinkavec (*Fringilla coelebs*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,6,8
210. pinoža (*Fringilla montifringilla*)		PRG, ZG	/	2,3,8
211. grilček (*Serinus serinus*)		G*, PRG	*zanesljivo	2,6,PS,8
212. zelenec (*Carduelis chloris*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,6,8
213. lišček (*Carduelis carduelis*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,6,PS,8
214. repnik (*Carduelis cannabina*)		G*, PRG	*verjetno	2,3,8
215. čižek (*Carduelis spinus*)		ZG, G*	*zanesljivo	2,3,6,PS,8
216. brezovček (*Carduelis flammea*)		NG	/	8
217. kalin (*Pyrrhula pyrrhula*)		ZG, G*	*zanesljivo	2,3,PS,8
218. mali krivokljun (*Loxia curvirostra*)		G*, CL	*zanesljivo	2,3,PS,8
219. škrlatec (*Carpodacus erythrinus*)	R	G*	+verjetno	3,8
220. dlesk (*Coccothraustes coccothraustes*)		G*, ZG	*verjetno	2,3,8
221. skalni strnad (*Emberiza cia*)		NG	/	8
222. rumeni strnad (*Emberiza citrinella*)	V	G*, CL	*zaneljivo	2,3,8
223. vrtni strnad (*Emberiza hortulana*)	E2	NG	/	8
224. trstni strnad (*Emberiza schoeniclus*)	V	PRG, G*	*verjetno	2,3,8
225. veliki strnad (*Miliaria calandra*)	V	NG	/	8

[a]: Kategorija ogroženosti – posamezne vrste so v rdečem seznamu uvrščene v kategorije ogroženosti, ki so mednarodno določene in so povzete po določilih, zapisanih v *Pravilniku o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam* (Ur. l. RS, 82/2002) (glej preglednico 2).

[b]: Stalnost posameznih vrst ptic smo označili s črkami. CL: celoletna vrsta; PRG: preletni gost; ZG: zimski gost; PG: poletni gost; NG: naključni gost; ???: status vrste ni poznan;

[c]: Gnezdenje: (G*): gnezdi v Šaleški dolini, a samo izven ugrezninskega območja premogovnika, G*: zanesljiv, verjeten ali možen gnezdilec; zanesljivost gnezdenja je podana: *zanesljiv gnezdilec*: najdeno gnezdo, opaženi mladiči ali njih hranjenje; *verjeten gnezdilec*: svatovsko obnašanje, prisotnost v obdobju gnezdenja; *možen gnezdilec*: ptice so občasno opazovane v gnezditvenem obdobju;

[d]: FA – Franc Avberšek; ML – Miha Letonje; PH – Peter Hosner; PS – Peter Silovšek; BP – Boštjan Pokorny; VP – Vekoslav Pocajt; MC – Milan Cerar; 1,2,3..: pisni viri so oštevilčeni in navedeni v naslovu preglednice.

[e]: Rožnati pelikan – gre za četrto opazovanje te vrste v Sloveniji (v letu 2009), potrjeno s strani komisije za redkost.

Tabela 60: Število vrst ptic, popisanih na širšem območju šaleških jezer, in njihova uvrstitev v posamezne kategorije ogroženosti.

Kategorija in podkategorije ogroženosti	Št. vrst
Ex – izumrla vrsta: v to kategorijo ogroženosti so uvrščene vrste, ki so bile na območju RS dokazano navzoče v naravnih populacijah in so v preteklosti gotovo izumrle oziroma so bile iztrebljene na celotnem ozemlju RS.	3
Ex? – domnevno izumrla vrsta: vrste, katerih gnezdenje v Republiki Sloveniji je bilo znano, že daljši čas pa jih kljub iskanju ni več najti in obstaja utemeljen sum, da so izumrle.	4
E1 – kritično ogrožena vrsta: podkategorija kategorije E, v katero se uvrstijo vrste, katerih obstanek na območju RS ni verjeten, če bodo dejavniki ogrožanja delovali še naprej; vrste so kritično ogrožene.	9
E2 – močno ogrožena vrsta: podkategorija kategorije E, v katero se uvrstijo vrste, katerih obstanek na območju RS ni verjeten, če bodo dejavniki ogrožanja delovali še naprej; vrste so močno ogrožene.	33
E2[5]/V1[6] – ranljiva vrsta: obstaja nevarnost, da bo zaradi sprememb v življenjskem prostoru postala ogrožena.	1
V/E1[2] – ranljiva vrsta: kritično so ogrožena njena naravna gnezdišča.	1
V/E2[1] – ranljiva vrsta: močno ogrožena vrsta, ogrožena so gnezdišča na rečnih prodiščih.	1
V – ranljiva vrsta: kategorija ogroženosti, v katero se uvrstijo vrste, za katere je verjetno, da bodo v bližnji prihodnosti prešle v kategorijo prizadete vrste, če bodo dejavniki ogrožanja delovali še naprej. Številčnost vrste se je v velikem delu areala zmanjšala oziroma se zmanjšuje. Vrste so zelo občutljive na kakršnekoli spremembe oziroma naseljujejo habitate, ki so na človekove vplive zelo občutljivi.	22
V1 – ranljiva vrsta: podkategorija kategorije V, v katero se uvrstijo vrste, za katere je verjetno, da bodo v bližnji prihodnosti prešle v kategorijo prizadete vrste, če bodo dejavniki ogrožanja delovali še naprej; vrste, ki so splošno razširjene in imajo zadovoljivo populacijo, vendar obstaja nevarnost, da bodo zaradi sprememb v življenjskem prostoru postale ogrožene.	9
V/V1[7] – ranljiva vrsta, obstaja nevarnost, da bodo zaradi sprememb v življenjskem prostoru postala ogrožena; podkategorija V1 velja za severovzhodno Slovenijo.	1
R – redka vrsta: Kategorija ogroženosti, v katero se uvrstijo vrste, ki so potencialno ogrožene zaradi svoje redkosti na območju Republike Slovenije in lahko v primeru ogrožanja hitro preidejo v kategorijo prizadete vrste.	6
O1 – vrsta zunaj nevarnosti: podkategorija kategorije O, v katero se uvrstijo vrste, ki so zavarovane z *Uredbo o zavarovanju ogroženih živalskih vrst* – Ur. l. RS, št. 57/93, 61/93 in 69/00 – in niso več ogrožene, obstaja pa potencialna možnost ponovne ogroženosti.	13
K – premalo znana vrsta: kategorija ogroženosti, v katero se uvrstijo vrste, za katere je na voljo premalo podatkov za opredelitev ogroženosti.	5

Tabela 61: Vrste rib v Škalskem, Velenjskem in Družmirskem jezeru.

PISCES	Vrsta	Kategorija ogroženosti**	Velenjsko jezero	Škalsko jezero	Družmirsko jezero
Salmonidae	**postrvi**				
Salmo trutta m. *lacustris* Linnaeus, 1758	jezerska postrv	E	+	+	
Esocidae	**ščuke**				
Esox lucius Linnaeus, 1758	ščuka	V	+	+	+
Cyprinidae	**krapovci**				
Abramis bjoerkna (Linnaeus, 1758)	androga		+	+	+
Abramis brama danubii Pavlov, 1956	ploščič		+	+	+
Abramis sapa (Pallas, 1814)	črnooka	R			+
Alburnus alburnus alburnus (Linneaeus, 1758)	zelenika	O1	+	+	+
Barbus barbus (Linneaeus, 1758)	mrena	E			+
Barbus meridionalis petenyi Heckel, 1847	pohra				+
Carassius auratus gibelio (Bloch, 1783)	srebrni koreselj			+	+
Cyprinus carpio Linnaeus, 1758	krap	E*	+	+	+
Ctenopharyngodon idella (Valenciennes, 1844)	beli amur			+	+
Hypophthalmichthys molitrix (Valenciennes, 1844)	srebrni tolstolobik***		+	+	
Leuciscus aspius (Linneaeus, 1758)	bolen		+		+
Leuciscus cephalus cephalus (Linnaeus, 1758)	klen		+	+	+
Rutilus rutilus (Linnaeus, 1758)	rdečeoka		+	+	+
Rutilus virgo Heckel, 1852	platnica				+
Scardinus erythrophthalmus erythrophthalmus (Linnaeus) 1758	rdečeperka		+	+	+
Tinca tinca (Linneaeus, 1758)	linj	E	+	+	+
Siluridae	**pravi somi**				
Silurus glanis Linnaeus, 1758	som	V	+	+	+
Balitoridae	**rečne babice**				
Barbatula barbatula (Linneaeus, 1758)	babica		+	+	+
Cetrarcidae	**sončni ostiži**				
Lepomis gibbosus (Linneaeus, 1758)	sončni ostrič		+	+	+
Percidae	**pravi ostriži**				
Perca fluviatilis fluviatilis Linnaeus, 1758	navadni ostrič		+	+	+
Stizostedion lucioperca (Linneaeus, 1758)	smuč	E	+	+	+

* *Cyprinus carpio* samo prostoživeča oblika

***Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur.l. RS, št. 82/02)*

*** verjetno je, da gre za križanca med srebrnim in sivim tolstolobikom *Hypophthalmichthys nobilis* (Richardson, 1845).

V reki Paki živi po podatkih ribičev 5 vrst rib. V zgornjem toku so potočna postrv (*Salmo trutta* m. *fario*) in lipan (*Thymallus thymallus*, ki spadata v družino postrvi (f. Salmonidae) ter predstavniki družini piškurjev (najverjetneje ukrajinski potočni piškur *Eudontomyzon mariae* (Berg, 1931) iz f. Petromyzontidae), v spodnjem toku pa vrsti klen (*Leuciscus cephalus cephalus*) in pohra (*Barbus meridionalis petenyi*). Paka je od Velenja in na območju Šoštanja regulirana, s čimer je uničen naravni habitat vodnih organizmov.

Skupno živi v jezerih (Škalskem, Velenjskem in Družmirskem jezeru) in Paki 26 vrst rib, od katerih je v Rdeči seznam obloustk in rib uvrščenih 12 vrst rib. Potočna postrv, jezerska postrv, linj, smuč, ukrajinski potočni piškur, mrena in krap (samo prostoživeča oblika) so uvrščene v Rdečem seznamu obloustk in rib (Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam) med prizadete vrste (E), ščuka, lipan in som med ranljive vrste (V), črnooka med redke vrste (R) in zelenika v podkategorijo O1 (podkategorija kategorije O, v katero se uvrstijo vrste, ki so zavarovane z *Uredbo o zavarovanju ogroženih živalskih vrst* (Ur. l. RS št. 57/93, 61/93 in 69/00) in niso več ogrožene, obstaja pa potencialna možnost ponovne ogroženosti).

<u>Biotska pestrost habitatnih tipov</u>

Na širšem območju občine Velenje so bili v letu 2007 natančneje popisani negozdni habitatni tipi na širšem območju Natura 2000 Huda luknja (Jakopič s sod., 2007), kar je v severnem delu občine, meji z Slovenjegraško občino. Skartirali so 89 negozdnih habitatnih tipov, od tega skupna površina obdelanega območja znaša 33,81 km^2, od tega negozdni habitatni tipi zavzemajo približno 13 km^2. Velik del negozdnih površin obravnavanega območja je v intenzivni kmetijski rabi. Intenzivno gojeni in sejani travniki predstavljajo 26 % negozdnih površin. Delež površin, ki se zaraščajo, je zelo majhen (pod 0,3 % površin celotnega območja). Od negozdnih habitatnih tipov so na obravnavanem območju najpomembnejši *mokrotni travniki z modro stožko* (Molinia spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (*Molinion caeruleae* - HT6410) (NV Atlas), ki so tudi edini negozdni kvalifikacijski habitatni tip posebnega ohranitvenega območja Huda luknja. Ohranjeni so na majhnih površinah v okolici Gornjega Doliča, ki je severno nad občino Velenje. Na večini teh površin so prisotne tudi rastlinske vrste, značilne za nizka barja, kot je na primer srhki šaš (*Carex davalliana*). V okolici Gornjega Doliča se nahajajo tudi rastišča zaščitene rastlinske vrste barjanske kukavičnice Loeselove grezovke *(Liparis loeselii*). Predvsem na jugovzhodnem delu območja je med travniškimi površinami velik delež suhih volkovij in podobnih kislih travišč. Deloma so v slabšem stanju ohranjenosti, predvsem zaradi vrstne osiromašenosti, ki je posledica preveč intenzivne rabe (Jakopič s sod., 2007).

V popisih habitatnih tipov (Jakopič s sod., 2007) so po Habitatni direktivi na območju občine Velenje naslednji vrednejši HT, ki si sledijo si po številčnosti poligonov:

- največ poligonov je bilo popisano z HT 6510 (srednjeevropski kseromezofilni travniki na razmeroma suhih tleh in nagnjenih legah s prevladujočo visoko pahovko), mešan HT 6510 in 6230,
- HT 6210 (srednjevropska suha in polsuha travišča s prevladujočo pokončno stoklaso),
- HT 6230 (suha volkovja in podobna kisla travišča pod gozdno mejo), 6430 (zasenčeni obvodni zastori z repuhom),
- HT 91EO* (Srednjeevropska črnojelševja in jesenovja ob tekočih vodah), več podatkov je na spodnji sliki.

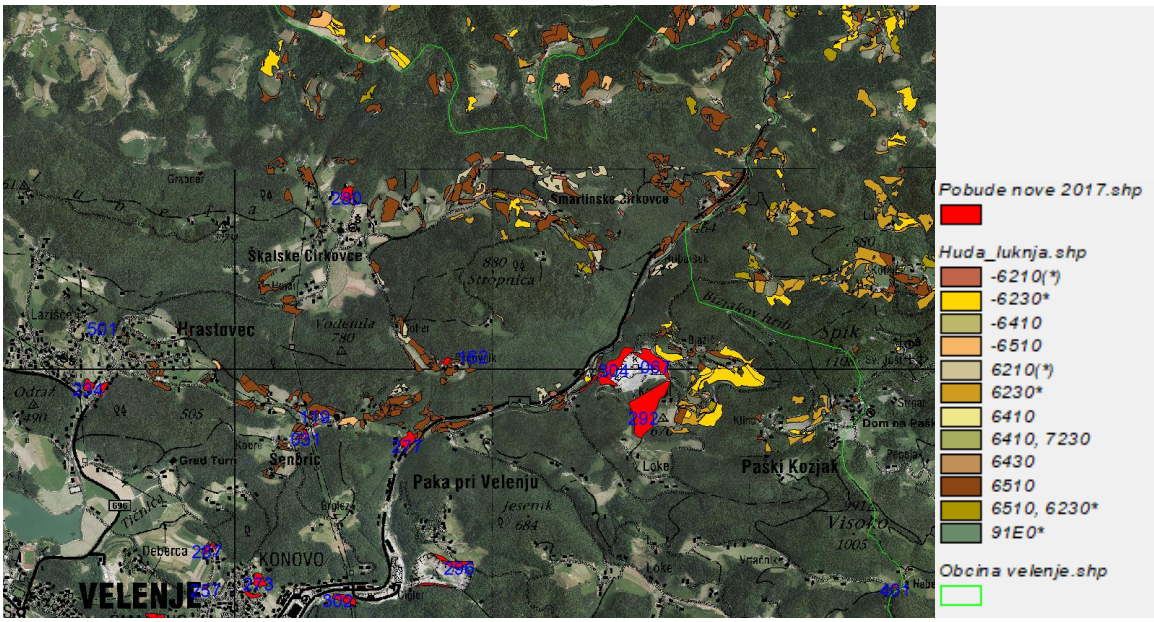

Slika 34: Območje Natura 2000 Huda luknja v občini Velenje z prikazom vrednejših habitatnih tipov in območij posegov.

Od vrednejših gozdnih habitatnih tipov so na širšem območju Velenjske občine v Natura 2000 območju Huda luknja tudi gozdni kvalifikacijski habitatni tipi: Ilirski bukovi gozdovi (91K0: Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion)) ter Dinarski gozdovi rdečega bora na dolomitni podlagi (91R0: Genisto januensis-Pinetum) (NV Atlas). Sicer občino Velenje v več kot v 50 % deležu prekriva mešan gozd, kjer ima največji delež smreka, ki je izpodrinila avtohtono jelko (LAS, 2008)

Na karbonatni osnovi Paškega Kozjaka najdemo tudi habitatni tip: Jame, ki niso odprte za javnost (HT8310), kjer občasno najdemo tudi prenočišča netopirjev.

12.2.2 Območja varovanja narave (Natura 2000 in zavarovana območja), EPO in naravne vrednote

Tabela 62: Območja Natura 2000, EPO in naravne vrednote v MO Velenje.

Tip zavarovanja	Število, enote
Območja Natura 2000	2 enoti: SAC Huda luknja in SAC Ložnica s Trnavo.
Ekološko pomembna območja (EPO)	2 enoti: EPO Velenjsko – Konjiško hribovje in EPO Ložnica s Trnavo
Naravne vrednote	1 pričakovana naravna vrednota 18 naravnih vrednot - točke 33 naravnih vrednot - jame

Vir: Naravovarstveni atlas

Ohranjeni deli narave v MO Velenje so omejeni predvsem na severno in severovzhodno hribovito obrobje občine, kjer ležijo najbolj gozdnati apneniški hribi Lubela, Vodemla, Stropnica, Smodivnik, Paški Kozjak, Radojč in Vinska gora. Manjši del tega ozemlja leži znotraj meja Natura 2000 – SAC Huda luknja (SI3000224) in SAC Ložnica s Trnavo (SI 3000390). Varovana območja (Natura 2000 in EPO) prekrivata. Celotno območje Natura 2000 leži v območju EPO. Na območju MO Velenje ni širših ali ožjih zavarovanih območij oz. točk.

Območje Natura 2000

Posebno varstveno območje ali območje Natura 2000 je ekološko pomembno območje, ki je na ozemlju EU pomembno za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja vrst ptic in drugih živalskih ter rastlinskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov, katerih ohranjanje je v interesu EU. Omrežje Natura 2000 je sestavljeno iz dveh tipov območij: posebna območja varsta (SPA – Special Protected Areas), ki jih opredeljuje *Direktiva o pticah* in posebna ohranitveno območje (SAC – Special Areas of Conservation), ki jih opredeljuje *Direktiva o habitatih*. Na območju MO Velenje sta dve Natura 2000 območji: SAC Huda luknja (SI3000224) in SAC Ložnica s Trnavo (SI 3000390).

Tabela 63: Površina Natura 2000 območij v MO Velenje.

IME	Oznaka	ID številka	Celotna površina- m^2	Površina Natura 2000 območja v občini - m^2	Delež površine območja Natura 2000 v občini - %
Huda luknja	SAC (POO)	SI3000224	30181933,26	9226633	**30,57**
Ložnica s Trnavo	SAC (POO)	SI3000390	329940,86	16234	**4,92**

SAC HUDA LUKNJA SI3000224

Reliefno razgibano območje na karbonatni podlagi ob reki Paki med Mislinjo in Paškim Kozjakom, s poudarjenim kraškim značajem in številnimi površinskimi in podzemeljskimi kraškimi pojavi. Za celotno območje so značilni termofilni gozdni habitatni tipi na karbonatih (dinarski gozdovi rdečega bora na dolomitih, ilirski bukovi gozdovi), vrstno bogati suhi travniki na pobočjih in vlažni travniki v dolinah in kraških poljih. Mokrotni travniki s prevladujočo stožko se pojavljajo predvsem v severnem delu območja. V povirju Movžanke

in v okolici Gornjega Doliča še uspeva redka barjanska kukavičevka Loeselova grezovka. Ohranjena povirja in manjši naravno ohranjenih potoki so habitat raka koščaka. Mokrotna ekstenzivna travišča so pomemben habitat metuljev travniškega postavneža in močvirskega cekinčka, v dolinah Kozjaka, kjer uspeva veliki jesen, pa je pogost gozdni postavnež. Pomembni so tudi podzemni kraški habitati. V številnih jamah so zatočišča in kotišča netopirjev, med katerimi se pojavljajo mulasti netopir, dolgokrili netopir ter veliki in mali podkovnjak (Vir: naravovarstveni atlas, september 2016).

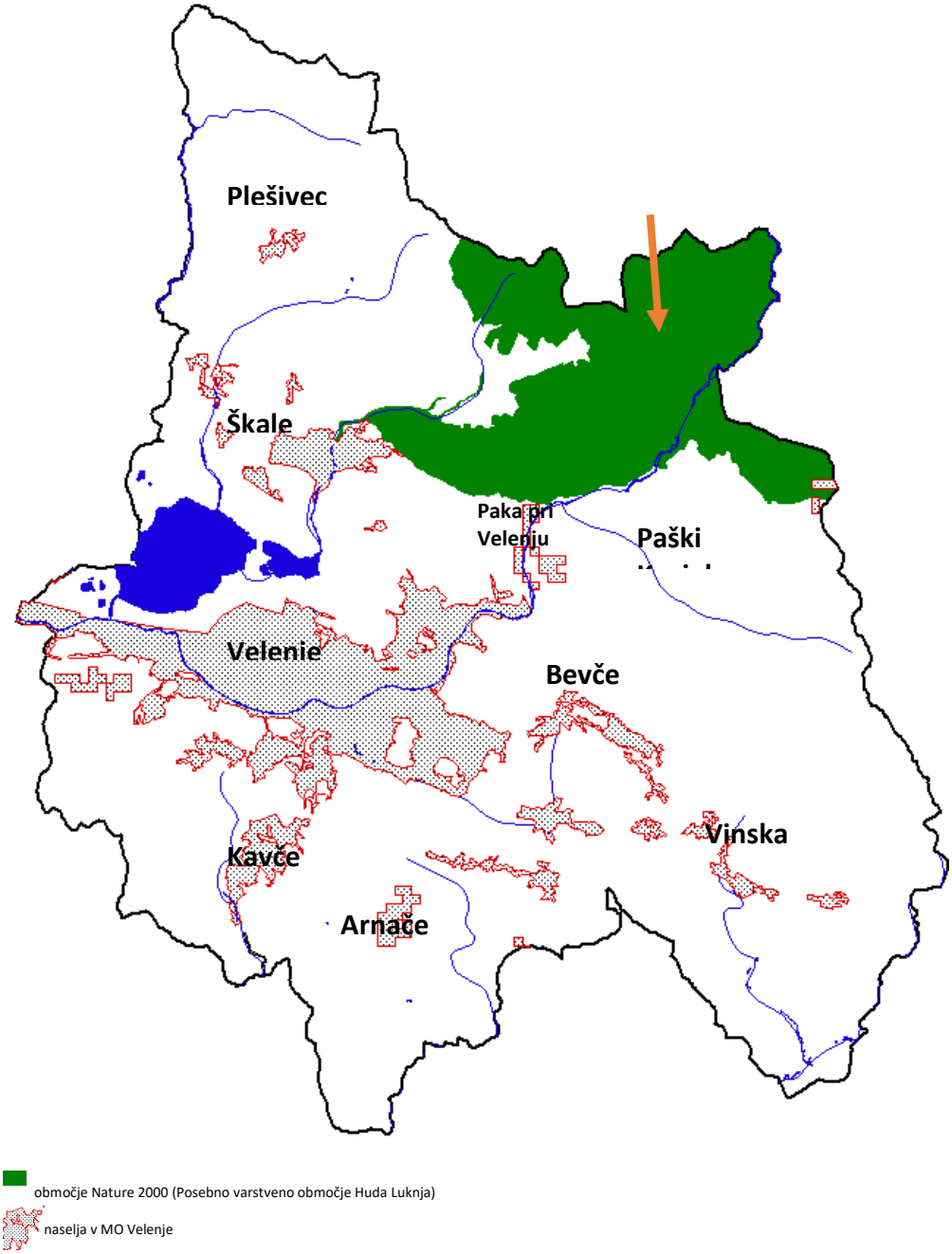

Slika 35: Območje Natura 2000 – SAC Huda luknja.

SAC LOŽNICA S TRNAVO, SI3000390

Ložnica je levi pritok Savinje. V zgornjem delu struga meandrira po razširjenih in uravnanih dolinah, ki se izmenjujejo z ožjimi dolinami s strmimi brežinami. Ložnica se pri Polzeli izvije iz soteske Socka, v vznožju katere je predvsem na levem bregu več kraških izvirov, in zareže svojo strugo v širše in uravnano dolinsko dno. Zaradi majhnega strmca ima struga lastnosti nižinskega toka z bolj ali manj izrazitimi meandri in pestro obvodno vegetacijo sredi intenzivno obdelanih kmetijskih površin. Te so razlog, da struga v še večjem obsegu ni plitva in široka. Ohranjena naravna dinamika vodotoka z odnašanjem in nalaganjem materiala in značilno raznolikostjo v tipu vodnega toka, ki ustvarja tolmune, brzice, predele s počasnejšim tokom in različne globine, pomembno prispevajo k raznolikosti habitatov prisotnih živalskih vrst v in ob reki. Raznolik vodni tok pogojuje raznolikost substrata. Pesek, mulj in prod se vzdolž toka izmenjujejo, zato vodotok z obvodnim pasom večinoma sklenjene visoke zelnate in lesne vegetacije predstavlja optimalne habitate za več ogroženih vrst rib: kapelj, blistavec, zlata nežica v zgornjem toku ter navadna in velika nežica, pezdirk, pohra v srednjem toku. Na peščenih zaplatah najdemo školjko navadni škržek. Trnava je levi pritok Ložnice, ki teče skoraj v celoti po gozdnatem območju, kar je za potoke v osrednji Savinjski dolini velika redkost. Navadni koščaki so bili najdeni tudi v Peklenščici in v sami jami Pekel (Vir: naravovarstveni atlas, september 2016).

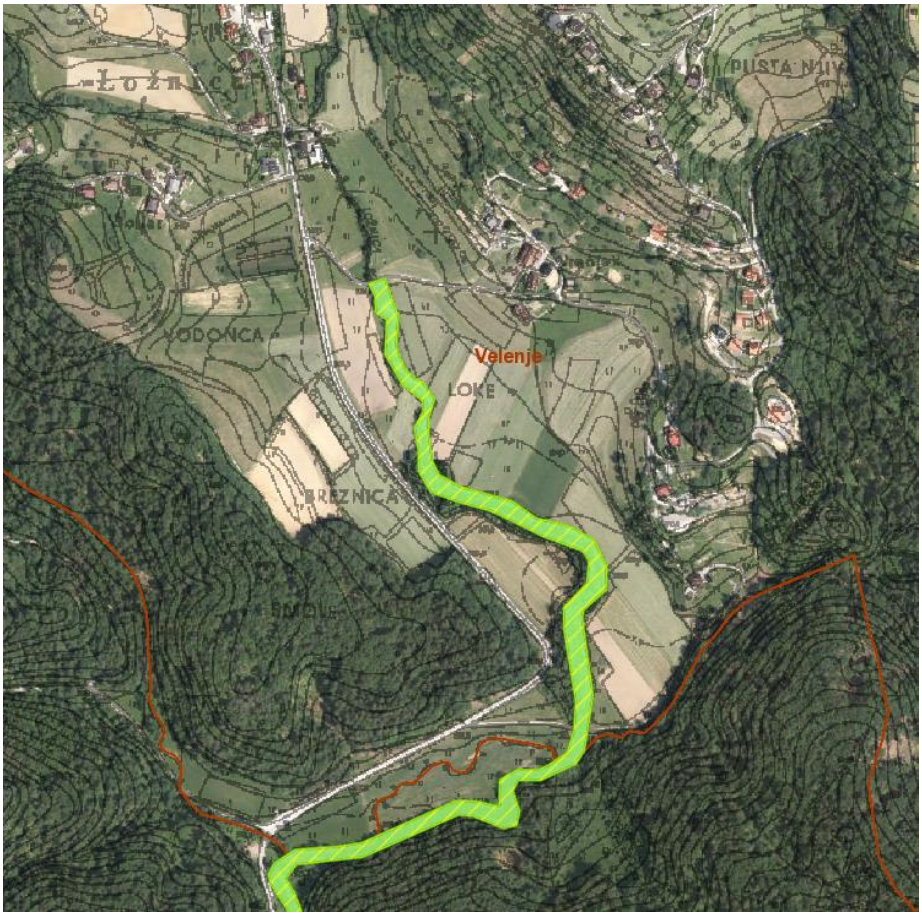

Slika 36: Natura 2000: SAC Ložnica s Trnavo (Vir: Naravovarstveni atlas, november 2017).

Tabela 64: Vrste in habitatni tipi za katere je Natura 2000 območje določeno.

KODA/ IME/ KRATKA OZNAKA	KVALIFIKACIJSKE VRSTE/ HABITATNI TIPI
Identifikacijska št.: SI3000224 **Ime območja: Huda luknja** **Tip območja: posebno ohranitveno območje** **Oznaka: SAC** **Površina [m²]: 30181933,26**	VRSTE *Austropotamobius torrentium (1093);* navadni koščak *Barbastella barbastellus (1308)*; mulasti netopir *Euphydryas aurinia (1065)*; travniški postavnež *Euphydryas maturna (6169);* gozdni postavnež *Liparis loeselii (1903)* ; Loeselova grezovka *Lycaena dispar (1060)*; močvirski cekinček *Miniopterus schreibersii (1310)*; dolgokrili netopir *Myotis myotis (1324)*; navadni netopir *Rhinolophus ferrumequinum (1304)*; veliki podkovnjak *Rhinolophus hipposideros (1303)* mali podkovnjak HABITATNI TIPI 6410: Travniki s prevladujo stožko (*Molinia* spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (*Molinion caeruleae*) 8310: Jame, ki niso odprte za javnost 91K0: Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion)) 91R0: Dinarski gozdovi rdečega bora na dolomitni podlagi (*Genisto januensis-Pinetum*)
Identifikacijska št.: SI3000390 **Ime območja: Ložnica s Trnavo** **Tip območja: posebno ohranitveno območje** **Oznaka: SAC** **Površina [m2]: 329940,86**	VRSTE *Austropotamobius torrentium (1093)*; navadni koščak *Barbus meridionalis (1138)*; mrenič (pohra) *Cobitis taenia (1149)*;nežica *Leuciscus souffia (1131*); blistavec *Rhodeus sericeus amarus (1134)*; pezdirk *Sabanejewia aurata (1146)*; zlata nežica

Osnovni opis habitatnih tipov:

- **Travniki s prevladujočo stožko (*Molinia* spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (*Molinion caeruleae*) – koda 6410:**
  Modra stožkovja so negnojeni travniki na vlažnih do mokrotnih tleh. Voda zastaja zaradi slabo propustne podlage, bližine vodotoka ali periodičnih poplav. Tla so revna s hranili in zakisana, v prsti je velik delež humusa. Stik z matično geološko podlago je prekinjen. Ta habitatni tip se pojavlja raztreseno po vsej Sloveniji na naplavinah potokov, dnu večjih in manjših dolin, ravnicah in kotlinah. Sodi med najhitreje izginjajoče, saj ga ogrožajo izsuševanje, gnojenje, apnenje, prepogosta košnja, zgodnja prva košnja, baliranje sena, onesnaževanje voda, spreminjanje v njive in zaraščanje.

- **Jame, ki niso odprte za javnost, koda 8310**
  To so jame, vključno s pripadajočimi vodnimi telesi, ki niso odprte za javnost in so življenjski prostor specializiranih ali endemičnih vrst živali. Mednje sodijo različni nevretenčarji, zlasti hrošči, raki in mehkužci, ki imajo praviloma zelo omejeno

razširjenost. Jame so prezimovališče in kotišče številnih netopirjev ter življenjski prostor človeške ribice. V Sloveniji jih najdemo v dinarskem svetu. Ogrožajo jih onesnaževanje voda, množičen obisk turistov (osvetlitev, hrup) in ponekod odlaganje odpadkov.

- **Ilirski bukovi gozdovi rastejo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m.** Sestavlja jih več različnih združb (dinarski podgorski bukovi gozdovi, bukovi gozdovi z jelko, visokogorski bukovi gozdovi), zanje je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji so najbolje ohranjeni v dinarskem svetu, pojavljajo pa se tudi v Alpah in ponekod v vzhodni Sloveniji (Orlica, Bohor, Kum, Boč, Donačka gora). V preteklosti jih je ponekod ogrožalo panjevsko gospodarjenje, steljarjenje in gozdna paša, sedaj pa mestoma pospeševanje smreke in otežkočeno pomlajevanje zaradi objedanja.

- **Dinarski gozdovi rdečega bora na dolomitni podlagi (*Genisto januensis-Pinetum*), koda 91R0**

  Dinarski gozdovi rdečega bora so ostanek iz ledene dobe. Obdržali so se na ekstremnih rastiščih, kjer je bil rdeči bor dovolj konkurenčen drugim vrstam. Rastejo na apnencu ali dolomitu, na skalovju, grušču ali suhem rečnem produ na nadmorskih višinah 300 do 800 m. Tla so zelo plitva in podvržena eroziji, zato imajo ti gozdovi velik varovalni pomen. V Sloveniji se pojavljajo v severni polovici države (Raduha, Olševa, Razbor, Karavanke, Tošč). Ogrožajo jih erozijski procesi in požari.

Tabela 65: Podatki za habitatne tipe za Natura 2000 območje Huda luknja.

HT	SDF HT	Stopnja reprezentativnosti HT na območju	Relativna površina HT na območju glede na površino HT v državi	Stopnja ohranjenosti strukture in funkcije HT na območju	Splošna ocena stanja HT na območju
6410	Površina [ha] - Delež površine [%] 1	C	C	C	**C**
8310	Površina [ha] -31,22 ha Delež površine [%] 10	B	C	A	**A**
91K0	Površina [ha] Delež površine [%] 3	C	C	C	**C**
91R0	Površina [ha] Delež površine [%] 2	B	B	B	**B**

Legenda: Reprezentativnost: A: odlična reprezentativnost, B: dobra reprezentativnost, C: značilna reprezentativnost, D: neznačilna reprezentativnost. Relativna površina (površina habitatnega tipa na obravnavanem območju in deležu, ki ga predstavlja glede na celotno površino v državi): A: 100 %>= p >15 %, B: 15 %>= p > 2 %, C: 2 %>= p > 0 %. Ohranjenost: A: odlična stopnja ohranjenosti, B: dobra stopnja ohranjenosti, C: povprečna ali zmanjšana ohranjenost. Splošna ocena: A: odlična vrednost, B: dobra vrednost, C: značilna vrednost.

Tabela 66: Podatki za vrste za Natura 2000 območje Huda luknja.

Ime	SDF vrste/Prisotnost	Rel. gost. in velikost populacije obm. glede na populacijo države	Stopnja ohranjenosti vrste na območju	Stopnja izoliranosti populacije na območju	Splošna ocena stanja populacije
Austropotamobius torrentium (1093)	P Prisotna	C	B	C	**B**
Barbastella barbastellus (1308)	P Prisotna	C	A	C	**C**
Euphydryas aurinia (1065)	R REDKA	C	B	C	**C**
Euphydryas maturna (6169)	R REDKA	C	B	C	**C**
Liparis loeselii (1903)	V ZELO REDKA	C	B	A	**C**
Lycaena dispar (1060)	R REDKA	C	B	C	**C**
Miniopterus schreibersii (1310)	St. pris. največ 1800 Razmnožujočih/gnezdečih Selečih sel. največ 1800 Prezimujočih prez. največ 1800	B	B	A	**A**
Myotis myotis (1324)	Enota populacije Odrasli osebki Stalno prisotnih St. pris. kategorija P Prisotna Razmnožujočih/gnezdečih Razmn. /gnezd. najmanj 60 Razmn. /gnezd. največ 150	C	B	C	**B**
Rhinolophus ferrumequinum (1304)	St. pris. največ 150 Razmnožujočih/gnezdečih Selečih Sel. največ 150 Prezimujočih Prez. največ 150	B	B	B	**B**
Rhinolophus hipposideros (1303)	Stalno prisotnih St. pris. največ 400 Razmnožujočih/gnezdečih Razmn. /gnezd. največ 400	B	B	C	**B**

Legenda: Reprezentativnost: A: odlična reprezentativnost, B: dobra reprezentativnost, C: značilna reprezentativnost, D: neznačilna reprezentativnost. Relativna površina (površina habitatnega tipa na obravnavanem območju in deležu, ki ga predstavlja glede na celotno površino v državi): A: 100 %>= p >15 %, B: 15 %>= p > 2 %, C: 2 %>= p > 0 %. Ohranjenost: A: odlična stopnja ohranjenosti, B: dobra stopnja ohranjenosti, C: povprečna ali zmanjšana ohranjenost. Splošna ocena: A: odlična vrednost, B: dobra vrednost, C: značilna vrednost.

Ekološko pomembna območja

Ekološko pomembno območje (EPO) je območje habitatnega tipa, dela habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti. Varstvene usmeritve in pravila ravnanja določa 5. člen *Uredbe o ekološko pomembnih območjih* (Ur.l. RS, št. 48/04, 33/13, 99/13).

Ekološko pomembna območja glede na 32. člen ZON-NPB7 so:

1. Območja habitatnih tipov, ki so biotsko izjemno raznovrstni ali dobro ohranjeni, kjer so habitati ogroženih ali endemičnih rastlinskih ali živalskih vrst in habitati vrst, ki so mednarodno pomembni po merilih ratificiranih mednarodnih pogodb ali ki drugače prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti,
2. območja habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispevajo k ohranjanju naravnega ravnovesja s tem, da so glede na druga ekološko pomembna območja uravnoteženo biogeografsko razporejena in sestavljajo ekološko omrežje,
3. habitati mednarodno varovanih vrst
4. selitvene poti živali in
5. območja, ki bistveno prispevajo h genski povezanosti populacij rastlinskih ali živalskih vrst.

Varstvene usmeritve za ohranjanje ekološko pomembnih območij so določene na osnovi varstvenih ciljev za ohranjanje habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov. Ti cilji so določeni v predpisih:
- o določitvi habitatnih tipov, ki se v Sloveniji prednostno ohranjajo v ugodnem stanju,
- o zavarovanju rastlinskih in živalskih vrst,
- o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam,
- v programih, strategijah in načrtih s področja ohranjanja narave.

Na območju MO Velenje je večina severnega obrobja občine opredeljena tudi kot EPO – ekološko pomembno območje Velenjsko – Konjiško hribovje (koda: 11500), ki poleg hribovje obsega tudi osrednji del Šaleške doline z Velenjskim in Škalskim jezerom, ki sta nastali zaradi podzemnega izkopavanja premoga. V obeh jezerih živijo številne sladkovodne ribje vrste, poleg tega na ali ob jezerih gnezdi oziroma prezimuje več vrst vodnih ptic. Na ugrezninskem območju so se po naravni poti razvili logi in grmišča. Ta prekrivajo celotno območje med Velenjskim in Škalskim jezerom, širok pas severovzhodno in severozahodno od omenjenih jezer in osrednji južni del Škalskega jezera. Tu se je oblikoval sekundarni življenjski prostor ali biotop s pestrim rastlinskim in živalskim svetom, ki ima zaradi velike biotske raznolikosti tudi naravovarstveni pomen.

Slika 37: MO Velenje: EPO Velenjsko – Konjiško hribovje in EPO Ložnica s Trnavo.

Tabela 67: Ekološko pomembno območje Velenjsko – Konjiško hribovje (koda 11500).

EPO Velenjsko – Konjiško hribovje	
kratka oznaka	Hribovje med Velenjsko kotlino in Dravinjsko dolino z veliko raznolikostjo habitatnih tipov (gozdovi, travišča, jame, skalne stene, jezera), življenjski prostor redkih in ogroženih vrst, predvsem rastlin, metuljev, ptic in netopirjev.
opis	Med Velenjsko kotlino in Dravinjsko dolino poteka v smeri vzhod – zahod 50 km dolgo hribovje, ki ga prekinjajo soteske vodotokov in delijo v več naravovarstveno pomembnih enot, ki se močno razlikujejo po habitatnih tipih in vrstah. Jezera: severozahodno od Velenja sta Velenjsko in Škalsko jezero, ki sta nastali zaradi rudniškega delovanja. Med njima je aktiven pas zemeljskih usadov in ugreznin, ki so se zarasle s trstišči in visokim steblikovjem. Tu je bilo evidentiranih preko 150 vrst ptic in nekaj vrst dvoživk. V okolici so ohranjeni tudi senožetni sadovnjaki. Huda luknja: ozka soteska reke Pake med Velenjem in Mislinjo je zaradi posebne mikroklime življenjski prostor alpskih rastlin medtem ko je na pobočjih Tisnika ilirska termofilna flora. V najožjem delu soteske so vhodi v tri jame, življenjski prostor treh vrst netopirjev. Na pobočjih rastejo ilirski bukovi gozdovi in dinarski gozdovi rdečega bora. Položnejša območja so izkrčena in jih poraščajo različna travišča. Suhi ekstenzivno gojeni travniki so življenjski prostor treh ogroženih vrst metuljev. Paški Kozjak: hribovje na zahodu omejeno s Pako, na vzhodu s Hudinjo, je poraščeno z bukovimi gozdovi, ki so na južnih pobočjih v veliki meri izkrčeni. Ta del poraščajo različna travišča (srednjeevropska suha in polsuha travišča s prevladujočo vrsto *Bromus erectus*, alpinska in subalpinska travišča s prevladujočim volkom, evrosibirska suha in polsuha sekundarna travišča, pretežno na karbonatih, oligotrofni mokrotni travniki z modro stožko in sorodne združbe), življenjski prostor 90 vrst dnevnih metuljev. Stenica in Konjiška Gora, ki ju loči potok Tesnica, sta v pretežni meri poraščeni z bukovimi oz. bukovo-jelovimi gozdovi, življenjski prostor ogroženih vrst ptic in hroščev. Na južnih skalnatih pobočjih in v kamnolomu pri Žičah je rastišče endemne rastlinske podvrste žički grobeljnik (*Alyssum montanum* var. *pluscanescens*).
EPO Ložnica s Trnavo	
opis	Ložnica je levi pritok Savinje. V zgornjem delu struga meandrira po razširjenih in uravnanih dolinah, ki se izmenjujejo z ožjimi dolinami s strmimi brežinami. Ložnica se pri Polzeli izvije iz soteske Socka, v vznožju katere je predvsem na levem bregu več kraških izvirov, in zareže svojo strugo v širše in uravnano dolinsko dno. Zaradi majhnega strmca ima struga lastnosti nižinskega toka z bolj ali manj izrazitimi meandri in pestro obvodno vegetacijo sredi intenzivno obdelanih kmetijskih površin. Ohranjena naravna dinamika vodotoka z odnašanjem in nalaganjem materiala in značilno raznolikostjo v tipu vodnega toka, ki ustvarja tolmune, brzice, predele s počasnejšim tokom in različne globine, pomembno prispevajo k raznolikosti habitatov prisotnih živalskih vrst v in ob reki. Raznolik vodni tok pogojuje raznolikost substrata. Pesek, mulj in prod se vzdolž toka izmenjujejo, zato vodotok z obvodnim pasom večinoma sklenjene visoke zelnate in lesne vegetacije predstavlja optimalne habitate za več ogroženih vrst rib: kapelj, blistavec, zlata nežica v zgornjem toku ter navadna in velika nežica, pezdirk, pohra v srednjem toku. Na peščenih zaplatah najdemo školjko navadni škržek. Pod Zalogom pri Šempetru so v dolini na obeh straneh struge ohranjena mokrotna in vlažna travišča in visoka steblikovja, trstišča ter ostanki hrastovo – belogabrovih gozdov. Trnava je levi pritok Ložnice, ki teče skoraj v celoti po gozdnatem območju, kar je za potoke v osrednji Savinjski dolini velika redkost. Del območja je tudi jama Pekel s Peklenščico. Jama je habitat netopirjev in endemnih vrst hroščev. V Peklenščici in v sami jami Pekel so bili najdeni navadni koščaki različnih velikostnih razredov. Osebki, ki živijo v jami, so v primerjavi z drugimi svetlo obarvani.

Naravne vrednote

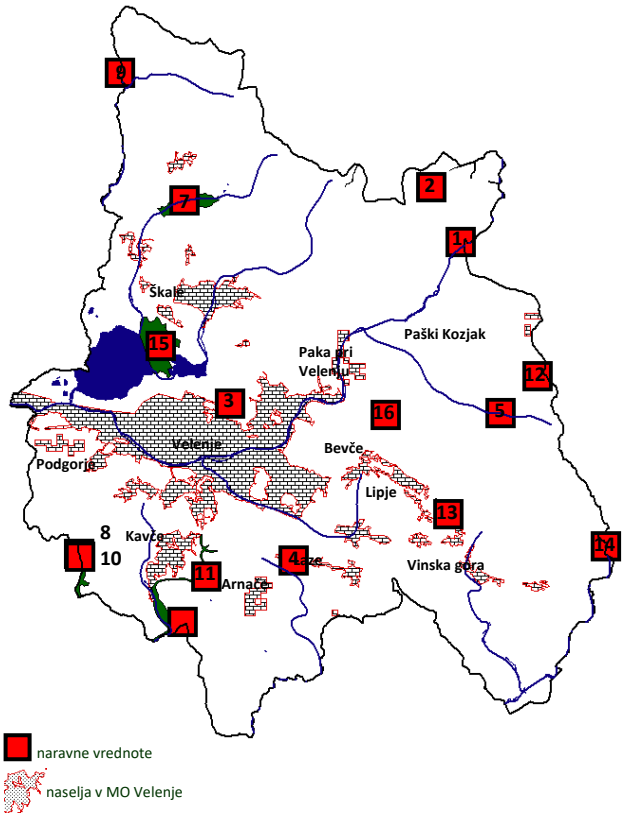

Slika 38: MO Velenje –naravne vrednote (glej tudi Prilogo C).

Tabela 68: Seznam naravnih vrednot v MO Velenje.

zš	iš	Ime vrednote	kratka oznaka	zvrst	pomen
1	209	Paka	Zgornji tok Pake, levega pritoka Savinje, s pritoki, jugovzhodno od Mislinje	hidr ekos	lokal
2	5930	Medvejške lipe	Tri lipe na dvorišču kmetije Medvejek severno od Šmartinskih Cirkovc	drev	lokal
3	5948	Deberške bukve	Bukve v gozdu pri domačiji Deberšek severno od Velenja	drev	lokal
4	5949	Hlišev dren	Dren pri domačiji Hliš v Lazah južno od Velenja	drev	držav
5	5687	Lopatnik pri Velenju - lipa	Lipa pri lovskem domu severno od Lopatnika pri Velenju	drev	lokal
6	5689	Vranja peč	Zakrasel apnenčast hrbet jugozahodno od Arnač	geom	lokal
7	5696	Sopota - soteska pri Velenju	Soteska Sopote (Ljubele), pritoka Velenjskega jezera	geom hidr	lokal
8	5699	Pekel - soteska Bruškovega potoka	Soteska Bruškovega potoka, levega pritoka Hotunjščice v oligocenskih plasteh vzhodno od Andraža nad Polzelo	geom hidr	lokal
9	5729	Arnejcev slap	Slap na levem pritoku Velunje SZ od Plešivca	geom hidr	lokal
10	5733	Bruškov potok - slap	Slap na Bruškovem potoku, levem pritoku Hotunjščice, južno od Podkraja pri Velenju	geom hidr	lokal
11	5741	Ložnica - slap	Slap na Ložnici vzhodno od Kavč	geom hidr	lokal
12	5746	Plakopec	Vrh pri Visokem na Paškem Kozjaku	geom	lokal
13	739	Gonžarjeva peč	Pečine vzhodno od naselja Lipje	geom	lokal
14	740	Temnjaški vrelec	Izvir južno od Loke pri Dobrni	hidr	lokal
15	6110	Škale - rudniške ugreznine	Z vodo zalite ugreznine in gozdiči severno od Velenja	ekos	lokal
16	342	Velunja peč	Naravni most pri Velenju	geom	držav
17	5669	Ložnica – vodotok na Ponikovskem krasu	Vodotok z meandri na zakraseli Ponikovski planoti	hidr ekos	lokal
18	6737	Ponikva	Ponikalnica JZ od Mislinje	hidr	držav
19	5688 OP	Paka – rastišče trilistne valdštajnije 1	Rastišče trilistne valdštajnije (Waldsteinia trifolia) v Paki	bot	NVDP

Vir: Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot, Uradni list RS, 111/04, 70/06, 58/09, 93/10. Z oznako OP so označene naravne vrednote, pri katerih so Gauss-Kreugerjeve koordinate zaokrožene na 5 km (4. člen). Okrajšave zvrsti naravnih vrednot pomenijo: geomor: površinska geomorfološka, geomorfp: podzemeljska geomorfološka, geol: geološka, hidr: hidrološka, bot: botanična, zool: zoološka, ekos: ekosistemska, drev: drevesna, onv: oblikovana.

Tabela 69: Seznam naravnih vrednot – jame v MO Velenje.

zš	iš	ime jame	kratka oznaka	pomen	zvrst
1	44718	Brezno na Jeseniku	Brezno	držav	geom
2	48422	Brezno na Selah	Brezno	držav	geom
3	41833	Brezno v razpoki	Jama z breznom in etažami, poševna jama	držav	geom
4	45876	Blatno brezno	Poševno ali stopnjasto brezno	držav	geom
5	44495	Bohova luknja	Jama z breznom in etažami, poševna jama	držav	geom
6	44143	Boštjanova jama	Jama občasni ponor, Jama z breznom in etažami, poševna jama	držav	geom
7	48800	Globjek pri Lampretu	Jama občasni izvir	držav	geom
8	46416	Izvir pri Doniku	Jama občasni izvir	držav	geom
9	46417	Izvir v Bevčah	Jama občasni izvir	držav	geom
10	46120	Jama v Jelenkotovem peklu	Vodoravna jama	držav	geom
11	46418	Jama pri Rahnetu	Vodoravna jama	držav	geom
12	42153	Jama v Turnskem gozdu	Poševno ali stopnjasto brezno	držav	geom
13	47934	Samčeva jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	držav	geom
14	42152	Lenartova jama	Poševno ali stopnjasto brezno	držav	geom
15	41832	Osrečanova Zvonica	Poševno ali stopnjasto brezno	držav	geom
16	43962	Ovčja jama nad Pako	Jama z breznom in etažami, poševna jama	držav	geom
17	43495	Paška jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	držav	geom
18	45877	Krajnčeva jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	držav	geom
19	46385	Svinjska jama	Vodoravna jama	držav	geom
20	43492	Vranja peč	Jama s stalnim tokom	držav	geom
21	43493	Vranjekova rupa 1	Vodoravna jama	držav	geom
22	43494	Vranjekova rupa 2	Jama z breznom in etažami, poševna jama	držav	geom
23	44719	Šentjanška jama na Peči 1	Spodmol, kevdrc	držav	geom
24	43541	Veluja peč 1	Jama občasni ponor	držav	geom
25	43627	Veluja peč 2	Vodoravna jama	držav	geom
26	43628	Veluja peč 3	Vodoravna jama	držav	geom
27	43629	Veluja peč 4	Vodoravna jama	držav	geom
28	41850	Vidnškova jama	Brezno	držav	geom
29	44720	Šentjanška jama na Peči 2	Jama z breznom in etažami, poŠevna jama	držav	geom
30	44618	Štravsova luknja	Jama stalni izvir	držav	geom
31	48793	Temnjaška jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	držav	geom
32	48921	Temnjaška zijalka	Spodmol, kevderc	držav	geom
33	43963	Turnškova jama	Jama z breznom in etažami, poŠevna jama	držav	geom

Vir: Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot, Uradni list RS, 111/04, 70/06, 58/09, 93/10.
Okrajšave zvrsti naravnih vrednot pomenijo: geomor: površinska geomorfološka, geomorfp: podzemeljska geomorfološka, geol: geološka, hidr: hidrološka, bot: botanična, zool: zoološka, ekos: ekosistemska, drev: drevesna, onv: oblikovana.

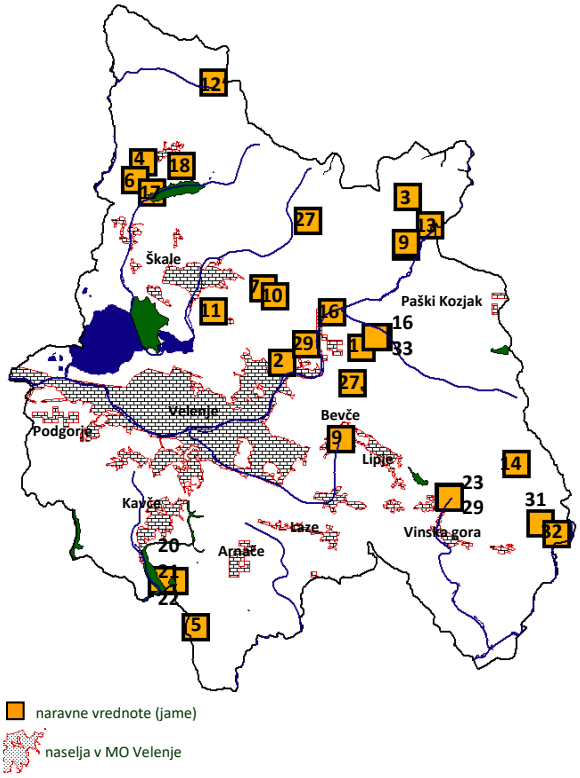

Slika 39: MO Velenje – naravne vrednote (jame).

Največ jam je na obrobnih delih občine, kjer so vode zaradi karbonatnih kamenin oblikovale zanimive kraške pojave. V bližini Ložnice je Vranja peč lep primer prehodne kraške jame dolžine 60 metrov in oblike črke S. Vilinja ali Velunja peč nad naseljem Paka pri Velenju je privlačen naravni most, višine 10 m. Nad Vinsko Goro se dviguje Gonžarjeva peč in pod njo cerkev sv. Janeza Krstnika, postavljena na peči iz lehnjaka. Med naravne vrednote spadajo tudi soteski Bruškovega potoka in Sopote ter nekaj slapov.

12.2.3 Območja pričakovanih naravnih vrednot

Na območje MO Velenje sega območje pričakovanih naravnih vrednot – karbonati. Za pričakovane naravne vrednote se upoštevajo splošne in podrobnejše varstvene usmeritve za varstvo naravnih vrednot. Namen opredelitve območij pričakovanih naravnih vrednot je spremljanje posegov v naravo, zlasti zemeljskih del, pri katerih obstaja velika verjetnost odkritja novih naravnih vrednot, predvsem geoloških in podzemeljskih geomorfoloških. Namen spremljanja zemeljskih del je odkrivanje, zagotavljanje dokumentiranja, vrednotenje in ohranjanje na novo odkritih naravnih vrednot.

Slika 40: Območja pričakovanih naravnih vrednot.

12.3 OKOLJSKI CILJI S KAZALCI STANJA IN METODOLOGIJO

Okoljski cilji plana MO Velenje izhajajo iz mednarodnih in državnih programskih dokumentov ter veljavnih pravnih predpisov (zakoni, uredbe in pravilniki) s področja ohranjanja biotske raznovrstnosti in urejanja prostora in so prilagojeni glede na lastnosti območja plana.

Tabela 70: Okoljski cilji, kazalci in stanje plana za varstvo narave.

KATEGORIJA	OKOLJSKI CILJI	KAZALCI STANJA OKOLJA
Zavarovane vrste	Ohranjanje stopnje biotske raznovrstnosti z ohranjanjem ugodnega stanja ogroženih vrst in habitatnih tipov na območju plana.	Prisotnost oziroma razširjenost ogroženih živalskih in rastlinskih vrst.
Natura območje EPO	Ohranitev oz. doseganje ugodnega stanja habitatov vrst in habitatnih tipov (HT), za katere so opredeljena območja, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti (območij Natura in ekološko pomembnih območij) na območju plana.	Prisotnost in stanje vrst in habitatnih tipov na območjih Natura in EPO območjih. Stanje Natura kvalifikacijskih živalskih in rastlinskih vrst ter HT.
Naravna vrednote	Ohranitev lastnosti, zaradi katerih so deli narave na območju OPN opredeljeni za NV določene zvrsti ter v največji možni meri tudi vseh drugih lastnosti NV.	Stopnja ohranjenosti lastnosti NV na območju MO Velenje glede na določene zvrsti NV.

Ocenjevanje vplivov izvedbe plana je bilo izvedeno glede na vpliv posegov na ogrožene in zavarovane rastlinske in živalske vrste, habitatne tipe (HT), ki se prednostno ohranjajo in na posebna varstvena območja (Natura 2000 območja), ekološko pomembna območja (EPO) in naravne vrednote (NV). Vplive predvidenih posledic smo ocenili na osnovi stanja narave, ugotovljenega iz naravovarstvenih smernic, terenskih ogledov in strokovne literature.

Vplivi izvedbe plana na naravo se vrednotijo na podlagi posledic plana na okoljske cilje plana z uporabo meril vrednotenja, predpisanih z *Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* (Ur. l. RS, št. 73/05). Vplive izvedbe plana se vrednoti glede na izpolnjevanje okoljskih ciljev, ocene pa se podaja v velikostnih razredih od ocene A do ocene X. Razlaga posameznih ocen pri vrednotenju vplivov plana na okoljsko sestavino narava je navedena v spodnji tabeli.

Tabela 71: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na naravo.

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Plan ne bo vplival na prisotnost oziroma razširjenost ogroženih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov oziroma bo imel nanj pozitiven vpliv.
	Plan ne bo imel vpliva na prisotnost in stanje vrst in habitatnih tipov na območjih Natura in EPO območjih oziroma bo imel pozitiven vpliv.
	Plan ne bo imel vpliva na stopnja ohranjenosti lastnosti NV ali pa bo vpliv pozitiven.
B - nebistven vpliv	Plan ne bo bistveno vplival na prisotnost oziroma razširjenost ogroženih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov.
	Plan ne bo bistveno vplival na prisotnost in stanje vrst in habitatnih tipov na območjih Natura in EPO območjih.
	Plan ne bo imel bistvenega vpliva na na stopnja ohranjenosti lastnosti NV.
C - nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na prisotnost oziroma razširjenost ogroženih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov, če bodo upoštevani navedeni omilitveni ukrepi.
	Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na prisotnost in stanje vrst in habitatnih tipov na območjih Natura in EPO območjih, če bodo upoštevani omilitveni ukrepi.
	Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na stopnja ohranjenosti lastnosti NV, če bodo upoštevani omilitveni ukrepi.
D - bistven vpliv	Plan bo bistveno vplival na prisotnost oziroma razširjenost ogroženih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov.
	OPN bo imel bistven vpliv na prisotnost in stanje vrst in habitatnih tipov na območjih Natura in EPO območjih.
	OPN bo imel bistven vpliv na stopnja ohranjenosti lastnosti NV.
E - uničujoč vpliv	Plan bo imel uničujoč vpliv na prisotnost oziroma razširjenost ogroženih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov.
	Plan bo imel uničujoč vpliv na prisotnost in stanje vrst in habitatnih tipov na območjih Natura in EPO območjih
	Plan bo imel uničujoč vpliv na stopnja ohranjenosti lastnosti NV.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje vplivov na izbrane kazalce vrednotenja zaradi pomanjkanja podatkov ni možno.

12.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje z omilitvenimi ukrepi

Strateške usmeritve OPN, ki se nanašajo na ohranjanje narave so naslednje:

- Ohranjanje naravnih kakovosti se zagotavlja na celotnem območju občine, predvsem pa na območjih ohranjanja narave. Posegi ali dejavnosti, ki bi lahko pomenili trajno spremembo lastnosti območij naravnih vrednot, ekološko pomembnih območij in posebnih varstvenih območij (območje Natura 2000) naj se ne načrtuje in ne izvaja.

- Poselitveni razvoj mora potekati v skladu s prostorskimi možnostmi in omejitvami in tako, da se preprečuje prostorske konflikte in navzkrižja med različnimi rabami, zagotavlja kvalitetnejše in privlačnejše bivalno in naravno okolje, ustvarja možnosti za gospodarski razvoj in družbeno pravičnost, zagotavlja racionalno širjenje naselij, poudarja notranji razvoj naselij, pri katerem je pomembno ustvarjanje nove kvalitetnejše strukture in rabe urbanega prostora ter ohranjanje kulturne, predvsem stavbne in naselbinske dediščine, biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot.

- Izjemno umeščanje objektov in dejavnosti izven naselij se izvaja le ob upoštevanju varovanih objektov in območij kulturne dediščine ter izven zavarovanih območij narave, območjih naravnih vrednot in območij habitatov ogroženih in zavarovanih rastlinskih vrst ter habitatnih tipov, ki se prednostno, glede na druge habitatne tipe prisotne na celotnem območju Slovenije, ohranjajo v ugodnem stanju.
- Na območjih, ki imajo na podlagi predpisov s področja varstva narave poseben status kot zavarovano območje narave, naravne vrednote in območje biotske raznovrstnosti (ekološko pomembno območje, območje Natura 2000), so dopustne prostorske ureditve in posegi v prostor za katere se je v postopku priprave prostorskega načrta ugotovilo, da so vplivi izvedbe prostorskega načrta ali posegov v prostor s stališča varstva narave sprejemljivi.

Zaradi izvedbe OPN bo lahko prihajalo do: neposrednih vplivov (fizični posegi), daljinskih (emisije hrupa, svetlobno onesnaževanje, izpusti onesnažil…), začasnih vplivov (zaradi del med gradnjo, rekonstrukcijo), trajnih vplivov (trajno umeščenih objektov, ki so vir neugodnih vplivov na varovana območja), sinergijskih in kumulativnih vplivov.

Ocena vpliva na zavarovane vrste
Številne zavarovane vrste ptic, dvoživk in kačjih pastirjev so evidentirane na širšem območju okolice Šaleških jezer. Na tem območju, ki sodi pretežno v EPO območja, niso predvidene spremembe namenske rabe prostora.

V sakralnih objektih (Cerkev Sveti Miklavž, Bevče; Cerkev Sveti Nikolaj, Plešivec; Cerkev Sveti Brikcij, Šembric; Cerkev Sveti Ožbolt, Škalske Cirkovce Cerkev Sveti Janez Krstnik, Vinska Gora) in tudi v okolici Škalskega in Velenjskega jezera je velika verjetnost pojavljanja naravovarstveno pomembnih vrst netopirjev.

Ocena vplivov na varovana območja Natura 2000 (SAC Huda luknja in SAC Ložnica s Trnavo) z omilitvenimi ukrepi

(a) OPIS POSEGOV (POBUD) NA OBMOČJU NATURA 2000 SAC HUDA LUKNJA

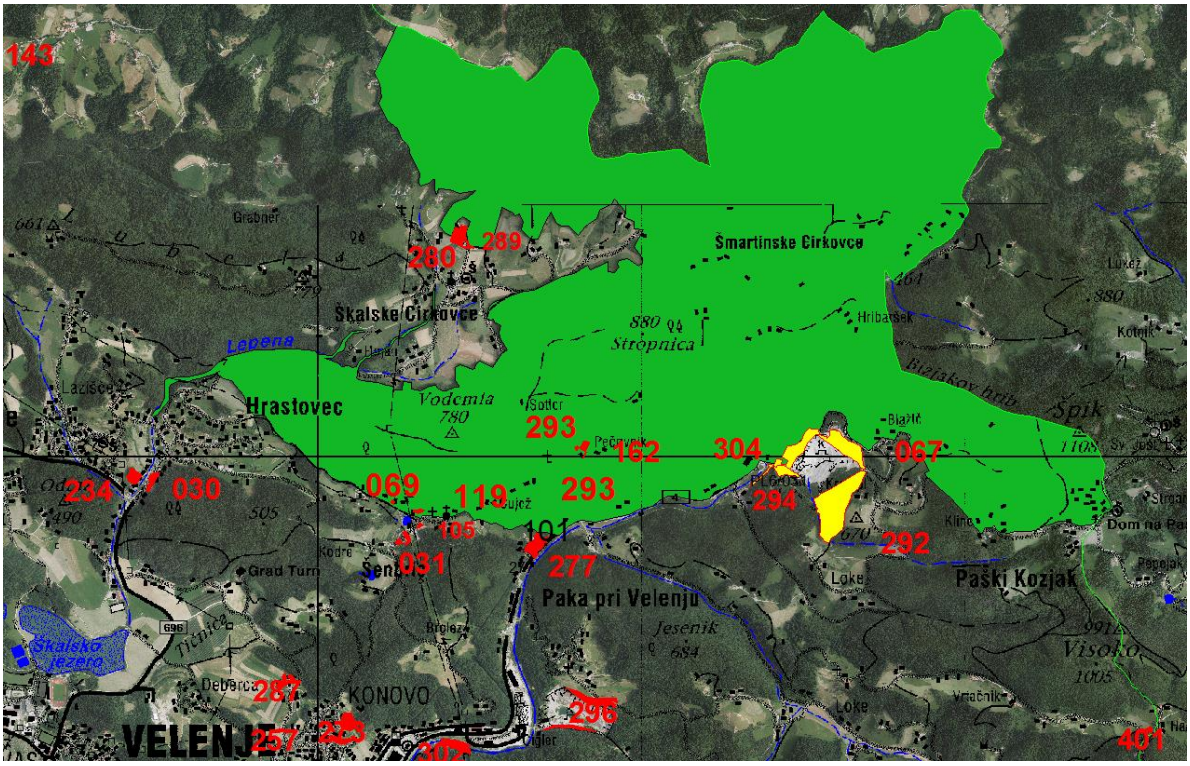

Slika 41: Pobude na SAC Huda luknja in njenem vplivnem območju, rumeno so označene pobude za kamnolom Paka.

Tabela 72: Velikost posegov na območju Natura 2000 – SAC Huda luknja.

Posegi	Delež območja posega na Natura 2000 območju (%)	Površina parcel posegov na Natura 2000 območju (m^2)	Skupna površina posegov (m^2), ki so tudi na Natura 2000 območju
304 (KAMNOLOM)	15,02	3374	22460
293	100	676	676
162	100	2476	2476
069	100	340	340
119	100	1148	1148
Skupaj (m^2)	**-**	**8014**	**27100**

Površina posegov na Natura 2000 – SAC Huda luknja je 0,026 % celotne površine Natura 2000 območja. V MO Velenje sega 31 % območja SAC Huda luknja, površina posegov pa predstavlja 0,09 % tega deleža območja Natura 2000 v MO Velenje. Iz zgornje tabele je razvidno, da je delež posegov na Natura 2000 območju, manjši od 1 % (<0,03 %). Na območju Natura 2000 SAC Ložnica s Trnavo ni predvidenih posegov.

Načrtovani posegi v OPN na Natura 2000 območju oz. na območju neposrednega vpliva na SAC Huda luknja so pobude: 304, 294, 162, 293, 069, 119 in 280.

- ⇨ Pri posegu 304 gre za preoblikovanje površin in širitev pridobivalnega območja Kamnoloma Paka (koncesija). Pobuda 304 predstavlja spremembo rabe, iz stavbnih zemljišč v gozdna na delu, kjer je že končana sanacija v kamnolomu.
- ⇨ Pobuda 162 predstavlja preoblikovanje obstoječih stavbnih zemljišč in je obravnavana v povezavi s pobudo 293. Pobuda 162 predstavlja razširitev stavbnih zemljišč (A).
- ⇨ Pobuda 293 predstavlja zmanjšanje stavbnih zemljišč zaradi spremembe v kmetijska zemljišča. Gre za preoblikovanje na območju domačije za potrebe kmetije.
- ⇨ Poseg 069 predstavlja manjšo širitev stavbnih zemljišč in je obravnavana v sklopu oblikovanja zaselka ZA_26.
- ⇨ Poseg 119 predstavlja manjšo širitev stavbnih zemljišč in je obravnavan v sklopu oblikovanja zaselka ZA_26.
- ⇨ Pobuda 294 predstavlja spremembo rabe, delno iz stavbnih zemljišč in delno iz območja pridobivalnega prostora (LN), za ureditev gospodarske cone z možnostjo organizacije deponije gradbenih odpadkov. Gre za preoblikovanje površin in širitev pridobivalnega območja Kamnoloma Paka (koncesija).

Spremembe podrobnejše prostorske rabe – posegi na območju SAC Huda luknja:

- ⇨ PL6/004 – SP
- ⇨ PL6/007 – SS
- ⇨ PL6/021- SS
- ⇨ PL6 (S) – gradnja objektov in potrebne infrastrukture.

Predviden je tudi razvoj turizma in kolesarskih poti na območju SAC Huda luknja.

Načrtovani posegi v OPN na območju daljinskega vpliva na SAC Huda luknja so pobude oz. posegi: 292, 067, 031, 280, 289, 105, 277, 101, 234 in 296.

- ⇨ Pobuda 292 predstavlja širitev pridobivalnega prostora (koncesija). Gre za preoblikovanje površin in širitev pridobivalnega območja Kamnoloma Paka (koncesija).
- ⇨ Pobuda 067 predstavlja vzpostavitev gozdnih površin kot sanacijo na delu kamnoloma. Gre za preoblikovanje površin in širitev pridobivalnega območja Kamnoloma Paka (koncesija).
- ⇨ Pobuda 031 je sprememba namenske rabe iz stavbnega zemljišča nazaj v gozdno zemljišče z namenom ohraniti dejansko stanje - obstoječi gozd na območju Šenbrica.
- ⇨ Pobudi 280 in 289 predstavljata vrnitev stavbnih zemljišč v kmetijska zemljišča in pomenita zmanjšanje ON Cirkovce.
- ⇨ Pobuda 105 predstavlja manjšo širitev stavbnih zemljišč in je obravnava v sklopu oblikovanja zaselka ZA_26.
- ⇨ Pobuda 277 predstavlja opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) znotraj ON Velenje zaradi strmega terena.
- ⇨ Pobuda 101 predstavlja novo stavbno zemljišče na območju razpršene poselitve za potrebe kmetije za ureditev objekta za turistično dejavnost.

- ⇨ Pobuda 234 predstavlja opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč (ZD) znotraj ON Škale Hrastovec.
- ⇨ Pobuda 296 je vrnitev stavbnega zemljišča v kmetijsko rabo na osnovi uskladitve z mejo PIA (kamnolom Selo) na pobudo MO Velenje.

Na območju neposrednega vpliva na Natura 2000 območje SAC Ložnica s Trnavo ni posegov. Pobuda 400 je v območju daljinskega vpliva (500 m), ni pa na območju neposrednega vpliva (30 m). Pobuda 129 je oddaljena cca 500 m in je izven območja daljinskega vpliva (100 m).

- ⇨ Pobuda 400 je sprememba v gozdno zemljišče.
- ⇨ Pobuda 129 je sprememba v območje stanovanj. Poseg je obravnavan v okviru opredelitve novega naselja ON Arnače kot sanacija razpršene gradnje – je izven območja vpliva na Naturo 2000 območje.

(B) SPLOŠNI PREDLAGANI OMILITVENI UKREPI na področju:

- **Razvoja turizma**

Za ohranjanje biotske pestrosti je na območju SAC Huda luknja potrebno razvijati sonaravno turistično rabo (pohodništvo, kolesarjene) in z namestitvijo informativnih in opozorilnih tabel seznanjati z naravovarstveno vrednostjo območja in preprečiti prekomerne motnje, onesnaževanje in poškodovanje le tega; z ureditvijo učnih poti širiti znanje, izobraževati in osveščati obiskovalce in domačine o naravovarstveni vrednosti območja in ustreznem obnašanju za ohranjanje le-tega ter tako izboljšati odnos do naravnega okolja. Ustrezno mora biti urejeno zbiranje in ravnanje z odpadki, ki bodo nastajali zaradi turistične dejavnosti in ostalih dejavnosti na območju. Turistična dejavnost ne sme povzročati prekomernih motenj v naravnem okolju. Množičen turizem ni primeren. Ohranjati je potrebno naravno stanje jam, brez turistične rabe. Pri podrobnejšem načrtovanju turistične infrastrukture je potrebno vključiti tudi strokovnjake s področja krajinarstva.

V navedene aktivnosti je potrebno aktivno vključiti lokalno prebivalstvo in ga informirati o naravovarstveni vrednosti območja Natura 2000 v katerem živijo, o priložnostih, ki jim jih le-ta nudi in o ukrepih, ki so nujni za ohranjanje biotske pestrosti in vrednosti območja. Pri načrtovanju in gradnji turistične infrastrukture je potrebno upoštevati tako varovanje vrst in habitanih tipov kot krajinskih značilnosti območja. Pred posegi (sprememba rabe prostora) je potrebno izvesti kartiranje habitatnih tipov. Gradnja ali urejanje kolesarskih stez in turističnih poti naj bo urejena na že obstoječih poteh. Pri zasajanju je potrebno izbirati avtohtone rastlinske vrste. Preprečiti je potrebno vnašanje tujerodnih in invazivnih vrst ter njihovo širjenje, v kolikor pa so že prisotne, jih je potrebno odstraniti in ustrezno uničiti, da se prepreči njihovo širjenje.

- **Poselitve, kmetijstva, gozdarstva, pridobivanja mineralnih surovin, proizvodne dejavnosti**

Pri gradbenih posegih je potrebno ohranjati v čim večji meri naravno reliefno razčlenjenost območja, preprečiti onesnaženje in obremenjevanje okolja z odpadki. Pri vseh posegih je potrebno upoštevati, da je to območje tudi potencialno nahajališče jam. Pred posegi (sprememba rabe prostora) je potrebno izvesti kartiranje habitatnih tipov in upoštevati ugotovitve o prisotnosti HT in njihovo ohranjenost. V primeru izvajanja del ali posega v naravo na območju, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben

status, je potrebno zaprositi za naravovarstvene pogoje in naravovarstveno soglasje, ki ga izda pristojno ministrstvo.

Pri obnovi stavb naj se upošteva morebitna zatočišča netopirjev in se pri obnovi zaprosi za strokovno mnenje za njihovo zaščito. Preprečiti je potrebno: emisije onesnažil v vode in tla ter odlaganje odpadkov v naravo, uničevanje rastlinskih in živalskih vrst ter habitatov, vznemirjanje živali, emisije hrupa in svetlobno onesnaženje. Intenzivno kmetijstvo za to območje ni primerno. Potrebno je ohranjati kvalifikacijske habitatne tipe, mozaično pokrajino, gozdne robove, travnike, mejice in grmišča. Pri dejavnostih (na območju pridobivanja mineralnih surovin…) morajo biti vplivi čim manjši (hrup, vibracije, prašenje), brez svetlobnega onesnaženje in onesnaženje vod in tal - potrebno je upoštevati ranljivost naravnega okolja. Preprečiti je potrebno posege v vodotoke, ki bi vplivali na spremembo vodnega habitata in življenjskih pogojev za vrste ter slabšali krajinski videz območja. Vsi sanacijski ukrepi na območju morajo biti premišljeni in strokovno tako krajinsko kot sonaravno načrtovani, tudi v smislu zagotavljanja ustreznih življenjskih pogojev avtohtonim vrstam in življenjskim združbam (z upoštevanjem naravne značilnosti biotopov, prehodnosti območja, varnosti, prehranskega in ohranitvenega potenciala ter ustreznih bivališč za živali, odsotnosti prekomernih motenj, ustreznih rastiščnih pogojev…). Za sanacijo je potrebno zasajati avtohtone rastlinske vrste na način, da poleg vizualnega učinka prispevajo tudi k izboljševanju življenjskih pogojev rastlinam in živalim na širšem območju (prehranski potencial, zagotavljanje bivališč, kotišč, preprečevanje erozije…). Preprečiti je potrebno vnašanje tujerodnih in invazivnih vrst ter njihovo širjenje, v kolikor pa so že prisotne, jih je potrebno odstraniti in ustrezno uničiti tako, da se prepreči njihovo širjenje.

- **Dodatni predlagani omilitveni ukrepi za konkretne v občini prisotne habitate kavalifikacijskih vrst oz. habitanih tipov**

Varuje se naj tudi potencialno vrednejše habitane tipe - okoljske dejavnike, ki omogočajo razvoj v vrednejše habitatne tipe (PUN) ohranjati tudi raznovrstne potenciale določenega prostora, ne samo obstoječih prostorskih značilnosti. Težiti bi morali k izboljšanju obstoječega stanja. V občini je potrebno ohranjati prisotne kvalifikacijske habitatne tipe (HT 8310) ter habitate živali (koščak, gozdni postavnež, navadni netopir, mulasti netopir, dolgokrili netopir, veliki in mali podkovnjak) in rastlin, oziroma posegati na način, da se njihovi habitati ohranjajo v ugodnem stanju.

- HT8310: Za ohranjanje velikosti in kvalitete HT je potrebno ohranjati naravno stanje jam. Preprečiti je potrebno onesnaževanje voda, množičen obisk turistov (osvetlitev, hrup), svetlobno onesnaženje, hrup in prašenje v okolici in odlaganje odpadkov. Ogrožajo jih lahko prekomerne vibracije (npr.. razstreljevanje v kamnolomu…). Ohranjati je potrebno prehranjevalne habitate netopirjev. V fazi podrobnejšega načrtovanja posegov, predvsem pri širitvi kamnoloma Paka, gradnji stanovanjskih hiš in širitvi naselij, je potrebno preveriti ali so na območju posega kraške jame.
- Navadni koščak: Za ohranjanje velikosti populacije in habitata je potrebno preprečiti onesnaženje vodotokov (predvsem komunalno). Odpadne komunalne vode naj bodo speljane v kanalizacijsko omrežje, ki se zaključi s čistilno napravo. Preprečiti je potrebno onesnaženje vodotoka z onesnaženimi meteornimi vodami. Onesnažene meteorne vode, ki bodo lahko nastajale zaradi dejavnosti v

kamnolomu (pridobivanje mineralnih surovin, začasnega skladiščenje gradbenih odpadkov, delovanja strojev in naprav…) je potrebno zajeti in ustrezno čistiti. Preprečiti je potrebno onesnaževanje vodotokov zaradi kmetijske dejavnosti (spiranje hranil in fitofarmacevtskih sredstev v vodotoke). Preprečiti je potrebno mehanske posege v vodotoke, s katerimi se bi uničil habitat koščaka (npr. pri gradnji infrastrukture…), obrežno vegetacijo in naravno biocenozo. Spravilo lesa ne sme potekati po vodotokih. Urejanje propustov pri gradnji gozdnih prometnic mora biti nadzorovano. Pri gradnje novih gozdnih prometnic je potrebno upoštevati ustrezni odmik od potokov. Ohranjati je potrebno naravno hidromorfologijo voda in preprečiti rabo vode za različne namene (zalivanje, za pitno vodo, male hidro centrale, rejo rib…).

- Gozdni postavnež: Za ohranjanje vrste in njene razširjenosti je potrebna ekstenzivna kmetijska raba travniških površin v bližini življenjskega prostora, ustrezen način gospodarjenja z gozdom (brez odstranjevanje vegetacije na gozdnih obronkih in monokulturnega pogozdovanja z iglavci), ohranjanje mejic, grmovja in manjših skupin dreves ter brez reguliranja manjših potokov, brez odstranjevanja obrežne vegetacije in agromelioracij; ohranjanje mozaičnega habitata, osvetljenih gozdnih robov, vegetacije ob gozdnih cestah in potokih, sestojev mladih dreves velikega jesena, travnikov z velikom deležem cvetnic… košnja po 30.6.
- Mulati netopir, dolgokrili netopir, navadni netopir, veliki podkovnjak, mali podkovnjak: Za ohranjanje velikosti populacij netopirjev in njihovega habitata je potrebno preprečiti zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu, ohranja naj se gozd z najmanj 30% deležem sestojev z odraslim drevjem (razširjeni debelinski razred B in C), 1 do 2 habitatni drevesi (dupla, razvejana, polomljena, odmirajoča stoječa drevesa) / ha, debelejši od 30 cm, brez rabe zaščitnih sredstev za les na podstrešjih. Ohranjati je potrebno kotišča v stavbah: velike nezamrežene preletne odprtine (cerkve), brez uporabe zaščitnih sredstev za les, preprečiti svetlobno onesnaženje (ekološkim zahtevam vrste primerno razsvetljevanje objekta (cerkve), zasenčena svetila, časovno in lokacijsko omejeno osvetljevanje, senzor za vklop/izklop na zunanjih svetilih…), naravno stanje jam, brez turistične rabe v zgornjem delu v zimskem času od 15.10. do 15.4. (Huda luknja) in brez turistične rabe (ostale jame) (Dodatek za varovana območja v skladu s pravilnikom o presoji sprejemljivosti planov in posegov na varovana območja, 2018).

(C) VREDNOTENJE VPLIVOV POSEGOV Z OMILITVENIMI UKREPI

Vplivi na kvalifikacijske vrste in celovitost Natura 2000 območij so podrobneje obravnavani v *Dodatku za varovana območja*. V tem poglavju na kratko povzemamo ugotovitve vplivov. Vrednotenje vplivov posegov na kvalifikacijske vrste HT in habitate vrst na območju Nature 2000 – SAC Huda luknja smo povzeli po *Dodatku za varovana območja* (Flis, 2018). Na območju neposrednega ali daljinskega vpliva na vrste SAC Ložnica s Trnovo ni predvidenih pobud za spremembo rabe prostora.

Tabela 75: Vrednotenje vplivov posegov na kvalifikacijske vrste HT in habitate vrst na območju Nature 2000 – SAC Huda luknja in SAC Ložnica s Trnavo.

Kvalifikacijski HT in vrste	NEPOSREDNI VPLIV	DALJINSKI VPLIV	OCENA VPLIVA	SPECIFIČNI OMILITVENI UKREPI
Travniki s prevladujo stožko (Molinia spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (Molinion caeruleae) - HT 6410	**Habitat ni v MO Velenje in ni v vplivnem območju OPN Velenje.**	**Habitat ni v MO Velenje in ni v vplivnem območju OPN Velenje.**	**Ocena vpliva** **A – NI VPLIVA**	**/**
HT 8310 – Jame, ki niso odprte za javnost	Kamnolom: 294 (IG), 304(G), • 162(A), • 293(K), • 293(K) • 069(S), • 119 (S) PEUP:PL6/004 – zapolnitev naselja, -PL6/007 – širitev naselja, -PL6/021- širitev naselja Predviden je tudi razvoj turizma in infrastrukture – (kolesarskih poti…) na območju SAC Huda luknja.	Kamnolom **-** **292 (LN)** ŠIRITEV PRIDOBIVALNEGA PROSTORA**)**	**Ocena vpliva** **C - NEBISTVEN VPLIV POD POGOJI (izvedba omilitvenih ukrepov)**	Ohranjati je potrebno osnovne reliefne značilnosti območja in vrednejših HT – gradnja objektov naj se načrtuje kot zapolnitev vrzeli znotraj gručaste zasnove: PL6/004, PL6/007 in v ustreznem v odmiku od gozdnega roba - PL6/021 (ZRSVN smernice!). Ohranja naj se naravno stanje jam in prepreči množičen obisk oz. naj se ohranjajo jame brez turističnih obiskov. Preprečiti je potrebno onesnaževanje voda (kamnolom, proizvodna dejavnost, kmetijska dejavnost, poselitev), svetlobno onesnaženje, hrup, prašenje in odlaganje odpadkov. Potrebno je preprečiti prekomerne vibracije zaradi širitve pridobivalnega prostora in delovanja kamnoloma ali drugih dejavnosti, ki bi lahko povzročale poškodbe jam. Predhodno je potrebno izdelati študije o širjenju vibracij ter na osnovi izsledkov izvesti ustrezne omilitvene ukrepe, da ne bo negativnih vplivov na HT. Krčitev gozda naj se ne izvaja tam, kjer je gozd bistven za zaščito (npr. poseg 294 - IG), gozdni rob naj se ustrezno vzdržuje, zasaja naj se avtohtone vrste. V fazi podrobnejšega načrtovanja posegov, predvsem pri širitvi kamnoloma, gradnji stanovanjskih hiš in širitvi oz. zapolnitvi naselij, je potrebno preveriti ali so na območju posega kraške jame in

Kvalifikacijski HT in vrste	NEPOSREDNI VPLIV	DALJINSKI VPLIV	OCENA VPLIVA	SPECIFIČNI OMILITVENI UKREPI
				ustrezno ravnati za njihovo ohranjanje.
Ilirski bukovi gozdovi - HT 91K0	**ni v območju neposrednega vpliva OPN**	• 069 (S) - 500m stran ⇨ **ni v območju daljinskega vpliva OPN**	**Ocena vpliva** **A – NI VPLIVA**	-
Dinarski gozdovi rdečega bora na dolomitni podlagi - HT 91R0 - ni v MO Velenje.	**Habitat ni v MO Velenje in ni v območju vpliva OPN.**	**Habitat ni v MO Velenje in ni v območju vpliva OPN.**	**Ocena vpliva** **A – ni vpliva**	-
Navadni koščak – *Austropotamobius torrentium (1093)*	• Reka Paka – kamnolom: 294(IG), 304(G), • ureditev kolesarske poti.	• Reka Paka - kamnolom 067 (G), • potok Lepena, 300 m oddaljen od pobud: • 280 (K) in • 289 (K)	**Ocena vpliva** **C - NEBISTVEN VPLIV POD POGOJI (izvedba omilitvenih ukrepov)**	Preprečiti je potrebno onesnaženje vodotokov. Odpadne komunalne vode naj bodo speljane v kanalizacijsko omrežje, ki se zaključi s čistilno napravo. Preprečiti je potrebno onesnaževanje vodotoka z onesnaženimi meteornimi vodami. Onesnažene meteorne vode, ki bodo lahko nastajale zaradi dejavnosti v kamnolomu (pridobivanje mineralnih surovin, skladiščenje in v primeru predelave gradbenih odpadkov, delovanja strojev in naprav…) je potrebno zajeti in ustrezno čistiti. Preprečiti je potrebno onesnaževanje vodotokov zaradi kmetijske dejavnosti (spiranje hranil in fitofarmacevtskih sredstev v vodotoke). Preprečiti je potrebno mehanske posege v vodotoke, s katerimi se bi uničil habitat koščaka (npr. pri gradnji infrastrukture…), obrežna vegetacija in naravna biocenoza. Ohranjati je potrebno naravno hidromorfologijo voda in preprečiti rabo vode za različne namene (zalivanje, za pitno vodo, male hidro centrale, rejo rib…). Spravilo lesa ne sme potekati po vodotokih. Urejanje propustov pri gradnji gozdnih prometnic mora biti nadzorovano. Pri gradnje novih gozdnih prometnic je potrebno upoštevati ustrezni odmik od potokov.

Kvalifikacijski HT in vrste	NEPOSREDNI VPLIV	DALJINSKI VPLIV	OCENA VPLIVA	SPECIFIČNI OMILITVENI UKREPI
Travniški postavnež - *Euphydryas aurinia (1065)*	**Habitat ni v MO Velenje in ni v območju vpliva OPN**	**Habitat ni v MO Velenje in ni v območju vpliva OPN**	**Ocena vpliva** **A – NI VPLIVA**	-
Gozdni postavnež *Euphydryas maturna (6169)*	• ureditev kolesarske poti		**O Ocena vpliva** **C - NEBISTVEN VPLIV POD POGOJI (izvedba omilitvenih ukrepov)**	Pri urejanju trase in posegov na območju habitata vrste je potrebno ohranjati habitat vrste:brez odstranjevanje vegetacije na gozdnih obronkih, ohranjanje mejic, grmovja in manjših skupin dreves ter brez reguliranja manjših potokov, brez odstranjevanja obrežne vegetacije in agromelioracij; ohranjanje mozaičnega habitata, osvetljenih gozdnih robov, vegetacije ob gozdnih cestah in potokih, sestojev mladih dreves velikega jesena, travnikov z velikom deležem cvetnic… košnja po 30.6.
Loeselova grezovka - *Liparis loeselii (1903)*	**Rastišče ni v MO Velenje in ni v območju vpliva OPN.**	**Rastišče ni v MO Velenje in ni v območju vpliva vpliva OPN.**	**Ocena vpliva** **A – ni vpliva**	-
Močvirski cekinček - *Lycaena dispar (1060)*	**Habitat ni v MO Velenje in ni v območju vpliva posegov.**	**Habitat ni v MO Velenje in ni v območju vpliva posegov.**	**Ocena vpliva** **A – ni vpliva**	-
Mulasti netopir (širokouhi) - *Barbastella barbastellus (1308)*	• kamnolom: 294(IG), 304 (G)) • 162(A), • 293(K), • 293(K) • 069(S), • 119 (S) • PL6/004 • PL6/007 • PL6/021 • Predviden je tudi razvoj turizma in infrastrukture – (kolesarskih poti…) na območju SAC Huda luknja.	• 105(S) • 101(A) - 50 m stran od Nature	**Ocena vpliva na netopirje:** **C - nebistven vpliv pod pogoji (izvedba omilitvenih ukrepov)**	OMILITVENI UKREPI ZA OHRANJANJE NETOPIRJEV V kmetijstvu in gozdarstvu naj se ne uporabljajo kemična sredstva za zatiranje žuželk, ohranja naj se gozd z najmanj 30% deležem sestojev z odraslim drevjem (razširjeni debelinski razred B in C), 1 do 2 habitatni drevesi (dupla, razvejana, polomljena, odmirajoča stoječa drevesa) / ha, debelejši od 30 cm, strukturirani gozdni robovi, mejice…Ohranjati je potrebno kotišča v stavbah: velike nezamrežene preletne odprtine (cerkve), brez uporabe zaščitnih sredstev za les, preprečiti svetlobno onesnaženje (ekološkim zahtevam vrste primerno razsvetljevanje objekta (cerkve, stanovanjski objekti, ulična razsvetljava…), zasenčena svetila, časovno in

Kvalifikacijski HT in vrste	NEPOSREDNI VPLIV	DALJINSKI VPLIV	OCENA VPLIVA	SPECIFIČNI OMILITVENI UKREPI
				lokacijsko omejeno osvetljevanje, senzor za vklop/izklop na zunanjih svetilih…), v primeru obnove naj se ta izvede na način, da ne bodo prizadeti netopirji, ohranja se naravno stanje jam, brez turistične rabe v zgornjem delu v zimskem času od 15.10. do 15.4. (Huda luknja) in brez turistične rabe (ostale jame).
Dolgokrili netopir - *Miniopterus schreibersii (1310)*	• kamnolom 294 (IG), 304 (G) • 162(A), 293(K), 293(K) • 069(S), • 119 (S) • ureditev kolesarske poti • PL6/004 • PL6/007 • PL6/021 Predviden je tudi razvoj turizma in infrastrukture – (kolesarskih poti…) na območju SAC Huda luknja.	• 105(S) • 101(A)		
Navadni netopir -*Myotis myotis (1324)*	• kamnolom 294(IG), 304 (G), • 162(A), • 293(K), • 293(K), • 069 (S), • 119 (S), • PL6/004 • PL6/007 • PL6/021 • ureditev kolesarske poti: Predviden je tudi razvoj turizma in	• 105(S) • 101(A)		

Kvalifikacijski HT in vrste	NEPOSREDNI VPLIV	DALJINSKI VPLIV	OCENA VPLIVA	SPECIFIČNI OMILITVENI UKREPI
	infrastrukture – (kolesarskih poti…)			
Veliki podkovnjak - *Rhinolophus ferrumequinum (1304)*	kamnolom 294(IG), 304(G) • 162(A), • 069 (S), • 119 (S), • 293(K), • 293(K), • PL6/021 • ureditev kolesarske poti Predviden je tudi razvoj turizma in infrastrukture – (kolesarskih poti…)	• 105(S) • 101(A)		
Mali podkovnjak - *Rhinolophus hipposideros (1303)*	• kamnolom 294(IG), (304) • 162(A), • 293(K), • 293(K) • PL6/021 • ureditev kolesarske poti: Predviden je tudi razvoj turizma in infrastrukture – (kolesarskih poti…).	• 105(S) • 101(A)		

Legenda: namenska raba: S – stanovanjske površine, K- kmetijska zemljišča, A – površine razpršene poselitve, G-gozdna zemljišča, Z- zelene površine, LN – površine nadzemnega pridobivalnega prostora.

Tabela 73: Omilitveni ukrepi in njihova izvedba za SAC Huda luknja.

OZNAKA OBMOČJA/VPLIVI	**OMILITVENI UKREPI**	**Prizadeta vrsta ali habitatni tip**	**Razlogi za izbor omilitvenih ukrepov**	**Časovni okvir Izvedbe/ nosilci izvedbe omilitvenega ukrepa**	**Načini spremljanja uspešnosti omilitvenega ukrepa/IZVEDLJIVOST/ USPEŠNOST UKREPA**
SAC Huda Luknja					
<u>Kamnolom:</u> **Posegi na območju neposrednega vpliva:** 294 (IG), 304 (G), **Daljinski vpliv:** • 292 (LN), • 067(G) **Ocena vpliva:** **C - nebistven vpliv pod pogoji (izvedba omilitvenih ukrepov)** **Vrste vplivov: neposredni, daljinski, kumulativni**	**Upoštevati je potrebno splošne in konkretne varstvene usmeritve!** **<u>HT 8310:</u>** Ohranja naj se naravno stanje jam: preprečiti je potrebno onesnaževanje voda (kamnolom, proizvodna dejavnost), svetlobno onesnaženje, hrup, prašenje, prekomerne vibracije in odlaganje odpadkov. Potrebno je preprečiti prekomerne vibracije zaradi širitve pridobivalnega prostora in delovanja kamnoloma ali drugih dejavnosti-posegov, ki bi lahko povzročale poškodbe jam. Predhodno je potrebno izdelati študije o širjenju vibracij ter na osnovi izsledkov <u>izvesti ustrezne omilitvene ukrepe</u>, <u>da ne bo negativnih vplivov na HT.</u>Krčitev gozda naj se ne izvaja tam, kjer je gozd bistven za zaščito (npr. poseg 294 - IG), gozdni rob naj se ustrezno	**HT 8310, netopirji, navadni koščak**	**1.ODPRAVA DEJAVNIKOV OGROŽANJA VRST IN HT** **2.MINIMIZIRANJE VPLIVA ZARADI ZMANJŠANJA HABIITATA VRSTE OZ. HT** **3.DOSEGANJE VARSTVENIH CILJEV:** **<u>HT 8310:</u>** -Ohrani se velikost habitatnega tipa - ***delno*** -Ohranijo se specifične lastnosti, strukture ter procesi habitatnega tipa. **<u>Netopirji:</u>** -Ohrani se velikost populacije, -ohrani se velikost habitata - ***delno*** - ohranijo se specifične lastnosti, strukture in procesi habitata. **<u>Rak koščak</u>** ohrani se velikost populacije in velikost habitata ter specifične lastnosti, strukture, procesi habitata.	**V fazi načrtovanja, pridobivanja okoljevarstvenega /naravovarstvenega soglasja in odpiranja kamnoloma ter obratovanja - dejavnosti/ načrtovalci in nosilci urejanja prostora, koncesionar.**	Pregled dokumentacije v fazi pridobitve naravovarstvenih pogojev in naravovarstvenega soglasja/okoljevarstvenega soglasja - presoja vplivov na okolje, v fazi odpiranja in izkoriščanja naravovarstveni nadzorniki, inšpektorji, gozdarjI,(jamarji) /UKREPI SO IZVEDLJIVI IN USPEŠNI

OZNAKA OBMOČJA/VPLIVI	OMILITVENI UKREPI	Prizadeta vrsta ali habitatni tip	Razlogi za izbor omilitvenih ukrepov	Časovni okvir Izvedbe/ nosilci izvedbe omilitvenega ukrepa	Načini spremljanja uspešnosti omilitvenega ukrepa/IZVEDLJIVOST/ USPEŠNOST UKREPA
	vzdržuje, zasaja naj se avtohtone vrste ter preprečuje širjenje ali vnašanje tujerodnih invazivnih vrst. V fazi podrobnejšega načrtovanja posegov je potrebno preveriti ali so na območju posega kraške jame oz. o vplivu posega na njih in ustrezno ravnati za njihovo ohranjanje. **Netopirji:** Ohranja naj se gozd z najmanj 30% deležem sestojev z odraslim drevjem (razširjeni debelinski razred B in C), 1 do 2 habitatni drevesi (dupla, razvejana, polomljena, odmirajoča stoječa drevesa) / ha, debelejši od 30 cm, strukturirani gozdni robovi, mejice…Preprečiti je potrebno svetlobno onesnaženje: zasenčena svetila, časovno in lokacijsko omejeno osvetljevanje, senzor za vklop/izklop na zunanjih svetilih…). **Navadni koščak:** Preprečiti je potrebno				

OZNAKA OBMOČJA/VPLIVI	OMILITVENI UKREPI	Prizadeta vrsta ali habitatni tip	Razlogi za izbor omilitvenih ukrepov	Časovni okvir Izvedbe/ nosilci izvedbe omilitvenega ukrepa	Načini spremljanja uspešnosti omilitvenega ukrepa/IZVEDLJIVOST/ USPEŠNOST UKREPA
	onesnaženje vodotokov. Odpadne komunalne vode naj bodo speljane v kanalizacijsko omrežje, ki se zaključi s čistilno napravo. Preprečiti je potrebno onesnaženje vodotoka z onesnaženimi meternimi vodami. Onesnažene meteorne vode, ki bodo lahko nastajale zaradi dejavnosti v kamnolomu (pridobivanje mineralnih surovin, skladiščenje in v primeru predelave gradbenih odpadkov, delovanja strojev in naprav…) je potrebno zajeti in ustrezno čistiti. Preprečiti je potrebno mehanske posege v vodotoke, s katerimi se bi uničil habitat koščaka (npr. pri gradnji infrastrukture…), obrežna vegetacija in naravna biocenoza. Ohranjati je potrebno naravno hidromorfologijo voda in preprečiti rabo vode za različne namene				

OZNAKA OBMOČJA/VPLIVI	OMILITVENI UKREPI	Prizadeta vrsta ali habitatni tip	Razlogi za izbor omilitvenih ukrepov	Časovni okvir Izvedbe/ nosilci izvedbe omilitvenega ukrepa	Načini spremljanja uspešnosti omilitvenega ukrepa/IZVEDLJIVOST/ USPEŠNOST UKREPA
	(zalivanje, za pitno vodo, male hidro centrale, rejo rib…). Spravilo lesa ne sme potekati po vodotokih. Urejanje propustov pri gradnji gozdnih prometnic mora biti nadzorovano. Pri gradnje novih gozdnih prometnic je potrebno upoštevati ustrezni odmik od potokov.				
POSELITEV Posegi na območju neposrednega vpliva: • 162(A), • 069(S), • 119(S) PEUP:PL6/004 – zapolnitev naselja, -PL6/007 – širitev naselja, -PL6/021- širitev naselja. Daljinski vpliv na netopirje: • 101 (A) • 105 (S) **Ocena vpliva** **C - nebistven vpliv pod pogoji (izvedba omilitvenih ukrepov)** **Vrste vplivov: neposredni, daljinski, kumulativni.**	**Upoštevati je potrebno splošne in konkretne varstvene usmeritve!** **<u>HT 8310:</u>** Ohranjati je potrebno osnovne reliefne in ekološke značilnosti območja – gradnja objektov naj se načrtuje kot zapolnitev vrzeli znotraj poselitve (PL6/007, PL6/004), (PL6/021), v odmiku od gozdnega roba. V fazi podrobnejšega načrtovanja posegov, npr. pri gradnji stanovanjskih hiš in širitvi naselij, je potrebno preveriti ali so na območju posega kraške jame in ustrezno ravnati	**HT 8310, netopirji, navadni koščak**	**1.ODPRAVA DEJAVNIKOV OGROŽANJA VRST IN HT** **2.MINIMIZIRANJE VPLIVA ZARADI ZMANJŠANJA HABIITATA VRSTE OZ. HT** **3.DOSEGANJE VARSTVENIH CILJEV:** **<u>HT 8310:</u>** -Ohrani se velikost habitatnega tipa - ***delno*** -Ohrani se specifične lastnosti, strukture ter procesi habitatnega tipa. **<u>Netopirji:</u>** -Ohrani se velikost populacije, -ohrani se velikost habitata – delno -ohranijo se specifične lastnosti, strukture in	**V fazi načrtovanja, pridobivanja naravovarstvenih pogojev in soglasja /okoljevarstvenega soglasja in gradnje ter obratovanja/ načrtovalci in nosilci urejanja prostora, investitorji.**	Pregled dokumentacije v fazi pridobitve naravovarstvenih pogojev in naravovarstvenega soglasja/okoljevarstvenega soglasja - presoje vplivov na okolje, naravovarstveni nadzor /UKREPI SO IZVEDLJIVI IN USPEŠNI

OZNAKA OBMOČJA/VPLIVI	OMILITVENI UKREPI	Prizadeta vrsta ali habitatni tip	Razlogi za izbor omilitvenih ukrepov	Časovni okvir Izvedbe/ nosilci izvedbe omilitvenega ukrepa	Načini spremljanja uspešnosti omilitvenega ukrepa/IZVEDLJIVOST/ USPEŠNOST UKREPA
	za njihovo ohranjanje. Za namen ozelenjevanja naj se sadijo avtohtone vrste, brez tujerodnih in invazivnih rastlin. Preprečiti je potrebno onesnaževanje voda (urejeno čiščenje vseh odpadnih vod!), svetlobno onesnaženje, hrup, prašenje in odlaganje odpadkov v naravo. **Netopirji:** Ohranjati je potrebno prehranjevalne habitate netopirjev: mozaično pokrajino z ustreznimi strukturami. Krčitev gozda naj se ne izvaja tam, kjer je gozd bistven za zaščito, gozdni rob naj se ustrezno vzdržuje, zasaja naj se avtohtone vrste. Ohranja naj se gozd z najmanj 30% deležem sestojev z odraslim drevjem (razširjeni debelinski razred B in C), 1 do 2 habitatni drevesi (dupla, razvejana, polomljena, odmirajoča stoječa drevesa) / ha, debelejši od 30 cm,		procesi habitata.		

OZNAKA OBMOČJA/VPLIVI	OMILITVENI UKREPI	Prizadeta vrsta ali habitatni tip	Razlogi za izbor omilitvenih ukrepov	Časovni okvir Izvedbe/ nosilci izvedbe omilitvenega ukrepa	Načini spremljanja uspešnosti omilitvenega ukrepa/IZVEDLJIVOST/ USPEŠNOST UKREPA
	strukturirani gozdni robovi, mejice…Ohranjati je potrebno kotišča v stavbah: velike nezamrežene preletne odprtine (cerkve), brez uporabe zaščitnih sredstev za les, preprečiti svetlobno onesnaženje (ekološkim zahtevam vrste primerno razsvetljevanje objekta (cerkve), zasenčena svetila, časovno in lokacijsko omejeno osvetljevanje, senzor za vklop/izklop na zunanjih svetilih…), v primeru obnove naj se ta izvede na način, da ne bodo prizadeti netopirji.				
KMETIJSTVO: Neposredni vpliv: • 293(K), • 293(K) Daljinski vpliv: • 280(K) • 280(K) **Ocena vpliva C - nebistven vpliv pod pogoji (izvedba omilitvenih ukrepov)** **Vrste vplivov: neposredni, daljinski, kumulativni.**	**Upoštevati je potrebno splošne varstvene usmeritve!** **<u>HT 8310 in netopirji:</u>** Ohranjati je potrebno osnovne reliefne značilnosti območja (brez izravnav terena!). Kmetijstvo naj bo ekstenzivno in brez uporabe nevarnih kemičnih sredstev za zatiranje žuželk. Ohranjati je potrebno	**HT 8310 Netopirji, navadni koščak**	**1.ODPRAVA DEJAVNIKOV OGROŽANJA VRST IN HT** **2.DOSEGANJE VARSTVENIH CILJEV:** **<u>HT 8310:</u>** Ohrani se velikost habitatnega tipa in specifične lastnosti, strukture ter procesi habitatnega tipa. **<u>Netopirji:</u>** Ohrani se velikost populacije in habitata ter specifične lastnosti,	**V fazi načrtovanja, pridobivanja okoljevarstvenih pogojev in soglasja, priprave terena in pridelave/ načrtovalci in nosilci urejanja prostora, lastniki.**	Inšpektorji - terenski ogled, naravovarstveni nadzorniki /UKREPI SO IZVEDLJIVI IN USPEŠNI

OZNAKA OBMOČJA/VPLIVI	OMILITVENI UKREPI	Prizadeta vrsta ali habitatni tip	Razlogi za izbor omilitvenih ukrepov	Časovni okvir Izvedbe/ nosilci izvedbe omilitvenega ukrepa	Načini spremljanja uspešnosti omilitvenega ukrepa/IZVEDLJIVOST/ USPEŠNOST UKREPA
	prehranjevalne habitate netopirjev: mozaično pokrajino z ustreznimi strukturami: grmičevjem, travniki, polji, mejicami in gozdovi. **<u>Navadni koščak:</u>** Preprečiti je potrebno onesnaženje vodotoka (spiranje hraniv, uporaba fitofarmacevtskih sredstev), mehanske posege v vodotoke (regulacije, zadrževalniki), rabo in porabo vode za različne namene (npr. zalivanje, redčenje gnojevke…).		strukture in procesi habitata. **<u>Navadni koščak:</u>** Ohrani se velikost populacije in habitata ter specifične lastnosti, strukture in procesi habitata		
Razvoj turizma in infrastrukture – (kolesarskih poti…)... **Ocena vpliva C - nebistven vpliv pod pogoji (izvedba omilitvenih ukrepov)** **Vrste vplivov: neposredni, daljinski in kumulativni.**	**Upoštevati je potrebno splošne naravovarstvene usmeritve!** **<u>HT 8310</u>** Pri gradnji objektov in infrastrukture je potrebno ohranjati osnovne reliefne in ekološke značilnosti območja. Ohranja naj se naravno stanje jam in prepreči množičen obisk oz. naj se	**HT 8310, netopirji, gozdni postavnež**	**1.ODPRAVA DEJAVNIKOV OGROŽANJA VRST IN HT** **2.DOSEGANJE VARSTVENIH CILJEV:** **<u>HT 8310:</u>** Ohrani se velikost habitatnega tipa in specifične lastnosti, strukture ter procesi habitatnega tipa. **<u>Netopirji:</u>** Ohrani se velikost populacije in habitata ter specifične	**V fazi načrtovanja, pridobivanja okoljevarstvenih pogojev in soglasja/okoljevarstvenega soglasja in gradnje ter obratovanja/ načrtovalci in nosilci urejanja prostora, investitor.**	Pregled dokumentacije v fazi pridobitve naravovarstvenih pogojev in naravovarstvenega soglasja/okoljevarstvenega soglasja, inšpektorji, naravovarstveni nadzorniki /UKREPI SO IZVEDLJIVI IN USPEŠNI

OZNAKA OBMOČJA/VPLIVI	OMILITVENI UKREPI	Prizadeta vrsta ali habitatni tip	Razlogi za izbor omilitvenih ukrepov	Časovni okvir Izvedbe/ nosilci izvedbe omilitvenega ukrepa	Načini spremljanja uspešnosti omilitvenega ukrepa/IZVEDLJIVOST/ USPEŠNOST UKREPA
	ohranjajo jame brez turističnih obiskov. Preprečiti je potrebno onesnaževanje voda, svetlobno onesnaženje, hrup, in odlaganje odpadkov v naravo. V fazi podrobnejšega načrtovanja posegov, gradnji infrastrukture in objektov, je potrebno preveriti ali so na območju posega kraške jame in ustrezno ravnati za njihovo ohranjanje. **Netopirji:** Preprečiti je potrebno svetlobno onesnaženje (ekološkim zahtevam vrste primerno razsvetljevanje turističnih objektov oz.jam), zasenčena svetila, časovno in lokacijsko omejeno osvetljevanje, senzor za vklop/izklop na zunanjih svetilih…), Ohranjati je potrebno naravno stanje jam, brez turistične rabe v zgornjem delu v zimskem času od 15.10. do 15.4. (Huda luknja) in brez turistične rabe (ostale		lastnosti, strukture in procesi habitata. Gozdni postavnež: Ohrani se velikost habitata (vrednost ni znana) Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata		

OZNAKA OBMOČJA/VPLIVI	OMILITVENI UKREPI	Prizadeta vrsta ali habitatni tip	Razlogi za izbor omilitvenih ukrepov	Časovni okvir Izvedbe/ nosilci izvedbe omilitvenega ukrepa	Načini spremljanja uspešnosti omilitvenega ukrepa/IZVEDLJIVOST/ USPEŠNOST UKREPA
	jame). **<u>Gozdni postavnež:</u>** Na območju habitata vrste je potrebno: ohranjanje mejic, grmovja in manjših skupin dreves ter brez reguliranja manjših potokov, brez odstranjevanja obrežne vegetacije in agromelioracij; ohranjanje mozaičnega habitata, osvetljenih gozdnih robov, vegetacije ob gozdnih cestah in potokih, sestojev mladih dreves velikega jesena, travnikov z velikom deležem cvetnic… košnja po 30.6.				
OZNAKA OBMOČJA	**OMILITVENI UKREPI**	**Prizadeta vrsta ali habitatni tip**	**Razlog za izbor omilitvenega ukrepa**	**Časovni okvir izvedbe in nosilci izvedbe omilitvenega ukrepa**	**Nacini spremljanja uspešnosti omilitvenega ukrepa**
SAC Ložnica s Trnavo					
400 (G), 129 (SS) **Ocena vpliva** **A – ni vpliva**	-	-	-	-	-

VREDNOTENJE VPLIVOV NA SAC LOŽNICA S TRNAVO

Spremembe OPN nimajo vpliva na SAC Ložnica s Trnavo: Ocena vpliva: **A – NI VPLIVA.**

OCENA VPLIVOV NA SAC HUDA LUKNJA IN SAC LOŽNICA S TRNAVO

Ocenjujemo, da spremembe na izvedbenem in strateškem nivoju OPN (dopolnjen osnutek OPN/junij 2017), v času izvedbe (gradnje) in obratovanja, ob upoštevanju in izvedbi splošnih in konkretnih omilitvenih ukrepov ter naravovarstvenih smernic oz. usmeritev, ne bodo imele bistvenih posledic na varstvene cilje Natura 2000 območja Huda luknja: skupna ocena je C – nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov).

Vplive EUP PL6 (parc. št. 200/15, 200/1) in PL6 (parc. št. 200/017, 156/1) z upoštevanjem pogojev, navedenih v OPN (116.člen), ocenjujemo z oceno C – nebistven vpliv pod pogoji.

Spremembe v OPN (dopolnjen osnutek OPN/junij 2017), v času izvedbe (gradnje) in obratovanja ne bodo vplivale na SAC Ložnica s Trnavo: skupna ocena vpliva: A – ni vpliva.

SKUPNO VREDNOTENJE VPLIVOV NA Natura 2000 OBMOČJA

Tabela 74: Ovrednotenje ocene vplivov plana OPN MO Velenje na Natura 2000 območja.

OKOLJSKI CILJI PLANA	VRSTA VPLIVA	OCENA VPLIVA
Ohranjanje ugodnega stanja biotske raznovrstnosti s poudarkom na kvalifikacijskih vrstah in HT na varovanih območjih. Ohranjanje lastnosti in procesov, zaradi katerih so območja varovana.	neposredni daljinski kumulativni	**Nebistven vpliv OPN pod pogoji, ob izvedbi omilitvenih ukrepov (ocena C)** na SAC Huda luknja. Upoštevajo naj se splošni in konkretni omilitveni ukrepi ter naravovarstvene smernice oz. usmeritev in pogoji v OPN.
Ohranjanje ugodnega stanja biotske raznovrstnosti s poudarkom na kvalifikacijskih vrstah in HT na varovanih območjih. Ohranjanje lastnosti in procesov, zaradi katerih so območja varovana.	-	**Plan ne bo imel vpliva na SAC Ložnica s Trnavo (ocena A).**

Ocena vplivov na EPO območje Velenjsko-Konjiško hribovje

EPO Velenjsko-Konjiško hribovje vključuje Naturo 2000 – SAC Huda luknja. Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možne, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena. Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

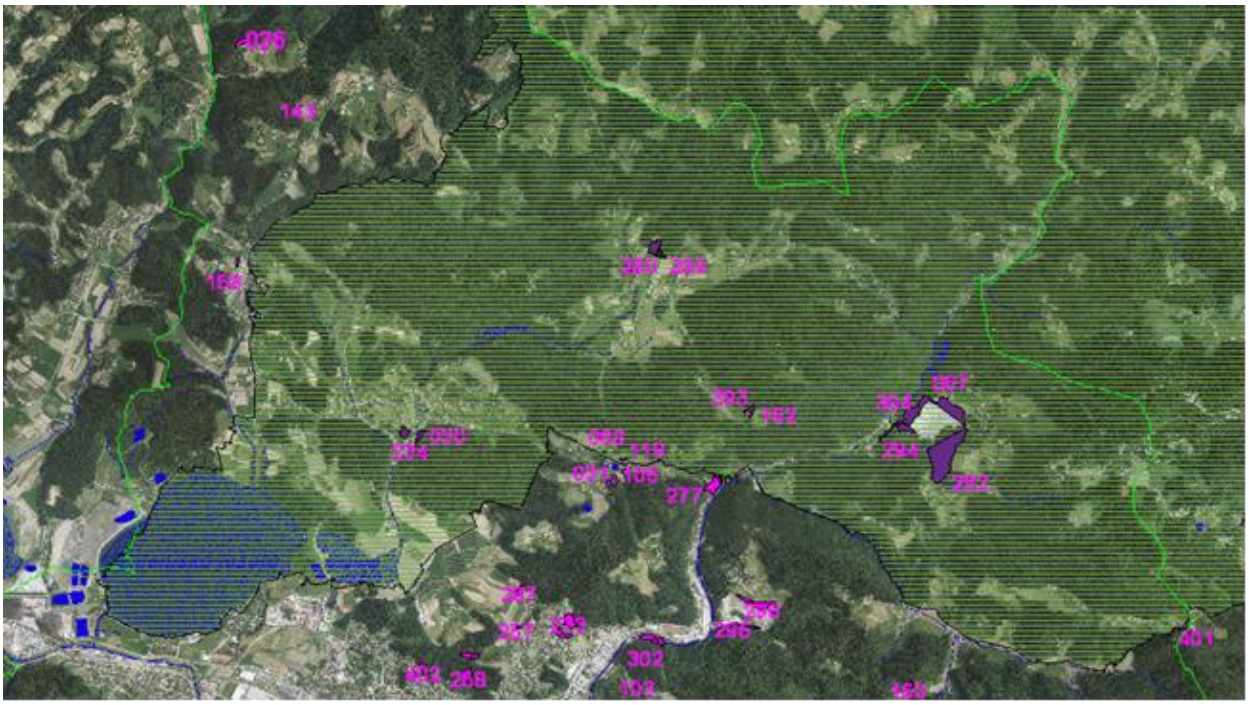

Slika 42: Pobude, ki so na EPO območju.

Tabela 75: Posegi na območju EPO Velenjsko-Konjiško hribovje.

Posegi	Delež parcele na EPO območju (%)	Površina parcele posega na EPO območju (m^2)	Skupna površina parcele posega (m^2)
030	100	3733	3733
067 (KAMNOLOM)	100	23959	23959
069	100	340	340
119	100	1148	1148
162	100	2476	2476
234	100	5370	5370
280	100	7850	7850
289	100	2225	2225
292 (KAMNOLOM)	100	62864	62864
293	100	676	676
294 (KAMNOLOM)	100	6339	6339
304 (KAMNOLOM)	100	22460	22460
401	0,98	15	1524
--	-	**139455**	**140964**

Na območju EPO Velenjsko-Konjiško hribovje je predvideno območje posegov 139.455 m^2.

Načrtovani posegi v EPO območju Velenjsko-Konjiško hribovje so pobude: 030, 067, 069, 119, 162, 234, 280, 292, 293, 294, 304 in 401. Med njimi so pobude 069, 119, 162, 293, 294 in 304 na Naturi 2000 – SAC Huda luknja in jih obravnavano v poglavju, ki obravnava vplive izvedbe OPN na ta območja.

Preostale pobude navajamo:

- Pobuda 030 predstavlja širitev stavbnega zemljišča – površine za oddih in rekreacijo.
- Pobuda 067 predstavlja vzpostavitev gozdnih površin kot sanacijo na delu kamnoloma. Gre za preoblikovanje površin in širitev pridobivalnega območja Kamnoloma Paka (koncesija).
- Pobuda 292 predstavlja širitev pridobivalnega prostora (koncesija). Gre za preoblikovanje površin in širitev pridobivalnega območja Kamnoloma Paka (koncesija).
- Pobuda 401 predstavlja zmanjšanje gozdnih zemljišč za namene kmetijske rabe in je locirana na rob EPO območja.

Ugotavljamo, da z OPN predlagane spremembe na izvedbenem in strateškem nivoju ob upoštevanju in izvedbi splošnih in konkretnih omilitvenih ukrepov ter naravovarstvenih smernic oz. usmeritev, ne bodo imeli bistvenih posledic na stanje populacij kvalifikacijskih vrst in HT: skupna ocena je **C – nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov).** Za vse pobude oz. spremembe namenske rabe, ki so na območju Natura in v območju daljinskega vpliva so že podani omilitveni ukrepi. Pobuda 401 predstavlja uskladitev z dejanskim stanjem (ekstenzivni sadovnjak in trajni travnik) in ocenjujemo, da izvedba OPN ne bo imela bistvenega vpliva. Enako ocenjujemo pobudo 030, kjer gre za širitev stavbnega zemljišča za površine za oddih in rekreacijo.

Navedeni posegi, ob upoštevanju omilitvenih ukrepov in naravovarstvenih smernic, ne bodo vplivali na varstvene cilje ali bistveno spreminjali dejavnikov, ki omogočajo življenje kvalifikacijskim vrstam in so pomembni za stanje kvalifikacijskih HT.

Ocena vplivov na zavarovana območja

Na območju MO Velenje ni zavarovanih območij.

Ocena vpliv na naravne vrednote z omilitvenimi ukrepi

Na naravnih vrednotah se lahko posegi in dejavnosti izvajajo le, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, pa tudi v tem primeru jih je treba opravljati tako, da se naravna vrednota ne uniči in da se ne spreminjajo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave spoznan za naravno vrednoto. Na tej se praviloma ohranja obstoječa raba, možna pa je tudi takšna sonaravna raba, ki ne ogroža obstoja naravne vrednote in ne ovira njenega varstva. Naravno vrednoto in neposredno okolico se po predpisanem postopku lahko uredi za obisk javnosti z izdelavo poti, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno. Vrednote, razvrščene po pomenu na vrednote državnega in lokalnega pomena, lahko nato država ali lokalna skupnost dodatno varuje z ukrepi varstva, ki jih opredeljuje *Zakon o ohranjanju narave* (pogodbeno varstvo, skrbništvo, začasno in trajno zavarovanje ter obnova).

Predvidene spremembe ne posegajo na območja naravnih vrednot. Posebno pozornost pa je kljub temu treba posvetiti dvema NV in sicer: NV 5688 Paka - nahajališče trilistne valdštajnije in NV 5949 Hlišev dren. Za obe NV se naj upoštevajo varstveni pogoji, usmeritve in priporočila, ki jih je posredoval *Zavod RS za varstvo narave*. Ocena vpliva: skupna ocena je C – nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov).

Predlagani omilitveni ukrepi za NV 5688 Paka - nahajališče trilistne valdštajnije:

- Življenjske razmere na rastišču trilistne valdštajnije naj se ohranja nespremenjene, zato se ne odstranjuje zemlje, razkriva korenin, zasipava rastišča oz. površine nad koreninami, s hojo, vožnjo ali ali kako drugače ne tepta tal, ne poplavlja rastišča, spreminja višine podtalnice, kislosti oziroma alkalnosti tal, spušča škodljivih tekočin ali plinastih snovi na rastišče ter ne odlaga odpadkov.
- Podlago se na rastišču lahko utrjuje le v tolikšni meri, da se ohranja zadostna zračnost in vodoprepustnost tal nad koreninskim sistemom.
- Na rastišču se ne postavlja objektov ali naprav. V primeru, da drugih prostorskih možnosti ni, se manjše objekte, kot so odri, kioski, spominska obeležja, vodnjaki, svetilke, klopi in podobno, postavlja v primerni oddaljenosti na način, da se ekološke razmere na rastišču ne spremenijo ter da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.

Predlagani omilitveni ukrepi za NV 5949 Hlišev dren:

- Življenjske razmere na rastišču dreves se ohranja nespremenjene, zato se ne odstranjuje zemlje, razkriva korenin, zasipava debla ali rastišča oz. površine nad koreninami, s hojo, vožnjo ali ali kako drugače ne tepta tal, ne poplavlja rastišča, spreminja višine podtalnice, kislosti oziroma alkalnosti tal, spušča škodljivih tekočin ali plinastih snovi na rastišče ter ne odlaga odpadkov.
- Podlago se na rastišču lahko utrjuje le v tolikšni meri, da se ohranja zadostna zračnost in vodoprepustnost tal nad koreninskim sistemom.
- Na rastišču se ne postavlja objektov ali naprav. V primeru, da drugih prostorskih možnosti ni, se manjše objekte, kot so odri, kioski, spominska obeležja, vodnjaki, svetilke, klopi in podobno, postavlja v primerni oddaljenosti na način, da se ekološke razmere na rastišču ne spremenijo ter da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Vej, debel, drevesne skorje in korenin se ne lomi, seka, obsekava ali drugače poškoduje, razen če gre za sanacijske ukrepe na drevesu.
- Na deblo, korenine in veje dreves se ne obeša, pritrjuje ali postavlja tujih teles kot so plakat, obvestila, svetilke, nosilce žičnih vodov, table, omarice in podobno.

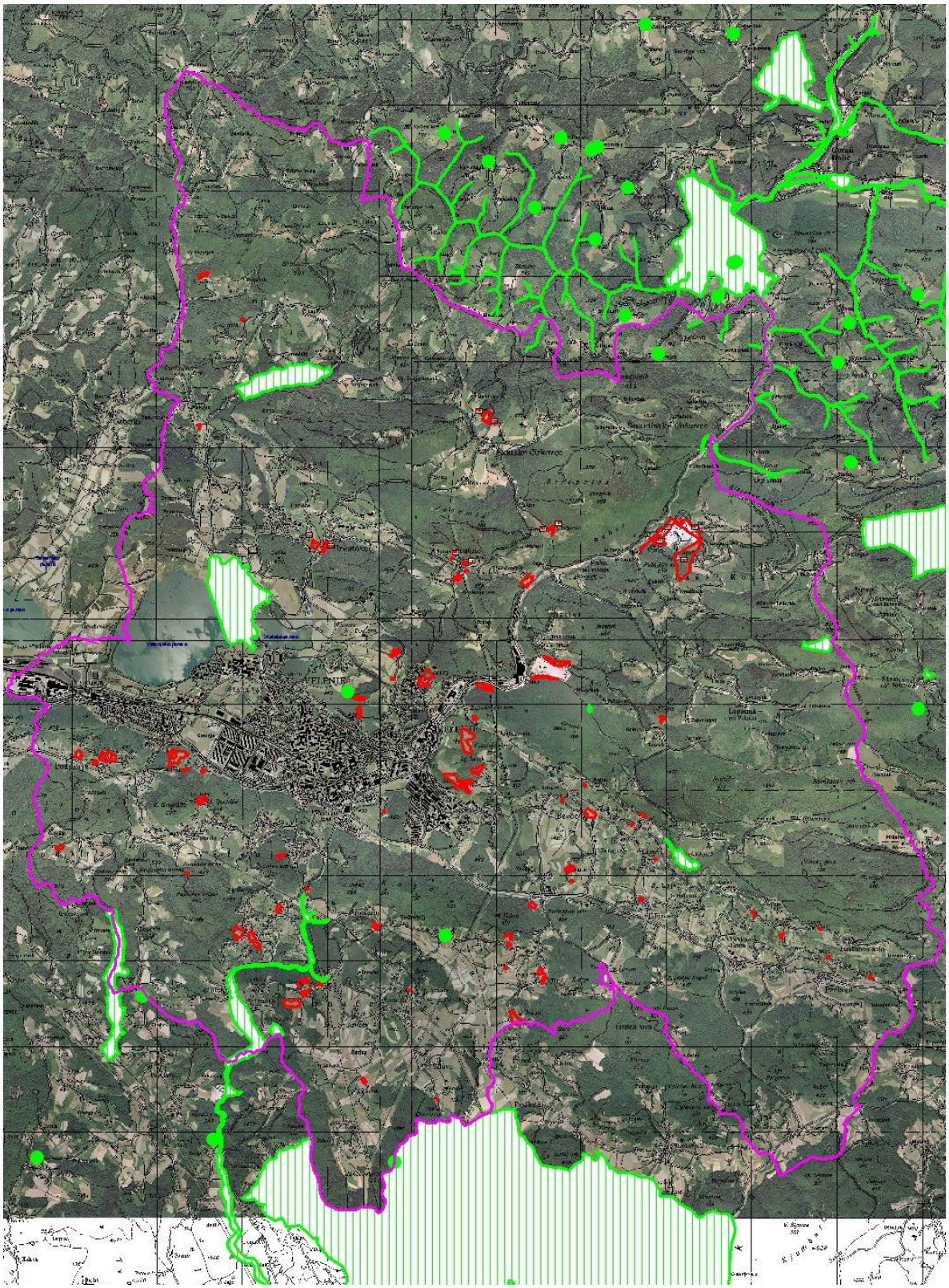

Slika 43: Pobude in naravne vrednote na območju MO Velenje.

12.5 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

ZAVOD RS ZA VARSTVO NARAVE je v svojem mnenju (št. 1-III-298/2-O-15/LS) z dne 13.8.2015 podal usmeritve, ki se nanašajo na strateški del in izvedbeni del.

Pripombe oziroma usmeritve na **strateški del** so naslednje:

16. člen: Cestna infrastruktura

- Na cesti Vinska Gora-Velenje, Velenje-Huda luknja, Velenje-Hrastovec-Škale in Velenje-Adraž so na več odsekih evidentirane točke, kjer poteka selitev dvoživk , zato se naj na primeru rekonstrukcije cest oziroma njihovem vzdrževanju načrtuje ustrezne tehnične rešitve in varstvene ukrepe za neoviran prehod dvoživk na njihovih selitvenih poteh.
- Načrtovanje in gradnja nove ter vzdrževanje obstoječe prometne infrastrukture naj ne povečuje drobljenje ekosistemov, zato naj se zagotavlja ustrezne prehode za prostoživeče vrste.
- Pri gradnji mostov in cest na območjih vodotokov, ki imajo na podlagi predpisov s področja varstva narave poseben status, se upoštevajo pogoji, usmeritve in priporočila za ohranjanje naravnih vrednot in pogojev za ohranitev habitatov zavarovanih, redkih in ogroženih vrst in prednostnih habitatnih tipov.

18. člen: Omrežje kolesarskih poti, kolesarskih stez, pešpoti in drugih rekreacijskih poti

V členu naj se povzamejo naslednje usmeritve:

- Omrežje kolesarskih poti in pešpoti in drugih rekreacijskih poti se bo na območjih ohranjanje narave načrtovalo po že obstoječih poteh ter ob upoštevanju varstvenih usmeritev, s čimer se bo zagotavljajo ohranjanje naravnih vrednost in biotske pestrosti.

22. člen: Omrežje elektronskih komunikacij

V členu naj se navede naslednje usmeritve:

- Umeščanje objektov in vodov v prostor se na območju naravnih vrednot in območjih biotske pestrosti načrtuje tako, da se zagotavlja ohranjanje njihovih lastnosti. Vodi se praviloma izvajajo podzemno.
- Prečkanje vodov na teh območjih naj se izvede s podvrtavanjem struge ter na način, ki ne bo zahteval posebnih zaščitnih ukrepov za zavarovanje struge vodotoka.
- Objekti, podzemni in nadzemni daljinski vodi, naj se izogibajo vidno izpostavljenim območjem.

23. člen: Oskrba z energijo – splošno

V členu naj se navede naslednje usmeritve:

- Z namenom, da se za ptice zagotovi varnost pred električnim udarom, se bo povečala vidljivost nadzemnih vodov z označevanjem in zaščito električnih vodov z neprevodnim materialom.

38. člen: Razvoj dejavnosti po naseljih

Na podlagi OPN so ugotovili določena neskladja med zapisom v tekstualnem delu in grafičnim prikazom in sicer:

- V grafičnim prikazu so opredeljena tri območja počitniških hiš PEUP z oznako PL6/004, PL6/006, PL6/007, medtem ko v tekstualnem delu ta namenska raba na tem območju ni navedena.

- V 5. točki je navedeno, da se dejavnosti v povezavi s turizmom in rekreacijo v naravnem okolju med drugim predvideva tudi na Paškem Kozjaku, vendar v grafičnem delu tovrstna namenska raba ni prikazana.

45. člen: Upravljanje z vodami

V členu naj se navede naslednje usmeritve:

- Krčenje ali odstranjevanje obvodne grmovne in drevesne vegetacije naj se ne izvaja. Iz sestoja se lahko odstranijo le poškodovana drevesa ali drevesa, ki močno ovirajo pretok. Ohranja ali se s saditvijo avtohtonih grmovnih in drevesnih vrst ter na obrežnem pasu ponovno vzpostavlja zveznost obvodne vegetacije ter njena pestra vrstna in višinska strukturiranost.

- Vzdolž brežin vodotokov naj se za preprečevanje širitve tujerodnih invazivnih vrst zagotovi in vzdržuje pestra strukturiranost rastišču primerne avtohtone obrežne vegetacije. Morebitno širjenje invazivnih vrst na območju, kjer se izvajajo posegi, se omeji z njihovim sprotnim odstranjevanjem. Na delih brežin, ki jih že poraščajo invazivne vrste, pa se prične z izvajanjem ukrepov za njihovo odstranitev.

- Po izvedbi zemeljskih del naj se razgaljene površine čim prej ozeleni z avtohtonimi vrstami ter se jih nato ustrezno vzdržuje, da se prepreči naselitev oziroma širjenje invazivnih vrst.

49. člen: Pridobivanje mineralnih surovin-kamnolomi

V 3. točki naj se navede naslednje usmeritve:

- Z namenom vzpostavitve ustreznega stanja prostora v okviru morebitne spremembe namembnosti rabe zemljišča in uvedbe nove dejavnosti naj se posege na območju opuščenega kamnoloma dolomita v Selu izvede v obsegu in izvaja na način, da se v čim večji meri ohranijo ekološki pogoji vrstam, ki so na območju kamnoloma naselile po zaključku del. V opuščenih kamnolomih se pogosto razvijejo sekundarni habitati, kjer so se že lahko naselile ogrožene rastlinske in živalske vrste pomembne z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti, zato na se čim večje površine prepusti sanaciji po naravi poti.

53. člen: Ohranjanje narave

V členu naj se navede naslednje usmeritve:

- Na severnem in skrajnem južnem delu MO Velenje je matična karbonatna kamnina, zato je opredeljeno kot območje pričakovanih geomorfoloških podzemnih naravnih vrednot. Na teh območjih lahko pričakujemo odkritja novih podzemnih geomorfoloških tvorb. Vsak, ki odkrije del narave, za katerega domneva, da ima lastnosti jame ali del jamen, je dolžan o tem obvestiti Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU ter območno enota Zavoda RS za varstvo narave.

- Habitatni tipi in značilni elementi krajine so pomembni za ohranjanje biotske pestrosti. Na območju MO Velenje ni bilo izvedeno kartiranje habitatnih tipov, zato je pred odločitvijo o prostorskih ureditvah in rešitvah, ki se nanašajo na območja s predvidenimi spremembami rabe prostora na območjih, teba upoštevati ugotovitve o prisotnosti habitanih tipov na teh območjihin njihovo stanje ohranjenosti.

56. člen: Usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč

V členu naj se povzame usmeritev:

- Na območjih, ki imajo na podlag predpisov s področja varstva narave poseben status, kot naravna vrednota in območje biotske raznovrstnosti (EPO in Natura 2000), je sprememba obstoječe kmetijske ali gozdne osnovne namenske rabe v stavbna zemljišča, območje mineralnih surovin dopustna le na območjih, za katere se v postopku priprave prostorskega načrta ugotovi, da so vplivi izvedbe plana oz. posegov v naravo s stališča varstva narave sprejemljivi.

57. člen: Usmeritve za določitev prostorskih izvedbenih pogojev

- Za pripravo prostorskih izvedbenih pogojev za ohranjanje narave se povzamejo varstveni pogoji, usmeritve in priporočila za ohranjanje zavarovanih območij, naravnih vrednot in biotske pestrosti, ki so navedeni v Tabeli 86 in varstvene ureditve in priporočila, ki se nanašajo na umeščanje in gradnjo objektov, na premoščanje višinskih razlik, utrditev brežin, ozelenitev z avtohtonimi vrstami, itd.

Podane so bile tudi konkretne varstvene usmeritve k **izvedbenemu delu plana** (Tabeli 86, 87).

Tabela 76: Varstveni pogoji, usmeritve in priporočila k izvedbenemu delu plana.

št. pobude EUP oznaka/ spremeba	**OBMOČJE Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM ALI DRUGIMI NARAVOVARSTVENIMI VSEBINAMI**	**VARSTVENI POGOJI, USMERITVE IN PRIPOROČILA**
030 ureditev površin za šport in rekreacijo (iz gozda v stavbno zemljišče)	EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje	- Gradnja novih objektov naj se načrtuje v odmiku od gozdnega roba vsaj za eno drevesno višino odraslega dreves. - Krčitev gozda naj se ne izvaja. - Gozdni rob se ustrezno vzdržuje. - Propadla drevesa naj se nadomesti z zasaditvijo avtohtonih vrst. - Gradbene odpadke in odvečni izkopni material se deponira na zato urejenem odlagališču. - Ureditev površin naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za premeščanje višinskih razlik. Prehodi v okoliški teren naj bodo mehki in zatravljeni. - Zelene površine v okolici objektov naj se uredi z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico avtohtonih trav. Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša. - Zunanje osvetljevanje objektov naj se uredi tako, da je z ustreznimi tehničnimi rešitvami svetloba prostorsko usmerjena proti tlom ter časovno omejena. - Vzdolž brežine vodotoka Lepena, kjer je bila odstranjena obrežna grmovna in drevesna vegetacija, se z zasaditvami rastišču primernih avtohtonih grmovnih in drevesnih vrst vzpostavi zveznost in pestra višinska strukturiranost obrežne vegetacije. - V primeru bočne erozije, s katero bi bila porušena stabilnost brežine Lepene, naj se brežina utrjuje z uporabo naravnih materialov. - Odlaganje kakršnega koli materiala v strugo in na bregove vodotoka naj se ne izvaja.
067 G-preoblikovanje in širitev kamnoloma Paka – vzpostavitev gozdnih površin kot sanacija na delu kamnoloma.	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	- Prehodi bočnih brežin v okoliški teren naj bodo mehki in postopni, brez novo izdelanih ovir v prostoru. - Ograje in druge fizične ovire naj se postavljajo tako, da je živalim onemogočen prehod in s tem padec v globino. - Površje po sanaciji kamnoloma se čim bolj prilagodi reliefu sosednjega pobočja ter se prekrije z zemljo, intenzivno ozeleni in zasadi z avtohtonimi drevesnimi in grmovnimi vrstami. - Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša.

št. pobude EUP oznaka/ spremembe	OBMOČJE Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM ALI DRUGIMI NARAVOVARSTVENIMI VSEBINAMI	VARSTVENI POGOJI, USMERITVE IN PRIPOROČILA
069 širitev stavbnih zemljišč	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	- Gradnja objekta naj se načrtuje čim bližje obstoječim objektom in ceste. - Obstoječe drevje na zemljišču naj se v čim večji meri ohrani in vključi v krajinsko zasnovo objekta. Pri izvedbi del naj se posamezna drevesa zaščiti pred poškodbami. - Gradbene odpadke in odvečni izkopni material se deponira na zato urejenem odlagališču. - Gradnja in ureditev okolice načrtovanih objektov naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za premeščanje višinskih razlik. Prehodi v okoliški teren naj bodo mehki in zatravljeni. - Okolica objekta naj se uredi z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico avtohtonih trav. - Odpadne vode iz novozgrajenih objektov naj se odvajajo v vodotesne greznice. - Območje naj se ne ograjuje. - Osvetljevanje se uredi tako, da je z ustreznimi tehničnimi rešitvami svetloba prostorsko usmerjena proti tlom ter časovno omejena.
101 širitev stavbnih zemljišč za potrebe kmetije	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	- Gradnja objekta naj se načrtuje čim bližje obstoječim objektom in cesti. - Znotraj območja urejanja naj se po krčitvi gozda vzpostavi gozdni rob tako, da se 3 m pas izkrčenega zemljišča proti gozdu prepusti zaraščanju s ciljem vzpostavitve gozdnega roba. - Gozdni rob se ustrezno vzdržuje. - Obstoječe drevje na zemljišču naj se v čim večji meri ohrani in vključi v krajinsko zasnovo območja. Pri izvedbi del naj se posamezna drevesa zaščiti pred poškodbami. - Ohranja se osnovne reliefne značilnosti površja, prehodi v okoliški teren naj bodo mehkih oblik. - Gradbene odpadke in odvečni izkopni material se deponira na zato urejenem odlagališču. - Ureditev površin naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za premeščanje višinskih razlik. - Zelene površine v okolici objektov naj se uredijo z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico

št. pobude EUP oznaka/ spremembe	OBMOČJE Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM ALI DRUGIMI NARAVOVARSTVENIMI VSEBINAMI	VARSTVENI POGOJI, USMERITVE IN PRIPOROČILA
		avtohtonih trav. Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša. - Odpadne vode iz novozgrajenih objektov naj se odvajajo v vodotesne greznice ali kanalizacijski sistem. - Območje urejanja naj se ne ograjuje.
119 širitev stavbnih zemljišč – manjši novi zaselek	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	- Gradnja objekta naj se načrtuje čim bližje obstoječim objektom in cesti. - Gradbene odpadke in odvečni izkopni material se deponira na zato urejenem odlagališču. - Gradnja in ureditev okolice načrtovanih objektov naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za premeščanje višinskih razlik. Prehodi v okoliški teren naj bodo mehki in zatravljeni. - Okolica objektov naj se uredi z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico avtohtonih trav. Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša. - Odpadne vode iz novozgrajenih objektov naj se odvajajo v vodotesne greznice. - Območje urejanja naj se ne ograjuje. - Osvetljevanje se uredi tako, da je z ustreznimi tehničnimi rešitvami svetloba prostorsko usmerjena proti tlom ter časovno omejena.
162 razširitev stavbnih zemljišč za potrebe kmetije	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	- Upošteva se usmeritve, navedene k pobudi št. 069. - Gradnja novih objektov naj se načrtuje v odmiku od gozdnega roba vsaj za eno drevesno višino odraslega dreves. - Krčitev gozda naj se ne izvaja. - Gozdni rob se ustrezno vzdržuje.
234 opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje	- Na območju naj se v čim večjem obsegu ohranja gozdne površine, na ostalih travnatih površinah pa naj se z namenom preprečevanja erozijskih procesov, katerih posledice bi bili erozijski jarki, usadi, plazovi, ipd., z rabo zemljišč in posegi ne razgalja tere.
277 opredelitev nezazidljivih stavbnih zemljišč	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	- Upošteva se usmeritev k pobudi št. 234.

št. pobude EUP oznaka/ spremembe	OBMOČJE Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM ALI DRUGIMI NARAVOVARSTVENIMI VSEBINAMI	VARSTVENI POGOJI, USMERITVE IN PRIPOROČILA
280 vrnitev stavbnih v kmetijska zemljišča	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	- Konkretne usmeritve niso potrebne.
289 vrnitev stavbnih zemljišč v kmetijsko rabo	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	- Upošteva se usmeritev k pobudi št. 162.
292 širitev kamnoloma Paka	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	Z namenom doseganja varstvenih ciljev menimo, da je opredelitev namenske rabe prostora za širitev kamnoloma Paka v predlaganem obsegu v nasprotju z varstvenimi usmeritvami za ohranitev biotske raznovrstnosti ekološko pomembnega območja in območja Natura 2000. Negativne posledice na naravo se odražajo že ob sedanjem izvajanju dejavnosti, s širitvijo pridobivalnega prostora v predlaganem obsegu pa bi bili vplivi na ohranjanje ugodnega stanja ogroženih in zavarovanih prostoživečih vrst lahko bistveni in škodljivi. **Zato predlagamo, da se načrtovana raba za namene pridobivanja mineralne surovine v predlaganem obsegu ne izvede ter se v nadaljnjem postopku priprave prostorskega načrta obravnava kot namenska raba na podlagi dejanske rabe v naravi, to je gozd**.
294 gospodarska cona v kamnolomu Paka	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	- Gradnja novih objektov naj se načrtuje v odmiku od gozdnega roba vsaj za eno drevesno višino odraslega drevesa. - Krčitev gozda naj se ne izvaja. - Gozdni rob se ustrezno vzdržuje. - Propadla drevesa naj se nadomesti z zasaditvijo avtohtonih vrst. - Ureditev površin naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za premoščanje višinskih razlik. Prehodi v okoliški teren naj bodo mehki in zatravljeni. - Zelene površine v okolici objektov naj se uredi z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico avtohtonih trav. Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša. - Zunanje osvetljevanje objektov naj se uredi tako, da je z ustreznimi tehničnimi rešitvami svetloba prostorsko usmerjena proti tlom ter časovno omejena. - Vzdolž brežine vodotoka, kjer je bila odstranjena obrežna

št. pobude EUP oznaka/ sprememba	OBMOČJE Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM ALI DRUGIMI NARAVOVARSTVENIMI VSEBINAMI	VARSTVENI POGOJI, USMERITVE IN PRIPOROČILA
		grmovna in drevesna vegetacija, se z zasaditvami ratišču primernih avtohtonih grmovnih in drevesnih vrst vzpostavi zveznost in višinska strukturiranost obrežne vegetacije. - V primeru bočne erozije, s katero bi bila porušena stabilnost struge vodotoka, naj se brežina utrjuje z uporabo naravnih materialov. - Odlaganje kakršnega koli materiala v strugo in na bregove vodotoka naj se ne izvaja.
304 sprememba rabe iz iz stavbnih v gozdna zemljišča na območju kamnoloma Paka	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	- Upošteva naj se usmeritve, ki so navedene k pobudi št. 067.
PL6/004	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	- Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti ter zaradi pričakovanih biotskih vplivov na ugodno stanje ogroženih in zavarovanih živalskih vrst ter ekosistemskih značilnosti območja, naj se gradnja objektov izvaja le kot zapolnitev vrzeli znotraj gručaste zasnove naselja. Strma, z gozdom poraščena zemljišča, vrtače in travniške površine na površju naj se opredelijo kot nezazidljiva stavbna zemljišča ali z namensko rabo kot je dejansko stanje v naravi. - Gradnja novih objektov naj se načrtuje v odmiku od gozdnega roba vsaj za eno drevesno višino odraslega drevesa. - Krčitev gozda naj se ne izvaja. - Gozdni rob se ustrezno vzdržuje. - Propadla drevesa naj se nadomesti z zasaditvijo avtohtonih vrst. - Obstoječe drevje na zemljišču naj se v čim večji meri ohrani in vključi v krajinsko zasnovo območja. Pri izvedbi del naj se posamezna drevesa zaščiti pred poškodbami. - Osnovne reliefne značilnosti območja je treba ohraniti zato se večja poglabljanja terena in nasutja zemljine ne izvajajo. Gradbene odpadke in odvečni izkopni material se deponira na zato urejeno odlagališče. - Ureditev površin naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za premoščanje višinskih razlik. Prehodi v okoliški teren naj bodo mehki in zatravljeni.

št. pobude EUP oznaka/ spremembe	OBMOČJE Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM ALI DRUGIMI NARAVOVARSTVENIMI VSEBINAMI	VARSTVENI POGOJI, USMERITVE IN PRIPOROČILA
		- Okolica objektov naj se uredi z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico avtohtonih trav. Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša. - Osvetljevanje se uredi tako, da je z ustreznimi tehničnimi rešitvami svetloba prostorsko usmerjena proti tlom ter časovno omejena. - Odpadne vode iz novozgrajenih objektov naj se odvajajo v vodotesne greznice ali kanalizacijski sistem. - Območja urejanja naj se ne ograjuje.
PL6/006	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	Z namenom doseganja varstvenih ciljev menimo, da je opredelitev namenske rabe prostora za gradnjo počitniških objektov na obravnavanem območju v nasprotju z varstvenimi cilji za hranitev biotske raznovrstnosti ekološko pomembnega območja in območja Natura 2000. Z gradnjo počitniških objektov in urejanjem ustrezne infrastrukture bi lahko bili vplivi na ohranjanje ugodnega stanja ogroženih in zavarovanih prostoživečih vrst bistveni in škodljivi. **Zato predlagamo, da se načrtovana raba prostora za namene gradnje počitniških hišic ne izvede ter se v nadaljnjem postopku priprave prostorskega načrta opredeli namenska raba kot je dejansko v naravi (gozd, travnik).**
PL6/007	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	- Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti ter zaradi pričakovanih vplivov na ugodno stanje ogroženih in zavarovanih živalskih vrst, naj se gradnja objektov načrtuje le kot zapolnitev vrzeli znotraj obstoječih treh gruč objektov. Strma, z gozdom poraščena zemljišča, vrtače in travniške površine na površju naj se opredelijo kot nezazidljiva stavbna zemljišča ali z namensko rabo kot je dejansko stanje v naravi. - Upošteva naj se usmeritve, ki so navedene pri PL6/004.
PL6/021	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	- Gradnja novih objektov naj se načrtuje v odmiku od gozdnega roba vsaj za eno drevesno višino odraslega drevesa. - Krčitev gozda naj se ne izvaja. - Gozdni rob se ustrezno vzdržuje. - Propadla drevesa naj se nadomesti z zasaditvijo avtohtonih vrst. - Obstoječe drevje na zemljišču naj se v čim večji meri ohrani in vključi v krajinsko zasnovo območja. Pri izvedbi del naj se posamezna drevesa zaščiti pred poškodbami. - Osnovne reliefne značilnosti območja je treba ohraniti zato se večja poglabljanja terena in nasutja zemljine ne izvajajo. Gradbene odpadke in odvečni izkopni material se deponira na

št. pobude EUP oznaka/ spremembe	OBMOČJE Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM ALI DRUGIMI NARAVOVARSTVENIMI VSEBINAMI	VARSTVENI POGOJI, USMERITVE IN PRIPOROČILA
		zato urejeno odlagališče. - Ureditev površin naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za premoščanje višinskih razlik. Prehodi v okoliški teren naj bodo mehki in zatravljeni. - Okolica objektov naj se uredi z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico avtohtonih trav. Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša. - Osvetljevanje se uredi tako, da je z ustreznimi tehničnimi rešitvami svetloba prostorsko usmerjena proti tlom ter časovno omejena. - Odpadne vode iz novozgrajenih objektov naj se odvajajo v vodotesne greznice ali kanalizacijski sistem. - Območja urejanja naj se ne ograjuje.
PL6 Nezazidano stavbno zemljišče parc. št. 200/1, 200/17, obe k.o. Paka	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja	Na desni brežini reke Pake v Hudi luknji je na zemljišču z navedenima parc. v obstoječem prostorskem načrtu opredeljena podrobnejša namenska raba območja stanovanj (S). Glede na stanje v naravi je to zemljišče (opuščen kamnolom) v zaraščanju. Menimo, da bo gradnja objekta, ureditve ustrezne infrastrukture lahko bistveno vplivala na lastnosti, zaradi katerih je območje opredeljeno kot območje ohranjanja biotske raznovrstnosti. **Zato predlagamo, da se v nadaljnjem postopku priprave prostorskega načrta namenska raba zemljišča opredeli skladno s stanjem v naravi t.j. gozd.**
PL6 Nezazidano stavbno zemljišče parc. št. 156/1, 200/17, obe k.o. Paka	- EPO 11500 Velenjsko-Konjiško hribovje - Natura 2000 SAC 3000224 Huda luknja - NV 5688 Paka - nahajališče trilistne valdštajnije	Na levi brežini struge reke Pake v Hudi luknji je na jugovzhodnem robu zemljišča z navedeno parcelo opredeljena podrobnejša namenska raba površine razpršene poselitve (območje stanovanj). Glede na stanje v naravi, ki je gozd in prikazom stanja na kartografski podlagi predlagamo, da se v nadaljnjem postopku priprave prostorskega načrta namenska raba zemljišča prikaže skladno s stanjem v naravi, t.j. gozdno zemljišče. Menimo, da bi gradnja objekta, ureditve ustrezne infrastrukture lahko bistveno vplivala na lastnosti zaradi katerih je območje opredeljeno za naravno vrednoto in območje s ciljem ohranjanja biotske raznovrstnosti.
LS9/002	- NV 5949 Hlišev dren	- Življenjske razmere na rastišču dreves se ohranja nespremenjene, zato se ne odstranjuje zemlje, razkriva korenin, zasipava debla ali rastišča oz. površine nad koreninami, s hojo, vožnjo ali ali kako drugače ne tepta tal, ne poplavlja rastišča, spreminja višine podtalnice, kislosti oziroma alkalnosti tal, spušča škodljivih tekočin ali plinastih snovi na rastišče ter ne odlaga odpadkov.

št. pobude EUP oznaka/ sprememba	OBMOČJE Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM ALI DRUGIMI NARAVOVARSTVENIMI VSEBINAMI	VARSTVENI POGOJI, USMERITVE IN PRIPOROČILA
		- Podlago se na rastišču lahko utrjuje le v tolikšni meri, da se ohranja zadostna zračnost in vodoprepustnost tal nad koreninskim sistemom. - Na rastišču se ne postavlja objektov ali naprav. V primeru, da drugih prostorskih možnosti ni, se manjše objekte, kot so odri, kioski, spominska obeležja, vodnjaki, svetilke, klopi in podobno, postavlja v primerni oddaljenosti na način, da se ekološke razmere na rastišču ne spremenijo ter da je njena vidna podoba čim manj spremenjena. - Vej, debel, drevesne skorje in korenin se ne lomi, seka, obsekava ali drugače poškoduje, razen če gre za sanacijske ukrepe na drevesu. - Na deblo, korenine in veje dreves se ne obeša, pritrjuje ali postavlja tujih teles kot so plakat, obvestila, svetilke, nosilce žičnih vodov, table, omarice in podobno.

Tabela 77: Varnostne usmeritve in priporočila za ohranjanje habitatov zavarovanih vrst.

Habitatni tipi in habitati zavarovanih vrst	Zavarovane vrste	Varstvena priporočila
Cerkev Sveti Miklavž, Bevče Cerkev Sveti Nikolaj, Plešivec Cerkev Sveti Brikcij, Šembric Cerkev Sveti Ožbolt, Škalske Cirkovce Cerkev Sveti Janez Krstnik, Vinska Gora	Več vrst netopirjev	- Z namenom ohranjanja habitata zavarovanih vrst netopirjev v ugodnem stanju naj se pred morebitno obnovo objektov in izvedbo posegov v okolico upošteva pogoje, ki jih v mnenju poda Zavod RS za varstvo narave. V mnenju se opredelijo način in čas izvedbe obnovitvenih del in posegov na objektih ter v njihovi neposredni okolici.
Škalsko in Velenjsko jezero	Več vrst netopirjev	- Z namenom ohranjanja habitata zavarovanih vrst netopirjev v ugodnem stanju naj se pred morebitno izvedbo posegov na širšem obrežnem pasu jezer upošteva pogoje, ki jih v mnenju poda *Zavod RS za varstvo narave OE Celje.* V mnenju se opredelijo način in čas izvedbe posegov na širšem obalnem pasu z namenom, da se v čim večji meri ohranja drevesa, sklenjene mejice, grmovje, gozd. - Zaradi zmanjšanja negativnih učinkov svetlobnega onesnaževanja in s tem možnosti poslabšanja ugodnega stanja živalskih vrst (npr. nočni metulji, netopirji) naj se osvetljevanje območij načrtuje tako, da bo svetloba časovno omejena in prostorsko usmerjena proti tlom; osvetljevanje naj se izvede s svetilnimi telesi, ki so v skladu z določili uredbe, ki določa mejne vrednosti svetlobnega onesnaževanja okolja.

ZAVOD RS ZA VARSTVO NARAVE
ZRSVN v svojem drugem mnenju (št. 1-III-106/2-O-18/LS) z dne 12.3. 2018 predlaga, da se v okviru nadaljnjega postopka sprjemanja OPN za območje Kamnoloma Paka dopolni prostorske izvedbene pogoje in se upoštevajo tudi omilitveni ukrepi iz okoljskega poročila in dodatka.

Ugotovitev OP: Za območja poselitve (obstoječe stanje) PL 6/006, PL6 (parc. št. 200/1 (verjetno 15), 200/17) in PL6 (parc. št. 200/17, 156/1) in širitev kamnoloma Paka - pobuda 292, so bila v prvem mnenju v varstvenih usmeritvah podana negativna mnenja. V dopolnjenem osnutku OPN so smernice v celoti upoštevane: pobuda za PL6/006 je umaknjena. V enoti urejanja prostora PL6 so v dopolnjen osnutku OPN parcele 200/1 (verjetno 15), 200/17 in 200/17 ter 156/1 ostala stavbna zemljišča, vendar je v 116. členu OPN dan pogoj, da je v primeru izvajanja del ali posega v naravo na območju, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, potrebno zaprositi za naravovarstvene pogoje in naravovarstveno soglasje, ki ga izda pristojno ministrstvo. Za pobudo 292 je bila izdelana strokovna podlaga, v katerih so utemeljene spremembe posega, v dopolnjenem osnutku OPN: območje načrtovanih etaž (PL6/32) se izloči iz območja kamnoloma in se ohrani njegova sedanja raba (gozd), izgubljene površine pa se nadomestijo z območjem širitve kamnoloma (PL6/034). Pripravljalec plana je smiselno upošteval tudi ugotovitve iz drugega mnenja in dodal predlagane omilitvene ukrepe.

12.6 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

OPN je skladen z okoljskimi cilji.

12.7 Spremljanje stanja

Spremljanje stanja ohranjenosti narave (monitoring ohranjenosti narave) obsega: spremljanje stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov, habitatnih tipov, ekološko pomembnih območij, posebnih varstvenih območij in ekosistemo spremljanje stanja na področju varstva naravnih vrednot.

Monitoring ohranjenosti narave je del sistema monitoringa stanja okolja in se izvaja skladno z zakonom (ZON) in s predpisi, ki urejajo varstvo okolja. Nalogo zagotavljanja spremljanja stanja narave ima Ministrstvo za okolje in prostor, izvaja pa jo Zavod RS za varstvo narave. ZRSVN spremlja izvajanje ukrepov že preko pregleda projektov v času izdaje soglasij, spremljanje uspešnosti omilitvenih ukrepov pa mora poleg strokovnih ustanov zagotoviti tudi investitor. Za nadzor pooblasti usposobljenega strokovnjaka, ki izvaja nadzor v času intenzivnih gradbenih del vsaj 2x mesečno. Na podlagi rezultatov mora investitor, zaradi ohranjanja ugodnega stanja populacij živali in rastlin ter HT po potrebi zagotoviti dodatne omilitvene ukrepe.

12.8 Viri

- Flis, J., Al Sayegh-Petkovšek, S., Pokorny, B., Triglav Brežnik, G., 2008. Spremljanje biotske pestrosti na ugrezninskem območju in območju sanacije ugreznin ter ocena ustreznosti sanacijskih ukrepov. ERICo, Velenje, 104 s
- Pavšek, Z. 2003. Razvojni načrt rekreacije in turizma v Šaleški dolini in ob spodnjem toku Pake. Letno poročilo. ERICO Velenje. DP 11/04/2002. Velenje.
- Interaktivni naravovarstveni atlas.
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot, (Ur. l. RS, 111/04, 70/06, 58/09, 93/10). Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot, (Ur. l. RS, 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15).
- Jakopič, M., D. Erjavec, B. Trčak, & V. Grobelnik, 2007. Kartiranje negozdnih habitatnih tipov - Sklop: Huda luknja. Naročnik:MOP, Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju.
- LAS 2008, Lokalna razvojna strategija za občine Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki, 2008
- PUN - Program upravljanja območij Natura 2000 (2015)

13 KULTURNA DEDIŠČINA

13.1 Zakonodaja

- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 Odl. US: U-I-297/08-19, 90/12, 111/13 in 32/16)
- Pravilnik o registru kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 66/09)

Občinski razglasitveni akti:

- Odločba: Nagrobni spomenik ing. Mihaelu Vošnjaku v Arnačah je kulturni spomenik, odločba, št. 315/3-77-S
- Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Velenje (Uradni vestnik občine Velenje, št. 10/1983)
- Odlok o razglasitvi kulturne dediščine (Uradni vestnik Mestne občine Velenje, št. 7/1999)
- Odlok o razglasitvi Kulturnega doma Velenje za kulturni spomenik lokalnega pomena na območju Mestne občine Velenje (Uradni vestnik Mestne občine Velenje, št. 21/2005)
- Odlok o razglasitvi Kompleksa starega premogovniškega jaška Škale za kulturni spomenik lokalnega pomena na območju Mestne občine Velenje (Uradni vestnik Mestne občine Velenje, št. 13/2007)

13.2 Obstoječe stanja okolja na območju OPN

V srednjem veku je bila Šaleška dolina poznana tudi kot dolina gradov, saj je bilo na relativno majhnem območju več kot 20 tovrstnih objektov. To poimenovanje se je ohranilo vse do danes.

Kulturna dediščina so območja in kompleksi, grajeni in drugače oblikovani objekti, predmeti ali skupine predmetov oziroma ohranjena materializirana dela kot rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru, katerih varstvo je zaradi njihovega zgodovinskega, kulturnega in civilizacijskega pomena v javnem interesu. Zaradi njihove kulturne, znanstvene in splošno človeške vrednosti sta varstvo in ohranjanje kulturne dediščine v državnem interesu. Osnovna, kulturna funkcija kulturne dediščine je njeno neposredno vključevanje v prostor in aktivno življenje v njem, predvsem na področju vzgoje, posredovanja znanj in izkušenj preteklih obdobij, ter krepitev narodove samobitnosti in kulturne istovetnosti.

Prostor MO Velenje odlikujeta bogata kulturna in naravna dediščina, ki sta pozorno obravnavani in vključeni v razvojne projekte občine (območje Starega jaška v Velenju, vila Bianca v Velenju, mestno in trško jedro v Velenju, etnološka dediščina v okviru razvoja posameznih naselij, prenova gradov v okviru kulturne in turistične funkcije, sonaraven razvoj turizma in rekreacije ob Velenjskem in Škalskem jezeru,…).

V MO Velenje je 125 enot kulturne dediščine, vpisanih v Register nepremične kulturne dediščine (stanje november 2017). 45 enot ima status lokalnega kulturnega spomenika (l.k.s) Stanje enot je različno glede na zvrst dediščine. Ažurne skupne evidence, ki bi prikazovala, v kakšnem stanju so objekti (enote) kulturne dediščine, ni.

Na območju MO Velenje po podatkih Registra nepremične kulturne dediščine (november 2017):

- 11 enot arheološke dediščine (1 lokalni kulturni spomenik – l.k.s)
- 67 enot profane stavbne dediščine (17 l.k.s)
- 16 enot sakralne stavbne dediščine (9 l.k.s.)
- 28 enot memorialne dediščine (18 l.k.s)
- 1 enota vrtno-arhitekturne dediščine
- 2 enoti naselbinske dediščine

Tabela 78: Evidentirane enote kulturne dediščine v MO Velenje (prevzeto na naslovu http://giskd2s.situla.org/evrd_2012/login.aspx, dne 14.04.2017).

EŠD	Ime	REŽIM	PODREŽIM
440	Velenje – Mestno jedro	dediščina	naselbinska dediščina
797	Velenje – Grad Velenje	spomenik	
991	Graška gora – Spomenik NOB pod Hribarskim vrhom	spomenik	
3019	Arnače – Cerkev sv. Egidija	spomenik	
3027*	Vinska gora – Cerkev sv. Janeza Krstnika	dediščina	stavbna dediščina
3403	Plešivec – Cerkev sv. Miklavža	spomenik	
3404	Škalske Cirkovce – Cerkev sv. Ožbolta	spomenik	
3405	Podkraj pri Velenju – Cerkev sv. Jakoba	spomenik	
3406	Šenbric – Cerkev sv. Brikcija	spomenik	
3426	Velenje – Cerkev sv. Martina	spomenik	
3427	Velenje – Cerkev Karmerske Matere božje	spomenik	
3428	Velenje – Cerkev sv. Andreja v Šaleku	spomenik	
3429	Bevče – Cerkev sv. Miklavža	spomenik	
4249	Paški Kozjak – Zgodovisnko območje Paški Kozjak	spomenik	
4323	Velenje – Vila Herberstein	spomenik	
4324	Velenje – Vila Bianca	spomenik	
4327	Velenje – Dvorec Gorica	spomenik	
4328	Velenje – Razvaline gradu Ekenštajn	spomenik	
4329	Velenje – Grad Šalek	spomenik	
4335	Velenje – Arheološko najdišče Gradišče	arheološko najdišče	
4336	Laze pri Arnačah – Grad Švarcenštajn	spomenik	
4337	Hrastovec – Grad Turn	spomenik	
4367	Velenje – Fischerjeva grobnica	spomenik	
4379	Velenje – Spominsko znamenje talcem in borcem NOB	spomenik	
4380	Velenje – Grobišče talcev in borcev NOB	spomenik	
4393	Škale – Grob neznanega borca NOB	spomenik	
4400	Podkraj pri Velenju – Kraj konference Komunistične partije Sovenije	spomenik	
4401	Podkraj pri Velenju – Grob bratov Mravljak	spomenik	
4402	Podkraj pri Velenju – Grob Karla Destovnika - Kajuha	spomenik	
4403	Podkraj pri Velenju – Grobnica borcev XIV. divizije	spomenik	
4404	Podkraj pri Velenju – Spominsko znamenje konferenci skojevcev	spomenik	
4405	Plešivec – Grobnica borcev in žrtev NOB	spomenik	
4406	Grmada nad Plešivcem – Spominsko znamenje prvemu Štajerskemu bataljonu	spomenik	
4407	Graška Gora – Spominski park pod Metulovim vrhom	spomenik	
4408	Paka pri Velenju – Spominsko znamenje preboju XIV. divizije	spomenik	
4409	Paka pri Velenju – Grob Ludvika Blagotinška	spomenik	

4410	Hrastovec – Grobišče borcev NOB	spomenik	
4411	Hrastovec – Spomenik borcem NOB	spomenik	
6015	Graška Gora – Območje bojev NOB	spomenik	
7890	Arnače – Nagrobni spomenik Mihaelu Vošnjaku	spomenik	
8127	Lokovina – Mlin II na domačiji Lokovina 36	spomenik	
8921	Velenje – Stara termoelektrarna dediščina	stavbna dediščina	
9826	Arnače – Kašča na domačiji Arnače 31	spomenik	
9829	Bevče – Hiša Bevče 20	spomenik	
9830	Bevče – Kozolec na domačiji Bevče 20	spomenik	
10883	Silova – Hiša Silova 11	spomenik	
10888	Velenje – Hiša Šalek 25	spomenik	
10909	Velenje – Sončni park	dediščina	vrtnoarhitekturna dedišč.
11148	Lipje – Hiša Lipje 29	spomenik	
11679	Velenje – arheološko območje Dorše	arheološko najdišče	
11731	Škale – arheološko območje Jan	arheološko najdišče	
11916	Šmartinske Cirkovce – Hiša Šmartinske Cirkovce 8	dediščina	stavbna dediščina
13267	Velenje – Trško jedro	dediščina	naselbinska dediščina
14292	Velenje – Stanovanjski blok Šaleška 20	dediščina	stavbna dediščina
14428	Velenje – Doprsni kip Mihi Pintarju - Toledu	dediščina	memorialna dediščina
14429	Velenje – Osrednji spomenik NOB	dediščina	memorialna dediščina
14430	Velenje – Spomenik Josipu Brozu - Titu	dediščina	memorialna dediščina
14431	Velenje – Spomenik boju jugoslovanskih in italijanskih partizanov	dediščina	memorialna dediščina
14432	Velenje – Edvardu Kardelju	dediščina	memorialna dediščina
14433	Velenje – Spominska pološča Simonu Blatniku	dediščina	memorialna dediščina
14434	Velenje – Spominsko obeležje Mihi Pintarju - Toledu	dediščina	memorialna dediščina
15073	Lokovina – Mlin na domačiji Lokovina 36	spomenik	
15074	Lokovina – Domačija Lokovina 36	dediščina stavbna	dediščina
15802	Paški Kozjak – Gospodarsko poslopje na domačiji Paški Kozjak 34	dediščina	stavbna dediščina
15806	Plešivec – Kašča na domačiji Plešivec 22	dediščina	stavbna dediščina
15827	Lipje – Domačija Lipje 32 dediščina	stavbna dediščina	
15828	Arnače – Kozolec na domačiji Arnače 2	dediščina	stavbna dediščina
15834	Lipje – zidanica Lipje 33	dediščina	stavbna dediščina
16277*	Velenje – Grobna kapela Luise D Harnancour	dediščina	memorialna dediščina
16289	Črnova – Graščina Dobrova	dediščina	stavbna dediščina
16374	Plešivec – Kozolec na domačiji Plešivec 31	dediščina	stavbna dediščina
16375	Podkraj pri Velenju – Kovačija na domačiji Podkraj pri Velenju 30	dediščina	stavbna dediščina
16376	Podkraj pri Velenju – Kozolec na domačiji Podkraj pri Velenju 30	dediščina	stavbna dediščina
16377	Podkraj pri Velenju – Kašča na domačiji Podkraj pri Velenju 46a	dediščina	stavbna dediščina
16378	Prelska – Hiša Prelska 42	dediščina	stavbna dediščina
16379	Škale – Gospodarsko poslopje na domačiji Škale 61	dediščina	stavbna dediščina
16380	Škale – Kozolec na domačiji Škale 61	dediščina	stavbna dediščina
16381	Vinska Gora – Kozolec na domačiji Vinska Gora 23	dediščina	stavbna dediščina
16458	Velenje – Hiša Ljubljanska 6	dediščina	stavbna dediščina
16459	Velenje – Hiša Ljubljanska 8	dediščina	stavbna dediščina
16460	Velenje – Hiša Stari trg 11	dediščina	stavbna dediščina
16461	Velenje – Hiša Stari trg 12	dediščina	stavbna dediščina
16464	Velenje – Hiša Stari trg 13	dediščina	stavbna dediščina
16465	Velenje – Hiša Stari trg 16	dediščina	stavbna dediščina
16466	Velenje – Hiša Stari trg 18	dediščina	stavbna dediščina
16467	Velenje – Hiša Stari trg 19	dediščina	stavbna dediščina
16468	Velenje – Hiša Stari trg 2	dediščina	stavbna dediščina
16469	Velenje – Hiša Stari trg 21	dediščina	stavbna dediščina
16470	Velenje – Hiša Stari trg 22	dediščina	stavbna dediščina
16471	Velenje – Hiša Stari trg 23	dediščina	stavbna dediščina
16472	Velenje – Hiša Stari trg 24	dediščina	stavbna dediščina
16474	Velenje – Hiša Stari trg 26	dediščina	stavbna dediščina
16475	Velenje – Hiša Stari trg 32	dediščina	stavbna dediščina
18559	Velenje - Občina	dediščina	stavbna dediščina
18560	Velenje – Kulturni dom	spomenik	

18561	Velenje – Stavba Rudarska 6	dediščina	stavbna dediščina
20863	Škale – Arheološko območje Tinč	arheološko najdišče	
20938	Pirešica – Sušilnica za sadje na domačiji Pirešica 23	dediščina	stavbna dediščina
21513*	Vinska Gora - Arheološko najdišče spodnje Lipje	arheološko najdišče	
21514	Škale – Rimskodobna naselbina Groblje	arheološko najdišče	
21515	Pesje - Arheološko najdišče Dolgo Polje	arheološko najdišče	
21516	Arnače – Arheološko območje Silova	arheološko najdišče	
21517	Velenje – Arheološko območje Golinov vrh	arheološko najdišče	
22137	Velenje – Hiša Špeglova 1	dediščina	stavbna dediščina
23999	Velenje – Stari rudniški jašek	spomenik	
24315	Podkraj pri Velenju – Domačija Podkra pri Velenju 30	dediščina	stavbna dediščina
24644	Hrastovec – Karničnikova kapelica	dediščina priporočilno	memorialna dediščina
24730	Škale – Feknerjeva kapelica	dediščina priporočilno	memorialna dediščina
26573	Laze pri Arnačah – Martjakova klet	dediščina	stavbna dediščina
26803	Plešivec – Ježovnikova kapelica	dediščina	stavbna dediščina
26928	Črnova - Kašča na domačiji Črnova 13	dediščina	stavbna dediščina
26941	Škale – Podurščenova kapelica	dediščina priporočilno	memorialna dediščina
27060	Podkraj pri Velenju – Županova klet	dediščina	stavbna dediščina
27106	Škalske Cirkovce – Hiša Škalske Cirkovce 9	dediščina	stavbna dediščina
27107	Škalske Cirkovce – Hiša Škalske Cirkovce 10	dediščina	stavbna dediščina
27287	Vinska Gora – Domačija Vinska Gora 24	dediščina	stavbna dediščina
27288	Vinska Gora – Hiša Vinska Gora 7	dediščina	stavbna dediščina
27942	Velenje - Galerija	dediščina priporočilno	stavbna dediščina
27963	Velenje – Kapelica v Pesju	dediščina	stavbna dediščina
28828	Škale – Miklavžinova kapelica	dediščina priporočilno	memorialna dediščina
28897	Loka pri Dobrni – Kašča na domačiji Loka pri Dobrni 8	dediščina priporočilno	stavbna dediščina
29677	Škale – Arheološko območje Miklavžin	arheološko najdišče	
29735	Velenje – Arheološko območje Turn	arheološko najdišče	
29921	Velenje – Župnišče Šmarška cesta 2	dediščina priporočilno	stavbna dediščina
30296	Škale – Spomenik NOB	dediščina priporočilno	memorialna dediščina
30343	Janškovo selo – domačija Janškovo selo 24	dediščina priporočilno	stavbna dediščina
3000440	Velenje – Mestno jedro	vplivno območje	
3000797	Velenje – Grad Velenje	vplivno območje	
3003019	Arnače – Cerkev sv. Egidija	vplivno območje	
3003027	Vinska Gora – Cerkev sv. Janeza Krstnika	vplivno območje	
3003404	Škalske Cirkovce – Cerkev sv. Ožbolta	vplivno območje	
3003405	Podkraj pri Velenju – Cerkev sv. Jakoba	vplivno območje	
3003406	Šenbric – Cerkev sv. Brikcija	vplivno območje	
3003426	Velenje – Cerkev sv. Martina	vplivno območje	
3003429	Bevče – Cerkev sv. Miklavža	vplivno območje	
3004323	Velenje – Vila Herberstein	vplivno območje	
3004327	Velenje – Dvorec Gorica	vplivno območje	
3004328	Velenje – Razvaline gradu Ekenštajn	vplivno območje	
3004329	Velenje – Grad Šalek	vplivno območje	
3004336	Laze pri Arnačah – Grad Švarcenštajn	vplivno območje	
3004337	Hrastovec – Grad Turn	vplivno območje	
3011148	Lipje – Hiša Lipje 29	vplivno območje	
3016289	Črnova – Graščina Dobrova		

*V postopku izbrisa iz Registra kulturne dediščine sta dve enoti:

- Velenje – Grobna kapela Luise D. Harnancour (EŠD 16277) – zaradi slabega gradbenega stanja je bila porušena s soglasjem MK;
- Vinska Gora – Arheološko najdišče Spodnje Lipje (EŠD 21513) – območje je bilo uničeno zaradi gradbenih del.

* V postopku spremembe je vplivno območje cerkve Vinska Gora – Cerkev sv. Janeza Krstnika (EŠD 3027). Zaradi negativnih posegov in gradenj v preteklih letih je širše območje degradirano in se bo zmanjšalo.

13.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologija

Okoljski cilji plana izhajajo iz mednarodnih in državnih programskih dokumentov ter veljavnih pravnih predpisov (zakoni, uredbe in pravilniki) s področja varstva kulturne dediščine in urejanja prostora. Pri določitvi okoljskih ciljev je bilo upoštevano tudi obstoječe stanje enot in vplivnih območij kulturne dediščine v MO Velenje. Skladno z *Zakonom o varstvu kulturne dediščine* je varstvo dediščine javna korist, ki se določa v skladu s kulturnim, vzgojnim, razvojnim, simbolnim in identifikacijskim pomenom dediščine za državo, pokrajine in občine.

Cilji varstva dediščine obsegajo:

- identificiranje dediščine, njenih vrednot in vrednosti,
- njeno dokumentiranje, preučevanje in interpretiranje,
- ohranitev dediščine in preprečevanje škodljivih vplivov nanjo,
- omogočanje dostopa do dediščine ali do informacij o njej vsakomur, še posebej mladim, starejšim in invalidom,
- predstavljanje dediščine javnosti in razvijanje zavesti o njenih vrednotah,
- vključevanje vedenja o dediščini v vzgojo, izobraževanje in usposabljanje,
- celostno ohranjanje dediščine,
- spodbujanje kulturne raznolikosti s spoštovanjem različnosti dediščine in njenih interpretacij ter sodelovanje javnosti v zadevah varstva.

Podrobnejši cilji varstva dediščine, pomembni za prostor, izhajajo iz konkretnih prostorskih in družbenih razmer območja. Cilji, pomembni pri oblikovanju kulturne politike občine, so povezovanje dejavnosti znotraj kulturne politike v lokalnem programu za kulturo ter spodbujanje kulturnih projektov (obnova kulturnih spomenikov, ki jih financira lokalna skupnost). Cilji, ki izhajajo iz analize stanja in trendov v občini vsebujejo prostorske mehanizme zaustavljanja negativnih trendov upadanja števila enot dediščine (nelegalne rušitve, nelegalni posegi v prostor, propadanje enot,...) ter zaustavljanja trendov nekakovostne urbanizacije podeželja in s tem degradacije naselbinske dediščine, kulturne krajine in vplivnih območij enot kulturne dediščine.

Okoljski cilj plana	Kazalci stanja	Zavezujoči dokument	Obrazložitev izbire okoljskega cilja
Ohranjanje in dobro stanje enot kulturne dediščine.	Število enot in ocena stopnje ogroženosti enot kulturne dediščine.	Resolucija o Nacionalnem programu za kulturo 2014 -2017 Strategija prostorskega razvoja Slovenije.	Pomen kulturne dediščine je velik in raznolik, saj je pomembna njegova ekonomska, prostorska kot tudi družbena kategorija. Navsezadnje je tudi ena temeljnih materialnih dobrin, ki zadovoljuje človekove kulturne potrebe. OPN vsebuje ukrepe, ki so pomembni z vidika ohranjanjakulturne dediščine, kot tudi predvideva posega na posamezne enote kulturne dediščine ali njihovo bližino. Z okoljskim ciljem želimo preprečiti neustrezne posege v prostor, zaradi katerih bi lahko bile prizadete bistvene lastnosti registrirane nepremične kulturne dediščine, ter usmerjati ureditve v prostoru tako, da se ohranijo značilnosti širše okolice, ki opredeljujejo njeno zgodovinsko, funkcionalno, prostorsko in simbolno povezanost z enotami kulturne dediščine na območju celotnega plana.

Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Vpliv izvedbe plana na enote in območja kulturne dediščine se vrednoti v odnosu do zastavljenih okoljskih ciljev z uporabo meril vrednotenja, predpisanih z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Skladno z omenjeno Uredbo se vplive vrednoti v velikostnih razredih od ocene A do ocene X.

Tabela 79: Ocenjevanje vplivov plana na kulturno dediščino.

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Izvedba OPN neposredno ali posredno ne posega v enote kulturne dediščine. Enote se ohranjajo, njihove lastnosti ostajajo enake. Njihova stopnja ogroženosti se z izvedbo OPN ne bo spremenila ali se bo izboljšala.
B - nebistven vpliv	Izvedba OPN ne bo bistveno vplivala na kulturno dediščino. Raba prostora v območjih kulturne dediščine se bo spremenila v minimalnem obsegu in ne bo bistveno vplivala na celovitost, število, lastnosti in ogroženost območij in objektov kulturne dediščine.
C - nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Izvedba OPN ne bo bistveno vplivala na kulturno dediščino v primeru izvedbe omilitvenih ukrepov. Raba prostora v območjih kulturne dediščine se bo spremenila, vendar zaradi omilitvenih ukrepov ne bo bistveno vplivala na celovitost območij in objektov kulturne dediščine. Lastnost in številčnost enot kulturne dediščine se bo ob izvedbi omilitvenih ukrepov ohranila na sedanji ravni, ogroženost se ne bo povečala.
D - bistven vpliv	Izvedba OPN bo bistveno vplivala na lastnosti, številčnost in ogroženost kulturne dediščine. Raba prostora v območjih kulturne dediščine se bo spremenila do take mere, da bo to negativno vplivalo na celovitost enot kulturne dediščine.
E - uničujoč vpliv	Izvedba OPN bo na kulturno dediščino vplivala uničujoče. Raba prostora v območjih kulturne dediščine se bo spremenila do take mere, da bodo razvrednotene lastnosti kulturne dediščine, zmanjšalo se bo njihovo število, ogroženost se bo močno povečala.
X - ugotavljanje vpliva ni možno	Zaradi pomanjkanja podatkov ugotavljanje vpliva ni možno.

13.4 Ocena pričakovanih vplivov OPN na kulturno dediščino

V OPN (52. člen – varstvo kulturne dediščine) so naslednje usmeritve, ki se nanašajo na ohranjanje kulturne dediščine:

- Zagotavlja se celostno varstvo kulturne dediščine, ustrezna uporaba dediščine v skladu s sodobnimi potrebami in načinom življenja ter ob tem obravnavanje dediščine kot dejavnika vzdržnega prostorskega razvoja, kot razvojnega dejavnika in prostorski potencial.
- Dediščina se varuje glede na tip (arheološka, stavbna profana in sakralna, memorialna, naselbinska in vrtnoarhitekturna) in glede na status (kulturni spomeniki državnega ali lokalnega pomena in preostala dediščina).
- Varstvo na večjih območjih dediščine (naselbinska dediščina, arheološka območja in vrtno arhitekturna dediščina) se zagotavlja v sklopu celovitega varstva dediščine skozi sistem podrobnejšega prostorskega načrtovanja in v sodelovanju z dejavniki, ki s prostorom gospodarijo (kmetijstvo, gozdarstvo, poselitev, infrastruktura in drugi).

- Poleg objektov dediščine se s ciljem ohranitve ali zagotovitve prostorske integritete, pričevalnosti, dominantnosti in možnosti delovanja dediščine varujejo tudi vplivna območja dediščine, določena iz zgodovinskega, funkcionalnega in vizualnega vidika v prikazu stanja prostora. Pomembnejši in prostorsko izpostavljeni kulturni spomeniki se varujejo optimalno v njihovem vplivnem območju, kar predpostavlja poleg fizične ohranitve tudi ohranitev skladne krajinske podobe in ohranitev obstoječih funkcionalnih navezav in celovitosti. V vplivnem območju se varuje tudi druga kulturna dediščina, če je vedutno izpostavljena in pomembna za krajinsko sliko širšega območja.
- Območja naselbinske dediščine (mestno jedro Velenje in trško jedro Velenje), stavbne sakralne in profane dediščine, vključno z njihovim okoljem, memorialne dediščine (predvsem vezane na dogodke med 2. svetovno vojno) in arheološke dediščine se praviloma varujejo in situ.
- Ohranja se etnološka dediščina (stare kmečke hiše, domačije ter posamične kašče, sušilnice, zidanice itd.) ter se v večji meri povezuje s turističnimi razvojnimi možnostmi, kar velja tudi za druge objekte profane stavbne dediščine, ki do sedaj v razvoj turizma še niso bili vključeni (stara termoelektrarna v Velenju, grad Švarcenštajn v Lazah, grad Turn ter dvorec Gorica v Velenju, idr.).
- Kulturna dediščina se vključuje v tematske kulturne ali rekreacijske poti, v katere se po možnosti vključujejo tudi objekti in območja memorialne dediščine.
- Pri varovanju arheološke dediščine se zagotavlja varovanje najpomembnejših arheoloških najdišč v obliki rezervatov oziroma prostorsko urejenih območij (prezentacija in situ). Novi posegi v prostor se arheološkim najdiščem načeloma izogibajo. V robne dele najdišč in v najdišča znotraj poselitvenih območij se lahko posega le, če ni možno najti drugih rešitev in le na osnovi rezultatov arheoloških raziskav.
- Na območju stavne dediščine ali v njihovi bližnji okolici se ne umeščajo in izvajajo dejavnosti s področja obrambe, prav tako se na ta območja ne umeščajo dejavnosti, ki bi predstavljale potencialne cilje napada v primeru oboroženega spopada.
- Omogoča se trajnostna raba kulturne dediščine na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča degradacije dediščine ali izgube spomeniških lastnosti.

Tabela 80: Opredelitev vplivov izvedbe plana na okoljski cilj »ohranjanje in dobro stanje enot kulturne dediščine«

Kazalci stanja okolja	**Ničelno stanje (zadnji dostopni podatek)**	**Ocena gibanja kazalca**	**Opis, obrazložitev in ocena vpliva**
Število enot in ocena stopnje ogroženosti enot kulturne dediščine.	Na območju MO Velenje je po podatkih iz 2017 evidentiranih 125 enot kulturne dediščine. Številčno je najbolj zastopana profana stavbna dediščina, memorialna dediščina in sakralna stavbna dediščina. Skrajno ogroženost: Arheološko nahajališče Dolgo Polje, Rimskodobna naselbina Groblje. Resna ogroženost: Arheološko območje Silova. Znatna: Naselbina Gradišče, Razvaline gradu Ekenštajn, Grad Turn, Hiša Stari trg 25, Martjakova klet, Sušilnica za sadje na domačiji Pirešica 23. Ostale enote se uvrščajo v razred manjše, potencialne ogroženosti oziroma niso ogrožene.	Nevtralen Vpliv.	<u>Neposreden, dolgoročen vpliv:</u> Presoja strateškega dela OPN na kulturno dediščino: plan bo zagotavljal kvaliteto bivalnega okolja tudi z varovanjem kulturne dediščine. S 52. členom se zagotavlja celostno varstvo kulturne dediščine, ustrezna uporaba dediščine v skladu s sodobnimi potrebami in načinom življenja ter ob tem obravnava dediščine kot dejavnika vzdržnega prostorskega razvoja, kot razvojnega dejavnika in prostorski potencial. OPN po naši oceni vključuje v zadostni meri kulturne dediščine v koncept prostorskega razvoja območja občine (glej tudi natančnejši ops . V nadaljevanju podajamo presojo vpliva izvedbenega dela OPN na kulturno dediščino: Objekte in območja kulturne dediščine se med drugim upošteva pri načrtovanju posegov v prostor. Eden od pogojev za načrtovanje posegov v prostor je namreč celostno ohranjanje kulturne dediščine. Celostno ohranjanje in varstvo kulturne dediščine na območju občine opredeljuje OPN v členih od 104. do 114. Z izvedbo OPN bo prišlo do nekaterih sprememb namenske rabe zemljišč in posegov v prostor na območjih in objektih kulturne dediščine. • Pobuda št. 119 znotraj vplivnega območja Šenbric-Cerkev sv. Brikcija (EŠD 3406). Pobuda predvideva spremembo iz drugih kmetijskih zemljišč v območja stavbnih zemljišč. Pobuda je sprejemljiva, saj je umeščena na rob vplivnega območja, ob obstoječo pozidavo ob cesti. Potrebna je pridobitev kulturnovarstvenih pogojev in soglasja. • Pobuda št. 156 znotraj vplivnega območja Velenje-Vila Herbestein (EŠD 4323). Pobuda predvideva spremembo iz gozda v območja centralnih dejavnosti. Pobuda je sprejemljiva, saj gre za dopolnitev obstoječe gradnje ob robu vplivnega območja. Potrebna je pridobitev kulturnovarstvenih pogojev in soglasja. • Pobuda št. 137 znotraj vplivnega območja Vinska gora-Cerkev sv. Janeza Krstnika (EŠD 3027). Pobuda predvideva spremembo iz drugih kmetijskih zemljišč v stavbna zemljišča na območjih razpršene poselitve in kmetij. Pobuda je sprejemljiva, saj je umeščena na rob vplivnega območja, ob obstoječo pozidavo ob cesti. Potrebna je pridobitev kulturnovarstvenih pogojev in soglasja.

			Ocenjujemo, da zaradi predvidenih sprememb namenske rabe ter posledično posegov v prostor ne bodo bistveno prizadete lastnosti registrirane nepremične kulturne dediščine in njihova prepoznavnost v širšem prostoru, ob upoštevanju predlaganih omilitvenih ukrepov. V okviru presoje vpliva plana na kulturno dediščino smo pregledali tudi prisotnost enot kulturne dediščine v preostalih EUP in morebitne konflikte s predvideno namensko rabo. Obstoječa namenska raba v nekaterih območjih kulturne dediščine zaradi različnih razlogov ni skladna z njihovimi varstvenimi režimi. Gre za naslednja EUP:VE1/CU, VE1/SS, SS7/SS, BC10/A, BC 10/SS, SE4/CU, PK8/SK, LS9/SS. Ocenjujemo, da izvedba plana ob upoštevanju določil celostnega ohranjanja kulturne dediščine (členi 104. do 114. plana), ob upoštevanju prostorskih izvedbenih pogojev plana in ob upoštevanju, da je za posege v registrirano nepremično dediščino in njihova vplivna območja potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje, ob upoštevanju predlaganih omilitvenih ukrepov ne bo imela bistvenega vpliva na število enot in oceno stopnje ogroženosti enot kulturne dediščine. **Ocena: nebistven vpliv ob upoštevanju omilitvenih ukrepov (C).**
Ohranjanje arheoloških ostalin izven območij arheoloških najdišč vpisanih v RKD	Na območju občine je evidentirano 11 enot arheološke dediščine, ki zavzemajo skupno 50 ha površine. Arheološki potencial zemljišč na preostalem delu občine večinoma ni znan.	Nevtralen Vpliv.	<u>Neposreden, dolgoročen in trajen vpliv</u>: Glede na zgodovinski razvoj območja občine je upravičeno pričakovati, da se arheološke ostaline nahajajo tudi izven območij registrirane kulturne (arheološke) dediščine, kar je potrebno upoštevati pri predvidenih posegih v prostor na celotnem območju OPN. OPN v 52. členu določa, da se pri varovanju arheološke dediščine zagotavlja varovanje najpomembnejših arheoloških najdišč v obliki rezervatov oziroma prostorsko urejenih območij (prezentacija in situ). Novi posegi v prostor se arheološkim najdiščem načeloma izogibajo. V robne dele najdišč in v najdišča znotraj poselitvenih območij se lahko posega le, če ni možno najti drugih rešitev in le na osnovi rezultatov arheoloških raziskav. Ocenjujemo, da je varstvo arheoloških ostalin v OPN ustrezno zagotovljeno. Glede na Prvo mnenje k osnutku odloka o OPN MO Velenje (RS Ministrstvo za kulturo) plan ne predvideva posegov v prostor, za katere je potrebna izvedba celovite presoje na kulturno dediščino in zaradi katerih bi bila potrebna pridobitev dopolnilnih smernic *Ministrstva za kulturo*,v katerih bi se to izreklo o konkretizaciji predhodnih arheoloških raziskav v postopku celovite presoje vplivov na okolje za OPN MO Velenje. Na območju OPN MO Velenje predhodne arheološke raziskave v postopku CPVO tako niso bile izvedene. **Ocena: nebistven vpliv ob upoštevanju omilitvenih ukrepov (C).**

Ugotavljamo, da izvedba OPN ne bo bistveno vplivala na kulturno dediščino v primeru izvedbe omilitvenih ukrepov. Raba prostora na robu vplivnega območja kulturne dediščine (Šenbric-Cerkev sv. Brikcija (3406), Vinska gora-Cerkev sv. Janeza Krstnika (3027); Velenje-Vila Herbestein (4323)) se bo spremenila, vendar zaradi omilitvenih ukrepov ne bo bistveno vplivala na celovitost območij in objektov kulturne dediščine. Načrtovana sprememba je sprejemljiva, saj je umeščena ob rob vplivnega območja, ob obstoječo pozidavo. Lastnost in številčnost enot kulturne dediščine se bo ob izvedbi omilitvenih ukrepov ohranila na sedanji ravni, ogroženost se ne bo povečala.

Na podlagi navedenega lahko ocenimo **neposredeni, začasen in trajni vpliv** na enote in objekte kulturne dediščine kot **nebistven pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C).**

13.5 Omilitveni ukrepi

Opis vpliva	Omilitveni ukrep	Izvajanje / nosilec ukrepa
Načrtovana gradnja na rob vplivnega območja kulturne dediščine: Šenbric-Cerkev sv. Brikcija (3406), Vinska gora-Cerkev sv. Janeza Krstnika (3027); Velenje-Vila Herbestein (4323).	Potrebna je pridobitev kulturnovarstvenih pogojev in soglasja.	Investitor.
Obstoječa namenska raba v nekaterih območjih kulturne dediščine (EUP: VE1/CU, VE1/SS, SS7/SS, BC10/A, BC 10/SS, SE4/CU, PK8/SK, LS9/SS) zaradi različnih razlogov ni skladna z njihovimi varstvenimi režimi.	Upoštevanje 52. člena OPN, ki določa varstvo kulturne dediščine.	Investitor.

eVRD _ID	eVRD _IME	eVRD _P	Dediščina
804	BC10	A	Vinska Gora – Cerkev Sv.Janeza Krstnika (3027) / vplivno območje
1303	LS9	SS	Laze pri Arnačah- Grad Švarcenštajn (4336) /spomenik in vplivno območje
1513	BC10	SS	Bevče – Cerkev sv.Miklavža (3429) / spomenik in vplivno območje
1515	PK8	SK	Podkraj pri Velenju – Kozolec na domačiji (16376) in Domačija (24315) Podkraj pri Velenju 30 / stavbna dediščina
1542	BC10	SS	Vinska Gora – Cerkev Sv.Janeza Krstnika (3027) / vplivno območje Vinska Gora – Arheološko najdišče Spodnje Lipje (21513) / arheološko najdišče
1612	SE4	CU	Arnače – Cerkev sv. Egidija (3019) / spomenik in vplivno območje Arnače – Nagrobni spomenik Mihaelu Vošnjaku (7890) / spomenik
1629	VE1	CU	Podkraj pri Velenju – Cerkev sv. Jakoba (3405) / spomenik in vplivno območje Arheološko najdišče Gradišče (4335) / spomenik
1758	VE1	CU	Velenje – Mestno jedro (440) /naselbinska dediščina in vplivno območje Velenje – Vila Herberstein (4323) / vplivno območje
1785	VE1	SS	Velenje – Razvaline gradu Ekenštajn (4328) / vplivno območje Velenje-Grad Šalek (4329) / vplivno območje
1790	VE1	SS	Velenje – Dvorec Gorica (4327) / spomenik in vplivno območje
1796	VE1	SS	Velenje – Dvorec Gorica (4327) / vplivno območje
2355	SS7	SS	Hrastovec – Grad Turn (4337) / spomenik in vplivno območje

13.6 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

MINISTRSTVO ZA KULTURO

Ministrstvo je v svojem prvem mnenju (3501-9/2015/7) z 24. 8. 2015 podalo naslednja mnenja in dopolnitve na strateški del:

- Po terenskem ogledu enot kulturne dediščine na območju MO Velenje se bo stanje Registra kulturne dediščine spremenilo, zato bo treba za Prikaz stanja prostora upoštevati ažurirano stanje registra.
- V 22. členu (omrežje elektronskih kumunikacij) je besedilu treba smiselno dodati tudi enote in območja kulturne dediščine.
- 23. člen (oskrba z energijo): Zadnji stavek v odstavku se mora zamenjati in sicer: »Na objektih in območjih, ki so varovani kot kulturna dediščina ter v vplivnih območjih kulturnih spomenikov je postavitev naprav za proizvodnjo električne energije dopustne le izjemoma, po predhodi preveritvi umestitve, vendar je pred tem potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje.
- 44. člen (sanacija razpršene gradnje): Besedilo odstavka je potrebno smiselno dodati upoštevanje enot in območij kulturne dediščine.
- 52. člen (varstvo kulturne dediščine): Besedilu naj se doda: »Omogoča se trajnostna raba dediščine na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča degradacije deiščine ali izgube spomeniških lastnosti«.

Ministrstvo za kulturo je podalo naslednje usmeritve na pobude za obstoječo namensko rabo:

NAČRTOVANA NAMENSKA RABA	KULTURNA DEDIŠČINA	USMERITVE
Stanovanjske površine	Šenbric-Cerkev sv. Brikcija (3406)-vplivno območje	Načrtovana gradnja je sprejemljiva, saj je umeščena ob rob vplivnega območja, ob obstoječo pozidavo ob cesti. Potrebna je pridobitev kulturnovarstvenih pogojev in soglasja.
Osrednja območja centralne dejavnosti	Velenje-Vila Herbestein (4323)- vplivno območje	Načrtovana gradnja je sprejemljiva, saj je gre za dopolnitev obstoječe gradnje ob rob vplivnega območja. Potrebna je pridobitev kulturnovarstvenih pogojev in soglasja.
Stavbna zemljišča na območju razpršene rabe	Vinska gora-Cerkev sv. Janeza Krstnika (3027)-vplivno območje	Načrtovana gradnja je sprejemljiva, saj je umeščena ob rob vplivnega območja, ob obstoječo pozidavo ob cesti. Potrebna je pridobitev kulturnovarstvenih pogojev in soglasja.

Ministrstvo za kulturo je podalo naslednja stališča po enotah urejanja prostora, kjer veljajo naslednje varstvene usmeritve:

eVRD_ ID	eVRD _IME	eVRD_ P	Dediščina	Stališče
804	BC10	A	Vinska Gora – Cerkev Sv. Janeza Krstnika (3027) / vplivno območje	Morebitna gradnja na brežini nad cesto zahodno od pokopališča zaradi varovanja vedut na spomenik ni sprejemljiva. Ohranjajo se zelene površine.
1303	LS9	SS	Laze pri Arnačah- Grad Švarcenštajn (4336) /spomenik in vplivno območje	Ker bi gradbeni posegi severno in južno od gradu negativno posegli v njegovo prostorsko integriteto ter na kvalitetne poglede na in iz območja gradu, gradnja v tem delu vplivnega območja ni dopustna. Ohranjati je potrebno zelene površine.
1513	BC10	SS	Bevče – Cerkev sv. Miklavža (3429) / spomenik in vplivno območje	Morebitni novi objekti v vplivnem območju cerkve morajo biti locirani ob cesti in v bližini obstoječih objektov tako, da se ohrani tradicionalni vzorec pozidave in kvalitetne vedute na spomenik.
1515	PK8	SK	Podkraj pri Velenju – Kozolec na domačiji (16376) in Domačija (24315) Podkraj pri Velenju 30 / stavbna dediščina	Morebitna gradnja v EUP je možna le kot dopolnitev obstoječe domačije, ob upoštevanju njene strukture in tradicionalne arhitekture
1542	BC10	SS	Vinska Gora – Cerkev Sv.Janeza Krstnika (3027) / vplivno območje Vinska Gora – Arheološko najdišče Spodnje Lipje (21513) / arheološko najdišče	Morebitna gradnja na brežini nad cesto zahodno od pokopališča zaradi varovanja vedut na spomenik ni sprejemljiva. Ohranjajo se zelene površine.
1612	SE4	CU	Arnače – Cerkev sv. Egidija (3019) / spomenik in vplivno območje Arnače – Nagrobni spomenik Mihaelu Vošnjaku (7890) / spomenik	Morebitna gradnja v EUP je možna le kot dopolnitev obstoječe domačije, ob upoštevanju njene strukture in tradicionalne arhitekture
1629	VE1	CU	Podkraj pri Velenju – Cerkev sv. Jakoba (3405) / spomenik in vplivno območje Arheološko najdišče Gradišče (4335) / spomenik	Ker bi gradbeni posegi na območju vzhodno in južno od cerkve negativno posegli v prostorsko integriteto in na vedute na in iz območja cerke ter na arheološke ostaline najdišča Gradišče, dodatna gradnja v EUP ni dopustna. Predlagamo, da se obstoječa namenskaraba spremeni v ZD.
1758	VE1	CU	Velenje – Mestno jedro (440) /naselbinska dediščina in vplivno območje Velenje – Vila Herberstein (4323) / vplivno območje	Morebitna gradnja v EUP je sprejemljiva le v skrajno levem vogalu, ob obeh cestah, kot je bilo predhodno že usklajevano z MOV. V preostalem delu vplivnega območja se ohranjajo zelene površine.
1785	VE1	SS	Velenje – Razvaline gradu Ekenštajn (4328) / vplivno območje Velenje-Grad Šalek (4329) / vplivno območje	Morebitna gradnja v vzhodnem robu EUP zaradi varovanja prostorske integritete gradu Šalek ter kvalitetnih pogledov nanj ni sprejemljiva
1790	VE1	SS	Velenje – Dvorec Gorica (4327) / spomenik in vplivno območje	Morebitna gradnja je sprejemljiva le v zahodnem robu EUP, ob cesti, kot zapolnitev obstoječe gradnje
1796	VE1	SS	Velenje – Dvorec Gorica (4327) / vplivno območje	V severnem delu EUP, v vplivnem območju na pobočju pod dvorcem gradnja zaradi varovanja prostorske integritete dvorca ni sprejemljiva.
2355	SS7	SS	Hrastovec – Grad Turn (4337) / spomenik in vplivno območje	Morebitna gradnja v neposredni bližini gradu ni sprejemljiva

Dopolnitve in usmeritve na področju prikaza stanja prostora: podatke o kulturni dediščini naj se v tekstualnem delu prikaza stanja prostora pripravi v tabelarični obliki z zahtevanimi vsebinami. Pridobi naj se ažurirane podatke o kulturni dediščini.

Ministrstvo meni, da v primeru upoštevanja splošnih smernic in prvega mnenja izvedba celovite presoje na kulturno dediščino, ni potrebna. Ustrezno varstvo se bo zagotavljalo skozi postopek prostorskega načrtovanja, v skladu z *Zakonom o varstvu kulturne dediščine in zakonom o prostorskem načrtovanju*.

MINISTRSTVO ZA KULTURO
Ministrstvo za kulturo je v svojem drugem mnenju (3501-9/2015/12) z dne 12. 3. 2018 ugotovilo, da je bilo prvo mnenje večinoma korektno upoštevano. Podali so mnenje, da bo dopolnjen osnutek Odloka o OPN treba dopolniti še v izvedbenem delu (107. člen, 108. člen, 110. člen) ter upoštevati, da pri posameznik EUP obstoječa in namenska raba nista skladni z varstvenim režimom oz. EUP območja niso razdelana. Opozorili so tudi, da so v postopku izbrisa iz Registra kulturne dediščene še dve enoti (Velenje – Grobna kapela Luise D Harnancour; Vinska gora – Aheološko najdišče Spodnje Lipje); v postopku spremembe pa tudi vplivno območje cerkve Vinska gora- Cerkev sv. Janeza.

Ugotovitev OP: Smernice so v celoti upoštevane.

13.7 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
Število enot kulturne dediščine, lastnosti enote kulturne dediščine ogroženost enot kulturne dediščine.	Število enot in stopnjo ogroženosti za posamezne enote kulturne dediščine se pridobi na pristojni območni enoti Zavoda RS za varstvo kulturne dediščine oz. na Ministrstvu za kulturo.

13.8 Viri

- Register nepremične kulturne dediščine, spletna stran: http://rkd.situla.org/?uid=2375
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 7/99).
- Strokovne zasnove varstva kulturne dediščine za območje MO Velenje. Zavod za varstvo kulturne deiščine Slovenije, Območna enota Celje. 2008. Celje.
- Šterbenk, E. s sodelavci 2009. Poročilo o stanju okolja v MO Velenje. Poročilo projekta. ERICo Velenje, DP 12/04/09. 2009. Velenje.

14 VAROVANJE ZDRAVJA LJUDI

14.1 Zakonodaja

- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06 Odl.US: U-I-51/06-10,112/06 Odl.US: U-I-40/06-10, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09-ZPNačrt-A, 48/12,57/12, 97/12 Odl.US: U-I-88/10-11 , 92/13, 56/15, 102/15 in 30/16)
- Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005-2012 (Ur. l. RS, št. 2/06)
- Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Ur. l. RS, št. 76/04, 33/07 – ZPNačrt in 61/17 – ZUreP-2)
- Uredba o preprečevanju večjih nesreč in zmanjševanju njihovih posledic (Ur. l., RS, št. 22/16)

14.2 Obstoječe stanje na območju OPN

Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja (Ur. l. RS, št. 2/06) pod kakovost življenja razume gospodarno ravnanje z vodami in vodnimi viri, omejevanje ter zmanjšanje emisij (onesnaževal) v zrak, smotrno umeščanje dejavnosti glede na območja stopnje varstva pred hrupom ter virov elektromagnetnega sevanja in ravnanje z odpadki. Vsa ta področja okoljsko poročilo obravnavana v predhodnih ločenih poglavjih. Vsi zgoraj omenjeni elementi okolja imajo vpliv na higiensko-zdravstvene dejavnike, ki so pomembni za zdravje ljudi.

Onesnažen zrak vpliva na zdravje in počutje ljudi bolj kot drugi okoljski vplivi in velja za najpomembnejši javno zdravstveni problem povezan z onesnaževanjem okolja. Predstavlja tveganje za zdravje, ki se mu prakticno ni možno izogniti. Rezultati epidemioloških raziskav kažejo, da ima največji vpliv na zdravje ljudi onesnaženost zraka z delci (PM). Izpostavljenost delcem povzroča (ali poslabša) nastanek bolezni dihal ter srca in obtočil, srčnih napadov in aritmij. Povezana je z nastankom ateroskleroze in pljučnega raka. Študije dokazujejo povezavo med onesnaženostjo z delci in prezgodnjo umrljivostjo, boleznimi centralnega živčnega sistema in presnovnimi boleznimi; ugotavljajo pa tudi druge negativne učinke (Letno poročilo o kakovosti zraka, 2016). Glavni vir delcev je zgorevanje goriv v gospodinjstvih in storitvenem sektorju, predvsem zaradi uporabe lesa v zastarelih kurilnih napravah. Mala kurišca so v letu 2014 na državnem nivoju prispevala kar 61 % k skupnim izpustom primarnih delcev manjših od 10 µm. Mala kurišča so tudi najpomembnejši vir delcev $PM_{2,5}$, ki prispevajo kar 67 % k skupnim izpustom primarnih delcev manjših od 2,5 µm, sledi cestni promet z 9 %.

V sklopu ocenjevanja zunanjega zraka, ki ga opravlja ARSO, je bilo ugotovljeno, da je kakovost zunanjega zraka oz. PM na merilnih mestih (Velenje, Škale, Šoštanj) boljša kot v ostalih mestih v Sloveniji (Letno poročilo o kakovosti zraka, 2016). Število prekoračitev za delce PM_{10} je bilo nižje od predpisanega števila. Razlog je v učinkovitem sistemu daljinskega ogrevanja, saj je več kot 90 % gospodinjstev priključenih na ta sistem ogrevanja. Hkrati so tudi imisijske koncentracije SO_2 in NO_2 nižje od mejnih vrednosti za ta dva parametra. V sklopu mednarodnega projekta: "*Take a Breath! Adaptation actions to reduce adverse health impacts of air pollution (TAB)*" je bila tudi izdelana ocena vplivov onesnaženega zraka na zdravje ljudi v Šaleški dolini za obdobje 2006 –2010. Za oceno vpliva ozona, $PM_{2,5}$ in PM_{10} na

umrljivostso uporabili metodologijo APHEKOM (Pascal in sod., 2011). Kljub temu, da je bilo število prekoračitev mejne vrednosti za 8-urno koncentracijo ozona v analiziranem obdobju večje, kot je zakonsko določeno, je bil ta vpliv na prezgodnjo umrljivost zanemarljiv (0-1 primera na 100.000 prebivalcev). Vpliv povprečne letne koncentracije PM_{10} in $PM_{2,5}$ na umrljivost v obravnavanem obdobju je bil večji kot v primeru ozona, predvsem upoštevaje zmanjšanje koncentracij $PM_{2,5}$. Zmanjšanje PM_{10}, upoštevaje različne scenarije, bi preprečilo 1-2 prezgodnji smrti letno/ 100.000 prebivalcev, medtem ko bi zmanjšanje $PM_{2,5}$ preprečilo 14-31 prezgodnjih smrti letno/ 100.000 prebivalcev. Primerjava z nekaterimi izbranimi industrijskimi območji v srednji Evropi (Piemont, Italija; Zgornja Šlezija, Poljska; Varpalota, Madžarska; Usti regija, Češka) je pokazala, da so bile izmerjene koncentracije ozona in prašnih delcev najnižje v Šaleški dolini, posledično je bil tudi negativen vpliv na zdravje ljudi oziroma njihovo umrljivost najmanjši (Al Sayegh Petkovšek in sod., 2012, 2014).

Za zdravje ljudi so ključni viri pitne vode ter ustrezna kakovost površinskih vodotokov. Za zagotavljanje ustrezne oskrbe s pitno vodo MO Velenje obnavlja in posodablja vodooskrbne sisteme. V sistem oskrbe s pitno vodo so vključena vsa naselja v občini. Večina prebivalcev v občni ima zagotovljeno oskrbo s pitno vodo preko javnega vodovodnega omrežja. Posamezna poselitvena območja se oskrbujejo iz lastnih vodnih virov (vaška zajetja pitne vode). Vodni viri v občini niso ogroženi zaradi rabe prostora. Večinoma se najožji in ožji vodovarstveni pasovi nahajajo v gozdnem območju in so manj podvrženi negativnim vplivom poselitve. Kemijsko in ekološko stanje vodotokov v občini je v splošnem ugotovljeno kot dobro. Razpršena poselitev vpliva tudi na razvejanost kanalizacijskega omrežja. Slednje je trenutno ustrezno zgrajeno in zaključeno na centralni čistilni napravi v Šoštanju. V ostalih naseljih se bo kanalizacijsko omrežje gradilo skladno z operativnim programom odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda. Najslabše infrastrukturno opremljeno je gričevnat severni in hribovit južni del občine.

Na zdravlje ljudi poslabšanje bivalnega okolja poleg onsnaženega zraka in vodnih virov potencialno vlivajo hrup, elektromagnetno sevanje in neprimerno odlaganje odpadkov. Glavni vir hrupa v MO Velenje je cestni promet. Pomemben vir hrupa predstavlja tudi odsek železnice Velenje – Šoštanj - Celje. Na raven hrupa vplivajo tudi proizvodno-obrtne dejavnosti v gospodarski coni. Skozi mestno občino Velenje potekajo 3 koridorji visokonapetostnih daljnovodov. Nekateri objekti za bivanje se nahajajo znotraj vplivnega območja, slednje pa je najverjetneje posledica prisotne razpršene poselitve. Odvoz komunalnih odpadkov po naseljih je urejen in se izvaja tedensko. K zmanjševanju količine odpadkov pripomore njihovo ločevanje na izvoru z odlaganjem na ekološke otoke in ponovno uporabo.

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) je v letu 2016 pripravil projekt »Zdravje v občini«, ki omogočajo prikaz zdravstvenega stanja ljudi v slovenskih občinah in primerjavo med njimi. Namen projekta je krepitev zdravja in preprečevanje bolezni v lokalnem okolju, kjer ljudje živijo in delajo, ter omogočiti boljšo dostopnost in dosegljivost zdravstvenih podatkov v Sloveniji. Rezultati študije *Zdravje v občini* so oblikovani na podlagi različnih kazalnikov zdravja (prebivalci in skupnost, dejavniki tveganja za zdravje, preventiva, zdravstveno stanje in umrljivost) iz več virov podatkov (NIZ, Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani, Onkološki inštitut, Javna agencija za varnost v cestnem prometu, Inštitut RS za socialno varstvo, Ministrstvo za finance RS in Statistični urad RS). Za vsako občino so oblikovane tematske

karte s prikazi kazalnikov, kratka publikacija ter tabela s podatki za vse občine, upravne enote in statistične regije. Vsi izdelki so dostopni prek spletne aplikacije obcine.nijz.si, kjer bodo vsako leto posodobljeni in dopolnjeni z novimi javnozdravstvenimi vsebinami, relevantnimi za vse občine (vir: http://www.nijz.si/sl/pomembne-razlike-v-kazalnikih-zdravja-po-slovenskih-obcinah).

Na tem mestu povzemamo nekaj najpomembnejših ugotovitev o zdravstvenem stanju in umirljivosti ter dejavnikih tveganja in preventivi v MO Velenje in prikazujemo kazalnike zdravja.

(i) Zdravstveno stanje in umrljivost

- Bolniška odsotnost delovno aktivnih prebivalcev je trajala povprečno 17,7 koledarskih dni na leto, v Sloveniji pa 14,5 dni.
- Delež oseb, ki prejemajo zdravila zaradi povišanega krvnega tlaka in sladkorne bolezni, je bil višji od slovenskega povprečja,.
- Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi srčne kapi je bila 2,8 na 1000 prebivalcev, starih 35 do 74 let, v Sloveniji pa 2,0.
- Pri starejših prebivalcih občine je bila stopnja bolnišničnih obravnav zaradi zlomov kolka 4,6 na 1000, v Sloveniji pa 6,3.
- Delež uporabnikov pomoči na domu je bil blizu slovenskemu povprečju.
- Stopnja umrljivosti zaradi samomora je bila 17 na 100.000 prebivalcev, v Sloveniji pa 21.

(ii) Dejavniki tveganja za zdravje in preventiva

- Telesni fitnes otrok je bil blizu slovenskemu povprečju.
- Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi poškodb v transportnih nezgodah je bila 1,6 na 1000 prebivalcev, kar je izenačeno s slovenskim povprečjem.
- Delež prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji je bil blizu slovenskemu povprečju.
- Odzivnost v Program Svit - presejanju za raka debelega črevesa in danke je bila 62,6 %, v Sloveniji pa 59,7 %.
- Presejanost v Programu Zora - presejanju za raka materničnega vratu je bila 74,2 %, v Sloveniji pa 71,5 %.

(iii) Kazalniki zdravja v MO Velenje

Prikazane so izbrane vrednosti kazalnikov zdravja za občino in Slovenijo. Graf kaže primerjavo kazalnikov na ravni občine z državnim povprečjem. Kazalniki so testirani na statistično značilnost. V majhnih občinah zaradi majhnega števila dogodkov lahko pričakujemo večja nihanja vrednosti kazalnikov med posameznimi leti.

Tabela 81: Kazalniki zdravja v MO Velenje *(Vir: projekt »Zdravje v občini«)*

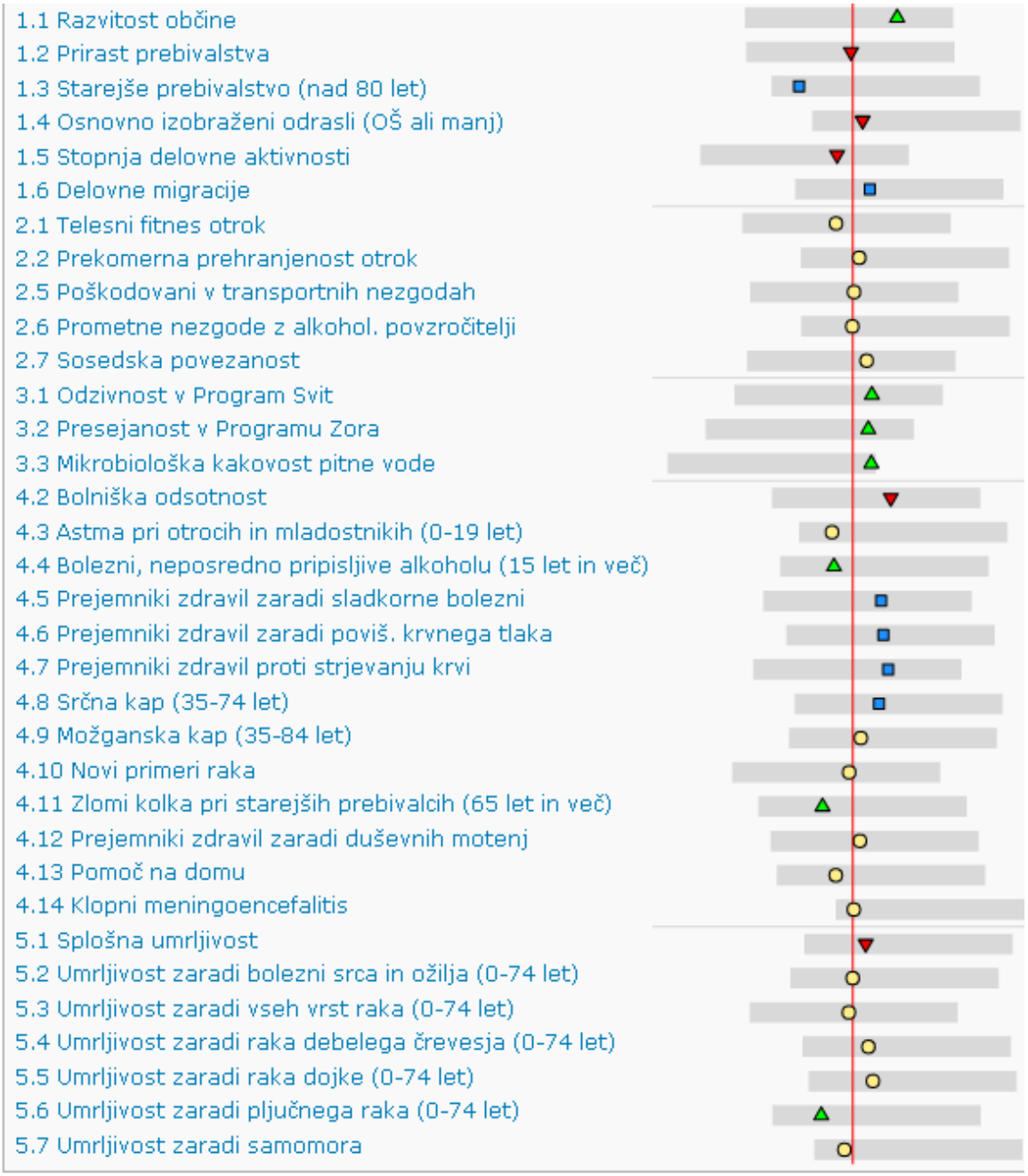

▲ Zelena – občina je statistično značilno boljša od povprečja preostale Slovenije.
(Modra – občina je statistično značilno različna od povprečja preostale Slovenije, želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti.
▼ Rdeča – občina je statistično značilno slabša od povprečja preostale Slovenije.
○ Rumena – občina se statistično značilno ne razlikuje od povprečja preostale Slovenije.
○ Bela – vrednost izbranega kazalnika zaradi majhnosti opazovane populacije (majhnega števila primerov) ni zanesljiva.

14.3 Okoljski cilji s kazalci stanja in metodologija

Okoljski cilji plana izhajajo iz mednarodnih in državnih programskih dokumentov ter veljavnih pravnih predpisov (zakoni, uredbe in pravilniki) s področja poselitve in razvoja družbenega okolja. Pri določitvi okoljskih ciljev je bila upoštevana tudi obstoječa razporeditev poselitve, družbene infrastrukture ter prisotnost posameznih gospodarskih panog v občini. V tabeli navajamo okoljske cilje, ki se nanašajo na občinski prostorski načrt.

Tabela SEQ Tabela * ARABIC 82: Okoljski cilji, kazalci in stanje plana za varovanje zdravja ljudi.

CILJI	KAZALCI	STANJE
Cilji za vode, izpusti snovi v zrak, hrup, elektromagnetno sevanje ter odpadke, ki izhajajo iz ReNPVO	Kazalci za hrup, zrak, površinske in podzemne vode, viri elektromagnetnega sevanja, količina odloženih odpadkov	Stanje voda in vodnih virov, zraka, hrupa, elektromagnetnega sevanja ter ravnanja z odpadki je navedeno v predhodnih poglavjih

Metode ugotavljanja in vrednotenja vplivov izvedbe plana na okolje

Ocenjevanje vplivov izvedbe plana na družbeno okolje smo ocenili s pomočjo javno dostopnih podatkov ter posameznih strokovnih študij. Vplivi izvedbe plana se vrednotijo na podlagi posledic plana na okoljske cilje plana z uporabo meril vrednotenja predpisanih z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Vplive izvedbe plana se vrednoti glede na izpolnjevanje okoljskih ciljev, ocene pa se podaja v velikostnih razredih od ocene A do ocene X. Razlaga posameznih ocen pri vrednotenju vplivov plana na družbeno okolje je podan v spodnji tabeli.

Tabela 83: Način ocenjevanja vplivov načrtovanih posegov na varovanje zdravja ljudi.

OCENA	RAZLAGA OCENE
A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven	Izvedba OPN ne bo vplivala na zdravje ljudi oziroma bo imela pozitiven vpliv. Vpliva izvedbe OPN po kazalcih vrednotenja za vse sestavine okolja, ki se nanašajo in vplivajo na zdravje ljudi ne bo oziroma bo pozitiven
B - nebistven vpliv	Izvedba obravnavanega načrta ne bo bistveno vplivala na zdravje ljudi. Vpliv izvedbe OPN po kazalcih vrednotenja za vse sestavine okolja, ki se nanašajo in vplivajo na zdravje ljudi, bo pri večini kazalcev pozitiven.
C - nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)	Izvedba obravnavanega načrta ne bo bistveno vplivala na zdravje ljudi, če bodo izvedeni omilitveni ukrepi, v kolikor so le-ti predvideni vsaj za dve okoljski sestavini, ki vplivajo na zdravje ljudi.
D - bistven vpliv	Izvedba obravnavanega načrta bo bistveno vplivala na zdravje ljudi. Vpliv izvedbe OPN po kazalcih vrednotenja bo vsaj za eno sestavino okolja, ki se nanaša in vpliva na zdravje ljudi, ocenjena kot bistven vpliv.
E - uničujoč vpliv	Izvedba obravnavanega načrta bo na zdravje ljudi vplivala uničujoče. Vpliv izvedbe OPN po kazalcih vrednotenja bo za več sestavin okolja, ki se nanašajo in vplivajo na zdravje ljudi, ocenjena kot bistven vpliv. Kumulativni vpliv OPN bi tako imel lahko uničujoče posledice na zdravje ljudi.
X – ugotavljanje vpliva ni možno	Ugotavljanje vplivov z načrtom predvidenih posegov na zdravje ljudi ni možno.

14.4 Ocena pričakovanih vplivov izvedbe plana na okolje

Kazalci za hrup, zrak, površinske in podzemne vode, viri elektromagnetnega sevanja, količina odloženih odpadkov

Vpliv na zdravje ljudi imajo posredno vsi vplivi, ki so bili obravnavani po posameznih sestavinah okolja in so navedeni v nadaljevanju. Na kratko so povzete ocene vplivov za tiste kazalce, kjer potencialno lahko nastanejo vplivi na zdravje ljudi. Vsi omilitveni ukrepi so navedeni pri obravnavi vplivov posameznih sestavin okolja in jih nismo ponovno navajali v tem poglavju.

TLA

- **Onesnaženost tal zaradi industrijske, kmetijske in druge dejavnosti**

Na območju MO Velenje so zlasti v preteklosti k onesnaževanju tal pomembno prispevali izpusti iz industrije in še posebej iz Termoelektrarne Šoštanj (TEŠ) (delež ostale industrije je pri izpustih SO2 in NOx zanemarljiv; pri prahu pa prispevajo ostali le okoli 5 %). Na podlagi dejstev, da se emisije onesnažil iz TEŠ (SO2, NOx, prah), ki povzročajo zakisljevanje tal, evtrofikacijo in onesnaževanje s težkimi kovinami ter policikličnimi aromatskimi ogljikovodiki, pomembno zmanjšujejo, ocenjujemo, da izvedba plana ne bo vplivala na poslabšanje kakovosti tal. Še zlasti zato, ker se z OPN ne načrtuje novih industrijskih območij.

Ugotavljamo, da usmeritve prostorskega razvoja občine, ki se nanašajo na proizvodne dejavnosti, ne povečuje deleža površin, ki so namenjene tej dejavnosti. Območja proizvodnih dejavnosti predstavljajo 1,84 % površine občine glede na namensko rabo veljavnega plana, z OPN pa načrtovana površina, namenjena proizvodni dejavnosti predstavlja 1,63 % celotne površine občine. Potencialni onesnaževalec tal je tudi kmetijska dejavnost, vendar se v občini spodbujajo naravi prijazne oblike kmetovanja (ekološko kmetovanje, integrirana pridelava), ki pomeni zmanjševanje vnosa fitofarmacevtskih sredstev, hranil in gnojil v tla.

Ob izvedbi plana se v občini ne pričakuje, da se bo kakovost tal poslabšala. Neposredni, trajni, dolgoročni in kumulativni vpliv izvedbe OPN na izbrani kazalec vrednotenja **ocenjujemo z opisno oceno nebistven vpliv (B).** Plan na onesnaženost tal ne vpliva bistveno, onesnaževanje tal se tudi ne bo bistveno povečalo. Vplivi izvedbe plana bodo s stališča varstva tal sprejemljivi.

VODE

Vrednosti parametrov kakovosti površinskih voda za določitev njihovega kemijskega in ekološkega stanja

Ob upoštevanju veljavne zakonodaje ter omejitev in pogojev, ki jih podaja OPN, ne pričakujemo poslabšanja stanja površinskih voda. Neposredni, začasni in daljinski vpliv izvedbe OPN ocenjujemo z opisno oceno vpliv je nebistven **zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov (C).** Izvedba plana ne bo imela bistvenih vplivov na parametre kemijskega in ekološkega stanja površinskih voda. Zakonsko predpisane mejne imisijske vrednosti onesnaževal v površinskih vodah ne bodo presežene. Glede na strožje kriterije uporabe pripravkov za zatiranje plevela ocenjujemo, da bo kemijsko stanje obeh vodotokov ostalo enako tudi v bodoče ali pa se bo celo še izboljšalo. OPN ne načrtuje intenziviranja kmetijske rabe v občini. Večji poudarek se daje trajnostni rabi prostora in razvoju ekološkega

kmetijstva. Iz navedenega ocenjujemo, da izvedba OPN ne bo bistveno pripomogla k poslabšanju kakovostnega stanja vodotokov.

Pokritost občine s kanalizacijskim omrežjem in ustreznim odvajanjem odpadnih komunalnih vod na čistilne naprave

Neposredni, kratkoročni in začasni vpliv izvedbe OPN ocenjujemo z **opisno oceno nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C).** Zaradi neurejenega odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih vod ima izvedba OPN lahko daljinski vpliv na površinske vodotoke, ker obstaja nevarnost onesnaženja vodotokov dolvodno. Daljinski vpliv tako ocenjujemo kot nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C). Izvedba novih poselitvenih območij v okviru plana predvideva dopolnitve sistema odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih voda. Delež prebivalcev priključenih na kanalizacijsko omrežje se ne bo zmanjšal. Kumulativnih vplivov izvedbe OPN ne pričakujemo in jih ocenjujemo kot nebistvene (B). S planom se načrtuje ustrezno odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih voda. Delež prebivalcev priključenih na kanalizacijsko omrežje se bo povečal glede na širitev novih poselitvenih območij.

Delež prebivalcev priključenih na sistem javne oskrbe s pitni vodo

Neposredni, začasni in daljinski vpliv izvedbe OPN na izbrani kazalec vrednotenja ob upoštevanju določil in ukrepov iz Operativnega programa oskrbe s pitno vodo ocenjujemo **kot nebistven (B).** Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na oskrbo s pitno vodo. Potrebe po pitni vodi se bodo nekoliko povečale. Delež prebivalcev, ki se s pitno vodo oskrbuje iz javnega vodovodnega omrežja, se ne bo zmanjšal.

Kakovost podzemne in pitne vode glede na kemijske in bakteriološke parametre v pitni vodi

Neposredni in začasni vpliv izvedbe OPN ocenjujemo z opisno **oceno nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov)** (C). Daljinski vplivi izvedbe OPN se lahko pojavijo zaradi izvedbe novih objektov znotraj vodovarstvenih pasov, kjer je pogoj za gradnjo urejeno odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih voda. Vpliv ocenjujemo kot nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C). Z načrtom predvideni posegi na kakovost podzemne in pitne vode ne bodo imeli bistvenih vplivov, v kolikor bodo upoštevani omilitveni ukrepi. Zakonsko predpisane vrednosti onesnaževal v vodah ob upoštevanju omilitvenih ukrepov ne bodo presežene. Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na varstvo vodnih virov, če bodo upoštevani omilitveni ukrepi. Kumulativnih vplivov posameznih medsebojno ločenih posegov v prostor zaradi izvedbe OPN ne pričakujemo in jih ocenjujemo kot nebistven vpliv (B). Z načrtom predvideni posegi na kakovost podzemne in pitne vode ne bodo imeli bistvenih vplivov. Zakonsko predpisane vrednosti onesnaževal v vodah ne bodo presežene. Izvedba plana ne bo bistveno vplivala na varstvo vodnih virov.

ZRAK in PODNEBNE SPREMEMBE

- **PLDP po pomembnih prometnicah v občini**

Ugotavljamo, da se z OPN smiselno usmerja razvoj prometa v bodoče, pri tem je še zlasti pomembna vzpostavitev in nadgradnja učinkovitega javnega potniškega prometa (LOKALC). Demografska študija ocenjuje, da se število prebivalcev v MO Velenje v prihodnjem obdobju ne bo bistveno povečevalo, kar bo zelo verjetno doprineslo k zmanjšanju prometa in PLDP.

Hkrati bo izgraditev nove državne ceste (hitra cesta 3. razvojne osi) razbremenila obstoječo državno in lokalno cestno omrežje, zlasti v samem mestu in v njegovi neposredni bližini. Slednje bo pomembno vplivalo na zmanjšanje izpustov v urbanem okolju, kjer je živi največ prebivalcev MO Velenje. Hkrati se z OPN ne umešča novih stanovanjskih območij ob glavne ceste. Ocenjujemo, da načrtovani OPN ne bo imel bistvenih vplivov na kakovost zunanjega zraka, in ne bo bistveno prispeval k podnebnim spremembam. Emisije snovi v zrak iz prometa se ne bodo bistveno povečale. Neposreden, začasni, dolgoročni in daljinski vpliv izvedbe OPN na povečanje prometa in s tem emisij v ozračje ter prispevku toplogrednih plinov ocenjujemo kot **nebistven vpliv (B).**

- **Število zavezancev za prve meritve emisij v zrak**

Neposredni, začasni in daljinski vpliv izvedbe OPN ocenjujemo z opisno oceno **nebistven vpliv (B).** OPN ohranja število objektov, ki so zavezanci za prve meritve emisij v zrak na sedanji ravni. Emisije snovi v ozračje se bistveno ne povečujejo. Kakovost zraka se ne bo bistveno ali zaznavno poslabšala.

- **Število objektov, ki za ogrevanje izkoriščajo obnovljive vire energije in daljinsko oskrbo s toploto**

Ugotavljamo, da OPN spodbuja uporabo sistema daljinske oskrbe s toploto in oskrbe zemeljskim plinom, kar bo prispevalo k manjšim izpustom prašnih delcev in ostalih snovi. Kjer slednje ni možno, pa se spodbuja uporaba sodobnih kurilnih naprav na lesno biomaso. MO Velenje ima tudi izdelan *Lokalni energetski koncept MO Velenje* (2012). Neposredni, začasni in daljinski vpliv izvedbe OPN na izbrani kazalec vrednotenja ocenjujemo kot **nebistven pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C)**.

HRUP

- **PLDP (povprečni letni dnevni promet) po posameznih cestnih odsekih, dolžina odsekov državnih cest skozi naselja in število prebivalcev ob prometnicah, ki so lahko izpostavljeni prekomernemu hrupu**

Neposredne, začasne, daljinske in kumulativne vplive prostorskega razvoja občine na obremenjenost okolja s hrupom zaradi prometa ocenjujemo kot nebistven vpliv (B). OPN na obremenjenost okolja s hrupom ne vpliva bistveno. Z njegovo izvedbo se obremenjenost okolja s hrupom ne bo bistveno povečala.

Število potencialnih konfliktnih območij, kjer se stikajo območja stanovanj z območji proizvodne dejavnosti, se ne bo povečalo.

Neposredne, začasne, daljinske in kumulativne vplive prostorskega razvoja občine na obremenjenost okolja s hrupom zaradi industrije ocenjujemo kot kot **nebistven pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C).**

ELEKTROMAGNETNO SEVANJE

Neposredni, daljinski in trajni vpliv izvedbe OPN na kazalec vrednotenja površine namenjene bivanju v varovalnem koridorju ocenjujemo z opisno oceno nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C).

RAVNANJE Z ODPADKI

- **Razvitost sistema zbiranja ločenih frakcij odpadkov in ustreznost končnega odlaganja odpadkov.**

Neposreden in začasni vpliv izvedbe OPN ocenjujemo kot **nebistven vpliv (B).** Izvedba OPN bo imela nebistven vpliv na ravnanje z odpadki. Količina zbranih odpadkov se bo povečala. Sistem zbiranja ločenih frakcij odpadkov se bo izboljšal, delež ločeno zbranih odpadkov se bo povečal. Izboljšali se bodo pogoji za končno odlaganje in ravnanje z odpadki. Daljinski in kumulativni vpliv OPN na ravnanje z odpadki zaradi transporta in odlaganja odpadkov ocenjujemo z oceno nebistven (B).

14.5 Upoštevanje smernic pristojnih nosilcev urejanja prostora in javnih pooblastil

Upoštevanje smernic glede posamezne sestavine okolja je navedeno v predhodnih poglavjih.

14.6 Skladnost OPN z okoljskimi cilji

OPN je skladen z okoljskimi cilji.

14.7 Spremljanje stanja

KAZALCI ZA SPREMLJANJE STANJA	SPREMLJANJE STANJA
Kazalci za hrup, zrak, površinske in podzemne vode, viri elektromagnetnega sevanja, količina odloženih odpadkov.	Spremljanje stanja za bivalne kakovosti je vključeno v poglavjih spremljanja stanja za zrak, obremenjenost okolja s hrupom, obremenjenost okolja s svetlobnim onesnaževanjem, ravnanje z odpadki ter površinske in podzemne vode.

14.8 Viri

- Al Sayegh Petkovšek, S., Mazej Grudnik, Z., Orešnik, K., Jelenko, I., Iršič, A., 2012. Ocena ranljivosti za okolje Šaleške doline. ERICo DP 17/02/12, Velenje, 71 str.
- Al Sayegh Petkovšek, S., Mikuž, B., Iršič, A., 2014. Meritve emisij PM_{10} na izbranih lokacijah v Šaleški dolini. ERICo DP 4/02/14, Velenje.
- Al Sayegh Petkovšek, S., Mazej Grudnik, Z., Pandics, T., Paldy, A., 2014. Assessment of health effects of ozone, $PM_{2.5}$ and PM_{10}in the Šalek Valley (Slovenia) in comparison with selected Central European areas. Central European Journal of Occupational and Envirinmental Medicine, 20 (1-2): 103-118.

15 VERJETEN RAZVOJ STANJA OKOLJA V PRIMERU NEIZVEDBE OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA

Brez realizacije plana bi zelo verjetno prišlo do stihijskega prostorskega razvoja s posledicami, kot so: razpršeno širjenje poselitve izven obstoječih poselitvenih območij, širjenje pozidave na poplavna območja, mešanje posameznih medsebojno konfliktnih rab, nepovezan razvoj proizvodnih in centralnih dejavnosti, večja verjetnost razvrednotenja narave (biotske raznovrstnosti, območij varstva narave…) ter kulturne dediščine., ipd.

16 ALTERNATIVE

V *Uredbi o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* (Ur. l. RS, št. 73/2005) je v 3. členu zapisano, da je okoljsko poročilo dokument, v katerem se opredelijo, opišejo in ovrednotijo pomembni vplivi izvedbe plana na okolje, ohranjanje narave, varstvo človekovega zdravja in kulturne dediščine ter možne alternative, ki upoštevajo okoljske cilje in značilnosti območja, na katerega se plan nanaša.

V 6. členu je zapisano, da mora okoljsko poročilo vsebovati poleg ostali informacij tudi informacijo o tem katere možne alternative so bile obravnavane in razlogi za izbor najustreznejše alternative. Opredeliti je treba ugotovitve v primeru preveritve možnih alternativ, navedbo preverjenih alternativ in razloge za izbor predlagane alternative, primeroma zlasti glede:

- lokacije in smeri,
- obsega in velikosti,
- načina uresničevanja ciljev,
- postopka gradnje,
- metod dela,
- postopkov razgradnje ob koncu življenjske dobe posega v okolje,
- predlogov časovne razporeditve in časovnega obsega (npr. sezonsko delo),
- opisov in navedb pri vsaki možni alternativi, kako je bila ocenjena,
- podatkov o presoji možnih alternativ glede na njihov vpliv na okoljske cilje plana.

Načrtovalec OPN v fazi priprave dopolnjenega osnutka za MO Velenje ni pripravil alternativnih umestitev za obravnavane posege, zato pregleda alternativ z okoljskega vidika na tem mestu ni bilo mogoče podati. Glede na navedeno v pričujočem OP obravnavamo t.i. ''ničelno alternativo'' oz. alternativo v primeru ne-izvedbe obravnavanega OPN za Mestno občino Velenje. Slednja obravnava bodoče stanje okolja v primeru, da se OPN ne bi izvedel (glej Poglavje 15).

17 POVZETEK Z OCENO SPREJEMLJIVOSTI

MO Velenje pripravlja OPN MO Velenje na osnovi Sklepa o pripravi Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje, ki je bil objavljen v Uradnem vestniku MO Velenje, št. 10-2013 z datumom 21. junij 2013. Pripravljalec občinskega prostorskega načrta MO Velenje je v postopku priprave novega prostorskega akta pridobil odločbo *Ministrstva za okolje in prostor* (MOP) (št. 35409-133/2015/7 z dne 9.11.2015).

V odločbi Ministrstvo ugotavlja, da je v postopku sprjemanja OPN po določbah drugega in tretjega odstavka 40. člena ZVO-1, zanj treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje na podlagi naslednjih ugotovitev, da: (i) OPN predstavja osnovo za posege v okolje ter vključuje dejavnosti, ki imajo lahko pomemben vpliv na okolje; (ii) se v OPN načrtovane dejavnosti in širitve namenske rabe nanašajo zlasti na intenziviranje območij izkoriščanja mineralnih surovin, širitev območij gospodarskih con in širitev območij poselitve, ki bi lahko sama po sebi ali v povezavi z obstoječimi prostorskimi ureditvami imela pomemben vpliv na okolje; (iii) da bodo z OPN načrtovane dejavnosti in širitve območij namenske rabe, pomembno vplivale na naravne vrednote in ekološko pomembna območja ter na poplavna, erozijska in vodovarstvena območja.

Hkrati je v odločbi navedeno tudi, da mora pripravljalec plana, MO Velenje, v ta namen zagotoviti izdelavo okoljskega poročila, v katerem se opredelijo, opišejo in ovrednotijo vplivi izvedbe plana na okolje in možne alternative, ob upoštevanju ciljev in geografskih značilnosti območja, na katerega se plan nanaša, in sicer skladno z določili ustrezne uredbe (Ur. l. RS, št. 73/05). Ločen del okoljskega poročila je poročilo o vplivih na varovana območja.

Okoljsko poročilo je sestavljeno iz splošnega dela (ozadje in namen okoljskega poročila), opisa OPN (opis osnovnih vsebin in značilnosti občinskega prostorskega plana) in ocene vplivov izvedbe OPN na okolje (vrednotenje vplivov plana na posamezne segmente okolja in na zdravje ljudi). V postopku priprave OPN so bile obravnavane vse smiselne pobude za spremembo namenske rabe prostora na območju MO Velenje. Obravnavane pobude (97) skupaj predstavljajo okoli 44,45 ha ali 0,53 % površine občine. Z OPN se načrtuje zmanjšanje površin stavbnih zemljišč za 19,29 ha in povečanje obsega kmetijskih zemljišč za 23,40 ha. Vse ostale kategorije zemljišč se bodo zmanjšale in sicer za 2,29 ha (gozdna), 0,41 ha (vodna) oz. 1,24 ha (druga zemljišča).

Ključni vplivi, ki bi jih lahko povzročila izvedba OPN so: emisije v zrak, vodo in tla, poplavna ogroženost, novi viri hrupa, emisije EMS, svetlobno onesnaženje, neustrezno ravnanje z odpadki, poseganje na najboljša kmetijska zemljišča, poseganje v gozdna zemljišča, poseganje na območja narave, poseganje v enote kulturne dediščine in vpliv na zdravje ljudi.

Ocene vplivov na posamezne okoljske so:

SEGMENT OKOLJA	OKOLJSKI CILJI	OCENA VPLIVOV
TLA	Ohranjanje najboljših kmetijskih površin in preprečevanje zaraščanja kmetijskih površin.	A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven.
	Ohranjanje varovalnih gozdov.	B - nebistven vpliv.
	Smotrna prostorska umestitev dejavnosti glede na talne razmere in preprečitev nastanka večjih erozijskih žarišč.	C- nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov).
	Smotrna prostorska umestitev dejavnosti glede na talne razmere in s tem preprečevanje onesnaženja tal.	B - nebistven vpliv.
VODE	Doseganje dobrega kemijskega in ekološkega stanja površinskih voda.	C- nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov).
	Ohranjanje razlivnih površin površinskih vodotokov.	C- nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov).
	Izgradnja kanalizacijskega omrežja.	B - nebistven vpliv.
	Zagotavljanje nemotene oskrbe občanov s kvalitetno pitno vodo.	B - nebistven vpliv.
	Dobro kemijsko stanje vodnega telesa podzemne vode ter njegovo količinsko stanje.	C- nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov).
ZRAK IN PODNEBNE SPREMEMBE	Izboljšanje kakovosti zunanjega zraka.	B - nebistven vpliv.
	Zmanjšanje emisij iz poselitve (ogrevanje).	C- nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov).
HRUP	Ohranjanje ali zmanjšanje ravni hrupa pod mejnimi oziroma kritičnimi vrednostmi predpisanimi za posamezna območja varstva pred hrupom.	B - nebistven vpliv.
	Smiselno umeščanje dejavnosti v prostor glede na območja varstva pred hrupom.	C- nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov).
EMS SEVANJE	Odmik poselitvenih območij od virov elektromagnetnega sevanja in s tem zmanjšanje obremenitve ljudi zaradi EMS.	C- nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov).
SVETLOBNO ONESNAŽENJE	Zmanjšanje svetlobnega onesnaženja.	A - ni vpliva/ vpliv je pozitiven.
RAVNANJE Z ODPADKI	Izboljšanje ravnanja z odpadki.	B - nebistven vpliv.
NARAVA	Ohranjanje stopnje biotske raznovrstnosti z ohranjanjem ugodnega stanja ogroženih vrst in habitatnih tipov na območju plana.	C- nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov).
	Ohranitev oz. doseganje ugodnega stanja habitatov vrst in habitatnih tipov (HT), za katere so opredeljena območja, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti (območij Natura in Ekološko pomembnih območij) na območju plana.	C- nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov).
	Ohranitev lastnosti, zaradi katerih so deli narave na območju OPN opredeljeni za NV določene zvrsti ter v največji možni meri tudi vseh drugih lastnosti NV.	C- nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov).
KULTURNA DEDIŠČINA	Ohranjanje in dobro stanje enot kulturne dediščine.	C- nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov).
VAROVANJE ZDRAVJA	Cilji za vode, izpusti snovi v zrak, hrup, elektromagnetno sevanje ter odpadke.	Glej oceno vplivov za navedene segmente

Ocenili smo, da vplivi izvedbe OPN ne bodo bistveni in da obstajajo ustrezni omilitveni ukrepi. Tako nobena ocena za opredeljene okoljske cilje ni dosegla velikostnega razreda D (bistven) ali E (uničujoč). Omilitveni ukrepi so odločilni za dosego nebistvenega vpliva na okolje. V kolikor se ti ukrepi ne bi upoštevali, bi vpliv na okolje lahko postal bistven ali celo uničujoč.

Omilitveni ukrepi, navedeni v OP:

OKOLJSKI SEGMENT	Omilitveni ukrep
TLA	Na erozijskih območjih se prostorske ureditve in posegi v prostor načrtujejo in izvajajo ob upoštevanju proti erozijskih ukrepov. Če se tem območjem z gradnjami ni mogoče izogniti, se zagotovi izvedbo ustreznih strokovnih presoj in tehničnih rešitev, ki zagotavljajo stabilnost objektov. Ureditev površin Kamnoloma Paka naj se izvede tako, da ne bo prihajajo do nenadzorovanega plazenja tal. Ustrezna sanacija degradiranih površin s končnim ciljem vzpostavitve gozdnih površin. Površine po sanaciji kamnoloma naj se čim bolj prilagodi reliefu sosednjega pobočja, se prekrije z zemljo in se ozeleni ter zasadi z avtohtonimi drevesnimi in grmovnimi vrstami. Tujerodnih vrst naj se ne vnaša.
VODE	Gradnja je dovoljena šele takrat, ko so vsi stanovanjski objekti priključeni na urejeno javno kanalizacijo, na malo čistilno napravo oz. nepretočno greznico (v skladu s predpisi). Izvesti je treba celovite omilitvene ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti. Omilitveni ukrepi se lahko izvajajo etapno v skladu s potrjeno strokovno podlago, pri čemer mora biti ves čas zagotovljena njihova celovitost. Stavbno zemljišče na poplavnem območju naj se ohranja nepozidano.
ZRAK	Novo nastala naselja se morajo v največji možni viri priključiti na daljinsko ogrevanje oziroma uporabljati zemeljski plin. V kolikor bodo uporabljali individualna kurišča (uporaba lesne biomase) je nujna uporaba sodobnih peči z ustrezno kakovostjo lesne biomase.
HRUP	V posamezna območja se lahko umeščajo le tiste dejavnosti, ki ne povzročajo prekomernega hrupa glede na zakonsko predpisane mejne vrednosti za posamezno območje varstva pred hrupom.
ELEKTROMAGNETNO SEVANJE	Priporočamo, da se za obstoječe objekte, ki so varovalnem pasu 110 kV in 220 kV DV, izvedbe prve meritve EMS (v kolikor niso že opravljene). Gradnja stanovanjskih objektov (pobudi št. 119 in 105) v varovalnem pasu daljnovoda ni dovoljena. Predlagamo umik pobud, oziroma takšno spremembo, da bodo predlagane stanovanjske površine izven varovalnega koridorja.

OKOLJSKI SEGMENT	Omilitveni ukrep
SVETLOBNO ONESNAŽENJE	Obstoječe sijalke je potrebno zamenjati z varčnimi. Obstoječe svetilke se preoblikuje v obliko, da je delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, enak 0 %. Na javno manj obremenjenih območjih javnih površin je potrebno uvesti časovne intervale osvetlitve oziroma izklopiti posamezne svetilke. Trenutna poraba električne energije za osvetljevanje cest ter javnih površin v občini presega ciljno vrednost, predpisano z Uredbo. Na novih površinah mora Občina kot obvezen ukrep k zmanjšanju porabe električne energije poskrbeti za vgraditev varčnih žarnic v svetilke. Za razsvetljavo se morajo vgraditi svetilke, katerih delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, je enak 0 %.
RAVNANJE Z ODPADKI	Ni predvidenih omilitvenih ukrepov.
NARAVA	Omilitvene ukrepe za segment Narava na tem mestu ne navajamo zaradi njihove obsežnosti – glej Tabelo 73 in naravovarstvene smernice.
KULTURNA DEDIŠČINA	Za načrtovano gradnjo na robu vplivnega območja kulturne dediščine: Šenbric-Cerkev sv. Brikcija (3406), Vinska gora-Cerkev sv. Janeza Krstnika (3027); Velenje-Vila Herbestein (4323) je potrebna je pridobitev kulturnovarstvenih pogojev in soglasja. Za

Na podlagi ugotovite okoljskega poročila za OPN MO Velenje ocenjujemo, da je plan z vidika vpliva na okolje, ohranjanje narave, varstva naravnih virov, kulturne dediščine in človekovega zdravja, sprejemljiv ob izvedbi omilitvenih ukrepov.

PRILOGE

Priloga A: Območje plana.
Priloga B: Obstoječa namenska raba zemljišč na območju MO Velenje.
Priloga C: Predvidena namenska raba zemljišč na območju MO Velenje.
Priloga D: Območje Natura 2000, EPO in naravne vrednote na območju MO Velenje.
Priloga E: Vodovarstvena in poplavna območja na območju MO Velenje.
Priloga F: Najboljša kmetijska zemljišča in varovalni gozd na območju MO Velenje.
Priloga G: Kulturna dediščina na območju MO Velenje.
Priloga H: Odločba o izvedbi postopka celovite presoje vplivov.

Priloga 1: Območje plana

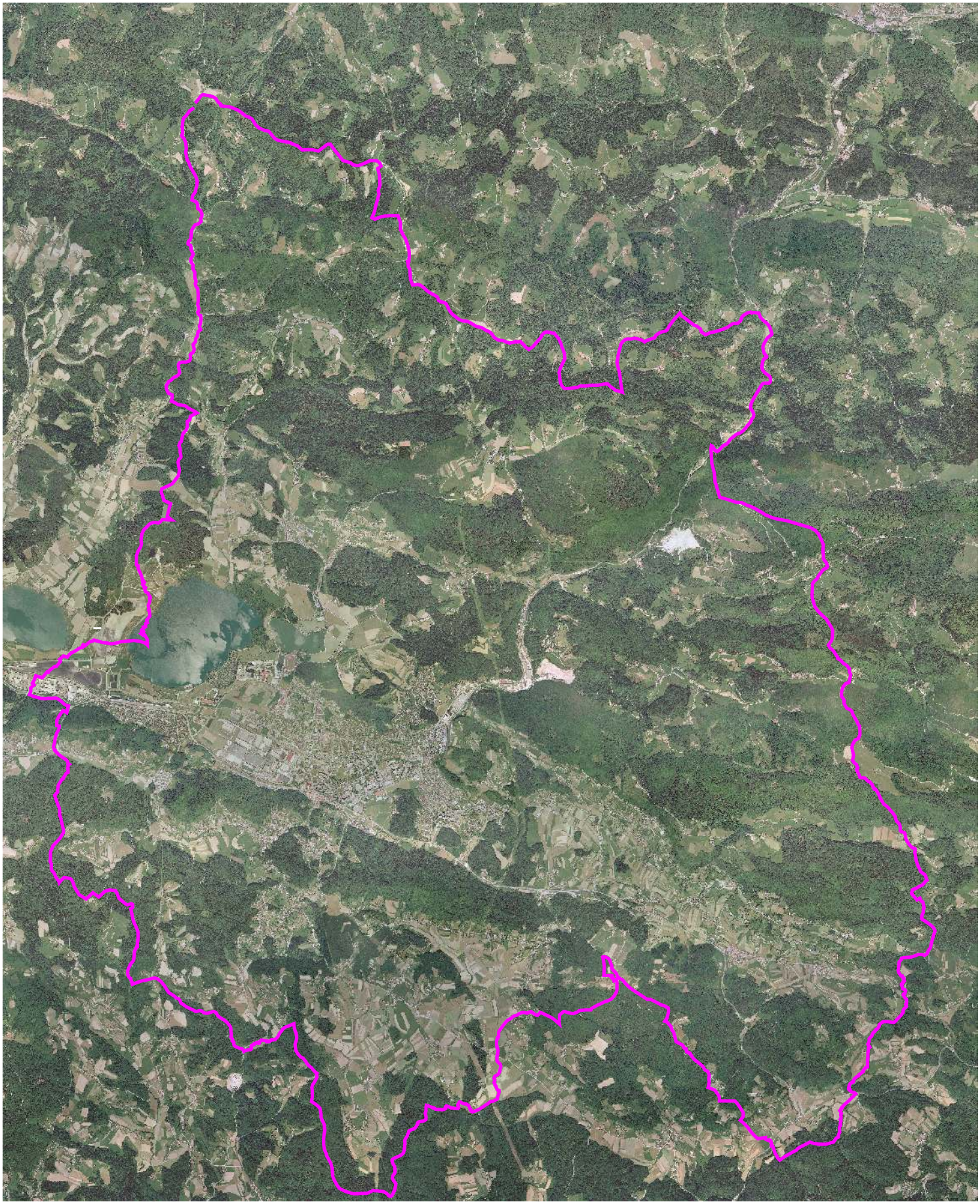

Priloga B: Obstoječa namenska raba zemljišč

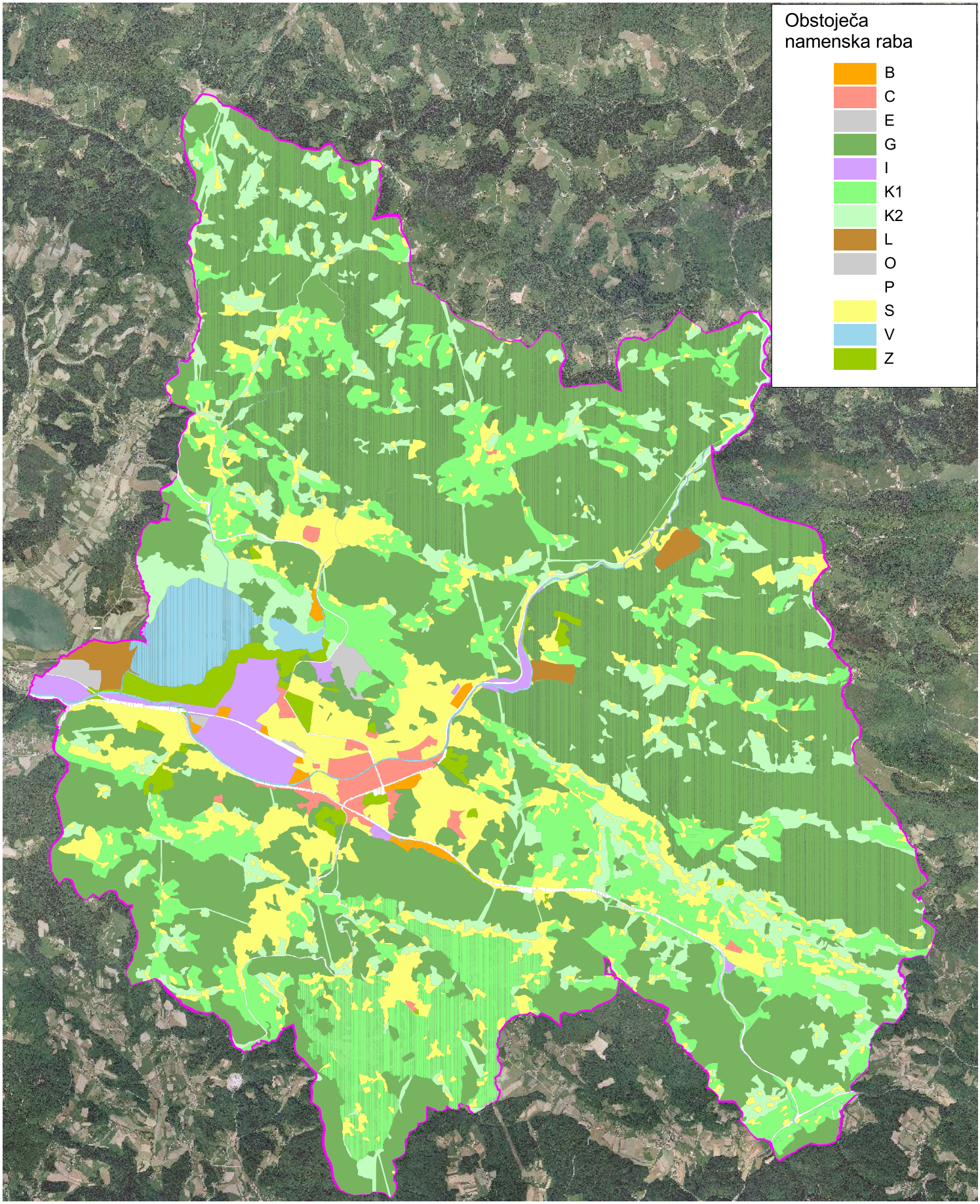

Priloga C: Predvidena namenska raba zemljišč

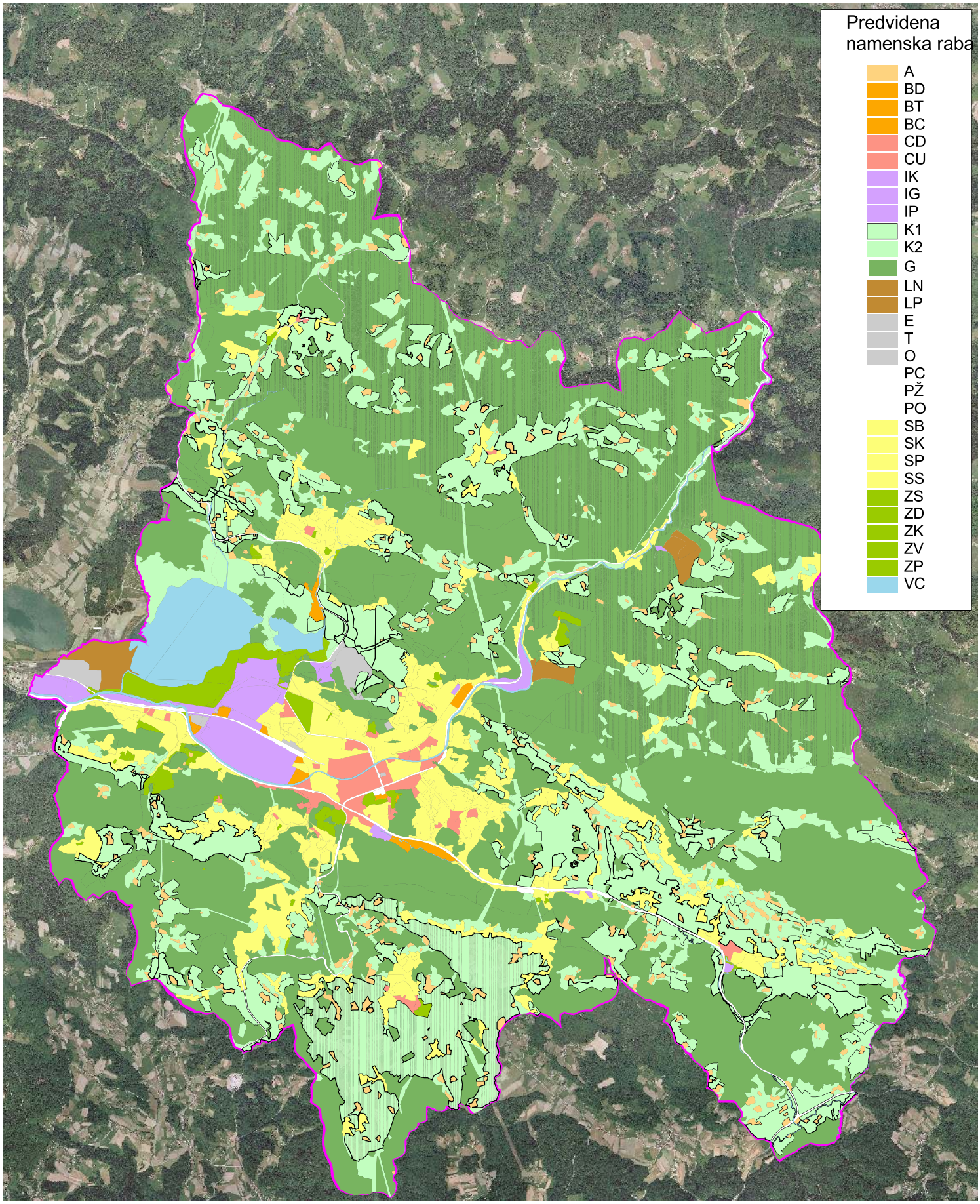

Priloga D: Območja Natura 2000, EPO in naravne vrednote

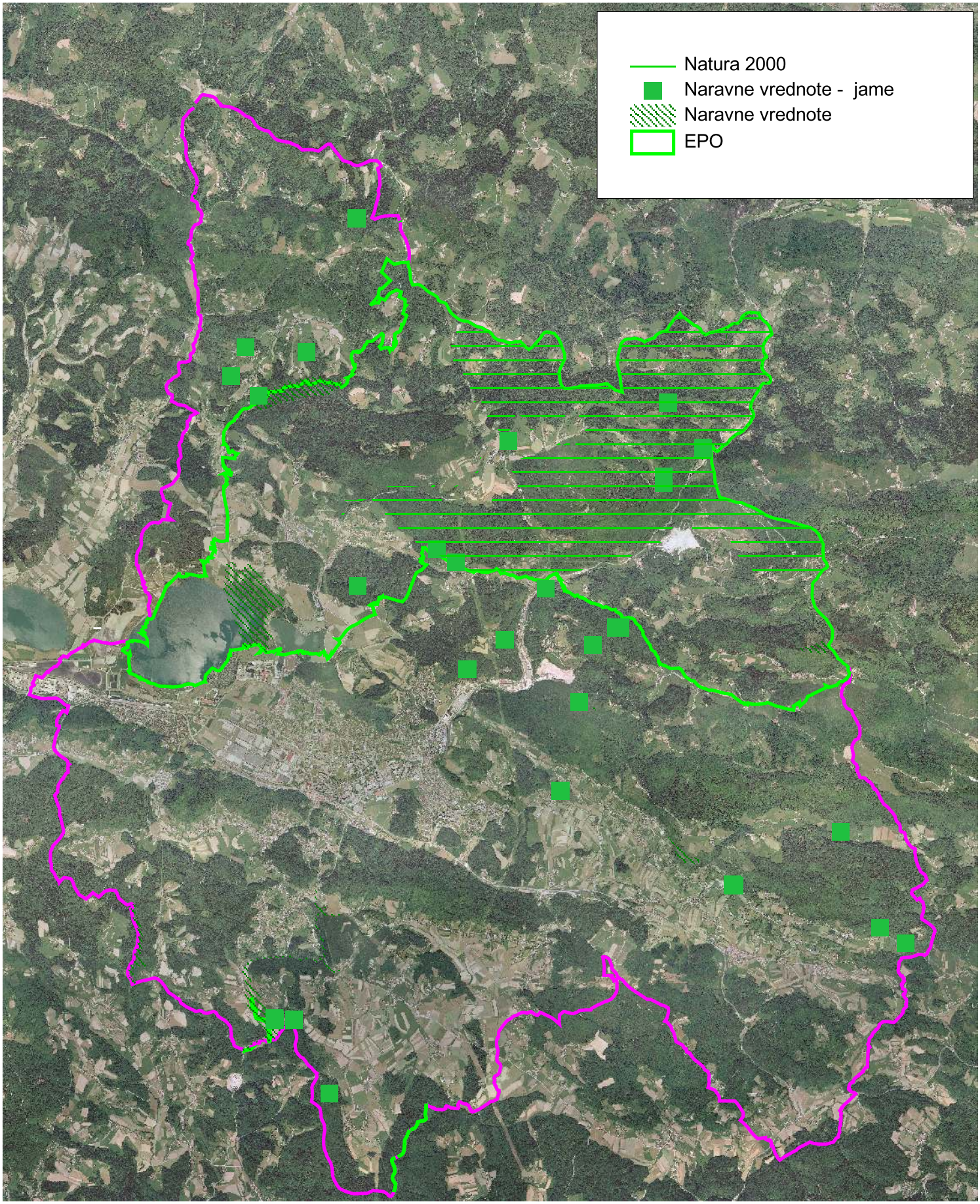

Priloga E: Vodovarstvena in poplavna območja

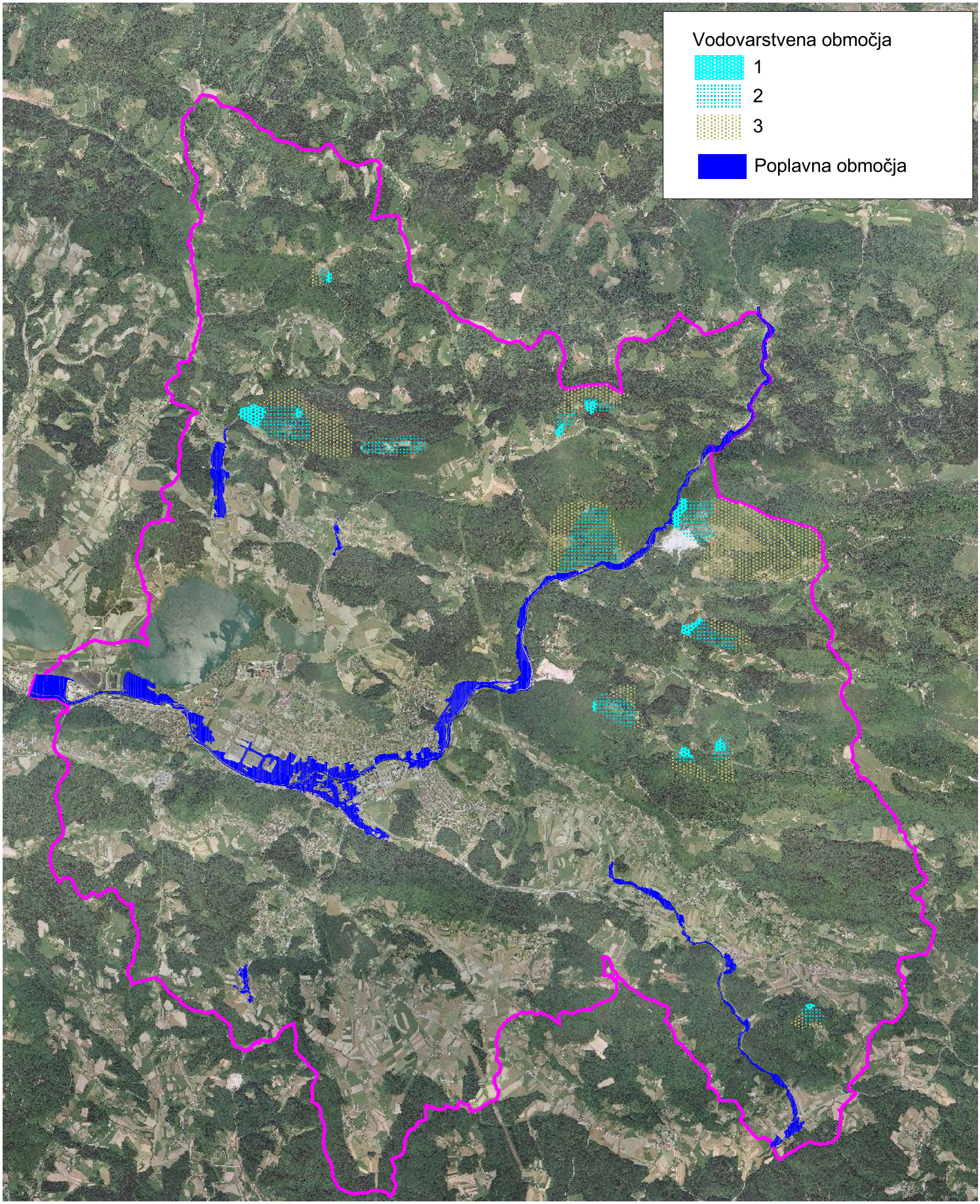

Priloga F: Najboljša kmetijska zemljišča in varovalni gozd

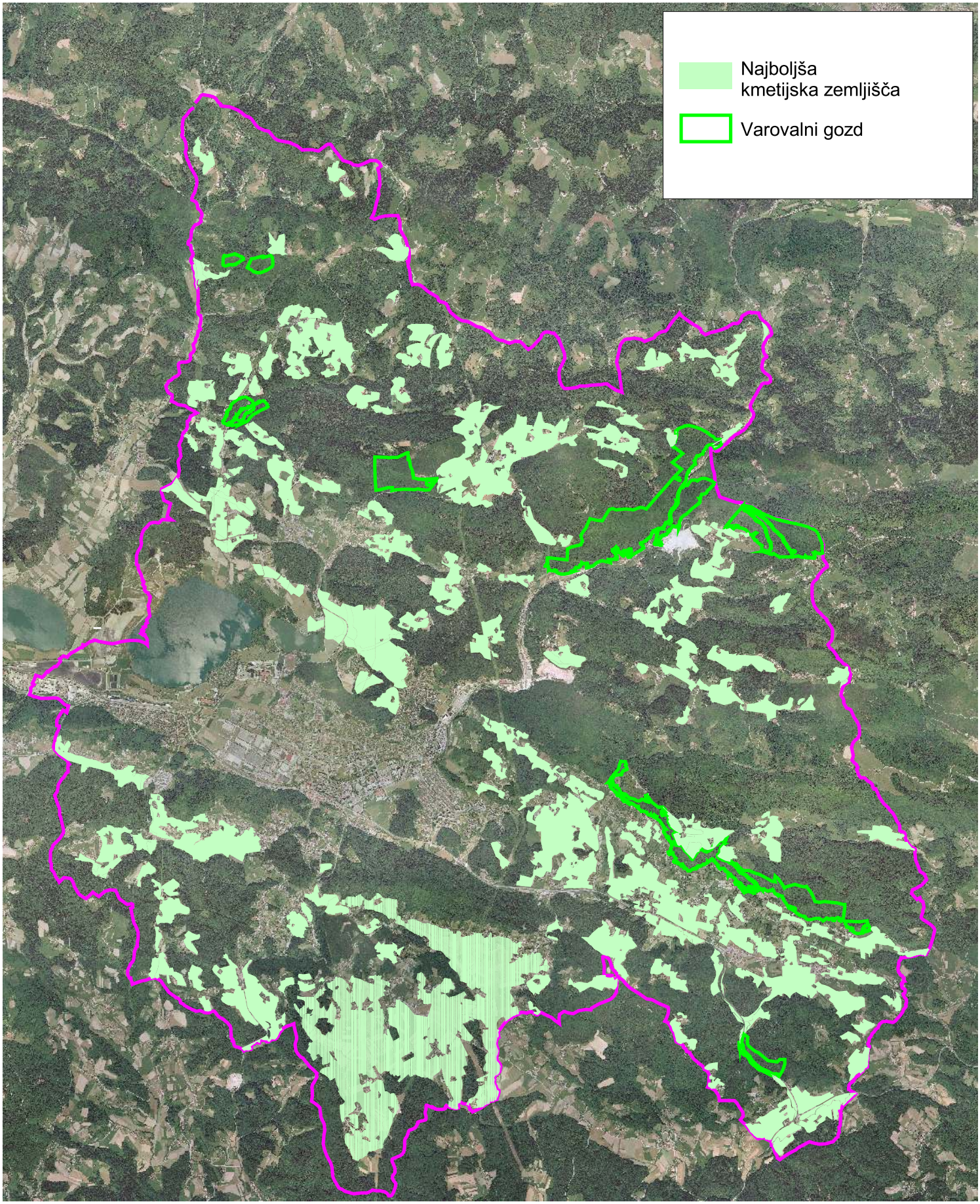

Priloga G: Kulturna dediščina

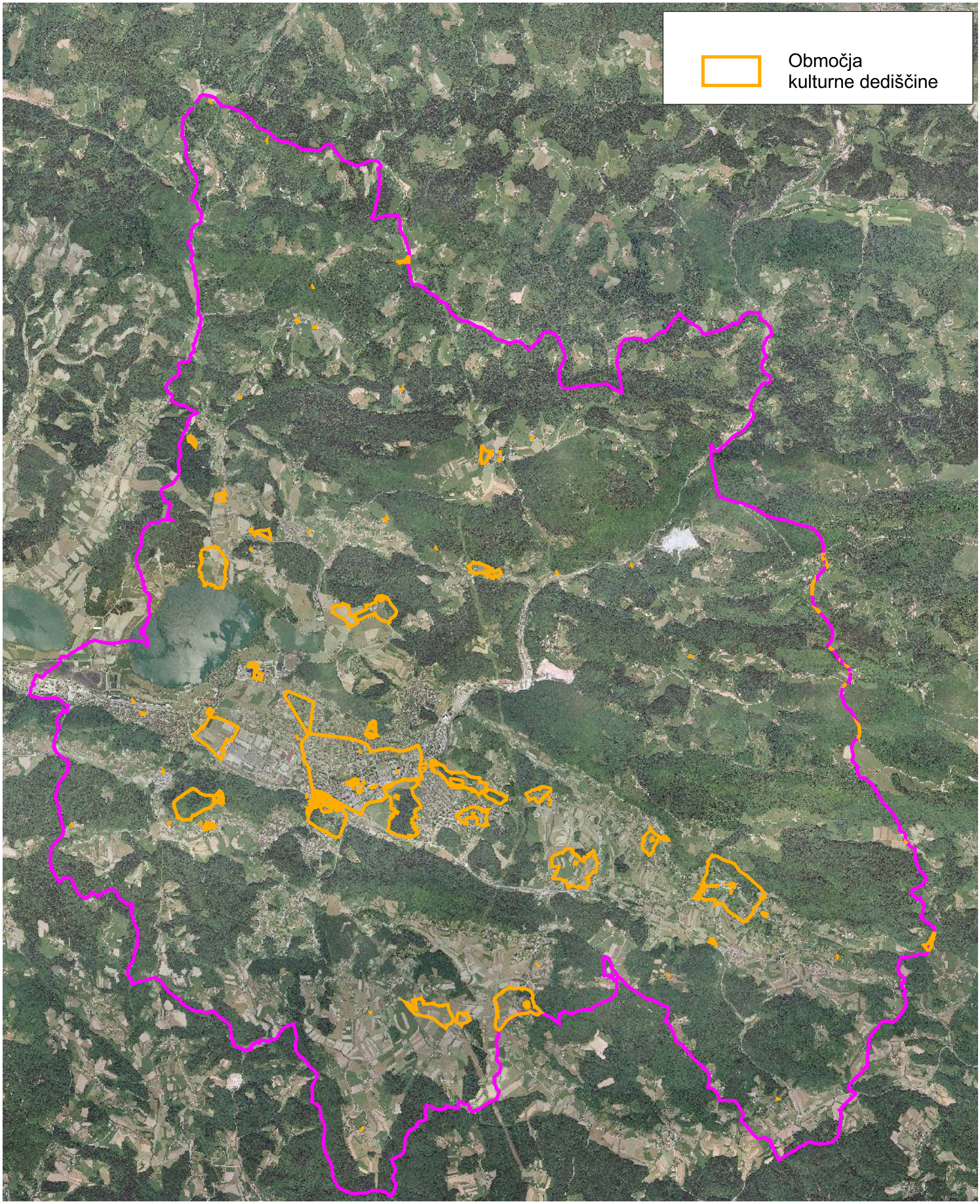

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
DIREKTORAT ZA OKOLJE
Sektor za strateško presojo vplivov na okolje

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 478 7174
F: 01 478 7425
E: gp.mop@gov.si
www.mop.gov.si

MESTNA OBČINA VELENJE
Prejeto: 12-10-2015/12 Vrednost: -
Številka: 350-01-17 Priloge: 310/5x

MESTNA OBČINA VELENJE
Titov trg 1
3320 VELENJE

VEEG21729

Številka: 35409-133/2015/6
Datum: 8. 10. 2015

Zadeva: **Občinski prostorski načrt Mestne občine Velenje – Seznanitev z dejstvi in okoliščinami, pomembnimi za odločitev v postopku celovite presoje vplivov na okolje skladno z določbami 9. in 146. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS. št. 24/06-UPB2, 105/06-ZUS-1, 126/07, 65/08, 47/09-odl. US, 8/2010 in 82/2013; v nadaljnjem besedilu: ZUP)**

Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za okolje, Sektor za strateško presojo vplivov na okolje (v nadaljevanju ministrstvo), je dne 7. 9. 2015 prejelo vlogo pripravljavca plana, Mestne občine Velenje, št. 350-01-0017/2012 z dne 4. 9. 2015, za odločitev o izvedbi celovite presoje vplivov na okolje za Občinski prostorski načrt Mestne občine Velenje (v nadaljnjem besedilu OPN). Pripravljavec plana je v vlogi navedel, da je gradivo objavljeno na spletnem strežniku, na naslovu http://arhiv.mm.gov.si/mop/interno/ in sicer:

- Občinski prostorski načrt Mestne občine Velenje – osnutek (Urbana Kočar in Kočar d.o.o., št. proj. 628/013, junij 2015);
- prikaz stanja prostora;
- strokovne podlage.

Vlogi so bila priložena mnenje ministrstev in organizacij, ki sodelujejo v postopku celovite presoje vplivov na okolje:

- mnenje Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 3401-49/2006/11 z dne 13. 8. 2015 za področje gozdarstva;
- mnenje Zavoda za gozdove Slovenije št. 350-5/2015 z dne 10. 8. 2015;
- mnenje Agencije RS za okolje, Urada za upravljanje z vodami št. 35001-348/2015 z dne 14. 8. 2015,
- mnenje Zavoda RS za varstvo narave št. 1-III-298/2-O-15/LS z dne 13. 8. 2015,
- mnenje Ministrstva za kulturo št. 3501-9-2015/7 z dne 24. 8. 2015.

Po 40. členu Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/2006-ZVO-1-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06-odl. US, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09, 48/12, 57/12 in 92/13, v nadaljevanju ZVO-1) je treba v postopku priprave plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta (v nadaljnjem besedilu: plan), katerega izvedba lahko pomembno vpliva na

okolje, izvesti celovito presojo vplivov na okolje, s katero se ugotovi in oceni vplive na okolje in vključenost zahtev varstva okolja, ohranjanja narave, varstva človekovega zdravja in kulturne dediščine v plan, ter pridobiti potrdilo ministrstva o sprejemljivosti njegove izvedbe na okolje. ZVO-1 v drugem odstavku 40. člena določa, da se za plan izvede celovita presoja vplivov na okolje, če se s planom določa ali načrtuje poseg v okolje, za katerega je treba izvesti presojo vplivov na okolje skladno z določbami 51. člena ZVO-1, ali če je zanj zahtevana presoja sprejemljivosti po predpisih o ohranjanju narave. Na podlagi tretjega odstavka 40. člena ZVO-1 se celovita presoja vplivov na okolje izvede tudi za drug plan, če ministrstvo oceni, da bi lahko njegova izvedba pomembneje vplivala na okolje.

Ministrstvo je gradivo preučilo in ugotovilo, da se z OPN načrtujejo izhodišča in cilji ter zasnova prostorskega razvoja občine, zasnova gospodarske javne infrastrukture, usmeritve za razvoj poselitve, usmeritve za razvoj v krajini, usmeritve za določite namenske rabe zemljišč in prostorskih izvedbenih pogojev. Z občinskim prostorskim načrtom se umeščajo tudi nova območja poselitve za sanacijo razpršene gradnje, za potrebe širitve kmetijskih gospodarstev, za novo naselje, površine za poselitev pa se na nekaterih območjih spreminjajo v kmetijska zemljišča, gozd in zelene površine. Na območju kamnoloma Paka je predvidena večja širitev pridobivalnega prostora, ki zajema več kot 6 ha gozdnih zemljišč in vzpostavitev gospodarske cone velikosti 0,6 ha v neposredni bližini.
Iz gradiva ni mogoče natančno ugotoviti, ali je za OPN treba izvesti presojo vplivov na okolje skladno z 51. členom ZVO-1 in v povezavi z Uredbo o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14 in 57/15; v nadaljevanju: Uredba). Skladno s Prilogo 1 Uredbe je presoja vplivov na okolje obvezna za kamnolome in dnevne kope, če njihova površina presega 25 ha. Po 2. členu Uredbe pa je presoja vplivov na okolje obvezna tudi za spremembo posega v okolje, s katero bo dosežen ali presežen prag, določen v Prilogi 1. Za nekatere predlagane posege ali spremembe posegov pa se skladno z 51. a členom ZVO-1 in Uredbo izvede predhodni postopek pred pridobitvijo gradbenega dovoljenja.

Na podlagi 101.a člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04-ZON-UPB2, 61/06-ZDru-1 in 46/14; v nadaljevanju ZON) se celovita presoja vplivov na okolje izvede za plane, ki bi lahko pomembno vplivali na zavarovano območje, posebno varstveno območje ali potencialno posebno ohranitveno območje sami po sebi ali v povezavi z drugimi plani.
V postopku je bilo pridobljeno mnenje Zavoda RS za varstvo narave št. 1-III-298/2-O-15/LS z dne 13. 8. 2015. Zavod v mnenju ugotavlja, da območje OPN in njegov daljinski vpliv segata v varovana območja narave in sicer v posebni varstveni območji (območja Natura 2000) Huda luknja (SI3000224) in Ložnica s Trnavo (SI3000390), (Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000), Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13, 3/14). Zavod v mnenju navaja, da vplivi namenske rabe prostora še niso bili presojani. Glede na načrtovano vrsto posegov in spremembo osnovne namenske rabe prostora ter upoštevajoč kvalifikacijske vrste in habitatne tipe, zaradi katerih sta bili območji opredeljeni, bodo načrtovani posegi pomembno vplivali na zgoraj navedeni varovani območji. Zavoda RS za varstvo narave ocenjuje, da je za OPN treba izvesti presojo sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov na varovana območja po 101. členu ZON.

Ministrstvo je v postopku preučilo tudi obstoj drugih okoljskih razlogov za uvedbo celovite presoje vplivov na okolje po določilu tretjega odstavka 40. člena ZVO-1 in skladno z 2. členom Uredbe o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 9/09; v nadaljnjem besedilu Uredba o merilih). Skladno s 3. členom Uredbe o merilih in v povezavi s 47. a členom Zakona o prostorskem načrtovanju je prejelo: mnenje Ministrstva za kulturo št. 3501-9-2015/7 z dne 24. 8. 2015, mnenje Zavoda RS za varstvo narave št. 1-III-298/2-O-15/LS z dne 13. 8. 2015, mnenje Urada za upravljanje z vodami Agencije RS za okolje št. 35001-348/2015 z dne 14. 8. 2015, mnenje Ministrstva za

kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 3401-49/2006/11 z dne 13. 8. 2015 za področje gozdarstva in mnenje Zavoda za gozdove Slovenije št. 350-5/2015 z dne 10. 8. 2015. Pripravljavec plana ni posredoval mnenj Ministrstva za zdravje in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano s področja kmetijstva.

Ministrstvo za kulturo v mnenju št. 3501-9-2015/7 z dne 24. 8. 2015, ocenjuje, da je, ob upoštevanju smernic in prvega mnenja, verjetnost vplivov OPN majhna, zato celovite presoje vplivov ni treba izvesti. Ustrezno varstvo kulturne dediščine bo zagotovljeno skozi postopek prostorskega načrtovanja v skladu z Zakonom o varstvu kulturne dediščine in Zakonom o prostorskem načrtovanju. Ministrstvo v mnenju tudi navaja, da se v primeru, ko se s planom načrtujejo posegi, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, treba izvesti tudi strateško presojo plana z vidika arheoloških ostalin skladno z drugim odstavkom 74. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine.

Zavod RS za varstvo narave (v nadaljevanju ZRSVN) v mnenju št. 1-III-298/2-O-15/LS z dne 13. 8. 2015 ocenjuje, da bo OPN verjetno pomembno vplival na naravno vrednoto Paka – nahajališče trilistne valdštajnije (ID 5688) in sestavine biotske raznovrstnosti ekološko pomembnega območja Velenjsko-Konjiško hribovje (ID 11500). Skladno z navedenim ZRSVN meni, da je za OPN treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje.

Agencija RS za okolje, Urad za upravljanje z vodami, (v nadaljevanju ARSO) v mnenju št. 35001-348/2015 z dne 14. 8. 2015 ugotavlja, da bo OPN pomembno vplival na okolje s stališča vpliva predvidenih ureditev na vodni režim in stanje voda ter varstvo pred škodljivim delovanjem voda. Načrtovane ureditve segajo v poplavna in erozijska območja ter na vodovarstvena območja, besedilo osnutka OPN pa tudi ne upošteva vseh zakonskih in podzakonskih predpisov s področja upravljanja z vodami.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v mnenju s področja gozdarstva št. 3401-49/2006/11 z dne 13. 8. 2015 in Zavod za gozdove Slovenije v mnenju št. 350-5/2015 z dne 10. 8. 2015 podajata dopolnitve osnutka OPN zlasti v zvezi z vsebinami, ki se nanašajo na varovalne gozdove in gozdove s posebnim namenom.

Upoštevajoč merila iz 2. člena Uredbe o merilih in mnenj iz 3. člena te uredbe je ministrstvo ocenilo, da bo OPN verjetno pomembno vplival na naravne vrednote, poplavna, erozijska območja in vodovarstvena območja, zato je zanj treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje po določilu tretjega odstavka 40 člena ZVO-1.

Ministrstvo na podlagi gradiva in predloženih mnenj ugotavlja, da je za OPN treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje po določilih drugega in tretjega odstavka 40. člena ZVO-1.

Na podlagi ugotovljenih dejstev in okoliščin ter določb 9. in 146. člena ZUP, ki določajo, da se stranka v postopku izjavi o dejstvih in okoliščinah, pomembnih za odločitev, vas pozivamo, da se najkasneje v **15 dneh od prejema tega dopisa** izrečete o ugotovljenih dejstvih in okoliščinah, ki so razlog za uvedbo postopka celovite presoje vplivov na okolje za OPN.

Pripravila:

Mojca Lenardič
Višja svetovalka I

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
24
Ljubljana

mag. Vesna Kolar Planinšič
Vodja Sektorja za SPVO

Priloge:

- Mnenje Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 3401-49/2006/11 z dne 13. 8. 2015 za področje gozdarstva;
- Mnenje Zavoda za gozdove Slovenije št. 350-5/2015 z dne 10. 8. 2015;
- Mnenje Agencije RS za okolje, Urada za upravljanje z vodami št. 35001-348/2015 z dne 14. 8. 2015,
- Mnenje Zavoda RS za varstvo narave št. 1-III-298/2-O-15/LS z dne 13. 8. 2015,
- Mnenje Ministrstva za kulturo št. 3501-9-2015/7 z dne 24. 8. 2015.

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

OBMOČNA ENOTA CELJE
Vodnikova ulica 3 | 3000 Celje
T 03 42 60 343 | F 03 42 60 342
E zrsvn.oece@zrsvn.si | www.zrsvn.si

Številka: 1-III-298/2-O-15/LS
Datum: 13. 08. 2015

REPUBLIKA S: ...
MINISTRSTVO ZA ...
OKOLJE IN P...
Prejeto 14 -08- 2015
KOLAR
PLANINŠIČ
Vrednost
Prilo...
Šifra zadeve 35409-138/2015/2

MESTNA OBČINA VELENJE
Titov trg 1

3320 VELENJE

Zadeva: Občinski prostorski načrt Mestne občine Velenje
- 1. mnenje k načrtovanim prostorskim ureditvam v osnutku prostorskega načrta

Na osnovi vaše vloge št.: 350-01-0017/2012, z dne 15. 07. 2015, prejete dne 17. 07. 2015 podajamo v skladu s 97. in 98. členom Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. *56/1999, 31/2000 - popr., 110/2002 - ZGO-1, 119/2002, 41/2004, 61/2006 - ZDru-1, 32/2008 - Odl. US, 8/2010 - ZSKZ-B, 46/2014*; v nadaljevanju ZON) in v skladu s 47. a členom Zakona o Zakona o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/2007, 70/2008 - ZVO-1B, 108/2009, 80/2010 - ZUPUDPP, 43/2011 - ZKZ-C, 57/2012, 57/2012 - ZUPUDPP-A, 109/2012, 35/2013 - skl. US, 76/2014 - odl. US)) prvo mnenje nosilcev urejanja prostora k osnutku Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje.

Pri pripravi mnenja smo upoštevali gradivo, ki je objavljeno na naslovu ftp://arhiv.mm.gov.si/mop/interno/ in vsebuje:

- 1_tekstualni del Odloka o Občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Velenje, faza: osnutek, št. projekta: 628/013, junij 2015, ki ga je izdelalo podjetje URBANA Kočar in Kočar d. o. o., Efenkova 61, 3320 Velenje;
- 2_grafični prikaz izvedbenega dela prostorskega načrta (Pregledna karta občine z razdelitvijo na liste v merilu 1:50000, Pregledna karta občine s prikazom osnovne namenske in ključnih omrežij gospodarske javne infrastrukture v merilu 1: 50000. Prikaz osnovne oziroma podrobnejše namenske rabe prostora, območij urejanja prostora in prostorskih izvedbenih pogojev v merilu 1:5000, Prikaz območij enot urejanja prostora in gospodarske javne infrastrukture v merilu 1:5000, v obliki TIFF ter shp formatu;
- 3_priloge;

Zavod RS za varstvo narave, je dne 30.11.2012 na podlagi določil 47. člena ZPNačrt izdal Splošne naravovarstvene smernice za urejanje prostora (št. naloge 8-3-482/1-12/DK, november, 2012). Zadnja dopolnjena verzija z dne 2.2.2015 je dostopna na naslovu: http://www.zrsvn.si/dokumenti/75/2/2015/48-1_NS_20150204112748_3768.pdf.

Po pregledu osnutka obravnavanega prostorskega načrta ugotavljamo:

1. Upoštevanje splošnih naravovarstvenih smernic

Po pregledu osnutka obravnavanega prostorskega načrta ugotavljamo, da so v pretežni meri upoštevane splošne smernice. Za uspešno doseganje ciljev prostorskega razvoja, ki so navedeni v strateškem delu prostorskega načrta MO Velenje ter z namenom celostnega ohranjanja narave je pri načrtovanju gradnje objektov in dejavnosti na zemljiščih z določeno podrobno namensko rabo prostora potrebno zagotavljati varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti. Zato v nadaljevanju podajamo pripombe, oz. usmeritve in priporočila za posamezne vsebinske sklope strateškega dela prostorskega načrta, ki jih osnutek

OPN ni vseboval ali niso upoštevane v zadostni meri, so pa pomembne za pripravo izvedbenega dela in podrobnejših izvedbenih prostorskih načrtov.

V primeru izvedbe celovite presoje vplivov na okolje naj se upoštevajo omilitveni ukrepi, določeni v okoljskem poročilu.

1.1 STRATEŠKI DEL

16. člen: Cestna infrastruktura

V novi točki naj se navede naslednja usmeritev:

- *Na cesti Vinska Gora – Velenje, Velenje – Huda luknja, Velenje – Hrastovec – Škale in Velenje - Andraž so na več odsekih evidentirane točke, kjer poteka selitev dvoživk v času razmnoževanja, zato naj se v primeru rekonstrukcije ceste oziroma njihovem vzdrževanju načrtuje ustrezne tehnične rešitve in varstvene ukrepe za neoviran prehod dvoživk na njihovih ustaljenih selitvenih poteh.*
- *Načrtovanje in gradnja nove ter vzdrževanje obstoječe prometne infrastrukture naj ne povečuje drobljenja ekosistemov, zato naj se zagotavlja ustrezne prehode za prostoživeče vrste.*
- *Pri gradnji mostov in cest na območju vodotokov, ki imajo na podlagi predpisov s področja varstva narave poseben status, se upoštevajo pogoji, usmeritve in priporočila za ohranjanje naravnih vrednot in pogojev za ohranitev habitatov zavarovanih, redkih in ogroženih vrst in prednostnih habitatnih tipov vezanih na vodno okolje.*

18. člen: Omrežje kolesarskih poti, kolesarskih stez, pešpoti in drugih rekreacijskih poti

V členu naj se povzame naslednja usmeritev:

- *Omrežje kolesarskih poti in pešpoti ter drugih rekreacijskih poti se bo na območjih ohranjanja narave načrtovalo po že obstoječih poteh ter ob upoštevanju pogojev in varstvenih usmeritev, s čimer se bo zagotavljalo ohranjanje naravnih vrednot in biotska raznovrstnost.*

22. člen: Omrežje elektronskih komunikacij

V členu naj se navede naslednje usmeritve:

- *Umeščanje objektov in vodov v prostor se na območjih naravnih vrednot in območjih biotske raznovrstnosti načrtuje tako, da se zagotavlja ohranjanje njihovih lastnosti. Vodi naj se praviloma izvajajo podzemno.*
- *Prečkanje vodov gospodarske javne infrastrukture preko vodotokov, ki imajo status naravne vrednote ali območja biotske raznovrstnosti, naj se izvede s podvrtavanjem struge ter na način, ki ne bo zahteval izvedbe posebnih zaščitnih ukrepov za zavarovanje struge vodotoka, kot je npr. betoniranje, kamnomet.*
- *Objekti, podzemni in nadzemni daljinski vodi, naj se izogibajo vidno izpostavljenim območjem: vrhovom, grebenom, izjemnim krajinam.*

23. člen: Oskrba z energijo – splošno

V členu naj se navede naslednje usmeritve:

- *Z namenom, da se za ptice zagotovi varnost pred električnim udarom, se poveča vidljivost nadzemnih vodov z označevanjem in zaščito električnih vodov z neprevodnim materialom.*

38. člen: Razvoj dejavnosti po naseljih

Na podlagi osnutka prostorskega načrta smo ugotovili določena neskladja med zapisom v tekstualnem delu in grafičnim prikazom, in sicer:

- V grafičnem prikazu so na Paškem Kozjaku opredeljena tri območja počitniških hiš PEUP z oznako PL6/004, PL6/006 in PL6/007, medtem ko v tekstualnem delu ta namenska raba na tem območju ni navedena.
- V 5. točki je navedeno, da se dejavnosti v povezavi s turizmom in rekreacijo v naravnem okolju med drugim predvideva tudi na Paškem Kozjaku, vendar v grafičnem delu tovrstna namenska raba prostora ni prikazana.

45. člen: Upravljanje z vodami

V členu naj se navede naslednje usmeritve:

- *Krčenje ali odstranjevanje obvodne grmovne in drevesne vegetacije naj se ne izvaja, iz sestoja se lahko odstranijo le poškodovana drevesa ali drevesa, ki močno ovirajo pretok.*
- *Ohranja ali se s saditvijo avtohtonih grmovnih in drevesnih vrst na obrežnem pasu ponovno vzpostavlja zveznost obvodne vegetacije ter njena pestra vrstna in višinska strukturiranost.*
- *Vzdolž brežin vodotokov naj se za preprečevanje širitve alohtonih (invazivnih) vrst, predvsem robinije, japonskega dresnika itd..., zagotovi in nato vzdržuje pestra strukturiranost rastišču primerne avtohtone obrežne vegetacije. Morebitno širjenje invazivnih vrst na območju, kjer se izvajajo posegi, se omeji z njihovim sprotnim odstranjevanjem. Na delih brežin, ki jih že poraščajo invazivne vrste, pa se začne z izvajanjem ukrepov za njihovo odstranitev.*
- *Po izvedbi zemeljskih del naj se razgaljene površine čim prej ozeleni z avtohtonimi vrstami ter se jih nato ustrezno vzdržuje, da se prepreči naselitev oz. širjenje invazivnih vrst.*

49. člen: Pridobivanje mineralnih surovin - kamnolomi

V 3. točki naj se navede naslednja usmeritev:

- *Z namenom vzpostavitve ustreznega stanja prostora v okviru morebitne spremembe namembnosti rabe zemljišča in uvedbe novih dejavnosti, naj se posege na območju opuščenega kamnoloma dolomita v Selu izvede v obsegu in izvaja na način, da se v čim večji meri ohranijo ugodni ekološki pogoji vrstam, ki so se na območje kamnoloma naselile po zaključku del. V opuščenih kamnolomih se pogosto razvijejo sekundarni habitati, kjer so se že lahko naselile ogrožene rastlinske in živalske vrste pomembne z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti, zato naj se čim večje površine prepusti sanaciji po naravni poti.*

53. člen: Ohranjanje narave

Na podlagi predpisov s področja varstva narave na območju MO Velenje ni območij s statusom zavarovano območje, zato naj se iz člena izbrišejo vsi tovrstni zapisi.

V členu naj se navede naslednja usmeritev:

1. *Na severnem in skrajnem južnem delu MO Velenje je matična karbonatna kamnina, zato je opredeljeno kot območje pričakovanih geomorfoloških podzemskih naravnih vrednot. Na teh območjih lahko pričakujemo odkritja novih podzemnih geomorfoloških tvorb (jame, brezna). Vsak, ki odkrije del narave, za katerega domneva, da ima lastnosti jame ali del jame, je dolžan o tem obvestiti Inštitut za raziskovanje krasa Znanstvenoraziskovalnega centra ter pristojno območno enoto Zavoda RS za varstvo narave.*
2. *Habitatni tipi in značilni elementi krajine so pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Na območju MO Velenje ni bilo izvedeno kartiranje habitatnih tipov, zato je pred odločitvijo o prostorskih ureditvah in rešitvah, ki se nanašajo na območja s predvidenimi spremembami rabe prostora na območjih, treba upoštevati ugotovitve o prisotnosti habitatnih tipov na teh območjih in njihovo stanje ohranjenosti.*

56. člen: Usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč

V členu naj se povzame usmeritev:

- *Na območjih, ki imajo na podlagi predpisov s področja varstva narave poseben status, kot naravna vrednota in območje biotske raznovrstnosti (ekološko pomembno območje, območje Natura 2000), je sprememba obstoječe kmetijske ali gozdne osnovne namenske rabe v stavbna zemljišča, območje mineralnih surovin dopustna le na območjih, za katera se v postopku priprave prostorskega načrta ugotovi, da so vplivi izvedbe plana oz. posegov v naravo s stališča varstva narave sprejemljivi.*

57. člen: Usmeritve za določitev prostorskih izvedbenih pogojev

Za pripravo prostorskih izvedbenih pogojev za ohranjanje narave se povzamejo varstveni pogoji, usmeritve in priporočila za ohranjanje zavarovanih območij, naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti, ki so navedene v tabeli 1 in naslednje varstvene usmeritve in priporočila:

- *Pri umeščanju in gradnji objektov je potrebno ohranjati travniške sadovnjake, skupine in posamezna drevesa v agrarni in urbani krajini ter omejke in grmišča.*

- *Gradnja objektov naj se načrtuje v odmiku ene drevesne višine odraslega drevesa od obstoječega gozdnega roba ali obvodne drevnine.*
- *Enostavne in nezahtevne objekte na območjih kmetijske, gozdne in ostale rabe, ki so izjemoma dopustne na zemljiščih, ki niso zazidljiva, naj se postavlja izven območij naravnih vrednot in območij habitatov ogroženih in zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov, ki se prednostno, glede na druge habitatne tipe, prisotne na celotnem območju RS, ohranjajo v ugodnem stanju.*
- *Za premoščanje novo izdelanih višinskih razlik naj se ne gradi betonskih škarp in opornih zidov. Premostitve naj se izvedejo v obliki zatravljenih zemeljskih brežin. Brežine naj se utrdi z zasaditvijo avtohtonih vrst trav, vzpenjavk, grmovnic in drevja.*
- *Po izvedbi zemeljskih del naj se razgaljene površine čim prej ozeleni z avtohtonimi vrstami ter se jih nato ustrezno vzdržuje, da se prepreči naselitev oz. širjenje invazivnih vrst.*
- *Za zasaditev okolice objektov v območjih ohranjanja narave se uporabijo avtohtone, rastiščnim razmeram prilagojene drevesne in grmovne vrste. Tujerodnih ali eksotičnih rastlinskih vrst se ne vnaša.*
- *Načrtovanje prostorskih ureditev in dejavnosti na območju voda in obvodnih zemljiščih naj zagotavlja varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti.*
- *Gradnja mostov in cest na območju vodotokov, ki imajo na podlagi predpisov s področja varstva narave poseben status, oz. so habitat zavarovanih živalskih vrst, se načrtuje s tehničnimi rešitvami, s katerimi se zagotavlja ohranjanje lastnosti naravnih vrednot in pogojev za ohranitev zavarovanih vrst vezanih na vodno okolje. Zato naj se na vsaj eni brežini pod mostom izdela polica nad koto vode Q100, ki bo živalim omogočala prehod.*
- *Na območju naravnih vrednot in območju biotske raznovrstnosti naj se v čim večji meri kablovodi izvedejo podzemno. Umeščanje v prostor naj se izvede na način, da ob izkopu jarka ne bo prišlo do poškodovanja koreninskega sistema dreves.*
- *Zaradi zmanjšanja negativnih učinkov svetlobnega onesnaževanja in s tem možnosti poslabšanja ugodnega stanja živalskih vrst (npr. nočni metulji, netopirji) naj se osvetljevanje območij načrtuje tako, da bo svetloba časovno omejena in prostorsko usmerjena proti tlom. Osvetljevanje naj se izvedbe s svetilnimi telesi, ki so v skladu z določili Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/07, 109/07).«*
- *Označevanje naravnih vrednot in območij biotske raznovrstnosti naj se izvaja skladno z določili Pravilnika o označevanju zavarovanih območij naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 117/02, 53/05).*

1.2 IZVEDBENI DEL

Odraz teženj in možnosti prostorskega razvoja so izkazane v pobudah za spremembo osnovne namenske rabe zemljišča. V nadaljevanju obravnavane načrtovane prostorske ureditve so navedene in prikazane v osnutku OPN kot predlog spremembe namenske rabe in površine, ki so po obstoječem prostorskem planu opredeljene kot stavbne, vendar še niso realizirane.

Pri vsakem posegu/številki pobude, oz. EUP, ki sega v območja z naravovarstvenim statusom ali drugimi naravovarstvenimi vsebinami in bi lahko določena namenska raba vplivala na lastnosti naravne vrednote ali biotsko raznovrstnost, podajamo varstvene pogoje, usmeritve in priporočila.

Varstvene pogoje, usmeritve in priporočila, ki so konkretizirana na posamezne predloge in enote urejanja prostora, je potrebno upoštevati v nadaljnjem postopku priprave prostorskega načrta.

V primeru izvedbe celovite presoje vplivov na okolje naj se upoštevajo tudi omilitveni ukrepi, določeni v okoljskem poročilu in njegovem dodatku za varovana območja.

1.2.1 Konkretne varstvene usmeritve

Tabela 1: Območja sprememb namenske rabe, ki posegajo v območja z naravovarstvenim statusom ali drugimi naravovarstvenimi vsebinami

Št. pobude EUP_oznaka	OBMOČJE Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM ALI DRUGIMI NARAVOVARSTVENIMI VSEBINAMI	VARSTVENI POGOJI, USMERITVE IN PRIPOROČILA
030	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje	- Gradnja novih objektov naj se načrtuje v odmiku od gozdnega roba vsaj za eno drevesno višino odraslega drevesa. - Krčitev gozda naj se ne izvaja - Gozdni rob se ustrezno vzdržuje. - Propadla drevesa naj se nadomesti z zasaditvijo avtohtonih vrst - Gradbene odpadke in odvečni izkopni material se deponira na zato urejenem odlagališču - Ureditev površin naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za premoščanje višinskih razlik. Prehodi v okoliški teren naj bodo mehki in zatravljeni. - Zelene površine v okolici objektov naj se uredi z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico avtohtonih trav Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša. - Zunanje osvetljevanje objektov naj se uredi tako, da je z ustreznimi tehničnimi rešitvami svetloba prostorsko usmerjena proti tlom ter časovno omejena. - Vzdolž brežine vodotoka Lepena, kjer je bila odstranjena obrežna grmovna in drevesna vegetacija, se z zasaditvami rastišču primernih avtohtonih grmovnih in drevesnih vrst vzpostavi zveznost in pestra višinska strukturiranost obrežne vegetacije. - V primeru bočne erozije, s katero bi bila porušena stabilnost brežine Lepene, naj se brežina utrjuje z uporabo naravnih materialov - Odlaganje kakršnega koli materiala v strugo in na bregove vodotoka naj se ne izvaja
067	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	- Prehodi bočnih brežin v okoliški teren naj bodo mehki in postopni, brez novo izdelanih ovir v prostoru. - Ograje in druge fizične ovire naj se postavlja tako, da je živalim onemogočen prehod in s tem padec v globino. - Površje po sanaciji kamnoloma se čim bolj prilagodi reliefu sosednjega pobočja ter se prekrije z zemljo, intenzivno ozeleni in zasadi z avtohtonimi drevesnimi in grmovnimi vrstami. Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša
069	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	- Gradnja objekta naj se načrtuje čim bližje obstoječim objektom in cesti. - Obstoječe drevje na zemljišču naj se v čim večji meri ohrani in vključi v krajinsko zasnovo objekta Pri izvedbi del naj se posamezna drevesa zaščiti pred poškodbami. - Gradbene odpadke in odvečni izkopni material se deponira na zato urejenem odlagališču - Gradnja in ureditev okolice načrtovanih objektov naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za premoščanje višinskih razlik Prehodi v okoliški teren naj bodo mehki in zatravljeni - Okolica objektov naj se uredi z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico avtohtonih trav. Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša - Odpadne vode iz novozgrajenih objektov naj se odvajajo v vodotesne greznice. - Območja naj se ne ograjuje - Osvetljevanje se uredi tako, da je z ustreznimi tehničnimi rešitvami svetloba prostorsko usmerjena proti tlom ter časovno omejena.
101	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	- Gradnja objekta naj se načrtuje čim bližje obstoječim objektom in cesti - Znotraj območja urejanja naj se po krčitvi gozda vzpostavi gozdni rob tako, da se 3 m pas izkrčenega zemljišča proti gozdu prepusti zaraščanju s ciljem vzpostavitve gozdnega roba - Gozdni rob se ustrezno vzdržuje. - Obstoječe drevje na zemljišču naj se v čim večji meri ohrani in vključi v krajinsko zasnovo območja Pri izvedbi del naj se posamezna drevesa zaščiti pred poškodbami. - Ohranja se osnovne reliefne značilnosti površja, prehodi v okoliški teren naj bodo mehkih oblik. - Gradbene odpadke in odvečni izkopni material se deponira na zato urejenem odlagališču

Št. pobude EUP - oznaka	OBMOČJE Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM ALI DRUGIMI NARAVOVARSTVENIMI VSEBINAMI	VARSTVENI POGOJI, USMERITVE IN PRIPOROČILA
		- Ureditev površin naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za premoščanje višinskih razlik. - Zelene površine v okolici objektov naj se uredi z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico avtohtonih trav. Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša - Zunanje osvetljevanje objektov naj se uredi tako, da je z ustreznimi tehničnimi rešitvami svetloba prostorsko usmerjena proti tlom ter časovno omejena - Odpadne vode iz novozgrajenih objektov naj se odvajajo v vodotesne greznice ali kanalizacijski sistem - Območja urejanja naj se ne ograjuje.
119	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	- Gradnja novih objektov naj se načrtuje čim bližje obstoječim objektom in cesti. - Gradbene odpadke in odvečni izkopni material se deponira na zato urejenem odlagališču - Gradnja in ureditev okolice načrtovanih objektov naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za premoščanje višinskih razlik Prehodi v okoliški teren naj bodo mehki in zatravljeni. - Okolica objektov naj se uredi z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico avtohtonih trav Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša. - Odpadne vode iz novozgrajenih objektov naj se odvajajo v vodotesne greznice - Območja naj se ne ograjuje - Osvetljevanje se uredi tako, da je z ustreznimi tehničnimi rešitvami svetloba prostorsko usmerjena proti tlom ter časovno omejena
162	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	- Upošteva se usmeritve navedene k pobudi št 069. - Gradnja novih objektov naj se načrtuje v odmiku od gozdnega roba vsaj za eno drevesno višino odraslega drevesa - Krčitev gozda naj se ne izvaja - Gozdni rob se ustrezno vzdržuje
234	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje	- Na območju naj se v čim večjem obsegu ohranja gozdne površine, na ostalih travnatih površinah pa naj se z namenom preprečevanja erozijskih procesov, katerih posledice bi bili erozijski jarki, usadi, plazovi, ipd z rabo zemljišč in posegi ne razgaljanja terena
277	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	- Upošteva se usmeritve navedene k pobudi št 234
280	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	- Konkretne usmeritve niso potrebne
289	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	- Upošteva se usmeritve navedene k pobudi št 162.
292 Širitev kamnoloma Paka	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	Z namenom doseganja varstvenih ciljev menimo, da je opredelitev namenske rabe prostora za širitev kamnoloma Paka v predlaganem obsegu v nasprotju z varstvenimi usmeritvami za ohranitev biotske raznovrstnosti ekološko pomembnega območja in območja Natura 2000 Negativne posledice na naravo se odražajo že ob sedanjem izvajanju dejavnosti, s širitvijo pridobivalnega prostora v predlaganem obsegu pa bili vplivi na ohranjanje ugodnega stanja ogroženih in zavarovanih prostoživečih vrst lahko bistveni in škodljivi Zato predlagamo, da se načrtovana raba prostora za namene pridobivanja mineralne surovine v predlaganem obsegu ne izvede ter se v nadaljnjem postopku priprave prostorskega načrta obravnava kot namenska raba na podlagi dejanske rabe v naravi, to je gozd
294 Gospodarska cona v kamnolomu	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	- Gradnja novih objektov naj se načrtuje v odmiku od gozdnega roba vsaj za eno drevesno višino odraslega drevesa - Krčitev gozda naj se ne izvaja - Gozdni rob se ustrezno vzdržuje - Propadla drevesa naj se nadomesti z zasaditvijo avtohtonih vrst. - Ureditev površin naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za

Št. pobude EUP oznaka	OBMOČJE Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM ALI DRUGIMI NARAVOVARSTVENIMI VSEBINAMI	VARSTVENI POGOJI, USMERITVE IN PRIPOROČILA
Paka		premoščanje višinskih razlik Prehodi v okoliški teren naj bodo mehki in zatravljeni. - Zelene površine v okolici objektov naj se uredi z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico avtohtonih trav. Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša - Zunanje osvetljevanje objektov naj se uredi tako, da je z ustreznimi tehničnimi rešitvami svetloba prostorsko usmerjena proti tlom ter časovno omejena - Vzdolž brežine vodotoka, kjer je bila odstranjena obrežna grmovna in drevesna vegetacija, se z zasaditvami rastišču primernih avtohtonih grmovnih in drevesnih vrst vzpostavi zveznost in pestra višinska strukturiranost obrežne vegetacije - V primeru bočne erozije, s katero bi bila porušena stabilnost struge vodotoka, naj se brežina utrjuje z uporabo naravnih materialov - Odlaganje kakršnega koli materiala v strugo in na bregove vodotoka naj se ne izvaja
304 Sprememba pnrp LN v G na območju kamnolom Paka	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	- Upoštevajo naj se usmeritve, ki so navedene k pobudi št 067.
PL6/004	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	- Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti ter zaradi pričakovanih bistvenih vplivov na ugodno stanje ogroženih in zavarovanih živalskih vrst ter ekosistemskih značilnosti območja, naj se gradnja objektov izvaja le kot zapolnitev vrzeli znotraj gručaste zasnove naselja Strma, z gozdom poraščena zemljišča, vrtače in travniške površine na ovršju naj se opredelijo kot nezazidljiva stavbna zemljišča, ali z namensko rabo kot je dejansko stanje v naravi - Gradnja novih objektov naj se načrtuje v odmiku od gozdnega roba vsaj za eno drevesno višino odraslega drevesa - Krčitev gozda naj se ne izvaja - Gozdni rob se ustrezno vzdržuje - Propadla drevesa naj se nadomesti z zasaditvijo avtohtonih vrst. - Obstoječe drevje na zemljišču naj se v čim večji meri ohrani in vključi v krajinsko zasnovo območja Pri izvedbi del naj se posamezna drevesa zaščiti pred poškodbami. - Osnovne reliefne značilnosti območja je treba ohraniti, zato se večja poglabljanja terena in nasutja zemljine ne izvajajo Gradbene odpadke in odvečni izkopni material se deponira na zato urejenem odlagališču - Ureditev površin naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za premoščanje višinskih razlik Prehodi v okoliški teren naj bodo mehki in zatravljeni - Okolica objektov naj se uredi z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico avtohtonih trav. Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša - Osvetljevanje se uredi tako, da je z ustreznimi tehničnimi rešitvami svetloba prostorsko usmerjena proti tlom ter časovno omejena - Odpadne vode iz novozgrajenih objektov naj se odvajajo v vodotesne greznice ali kanalizacijski sistem - Območja urejanja naj se ne ograjuje.
PL6/006	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	Z namenom doseganja varstvenih ciljev menimo, da je opredelitev namenske rabe prostora za gradnjo počitniških objektov na obravnavanem območju v nasprotju z varstvenimi usmeritvami za ohranitev biotske raznovrstnosti ekološko pomembnega območja in območja Natura 2000. Z gradnjo počitniških objektov in urejanjem ustrezne infrastrukture bi lahko bili vplivi na ohranjanje ugodnega stanja ogroženih in zavarovanih prostoživečih vrst bistveni in škodljivi. Zato predlagamo, da se načrtovana raba prostora za namene gradnje počitniških hišic ne izvede ter se v nadaljnjem postopku priprave prostorskega načrta opredeli namenska raba kot je dejansko v naravi (gozd, travnik).
PL6/007	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	- Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti ter zaradi pričakovanih bistvenih vplivov na ugodno stanje ogroženih in zavarovanih živalskih vrst, naj se gradnja objektov načrtuje le kot zapolnitev vrzeli znotraj obstoječih treh gruč objektov. Strma, z gozdom poraščena zemljišča, vrtače in travniške površine na ovršju, naj se opredelijo kot nezazidljiva stavbna zemljišča, ali z namensko rabo kot je

Št. pobude EUP – oznaka	OBMOČJE Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM ALI DRUGIMI NARAVOVARSTVENIMI VSEBINAMI	VARSTVENI POGOJI, USMERITVE IN PRIPOROČILA
		dejansko stanje v naravi - Gradnja novih objektov naj se načrtuje v odmiku od gozdnega roba vsaj za eno drevesno višino odraslega drevesa - Krčitev gozda naj se ne izvaja - Gozdni rob se ustrezno vzdržuje - Propadla drevesa naj se nadomesti z zasaditvijo avtohtonih vrst - Obstoječe drevje na zemljišču naj se v čim večji meri ohrani in vključi v krajinsko zasnovo območja. Pri izvedbi del naj se posamezna drevesa zaščiti pred poškodbami - Osnovne reliefne značilnosti območja je treba ohraniti, zato se večja poglabljanja terena in nasutja zemljine ne izvajajo Gradbene odpadke in odvečni izkopni material se deponira na zato urejenem odlagališču. - Ureditev površin naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za premoščanje višinskih razlik Prehodi v okoliški teren naj bodo mehki in zatravljeni - Okolica objektov naj se uredi z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico avtohtonih trav Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša - Osvetljevanje se uredi tako, da je z ustreznimi tehničnimi rešitvami svetloba prostorsko usmerjena proti tlom ter časovno omejena - Odpadne vode iz novozgrajenih objektov naj se odvajajo v vodotesne greznice ali kanalizacijski sistem. - Območja urejanja naj se ne ograjuje.
PL6/021	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja	- Gradnja novih objektov naj se načrtuje čim bližje obstoječim objektom in cesti. - Gradnja novih objektov naj se načrtuje v odmiku od gozdnega roba vsaj za eno drevesno višino odraslega drevesa - Krčitev gozda naj se ne izvaja. - Gozdni rob se ustrezno vzdržuje - Propadla drevesa naj se nadomesti z zasaditvijo avtohtonih vrst. - Obstoječe drevje na zemljišču naj se v čim večji meri ohrani in vključi v krajinsko zasnovo območja Pri izvedbi del naj se posamezna drevesa zaščiti pred poškodbami. - Osnovne reliefne značilnosti območja je treba ohraniti, zato se večja poglabljanja terena in nasutja zemljine ne izvajajo Gradbene odpadke in odvečni izkopni material se deponira na zato urejenem odlagališču - Ureditev površin naj se izvede brez škarp, teras, ograj in drugih objektov za premoščanje višinskih razlik. Prehodi v okoliški teren naj bodo mehki in zatravljeni - Okolica objektov naj se uredi z zasaditvijo avtohtonega drevja, grmovnic ter zatravi z mešanico avtohtonih trav Tujerodnih rastlinskih vrst naj se ne vnaša - Osvetljevanje se uredi tako, da je z ustreznimi tehničnimi rešitvami svetloba prostorsko usmerjena proti tlom ter časovno omejena. - Odpadne vode iz novozgrajenih objektov naj se odvajajo v vodotesne greznice ali kanalizacijski sistem. - Območja urejanja naj se ne ograjuje.
PL6 Nezazidano stavbno zemljišče parc. št. 200/1, 200/17, obe k. o. Paka	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja -	Na desni brežini reke Pake v Hudi luknji je na zemljišču z navedenima parc. št. je v obstoječem prostorskem načrtu opredeljena podrobnejša namenska raba območja stanovanj (S). Glede na stanje v naravi je to zemljišče (opuščen kamnolom) v zaraščanju Menimo, da bi gradnja objekta, ureditve ustrezne infrastrukture . , lahko bistveno vplivala na lastnosti, zaradi katerih je območje opredeljeno kot območje ohranjanja biotske raznovrstnosti. Zato predlagamo, da se v nadaljnjem postopku priprave prostorskega načrta namenska raba zemljišča opredeli skladno s stanjem v naravi, t. j. gozd
PL6 Nezazidano stavbno zemljišče parc. št. 156/1, 200/17, obe k. o. Paka	- EPO 11500 Velenjsko – Konjiško hribovje - POO SI3000224 Huda luknja - NV 5688 Paka – nahajališče trilistne valdštajnije	Na levi brežini struge reke Pake v Hudi luknji je na jugozahodnem robu zemljišču z navedeno parc. št. opredeljena podrobnejša namenska raba površine razpršene poselitve (območja stanovanj). Glede na stanje v naravi, ki je gozd in prikazom stanja na kartografski prilogi predlagamo, da se v nadaljnjem postopku priprave prostorskega načrta namenska raba zemljišča prikaže skladno s stanjem v naravi, t j gozdno zemljišče. Menimo, da bi gradnja objekta, ureditve ustrezne infrastrukture ..., lahko bistveno vplivala na lastnosti zaradi katerih je območje opredeljeno za naravno vrednoto in območje s ciljem ohranjanja biotske raznovrstnosti

Št. pobude EUP_oznaka	OBMOČJE Z NARAVOVARSTVENIM STATUSOM ALI DRUGIMI NARAVOVARSTVENIMI VSEBINAMI	VARSTVENI POGOJI, USMERITVE IN PRIPOROČILA
LS9/002	- NV 5949 Hlišev dren	- Življenjske razmere na rastišču dreves se ohranja nespremenjene, zato se ne odstranjuje zemlje, razkriva korenin, zasipava debla ali rastišča oz. površine nad koreninami, s hojo, vožnjo ali kako drugače ne tepta tal, ne poplavlja rastišča, spreminja višine podtalnice, kislosti oziroma alkalnosti tal, spušča škodljivih tekočin ali plinastih snovi na rastišče ter ne odlaga odpadkov - Podlago se na rastišču lahko utrjuje le v tolikšni meri, da se ohranja zadostna zračnost in vodoprepustnost tal nad koreninskim sistemom - Na rastišče se ne postavlja objektov ali naprav. V primeru, da drugih prostorskih možnosti ni, se manjše objekte, kot so odri, kioski, spominska obeležja, vodnjaki, svetilke, klopi in podobno, postavlja v primerni oddaljenosti na način, da se ekološke razmere na rastišču ne spremenijo ter da je njena vidna podoba čim manj spremenjena - Vej, debel, drevesne skorje in korenin se ne lomi, seka, obsekava ali drugače poškoduje, razen če gre za sanacijske ukrepe na drevesu. - Na deblo, korenine in veje dreves se ne obeša, pritrjuje ali postavlja tujih teles, kot so plakati, obvestila, svetilke, nosilci žičnih vodov, table, omarice, antene in podobno.

Legenda:
NV – naravna vrednota
EPO – ekološko pomembno območje
POO – posebno ohranitveno območje (območje Natura 2000)

1.3 DRUGE USMERITVE IN PRIPOROČILA

Na območju občinskega prostorskega načrta se nahajajo tudi ***zavarovane prostoživeče vrste**, zavarovane z Uredbo o zavarovanih prostoživečih živalskih in Uredbo o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah in **prednostni habitatni tipi**, ki so določeni z Uredbo o habitatnih tipih.* Za varstvo teh vrst in prednostnih habitatnih tipov naj se poleg zgoraj navedenih usmeritev pri pripravi občinskega prostorskega načrta upoštevajo tudi naslednje usmeritve in priporočila:

Tabela 2: *Varstvene usmeritve in priporočila za ohranjanje habitatov zavarovanih vrst*

EUP_OZN oziroma številka pobude	Habitatni tipi in habitati zavarovanih vrst	Varstvena priporočila
Cerkev Sveti Miklavž, Beve Cerkev Sveti Nikolaj, Plešivec Cerkev Sveti Brikcij, Šenbric Cerkev Sveti Ožbolt, Škalske Cirkovce Cerkev sveti Janez Krstnik, Vinska Gora	Več vrst netopirjev	- Z namenom ohranjanja habitata zavarovanih vrst netopirjev v ugodnem stanju naj se pred morebitno obnovo objektov in izvedbo posegov v okolici upošteva pogoje, ki jih v mnenju poda Zavod RS za varstvo narave, OE Celje. V mnenju se opredelijo način in čas izvedbe obnovitvenih del in posegov na objektih ter v njihovi neposredni okolici.
Škalsko in Velenjsko jezero	Več vrst netopirjev	- Z namenom ohranjanja habitata zavarovanih vrst netopirjev v ugodnem stanju naj se pred morebitno izvedbo posegov na širšem obrežnem pasu jezer upošteva pogoje, ki jih v mnenju poda Zavod RS za varstvo narave, OE Celje. V mnenju se opredelijo način in čas izvedbe posegov na širšem obalnem pasu z namenom, da se v čim večji meri ohranja drevesa, sklenjene mejice, grmovje in gozd.

EUP_OZN oziroma številka pobude	Habitatni tipi in habitati zavarovanih vrst	Varstvena priporočila
		- Zaradi zmanjšanja negativnih učinkov svetlobnega onesnaževanja in s tem možnosti poslabšanja ugodnega stanja živalskih vrst (npr. nočni metulji, netopirji) naj se osvetljevanje območij načrtuje tako, da bo svetloba časovno omejena in prostorsko usmerjena proti tlom; osvetljevanje naj se izvede s svetilnimi telesi, ki so v skladu z določili uredbe, ki določa mejne vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja.

2. Mnenje o obveznosti izvedbe presoje sprejemljivosti plana na varovana območja in mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana na naravne vrednote in biotsko raznovrstnost

Mnenje izdajamo po 101 .a členu ZON, skladno z 11. členom ter Prilogo 2 Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS 130/04, 53/06, 38/10 in 3/11; v nadaljevanju Pravilnik) ter 3. členom Uredbe o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 9/2009).

2.1 Mnenje o obveznosti izvedbe presoje sprejemljivosti vplivov plana na varovana območja

Po pregledu predloženega gradiva ugotavljamo, da območje priprave Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje sega v naslednja varovana območja oziroma v območje daljinskega vpliva naslednjih varovanih območij:

POSEBNO VARSTVENO OBMOČJE (območje Natura 2000)

Ident. štev.	Ime območja	Kvalifikacijske vrste in habitati (s poudarkom na obravnavano območje)	Status	Uradna objava
SI3000224	Huda luknja	Reliefno razgibano območje na karbonatni podlagi ob reki Paki med Mislinjo in Paškim Kozjakom, s poudarjenim kraškim značajem in številnimi površinskimi in podzemeljskimi kraškimi pojavi. Za celotno območje so značilni termofilni gozdni habitatni tipi na karbonatih (dinarski gozdovi rdečega bora na dolomitih, ilirski bukovi gozdovi), vrstno bogati suhi travniki na pobočjih in vlažni travniki v dolinah in kraških poljih. Mokrotni travniki s prevladujočo stožko se pojavljajo predvsem v severnem delu območja. V povirju Movžanke in v okolici Gornjega Doliča še uspeva redka barjanska kukavičevka Loeselova grezovka. Ohranjena povirja in manjši naravno ohranjenih potoki so habitat raka koščaka. Mokrotna ekstenzivna travišča so pomemben habitat metuljev	POO	Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13, 3/14)

		travniškega postavneža in močvirskega cekinčka, v dolinah Kozjaka, kjer uspeva veliki jesen, pa je pogost gozdni postavnež. Pomembni so tudi podzemni kraški habitati. V številnih jamah so zatočišča in kotišča netopirjev, med katerimi se pojavljajo mulasti netopir, dolgokrili netopir ter veliki in mali podkovnjak.		
SI3000390	Ložnica s Trnavo	Ložnica je levi pritok Savinje. V zgornjem delu struga meandrira po razširjenih in uravnanih dolinah, ki se izmenjujejo z ožjimi dolinami s strmimi brežinami. Ložnica se pri Polzeli izvije iz soteske Socka, v vznožju katere je predvsem na levem bregu več kraških izvirov, in zareže svojo strugo v širše in uravnano dolinsko dno. Zaradi majhnega strmca ima struga lastnosti nižinskega toka z bolj ali manj izrazitimi meandri in pestro obvodno vegetacijo sredi intenzivno obdelanih kmetijskih površin. Te so razlog, da struga v še večjem obsegu ni plitva in široka. Ohranjena naravna dinamika vodotoka z odnašanjem in nalaganjem materiala in značilno raznolikostjo v tipu vodnega toka, ki ustvarja tolmune, brzice, predele s počasnejšim tokom in različne globine, pomembno prispevajo k raznolikosti habitatov prisotnih živalskih vrst v in ob reki. Raznolik vodni tok pogojuje raznolikost substrata. Pesek, mulj in prod se vzdolž toka izmenjujejo, zato vodotok z obvodnim pasom večinoma sklenjene visoke zelnate in lesne vegetacije predstavlja optimalne habitate za več ogroženih vrst rib: kapelj, blistavec, zlata nežica v zgornjem toku ter navadna in velika nežica, pezdirk, pohra v srednjem toku. Na peščenih zaplatah najdemo školjko navadni škržek. Trnava je levi pritok Ložnice, ki teče skoraj v celoti po gozdnatem območju, kar je za potoke v osrednji Savinjski dolini velika redkost. Navadni koščaki so bili najdeni tudi v Peklenščici in v sami jami Pekel.	POO	-II-

Iz navedenega skladno z določili 5. člena Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS, št. 130/04, 53/06, 38/10 in 3/11) in upoštevajoč Prilogo 2 Pravilnika ugotavljamo:

1. Glede na vrsto posegov v naravo in spremembe osnovne namenske rabe prostora načrtovanih z obravnavanim prostorskim načrtom, znotraj zgoraj navedenih varovanih območij in upoštevajoč kvalifikacijske vrste in habitatne tipe, zaradi katerih je bilo to območje opredeljeno, ocenjujemo da

bodo lahko pričakovani vplivi posegov v naravo in sprememb osnovne namenske rabe prostora pomembno vplivali na varovana območja.

2. Vplivi opredeljene namenske rabe še niso bili ocenjeni in niso bili potrjeni v postopku celovite presoje vplivov na okolje.

Obrazložitev:
Na podlagi priloženega gradiva za pripravo OPN MO Velenje smo ugotovili, da se s prostorskim načrtom na območju Hude luknje, ki je opredeljeno kot posebno ohranitveno območje (območje Natura 2000) (Ident. št. SI3000224) načrtuje sprememba namembnosti osnovne namenske rabe na več lokacijah:

- Na območju Natura 2000 ter njegovem vplivnem območju je podano več pobud za spremembo namembnosti zemljišč za gradnjo stanovanjskih objektov. Ocenjujemo, da obstaja verjetnost, da bi s posegi za gradnjo objektov, ureditve njihove okolice in infrastrukture lahko imela bistven vpliv na ohranjanje ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst ter lastnosti, zaradi katerih je območje Hude luknje opredeljeno za posebno varstveno območje (območje Natura 2000).
- Na Paškem Kozjaku so v obstoječem prostorskem načrtu opredeljene tri površine (EUP PL6/004, PL6/006 in PL6/007) za gradnjo počitniških hiš, ki pa še niso v celoti realizirane, oz. zapolnjene z gradnjo objektov. Menimo, da bi z dodatno gradnjo počitniških objektov in urejanjem ustrezne infrastrukture lahko bili vplivi na ohranjanje ugodnega stanja ogroženih in zavarovanih prostoživečih vrst bistveni in škodljivi.
- Na strmem zahodnem pobočju Paškega Kozjaka se med vodotokom Paka in Pušnikov potok na gozdnem zemljišču načrtujejo širitev obstoječega pridobivalnega prostora kamnoloma Paka. Na območju obstoječega kamnoloma se načrtuje tudi ureditev gospodarske cone z možnostjo organizacije deponije gradbenih odpadkov. Območje razširitve pridobivalnega prostora na površini več kot 6 ha ter ureditev gospodarske cone se nahaja na vplivnem območju Natura 2000. Ocenjujemo, da bi poleg obstoječega pridobivalnega prostora, ki ima že sedaj negativen vpliv na naravo predvsem v smislu razvrednotenja ekosistemskih in geomorfoloških značilnosti soteske Pake zaradi bistvene sprememb v reliefu, onesnaženja s hrupom in prašnimi delci, negativnih vplivov na okolico kamnoloma zaradi vibracij in drugih neželenih pojavih pri miniranju ter spodbujanju erozijskih procesov. Sicer iz osnutka OPN izhaja namera, da se po končanem izkoriščanju mineralne surovine del zemljišča obstoječega pridobivalnega prostora sanira in povrne v gozdne površine, vendar ugotavljamo, da je bo sanacija zaradi specifičnih razmer v kamnolomu izjemno dolgotrajna ter da ima območje izjemno majhen potencial za uspešno ozelenitev in ponovno vzpostavitev habitata za prostoživeče vrste. Izhajajoč iz obstoječega stanja na območju kamnoloma menimo, da bi predvidena širitev bistveno časovno oddaljila kvalitetno sanacijo tega in novega območja pridobivanja mineralnih surovin ter, da obstaja dvom v uspešnost izvedbe ustreznih omilitvenih ukrepov za zmanjšanje negativnih vplivov do te mere, da bi bili vplivi nebistveni.
- Odstranitev gozda, zgornjih plasti tal in preoblikovanje reliefa pomeni trajno spremembo v lastnostih ekosistema in s tem zmanjšanje in fragmentacijo življenjskega prostora prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst. Vplivi pa se lahko kažejo tudi na podzemne habitate, ker je kamnolom v območju pričakovanih naravnih vrednot. Vsakršna dodatna razširitev pridobivalnega prostora in izvajanje dejavnosti na tako obsežnem območju v neposredni bližini Natura 2000 bi lahko imela negativen vpliv na ohranjanje ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst, vezanih na širši gozdni prostor in za vrste, ki jim sama soteska predstavlja koridor pri selitvah.
- V dolini soteske Huda luknja je na več manjših površinah v obstoječem prostorskem načrtu opredeljena podrobnejša namenska območja stanovanj in razpršena poselitev, ki pa še ni izvedena. Glede na stanje v naravi je to zemljišče bodisi v zaraščanju ali gozd. Menimo, da bi gradnja objekta, ureditve ustrezne infrastrukture lahko bistveno vplivala na lastnosti zaradi katerih je območje opredeljeno za območje biotske raznovrstnosti.

Navedene ugotovitve in izključitev primerov iz 6. člena Pravilnika dajejo podlago za uvedbo postopka o sprejemljivosti Občinskega prostorskega načrta MO Velenje na zgoraj navedeno varovano območje.

2.2 Ocena verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana na naravne vrednote in biotsko raznovrstnost

Poleg obrazložitve in ugotovitev navedenih v točki 1.2 tega mnenja ocenjujemo, da bo plan verjetno pomembno vplival na naravno vrednoto Paka – nahajališče trilistne valdštajnije (ID 5688) in sestavine biotske raznovrstnosti ekološko pomembnega območja Velenjsko – Konjiško hribovje (ID 11500).

Na podlagi navedenega, skladno s 3. odstavkom 40. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 41/2004, 17/2006 - ORZVO187, 20/2006, 28/2006 - Skl. US, 49/2006 - ZMetD, 66/2006 - Odl. US, 33/2007 – ZPNačrt 57/2008 - ZFO-1A, 70/2008, 108/2009, 48/2012, 57/2012, 92/2013, 38/2014ć) menimo, da je potrebno izvesti celovito presojo vplivov na okolje.

Pripravili:
Ljudmila Strahovnik, prof. geog.
naravovarstvena svetnica

Tanja Košar, univ. dipl. biol.
naravovarstvena svetnica

Vodja Območne enote Celje:
Mojca Tomažič, univ. dipl. geog.
visoka naravovarstvena svetnica

Po pooblastilu:
Ljudmila Strahovnik, prof. geog.
naravovarstvena svetnica

Zavod RS za varstvo narave, Ljubljana
Ljubljana, Tobačna ul. 5
1

Poslati:
- naslov,
- Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja, Dunajska cesta 47, 1000 Ljubljana;
- Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za okolje, Sektor za strateško presojo vplivov na okolje, Dunajska cesta 47, 1000 Ljubljana;
- arhiv.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OKOLJE

Vojkova 1b, 1000 Ljubljana

T: 01 478 40 00
F: 01 478 40 52
E: gp.arso@gov.si
www.arso.gov.si

ODPOSLANO
dne: 17 -08- 2015
PHHN

Datum: 14.08.2015
Zveza: 35001-348/2015

ZADEVA: Predlog prvega mnenja na osnutek OPN za Mestno občino Velenje

Agencija Republike Slovenije za okolje, izdaja na podlagi četrtega odstavka 8. člena Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 58/03, 45/04, 86/04-ZVOP-1, 138/04, 52/05, 82/05, 17/06, 76/06, 132/06, 41/07, 64/08-ZViS-F, 63/09, 69/10, 40/11, 98/11, 17/12, 23/12, 82/2012, 109/2012, 24/2013, 36/2013, 51/2013, 43/14), 51. člena Zakona o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07, 70/08 – ZVO-1B, 108/09 in 80/10-ZUPUDPP (106/10 POPR.), 43/2011-ZKZ-C, 57/2012, 57/2012-ZUPUDPP-A, 109/2012, 35/2013 Skl.US: U-I-43/13-8) in 61. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, s spremembami) naslednje

P R V O M N E N J E
s področja upravljanja z vodami
k osnutku Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje

Pri osnutka Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje, ki ga je izdelalo podjetje URBANA urbanizem, projektiranje, Kočar in Kočar d.o.o., Efenkova 61, 3320 Velenje z datumom junij 2015, niso bile smiselno upoštevane smernice s področja upravljanja z vodami ter drugi zakonski in podzakonski akti s področja upravljanja z vodami, zato na predmetni predlog izdajamo **negativno mnenje**.

O b r a z l o ž i t e v

Mestna občina Velenje, Titov trg 1, 3320 Velenje, je z vlogo številka 350-01-0017/2012 dne 15.07. 2015, ki jo je organ prejel 17.07. 2015, pozvala naslovni organ, da poda prvo mnenje s področja upravljanja z vodami k osnutku občinskega prostorskega načrta.

V vlogi je bil priložen naslov spletnega strežnika, kjer se je nahajalo gradivo za podajo mnenja na osnutek sprememb in dopolnitev za Občinski prostorski načrt z naslednjimi vsebinami:

1. Tekstualni del: Odlok o občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Velenje s prilogami

2. Grafični del: Strateški in izvedbeni del

3. Priloge: Izvleček iz hierarhično višjega prostorskega akta, Stanje prostora, Strokovne podlage, Obrazložitev...

Zakon o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt, Uradni list RS, št. 33/07, 70/08-ZVO-1B in 108/09 in 80/10-ZUPUDPP (106/10 POPR.), 43/2011-ZKZ-C, 57/2012, 57/2012 – ZUPUDPP-A, 109/2012, 35/2013 Skl.US: U-I-43/13-8) v 51. členu določa, da nosilci urejanja prostora podajo mnenje, ali je pripravljalec prostorskega akta upošteval njihove smernice.

Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdrl-A, 41/04-ZVO-1, 57/08, 57/2012, 100/2013, 40/2014; v nadaljevanju ZV-1) v 6. odstavku 61. člena določa, da ministrstvo poda mnenje v skladu s predpisi o prostorskem načrtovanju, s katerim ugotovi ali so bile podane smernice upoštevane. To soglasje je izdano, če so prostorski akti skladni z načrti upravljanja z vodami ter določbami ZV-1, ki urejajo posege na vodna, priobalna in druga zemljišča.

Po določilih četrtega odstavka 8. člena Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 58/03, 45/04, 86/04-ZVOP-1, 138/04, 52/05, 82/05, 17/06, 76/06,132/06, 41/07, 64/08-ZViS-F, 63/09, 69/10, 40/11, 98/11, 17/12, 23/12, 82/2012, 109/2012, 24/2013, 36/2013, 51/2013, 43/14) izda mnenje k osnutku področnega akta s področja upravljanja z vodami Agencija RS za okolje, organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor.

Po določilih 3. člena Uredbe o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje (Uradni list RS, št .9/2009) Agencija RS za okolje izda mnenje s področja upravljanja z vodami o verjetnosti pomembnejših vplivov plana na okolje.

Pri pregledu vsebin osnutka Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje dostopnih na strežniku ministrstva, podajamo ugotovitev, da v tekstualnem delu predmetnega predloga niso bili smiselno upoštevani zakonski in podzakonski predpisi s področja upravljanja z vodami.

Površinske vode se po pomenu, ki ga imajo za upravljanje voda, razvrstijo v 1. in 2. red. Na območju občine Velenje je vodotok 1. reda Paka, vodotoki 2. reda so: Velunja, Lepena, Trebušnica, in ostali manjši. Zemljišče, na katerem je celinska voda trajno ali občasno prisotna in se zato oblikujejo posebne hidrološke, geomorfološke in biološke razmere, ki določajo vodni in obvodni ekosistem, je vodno zemljišče celinskih voda (v nadaljnjem besedilu: vodno zemljišče). Vodno zemljišče tekočih voda obsega osnovno strugo tekočih voda, vključno z bregom, do izrazite geomorfološke spremembe. Vodno zemljišče stoječih voda obsega dno stoječih voda, vključno z bregom, do najvišjega zabeleženega vodostaja. Za vodno zemljišče se štejejo tudi opuščene struge in prodišča, ki jih voda občasno še poplavlja, močvirja in zemljišče, ki ga je poplavila voda zaradi posega v prostor. *Zemljišče, ki neposredno meji na vodno zemljišče, je priobalno zemljišče celinskih voda. Zunanja meja priobalnih zemljišč sega na vodah 1. reda 15 metrov od meje vodnega zemljišča, na vodah 2. reda pa 5 metrov od meje vodnega zemljišča. Četrti odstavek 14. člena ZV-1 določa zunanjo mejo priobalnega zemljišča na vodah 1. reda zunaj območij naselja, ki sega najmanj 40 m od meje vodnega zemljišča. Priobalna zemljišča so tudi vsa zemljišča med visokovodnimi*

nasipi. V odlok je treba vključiti priobalna zemljišča in prepoved poseganja na priobalna zemljišča na vodotokih 1. in 2. reda.

Na območju Mestne občine Velenje so bili zabeleženi poplavni dogodki ob Paki, Trebušnici, Velunji in Lepeni, (vir: portal e-vode, letna poročila IzVRS http://evode.arso.gov.si/direktive/FD_tabela.htm). Območja poplavnih dogodkov je treba vključiti v prikaz stanja prostora. Vsa poplavna območja po opozorilni karti je treba vključiti v prikaz stanja prostora. Na območje občine Velenje posegajo oziroma so bile izdelane tudi naslednje hidrološko-hidravlične študije, ki jih je treba vključiti v prikaz stanja prostora:

- Hidravlična študija visokih vod na porečju Lepene- za OPVP 60-Hrastovec – skladišče razstreliv, IzVRS Ljubljana, september 2014
- HH študija in karte poplavne nevarnosti za Občino Šoštanj - Rednik 2: OBSTOJEČE STANJE - TOPLICA, KLANČNICA (BEČOVNICA), VELUNJA; številka H-38/13, datum november 2013, EHO projekt d.o.o., Ljubljana
- HH študija in karte poplavne nevarnosti za Občino Šoštanj - Rednik 4: STANJE Z UKREPI - TOPLICA, KLANČNICA (BEČOVNICA), VELUNJA; številka H-38/13, datum november 2013, EHO projekt d.o.o., Ljubljana
- HH študija in karte poplavne nevarnosti za Občino Šoštanj - Rednik 1: Vodilne in naslovne strani, tehnično poročilo, hidrološko poročilo, OBSTOJEČE STANJE - PAKA, FLORJANŠČICA; številka H-38/13, datum oktober 2013, EHO projekt d.o.o., Ljublja
- HH študija in karte poplavne nevarnosti za Občino Šoštanj - Rednik 3: STANJE Z UKREPI - PAKA, FLORJANŠČICA; številka H-38/13, datum november 2013, EHO projekt d.o.o., Ljubljana
- "Izdelava potrebnih strokovnih podlag za občinski prostorski načrt MO Velenje za področje vodnega gospodarstva", št. proj. 109/08, julij 2008, Hidrosvet d.o.o.

Namensko rabo na poplavnih območjih je treba uskladiti s predpisi o vodah. Poseganje na nepozidana poplavna območja po opozorilni karti poplav (med drugim so največja območja poplav na: Slika 1 (PEUP: BC10/006), Slika 2 (PEUP BC10/025 in VE1/178) in Slika 3 (PEUP PL6/021) ni dovoljeno.

Na območju poplav z obstoječimi pozidanimi površinami in infrastrukturo (med drugim naslednje enote urejanja prostora: EUP SH3/021-deloma nepozidano stavbno, SH3/010, SH3/011-deloma nepozidano stavbno, SH3/007, SH3/003, PV2/015-deloma nepozidano stavbno, VE1/254, VE1/255, VE1/251, VE1/109, VE1/037, VE1/038, VE1/065, VE1/069, VE1/150, VE1/033, VE1/010, VE1/175, VE1/176, VE1/174, VE1/177, VE1/178, SS7/003, BC10/026) je dovoljeno samo vzdrževanje in rekonstrukcija objektov v obstoječih gabaritih. V odlok je potrebno do pridobitve drugega mnenja dodati člen v zvezi s posegi na poplavna območja (predlagamo besedilo člena, ki je v prilogi mnenja).

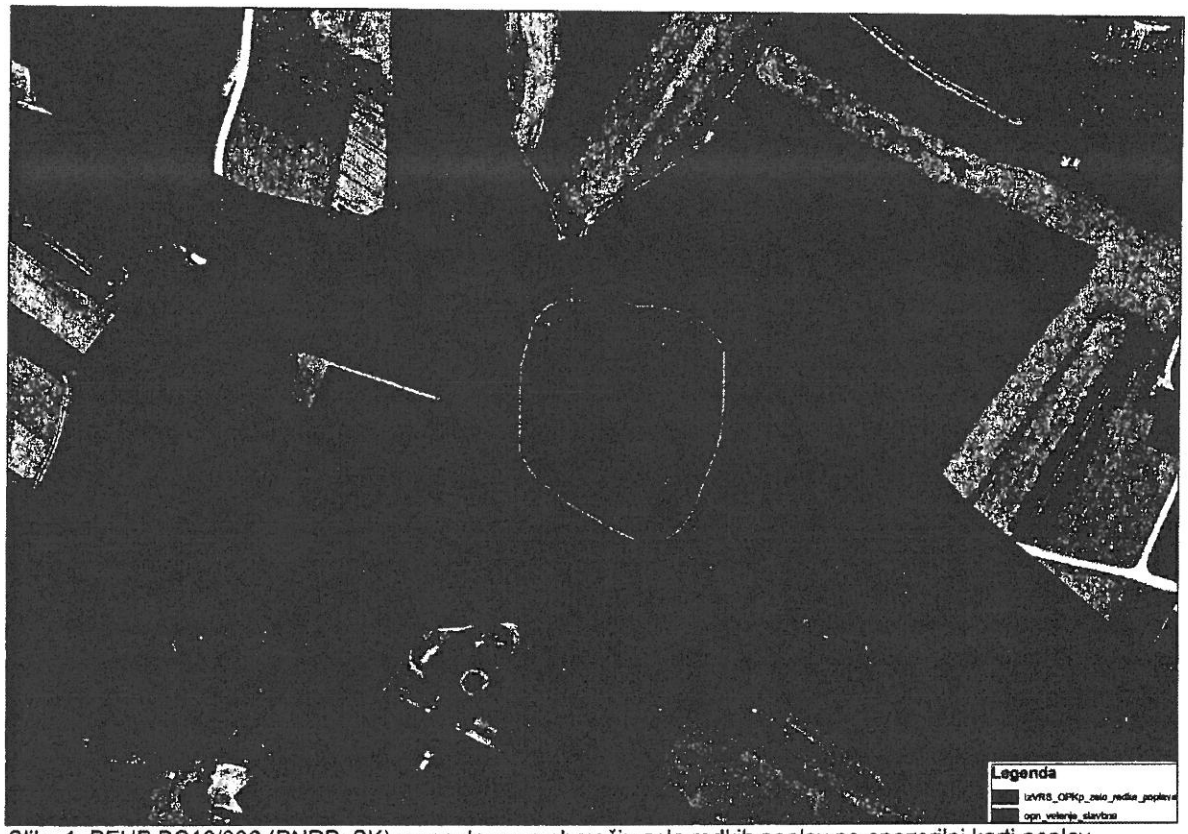

Slika 1: PEUP BC10/006 (PNRP: SK) na poplavnem območju zelo redkih poplav po opozorilni karti poplav
(vir: http://evode.arso.gov.si/direktive/FD_P/2014/2014_I_2_07_PS_04.zip)

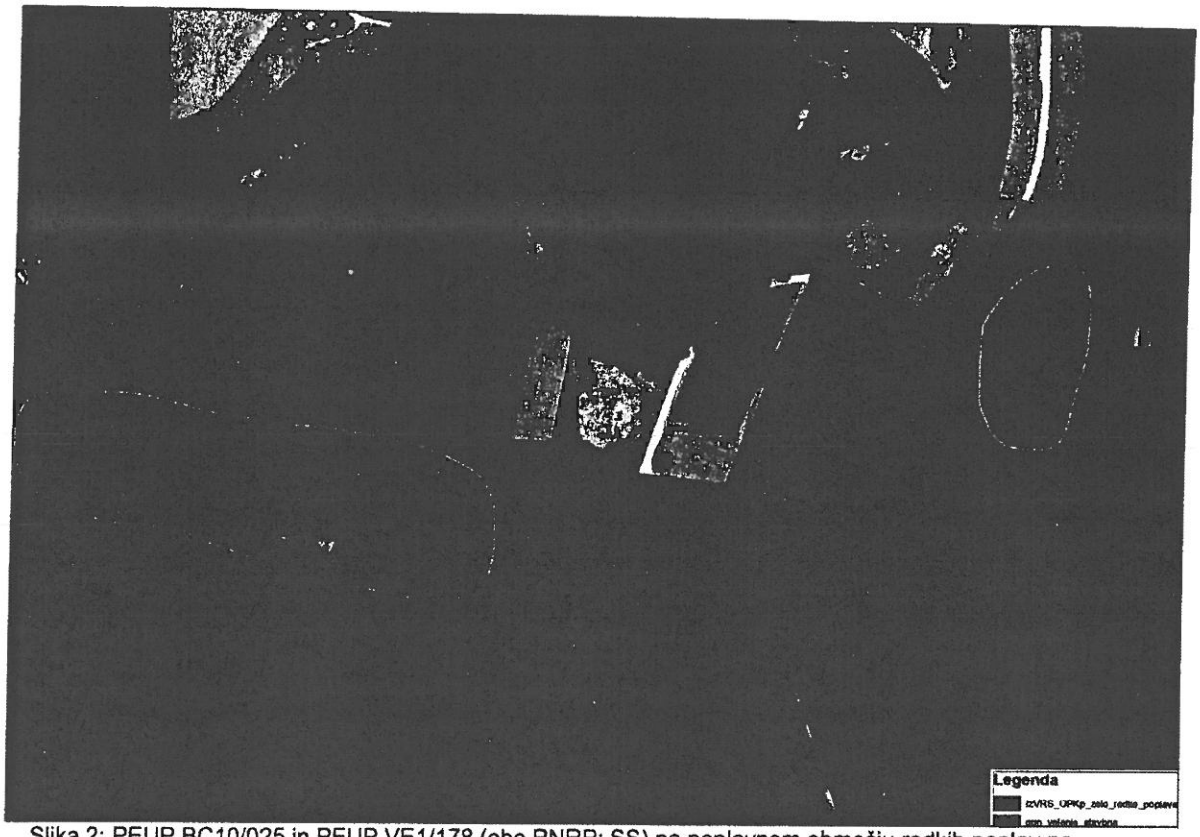

Slika 2: PEUP BC10/025 in PEUP VE1/178 (obe PNRP: SS) na poplavnem območju redkih poplav po opozorilni karti poplav (vir: http://evode.arso.gov.si/direktive/FD_P/2014/2014_I_2_07_PS_04.zip)

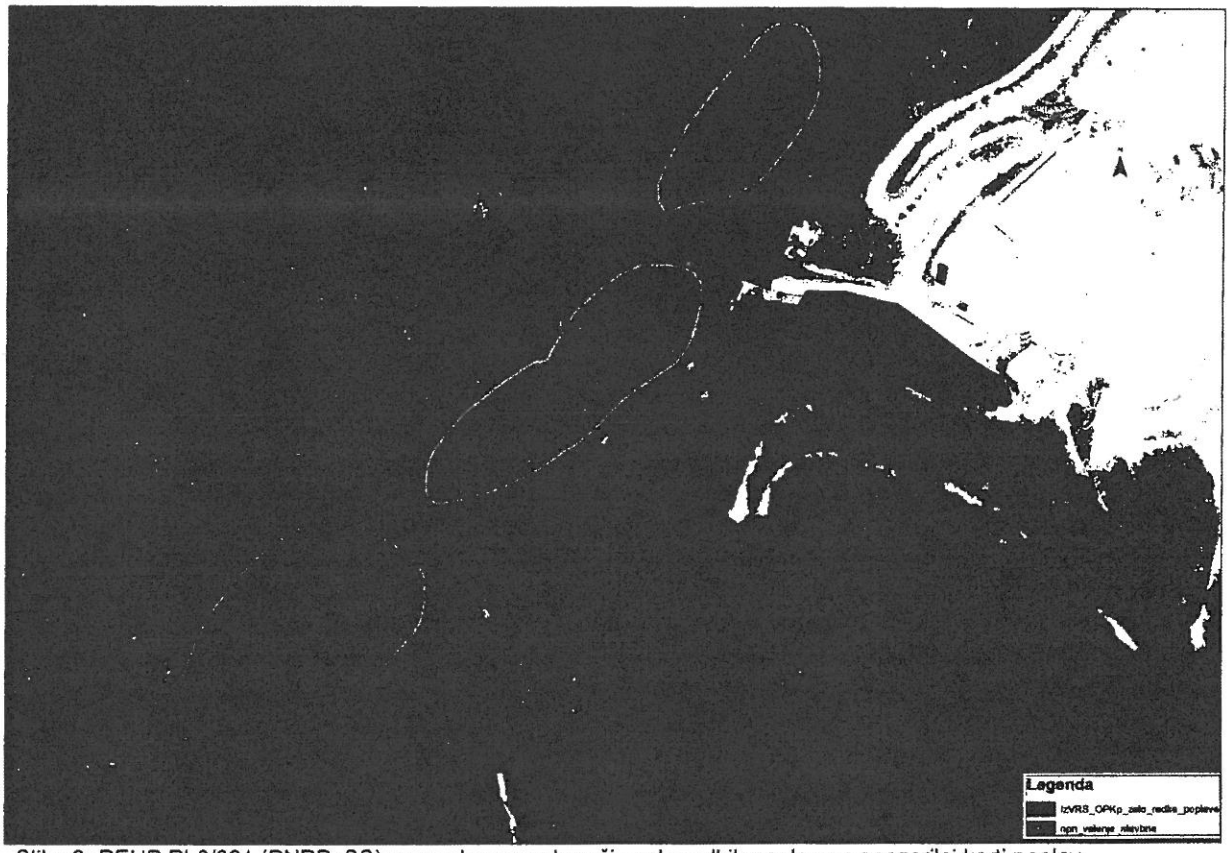

Slika 3: PEUP PL6/021 (PNRP: SS) na poplavnem območju zelo redkih poplav po opozorilni karti poplav (vir: http://evode.arso.gov.si/direktive/FD_P/2014/2014_I_2_07_PS_04.zip)

Erozijska območja so prisotna na celotnem območju občine Velenje (z izjemo južnega dela), kjer je možna nameravana gradnja le ob predpogoju izvedbe strokovnega geomehanskega mnenja in geotehničnega poročila.

Po podatkih dostopnih v Atlasu okolja se na območju Mestne občine Velenje nahaja več vodovarstvenih območij, ki so zavarovana na občinskem nivoju z Odlokom o varstvu virov pitne vode na območju Mestne občine Velenje (Uradni vestnik Mestne občine Velenje št. 6/01). V zunanjem vodovarstvenem pasu je v Odloku o varstvu virov pitne vode na območju Mestne občine Velenje (občinsko glasilo št. 6/01). v poglavju III. – Varstveni ukrepi in določila obvezno predvsem upoštevanje člena 7, ki med drugim prepoveduje povečanje obsega obstoječih naselij in industrije. V zunanjem vodovarstvenem pasu (kategorija II) je med drugim enota urejanja prostora PL6/021 (Slika 4).

Slika 4: PEUP PL6/021 (PNRP: SS) na vodovarstvenem območju II. kategorije (vir: priloga OPN-ja na strežniku mop.arhiv)

Osnutek Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje, ki ga je izdelal URBANA Kočar in Kočar d.o.o., Efenkova 61, 3320 Velenje **bo pomembnejše vplival na okolje** s stališča vpliva predvidenih ureditev na vodni režim in stanje voda ter varstvo pred škodljivim delovanjem voda.

Iz predložene dokumentacije je razvidno, da osnutek Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje ni izdelan v skladu z določili Zakona o vodah (ZV-1) ter drugimi zakonskimi in podzakonskimi akti s področja upravljanja z vodami, tako da je predmetno mnenje negativno.

Pripravil:
Janez Kastelic

REPUBLIKA SLOVENIJA
AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OKOLJE
CB
Ljubljana

za:

mag. Tomaž Pogačar
Direktor Urada za
upravljanje z vodami

Vročiti:

- MOP, Direktorat za prostor, Dunajska 47, 1000 Ljubljana, e-pošta,
- MOP, Direktorat za okolje, Dunajska 47, 1000 Ljubljana, e-pošta,
- MOP, ARSO, Oddelek območja Savinje e-pošta,
- Mestna občina Velenje, Titov trg 1, 3320 Velenje
- Zadeva, tu

Priloga: Predlog besedila člena v zvezi s poplavnimi območji

___ člen
(poplavna območja)

(1) Poplavna območja in razredi poplavne nevarnosti so določeni v skladu s predpisi o vodah, na osnovi izdelanih in potrjenih strokovnih podlag. Poplavna območja, karte poplavne nevarnosti ter karte razredov poplavne nevarnosti so sestavni del prikaza stanja prostora. Na območjih, kjer razredi poplavne nevarnosti še niso določeni, so sestavni del prikaza stanja prostora opozorilna karta poplav in podatki o poplavnih dogodkih.

(2) Na poplavnih območjih, za katera so izdelane karte poplavne nevarnosti in določeni razredi poplavne nevarnosti, je pri načrtovanju prostorskih ureditev oziroma izvajanju posegov v prostor treba upoštevati predpis, ki določa pogoje in omejitve za posege v prostor in izvajanje dejavnosti na območjih, ogroženih zaradi poplav. Pri tem je treba zagotoviti, da se ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na poplavnem območju in izven njega.

(3) Če načrtovanje novih prostorskih ureditev oziroma izvedba posegov v prostor povečuje obstoječo stopnjo ogroženosti, je treba skupaj z načrtovanjem novih prostorskih ureditev načrtovati celovite omilitvene ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom izvedbe posega v prostor.

(4) Omilitveni ukrepi se lahko izvajajo etapno v skladu s potrjeno strokovno podlago, pri čemer mora biti ves čas izvajanja zagotovljena njihova celovitost. Po izvedbi omilitvenih ukrepov se v prikazu stanja prostora prikaže nova poplavna območja, karte poplavne nevarnosti ter karte razredov poplavne nevarnosti.

(5) Na poplavnih območjih, za katera razredi poplavne nevarnosti še niso bili določeni, so dopustne samo rekonstrukcije in vzdrževanje objektov v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, če ne povečujejo poplavne ogroženosti in ne vplivajo na vodni režim in stanje voda.

(6) Ne glede na določbe drugega in petega odstavka tega člena so na poplavnem območju dopustni posegi v prostor in dejavnosti, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda, ter posegi in dejavnosti v skladu ter pod pogoji, ki jih določajo predpisi o vodah.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00
F: 01 369 59 01
E: gp.mk@gov.si
www.mk.gov.si

Mestna občina Velenje
Titov trg 1
3320 Velenje

Številka: 3501-9/2015/7
Datum: 24. 8. 2015

Na podlagi poziva za pripravo prvega mnenja k osnutku prostorskega akta, ki ga je podala Mestna občina Velenje, Titov trg 1, 3320 Velenje (v nadaljevanju: Mestna občina Velenje), izdaja Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino, Maistrova 10, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Ministrstvo) na podlagi 47a. člena Zakona o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07, 70/08 – ZVO-1B, 108/09, 80/10 – ZUPUDPP, 43/11 – ZKZ-C, 57/12, 57/12 – ZUPUDPP-A, (109/12), 76/14 – odl. US in 14/15 – ZUUJFO; v nadaljevanju: ZPNačrt) naslednje

PRVO MNENJE

K OSNUTKU ODLOKA O OBČINSKEM PROSTORSKEM NAČRTU MESTNE OBČINE VELENJE

IN

MNENJE O VERJETNOSTI POMEMBNEJŠIH VPLIVOV PLANA NA OKOLJE (KULTURNO DEDIŠČINO)

1. Podatki o vlogi

Mestna občina Velenje je z vlogo št. 350-01-0017/2012 z dne 15. 7. 2015, prejeto dne 17. 7. 2015, pozvala Ministrstvo, da izda prvo mnenje k osnutku Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje (v nadaljevanju: OPN Velenje). V vlogi je bil naveden naslov spletnega strežnika, kjer je bilo digitalno gradivo osnutka OPN Velenje v elektronski obliki dostopno na vpogled in uporabo. Na spletnem strežniku je bilo dosegljivo naslednje gradivo v elektronski obliki:

- tekstualni del OPN Velenje (izdelovalec: URBANA urbanizem, projektiranje, Kočar in Kočar, d.o.o., Velenje, št. projekta 628/13, junij 2015);
- grafični del OPN Velenje:
  - strateški del: zasnova prostorskega razvoja, zasnova GJI, zasnova poselitve, druge zasnove (vse v tiff formatu),
  - izvedbeni del: osnovna in podrobna namenska raba prostora, enote urejanja prostora (v tiff in shp. formatu);

- priloge:
  - izvleček iz hierarhično nadrejenega akta (izdelal: URBANA urbanizem, projektiranje, Kočar in Kočar, Velenje, d.o.o., št. projekta 628/13, junij 2015),
  - prikaz stanja prostora (izdelal URBANA urbanizem, projektiranje, Kočar in Kočar, d.o.o., Velenje, št. projekta 626/13, junij 2013, dopolnjeno maj 2015),
  - obrazložitev in utemeljitev prostorskega akta (izdelal: : URBANA urbanizem, projektiranje, Kočar in Kočar, d.o.o., Velenje, št. projekta 628/13, junij 2015),
  - različne strokovne podlage (izdelali različni avtorji).

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Celje, Glavni trg 1, 3000 Celje (v nadaljevanju: Zavod) je skladno s 84. členom Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12 in 111/13; v nadaljevanju ZVKD-1) pripravil gradivo za prvo mnenje in stališče o verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana na kulturno dediščino (dopis št. 350-0007/2015-5-MKL z dne 18. 8. 2015).

2. Podatki o smernicah

Skladno s 47. členom ZPNačrt so splošne smernice za načrtovanje občinskega prostorskega načrta za področje varstva nepremične kulturne dediščine objavljene na spletnih straneh Ministrstva:
http://www.mk.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/Kulturna_dediscina/NEPREMICNA/ProstorKD/splosne_smernice_KD_za_OPN_2013-01-28.pdf
(dokument št. 350-3/2013/1 z dne 28. 1. 2013)

Posebne smernice niso bile izdane. Mestna občina Velenje ni podala vloge za izdajo posebnih smernic.

3. Prvo mnenje k osnutku občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje

Gradivo objavljeno na spletnem strežniku smo v sodelovanju z Zavodom pregledali. Zavod je ugotovil, da so bile smernice za Strategijo prostorskega razvoja Mestne občine Velenje (elaborat NC 799/07 z dne 26. 3. 2007), podane s strani Zavoda, večinoma korektno upoštevane in obrazložene. Kljub temu pa je potrebno nekatere člene osnutka Odloka o OPN Velenje dopolniti oz. obrazložiti.

3. 1. Ugotovitve in pripombe na objavljeno gradivo so naslednje:
Strateški del OPN Velenje

3. člen (obvezne priloge OPN)
Obvezne priloge vsebujejo:
1. Izvleček iz Strategije prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS ali SPRS; Uradni list RS št. 76/04).
2. Prikaz stanja prostora Mestne občine Velenje, z datumom junij 2013, dopolnjeno maj 2015, ki ga je izdelalo podjetje URBANA urbanizem, projektiranje, Kočar in Kočar, d.o.o., pod št. projekta 626/13.
3. Strokovne podlage, na katerih temeljijo rešitve v OPN in ki so navedene v Prilogi 1 k temu odloku.
4. Smernice in mnenja nosilcev urejanja prostora.
5. Obrazložitev in utemeljitev OPN.
6. Povzetek za javnost.

- Po terenskem pregledu enot kulturne dediščine na območju Mestne občine Velenje se bo stanje Registra kulturne dediščine spremenilo (izbrisi, novi vpisi), zato bo potrebno za Prikaz stanja prostora upoštevati ažurirano stanje registra.

22. člen (omrežje elektronskih komunikacij)
(4) Za zagotavljanje zanesljivih storitev mobilnih elektronskih omrežij mobilnih operaterjev se na celotnem območju občine gradi in dopolnjuje GSM in UMTS omrežje baznih postaj, ki se nadgradi s sistemom LTE in prihodnjih tehnologij. Ker se pričakuje povečanje števila baznih postaj, se umestitev v prostor in pokrivanje območja občine s signalom mobilnih elektronskih omrežij skrbno načrtuje, predvsem na območjih izjemne ranljivosti naravnega okolja in izraženih krajinskih vrednot.

- Besedilu odstavka je potrebno na koncu smiselno dodati tudi enote in območja kulturne dediščine.

23. člen (oskrba z energijo - splošno)
(6) Gradnja objektov za izrabo sončne energije naj se praviloma umešča na obstoječe objekte in izven vidno izpostavljenih območij ter izven zavarovanih območjih narave, območjih naravnih vrednot in območjih biotske raznovrstnosti. Na objektih in območjih, ki so varovani kot kulturni spomeniki, postavitev in gradnja naprav za proizvodnjo električne energije ni sprejemljiva. Na objektih in območjih, ki so varovani kot kulturna dediščina ter v vplivnih območjih je postavitev naprav za proizvodnjo električne energije dopustna le izjemoma, po predhodni preveritvi umestitve, vendar je pred tem potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje.

- Zadnji stavek v odstavku je potrebno zamenjati z naslednjim: »Na objektih in območjih, ki so varovani kot kulturna dediščina ter v vplivnih območjih **kulturnih spomenikov** je postavitev naprav za proizvodnjo električne energije dopustna le izjemoma, po predhodni preveritvi umestitve, vendar je pred tem potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje.«

41. člen (sanacija razpršene gradnje)
(1) Razpršena gradnja je v OPN prikazana kot zemljišče pod stavbo izven območij stavbnih zemljišč. Razpršena gradnja se lahko oblikovno in komunalno sanira. Pogoji sanacije se določijo s prostorskimi izvedbenimi pogoji skladno z usmeritvami iz državnega strateškega prostorskega načrta. Sanacija razpršene gradnje se izvaja na način, da bo zagotovljeno ohranjanje zavarovanih območij narave, naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter značilnih elementov krajine (travniški sadovnjaki, posamezna drevesa in skupine, grmišča, živice in drugo).

- Besedilu odstavka je potrebno smiselno dodati upoštevanje enot in območij kulturne dediščine.

52. člen (varstvo kulturne dediščine)
(1) Zagotavlja se celostno varstvo kulturne dediščine, ustrezna uporaba dediščine v skladu s sodobnimi potrebami in načinom življenja ter ob tem obravnavanje dediščine kot dejavnika vzdržnega prostorskega razvoja, kot razvojnega dejavnika in prostorski potencial.
(2) Dediščina se varuje glede na tip (arheološka, stavbna profana in sakralna, memorialna, naselbinska in vrtnoarhitekturna) in glede na status (kulturni spomeniki državnega ali lokalnega pomena in preostala dediščina).
(3) Varstvo na večjih območjih dediščine (naselbinska dediščina, arheološka območja in vrtno arhitekturna dediščina) se zagotavlja v sklopu celovitega varstva dediščine skozi sistem

podrobnejšega prostorskega načrtovanja in v sodelovanju z dejavniki, ki s prostorom gospodarijo (kmetijstvo, gozdarstvo, poselitev, infrastruktura in drugi).
(4) Poleg objektov dediščine se s ciljem ohranitve ali zagotovitve prostorske integritete, pričevalnosti, dominantnosti in možnosti delovanja dediščine varujejo tudi vplivna območja dediščine, določena iz zgodovinskega, funkcionalnega in vizualnega vidika v prikazu stanja prostora. Pomembnejši in prostorsko izpostavljeni kulturni spomeniki se varujejo optimalno v njihovem vplivnem območju, kar predpostavlja poleg fizične ohranitve tudi ohranitev skladne krajinske podobe in ohranitev obstoječih funkcionalnih navezav in celovitosti. V vplivnem območju se varuje tudi druga kulturna dediščina, če je vedutno izpostavljena in pomembna za krajinsko sliko širšega območja.
(5) Območja naselbinske dediščine (mestno jedro Velenje in trško jedro Velenje), stavbne sakralne in profane dediščine, vključno z njihovim okoljem, memorialne dediščine (predvsem vezane na dogodke med 2. svetovno vojno) in arheološke dediščine se praviloma varujejo in situ.
(6) Ohranja se etnološka dediščina (stare kmečke hiše, domačije ter posamične kašče, sušilnice, zidanice itd.) ter se v večji meri povezuje s turističnimi razvojnimi možnostmi, kar velja tudi za druge objekte profane stavbne dediščine, ki do sedaj v razvoj turizma še niso bili vključeni (stara termoelektrarna v Velenju, grad Švarcenštajn v Lazah, grad Turn ter dvorec Gorica v Velenju, idr.).
(7) Kulturna dediščina se vključuje v tematske kulturne ali rekreacijske poti, v katere se po možnosti vključujejo tudi objekti in območja memorialne dediščine.
(8) Pri varovanju arheološke dediščine se zagotavlja varovanje najpomembnejših arheoloških najdišč v obliki rezervatov oziroma prostorsko urejenih območij (prezentacija in situ). Novi posegi v prostor se arheološkim najdiščem načeloma izogibajo. V robne dele najdišč in v najdišča znotraj poselitvenih območij se lahko posega le, če ni možno najti drugih rešitev in le na osnovi rezultatov arheoloških raziskav.
(9) Na območju stavne dediščine ali v njihovi bližnji okolici se ne umeščajo in izvajajo dejavnosti s področja obrambe, prav tako se na ta območja ne umeščajo dejavnosti, ki bi predstavljale potencialne cilje napada v primeru oboroženega spopada.

- Besedilu člena naj se doda naslednji stavek: »Omogoča se trajnostna raba dediščine na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča degradacije dediščine ali izgube spomeniških lastnosti.«

3.2. Pobude za spremembo obstoječe namenske rabe v stavbna zemljišča

št. pobude	**načrtovana nova namenska raba**	**kulturna dediščina**	**usmeritve**
1011	stanovanjske površine	**Šenbric - Cerkev sv. Brikcija (EŠD 3406)** – vplivno območje	Načrtovana gradnja je sprejemljiva, saj je umeščena na rob vplivnega območja, ob obstoječo pozidavo ob cesti. Potrebna je pridobitev kulturnovarstvenih pogojev in soglasja.
1021	osrednja območja centralnih dejavnosti	**Velenje - Vila Herberstein (EŠD 4323)** – vplivno območje	Načrtovana gradnja je sprejemljiva, saj gre za dopolnitev obstoječe gradnje ob robu vplivnega območja. Potrebna je pridobitev kulturnovarstvenih pogojev in soglasja.
1110	stavbna zemljišča na območjih razpršene	**Vinska gora - Cerkev sv. Janeza Krstnika**	Načrtovana gradnja je sprejemljiva, saj je umeščena

	poselitve in kmetij	**(EŠD 3027)** – vplivno območje	na rob vplivnega območja, ob obstoječo pozidavo ob cesti. Potrebna je pridobitev kulturnovarstvenih pogojev in soglasja.

3.3. Prikaz stanja prostora

V tekstualnem delu prikaza stanja prostora je navedeno, da so uporabljeni podatki iz junija 2013 in dopolnjeni maja 2015. Zavod. Po terenskem pregledu enot kulturne dediščine na območju Mestne občine Velenje se bo stanje Registra kulturne dediščine spremenilo (izbrisi, novi vpisi, spremembe vpisov). Zato bo treba za Prikaz stanja prostora pri pripravi dopolnjenega osnutka oziroma predloga OPN Velenje pridobiti ažurne podatke o kulturni dediščini. Podatki o pravnih režimih varstva se spreminjajo (npr. kulturna dediščina lahko pridobi ali izgubi status kulturnega spomenika, postopek vpisa dediščine v register se dokonča - namesto številke predloga je zdaj navedena evidenčna številka kulturne dediščine (EŠD), zaradi uskladitve z DKN se lahko spremenijo meje območja, lahko se spremeni kategorija varstva (npr. dediščina se varuje le še dokumentarno), v register se vpiše nova enota dediščine ...), zato je v vseh fazah priprave prostorskega akta treba pridobiti in upoštevati čimbolj ažurne podatke o kulturni dediščini.

Ministrstvo je za potrebe priprave planov in posege v območja kulturne dediščine na osnovi podatkov Registra nepremične kulturne dediščine pripravilo podatkovni sloj pravnih režimov varstva dediščine (sloj eVrd), ki je dostopen na naslovu http://evrd.situla.org. Ta na enem mestu vsebuje območja pravnih režimov varstva kulturne dediščine, na katerih je z različnimi pravnimi podlagami vzpostavljen pravni režim.

Podatki se pridobijo z oddajo vloge v spletni aplikaciji na naslovu http://evrd.situla.org (meni: "Vloga"), v kateri se podatki po odobritvi vloge lahko tudi prevzamejo. V rubriki geografski obseg se izbere območno enoto Kranj Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, ki je pristojna za območje občine Domžale.

Zaradi boljše razumljivosti, predlagamo, da se v tekstualnem delu prikaza stanja prostora navede podatke o kulturni dediščini v tabelarični obliki, pri čemer se za posamezno enoto opredeli njen pravni režim varstva (struktura kot jo imajo eVrd podatki). Zraven mora biti obvezno naveden tudi vir in datum podatkov, ki jih je prostorski načrtovalec uporabil v prikazu stanja prostora.

Tabelo enot kulturne dediščine z oceno ogroženosti in spremembe stanja Registra kulturne dediščine (novi vpisi, izbrisi, spremembe vpisov) vam bomo posredovali naknadno.

4. Mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana na okolje za Občinski prostorski načrt Mestne občine Velenje

Gradivo (na spletnem strežniku objavljen osnutek OPN Velenje) smo v sodelovanju z Zavodom pregledali in ugotovili, da načrtovana prostorska ureditev zadeva območja in objekte kulturne dediščine.

Ministrstvo meni, da v primeru upoštevanja splošnih smernic in tega prvega mnenja izvedba celovite presoje na kulturno dediščino na podlagi Uredbe o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje ni potrebna.

Ustrezno varstvo kulturne dediščine bomo zagotavljali skozi postopek prostorskega načrtovanja, v skladu z Zakonom o varstvu kulturne dediščine in Zakonom o prostorskem načrtovanju.

Skladno z drugim odstavkom 74. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine pa je treba v postopkih priprave in sprejemanja planov presojati tudi vplive plana na arheološke ostaline. V primeru, da bi se s planom določal ali načrtoval poseg v okolje, za katerega je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje – Uredba PVO), je za tak plan treba izvesti strateško presojo plana z vidika varstva arheoloških ostalin.

5. Zaključek

OPN Velenje naj upošteva na spletu objavljene splošne smernice, to prvo mnenje ter druge predpise in gradiva s področja varstva kulturne dediščine (odloki o razglasitvah, strokovne zasnove). Predlog občinskega prostorskega načrta je treba posredovati Ministrstvu v pregled in pridobitev mnenja (79. člen ZVKD-1). Vloga naj bo v vednost posredovana tudi pristojni območni enoti Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, ki pripravlja strokovna gradiva za Ministrstvo (84. člen ZVKD-1). Zahtevi za izdajo mnenja morata biti priložena predlog prostorskega akta in obrazložitev o upoštevanju smernic.

Glede na namen in vsebino občinskega prostorskega načrta predlagamo, da se pripravljavec prostorskega akta pri izdelavi dopolnjenega osnutka OPN po potrebi poveže s pristojno območno enoto Zavoda za varstvo kulturne dediščine. V nadaljnjem postopku priprave prostorskega akta je potrebno tesno sodelovanje, predvsem pri opredelitvi enot urejanja prostora ter določitvi prostorsko izvedbenih pogojev.

Lep pozdrav,

Pripravila:
Veronika Leskovšek
sekretarka

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO
05
Ljubljana

Jana Mlakar
v.d. generalne direktorice
Direktorata za kulturno dediščino

Priloga:
- Tabela stališč po enotah urejanja prostora

Vročiti:
- naslovnik - priporočeno
- Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za prostor, gp.mop@gov.si
- Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za okolje, Sektor za strateško presojo vplivov na okolje, gp.mop@gov.si
- ZVKDS OE Celje, tajnistvo.ce@zvkds.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 00
F: 01 478 90 21
E: gp.mkgp@gov.si
www.mkgp.gov.si

VEEG20332

MESTNA OBČINA VELENJE
Prejeto: 20 -08- 2015
Priloge
Številka: 350-01-017 310

MESTNA OBČINA VELENJE
Titov trg 1
3320 Velenje

Številka: 3401-49/2006/11
Datum: 13. 8. 2015

Zadeva: **Mnenje k osnutku Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje – junij 2015**

Zveza: Vaš dopis št. 350-01-0017/2012, z dne 15. 7. 2015

Na podlagi 47. člena Zakona o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07, 70/08-ZVO-1B, 108/09, 80/10-ZUPUDPP, 43/11-ZKZ-C, 57/12, 57/12-ZUPUDPP-A, 109/12, 76/14 in 14/15-ZUUJFO) izdaja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano naslednje

MNENJE

Na podlagi pregleda osnutka Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ugotavlja, da so splošne smernice s področja gozdarstva v osnutku omenjenega akta deloma upoštevane. Pri pripravi predloga Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje naj pripravljavec upošteva naslednje pripombe na osnutek Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje:

- Zadnji odstavek 43. člena Odloka o Občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Velenje naj se dopolni z naslednjim besedilom: "Nadomestna kmetijska zemljišča se prednostno zagotovijo na površinah, ki so bila ob kategorizaciji kmetijskih zemljišč v letu 1985 kategorizirana kot kmetijska zemljišča, njihova kmetijska raba pa je bila opuščena, tako da so v dejanski rabi evidentirana kot gozd, ekološke in socialne funkcije gozdov pa niso močneje poudarjene."

- 44. člen Odloka o Občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Velenje: Površina varovalnih gozdov znaša 239 ha, tako naj se popravijo tudi grafični prikazi. Posebej naj se omeni tudi površina gozdov s posebnim namenom. Gozdovi zelenega pasu mesta Velenje so zelo nedosledno poimenovani kot mestni, primestni, obmestni gozdovi. Poudarjeno naj bo, da so ti gozdovi, pomembni za izboljšanje kvalitete življenja v mestu, bili zavarovani kot gozdovi s posebnim namenom z odlokom občine Velenje (Uradni vestnik občine Velenje št.2/1985).

- V dokumentu Analiza stanja in razvojnih možnosti je nepravilno poimenovan akt o razglasitvi varovalnih gozdov, varovalni gozdovi so razglašeni na podlagi Uredbe o varovalnih gozdovih in

gozdovih s posebnim namenom (Ur.l. RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15, nadaljnjem besedilu Uredba).

- Varovalni gozdovi naj se v vseh prikazih popravijo v skladu z Uredbo. Karta varovalnih gozdov je dostopna na spletni strani Zavoda za gozdove Slovenije (http://www.zgs.gov.si/slo/gozdovi-slovenije/o-gozdovih-slovenije/varovalni-gozdovi/index.html).

- Kjer so razlike med namensko rabo gozd in varovalnimi gozdovi večje od dopustnih odstopanj, ki so posledice položajne natančnosti DKN, se naj popravi namenska raba (območja Theid 294, 504, 560, 750, 768, 776, 795, 1247, 1502, 1503 v mapi 133_opn_velenje). Ustrezno naj se popravi namenska raba tudi v bazi 133_raba in zarisi v bazi 133_razlike_gozd.

- Gozdovi s posebnim namenom naj se delno popravijo. Določene manjše površine znotraj območja mesta naj se prav tako obravnavajo kot gozdovi s posebnim namenom (območja Theid 40, 97, 98, 190, 244, 469 v mapi 133_opn_velenje).

Pripravil:

Gregor Metere
Višji svetovalec III

Mag. Dejan Židan
MINISTER

Poslano:
- Naslov (priporočeno s povratnico)
- Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za prostor, Langusova 4, 1535 Ljubljana (elektronsko)

VEEG20120

ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE

MESTNA OBČINA VELENJE
Prejeto: 12-08-2015 / 12
Vrednost:
Številka: 350-01-17
Org. enota: 310
Priloga: -

MESTNA OBČINA VELENJE
Titov trg 1

3320 VELENJE

Šifra: 350 – 5/2015
Datum: 10. 08. 2015

Zadeva: **Prvo mnenje k osnutku Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje**

Na podlagi vloge Mestne občine Velenje št. 350-01-0017/2012 z dne 15.7.2015 daje Zavod za gozdove Slovenije na podlagi 47. člena Zakona o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt; Uradni list RS, št. 33/07 in naslednji) naslednje

PRVO MNENJE K OSNUTKU OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA MESTNE OBČINE VELENJE

I. Pripombe na osnutek občinskega prostorskega načrta:

- 43 člen - zadnji odstavek naj se dopolni tako: "Nadomestna kmetijska zemljišča se prednostno zagotovijo na površinah, ki so bila ob kategorizaciji kmetijskih zemljišč v letu 1985 kategorizirana kot kmetijska zemljišča, njihova kmetijska raba pa je bila opuščena, tako da so v dejanski rabi evidentirana kot gozd, ekološke in socialne funkcije gozdov pa niso močneje poudarjene."
- 44. člen – površina varovalnih gozdov znaša 239 ha, tako naj se popravijo tudi grafični prikazi. Posebej naj se omeni tudi površina gozdov s posebnim namenom. Gozdovi zelenega pasu mesta Velenje so zelo nedosledno poimenovani kot mestni, primestni, obmestni gozdovi. Poudarjeno naj bo, da so ti gozdovi, pomembni za izboljšanje kvalitete življenja v mestu, bili zavarovani kot gozdovi s posebnim namenom z odlokom občine Velenje (Uradni vestnik občine Velenje št.2/1985).

  V dokumentu Analiza stanja in razvojnih možnosti je nepravilno poimenovan akt o razglasitvi varovalnih gozdov, varovalni gozdovi so razglašeni na podlagi Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l. RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15, nadaljnjem besedilu Uredba).

II. Podatki o pravnih režimih za gozdove se niso dosledno upoštevali:

Varovalni gozdovi naj se v vseh prikazih popravijo v skladu z Uredbo. Karta varovalnih gozdov je poslana v digitalni obliki (na naslov branka.gradisnik@velenje.si), dostopna pa je

Večna pot 2, p. p. 2971, 1001 Ljubljana
tel. št.: +386 (0)1 470 00 50, telefaks: +386 (0)1 423 53 61, e-naslov: zgs.tajnistvo@zgs.si, spletni naslov: http://www.zgs.si

tudi na spletni strani Zavoda za gozdove Slovenije (http://www.zgs.gov.si/slo/gozdovi-slovenije/o-gozdovih-slovenije/varovalni-gozdovi/index.html) .

Kjer so razlike med namensko rabo gozd in varovalnimi gozdovi večje od dopustnih odstopanj, ki so posledice položajne natančnosti DKN, se naj popravi namenska raba (območja Theid 294, 504, 560, 750, 768, 776, 795, 1247, 1502, 1503 v mapi 133_opn_velenje). Ustrezno naj se popravi namenska raba tudi v bazi 133_raba in zarisi v bazi 133_razlike_gozd.

Gozdovi s posebnim namenom naj se delno popravijo. Določene manjše površine znotraj območja mesta naj se prav tako obravnavajo kot gozdovi s posebnim namenom (območja Theid 40, 97, 98, 190, 244, 469 v mapi 133_opn_velenje).

III. Opredelitve do konkretnih pobud:

Pobuda št. 25: v vzhodnem delu posega v varovalni gozd, objekt 09033V, za to spremembo v preteklosti ni bilo predloga za izvzem. Sprejemljiv poseg samo na zahodni strani obravnavane površine, kjer je bilo dano soglasje k izgradnji objektov, poseg pa je usklajen tudi z MKGP.

IV. Uskladitev z dejansko rabo:

V določenih primerih nismo prejeli pobud za spremembo rabe in teh sprememb nismo presojali. Preverijo naj se zlasti naslednja območja (območja Theid 93, 406, 458, 782, 1633, 1735, 1888, 2000, 2139, 2566, 2584, 2789, 2861, 3061, 3068, 3106, 3420, 3475, 3618, 3782, 3939, 3861 v mapi 133_razlike_gozd) in če ni bilo nobenih pobud, naj se uskladijo z dejansko rabo.

Obrazložitev:

Mestna občina Velenje je dne 15.07.2015 z dopisom št. 350-01-0017/2012 pozval Zavod za gozdove Slovenije, da se v roku 30 dni opredeli do načrtovane prostorske ureditve v osnutku Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Velenje (v nadaljnjem besedilu OPN) kot nosilec urejanja prostora z vidika gozdarstva.

Osnutek je bil na vpogled na FTP strežniku.

Po pregledu dokumentacije in terenskih ogledov Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Nazarje in Območna enota Celje posredujeta naslednje ugotovitve.

Območje Mestne občine Velenje se ureja z naslednjimi Gozdnogospodarskimi načrti (GGN):

- GGN za gozdnogospodarsko območje (GGO) Nazarje, razglašen z Odlokom o GGN GGO Nazarje (2011-2020) v Ur. l. RS št. 86/2012,
- GGN za gozdnogospodarsko območje (GGO) Celje, razglašen z Odlokom o GGN GGO Celje (2011-2020) v Ur. l. RS št. 86/2012,
- GGN za gozdnogospodarsko enoto (GGE) Velenje (veljavnost načrta 2008-2017, Ur.list RS št.123/2008)
- GGN za gozdnogospodarsko enoto (GGE) Ponikva (veljavnost načrta 2005-2014, Ur.list RS št.107/2007).

Na območju MOV se nahajajo varovalni gozdovi, razglašeni z Uredbo: območja št. 09032V, 09033V, 09Z11V, 10087V, 10088V, 10089V, 10093V, 10094V, 10095V.

Gozdovi ob mestu Velenje in ostalih večjih naseljih imajo na 1. stopnji poudarjene ekološke (klimatska f.) in socialne funkcije (higiensko-zdravstvena, rekreacijska f.). Primestni gozdovi

so razglašeni kot gozdovi s posebnim namenom z občinskim odlokom (Uradni vestnik občine Velenje št.2/1985) in so tako obravnavani tudi v gozdnogospodarskih načrtih.

Ekološke funkcije so močneje poudarjene še na strmih pobočjih, soteskah (varovalna funkcija) in ob večjih vodnih zajetjih (hidrološka funkcija).

Lep pozdrav.

Pripravila:

Andrej Strniša, univ. dipl. inž. gozd.
višji koordinator za področje gozdarstva
na ZGS, OE Celje

mag. Vid Preložnik, univ. dipl. inž. gozd.
višji koordinator za področje gozdarstva
na ZGS, OE Nazarje

Damjan Oražem
Direktor ZGS

Priloge:
- Kartografsko gradivo *(v digitalni obliki, poslano po e-pošti: branka.gradisnik@velenje.si)*

Poslano:
- naslovnik
- MOP, Direktorat za prostor, Dunajska 22, 1000 Ljubljana
- OE Nazarje po e-pošti
- OE Celje po e-pošti